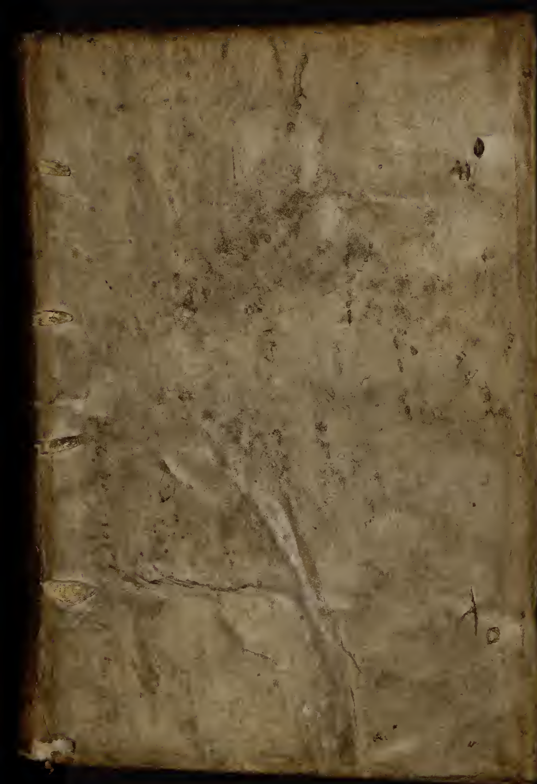
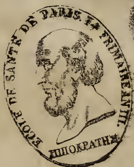
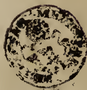

In hoc volumine continentur.

Practica Geraldi de solo
super nono Almansoris.
Introductorium iuuenum.
Tractatus de gradibus.
Libellus de febribus eiusdem.

¶ Incipit Introductoriū iuuenum in Montispessulano editum a peritissimo doctore Geraldo de Solo.

I (I)n nomine domini nostri Jesu christi charissimis filiis amicis et dominis tot salutes et amores quot virgo beata coluit flores. cur est coronata: quo celo stelle fulgores flores per prata. quot angeli seruitores ad xpi mandata. Cum a vobis rogatus fuerim vt aliquod opus breue ponerem ad declarationem noui almansoris motus amicitia et vtilitate cōi non potens negare opusculum composui: quod Introductorium iuuenum appellatur: et si aliquid fuerit detractabile a me fateor esse dictū. Sed si aliquid boni ibi fuerit illud a me non habetur: sed ab illo qui in secl'a secl'oꝝ regnat benedictus: qui mihi assit in pncipio: i medio et auxilio ei9 valeam terminare.

r (R)Egimē corporis humani est qntuplex. Primū conseruatiuū simpl'r qd debet corpi optimo. Aliud pmutatiuū. Tertiū pseruatiuū. Quartū curatiuū. Quintū et vltimū resumptiuū. Regimē simpl'r pseruatiuū debet corpi optimo vel corpi parū lapso ab optimo. et bñ dico simpl'r pseruatiuū: qr regimē pmutatiuū noīe gñali pōt dici pseruatiuum eo q pseruat corp9 in latitudine sanitatis: qr in regimine pmutatiuo corp9 reducit et pmutatur ad melius. et hoc dicit Gal'. in .iij. tegni i cañ. illo cras ibi mutatus. vbi diuidit cās cōseruatiuas in causam pseruantē: et in cām pseruantē pmutantem. Regimē aūt pmutatiuū debet corpori lapso neutro neutrali decidente sicut ille qui parat9 est cadere in egritudinē. Regimē autē curatiuū debet corpori egro vt nūc. Regimē vero resumptiuū debet corpi neutro neutralitate pualescentie et tali debet corpi senis vt dicit Gal'. expresse in .iij. tegni in illo cañ. vltimo. Resumptiua vero et qr maior difficultas et vtilitas est in regimine curatiuo et presens opus hoc prius inquirit. Ideo primo de eo dicendum est. Secūdo de regimine preseruatiuo: qr maiorē conuenientiam habet cū regimine vt patebit. Tertio de regimine pmutatiuo. Quarto de regimine resūptiuo. Ultimo de regimine conseruatiuo cū sit finis aliorum.

r (R)Egimen curatiuū diuersificat sm diuersificatōes morboꝝ curandoꝝ que sūt tres sz Gal'. j. d morbo. Prim9 ē mala cōpl'o siue psil'is morb9 q idē est. Scōs est morb9 officialis. Tertius est morbus qui est solutio ptinuitatis siue morbus cōis in cura morbi cōplexionis siue morbi psimilis. sunt tria psideranda pncipaliter. Quedam enim sunt psideranda ex pte corpis egrotātis. et quedā ex pte morbi: et quedā ex pte medicamis applicādi. ex pte corporis egrotantis tria debēt cōsiderari. Primū naturalis cōplexio corporis. Scōm virtus. Tertiū mēbrū patiēs. Ex pte cōpl'onis naturalis qttuor vtiliter habent. Primuz est eleuationis discrasie cognitio: vt pz per Auic. j. cañ. fen. iiij. j. capl'o. dicit: q si complexio naturalis scita fuerit eius cōplexio in egritudine scietur per mensurā extimatiuā quātū eius cōpl'o naturalis eleuata fuerit. Uerbi gratia: si corp9 flegmaticuz patiat egritudinē calidā iam sciet q mala cōpl'o talis multū distat a copl'one naturali que est flegmatica. Sz si corp9 tale sit flegmaticū et patiat egritudinē frigidā iam sciet q egritudo talis parū distat a compl'one naturali. Scōa vtilitas est discrasie reductio vt patet per Gal'. viij. de ingenio sanitatis capitulo. viij. vbi dicit q infirmitatū cura nō est aliud nisi reductio qualitatis infirmi ad eam que sana fuerat. Non enim reducenda est ad temperamentum sed ad complexionē naturalem que ante erat. Tertia vtilitas ē dosis medicine cognitio vt pz per Gal'. iij. tegni cañ. illo. Sicca accidit.

vbi dicit: ꝙ ſi egritudo eleuata fuerit ſupra cõplexionẽ naturalẽ in decez numeris .i. in decem metis graduũ. medicina reducens eam dꝫ eleuari in decẽ metis graduũ. cuiꝰ ꝯplexionis naturalis ẽ medicina doſ ꝛ gradꝰ infra ponent̃. Quarta vtilitas et vltie cure morbi cognitio ſi eſt in ea facilitas vel difficultas. Naꝫ egritudo ſilis ꝯplõnis naturali facilit̃ curat̃. ꝛ egritudo q̃ eſt difficilis difficiliter curat̃: vt pꝫ p ypocra. ſcdo amphor. in illo cañ. In morbis minꝰ piclitãt̃. Et cã eſt quã reddit gal. in ꝯmẽto: qꝛ talis egritudo q̃ eſt diſſimilis ꝯplõni ꝑuenit ex fortĩ cã vt egritudo calida adueniens ei ꝯplõne naturali fria. ꝛ ſic de alijs. Et habet verum quattuor ꝯditionibꝰ obſeruatis. Prima ꝯditio eſt ꝙ ſit equalis in virtute: qꝛ ſi in tp̃e in quo venit cum diſcõuenientia eſſet fortis virtus tũc egritudo in iſto q̃ venit cuꝫ cõueniẽtia eſſet piculoſior. Et p hoc pipleumonia q̃uis ſit egritudo de flegmate ẽ piculoſior in ſene q̃ in iuuene: q̃uis ſit cõueniens cõplexioni ſenis. vt dicit ypo. ſcdo pnoſticoꝝ in illo cañ. pluref ex hijs q̃ grãdeui. Et hoc rõne debilitationis virtutis que eſt in ſene. Scda ꝯditio ꝙ ſit equalis receſſus a temperamẽto ſiue a complõne naturali: qꝛ alit̃ nõ valeret. verbi gratia ſi in corpe colerico eſſet fe. multũ intenſa vt cauſon in corpore flegmatico egritudo multũ remiſſa nõ eſt dubiũ ꝙ prima ps eſt multũ periculoſior. dato ꝙ ſit cõueniẽs complõni naturali ꝑpter magnitudinẽ morbi. Tertia cõditio eſt ꝙ ſit eadẽ ſpẽs morbi: qꝛ alit̃ nõ valeret. verbi gratia. ſi in corpore colerico eſſet cauſon in eſtate et in corpe flegmatico eſſet tertiana i hyeme cauſon eſſet piculoſior in corpe colerico q̃ tertiana ſimplex in flegmatico dato ꝙ ꝯueniãt cũ cõplõne. Quarta ꝛ vltima cõditio eſt ꝙ nõ ſit periculum in tali morbo ex pte morbi vel eiꝰ materiei. Et ꝑpter pleureſiꝫ ꝛ apoſtemata auris ſunt piculoſiora i iuuenibꝰ q̃ in ſene rõne accidẽtis ſupuenientis vt rõe doloris: qꝛ iuuenes ſũt ſenſibiliores q̃ ſenes. Iõ in eis cõſeq̃tur maior dolor vt dicit ypo. ſcdo pnoſticoꝝ in illo cañ, auriũ ꝓo dolor acutꝰ. et in illo alio cañ. Plures ex hijs q̃ grãdeui ſunt. Et q̃a cognitio cõplõnis ẽ neceſſaria i curis morborum. Ideo ponenda ſunt eius ſigna et q̃uis i alijs auctoribꝰ ponaꝫ ſigna complexionis ſimplicis naturalis. vt calida frigida hũida ꝛ ſicca. tñ qꝛ vt multuꝫ ad diſtempamentũ vniꝰ q̃litatis ſeq̃tur diſtempamentũ alteriꝰ. Ideo ſolũ ponã ſigna complõnis naturalis tempate cuꝫ ſit mediuꝫ ꝛ menſura aliorum. Et ſigna cõplõnis diſtempate cõpoſite vt ſigna ꝯplõnis calide ꝛ ſicce. ꝛ ſic de alijs. Sed primo ponã ſigna complõnis temperate que ſũt ſex. Primũ ſumit̃ ex ſenſu tactus. qm̃ habens talẽ complõneꝫ pcipit temperamentũ in calido frigido humi. et ſicco: duricie ꝛ mollicie. Scdm ſumit̃ a ſenſu viſus qm̃ eius aſpectꝰ eſt amabilis ꝛ gratioſus. maxĩe in facie: qꝛ faciem hꝫ ylarẽ. Tertiũ ſumitur ex colore corpiſ qm̃ eius color eſt cõpoſitus ex al. et ru. Quartũ ſumitur ex alio ſcꝫ ex cõpoſitione corporis: qꝛ eius figura ſeu habitꝰ eſt mediocris inter maciẽ ꝛ groſſiciẽ magꝭ cõdeclinat ad groſſiciẽ. Similiter eiꝰ vene ꝛ arterie ſunt mediocres in latitudĩe et ſtrictura nõ nimis ſumerſe nec multuꝫ apparẽtes. ꝛ eius mẽbra ꝓportiõeꝫ habent adinuicem. Quintũ ſumitur ex capillis: qꝛ in eo eſt mediocritas in pilis. ſcꝫ multitudinẽ ꝛ paucitatem criſpitudineꝫ ꝛ planiciẽ. ꝛ in pueritia trahũt ad rufedinẽ ꝑpter habũdantiaꝫ humidi. Et in iuuentute ad nigredinem propter dictuꝫ caliditatis. Sextum ꝛ vltimum ſumitur ex operationibus. qm̃ in eo eſt temperamentum in operationibꝰ omnibus taꝫ aĩalibus q̃ vitalibus ꝛ q̃ naturalibus. ꝛ eſt in eo temperamentũ ſomni et vigilie. Et ſi ſomniat: ſomniat res delectabiles vt pcipere bonos odores eſſe in ſolatijs et ſimilia. Similiter eſt temperamentum in motu ꝛ quiete: quia nõ eſt nimis mobilis nec nimis piger. Similiter in eo eſt mediocritas in timore et audacia. ira gaudiũ triſticia. ꝛ ſic de alijs paſſionibus anime. In operationibus vitalibus: quia in eo ẽ pulſus magnus et fortis nec extenditur. et an-

helitus temperatus in operationibꝰ naturalibus: qꝛ in eo est appetitus temperatus comedendi: qꝛ tantū appetit quantum digerere pōt vt dicit Gal. iij. tegni ⁊ in eo fit bona digestio in stomacho/ epate/ venis/ ⁊ omnibꝰ mēbris ⁊ est tēperatꝰ in expulsione supfluitatū totiꝰ corpis ⁊ sic de alijs opatiōibꝰ naturalibꝰ. Signa cōplexiōis calide ⁊ sicce naturalis distēperate sunt. vj. Primū sumit ex sensu tactus: qꝛ in eo sunt caliditas ⁊ duricies ⁊ asperitas. Secūdū est ex dispositiōe corporis: qꝛ in eo est macredo/ strictura venarum ⁊ totius corporis ⁊ similiter longitudo nisi impediat paruitas materie scꝫ spermatis: vel paruitas matricis vel defectus nutrimenti vel excedens siccitas. Tertiū sumitur ex capillis: qꝛ in eo est multitudo capillorum ⁊ crispitudo ⁊ nigredo ⁊ cito nascuntur. tamē nigredo ⁊ crispitudo non sunt certū signuꝫ: qꝛ nigredo potest causari a sola ventositate extrinseca: vt patet in habitātibꝰ in regiōibus calidis vt in ethiopia ⁊ crispitudo ex sola carnositate poroꝝ. Quartuꝫ signuꝫ sumit ex colore corporis: quia eius color est brunus vel rufus cum in eo dominet colera rubea q̄uis talis color nō sit certum signum qꝛ potest causari ex sola caliditate extrinseca vt dictum est de colore capillorum. Qnintum sumitur ex facili et difficili passione a rebus extrinsecis: quoniam tale corpus faciliter patitur a calidis ⁊ siccis: qꝛ corpus lapsum faciliter leditur a similibus vt patet in ij. tegni. ⁊ leduntur quideꝫ ex similibus causis. Sextum sumitur ex operationibus: quoniam eius operationes vt plurimū sunt excedentes. Verbi gratia: vigilantissimi perfecti sensus multum ingeniosi multum mobiles irascibiles ⁊ audaces: pulsus est in eis velox ⁊ frequēs vox acuta ⁊ loquela multa. ⁊ si somniāt somniant res calidissimas vt ignis ⁊ res citrinas et sibi similia. Septimum et vltimū sumitur ex exeuntibus a corpore: quoniam sunt acuta citrina vt plurimuꝫ. Signa complexionis calide ⁊ humide sunt septem. Primum sumitur ex sensu tactus: quia in eo percipitur caliditas ⁊ mollicies. Secūdum sumitur ex compositiōe corporis: qꝛ tale corpus est carnosuꝫ ⁊ in eo est latitudo venaruꝫ et arteriarum longitudo ⁊ grossitudo totiꝰ corporis. Tertium ex capillis: qꝛ in eo est multitudo pilorum non tamen tanta sicut in complexione calida ⁊ sicca: ⁊ rufedo. Quartum sumitur ex colore corpis: qꝛ color eius est compositus ex albo ⁊ rubeo/ superat albedinē. Quintū sumitur ex facili ⁊ difficili passione a rebꝰ extrinsecis: qꝛ faciliter leduntur a calidis ⁊ humidis. Sextum signum sumitur ab operationibus. in eo enim est multus somnus: ⁊ si somniat somniat res siles sanguini. Sed in eo ē pigritia ⁊ tarditas intellectꝰ ⁊ sensus sunt ebetes: pulsus est magnus ⁊ fortis: digestio est bona et de facili ridet. Septimuꝫ sumitur ex exeuntibus: qꝛ in eo est multitudo ⁊ grossitudo: superfluitas vrie ⁊ sudoris: ⁊ facilis fluxus sanguinis. Signa complexionis frigide ⁊ humide naturalis sunt septeꝫ. Primum sumitur ex sensu tactus: qꝛ in tali corpore sentitur frigiditas ⁊ mollicies ⁊ leuitas. Secundū sumitur ex compositione corporis: qꝛ in eo est pinguedo supflua/ strictura venaꝝ/ breuitas ⁊ grossitudo corporis. Tertiū sumit ex capillis qꝛ in eo est paucitas capillorū planities ⁊ albedo. q̄uis albedo nō sit certū signū: qꝛ pōt causari a frigiditate extrinseca.

Quartum sumit ex colore corporis: qꝛ citius est albus seu plūbeus. Quintuꝫ sumitur a facili ⁊ difficili passione a rebus extrinsecis: qꝛ velociter leditur a frigidis ⁊ humidis. Sextū sumitur ex opationibus: qꝛ in eo est superfluus somnus. ⁊ si somniat somniat res similes aquis vt ē in balneo seu nectari in aqua ⁊ consimilibus. Similiter in eo est pigritia ⁊ tarditas itellectus: sensus sunt ebetes magis q̄ in complexione calida ⁊ humida: pusillanimitates: pulsus ē paruus/ tardus/ debilis/ vndosus: digestio debilis. Septimum sumitur ex exeuntibus: qꝛ in eo est multitudo/ grossitudo/ ⁊ albedo superfluitatum vt sputi e cōgestiōis sudoris ⁊ vrine. Signa complexionis naturalis frigide ⁊ sicce sūt alia septē. Primū

est ꝙ sumitur ex sensu tactus: q: ibi per
cipitur aliquo modo mollicies accidēta
liter rōne supfluitatuȝ aggregataruȝ in
eo ex digestione. Scōm sumit ex compo
sitione corporis: q: in eo est supflua ma
cies ⁊ strictura venarū et totius corpo-
ris. Tertiuȝ sumitur ex capill: q: in eo ē
paucitas pilorum planicies ⁊ brun⁹ co
lor. Quartū sumit ex colore corporis: q̄a
in eo est color citrinus siue fuscus. Qui-
tum sumitur ex facili ⁊ difficili passione
ex rebus extrinsecis: q: velociter ledun
tur a frigidis ⁊ siccis. Sextum sumitur
ex operationibus: q: in eo est multa vi-
gilia. et sominat res īducētes timorē vt
videre res nigras. cadere in ꝓfundo ⁊ si
milia. Similiter in eo est malicia intui
tus aspectus in rem vnam: siue intuit⁹
timore ⁊ tristicia. pulsus paru⁹ debilis
durus. Et omnes operationes in eo sūt
debiles vtplurimū. Septimo sumit ex
exeūtibus: q: ratione indigestionis est
in eo multitudo supfluitatuȝ. Et quāto
illa accidentia sunt magis intēsa tanto
illa complo distat a complone naturali
tēperata. ⁊ quāto min⁹: minus. Scōo di
xi ꝙ debet cōsiderari virtus corporis. et
illa que sunt cōsideranda in virtute sūt
duo: scȝ fortitudo ei⁹ et debilitas eius.
Et ex hac cōditiōe siue cōsideratiōe tres
vtilitates habētur. Prima est instructō
medici in dieta. Scōa est instructio me-
dici in dādo medicinā. Tertia est instru-
ctio in operatōne manuali. ꝓpter qō sci
endū est ꝙ debilitas virtutis est duplex.
quedā est essentialis. alia accidentalis.
Vocatur essentialis: q: ꝓuenit ex defe-
ctu sanguinis ⁊ spirituū vt in ethicꝭ stā
te ista debilitate virtutis nō pōt aliqua
euacuatio fieri vt dicit Auicꝭ. iiij. cañ. fe.
iiij. tractatu. v. de cura palysis vbi dicit
ꝙ debilitas virtutis nō est in tollerare
flobothomiā nec solutio ventris: sed cō
petit cibatio adhuc posito ꝙ egritudo
esset in statu vt dicit gal. ꝑmo ampho.
cōmento illi⁹ ampho. Cōtemplari igit
dicit in statu illico cibus est dandus ac
cidentibus virtutē dissoluentibus. ⁊ in-
telligit de accidentibus dissoluentibus
virtutem essentialiter vt superfluus su

dor: superfluus fluxus vētris ⁊ similia.
Et signa huius debilitationis virtutis
sunt tria. Primū sūt res inanientes pre
cedentes talem debilitatem vt abstinē-
tia superflua ⁊ euacuatio egritudies cō
sumentes. Scōm est inanitio venaruȝ.
Tertium est demaceratio corporis. Debi
litas accidentalis virtutis est illa q̄ cau
satur est repletione humorum qualita-
tiua vel quātitatiua. vel vtriusqȝ. vocat
repletio qualitatiua quādo hūores non
peccant nisi qualitate solum. ⁊ hoc pōt
fieri duobus modis. Uno modo in qua
litate accidentali. vt calīa. ⁊ frigida: sim
plicia vel cōposita. et sic solum debetur
alteratio. vt si humoruȝ in caliditate cō
petit infrigidatio ⁊ econtrario. et sic de
aliis. Alio modo in qualitate essentiali
vt quādo nimis grossi nimis viscosi ni-
mis subtiles. ⁊ hoc potest fieri duplici-
ter: q: aliquādo ī eis est pu⁹ lapsus. ali-
quādo magnus. paruus est quādo hūo
res possunt corrigi vt possint nutrire vt
declarat gal. in scōo amphorismo. cōmen
to illius ampho. Ubicūqȝ cibus preter
naturam. vbi de vino qō si in eo sit par
uus lapsus v̄sus acetositatem potest re
dire versus suam naturam. sic est de
humoribus: q: si sit paruus lapsus pos-
sunt corrigi a natura taliter ꝙ nutriet.
et ita nō debetur eis euacuatio sed sola
alteratio vt si humor peccat in grossitu-
dine ꝙ subtilietur ⁊ econtrario. Alio mō
in hūore pōt esse magn⁹ lapsus in q̄lita
te essentiali. ⁊ debet eis euacuatio. dato
ꝙ nō peccet in quātitate vt dicit Auicꝭ.
ꝑmo cañ. fen. iiij. cōmēto de regul cōibus
vomit⁹ ⁊ solutiōis vētrꝭ vbi dicit multo
tiēs euacuatiōes sunt necessarie ꝓpt re
pletionē sm̄ q̄litatem. ⁊ nō sm̄ quātita
tē. ꝑcedēte tñ alteratōe seu digestiōe hu
moꝝ. et signa hui⁹ cōplōis sūt g̃uitas cor
poris ⁊ pigricies defect⁹ appetit⁹: vene
sūt plene seu iflate: pulsus nō est plen⁹
magn⁹: nec calor corpis. Lassitudo seu fa
tigatio precipue post exercitium reple-
tio quātitatiua vocat qñ humor peccat
solū quātitate. ⁊ stāte ista debilitate cō
petit euacuatio: maxie p flobothomiaȝ
⁊ cibatio vt dicit auic. 3. cañ. fen. xi. ca.

de cura sincopis. vbi dicit. Et ples qdez stultorum medicorum student in ciban do eos scz sincopisantes ex plenitudine credentes q viuificant vtutem. ipsius enim suffocant calorē naturalez z inter ficiunt eos. Et signa huius repletionis sunt grauitas corporis/pigritia/ z defe ctus/appetitus/inflatio venarum/extē tio cutis/ pulsus plenitudo/ grossitudo vrine/z tinctura visus/debilitas z som nia grauitatē significautia graue onus deferre aut se mouere non posse z sic de alijs. Sed est considerandavirtutis for titudo que cognoscit ex fortitudine ope rationum z vitalis animalis z natura lis et stante fortitudine virtutis posset fieri alteratio z euacuatio fm humorez peccantem z non cibatio nisi ad virtutē custodiendam vt in egritudinibus cro nicis vel aliquantulum minuendavt in acutis egritudinibus in quibus si virt augetur vel custodiatur morbus augebi tur vt dicit Gal. pmo amphorismorum cōmento illius ampho. Tenues et certe diete ex his oībus pz q tūc alia virtus est maxime cōsiderandavtplurimū z di covtplurimū ppter effimerā febrē: qz in ip sa non est multuz consideranda vt Gal. dicit. viij. de ingenio: qz virtus paruz de bilitatur: sed bene vtplurimum vt dicit Gal. pmo regimenti acutorum cōmento illius. Qd si antiquus cibus. vbi dicit q sublimior intētionū est illa que sumit a virtute hoc idē patet. j. de ingenio sani tatis. ca. j. vbi dicit. In eius reuocatiōe si esset virtus mentis tue oculos reuo cabis. et causam reddit in. xj. de ingenio ca. v. vbi dicit q propter eaz quicquid fe cimus hoc agimus. Tertio dicit q in cu ra morbi consistis ex parte corporis egro tantis sunt aliqua consideranda ex par te membri. et ista sunt septem. Primum est mēbrorum nobilitas. qm supra mē bra principalia z nobilia cum fortibus z violentis medicinis nō est operandum ne nocumētuz toti corpi cōe faciamus. Nam scias q dare post ea que laxare fa ciunt virtutē dissoluunt principalibus membris et eis que sunt cōmunia ipsis est timorosum iure vite vt dicit Auic. j. cañ. fen. iiij. ca. j. Secundo est considerā dum ex parte membri eius creatio: quia per hoc scitur per quā partez est euacuā dum. Vbi gratia: in epate epar hz emun ctoriū versus vias vrinales ratiōe gibbi z ppter hoc humores peccantes in gib bo epatis maxime debent euacuari per vias vrinales. Similiter habent emun ctoriuz versus intestina rōne concaui. z ideo superfluitates peccantes in conca uo debent euacuari per secessum: z talis euacuatio maxime scit per anathomiaz Tertio est consideranda mēbri composi tio: quia membro duro z cōpacto vt re nib fortis medicina debet administra ri: qz in tali membro virtus est vnita et virtus vnita fortior est, seipsa dispersa. vt dicit Joannes hebemesue in pncipio suorum vniuersalium ca. v. Sed mēbro raro z molli vtplurimum competit de bilis medicina: qz virtus de facili resol ueretur. Quarto est cōsiderandū mēbro rum colligantia: qz per hoc scit q mē brū est mandās z q recipiēs. Verbi gra tia: stomachus z cerebrū habēt colligan tiā per duos neruos descētes a pte ante riori cerebri ad orificiū stomachi z ppter hoc scit q mēbrum est mandās z q reci piens. Jdeo multotiens in egritudinib cerebri stomachus est alterandus z eua cuandus z ecōuerso. Quinto est ɔsiderā da mēbrorum vicinitas: qz fm hoc mem brū cōpatiuntur adinuicem. Verbi gra tia: orificiū stomachi vicinat cordi z pro pter hoc ad nocumētū ɔtingens in ori ficio stōachi frequēter accidit sincopis. Sexto ē ɔsideranda mēbri sensibilitas. nā supra mēbra sensibilia medicīas vio lētas z corrosiuas z venenosas pōere nō audem. nā rōne doloris possz seq mors vt dicit auic. j. cañ. fen. iiij. ca. j. Septio z vltimo est consideranda membrorum longitudo z propinquitas: qz remotio ri membro fortius medicamen est attri buendum: quia debile in via deperiret. vt dicit Gal. iij. tegni cañ. illo. In profū do posita. Sed circa dicta restat vnū bo num dubium. Ad quem istoz modoz re ducit cōsideratio consuetudinis etatis tpis regionis z similiū pticularum. dico

q reducitur ad cōsiderationem complexionis.pt3 de cōsuetudine: q2 ipa demōstrat complōnem pñtem.vt dicit.G.ix. de ingenio ca.vj.ꝛ satis.scdo amphoris. cōmento illi⁹. Ex multo tpe cōsueta/vt consuetudo calidoꝝ demōstrat cōplōnē peccantem esse calidam.ꝛ sic de alijs.De etate primo pt3 cañ.prima fen.doctrina tertia.ca.de cōplōnibus etatū. imo ƀm aliquos non dr̄ a cōplōne: nisi q̄a dr̄ in relatione ad temp⁹. ƀm alios est res annexa cplōni.ꝛsic est de pdicamēto qñ q2 causatur ex adiacētia tpis in re tpali vt in corpore complōnato.Sed cōsideratio tpis ꝛ regionis ꝛ similiū sub cōsideratione sex rerū nō naturaliū ꝯtinētur vt infra ostendetur.Et sic finita est pma particula q̄ ē ps pncipalis nostri tractat⁹.

Incipit prima

f parte tractatus nostri/dicēdum est de scda in qua ē ostēdendū que sunt cōsiderāda in cura morbi cōsilis. Ex pte morbi dico q tria sūt. nam quedā sunt cōsiderāda ex pte cause morbi.quedā ex pte morbi. quedā ex pte accidentiū morbi.Ex pte cause morbi est cōsiderandū an illa cā sit primitiua antecedens vel cōiuncta.vocatur causa primitiua res que nō pertinent ad constitutionē nostri corporꝭ ꝛ pducūt morbum.aliqñ sine medio. aliqñ cū medio vt vj.res nō naturales.Et alia que pñt applicari corpori humano. verbi gratia caliditas solis aliqñ pducit morbū sine medio vt fe.effimerā inflāmando spūs cū medio.aliqñ vt putredinali inducendo malā dispōnem in hūoribus. Et tali cāe nō debetur euacuatio nec alteratio: s3 bñ debetur effectui derelicto sicut fe. et similib⁹ per contrariū. sed sufficit vt phibeatur ei⁹ vlterior impressio p ꝯriū vt si aer sit calidus infrigidet: vt si frigidus calefiat.ꝛ sic de similibus. Antecedēs vocat res q̄ pertinet ad constitutionē nostri corporis vt cōplexio vel cōpositō hu.ꝛ semp pducūt morbum cū medio q2 mediāte causa ꝯiūcta vt humor dispositus ad putrefactionē pducit fe.putridam mediante humore actu putrefacto et de tali cā est cōsiderandū si est parū lapsa vel multū lapsa. Vocat parum lapsa qñ humor p alteratione pōt corrigi sic q nutriat vt hūor parū peccās grossitudine viscositate vel subtilitate.et tali solum debet alteratio p ꝯriū.Sed vocatur multū lapsa qñ hūores nō possūt corrigi vt nutriat: sed sufficit correctio q̄ est eoꝝ pparatio ad expulsionē. ꝛ talis materia est duplex. quedam est furiosa. alia nō furiosa. Materia pōt dici furiosa quinq3 modis.Uno mō rōne sui acuitatis seu mobilitatis vt in formica ambulatiua ꝛ in causone fortissimo. Scdo modo rōne multitudinis vt sinocha inflāmatiua.Tertio mō rōne sue vētositatis vt in antrace. Quarto mō rōe sui accidentis vt in colica. Quinto mō ratiōe mēbri vt in squinātia.ꝛ talis materia q̄ cūq3 humor sit deb3 euacuari in pncipio euacuatione eradicatiua: q2 natura ratione sue maliciei nō pōt expectare digestionē. Materia nō furiosa est triplex. quedam est q̄ peccat solum sui quātitate.quedam solū qualitate.Alia vtroq3 mō. si solū peccat quātitate d3 euacuari in principio p flobothomiā: q2 talis nō indiget digestione.Si ꝟo peccet q̄litate solū vt grossitudine viscositate vl̄ subtilitate. Primo est digerēda vt si sit nimis grossa mediocriter subtilieť.si sit subtilis mediocriter ingrossetur. si viscosa q mediocriter inscidať.et postea est euacuāda cū medicinis que dicētur infra. in pncipio vero nō nisi medicina minoratiua cū medicinis lenitiuis. vt cassiafi.mnnā.ꝛ cōsimilibus: vl̄ de se vl̄ acute cum medicina attractiua in parua quātitate.Si aūt peccet vtroq3 modo.tūc competit flobothomia ꝛ farmacia.Et vnū prius q aliud: q2 si hūor magis peccat quantitate q qualitate vel equaliter.Primo competit flobothomia q farmacia.ꝛ causa est: q2 flobothomia euacuat multitudinē humorū. ꝛ remouet ea que sunt causa male qualitatis. Sed si humores magis peccāt qualitate q quātitate.Primo ꝯpetit farmacia: q2 si pcederet flobothomia augmenta

retur mala qualitas humoris. Naꝫ sanguis propter sui temperamentū est frenum humoris grossi vel viscosi vel subtilis nimis. Causa coniuncta vocatᷣ illa que ꝑtinet ad cōstitutionē nostri corporis. et semꝑ ꝓducit morbū sine medio vt humor q̄ actu putrefit est cā coniuncta. feb. putride. ⁊ tali cāe in febre nō debetur alteratio vel euacuatio: q꞉ ꝯuertitᷣ in fumos ⁊ resoluitᷣ insensibiliter. Sed in multis alijs morbis vt spasmo paralysi ⁊ similibus debetur alteratio ⁊ euacuatio vt dictum est statim de materia antecedente.

X consequēti

e sunt aliqua ꝯsideranda ex ꝑte eēntie morbi. ⁊ ista sūt q̄nq꞉. Primo est cōsiderandū q̄d est morb⁹. Scdo qualis. Tertio quātus est. Quarto quomodo est. Quinto in quo est. Primū qd est vtrum mala complo simplex calida vel frigida humida vel sicca vel ꝯposita vt calida ⁊ sicca. ⁊ sic de alijs cōplonibus. ⁊ vtrū sit cū materia vel sine materia vel cū hūoris vitio vel sine hūoris vitio. Et si sit sine materia debetᷣ ibi solum alteratio per suū cōtrariū. Nam omis cura fit ꝑ cōtrariuꝫ sicut mala cōplexio cuꝫ materia debetᷣ sibi euacuatio et alteratio vt patuit superi⁹ in precedētibus. ⁊ dicetur infra. et q꞉ mala cōplō et humor peccans nō cognoscitur nisi ꝑ signa. Iccirco ponēda sunt signa male complonis totius corporis et humoris peccantis. Nam signa male complonis cuiuslibet mēbri in speciali dicūtur i. ix. almansoris. Primo incipiendū est a mala complone calida cui⁹ signa sunt hec. qm̄ in corpore habente malā ꝯplexionē calidaꝫ ꝑcipitur caliditas ledens tactū supflua: amaritudo oris: pulsus velox. ⁊ frequens leditur a calefacientib⁹. et iuuatᷣ ab infrigidantibus. ⁊ maxime venit in estate. Signa male complexionis frigide sūt hec: qm̄ in tali corpore ꝑcipitur frigiditas ledens tactum: digestio est debilis. ⁊ modica fit laxitas iūcturarū citopatitur reumatissimuꝫ cito leditᷣ ab infrigidantibus iuuatur a contrario. ⁊ maxime venit ī hyeme. Signa male cōplexionis humide sunt signa male complexionis frigide: multitudo saliue ⁊ mūchi ⁊ aliaꝝ superfluitatū frequens fluxus ventris: leditur ab humectātib⁹: iuuatur a contrario: multus somn⁹ inflatio palpebrarum vt in ydropisi. Signa male complonis sicce sunt hec. quoniā in tali corpore sentitᷣ duricies asꝑitas vigilie superflue macies accidētalis: leditur ab exiccantib⁹: iuuatur a contrario et maxime euenit in autūno. Et ista signa cū ponantur habentᷣ signa complonis composite. Signa dominij sanguinis sunt hec. scꝫ grauitas corporis alices et ossitationes multe: somn⁹ multus. debilitas sensus ⁊ intellect⁹ fatigatio absq꞉ motu magno: dulcedo oris. rubedo corporis: plenitudo venaꝝ: ⁊ pulsus facilis exitus sanguis a locis que faciliter scinduntur. a naso gingiuis et emorroidib⁹ et similibus. Regimen multiplicatiuuꝫ sanguis vt si aliquis fuerit vsus viuere in ocio comedere cibaria multum sāguinē generantia vt gallinas ⁊ similia somniare res rubeas. Signa dnij flegmatis sunt alia. scꝫ albedo vel palledo in corpore fieri. ⁊ mollicies in tactu multitudo saliue ⁊ mūchi ⁊ aliarum supfluitatuꝫ paucitas nisi veniat a flegmate salso debilitas egestionis eructuatio acetosa vrina alba somnus multus membrorum pigritia pulsus rarus ⁊ tardus. Regimen multiplicatiuum flegmatis vt esse in quiete superflua: comedere cibaria frigida vt pisces ⁊ sōniare res frigidas ⁊ humidas ⁊ niues ⁊ similia et eē in aquis. Signa dominij colere sunt decem. scꝫ citrinitas colorum oculoꝝ: amaritudo oris: siccitas lingue et narium. Defectus appetitus nausea vomit⁹ colericus punctio in membris. Regimen multiplicatiuū colerē. vt ē in continuo motu vel exercitio sitis. comedere cibaria calida ⁊ sicca vt piperata ⁊ similia. Ultimum signum est somniare res calidas ⁊ siccas. vt eē in igne ⁊ se esse in sole

ſe videre vexilla rubea ꝛ ſimilia. Signa melancolie ſunt octo. ſcꝫ coloꝛ fuſcus nigredo ſanguinis ꝛ groſſicies multe vigilie frequentia imaginationis intẽſus appetitus paſſio ſplenis. Regimẽ multiplicatiuũ melancolie vt eſſe in ꝯtinuo timoꝛe ꝛ triſtitia comedere cibaria melancolica vt caules ꝛ legumia ꝛ ſimilia. Ultimũ ſignũ eſt ſomniare res inducentes timoꝛem ꝛ triſtitiam vt videre res nigras ſe eſſe in tenebꝛis ꝛ ſimilia. Scõꝫ qḋ opoꝛtet ꝯſiderare eſt: qualis eſt moꝛbus: ſcꝫ vtrum ſimplex vel compoſitus ꝛ vtruꝫ longus vel bꝛeuis qm̃ ſi ſimplex fuerit, ſimplex medicina erit admĩſtranda. Et ſi compoſitus compoſita vt infra oſtendetur. et ſi vnus illoꝝ eſt periculoſioꝛ altero illi pꝛius eſt ſuccurrendũ vt dicit Gal. pꝛimo ampho. cõmento illius cañ. Humide diete. Alterum non negligendo. verbi gratia. Si ſinochus et paraliſ cõiungãtur. pꝛius ſinochus eſt curandus ꝙ paraliſ: quia periculoſioꝛ. Similiter conſiderandũ eſt vtrũ talis moꝛbus ſit longus vel bꝛeuis: quia ſi bꝛeuis competit ſubtilis dieta: ĩmo ſi virt⁹ poſſet ſtare ſine cibo vſqꝫ ad ſtatum moꝛbi nullus cibus eſſet adminiſtrand⁹. vt dicit Auicẽ. quarto cañ. fen pͥma tractatu ſcḋo caplo̾ de cibatione febꝛicitantium. Si autem moꝛbus ſit longus competit groſſa dieta ſꝫm lõgitudinẽ moꝛbi ne virtus deficiat ante ſtatũ. vt dicit Auicen. pꝛimo cañ. fen. iiij. caplo̾ pͥmo. idẽ ypoc. pꝛio ampho. in illo ãpho. Ubi vero ſꝫm acumẽ. Et quia longitudo vel bꝛeuitas moꝛbi non cognoſcitur niſi per ſigna: iō ponenda ſunt ſigna longitudinis et bꝛeuitatꝭ moꝛbi. que ſigna ſciũtur ex q̃nqꝫ. Pꝛio ex extrinſecis vt aere etate regione regimĩe ꝛ ſimilibus: vt moꝛa in aere calido ꝛ regione calida ꝛ ſimilib⁹. Similiter ſi patiens tenuerit regimẽ multiplicatiuũ humoꝝ calidoꝝ egritudo erit calida. ꝛ in contrarijs vt in aere frigido et regione frigida ꝛ ſimilib⁹. Similiꝭ ſi patiens tenuerit regimen multiplicatiuũ humoꝛis groſſi egritudo erit longa. Secundo ſumitur ex illis q̃ ſe tenẽt ex ꝑte coꝛpoꝛis vt ex pulſu vꝛina et ſimilibus: quia ſi in egritudine pulſus ſit velox et in vꝛina cito apparent ſigna digeſtionis vel indigeſtionis egritudo eſt bꝛeuis. et per contrarium ſi in egritudine pulſus eſt tardus: ꝛ in vꝛina tarde appareut ſigna digeſtionis vel indigeſtionis. ſignuꝫ eſt ꝙ egritudo eſt lõga. Tertio ſumitur ex parte poxiſmi ꝛ eſt egritudo que habeat poxiſmos. Naꝫ ſi plures paroxiſmi incipiant affligere patientem in eadem hoꝛa egritudo erit lõga ꝛ quia hoc ſignificat groſſitiem ꝛ inobedientiã materie vt dicit Gal. xl. ampho. cõmento illius ampho. Quibuſcũqꝫ egritudinib⁹. Si vero cito fiat ãticipatio poxiſmi egritudo erit bꝛeuis. Quarto ſumiꝭ ex ſpecie egritudinis. verbi gratia. apoſtẽata ſquinãtie ſunt de natura ſua egritudines bꝛeues: ſed quartana ꝛ ſibi ſimiles ſunt longe. Quinto ſumiꝭ ex cognitione diei ſtatus moꝛbi et hoꝛe eius que habẽtur per ſigna ei⁹ pꝛonoſtica: ꝛ iſta ſunt ſigna demonſtratiua diei iudicatiue que ſequũtur: ꝛ iſta ſunt tria. Pꝛio eſt ĩceptio apparitionis ſignoꝝ: digeſtiõis: vl̾ coꝛrupte digeſtionis. Exempluꝫ vt ſi in quarta die appareat in vꝛina nubes alba vel rubea ſignificat ſtatum moꝛbi eſſe in ſeptima die ad bonum. Et ſi appareat nubes nigra vel viridis ſignificat ſtatum eſſe in ſeptima die ad malum. Et cauſa eſt: quia dies iudicatiua dimidiat totũ tp̃s moꝛbi a pꝛĩcipio vſqꝫ ad ſtatuꝫ. vt dicit Gal. quarto amphoꝛiſmoꝝ cõmento illius cañ. Quibuſcũqꝫ egritudo in ſeptimo die. Scḋm ſignum eſt foꝛtitudo virtutis vel debilitas ĩ die iudicatiua. verbi gratia. ſi virtus in die quarta ĩcipiat foꝛtificari ſupꝛa moꝛbũ ſignuꝫ eſt ꝙ erit ſtatus in ſeptimo die ad bonuꝫ. ſed ſi incipiet in quarto die debilitari ſignuꝫ eſt ꝙ erit ſtatus ad malum. Tertium ſignũ eſt motus debilis nature ſupꝛa moꝛbũ: et ecõuerſo in die iudicatiua vt ſi quarta die fiat modicus ſudoꝛ in egritudine vel paruus fluxus vẽtris ſignificat ſtatum moꝛbi in ſeptimo die ad bonuꝫ vel ad malum. ad bonum ſi precedant ſigna

digestionis.ad maluz si non precedunt.
Signa vero hore status morbi est hora
maioris afflictionis: vt patz quarto ca/
no.fen scđa tractatu.j.capitulo p̄mo.et
sic potest pnosticare horam mortis vel
vite. Tertio est considerandum in cura
morbi consimilis vtrum sit quātus.;scz
vtrum sit fortis vel debilis intensus vl'
remissus: qꝛ si sit fortꝫ vl' debil' medicina
dāda est fortꝫ.si debilis: debilis.vt dicit
Gal.quarto amphorismoꝝ cōmento il/
lius amphorismi Elleborus periculo/
sus est. Et ista sumitur si cognoscitur
grad⁹ morbi: de quo gradu sunt due opi/
niones. Aliqui distinguūt gradus mor/
borum penes accidentia que ducuntur
in corpore humano.dicunt enim ꝙ mor
bus est in primo gradu quando inducit
debilia accidēlia; nō notabiliter pcepti/
bilia ꝙ hoc debetur prio gradui: sed nō
esse pceptibile sensui sicut dicem⁹ de ter/
tiana simplici non multū intensa. Sed
morb⁹ in secūdo gradu appellatur quan
do inducit accidētia notabiliora fortio/
ra notabiliter pceptibilia: quia hoc de/
betur secundo gradui scz esse sensu per/
ceptibile sicut dicemus de tertiana du/
plici. Sed dicitur morbus in tertio gra/
du quando inducit in corpore humano
accidentia deteriora sensibiliora corpus
multum sensibiliter ledentia. Nam hec
est operatio tertij gradus scilꝫ sensibil'r
ledere sicut dicem⁹ de tertiana cōtinua.
Sed vocatur morbus in quarto gradu
quando inducit accidentia pessima que
sunt corpus corrumpentia: vt patet de
causone fortissimo. Nam hec est opera/
tio quarti gradus scilicꝫ corrumpere: vt
patet per Auicē.primo cañ.fen scđa.do/
ctrina scđa.summa prima.capitulo ter/
tio.vbi dicit ꝙ operatio p̄mi gradus nō
est pceptibilis sensu. sed scđi gradus est
perceptibilis sensu. tertium est sensua/
liter ledere. Sed quarti est corrumpere
hec sunt dicta s'm magistrum bartholo
meū de brugis. Alij autem dicunt ꝛ me/
lius ꝙ gradus debetur morbis per attri
butionez ad medicinas.ꝛ causa est: quia
gradus non debetur morbis nisi in quā/
tum terminat actionez medicine. Exem
plum vt in morbo calido ꝛ idem intelli/
gatur de frigido humido ꝛ sicco simpli/
ci vel composito cū materia vel sine ma
teria vocatur morbus calidus in primo
gradu quando caliditas preter natu/
ram tantū excedit complexionem natu
ralem corporis quantū potest remoue/
ri per medicinam frigidaz in primo gra
du. Sed vocatur morbus in scđo gradu
quando caliditas p̄ter naturā tātū exce
dit complexionem naturalem quantuꝫ
potest remouere per medicinam in scđo
gradu. In tertio gradu quādo caliditas
preter naturam tātū excedit complexio
nem naturalem quantū potest remoue
re per medicinam frigidaz in tertio gra
du. Sed appellatur ī quarto gradu quā
do caliditas preter naturam tantū exce
dit cōplexionē naturalē quantū potest
remouere per medicinam frigidā in qr/
to gradu: ꝛ sic potest declarari in quoli/
bet alio morbo. Ex quo patet ꝙ morbo
debetur primus gradus per accidēs ad
medicias.sed medicinis debetur per se:
quia deducte de potentia ad actum per
calorem naturalem habent īmutare cor
pus humanuꝫ s'm quattuor modos im
mutatiōis que debetur quattuor gradi
bus vt declarabitur īferius. Quarto di/
xi ex parte essentie morbi est consideran
dum quomodo ꝛ in quo tempore: est tā
de tempore vniuersali ꝙ de tēpore par/
ticulari.de tempore vniuersali ptꝫ quia
in estate ꝛ in hyeme nō sunt admīstrāde
fortes medicine.vt dicit Auicen. primo
canoñ.fen quarta.caplo primo. et idem
facit ypocras.j.amphorismoꝝ. Sub ca/
ne ꝛ ante canez. Sed bene in vere ꝛ au/
tumno/maxime in vere iuxta illuz am/
phorismū. Quibuscunqꝫ vero flobotho/
mia vel farmacia. patet etiaꝫ de tempo
re particulari morbi quia in principio ꝛ
augmēto alie ꝛ alie ī declinatōe vt decla
ratū est superi⁹: qꝛ semp pcedendū est a
debilibus ad fortiora vsqꝫ ad statum:
Et sil'r alia dieta; qꝛ a principio vsqꝫ ad

statū est ꝓcidendū in dieta subtiliando
sed post statū vsq3 ad ꝑfectā sanitatem
in dieta est procedendum ingrossando.
Quinto ꝛ vltimo ex parte essentie mor/
bi est considerandū: in quo est talis mor
bus sc3 in quo corpore est ꝛ in quo mem
bro est determinatum supra/ vel in quo
et in qua regione est: quia in regione fri
gida fortiores medicie sunt administrā/
de ꝙ in regione calida: vt pat3 per Aui/
cē. primo canō. fen. quarta cap̄. ix. vbi di/
cit ꝙ in cura turcoꝝ non operat̄ scamo/
nea nisi detur in magna quātitate. Sed
in regione calida aliter operatur ꝛ suffi
cit sola virtus ei9. Tertio dixi quātū ad
scdm membrū principale ꝙ alia sunt cō
sideranda ex parte accidentiū morbi: vt
eorum diuersitatē fortitudinem ꝛ debili
tatem sicut sunt sitis ꝛ vigilie ꝛ similia.
Et sm hoc diuersa remedia sunt admī/
stranda: vt docent actores nisi sint a na
tura: quia illa sunt dimittenda nisi mul
tum debilitarēt virtutē. Et sic est finita
pars principalis nostri tractatus.

t Ertio pricipa/

liter dici in cura morbi consi/
milis quedā sunt consideran
da ex parte medicaminis applicandi. et
ista sunt duo in generali. Nam quedam
sunt ex parte medicine alteratiue. que/
dam ex parte medicine laxatiue. Consi/
deratio ex parte medicine alteratiue si/
ue medicamīs alteratiui cōsistit in con
sideratione sex reꝝ non naturaliū ꝛ me/
dicinaꝝ alteratiuaꝝ. Et primo in consi/
deratione aeris ꝙ semper sit cōtrarius
ipsi morbo. vt dicit Gal. ix. de ingenio. c.
vi. Ide3 auerroys. vij. colliget. cap̄. prio
dicit: ꝙ quādo aer est contrari9 ipsi mor/
bo: tūc vtilitas est infirmo ꝛ gaudiū ip/
si medico: ꝛ si non inueniatur contrari9
per naturam fiat contrarius per artifi
cium vt in morbo calido infrigidet̄ aer
cu3 aqua frigida aqua rosā. ꝛ aceto ꝛ ap/
positione vasorum plenoru3 aqua in di/
uersis locis ꝛ partibus domus: et pone
florum herbarum frigidarū circa lectu3
ꝛ alioꝝ frigidoꝝ sicut sūt rosā. viole ꝛ ne
nufaꝝ floꝝ salicis/ cāna vites albe ꝛ si/
milia. Et in morbo frigido in hyeme ca/
lefiat aer cum igne sine fumo longe a pa
tiente non de carbonibus: quia dolore3
capitis generant. Et ista cōsideratio ae/
ris est dignior inter omnes: vt dicit Aui
cen. primo canō. fen quarta ca. primo vbi
dicit. Et aer. quedā eoru3 que sunt sex re
rum non naturaliū existit summa ꝛ di/
gnior cuius ratione ꝛ dispōne considera
re oportet an sit medicine iuuamentum
ꝑstans. Scdo competit in cibo ꝛ potu:
quia restaurent ꝛ alterant vt contrarie
tur ipsi morbo. Nam morbo calido com
petūt cibus ꝛ potus frigidi: ꝛ morbo fri
gido econuerso. Et hec consideratio est
multu3 vtilis: vt dicit Rasis in suis expe
rimentis dicēs. ꝙ ille medicus est nobi
lior ꝛ melior qui curat cum cibis ꝛ poti
bus egritudinem ꝙ ille qui curat cū me
dicinis. ꝛ propter hoc vocabantur anti
quitus medici altariaꝝ. i. sacrificioru3.
Sed si non potest curare egritudine3 cū
cibis ꝛ potibus debes eas curare cū me
dicina euacuationis. Tertio consistit in
motu ꝛ quietu: quia in egritudinib9 ca/
lidis competit quies: vt patet de fe. per
Gal. scdo amphorismoꝝ cōmento illius
canō. Febribus nō fortiter. Dicit ꝙ febriē
tes non debent exercitare sed quiescere.
sed in egritudinibus frigidis competit
motus cum sit causa caloris nisi corpus
sit plectoricu3. Quarto consistit in som/
no ꝛ vigilia: quia administrentur tem/
pore conuenieti ꝛ quātitate temperata.
verbi gratia. in principio paroxismi nō
competit somnus febricitanti sed bene
in declinatiōe. vt dicit Gal. scdo amp ho
rismoꝝ cōmento primo. et si tunc nocet
certum est signum mortis. Et intellige
si tale signum proueniat a causa intrin/
seca ꝛ ꝙ sit magnum ꝛ ꝙ continuet̄: nec
sunt dimittendi de die dormire nisi con/
suetudo esset in sanitate ad oppositum:
sed bene de nocte vel saltim in aurora
vsq3 ad tertiam. vt dicit ypocras. tertio
pronosticorum canonū. illo. Somnus vt
mox est. Similiter debent applicari in

quantitate determinate. nam somnus superfluus est nocivus/aggregat in corpore superfluitates. Similiter superflue vigilie quia resolvunt spiritus et exiccant. vt dicit Avicen. quarto can. fen. ij. tractatu primo. ca. de signis sumptis ex somno et vigilia. hoc consistit in repletione et inanitione: quia in morbo de inanitione competit repletio et econverso: vt dicit Ypoc. ij. amphorismorum. can. illo. Ex plenitudine quecunque egritudines. Secundo consistit in accidentibus anime: quia in diversis corporibus in diversis egritudinibus diversa accidentia anime sunt inducenda. ij. tegni commento illius can. Omnem siquidem motionem quod quidam medicus veniens adducere militem regis cum esset in frigidatus provocavit ipsum ad iram: vt eius calor icitaretur. et ista accidentia anime multum faciunt ad crises faciendas vt timor multum facit ad fluxum ventris vel vrine. Et gaudium ad crisim per fluxum sanguinis vel per sudorem: vt dicit Avicen. iiij. can. fen. ij. ca. primo. Circa considerationes medicinarum alterativarum tria sunt notanda. Primo quot modis dicitur medicina alterativa. Secundo quod medicina non operatur in corpore humano nisi in determinato gradu et dosi: ideo ponendi sunt gradus et doses medicinarum. Tertio ponendi sunt medicine alterative cuiuslibet membri calidi frigidi humidi sicci. De primo dico quod medicina est duplex. quedam est simplex. alia est composita. Medicina dicitur simplex tripliciter. Uno modo qui habet vnam complexionem in qualibet sui parte vt lactuca que est frie complexionis in superficie et in centro: et per oppositum est medicina composita que scilicet habet diversam complexionem in suis partibus: vt psilium quod est frigidum in superficie et calidum in centro: et caulis qui frigidus in centro et calidus in superficie. Secundo modo dicitur medicina simplex illa que appet sensui esse diverse nature: vt arbor componitur ex radicibus foliis et fructibus. Tertio modo dicitur medicina simplex que est talis qualis producitur a natura et sic omnis medicina producta a natura est simplex. Et per oppositum dicitur medicina composita que non est talis qualis producitur a natura sicut medicine facte ab arte vt tyriaca et similia.

¶ Sequitur tractatus de gradibus de quibus sunt due opiniones.

De secundo scilicet de

gradibus sunt septem per ordinem videnda. Primo est notandum quot modis dicitur gradus. Secundo quid est gradus prout consideratur a medico. Tertio quot metas habet quilibet gradus. Quarto quare fuit necessarium ponere medicinas in gradu. Quinto quot requiruntur ad hoc quod aliqua medicina simplex vel composita ponatur in gradu. Sexto ponende sunt doses medicinarum. Septimo tradenda est ars gradnandi. De primo quod dicitur quod gradus dicitur dupliciter. Uno modo generaliter. alio modo specialiter. Gradus sumendo idem est quod esse secundum magis et minus. sive istud esse secundum magis et minus dicat esse perfectionis: sicut dicimus quod essentia magis perfecta est in gradu magis perfecto: sive illud esse magis vel minus dicat esse causalitatis sicut dicimus quod cause superiores sunt in gradu altiori et perfectiori quam cause inferiores sive illud esse magis vel minus dicat esse communicatum sicut dicimus: quod genus est in gradu superiori: species in inferiori. Et aliquando extenditur nomen gradus ad locum et ad tempus: et sic dicimus ille est in primo gradu et ille in secundo. et sic de aliis. Alio modo sumitur specialiter prout est in qualitatibus acquisitis per motum alterationis: vt in calido frigido humido et sicco. et sic de aliis. et sic gradus est terminus qualitativus: quia qualitas per gradum terminatur. Et vt sit gradus potest sumi dupliciter. Uno modo vt consideratur a medico. Alio modo prout consideratur a naturali. Gradus consideratus a naturali est duplex. quidam est potentialis. alter actualis. potentialis est gradus in qualitate quamdiu qualitas est in acquiri: et tales sunt infiniti quia mobile in quolibet instanti temporis acquirit vim gradum potentialem secundum philosophum. viij. phisicorum. et dicitur pro tanto potentiale: quia mobile quantum est ex parte motus est in potentia vt in quolibet instanti temporis cessat a suo

motuꝛ habeat actu mutatū esse. Sʒ gra
dus actualis est in qualitate quanto q̄
litas est in acquisito esse . et iste vnˀ in
vna qualitate: quia vltimus et per illuʒ
qualitas terminatur actu. ex quo patet
ꝙ tot sunt gradus actuales quot sunt
qualitates in acquisito esse. Gradus ve
ro vt consideratur a medico est terminˀ
q̄litatiuˀ excedens tempamentū potēs
facere mutationem in corpore humano
notabilē. pma obuiatione manifeste vl'
occulte. Dicitur pmo ꝙ est terminˀ q̄li
tatiuˀ excedens tempamentū: quia me
dicina temperata nō ponitur in gradu
a medico. vlterius ponitur potens face
re mutationem notabilem in corpe hu
mano: quia medicus nō curat de muta
tione in alijs aialibus. Similiter poni
tur notabilem: quia quāuis quelibʒ q̄li
tates possint mutare corpus humanuʒ
non tamen notabilr̄ ꝛ distincte ab alia.
Ultimo ponitur ī diffinitiōe occulte vl'
manifeste quātū ad primū gradum ꝛ q̄
liter hoc itelligitur: hoc declarabitur in
fra manifeste. quātum ad scd̄m graduʒ
qui est sensu perceptibilis. ꝛ tertiuʒ qui
est sensibiliter ledit. ꝛ quartū qui corrū
pit. Ex quo sequitur ꝙ gradus pōt quat
tuor modis nominari scʒ terminˀ eleua
tio excessus ex distātia. dicitur terminˀ
formaliter: qꝛ formaliter terminat qua
litatem vt dictum est. alijs tribˀmodis
dicitur denominatiue. ꝙ patʒ: nam ter
minus non est formaliter eleuatio natu
re: ita ꝑut ē eleuatio quia ē causa eleua
tionis actio: quia illud est actio agētis
causantis qualitatem: nunc est eleuare
passio: quia gradus non est passio quali
tatuʒ eleuatio que est res eleuata: quia
hoc est qualitates vel corpus rōne qua
litatis. sed illud qd̄ terminatiue ꝛ inesse
actuali qualitas dicit̄ elenata supra tē
peramentū vel vna qualitas supra aliā
vt est distātia formaliter. sed illud quo
qualitas distat a temperamēto/vel vna
qualitas ab alia: et talis gradus ponit̄
reductiue in ꝑdicamēto qualitatis.
cundo est videndū q̄d est gradus vt con
sideratur a medico. quattuor modis po
test diffiniri. Primo sic ab antiqs. Gra
dus est excessus qualitatis sensu perce
ptibilis. Et sic obijcitur cōtra diffinitio
nem ꝙ non est bona: quia omnis bona
diffinitio debet competere cuilibet con
tento sub diffinito: vt patʒ. vi. topicoꝝ.
ꝛ tamē ista non competit pmo gradui:
quia primˀ gradus non est ꝑceptibilis:
vt dicit Auicē. pmo cañ. fen. ij. doctrina
scd̄a. summa pma. ca. xv. de hijs que pro
ueniunt ex hijs que comedūtur ꝛ bibun
tur. respondetur tripliciter. Uno modo
ꝙ quādo actores dicunt ꝙ primus gra
dus non est sensu ꝑceptibilis intelligi
tur respectu aliorum graduum: tamē in
se ꝛ absolute est sensu perceptibilis/vel
aliter ꝙ primˀ gradus nō est sensu per
ceptibilis manifeste sed bene occulte et
remisse. Istaʒ diffinitionē non intendo
reprobare: quia satꝭ potest sustineri. Ali
ter diffinitur ab alq̄ndo ī libello de gra
dibus quē fecit. Gradus est sexdecupla
proportio ꝛ aliarū subnūerataꝝ s̄m pro
portionem duplam continue ꝑcedens
magister Alquidus ꝛ sui seq̄ces: vt ma
gister Arnaldus de villa noua dicunt ꝙ
quantū distat primus gradus a tempe
ramēto tātū distat vnˀ gradus ab alio
intēperamēto. est vna pars calidi ꝛ alia
frigidi. Idē in qualitatibus passiuis vt
humi. ꝛ sicci. ꝛ est primus gradus: ideo
pmus gradus habet duas partes calidi
ꝛ vnam frigidi. Et ideo scd̄s gradus de
bet habere quattuor partes calidi ꝛ du
as frigidi: quia sunt duplum ad duo: si
cut duo ad vnuʒ in primo gradu. Tertiˀ
vero gradˀ debet habere octo partes ca
lidi ꝛ quattuor frigidi: quia octo sūt du
plum ad quattuor. Et quartus gradus
debʒ habere. xvj. partes calidi ꝛ octo fri
gidi: quia. xvj. sunt duplū ad octo ꝛ fun
datur totū in isto pricipio: quia gradus
debet sequi augmentuʒ naturalem: ꝛ il
lud est duplum vt declaratum est: quia
primus gradus dicitur dupluʒ respectu
temperamēti: ꝛ illud est primū augmen
tum. Ista diffinitio salua correctiōe me
lioris iudicij est simpliciter falsa ꝑpter
duo. primo quia repugnat rationi. scd̄o
quia repugnat sensui. Qd̄ repugnet ra
tioni ꝓbo tripliciter. Primo sic: qꝛ in omi

cōpletione mixti qualitates debēt se ha
bere adinnicē sicut vna pars. ⁊ ideo nō
habent ꝓportionem ad faciendum vnā
complexionem: ergo. maior patet. qꝛ ali
ter non faceret vnam complexionez re/
spectu vnius forme: videlicet quia vna
pars non habet resistentiam sexdecim
partibus imo statim corrūperetur: aut
tātū posset resistere vna ps frigidi quā
tuz. xvj. calidi agerent. ⁊ per consequēs
due ptes frigidi possent resistere quat/
tuor calidi i scdo gradu ⁊ quattuor octo
in tertio gradu. ⁊ octo. xvj. i quarto gra
du: qđ est falsuz. Et si aliqs dicat ad istā
rationem ꝙ argumentum concludit ve
ritatem quantū est ex parte qualitatuz
de se sed alia forma substantialis mixti
ꝓhibet corruptionē illius partꝭ: quia li
gat missibilia adinuicem. non valet ista
solutio: quia forma substātialis non li/
gat nisi ꝓportionem missibiliū adinui/
cem. vnde missibilibus adinuicem repu
gnantibus non potest forma substātia/
lis in materia introduci. Et propter hoc
Auicē. dicit ꝑmo canō. fen ꝑma. doctrina
scda ca. ij. sic. ⁊ oportet attendere virtu/
tes. i. qualitates actiuas virtute passi/
uarū: eq̄li distantia. i. ꝓportione. Scdo
hoc idez ꝓbo sic gradus distingueret ꝭm
ꝓportionem duplam: tunc quartus gra
dus non differret a tertio: sed hoc ē fal/
sum: igitur. añs ptz. quia scdo grad⁹ est
sensu perceptibilis. ⁊ per expientiam vi
demus ꝙ si dupletur ei⁹ quātitas morti
ficabit vt si accipiat aqua frigida ei⁹ fri
giditas ē sensu pceptibilis ꝙ si dupletur
frigiditas aq̄ mortificabit sensu tact⁹.
hoc idem videmus in alijs vt in itine/
rāribus i aere frigido: ⁊ tū mortificatio
est operatio quarti gradus. ⁊ debet per
eos tertio gradui cum duplum ad duo.
minor tenet oēs. Tertio ad idem quātū
distat primus gradus a temperamento
tātū distat vn⁹ gradus ab alio. sed. xvj.
plus distat ab octo q̄ꝫ octo a q̄ttuor. et
quattuor a duob⁹ q̄ꝫ duo ab vno: igit. an
tecedens ptz per eos sed minor tenet de
se. Scdo diffinitio eoꝝ est falsa: qꝛ repu
gnat sensui: ꝙ ptz ad sensuz qꝛ videm⁹ ꝙ
si vna. ℥. aque calidissime addatur, vna
alia. ℥. aque frigidissime resultat tem/
peramentū. ⁊ si addatur alia. ℥. que cali
dissime percipiet eius caliditas remisse
te, si addatur alia iterum tunc corrūpet
sensum tactus. ⁊ sic sufficit ꝙ in tempe/
ramento sit vna pars calidi ⁊ alia frigi/
di: ⁊ sit in qualitatib⁹ passiuis ⁊ in ꝑmo
gradu declarādo in medicina calida: grā
exēpli sicut due partes calidi ⁊ vna fri/
gidi. ⁊ in scdo gradu sicut tres ptes cali/
di ⁊ vna frigidi. ⁊ i tertio gradu sicut q̄t
tuor ptes calidi ⁊ vna frigidi. et i q̄nto
gradu sicut. v. partes calidi ⁊ vna frigi/
di: nec valet eoꝝ fundamentū quādo di
cunt: gradus debet sequi primuz augmē
tum naturale conceditur ⁊ quando di/
cunt ꝙ illud est duplum. dico ꝙ augmē
tum in primo gradu ꝭm duplum est per
accidens ꝓpter indiuisibilitatē vnius: qꝛ
vnitas non potest diuidi ꝭm augmentū
per vnitatem per se: quia per se primus
gradus addit vnitatem supra tempera
mentū: ⁊ ideo bene volo ꝙ scds gradus
addat vnitatem supra primuz ⁊ tertius
addat vnitatē aliam supra scdm. ⁊ q̄rt⁹
addat vnitatē supra tertiū gradū. Natu
ra graduū ꝭm Auerro. quito colliget ca
pitulo vltimo est hec. scz q̄ꝫ primo gradu
sunt due ptes vni⁹ qualitatis ⁊ vna al/
terius. ⁊ ita primus gradus addit supra
temperamentū vnam partē: quia in tē
peramento est vna pars vnius qualita/
tis ⁊ alia alterius. ⁊ in scdo gradu sunt
tres partes vnius qualitatis ⁊ vna alte
rius. Ita addit duas partes supra tem/
peramentum ⁊ vnā supra primum gra/
dum. Et in tertio gradu sunt quattuor
partes vnius qualitatis et vna alte/
rius. Et ita addit tres partes supra tem
peramentum et vnam supra secundum
graduz. Et in quarto gradu sunt quin/
q̄ꝫ partes vnius qualitatis et vna al/
terius: et ita addit quattuor partes su/
pra temperamentuz ⁊ vna supra tertiū.
vbi gratia medicina ca. in primo gradu
sunt due partes calide ⁊ vna frigida. et
ideo se habet ad temperamentum in ꝓ/
portione dupla: quia sunt duplum ad
vnū. In medicina calida in scdo gradu
sunt tres partes calidi et vna frigidi et

sic se habet in proportione sex que altera
ad primū gradum q: ꝯtinet tantū quan
tum continet primus gradus ꝛ medieta
tem seu alteram partem eius . In medi
cina calida in tertio gradu sunt q̄ttuoꝛ
partes caliditatis:ꝛ vna frigiditatis.et
ita se habet in proportione sex cū tertia
ad scḋm gradum:q: ꝯtinet tantuȝ quā/
tum scḋs ꝛ tertiam ꝑtem vltra . In me/
dicina calida in quarto gradu sunt q̄nqȝ
partes calidi ꝛ vna frigidi.ꝛ ideo se ha/
bet ad tertium graduȝ in proportioneqȝ
quarta:q: ꝯtinet tantū quantum terti⁹
ꝛ quartam eius partem ꝛ vltra . Et ista
proportio que est in gradibus per addi/
tionē vnitatis seruatur in sonis ꝛ figu/
ris.verbi gratia:in sonis si accipiaꝭ vox
temperatur ꝛ vocatur melodia ꝛ addaꝭ
sibi vna vox.cābiꝭ vna consonantia que
vocaꝭ dyapason que se hȝ in ꝑportōe du
pla ad melodiaȝ.ꝛ si addaꝭ alia vox cau
sabitur vna alia consonantia que vocaꝭ
dyapente que se habet in proportiōe sex
que altera ad dyapason.Et si addaꝭ alia
vox causabitur alia ꝯsonantia que voca
tur dyatesserō que se habet in proportio
ne que vocaꝭ sex que tertia ad dyapēte.
Similiter saluatur illa proportio in fi/
guris.Nam ſm Euclidem ꝑmo sue geo/
metrie pria figura est triāgulus in quo
sunt tres linee quib⁹ si addatur q̄rta li/
nea causabitur alia figura ꝛ si iterū alia
alia ꝛ sic de alijs . Tertio diffinitur gra/
dus sic a magistro Arnaldo de villa no/
na in libro quem fecit de gradibus ꝯtra
Auerroym specialiter sic.Gradus est ele
uatio qualitatis cōplexionis supra tem
peramentum ad instantiam ꝛ distantiā
integram ꝛ declarat dictum suum . gra/
dus est eleuatio qualitatis supra tempe
ramentum:q: medicina temperata non
ponitur a medico.in gradu diciꝭ quali/
tas complexionalis ad denotandum ꝙ
qualitates prime scilicet calidum frigi/
dum humidum ꝛ siccum ponunꝭ in gra/
du primo ꝛ per se:ꝛ non qualitates secū
de:sicut durum molle nisi per reductio/
nem ad primas sequitur ſm distantiam
integram et propter hoc gradus differt
a methis:q: quilibet gradus habet tres
methas et in prima ꝛ in secunda metha
non est distantia integra ab alio gradu.
Ista diffinitio pōt reprobari quantū ad
vnum:quia non ponitur in ea differen/
tia gradus vt cōsideratur a medico que
est mutare corpus humanuȝ manifeste
vt occulte ꝛ que ponitur ab auic̄.primo
cañ.fen.ij.summa.j.caplo.v.de his que
proueniunt ex his que comeduntur ꝛ bi
buntur.ꝛ si volueris hoc sustinere pos/
sumus dicere ꝙ gradus sumitur duplici
ter.Uno modo absolute ſm sui essentiā
ꝛ sic daꝭ diffinitio eius.Alio mō quātuȝ
ad sui effectum qui est mutare corp⁹ hu/
manuȝ ꝛ sic ab eo nō diffinitur gradus.
Quarta diffinitio gradus sumitur ex di
ctis auic̄.ꝑmo cañ.fen.ij.doctrina.ij.sū
ma prima capitulo.v. de his que come/
duntur ꝛ bibuntur.Et ex dictis Gal.v.ḋ
simplici medicina . Gradus est eleuatio
qualitatis complexionalis supra tempe
ramentum ad iustitiā potēs facere mu/
tationē in corpore humano notabile ma
nifeste vel occulte.ꝛ ista diffinitio est cō
pleta:q: indicat essentiam diffiniti ꝛper
eam differt a quolibet alio. qḋ patet:q:
gradus est eleuatio supra temperamen/
tum:ꝛ per hoc differt a medicina tem/
perata que non ponitur in gradu.vlteri
us dicitur qualitatis eleuatio:quia gra
dus non est qualitas sed termin⁹ quali/
tatis. Sequitur complexionalis ad de/
notandum ꝙ qualitates prime primo ꝛ
per se ponūtur in gradu.ꝛ scḋa non nisi
reductiue ꝛ sic itelligit Auerroys.v.col/
liget.quoniaȝ ponit qualitates primas
ꝛ secundas in gradu. in capitulo vltimo
dicit: māifeste vł occlte.i.remisse quātū
ad primum gradum.manifeste quantuȝ
ad secundum ꝛ tertium ꝛ quartuȝ:iterū
dicit potentiam facere mutationem in
toto corpore humano:q: medicus nō cu
rat de mutatiōe que potest fieri in alijs
animalibus . Sequitur notabile : quia
q̄uis quelibet qualitas in eē acquisito
imutetur nō tamen notabiliter ab alio
distincte et propter hoc multe medicine
sumuntur in eodeȝ gradu apud medicū.
Tertio est videndum de numero graduū
videlȝ quot sunt gradus ꝛ quot methas

hꝫ quilibet gradus de numero graduū: dico ꝙ possunt distigui dupľr. Uno mō ſm sui essentiā absolute. ⁊ sic distinguit ſm ꝓportionē duplā: ſm opinionē magistri Arnaldi ⁊ est ꝓportio numeroꝝ vel per additionē numeri ſꝫ opinionē Auerroys ⁊ meam ⁊ est proportio aritmetica que fit per additionem quātitatis ⁊ distinguēdo gradū: gradus essent infiniti: qꝛ in numeris est ꝓcessus ad infinitum addēdo vt dicit phūs scd̄o phisicorum. Alio modo distinguunt ſm impressionē vel imutationez quā faciunt in sensu tactus corporis tēperati ⁊ sic sunt q̄ttuor gradus: ⁊ nō plures: neqꝫ pauciores. Uocat primus gradus qui nō est sensu ꝑceptibilis nisi reiteretur et dr̄ sensu ꝑceptibilis respectu alioꝝ graduum: vel qꝛ eiꝰ sensatio nō est manifesta ex eo: quia si a proportione primi gradus aliq̄d remoueret nullo modo sentiretur. Secūdus gradus est ille qui est sensu manifeste ꝑceptibilis sed tertius gradus est ille qui sensibiľr ledit. Quartꝰ gradus est ille q̄ corrūpit: ⁊ qꝛ vltra corruptū nō pōt esse aliqua operatio in corꝑe humano. et iō nō sunt plures gradus apud medicū: ⁊ bū dicit in sensu tactus corꝑis temꝑati: qꝛ per impressionē vel imutationē quaz in eo faciūt gradus distinguit ⁊ ēt mensurat. Et iō remoueret opinio quorūdaz dicentiū ꝙ multe medicine sunt calide i q̄rto ⁊ frigide: que nō corrūpunt corpus humanū: sicut piper ⁊ alliū ⁊ silia. Nam lꝫ non corrumpāt corpus humanum: qꝛ hoc debetur veneno sensibiliter. simpliciter tn̄ corrūpunt sensuz tactꝰ: qꝛ respectu istiꝰ ducunt i ḡdu. Nā calidū frigidū humidum ⁊ siccum sunt obiecta sensus tactꝰ ſm ꝙ dicit phūs. ij. de anima.

Circa methas

sunt duo vidēda. Primo q̄d est metha. Scd̄o quot methas hꝫ q̄libet gradus: metha diffinitur sic. Metha est ꝑs gradus prime q̄litatis que in cōpľonatis in gradu reꝑit faciens opationē sui gradus infra quē ꝯtinet differēs ab oī alia pꝛte ḡdus sui ſꝫ discretā in sensu tactꝰ imutatiōez. Et ista diffinitio declarabit in diffinitiōe eaꝝ. de numero metharū sunt due opiones. Cōis opio vsqꝫ ad hodiernū diez est ꝙ quilibet gradus habet solū tres methas. ⁊ hoc ꝓbat duplici rōne. Primo sic: sicut est de suꝑficie ita dꝫ esse de gradu: sed ita est de suꝑficie ꝙ quelibet hꝫ tres ꝑtes. ergo quilibet gradus hꝫ tres methas. añcedens pꝫ: qꝛ sicut superficies habet latitudinez per quaz differt a linea. siľr gradus in se habet latitudinē: qꝛ cōtinet in se mľtos gradus naturales. minor pꝫ: qꝛ superficies hꝫ duo extrema ⁊ mediū. ergo eodē mō gradus medicinalis hꝫ tres ꝑtes. s. ṗmā vltimam ⁊ mediā. Scd̄o ꝓbo sic: in oī motu in quo est intētio vel remissio fit motus a diminuto ad augmentū per mediū sed in gradu medicinali ē hmōi. ergo i eo erunt tres ꝑtes. videlꝫ remissa vt in ṗma metha intensa vt in vltima ⁊ media scꝫ in respectu. Antecedēs patet v. phisicoꝝ ⁊ minor: qꝛ gradus habet magnaz latitudinem. Alia est opinio noua alioꝝ ponētiū ꝙ q̄libet ḡdus necessario habet quattuor methas. ⁊ ꝓbat duplici ratione. Primo sic. sicut se habet q̄litas ad graduz ita se dꝫ habere gradus ad ipsas methas: ſꝫ q̄litas hꝫ q̄ttuor gradus. ergo gradus hēbit q̄ttuor methas. Antecedēs pꝫ per siľe: qꝛ sicut q̄litas ſm sui latitudinē habet gradus: ita gradus ſꝫ sui latitudinem cōprehēdit methas. minor patet per oēs. Scd̄o arguit sic: tot sunt methe quot necessario requirūtur ad hoc ꝙ aliquid attingat finē suū. Sꝫ q̄ttuor req̄runt ad hoc ꝙ aliquid attingat finē suum. ergo ⁊c. Añcedēs pꝫ. qꝛ finis iponit necessitatē his q̄ sūt ad finē vt dicit. ij. phisicoꝝ. minor pꝫ intuēti finē medici. s. in cōseruatione sanitatis ⁊ curatione egritudis. ⁊ ṗmo in ꝯseruatione sanitatis: qm̄ quelibet cōpľo hꝫ quattuor etates vt dicit auic. j. cañ. fen. j. do. iij. ca. de cōplexionibꝰ etatuz accipiatur ergo aliqua complexio lapsa in aliquo gradu vt cōpľo ca. hu. ⁊ hu. in ṗmo gradu si ꝯseruet. in oībꝰ etatibus ꝯseruabit per suum simile in eodem gradu q̄ttuor modis diuersificat. aliter nō cōseruaret

distincte in qualibet etate. et sic ille gra
dus habebit quattuoꝛ ptes notabiliter
distinctas. Similiter ꝛ hoc declarat̃ in
curatione egritudĩs: qm̃ quelibꝫ egritu
do salubris hꝫ q̃ttuoꝛ tpa.s.ꝑncipiuꝫ au
gmentũ statum ꝛ declinationẽ. Accipit̃
ergo aliqua egritudo in aliquo gradu vt
verbi gratia moꝛbus calidus in primo
gradu si curet̃ curabitur ꝑ suũ ꝯ̃rium in
equali gradu hñs notabiliter quattuoꝛ
differẽtias seu diuersitates ẜm q̃ttuoꝛ
tpa moꝛbi.ꝛ ꝑ medicinã frigidã in ꝑ̃mo
gradu.tũc talis gradus habebit q̃ttuoꝛ
ptes vel q̃ttuoꝛ methas qḋ idẽ ẽ.Et isti
respõdent ad rõnes ꝑ̃me opinionis.No
ta tñ ꝙ grad' põt sumi dupl'r.Uno mo
do in quãtũ hꝫ latitudinẽ vel in quãtuꝫ
in eo põt fieri mot' a remisso ad inten
sum ꝑ mediũ.ꝛ sic quilibet gradus habꝫ
tres methas vt ꝑbant argumẽta. Alio
Nota mõ ẜm imꝑ̃ssioneꝫ quã facit grad' ĩ coꝛ
poꝛe humano.ꝛ sic quilibet grad' q̃ttuoꝛ
hꝫ methas vt declaratuꝫ est. Ego teneo
tamẽ me cũ ꝑ̃ma opinione tenente ꝙ so
lum sunt tres methe in quolibꝫ gradu.
Et respondeo ad rõnes scḋe opinionis.
Ad primã qñ dicitur sicut se hꝫ qualitas
ad gradum. etiã dico ꝙ est sil'e ꝛ dissimi
le. Simile est in hoc ꝙ sicut qualitas cõ
paratur ad gradus: ita gradus ad me
thas.sꝫ dissimile:qꝛ qualitas hꝫ maioꝛẽ
latitudinem ꝙ̃ grad': qꝛ habꝫ quattuoꝛ
operationes ẜm q̃ttuoꝛ gradus.Et gra
dus nõ hꝫ nisi vnã. ꝛ iõ plures statiões
notabiles põt suscipere qualitas ꝙ̃ fa
ciat gradus apud medicum. sicut ptꝫ de
primo gradu cui' oꝑatio nõ est sensu ꝑ
ceptibilis si habꝫ plures partes seu me
thas ꝙ̃ tres nullo modo ẜm vnam per
cipi põt. Ad scḋm quãdo dicitur tot sũt
methe ꝛc. concedo maioꝛem.ꝛ nego mio
rem.Et ad ꝑbationem: ꝑ̃mo de regimĩe
sanitatis: cũ ḋr quelibꝫ compl'o hꝫ q̃ttu
oꝛ etates. cõcedo tñ ꝙ compl'o lapsa sit
in vno ꝛ eodem gradu.in oĩbus quattu
oꝛ etatibus.Cũ prima etas sit multũ hu
mida ꝛ vltima multũ sicca: ꝛ iõ bñ volo
ꝙ compl'o lapsa in aliquo gradu ẜm ꝙ
sibi debetur in quacũq; etate sit conser
uetur per sibi simile in effectu in eodem
gradu ꝛ in eadem metha aliter sequere
tur ꝙ prima metha diuideret̃ in quinq;
methas notabiliter distinctas. Naꝫ gra
dus nõ distinguitur penes etatẽ: sed pe
nes immutationẽ quã facit in sensu tã
ctus coꝛpoꝛis temperati. Ad aliã ꝑbatio
nem dico ꝙ verũ est. nõ tñ distincte pe
nes essentiã moꝛbi: sꝫ penes digestioneꝫ
materie v'l accidẽtis. ideo posset eẽ moꝛ
bus quãtũ ad essentiaꝫ in oĩbus q̃ttuoꝛ
tpibus eius. nec est necesse ꝙ moꝛb' sit
in eodem gradu in oĩbus tpibus ei'. im
mo põt esse essentia in aliquo gradu in
principio. ꝛ in alio gradu in statu eius.
Ideo bñ volo ꝙ moꝛb' ĩ quocũq; tpe sit:
ꝛ in quocũq; g̃du: ꝛ ĩ quocũq; metha cu
ret̃ per sibi ꝯ̃riũ in eq̃li g̃du ꝛ metha.

Quarto videndum

Quarto videndum est quot requirũtur ad
hoc anteq̃ vt medicina siue
simplex siue composita ponatur in gra
du. Dico primo req̃ritur ꝙ cognoscat̃ im
pressio siue mutatio quã facit in coꝛpo
re humano temꝑato.ꝛ ista cognitio de
pendet ex duob' ꝑ̃ncipijs ad certioꝛẽ co
gnitionem que habent̃ per experimẽta.
Quinq; conditiones requirũtur. ꝙ̃uis
Auic. ponit septẽ in scḋo canõ. tractatu
primo ca.ij.Ego tñ reducã eas ad quinq;.
Prima cõditio est ꝙ medicina sit denu 1
data a quacũq; q̃litate ex̃nea. naꝫ ꝙ̃uis
euforbium sit calidũ in q̃rto gradu. tñ
per longeuã vicinitateꝫ cũ cãphoꝛa pos
set infrigidari. Scḋa diuisio est ꝙ expe 2
riatur in coꝛpoꝛe habente egritudinem
simpliceꝫ: qꝛ si experiatur in coꝛpoꝛe ha
bente egritudinem cõpositaꝫ nõ habet̃
certa cognitio gradus. Dato adhuc ꝙ ta
lis compõ egritudinis esset cuꝫ sua ma
teria dum tñ materia ꝛ egritudo ꝯ̃rient̃
in qualitatibus. verbi gratia si agaric'
administret̃ in fe. flegmatica infrigida
bit euacuãdo materiã.ꝛ tñ est calidus.
Tertia ꝯditio est ꝙ medicina admĩstret̃ 3
ꝑ̃mo in ꝑua quãtitate. ꝛ postea in ma
ioꝛi: vt sciat̃ certa ꝛ determĩata quanti
tas medicine in qua exerces suã oꝑatio
nem. Quarta ꝯditio est vt sciat̃ ꝛ cogno 4
scatur quẽ effectũ facit ꝑ se.ꝛ quẽ ꝑ añs
et hoc sciet̃ ꝑ oꝑationeꝫ quã facit si ĩ ꝑn

cipio ſue mutationis ꝯtinnet. nam ali-
qua medicina facit effectũ ꝑ accidẽs in
ꝑ̃ncipio. ⁊ effectum per ſe in fine. verbi
gratia aqua calida in ꝑ̃ncipio ſue muta
tionis calefacit. ⁊ tñ in fine infrigidat.
Ideo nõ dꝫ dici calida ſed virtualr̃ frĩa.
5 Quinta ⁊ vltima cõditio eſt ꝙ experiet̃
in corꝑe humano temperato. naꝫ reſpe-
ctu talis corporis medicĩa eſt in gradu.
Et ſi experiat̃ in corꝑe lapſo dꝫ ſciri quã
tus eſt lapſus talis corꝑis a tẽperamen
to. Et ſi ſit lapſuꝫ tale corpus a tẽꝑamẽ
to ad vnũ gradũ in caliditate dꝫ ei admi
niſtrari medicina frĩa in ꝑ̃mo gradu. ⁊ ſi
ipꝫ reducit ad tẽperamẽtũ cognoſcitur
ꝙ tal' medicĩa eſt frĩa in ꝑ̃mo gradu. Et
notãter dixi in corꝑe hũano q: medicina
q̃ eſt calida reſpectu hoĩs eſt frĩa reſpe-
ctu alteri⁹ aĩalis vt reubarbaruꝫ ad ho-
minẽ eſt calidũ: tñ ꝯparatũ ad equũ eſt
frigidũ. vt ponit Auic҃: ꝑ̃mo cañ. tracta
tu primo. c. ij. Cognitio aũt grad⁹ ſɱ iu
diciũ qđ habet̃ rõe ſumit̃ ex q̃ttuor. Pri-
mo ex facili ⁊ difficili ſui alteratione: q:
illa medicĩa q̃ citi⁹ calefacit corp⁹ huma
nũ ſuppoſita eq̃litate in ſuba eſt calidi-
or. Et illa q̃ citius infrigidat ẽ frigidior.
Et bñ dico ſuppoſita eq̃litate i ſuba: q̃a
res q̃ eſt rare ſube ſuppoſito ꝙ ſit frĩa ci
tius calefacit: vt patꝫ de ſtupa ⁊ palea.
Et ecõtrario eſt de medicĩa ſpiſſe ſube:
q: poſito ꝙ ſit calida tardi⁹ tñ calefacit.
vt ptꝫ in piꝑe. Scđo mõ ſumit̃ cognitio
grad⁹ medicine ex ſapore: q: medicĩa acu
ti ſaporis vel amari vel ſalſi eſt cal'a. et
magis illa q̃ eſt acuti ſaporis. deinde a-
mari: p⁹ ſalſi. cꝫuis auerroys. v. ſui colli
get ca. de ꝯpl'one medicinaꝝ ⁊ ciboꝝ ꝑ ſa
pores dicat ꝙ aliqñ ſapor amar⁹ fundat̃
in ſuba frĩa vt declarat in opio. Sꝫ me-
dicĩa ſaporis põtici vel ſtiptici vl' aceto
ſi vel inſipidi eſt in ſuba frĩa. Tertio ſu-
mitur cõgnitio medicĩe ex odore acuto.
Naꝫ medicine hñtes odorẽ acutũ omẽs
ſunt calide: vt muſc⁹ ambra ⁊ ſil'ia. Et bñ
dico odorẽ acutũ: q: ſunt aliq̃ medicine
que hñt odorẽ ſuauẽ ſɱ iudiciũ ſenſus
que ſunt frigide vt viole nenuphar cã-
ꝑ̃hora ⁊ ſimilia. Sed medicine habẽtes
odoreꝫ ſtipticũ ponticuꝫ ſunt frigide. tñ

aliqñ eſt error in cognitione gradus per
odorem ꝓpter diuerſitatem partiũ me-
dicine vt ptꝫ de roſa que habet odorem
forteꝫ ratione partiũ cal'arum q̃ ſunt in
ſuꝑficie eaꝝ. tamẽ ſunt ab omni mõ fri-
gide: q: ꝑtes centrales rõne quaꝝ dicũt̃
frigide: dominãtur ꝑtibus ſuꝑficialib⁹
que ſunt calide. Quarto ⁊ vltimo ſumit̃
cognitio ex colore. naꝫ color alb⁹ funda-
tus in ſuba hũida cãtur a f̃rio vt pꝫ de
niue glacie ⁊ muliere. ſꝫ calor alb⁹ fun-
datus in ſuba ſicca cãtur a calido vt ptꝫ
de calce. ꝑ oppoſitũ color niger fundat⁹
in ſuba humida cauſat̃ a calore: vt ptꝫ
de lignis viridib⁹. Sed fundat⁹ in ſuba
ſicca cãt̃ a frigido vt ptꝫ ĩ melãcolic҃. Et
cã ẽ: q: calor agẽs i hũidũ hꝫ denigrare:
et agẽs in ſiccũ hꝫ dealbare. Frigiditas
agẽs in hũidũ hꝫ dealbare. ⁊ agẽs in ſic
cum hꝫ denigrare vt ponit Auic҃. primo
cañ. fen. prima doctrina q̃rta de humo-
ribus ca. primo. Sed in iudicio ex calo-
re aliqñ eſt error ꝓpter duo. Unũ eſt cõ-
mixtio diuerſorum adinuicẽ. verbi gra-
tia ſi euforbiũ adminiſtret̃ cũ lacte quã
tum eſt ex ꝑte caloris totũ cõpoſituꝫ dꝫ
iudicari frigidũ. ⁊ tñ eſt calidũ. Dum tñ
ſufficiẽs quãtitas euforbij apponatur.
Scđm eſt diuerſitas partiũ medicine vt
ptꝫ de roſ quãtũ eſt ex parte caloris de-
bent iudicari calide. ⁊ tñ ſunt frigide rõ
ne partiũ centraliũ. ⁊ omĩa ponſitur ab
Auic҃. ij. cañ. tractatu primo ca. iiij. Sed
ad hoc ꝙ medicina calida ponat̃ in gra-
du vndeciꝫ ꝯditiões req̃rũtur. Prima ẽ
vt medicine ſimplices eam cõponentes
eligant̃ meliores i genere ſuo: vt melior
lactuca melior endiuia. ⁊ ſic de alijs. Se
cũda conditio eſt ꝙ tales medicine ſim-
plices ex debito loco ſint collecte. imo
ſi eſſꝫ poſſibile ex regiõe tẽperata quod
patet: quia herbe collecte in locis ſiccis
magis declinant ad caliditatem. in lo-
cis humidis magis ad frigiditateꝫ. Ter
tia conditio eſt ꝙ tales medicine colli-
gantur in tempore ſue integritatis et
perfectionis non citra nec vltra ſine
tales medicine ſint ex plantis vt ſunt
radices virge folia flores fructus. et
gummi. ex mineralibus vt lapides ſiue

ex animalibus vt sunt mēbra ꝛ superflui-tates. Nam si citra tempus pfectionis colligant nō habebūt virtutez sufficiē-tem. Et si vltra amittat de virtute. ꝛ ꝓ-pter hoc Auic. scđo can. tractatu pmo ca. vltimo dicit: ꝙ de medicina antiqua requirit duplū ponderis. Quarta cōdi-tio est ꝙ vna medicina simplex nō corrū-patur ab alia. ꝛ ꝓpter hoc anacardi nō debēt cōmisceri cū carne tyri: q2 eam cor-rumpunt. Quinta conditio est ꝙ sernet debitus ordo decoctionis et infusionis talium medicinaꝝ si sint medicine q̄ de-bent decoqui vel infundi. verbi gratia. primo debēt decoqui radices postea her-be vtplurimū. Et ideo dico vtplurimuz q2 aliq̄ herbe indigēt modica decoctiōe. vt édiuie capilliveneꝛ. ꝛ filia: post semia: post flores. gūme aūt magis indigēt in-fusione q̄ decoctione. Sexta conditio est ꝙ cōseruetur debitus modus tritio-nis infusionis ꝛ decoctionis medicina-rum. Nam si medicina q̄ grosso mō debz teri vt dyagridiū ꝛ reubarbaꝝ si subtili-ter teratur amittet de virtute. Et si me-dicina q̄ subtilis dz teri grosso modo te-ratur inducet nocumentū vt pulpa col-loquintida grosso mō trita induceret nocumentū in stomacho. Silr si paruz decoquerent vel infunderent medicine nō haberēt virtutē sufficientez: ꝛ sic ni-mis amitterēt de virtute. Septima cō-ditio est ꝙ talis medicina cōposita mi-stretur in debita dosi: q2 nulla res facit pfectam operationē nisi in debita quā-titate. ꝛ hoc dicet infra. Octaua cōditio est ꝙ expectetur tps fermētationis ta-lis medicine cōposite: q2 gradus medici-ne cōposite resultat ex actione ꝛ passiōe medicinaꝝ simpliciū. Nona cōditio est. ꝙ seruetur in loco ꝯpetenti: q2 locus cō-petens cōseruat ne corrūpatur. vt dicit Aristo. q̄rto phicoꝝ. Decima conditio est. ꝙ talis medicina administret tempore conueniēti ꝛ ordine debito: q2 si medici-na administret tempore quo corpꝰ esset nimis repletum vel nimis inanitū non faceret operationem debitam. vel si ad-ministraretur prius vel posterius q̄ de-beret. Quinto est videndum quare ē ne-cessarium medicinas poni in gradu. Di-co ꝙ fuit necessariū medicīas simplices poni in gradu ꝓpter egritudines simpli-ces remouēdas. Quia ad sanitatem con-seruandā nō est necessaria medicina pu-ra. nam sanitas cōseruatur per applica-tionē ꝯuenientē sex rez nō naturaliuz. nec ita parum est necessaria ad ꝑmutan-dum sanitatem ad meliꝰ: sed hoc fit in longo tpe cum cibis cōtrarijs illi cōple-xioni vt dicit gal. iij. tegni ca. ij. Utilitas vero vtrorūqꝫ. Sed ad hoc ꝙ medicina ipa simplex remoueat egritudinem sim-plicē tres ꝯditiones requirūtur. Prima est ꝙ illa medicina sit eleuata aliq̄liter in gradu contrario ipi discrāsie vt dicit gal. scđo tegni cā. illo. Velud si ita acci-dat. Scđa conditio ꝙ talis medicina sit confortatiua mēbri in quo morbus est: q2 sublimior intentionū est illa que su-mitur a virtute vt dicit gal. primo regi. acutoꝝ cōmento illius cā. Si antiquꝰ cibus. Tertia cōditio est ꝙ talis medicīa simplex spāliter respiciat illud mēbruz q2 aliter rōne qua iuuaret vnum mēbrū noceret alteri. Et ꝓpter hoc endiuia va-let in calīditate epatꝭ: q2 infrigidat ꝛ cō-fortat ipm rōne stipticitatis ꝛ ꝓprieta-tis respicientis ipm. Sed septem sunt cause principales quare medicina cōpo-sita ponitur in gradu. Prima est cōposi-tio egritudinis siue sit cōposita ex egri-tudinibus siue ex egritudine cū sua cau-sa vel egritudine cū suo accidente vt di-cit gal. iij. tegni cā. illo. Si ergo cōposi-ta. ꝛ hoc sit vt cuilibꝫ istoꝝ sit vtilis ista medicina vt declarabit infra. Secunda causa est debilitas medicine ad egritu-dinez remouendā. verbi gratia. si sit ali-qua egritudo calida in prima metha ter-tij gradus. ꝛ nō inuenitur aliqua medi-cina frigida equaliter eleuata ſm plꝰ vl minus. si est plus eleuata indiget medi-cina calida eam deprimēte. Si minus in-diget medicina frigida eam eleuante. Tertia causa est malicia medicinarū sim-plicium. sicut quando de natura sua in-ducunt nocumentum in mēbro. vel quā-do sunt amari saporis vl horribilis odo-ris natura abhorret. ꝛ ꝓpter hoc poni-

tur mel vel zuccarum in medicinis: q̄a natura nō retinet res horribiles nisi cū difficultate. Exemplū primi est in dyagridio: q2 inducit nocumentum in stomacho. ergo additur sibi mastix que cōfortat stomachū. z sic de alijs. Sexta cā est mēbrorū diuersitas. verbi grā: si mala cōplexio calida sit in stomacho z non in epate z administref medicina frigida: opz addere aliquā medicinā respicientem stomachū q̄ retinet ipam in stomacho: vt menta z sibi siles. Quinta cā est velox resolutio medicine. z ppf hoc cuz medicinis calidis z subtilib9 administraf opiū z oleuz balsami z cera. Sexta cā ē penetratio medicine ad locū determiatum. z pter hoc trocisc̄ de cāphora administref crocus. q̄uis sit calidus dirigat ad cor. Nam prima virt9 segregatiua ipos sepat et dissoluit vt dicit Auic̄. v. cañ. ca. primo. Silr cum medicinis diureticis admistref cantarides vt ducat eas ad vesicam. Septia cā est pprietas diuersitatis ipius medicine. verbi gratia camomilla hz virtutē resoluēdi rōe partis calide q̄ est in supficie. z hz virtutem stipticā rōne partiū que sunt in cētro. Et qñ indigem9 stipticis z nō resolutiuis admiscemus ei aliquas medicinas frigidas stipticas vt pauca roß. vt virt9 stiptica pfortef z phibeaf resolutiua.

¶ Capitulum de dosi medicinaruz.

Sexto est videndum de dosi medicinarum de quo sunt sex videnda in generali. Primo q̄d est dosis prima cuiuslibz medicie. scdo quid est dosis scda. Ad primaz est dicendū q dos prima medicine est certa quātitas fm quā efficit opationem gradus alicuius in corpe humano. Et cā ē q vnūq̄dq̄ agēs naturale z artificiale determinatū est ad minorē vt dr primo phicoꝝ q ē deuenire ad minimaz carnem. Et scdo de aia dicit: q oīum natura exñtium impositus est certus terminus sue magnitudis z augmēti. naz q̄uis medicina inquātū continuum sit resolubilis in infinitū. tñ nō vt natura/le sed vt cōpositionem hñs. imo si i minori quātitate administraref nō faceret opationem gradus. Et bñ dicitur grad9 q2 opatio absolute in plus se hz q̄ opatio grad9. nam grad9 magnā hz latitudinem vt dictū est supra. Ex quo pz cum medicina nō ponaf in gradu nisi fm primā dosim. Solutio illi9 opinionis vtrū quātitas augmētet z diminuat graduz iam opz q nō p se: q2 prima dosi sub qua medicina ponif in gradu non augef nec diminuitur. Silr q2 quātitas p se non est principiū opationis sed bñ p accñs: q2 ad augmentationē quātitatis ceterz parib9 sequif additio in qualitate q̄ est per se cā opationis. verbi grā. si dne partes aque calide piungant. magis est de caliditate in toto q̄ in vna sola pte. z licet augmentef opatio nō pter hoc augmentaf gradus. z cā est: q2 opatio non procedit a gradu nisi fm primaz dosim: nec gradus formalr distinguif p opationem sed p additionē vni9 fm auerroym vel fm pportionē duplā fm opiniones alkindi. Aliter dicit magister Arnaldus q quātitas nō augmētat operationem intensiue sed bñ extēsiue. iō nō augmentat gradū. Sed illud in de meo nihil est dictū q̄d pz expiētia z rōe z auctoritate. experientia sic: q2 videm9 q aliq̄d ignis in aliqua distantia aliquā calefacit maior ignis in eadem distantia cōburet ipsum. Similiter patet per Gal. nono de ingenio sanitatis ca. de cura sinoche p flobothomiā. dicit: q flobothomia ifrigerat. z sic diminutio sanguis in quantitate est cā infrigidatōis rōne: sic vbi est maior virt9 ibi est maior operatio intensiue. Sed vbi est maior quātitas ceteris parib9 est maior virtus. ergo maior pz: q2 intensio operatiōis vel diminutio nō fit nisi fm q virt9 est fortis vl debilis. Cum ois operatio a virtute pcedat. vt dicit Auic̄. primo cañ. sen. prima doctrina sexta ca. primo. minor patz per auerroym. v. colliget. c. vltimo. Et pz etiaz in exemplo. vt si accipianf due. ʒ. pipis quelibz ad partem: caliditas que est in vna nō est in alia. z ideo si cōiungantur

erit plus de caliditate in toto ꝙ in vna sola parte. Scḋo est videndū in generali que est dosis prima medicinaꝝ. Aliqui dicunt vt ḋr in viatico seu in viridario supra antidotarium ꝙ prima dosꝭ medicine que est in primo gradu est.ʒ.iij. Et dosꝭ prima que est i scḋo gradu sūt.ʒ.ij. Et dosis prima q̄ est in tertio est.ʒ.j. Et dosꝭ prima que est in q̄rto gradu est.ʒ.ſ. Et cum hoc addunt ꝙ illud qḋ facit.ʒ.ſ. in medicinis puris facit.ℨ.j. in medicis cibalibus vel cibis medicinalibꝰ. Exemplum in vino. vinū est calidū ꝛ siccuꝫ in scḋo gradu. ideo sua prima dosi sunt.ʒ. due: q꞉ est medicina cibalis. Silr dicunt ꝙ medicina cibalis nō pōt se extendere vsꝗ ad tertiū vel q̄rtū gradū. Et ista nō pōt stare qḋ declaro auctoritatibꝰ. ꝛ rōne. Primo rōne sic. impossibile est q̄litates actiuas ꝛ passiuas medicinaꝫ subtilem ꝛ grossam rarā ꝛ depressam applicatam ab extra et ab intus exercere in eadem qualitate suas opationes. ergo nō pōt esse in dosi determiata oīum medicinarum exn̄tium in vno gradu. añs pꝫ: q꞉ aliaꝝ virtutū sunt tā qualitates actiue ꝙ passiue in operando. et medicina fundata in subtili suba plus ꝙ grossa vtplurimū. ꝛ in minori quātitate potest operari qn̄ applicat̄ ab intus ꝙ quādo applicatur ab extra. ꝯña tenet de se. Similiter patet auctoritatibꝰ doctoruꝫ: q꞉ Auicꝫ. i scḋo cañ. tractatu scḋo ca. de euforbio. dicit ꝙ quātitas ī qua euforbiū corrūpit sunt duo aurei.ſ.ʒ.iij. Similr̄ quarto cañ. fen. sexta. de venenis dicit: ꝙ quantitas in qua opium corrūpit sūt due.ʒ. Et cum ambe sunt in quarto gradu. ergo dosis p̄ma quarti gradus nō ē vna. vt ipi dicebāt ꝛ sic de alijs. Hoc pꝫ de medicina tertij gradus. Nam ysopus est calidus in tertio gradu. ꝛ tn̄ ſm iohānem hebemesue scḋo suoꝝ vniuersaliuꝫ dosꝭ eius in pl̄uere sūt. viij.ʒ. ꝛ ista dosis tertij gradꝰ nō ē.ʒ.j. ꝛ ſ. vt ipi ponebāt et sic de alijs. Similiter ſm ꝙ dicūt est falsum quādo dicunt ꝙ illud ꝙ facit.ʒ.ſ. in medicinis puris facit.ℨ.j. in medicinis cibalibus qḋ ptꝫ experientia. Nam videmus in estate comedere de lactucis et cucurbitꝫ ꝛ similibus in magna quātitate. ꝛ tn̄ nō faciūt illā opationē. Silr tertiū est falsuꝫ qn̄ dicūt ꝙ medicina cibalis nō pōt se extēdere ad tertiū et q̄rtū gradum: vt ptꝫ de portulaca que est medicina cibalis: ꝛ tamen est frigida in tertio gradu. Similiter pruna est medicina cibalis. et tamen est humida in tertio gradu. Aliter est dicendum pro cuius euidentia est sciendum ꝙ dosꝭ debetur medicinis laxatiuis. ꝛ debetur medicinis operantibus a tota ꝓprietate. ꝛ debetur venenis. ꝛ debet̄ medicinis tyriacalibus seu remouentibus venena. ꝛ debetur medicinis curatiuis egritudinum particularum mēbrorum et debetur medicinis simplicibus et compositis alteratiuis. doses medicinarum laxatiuaruꝫ ponūtur a Johanne hebemesue scḋo suorum vniuersaliuꝫ. Doses venenoruꝫ ponūtur ab Auicꝫ. quarto cañ. fen. sexta de venenis. Doses medicinarū tyriacalium seu remouentium venena ponuntur ab Auicꝫ. in eodem loco. Sed doses medicinarum ponuntur ab Auicꝫ. quito cañ. nec est melior modus tractandi doctrinam de dosibus ꝙ experientia auctoꝝ: q꞉ sola ratione inueniri nō possunt. Et ideo ad sciendum doses medicinarū recurrenduꝫ ē ad auctores. Nam dosis cuiuslibet gradus ſm diuersitatem medicinarum magnam habet latitudinem: vt ptꝫ in eisdem: quoniaꝫ non omnes medicine existentes in eodem gradu habent eandem dosim. Doses medicinarum simplicium vtplurimum auctores exceptis medicinis curatiuis egritudinum simplicium. quarum doses ponunt̄ in tertio cañ. in duobus capitulis vt dicit Auicꝫ. in alchite docet admistrare succi cala.ℨ.j. Et causa quare actores nō posuerint doses medicinarum alteratiuarum simplicium potest esse triplex. Una quia non sunt tanti piculi sicut sunt alie posito ꝙ administrantur in debita dosi. Scḋa cā ē quia per frequenteꝫ eaꝝ admistratiōeꝫ in parua quātitate pōt cōplere eaꝝ opatio qḋ nō est in alijs vt i medicinis laxatiuis ꝛ venenis in q̄bus req̄ritur certa

ꝛ determiata quātitas ad ſui opatiões. Tertia cā pōt eē: qꝛ tales medicīe cognoſcunt per ſaporē odorē ꝛ colorem ꝛ facilem ꝛ difficilē alteratione earū in quibꝰ nō eſt certitudo ſm ꝙ dicit auic.l.ij. caꝰ. tractatu.ſ.ca.iij. Et ideʒ dicit Auerroys v.coll.ca.vij. de cognitiōe medicīaꝝ. Itē poſſunt cognoſci per viā rōnis ꝛ experimēti. Sed mō reſtat vnū dubium circa doſim medicinarū: q̄re in medicina cōpoſita nō ſemp ponunt medicine ſimplices in ſua doſi integra: ſed aliqñ plus ꝛ aliquādo minus. Dico ꝙ aliqñ ponitur minus duplici de cauſa. Una ē pluralitas cōponētium ꝛ eſt neceſſaria pua quātitas medicine cōpoſite. Nam cōponentibus exiſtētibus pluribꝰ ſi quelibet ponere t in ſua doſi integra neceſſario eēt magna quātitas medicine cōpoſite. Scḋa cā eſt ſilitudo cōponentiū. Nam ſi accipiant due doſes medicinaruʒ ſſiūm faciēt qḋ faceret vna doſ integra vnius illaruʒ medicinaꝝ. Uerbi gratia: ſi media doſis mellꝰ ꝛ media doſ maſticis ꝯiūgant totū calefaceret in.ij.gradu. Silr eſt duplex cā quare aliqñ ponitur plus de medicinis ſimplicibꝰ in medicina cōpoſita ꝙ ſit doſ earuʒ. Una cauſa eſt paucitas componētiū ꝛ eſt neceſſaria magna quātitas medicine: qꝛ cōponentibꝰ exiſtentibus paucis niſi poneret plus de eius ꝙ ſit doſ earum neceſſario quātitas medicine eſſet parua. Scḋa cā eſt ꝯtrarietas cōponentiū adinuicē: qꝛ tunc vna medicina ſimplex corrūperetur ab alia. Ideo ponitur plus de qualibet illarū quātūcunq; fiat corruptio remaneat operatio cuiuſlibet medicime. ꝛ iſta ſufficiant de doſibus in generali.

¶ Sequitur de arte graduandi medicinas cōpoſitas ſm Alkindum.

Extimo et vltimo tradenda ē ars graduandi medicinaꝝ cōpoſitaꝝ ſm opinionem Alkindi ꝛ Auerroys. Dico ꝙ ars graduādi ſʒ opionē Alkindi eſt talis ꝙ medicina cōpoſita dʒ reſolui in medicinas ſimplices cōponētes eā: ꝛ ꝙ medicine calide ponunt ad vnā partem: ꝛ medicine frigide ad aliā partē: et medicine humide ad aliā parteʒ: ꝛ medicine ſicce ad aliā ꝛ ſic faciūt vnam tabulā quadrimēbrem ꝛ quelibet illarum debet poni in ſuo gradu. ꝛ poſtmoduʒ qnilibet gradus debet diuidi ſiue reſolui in ſuas proportiones vincentes ꝛ victas: ita ꝙ quelibet portio debet poni ad ſuam partem vt portio calidi ad ſuam partem: frigidi ad ſuā: ꝛ humidi ad aliā: ſicci ad aliā: ꝛ tūc cōſiderandum eſt in qua ꝓportione habēt ſe portiones calide cū frigidis et humide cū ſiccis. ꝛ ſi ſe habeāt in ꝓportione dupla talis medicina eſt in primo gradu ſm ꝓportiones vincētes. et ſi non ſe habeant in proportione dupla ſed inter equale ꝛ duplum erit talis medicina circa finem primi gradus in aliqua metha. Si vo ſe habeat in ꝓportione q̄drupla erit talis medicina ꝑfecte in.ij. gradu: ꝛ ſi non habeat ſe ſic ſed inter duplū ꝛ quadruplum erit talis medicina circa finem ſcḋi gradus in aliqua metha. Si vo tales ꝓportiones vincentes ad victas ſe habeāt in octupla proportione erit talis medicina ꝑfecte in.iij.gradu. et ſi nō ſe habeant ſic ſed īter octuplū ꝛ quadruplum erit talis medicina circa finē tertij gradus in aliqua metha. ꝛ ſi tales portiones vincētes ſe habeant ad victas in ſexdecupla proportione erit talis medicina perfecta in quarto gradu. Si vo inter octuplam ꝛ ſexdecuplam erit circa finem quarti gradus in aliqua metha. et ſi volumus ſcire in qua metha eſt debet reſolui tota latitudo illiꝰ gradus in tres ptes equales ꝛ ſm hoc ſciet vtrū eſt prima metha ſcḋa vel tertia illiꝰ gradus vt patet in recepta ſequēti ꝛ accepi breuiorem ꝙ potui vt clarius videretur in qua apparebit diuerſitas graduandi ſm Alkindum ꝛ Auerroym. ℞. liquiri. munde .3.ij. ſeminis lactuce dulcis.3.iij. gariof. 3.ſ. ꝛ.ꝑ. opij thebaici.3.ſ. fiat puluis ad hoc videndum: ponatur in vna tabula quadrumembri ſm ꝙ diuerſificatur in quantitatibus ꝛ gradibus eorum ꝛ proportiones graduum ſm doctrinam graduum dictam.

Liquiricia calida in primo gradu h̄z.ij. portiones ca.⁊.j.frigidi.
Liquiritia hu.in primo gradu habet.ij. portiones hu.⁊.j. sicc.
Gariof.ca.in tertio habet.viij. portiões ca.⁊.j.frigidi.
Gariof.sic.in tertio gradu hēt.viij. portiones sic.⁊.j.hu.
Semen lactuce hu.in secūdo habet.vj. portiones hu.⁊.j.sicci.
Semen lactuce frigidi in secūdo habet iiij portiones fri.⁊.j. ca.
Opium fri.in quarto habet.xvj. portiones fri.⁊.j.ca.
Opium sic.in quarto habet.xvj.portiones sic.⁊.j.hu.

Si recte medicine calide ⁊ frigide computentur medicinarum simplicium intrantium hanc medicinam compositā erunt.xij.portiones ca.⁊.xxij. frigi. et si recte portiones sicci ⁊ humidi cōputent erunt.xxvj.sicci ⁊.viij.humidi. Modo videndū ē in qua proportione se habent portiones calide cum frigidis ⁊ humide cum siccis. Portiones frigide scz.xxij.se habent cum calidis que sunt.xij. in minus q̄ in proportione dupla per.ij. portiones.Ideo s̄m predictam doctrinā medicina composita erit citra finem primi gradus.Sed ad videnduz in qua metha diuidatur latitudo illi⁹medicine in tres ptes.latitudo primi gradus in illa medicina est.xij.portiões que cum sint.xij. portiones ca.cum alijs.xij. fri. facerent temperataz.Et primus gradus addit supra temperamētū.xij. partes certe quatuor partes essent.Tertia pars est cuz redeat supra.xij.portiones fri.que facerēt temperamentuz.iiij. portiones frigide. iam manifeste apparent s̄m Albindum ꝙ talis medicina composita est frigida in tertia metha p̄mi gradus: q̄r in octo sunt due methe et restant duo de tertia metha ⁊ frigida in medio tertie methe p̄mi gradus.Portiões v̄o sicci que sunt xxvj.se hn̄t ad portiões hūidi que sunt octo in plus q̄ in proportione tripla ꝑ duas portiones ⁊ potest esse sicut in primo gradu:quia illum constituit proportio dupla nec est integra in secundo gradu:quia se habet in ꝓportione quadrupla. ergo oportet ꝙ sit citra finē secūdi gradus in aliqua metha s̄m doctrinam prius positaz.⁊ si volumus scire in qua metha diuidatur latitudo huius medicine in tres partes equales. latitudo p̄mi gradus sicci illi⁹ medicine sunt.xvj. portiones:q̄r primus gradus addebat. viij. supra tēperamentū: q̄r.viij.sunt portiones humidi ⁊ cū.viij.sicci facerēt temperamentum. ergo cū secūdus sit duplum ad p̄mū s̄m euz addit supra p̄mū .viij.⁊ erūt.xvj.Diuidem⁹.xvj.ptes ī tres ptes ⁊ quelibet pars cōtinet.v.portiões ⁊ tertiam partem vnius. ⁊ ita cum remaneret vltra primum gradum qui continet in illa medicina.xvj.portiões sicci.⁊ humidi.apparet manifeste ꝙ talis medicina est sicce in fine secūdi gradus minus duabus partib⁹portiōis ⁊ ista sufficiāt.

Ars graduandi s̄m Auerroym

Ars graduandi s̄m Auerroym est ista eodem modo vt dictum est accipiant medicine simplices cuz suis gradibus ⁊ suis portionibus gradu supposito pro fundamēto: illud ꝙ est supra dictum in secundo articulo.ꝙ primus gradus habet duas partes vnius qualitatis ⁊ vna sibi opposita . Secūdus ḡdus h̄z tres partes vnius qualitatis et vnā sibi oppositam.Tertius gradus h̄z quattuor partes vnius qualitatis ⁊ vnā sibi oppositā.Quartus gradus habet q̄nq̄ partes vnius qualitatis ⁊ vnam sibi oppositam.⁊ tunc ꝯsiderandum est in qua ꝓportione se habēt partes calide cū frigidis ⁊ humide cum siccis.⁊ si se habeāt in proportione dupla:talis medicina cōposita erit in p̄io gradu.sed si nō se habeant in proportione dupla:sed īter duplum ⁊ equale erit talis medicina cōposita citra finem primi gradus in aliqua metha.Si v̄o se habeat in ꝓportione tripla. erit talis medicina cōposita in secūdo gradu:⁊ si non se habeat in tali ꝓportione sed inter triplam ⁊ duplam erit talis medicina cōposita circa finē secundi

gradus in aliqua metha. et si se habeat in pportione qdrupla erit talis medicina posita in tertio gradu. et si non se habeat sic sed inter quadruplam et triplam erit talis medicina circa finem tertij gradus in aliq metha. Si aut se habeat in proportione quintupla erit talis medicina in qrto gradu. et si non sic se habet sed inter quintuplam et quadruplam erit citra finem quarti gradus in aliqua metha. Si volumus scire in qua metha debet latitudo vni9 gradus diuidi in tres partes equales: et si est in prima parte e in prima metha. et si est in secunda parte erit in secunda metha: et si est in tertia parte erit in tertia metha. Et ad hoc videndum fiat tabula quadrangularis de recepta predicta fm mentem Auerroys.

Liquiricia ca. in primo gradu habet. ij. portiones. ca. et. j. fri.
Liquiritia hu. in primo gradu habet. ij. partes hu. et. j. sicci.
Gariof. ca. in tertio gradu habet. iiij. portiones ca. et. j. fri.
Gariof. sic. i tertio gradu habet. iiij. partes sic. et. j. humi.
Semen lactuce hu. in. ij. gradu het tres partes hu. et. j. sicci.
Seme lactuce fri. in tertio gradu habet iij. partes fri. et. j. ca.
Opium fri. in quarto gradu habet. v. partes fri. et. j. ca.
Opium siccum in qrto gradu habet. iiij. partes sic. et. j. hu.

Si recte portiones calidi et frigidi computentur erut in illa medicina. x. partes fri. et. viij. ca. et si recte computentur portiones humidi et sicci erut. xj. ptes sicci et. vij. humidi. Modo videndu est in qua proportione se habet portiones calidi et frigidi et fm veritate inter equale et duplum: qr. x. sunt partes frigidi et. viij. calidi. ergo erunt fm doctrinam pdictam citra finem primi gradus in aliqua metha. et si volumus scire in qua metha diuidat latitudo primi gradus illius medicine copofite in tres partes equales. latitudo pmi gradus i illa medicina continet. viij. portiones. et si diuidat in tres partes erut due portiones et due partes duarum portionum et cu non remaneat supra. viij. fri. nisi. ij. partes fri. manifestum est q talis medicina est frigida in prima metha primi gradus non completi. Similiter portioes sicci se habent ad humidu inter equale et portionem dupla: qr partes sicci sunt. xj. et ptes humidi sunt vij. et ad proportionem duplam requiritur. ix. partes sicci. ergo erit talis medicina citra finem primi gradus: et si volumus scire in qua metha diuidatur latitudo illius gradus in tres partes equales latitudo illius continet. vij. portiones: qr sunt. vij. portiones humidi. et cum sint. vij. sicci facient temperamentum. et tamen primus gradus addit vnam partem inequaliter supra temperamentum. et si diuidatur tertia pars continebit duas portiones et vnam partem vnius et cu remaneant vltra quattuor portiones sicci: manifestum est q talis medicina est sicca in fine secude methe pmi gradus. Et sicut dictum est in ista medicina eodem modo potest declarari in alijs et illud intelligo supposito q gradus Auerroys habeat methas: qd tamen non inuenio scriptum in suis libris et ista sufficiat de arte graduandi.

Hunc ponende

sunt medicine alteratiue cuiuslibet membri. Et primo incipiendum est a capite.

¶ Medicine proprie alteratiue capitis simplices sunt iste que sunt calide.
Acorus ca. et sic. in. ij. gradu.
Aristologia ca. et sic. in. ij. gradu.
Squilla ca. et sic. in. ij. gradu.
Bethonica ca. et sic. in. iij. gradu.
Utraq centaurea ca. et sic. in. iij. gradu.
Utraq rutha ca. et sic. in. ij. gdu. et exsiccata est sicca in. iij.
Utraq saluia ca. in. j. sic. in. ij.
Utraq basilicon ca. et sic. in. j.
Maiorana ca. et sic. in. iij.
Peonia ca. et sic. in. ij.
Folia lauri ca. et sic. in. ij.

Anthos.
Celidonia.
Feniculus.
Siler montanus.
Verbena.
Eufraxia.
Rutha.

Hec septē sunt magis appropate pro oculis.

Primula verum.
Herba pališ.
Herba muscata.
Saturegia.

hec qttuor sūt maxie appropate neruis.

Lignum aloes.
Storax.
Calamentum.
Macis.
Nux muscata.
Folium.
Olibanum.
Lapdanum.
Cubebe.
Castoreum.
Ambra.
Muscus.
Anacardi.

Hec. xiij. sunt appropriate maxime neruis.

¶ Medicine alteratiue capitis composite cal. sunt iste.
Pliris cum musco & sine musco.
Dyanthos cum musco.
Dyarodon iulij.
Aurea alexādrina.
Et que fiūt ex pdictis simplicibus sunt sicut olea siue vnguenta siue epithimata vel empla vel odoramēta vel suffumigationes vel embrocatiões et filia.
¶ Medicine frigide simplices capitis alteratiue sunt iste. xvj.
Papauer.
Jusquiamus.
Mandragora.
Opium.
Solatrum.
Semperuiua.
Lactuca.
Barbaiouis.
Folia mirte.
Folia salicis.
Rosa.
Viola.
Camphora.
Cucumer.
Cucurbita.
Acetum.
¶ Medicine frigide composite alteratiue sunt iste.
Dyapapauer.
Zuccara rosacea.
Zuccara violacea.
Zuccara nenuphara.
Et ille que fiunt ex predictis simplicibus siue sint olea siue vnguenta et similia: vt dictum est supra.
¶ Medicine simplices calide alteratiue pectoris sunt hec.
Radix yreos.
Enula campana.
Radix malue.
Ysopus.
Prassium.
Serpillus.
Calamentum.
Pulegium.
Origanum.
Capillus veneris.
Politricum.
Radix altee.
Adyanthos.
Orobus.
Semen fenugreci.
Semen buglosse.
Liquiritia.
Vue passe.
Amigdale dulces sunt tēperate: & amare sunt sicce in scdo gradu.
Pinee.
Candi.
Mel.
¶ Medicine composite calide ad idem.
Dyaysopus.
Dyaprassium.
Dyacalamentum.
Dyapenidion.
Et omnia que fiūt ex pdictis simplicibus medicinis siue sint olea vel vnguēta vel emplastra vel odoramēta & similia.
¶ Medicine frigide simplices alteratiue pectoris sunt.
Juiube.
Sebesten.

Ordeum.
Auena.
Amidum.
Dragagantum.
Gummi arab.
Semẽ bombac.
Psillium integrum.
Uiole.
¶ Medicine frigide cõposite ad idem.
Dyadragagantum.
Dyapapauer.
Dyapenidion.
Cinamomũ.
Gariof.
Electuarium resumptiuũ et omnia que fiunt ex simplicibus p̃cedentib⁹.
¶ Medicine simplices frigide alteratiue stomachi.
Plantago.
Lactuca.
Portulaca.
Cucurbita.
Cucumer.
Amigdale.
Coriandrum preparatum.
Succus citri.
Malagranata.
Citonia.
Pira.
Pruna.
Agresta.
Acetum.
¶ Medicine cõposite frẽ ad idẽ sũt iste.
Dyacitonitẽ sine spẽbus.
Aragat.
Zuccara rof.
Zuccara viol.
Et ea que fiũt ex p̃dictis simplicibus.
¶ Medicine calide simplices alteratiue stomachi sunt.
Menta.
Absinthium.
Raphanus.
Anisũ ca. in scd̃o. siccũ in tertio gradu.
Ciminum.
Cardamomum.
Mastix.
Galanga.
Zedoarium.
Zinziber.
Piper.
Cinamomum.
Ameos ca. z sic. in tertio gradu.
Cortex citri.
¶ Medicine cõposite ad idem.
Dyatrionpipereon.
Dyazinzibereos.
Dyagalanga.
Rosata nouella.
Dyaciminum.
Dyanisum.
¶ Medicine simplices cal'e alfatie cordis
Borago.
Buglossa.
Mellissa
Enula campana.
Gariofili.
Deronicum.
Been al. z ru.
Ciricum.
Muscus.
Ambra.
Crocus.
¶ Medicine composite ad idem sunt.
Dyamargariton.
Letitia galieni.
Dyambra.
Et ea q̃ fiũt ex simplicibus p̃cedẽtibus.
¶ Medicine simplices frigide alteratiue cordis sunt iste.
Margarita.
Saphirus.
Hiacinctus.
Aurum.
Argentum.
Os de corde cerui.
Semen acetose.
Semen citri.
Rosa.
Uiola.
Poma acetosa.
¶ Medicine composite ad idem.
Dyaboraginis.
Zuccara rof.
Zuccara viol.
Et ea que fiunt ex simplicib⁹ p̃cedẽtib⁹.
¶ Medicine calide simplices alteratiue epatis sunt.
Eupatorium.
Apium.

Radix feniculi.
Petrosilium.
Squinantum.
Scabiosa.
Fumusterre.
Lapacium.
Cuscute.
Spicenardi.
Lactuca.
¶ Medicine composite calide ad idem sunt.
Dyalacca.
Dyarodon abbatis cū specieb⁹ ꝛ alia electuaria calefaciētia stomachum ꝛ ea q̄ fiunt ex simplicibus p̄cedentib⁹.
¶ Medicine frigide alteratiue epatis simplices sunt.
Scariola.
Utraq; epatica.
Solatrum.
Rostrum porcinum.
Quattuor seia frigida maiora et miora.
Spodium.
Rasura eboris.
Aqua ordei.
Acetum.
¶ Medicine frigide cōposite ad idem.
Triasandali.
Dyarodon abbatis sine spēbus.
Dyarenbarbarum.
¶ Medicine simplices calide alteratiue splenis sunt.
Scolopendria.
Germandrea.
Squilla.
Camedreos.
Cappax.
Tamariscus.
Cortex mediani fraxini.
Geneste.
Radices cōmunes.
Azarum.
¶ Medicine cōposite ad idem sunt.
Dyacappax ꝛ alia calefaciētia epar ꝛ ea que fiunt ex simplicibus p̄cedentibus siue sint olea siue emplastra siue vnguēta ꝛ similia.
¶ Medicine simplices frigide alteratiue splenis sunt.
Semen portulace.
Aqua ferrata ꝛ alia infrigidātia epar siue sint simplices siue composite.
¶ Medicine calide simplices alteratiue renū siue vesice sunt iste. Et p̄mo.
Yringi.
Creta marina.
Tribulus marinus.
Clauellaria.
Paritaria.
Abrotanus.
Leuisticus.
Spagus.
Lingua auis.
Saxifragia
Milium solis.
Pimpinella.
Siseleos.
Filipendula.
Pentaphilon.
Daucus.
Juniperus.
Brodium cicerum.
¶ Medicine calide cōposite ad idē sunt.
Electuarium ducis.
Philoantropos.
Zinziber conditum.
Dyasisticon.
Dyauellanatum.
Oleum scorpionum ꝛ ea que fiunt ex p̄dictis simplicibus.
¶ Medicine frigide simplices alteratiue renum ꝛ vesice.
Semen mellonum.
Utraq; quinq;neruia.
Calamentum.
Testa bouis.
Uirga pastoris ꝛ alia infrigidantia apitiua epar vt sunt semina frigida.
¶ Medicine composite ad idem sunt ille que infrigidant epar: ꝛ que fiunt ex precedentibus simplicibus.
¶ Medicine calide simplices alteratiue matricis sunt.
Radix rubee maioris.
Arthemisia.
Calamentum.
Origanum.
Sauina.
Nepta.
Ualeriana.

Matris filus.
Radix ciperi.
Pulegium.
Xilobalsamum.
Carpobalsamum.
Semen fiseleos.
¶ Medicine cōposite ad idem sunt iste.
Trifera magna sine opio.
Oleū de lilio & alia electua. calefaciētia renes & vesicā: & q̄ fiūt ex p̄dictꝫ simplicib⁹.
¶ Medicine calide simplices alteratiue iuncturarum.
Ypericon parua.
Herba arthetica.
Primule ver.
Herba paralis.
Nasturcium.
Lauendula.
Oppoponacum.
Galbanum.
Serapinum.
Terebentina.
Resina.
Hermodactilus.
Castoreum & omnes medicine caput calefacientes & neruos.
¶ Medicine alteratiue cōposite ad ideꝫ sunt iste q̄ calefaciūt cerebrū & neruos.
¶ Medicine frigide simplices alteratiue iuncturarum.
Musillago psillij.
Mirtus.
Bolus armenicus.
Aqua rosacea.
Acetū & ea que infrigidant renes & epar & illa que dimissa sunt particulariter et in ꝓpria forma ponentur in lectura noni Almansoris quātum ad vnguenta solutiones & electuaria & alia similia.
Nota s̄m Gal. ꝙ si aliqua valet ad plura membra nos debemus illam administrare cuꝫ aliquo alio ducente ad membrum illud qḋ volum⁹ confortare & dirigere. Unde si volumus deopilare epar: similiter & splenē diuretica habēreas de opilare. similiter pectus et pulmonem modo si velimus dare diuretica vt anisum ad epatis deopilationē possum⁹ ea dare sicut sunt: quia ad epar bñ veniunt cum sua virtute. Si tamen volum⁹ deopilare splenē debemus dare cum aceto: cuꝫ acet ū sufficiat penetrare ad epar & ad splenē. Et sic posset declarari de electuarijs cuꝫ eo directiuis ad diuersa mēbra & de vno: gratia exempli. Electuariū pliris valet ad stomachū cor & cerebruꝫ confortandū. sed cum volumus electuarium pliris ad stomachū confortanduꝫ debemus eum miscere cum decoctione zuccari vel galange vel sibi similibus. Si ad cor cum decoctione buglosse aut anthos aut tormētille. Et si ad cerebruꝫ cum decoctione bethonice aut primule verum & similibus &c.

Ertio dixi quod in cura morbi cōsimilis sunt aliqua consideranda ex parte medicamis laxatini. & ista sunt sex. Primo est considerādū illud qḋ euacuat: q: medicina. Scḋo est considerādum illud qḋ euacuatur: quia corpus fortis virtutis plenum malis humoribus: nam corpora sana non debent euacuari. vnde dicit Ypoc. scḋo ampho. can. illo. Sana habentes corpora. nec corpora inanita. Tertio est considerandūꝫ in quo fit euacuatio: quia a mēbro infirmo in quo est materia peccans. Quarto est considerandū locus per queꝫ fit talis euacuatio: quia per regionē conuenientē: vt dicit Ypoc. primo ampho. Que ducere oportet. verbi gratia. materia existens in concauo epatis debet euacuari per secessuꝫ. & existens in gibbo per vias vrinales. Quinto est cōsiderandū tēpus in quo fit euacuatio. Sexto est considerandum virtutis constātia: & de istis duobus vltimis superius est perfectū determinatū. Circa primū scꝫ circa illud ꝙ euacuat quicꝙ per ordinem requiritur. Primo requiritur medicīe electio. Scḋo eius correctio Tertio eius fortificatio. Quarto ei⁹ directio ad mēbrū determiatū. Quīto virtutis fortificatio. Primo dico ꝙ req̄rit̄ medicine electio. Nā aliqñ ē eligēda medicina cōpressiua vt mirabolani: et hoc in ꝑncipio morbi sed materia prius existēte digesta: q: rōe stipticitatꝫ quā habēt

Electio. correctio. fortificatio. Directio. Virtutis fortificatio

causant post euacuationez ipsoꝝ opila-
tionē q̄ est cā augmētatiua ipsius mor-
bi. Aliqñ est eligēda medicīa attractiua
ꝛ hoc nō in pncipio nisi materia esset fu-
riosa vl' saltim in pua quātitate ad eua-
cuandū vel ad acuandum medicinas le-
nitiuas vt frequenter fit in practica et
quālibet illarū elige fm humorem pec-
cantē ꝛ a mēbro determinato nō facien
do sicut q̄dā ribaldi faciūt: q2 quodcūq
corpꝰ sit ꝛ quecūq egritudo ꝛ q̄cunq hu
mor peccet semp dāt vnā ꝛ eandē medi-
cinaz. Siles sunt illi impfectis sutoribꝰ
qui semp oībus pedibꝰ faciūt eosdez so-
tulares. vt scribit Gal'. ix. de ingenio ca.
vj. ꝛ ad pfectiorē doctrinā habendā po-
nende sunt medicine euacuatiue cuiusli
bet humoris ꝛ a mēbro determinato. ꝛ
medicine correctiue ꝛ fortificatiue ꝛ me
dicine directiue earū simplices ꝛ cōposi
te scz principaliores. Medicine pncipa-
les simplices euacuatiue colere sunt scz
cassiafistula/māna/thamarindi/ pruna
alba/aloes cicotrinū/ scamonea/ absin-
thiuz/mirabolani citrini/ꝛreubarbarū.
Medicine lenitiue vt cassiafistula/man
na/thamarindi/ꝛ pruna ppter eoꝝ beni
gnitatem nō indiget correctione: sed for
tificatiōe ꝛ hoc fit per admixtionē alia-
rum medicinarū. Cassiafistula dꝫ admi- *Cassia.*
nistrari cū sero caprino vl' cū decoctione
viol' ꝛ prunoꝝ: cuius dos est ab. ℥. j. vsq
ad. ij. Idē est iudiciū de māna/tamarin-
dis/ꝛ prunis. Aloe cicotrinū corrigit ad *Aloe.*
miscēdo sibi medietatē pōderis eius de
bdellio aut dragagāto fortificet cū spe-
ciebus aromaticis: vt cū cinamomo/cas
sialignea ꝛ silibus ꝛ dꝫ administrari vt
plurimū cum pillulis. cuius dosis est a
ʒ. j. ꝛ. ß. vsq ad. iij. ʒ. Scamonea corrigit *Scamonea.*
per decoctionē eius sub ciueribꝰ calidis
ꝛ per admixtionē q̄tuor granoꝝ masti-
cis corrigit ꝛ fortificat si administrant
cum ea mirabolani citrini: dos eius est
a gnis. v. vsq ad. ℈. j. Absinthiū non in- *Absinthium*
diget correctione: q2 ꝯfortatiuuz est: sed
fortificat si administret cum aqua casei
vel fumoterre. cuius dos in dectoctiōe
ē. ℥. j. ꝛ in pillulis a. ʒ. ij. vsq ad. iij. Mi-
rabolani citrini corriguntr si conterātur
cum eis tertia pars eoꝛuz de amigdalis
dul'. aut infundantur per noctem in de-
coctione vuarū passarum ab arill'. mun-
dataꝝ. fortificat ꝛ corrigit si administre
tur cum aqua casei vel cassiafistula vel
alia medicina lenitiua. quoꝝ dos in pul
uere est a. ʒ. j. ꝛ. ß. vsq ad. iij. ʒ. ꝛ in deco-
ctione a. ʒ. v. vsq ad. ℥. ij. Reubarba. nō
indiget correctione sed fortificat si ifun
datur in modico aque endiuie vel aque
calide: et quando administratur debet
sibi addi pars eius de spicanardi ꝛ mo-
dicum vini odoriferi: ꝛ si administratur
cum aqua casei fortificat eius operatio
nem. Dos eius in puluere est a. ʒ. j. vsq
ad. ʒ. iij. ꝛ in infusione a. ʒ. iij. vsq ad. ℥.
j. decoctionem tamen non patit. Mul-
te sunt alie medicine euacuatiue colere
vt eupatoriuz/lupulus/ fumusterre/ aq̄
casei/succus roß. recēs/ viol'. psiliuz sed
modicū opant per admixtionē aliaꝝ.

Edicine euacua

m tiue flegmat' sunt. viij. s. mi-
rabolani kebuli/ mirabolani
emblici ꝛ bellirici/turbith/ agaricꝰ/col
loquintida/ꝛ euforbiū/ꝛ hermodactili/
Mirabolani kebuli ꝛ bellirici corrigun-
tur ꝛ fortificant sicut mirabolani citri-
ni ꝛ similes in dosibꝰ sunt. Turbith corri
gitur ꝛ fortificatur admiscendo sibi ter-
tiaz ptē eius de zinzibere. ꝛ aliqui addūt
medietatē ꝛ debet eis tantū addi de zuc
caro quantū est de duobꝰ. Dos eiꝰ in pul
uere est a. ʒ. j. vsq ad. ij. ꝛ in decoctiōe ab
℥. ß. vsq ad. ℥. j. Agaricus corrigit ꝛ forti
ficat si admisceat ei tertia pars de salis-
gēma vel de zinzibere. cuius dos est dos
turbith. Colloq̄ntida corrigit admiscen
do secum quartuz ipsa est de bdellio aut
dragaganto ꝛ p vltimā eiꝰ pulnerizatio-
nē nō indiget fortificatione. Cuius dos
est a granis. vj. vsq ad. xv. Euforbiū cor
rigit si infundat p noctem in succo citri
vel aq̄ ordei ꝛ admiscēdo q̄rtā ptē eiꝰ de
mastice. cuiꝰ dos est a granis. ij. vsq ad
v. Hermodactili corrigūtur admiscendo
cum eis tertiam partem eorum de zinzi.
ꝛ fortificātur ꝛ corrigūtur simul per ad

mixtionem mirabol. kebulor. quor do/
sis est in puluere a.ʒ.ſ.vſq ad.iij.τ ī de/
coctiōe ab.℥.ß.vſq ad.℥.j. Et plures sūt
alie medicine flegmatis euacuatiue vt
salgemma/sticados/sarcocolla/ysopus
oppoponacū/aristol. cartamus/centau
rea/eupatoriū/squilla/azarum/vrtica/
ciminū.ꝫꝫ.aqua cauliū/mel τ zuccaruz/
reubarbar. sed de se sunt debil' opatōis.

m

Edicie euacua

tiue melācolie principaliores
sunt septē: scꝫ thimus epithi
mus mirabolani nigri polipodiū lapis
lazuli/lapis armenicus/ellebor⁹ niger.
Thimus epithimus corrigūtur per infu
sionem eor in decoctione vuar passarū
mūdatar ab arill. Et fortificātur p ad/
mixtionē cum eis sexte ptis eor de.ꝫꝫ.
τ p admixtionē aliar medicinar melan
coliā euacuantiū vt sunt mirabolani ni
gri τ similes. quor dosis in decoctōe est
ab.℥.j.vſq ad.℥.ij. Et in puluere a.ʒ.ij.
vſq ad.iiij. Mirabolāi nigri corrigūt. τ
fortificātur sicut alie species mirabola/
nor. et dos est eadē per admixtionē. Po
lipodium corrigitur τ fortificatur ponē
do secum quartā partem eius de aniso.
τ similiter fortificatur si administretur cū
decoctione galli antiqui. Cui⁹ dos ī pul/
uere est a.ʒ.ij.vſq ad.iiij. τ in decoctiōe
ab.℥.j.vſq ad.ij.℥. τ cōiter admistratur
in decoctōe. Lapis lazuli τ armenici cor
rigūtur p ablutionē: vt si abluantur in
aqua dulci τ quater in aqua ros. fortifi
cantur. si īfundātur in succo buglosse vl'
in succo pomor dulciū. dos eor qū sunt
abluti est a.ʒ.ſ.vſq ad.ʒ.ij. semp in pul/
uere admistrantur. Elleborus niger for/
tificatione nō indiget: sed ꝙ debilitetur
virtus eius vt ꝙ fiat decoctio cuꝫ vuis
passis vel brodio galli ātiqui τ similib⁹.
Dos ei⁹ est a granis.xſ.vſq ad.℈.ij. Alie
sunt medicine euacuatiue melācolie: vt
sticados/calamētū mōtanū/sal idū/sal
nitrū. Sꝫ sunt debilis opatiōis τc.

Edicine euacu

atiue humor adustor pncipa
liores sunt.iiij. scꝫ sene mirabolani indi
fumusterre et aqua casei. Sene corrigit
per admixtionē quarte ptis eius cū eo/
dem anisi vel.ꝫꝫ. et fortificatur si admi/
sceatur cum aqua casei vl' cū brodio gal
li antiqui. cuius dos ī puluere est a.ʒ.j.
vſq ad.ij. τ ī decoctōe ab.℥.ß.vſq ad.℥.
j. Mirabolani indi corrigūt τ fortificā/
tur sicut alie species mirabolani. et dos
est eadeꝫ. Aqua casei ppter sui benigni
tatem non indiget correctione sed forti/
ficatur per admixtionē vel decoctioneꝫ
aliar medicinar in ea euacuātiū humo
res adustos vt sene τ siliuꝫ. dos ei⁹ est a
quart.j.vſq ad li.j. Fumusterre nō in
diget correctiōe sed fortificatur per ad/
mixtionem aliarum medicinarum eua/
cuātiuꝫ humores adustos vt sene aqua
casei mirabol. indi. Dos eius est ab.℥.j.
vſq ad.℥.ij. τ cōiter administratur cum
decoctione.

m

Edicine princi

paliores euacuatie aque citri
ne ydropicor sunt q̄ttuor. scꝫ
yreos/cucumer asinin⁹/serapinū/mese
rion. yreos corrigit si admistrat cū q̄rta
pte ei⁹ vel media de melle: fortificat cuꝫ
aqua casei: succus eius debꝫ administra
ri crudus a.ʒ.iij.vſq ad.℥.ß. Cucumer
asininus corrigitur si admistretur cum
aqua ordei equis partibus fortificatio/
ne nō idiget. Dos ei⁹ in decoctōe ē a.ʒ.ij.
vſq ad.iiij. τ succi ei⁹ a.ʒ.ij.vſq ad.ʒ.j.
Serapinū corrigit τ fortificat si ifundat
p noctē i succo enule cāpane. τ postea cū
tertia vel cū q̄rta ei⁹ pte de musco admi
sceatur. dos ei⁹ est a.ʒ.ß.vſq ad.ʒ.j.τ.ß.
Meserion nō indiget fortificatione: sed
corrigitur si infundatur per.ij. dies ī suc
co citoniorum τ aceto equis partibus: τ
post misceatur cum succo ros. dos eius
est a granis.ij.vſq ad grana quattuor.
Notandum circa predicta ꝙ predicte me
dicine euacuant predictos humores ab
omnibus membris indifferenter sed cū
directiōe ab vno membro determinato.
Et directiua sunt superius dicta in ca/
pitulo de medicinis directiuis τc.

Edicine cōposite euacuatiue a quolibet mē-bro. Medicine composite euacuātes a cerebro principaliores sunt .v. yerapigra/pillule auree cochie/ theodoricon/ z anacardinum/ z yeralogodion. Medicine composite pncipaliores euacuatiue a pectore z pulmone sunt due. s. dyaturbith z pillule de agarico. Medicine cōposite principaliores euacuātes a stomacho z intestinis sunt qttuor. scz stomaticū laxatiuū/ dyaprunis/ catarticū imperiale/ yerapigra. Medicine composite euacuantes ab epate sunt due. scz dyacartami/ et pillule de reubarbaro. Medicine cōposite euacuātes a splene sunt due. scz dyasene/ z yerarufina. Medicine euacuantes a renib' z vesica sunt due. scz benedicta/ et pillule de bñdicta. Medicine cōposite euacuantes a iūcturis sunt qttuor. scz electuarium de succo ros./ benedicte/ hermodactili/ et pillule arthetice/ z pillule fetide. Et non solum euacuant ab istis mēbris sed etiam medicine dicte superius cum directiuis ad membrum quarum compositiones possent esse quasi infinite.

Dos. yerepigre est a. ʒ. iiij. vsqz ad. ℥. j.
Dos pillularum cochiarum z aurearum est a. ʒ. j. z. ß. vsqz ad. ʒ. iij.
Dos theodoricon anacardi ē ab. ℥. ß. vsqz ad. ʒ. vj.
Dos yeralogodiō est a. ʒ. ij. vsqz ad. ʒ. iij.
Dos dyaturbith est. ℥. ß.
Dos pillarum d agarico ē a. ʒ. ij. vsqz ad. ʒ. ß
Dos stōachi laxatiui ē a. ʒ. iij. vsqz ad. vj
Dos dyaprunis est ab. ℥. ß. vsqz ad. ℥. j.
Dos catartici imperialis est eadem.
Dos dyacartami ē a. ʒ. iij. vsqz ad. vj.
Dos pillularum de reubarbaro est ab. ℥. ß. vsqz ad. ʒ. vj.
Dos diasene est ab. ℥. ß. vsqz ad. ℥. j.
Dos yerarufini est a. ʒ. ij. vsqz ad. iiij.
Dos benedicte est a. ʒ. iij. vsqz ad. vj.
Dos electuarij de succo ros. est eadem.
Dos pillularum artheticarum est a. ʒ. j. vsqz ad. ij.
Dos pillularum fetidarum est eadez.

Multa alia sunt: sed posui magis necessaria. Nota circa predicta qz semper melius est declinare ad minorem dosim qz ad maiorem. Et ista sufficiāt de regimine curatiuo morbi csilis et de regimine curatiuo morbi officialis cuz dñi nostri Jesu xpi auxilio dicam in sequentibus.

Icto igitur de regimine curatiuo morbi consimilis nūc dicendū est de regimine curatiuo morbi officialis qui est duplex sm Gal. j. de morbo. Idem dicit Auic. j. cañ. fen. ij. do. j. ca. iij. Prim' morb' ē i plasmate. Scōs morb' ē i quātitate. Tertius morb' est in numero. Quart' est morb' in situ. Morbus in plasmate est quadruplex. Primus est morb' in figura. Secūdus est morb' in via. Terti' est morbus in receptaculo. Quart' est morbus in superficie vt asperitas z leuitas z si fit morbus in figura vt si mēbrū qd naturaliter dz esse rectum est curuū vel ecōuerso nō est possibilis ei' rectificatio nisi in etate pueritie: qz tūc mēbra sunt mollia z tūc rectificat reductiōe mēbri ad figurā ppriam vel debitā ex cōseruatione in illa figura. z talis cseruatio fit cū ligatura cueniente vt pz per Gal. iij. tegni in illo cañ. Qui igit peccauerūt. z i illo cañ. eoz vo qui adhuc crescunt. Nec talis correctio est semper possibilis vt i mēbro in quo est magnū os vel plura eē vt in pectore vel nucha: qz possibilitas vel impossibilitas ratificandi figurā se tenet ex parte ossiū. si fit morbus in via hoc tripliciter: qz vel dilatat pter naturam vel cōstringit vel claudit. Si vo fit in via dilatando et fiat a cā extrinseca tunc eius ratificatio est cū stipticis z frigidis z siccis sicut sūt sumach/ bolus armenicus z silia vel cum stipticis/ siccis/ z calidis: sicut nux cipressi z silia: ex quibus pōt fieri vngneutū vel emplastruz balneū z sic de alijs. Si vo talis dilatatio fiat a causa intrinseca vel ab humore desiccante vias eius. curatio est euacuatio illius humoris z postea membri confortatio cuz stipticis ne interuz hu-

mores recipiant. Si autem via cōstrin-gat preter naturam vt eius correctio est possibilis: qꝛ pro tanto dico: qꝛ nō semp est possibilis vt qñ est a principio gene-rationis vel qñ egritudo est facta equa lis vt in tertia spē ethice. tūc si talis cō strictio fiat a cā extrīseca sicut fit ali-quando in trachea arteria a frigiditate vel siccitate. tūc eius rectificatio est cū calidis ꝛ humidis mēbra illa dilatanti-bus. Si pueniat talis cōstrictio ex defe ctu nutrimēti. tunc eius rectificatio est cibos laudabiles admistrare ꝛ facilis di gestionis vt sunt oua galline lac ꝛ sīīa. et alia calida ꝛ humida vt balneū aque dulcis vnguenta ꝛ similia trahentia nu trimentum ad mēbrum. Si aūt via opi latur hoc est tripliciter: qꝛ vel talis opi latio fit a grosso vel viscoso vel multo humore. Si a multo eius curatio fit p euacuationem vel p flobothomiaꝫ. Si peccat sanguis vel aliȷ̄ humores cū san-guine. vel p alias euacuationes. Si pec cet alter humor vt dicit. G. scdo ampho rismoꝝ cōmento illius cañ. Ex egritudi ne quecūqꝫ. Si auteꝫ talis opilatio fiat ex hu more viscoso tūc eiꝰ rectificatio fi at per incidentia. Si autē fiat a grosso hoc est tripliciter. qꝛ vel illud grossūꝫ est humor: ꝛ tunc cōpetunt subtiliatiua vt ptꝫ per gal. tertio tegni cañ. illo. Hec q̄-dem glutiosa. vel illud grossum est ege-stio dura. ꝛ tunc curatio fit per clisteria mordicatia vt dicit gal. tertio tegni cañ. illo. Quod vero ex stercore duro. vł illud grossum est lapis claudens vias vrine. et tunc curatio eius est transpositio ab illo loco ad aliū locum: sicut faciendo ip sum descendere ad vacuitatem vesice vł incisio cum ferro vel medicinis vt attra hatur vt dicit gal. tertio tegni cañ. illo. Qđ vero ex lapide circa vesicam. Mor-bus in receptaculo fit quattuor modis: qꝛ vel tale receptaculum dilataſ preter naturam vel constringitur vel euacuaſ vel mēbrum repletur. Peccatuꝫ in dila-tatione vel conscriptione ē sicut dictuꝫ est in morbo in via. Si vero nimis eua-cuatur vt patet in gaudio perniciosō in quo euacuantur ventriculi cordis vł in stomacho eius curatio est replere bōis cibis et potibus laudabilem sanguineꝫ et bonos spūs generantibus. Si autem nimis repleatur eius curatio est euacua tio per cōuenientem regionem. Et si fit grossicies vel viscositas humorum de-bet precedere euacuationem talis hu-moris subtiliatio et eius incisio. verbi gratia. si humor sit peccans in concaui-tate pectoris debes euacuare p sputuꝫ. Si vero sit in orificio stomachi p vomi-tum. Et si sit in fundo per secessum ꝛ sic de aliȷ̄s. Morbus in supficie est duplex scilꝫ in asperitate ꝛ leuitate. Si sit peri culum in asperitate eiꝰ curatio est ꝙ ad ministrētur cibaria humida vnctuosa et glutinosa. verbi gratia in trachea ar-teria est vtile admistrare oleū amigda. vel musillagines se. citonioꝝ liqꝛ. ꝛ si-milia. Si vero sit peccatū in leuitate eiꝰ curatio est adminustrare et aspitiua et pontica stiptica acetosa ꝛ similia vt etiā ꝯtingit frequēter in stomacho ꝛ matri ce. Morbus in quātitate est duplex. q̄-dam est in quātitate addita. ꝛ fit dupli citer. Uno modo a pncipiȷ̄s generatiōis et sic est curatio per ea q̄ ꝓhibent nutri tionem mēbri. ꝛ debilitant eius caloreꝫ naturalem. sicut sunt frigide ꝛ sicce quī est ligatura stricta eiꝰ mēbri. Si causaſ a causa accidētali vt ab humoribꝰ faciē tibus inflationem eiꝰ cura est euacua-tio illius humoris. ꝛ cōfortare mēbruꝫ ne vlterius recipiat illuꝫ humorem. Al-ter est morbus in quātitate diminuta. ꝛ est curatio eiꝰ p ꝯfortantia illud mēbrū et alterantia ipsius nutrimentum sicut exercitium temperatū illius mēbri fati gatio temperata balneuꝫ aq̄ dulcis em-plastrum de pice ꝛ similia attrahentia calorem naturalē ꝛ nutrimentū ad mē-bra vt ptꝫ per gal. tertio tegni cañ. illo. Et quecūqꝫ quidē maiora. Morbꝰ i nu-mero est duplex. Quidā ī numero addi to. Et alter in numero diminuto. Mor-bus in numero addito est duplex. Qui dam est additio rei naturalis vt sextus digitus. Alter ꝑter naturam vt lapis in vesica vel in renibus. Si sit morbus in numero ex additione rei naturalis eius

curatio eſt remotio illius mẽbri vt ſexti digiti ⁊ ſimiliũ. q̃uis frequẽter tuti⁹ ſit remanere. Si ex additione rei preter naturam ei⁹ cura fit ꝑ inciſionẽ ſi ſit poſſibilis fieri. Et ſi nõ ſit poſſibilis ſaltim transferaꝛ ad aliũ locũ in quo min⁹ faciat nocumentũ vt dictũ eſt ſupra de lapide. Si ſit morb⁹ in numero diminuto et ſit in mẽbro ſanguineo vt ĩ carne poſſibilis eſt curatio in qualibet etate cum cibis ⁊ potibus laudabilib⁹ ⁊ medicinis carnẽ gñantib⁹. Si ſit ĩ mẽbris ſpmaticꝫ ĩpoſſibilis eſt eorũ curatio vel generatõ niſi in pueritia ⁊ modica quãtitate: ſed loco eius gñatur porrus ſarcoydes. porroydes vt dicit. G. tertio tegni cañ. illo. deficientium vero ⁊c. Morb⁹ in ſitu eſt duplex. quidã eſt in loco. alter in ſocietate. Si pmo modo ei⁹ curatio eſt reductio ad ꝓpriũ locũ debitũ. ⁊ eius ꝯſeruatio in eodẽ: vt ptꝫ in deſcenſu inteſtinorum ad burſam teſticuloꝝ. Naꝫ repoũtur primo in loco ꝓprio. ⁊ poſtea ponuntur ſtiptica deſuꝑ vt nõ poſſint iterum deſcẽdere. q̃uis nõ ſit cura perfecta: vt qñ labia vulneris indurata ſũt. ⁊ tñ fit cura per canteriũ. Et ſi humor eſſet cauſa'talis morbi vt in arthetica euacuetur talis humor. ⁊ poſtea cõfortetur mẽbrũ cum ſtipticis ne vlterius illnm humorem recipiat. Si ſit morbus in ſocietate hoc eſt duplr. vel qꝛ talia mẽbra nimis diſtant vel nimis appropinquãt. Si vero nimis diſtãt: vt aliquãdo duo digiti quãdo eſt caro in medio debet remoneri cauſa ꝓhibens ⁊ approximatio illoꝝ mẽbrorũ adinuicẽ. debet etiã fieri eoꝝ cõſeruatio in eadẽ colligatiõe ꝯuenienti. Si vero nimis appropinquãt debꝫ remouere cã ꝓhibẽs appropĩq̃tionẽ eoꝝ. et poſtea fiat elongatio ⁊ ꝯſeruatio inde cum ligatura ꝯuenienti. aliquãdo curatio eorum eſt impoſſibilis: vt qñ morbus eſt diuturnus vel qñ cauſa eſt fortis. Et hec ſufficiant in generali de regimine morbi officialis.

¶ De regimine curatiuo morbi cõmunis.

d Icto de regimine curatiuo morbi conſimilis ⁊ officialis. Dicendum eſt de regimine curatiuo morbi cõis. ſ. ſolutionis ꝯtinuitatis. Solutio ꝯtinuitatis eſt duplex. quedã eſt cũ deꝑditione ſubẽ. Alia eſt ſine deperditiõe. Alia ẽ q̃ vocaꝛ concuſſio. Et q̃uis iſta tria poſſint cõprehendi ſub primis duab⁹. tamẽ quia differunt in cura vt patebit in proceſſu. iccirco ponit tria. Et quelibet iſtarum eſt duplex. ſ. ſimplex ⁊ cõpoſita. Et quelibet iſtarum ſimiliter eſt duplex: qꝛ quedam eſt in mẽbro conſimili. alia eſt in mẽbro organico. Illa que fit in membro eſt duplex: qꝛ quedam eſt que fit in mẽbro ſanguineo. Alia que fit in membro ſpermatico. vt ĩ oſſe/neruo/arteria et conſimilibus. Solutio continuitatꝫ cõpoſita fit tripliciter. Uno mõ quãdo cõponitur cum ſua cauſa: vt quãdo prouenit a cauſa intrinſeca vel ab aliq̃ materia cauſante ſolutionem cõtinuitatis ſicut vtplurimũ a materia acuta. Scdõ modo fit ſolutio cõtinuitatis compoſita quando componitur cuꝫ alio morbo vt cum mala cõplexione vel apoſtemate. Tertio mõ fit quãdo cõponitur cum accidende vel cũ dolore vel fluxu humorum vt ſanguĩs vel ſaniei vel alteri⁹ humoris. Si ſolutio cõtinuitatis ſit ſimplex in carne ſine deperditione ſubẽ hoc eſt dupliciter. qꝛ vel eſt magna vel parua. Si parua ſic ſolum eſt vna intentio curatiua. ſ. conſolidatio. ⁊ ad iſtã aliqñ ſufficit natura ꝑ ſe. nec opꝫ habere medicum. Aliquãdo requitur auxiliuꝫ medicaminis ſicut poſitio raſure panni linei vel tele aranee vl'lardi extẽti ĩ pãno poſiti ſupra. Si aũt ſolutio talis ꝯtinuitatis ſimplex facta in carne ſit magna requiritur alia intentio curatiua precedens ꝯſolidationem. ſ. vnio ꝑtiũ diſtantium. Et ad iſtaꝫ ſufficiũt tria. Et aliqñ req̃runꝛ quattuor. Primũ qð requiriꝛ ẽ ligatio vt melius ligatio cõſeruetur ponũtur. aliqñ plumaceoli de ſtupa trian

gulari vel q̄drangulari seu quadrati sm
dispositionem vulneris. Scd̄m ꝙ requi-
ritur est ꝙ nihil cadat inter labia vulne
ris vt pul. vl' aqua ⁊ fil'ia. Tertium qđ re
quiritur est cõseruare complexionē na-
turalē ⁊ hoc fit cū temperate desiccanti
bus sm complexionem membri: quia in
membro humido magis requirūtur sic-
ca ⁊ in sicco minus. ⁊ causa quare requi-
runtur temperate designantia scꝫ sicca
in p̄mo gradu vltra cõplexionem natu-
ralem mēbri: qꝛ in omni membro aggre-
gatur duplex superfluitas necessario scꝫ
fumosa ⁊ aquosa vt dicit Gal'. iij. ampho
rismo. cõmento illius cañ. Constitutio-
nem v̄o anni. Et nisi illa sup̄fluitas cõ-
sumeretur iduceret mala complexio in
membro ⁊ impediret eius cõsolidationē
⁊ hoc fit cum diminutõe cibi ⁊ pot' ⁊ me
dicinis siccis ab extra applicatis siue p̄
modum pulueris siue emplastri ⁊ simili
bus sicut est thus/sanguis draconis ⁊ si
milia nõ ponēdo intra vulnus sꝫ supra.
Aliquando v̄o ad debitam vnionē par-
tium distantiū requiruntur q̄ttuoꝛ scꝫ
sutura ⁊ talis sutura fit cum acu trian-
gulari ⁊ filo de serico suendo p̄io extre-
mitates ⁊ postea medium ⁊ postea suen
do alias partes taliter ꝙ inter quālibet
duo puncta sit spacium vnius digiti. ⁊ si
vulnus non est p̄fundum sufficit ꝙ fiat
sutura in superficie: sed si sit profundū
fiat sutura in profundo. aliter si non cõ-
iungerentur partes centrales fieret in-
de putrefactio. ⁊ ponit Gal'. iij. tegni in
capitulo de solutione cõtinuitatis cañ.
illo. Solutio v̄o continuitatis. ⁊ in cañ.
sequēti. Si sit solutio continuitatis cū
perditione substantie hoc est dupliciter
quia vel est solum deperdita cutis vel
caro. si cutis p̄ter intentionem pri-
mā scilicet consolidationem requiritur
alia scꝫ cicatrizatio que fit cum medici-
nis siccis magis tamen ꝙ medicine ge-
nerantes carnem vt sunt es vstum/ba-
laustia ⁊ similia. Si autem sit facta de-
perditio carnis requiritur duplex inten
tio curatiua. Prima est carnis regenera
tio ⁊ ista fit cum cibis carnem generan-
tibus vt sunt galline perdices ⁊ similia.

Et cum medicinis siccis excedentibus cõ-
plexionem membri in vno gradu. tamen
oportet medicinam diuersificare non so
lum sm cõplexionē membri. imo sm hu
miditatem aggregantē in vulnere. quo-
niam si in vulnere in sicco membro mul-
ta humiditas aggregaretur: deutur acti
ue medicine fortes excedentes. imo tan
ta humiditas posset esse ꝙ competerēt
medicinas in q̄rto gradu vt viride eris
Sed si in vulnere facto in membro hu-
mido pauca humiditas aggregaret̄ suf-
ficiunt parum desiccantia hoc supposi-
to ꝙ nulla humiditas nisi illa que est in
membro naturali necessario aggrega-
tur: debent medicine carnem generan
tes excedere complexionem membri sci
licet in vno gradu vt communiter est
aloes/olibanū ⁊ similia. Si solutio cõ-
tinui facta in carne sit concussio hoc cõ-
tingit dupliciter. vel quia est ibi factum
aliud vulnus. vel non. Si non debet in-
ungi locus sm Alancfranchū cū oleo
ros' ⁊ desuper aspergi pul'. mirtillorū coꝛ
poꝛe p̄rius euacuato per flobothomiam
⁊ farmaciam si est necessariū. Si v̄o sit
ibi aliud vulnus dꝫ fieri alia inunctio
circumcirca vulnus ⁊ conspersio pulue-
ris ⁊ in vulnere debent poni stupe cana
bine vel panni infusi in oleo ros'. vel vi-
tella ouorum simul commixta ⁊ super
vulnus debet poni emplastrum de fari-
na tritici/oleo communi/⁊ aqua vt pu-
trefiat locus et generetur sanies et po-
stea fiat mundificatio vulneris: deinde
carnis regeneratio ⁊ vltimo consolida-
tio: hoc excepto ꝙ si membrum esset ner
uosum non debet poni supra vulnus il-
lud emplastrum: sed de terbentina alba
extensa supra duos pannos lineos. In-
ter duos pannos lineos mundificatio a
sanie potest fieri cū ydromelle facto cū
melle rosaceo collata vel cū vino tepido
⁊ postea exiccetur bñ cum pãno lineo ⁊
minutissime carpinato. Sed in oī vulne
re magno in quo aggregat̄ mlt'a sanies
est ingeniādū ꝙ illud qđ colligit̄ de sa-
nie quotidie mūdificet̄ ita ꝙ sit foramē
i p̄te iferioꝛi vel saltim ꝙ mēbrū taliter
situetur quod sanies expellatur. Caro

deperdita in vulnere cum medicina sic gnetur: accipiatur galbanuȝ ⁊ liquefiat in oleo mirtino. deinde sumatur pannus lineus antiquus mundus minutissime tritus ⁊ carpinatꝰ ⁊ conspergitur puluere olibāi ⁊ aloe cicotrini ⁊ tradit aristolon. ⁊ desuper emplastrum apponatur. Si vo solutio continui sit in osse siue sit sine deperditione substātie siue cum deperditione in hoc est regula generalis q̄ nunq̄ caro que est supra os dȝ ꝯsolidari nisi prius os restauret ⁊ ista restauratio in osse non est vera nisi in paruis pueris quando est sine dep̄ditione substantie rōne molliciei ossis vt dicit Gal. iij. tegni in illo cañ. puerile vo os. Sed generatur inter partes quidā porus qui vocatur sarcoydes vniens partes ossis ad inuicē: ⁊ ille porus generat ex cibis glutinosis vt sunt pedes vituloꝝ ⁊ similia. Et ad generationeȝ talis pori debēt vniri partes ossis adinuicem siue sit deperdita pars ossis siue nō: sed si sit ibi facta cōcussio vel q̄ sint ibi fracte alique petie ille debent totaliter extrahi: q2 posito q̄ caro esset desuper consolidata: insuper tū intus causaret putrefactio. Si vo solutio ꝯtinuitatis sit in neruo hoc est dupl'r: quia vel est facta s̄m longitudinem supposito q̄ custodiatur ab apostemate vt statim docebitur de facili cōsolidatur cum sutura ⁊ ligatione vel cū sola ligatione nec est magnum periculū. Si aūt sit s̄m transuersuȝ hoc est dupl'r vel total'r neruus est incisus vel est solū pūctus. si solū pūctꝰ in corporibꝰ humidis: vt in pueris ⁊ mulieribus: tunc competunt parum sicca ⁊ in hoc sufficit q̄ oleum rosꝭ infundatur in vulnere calidius q̄ poterit sustinere: ⁊ q̄ impleatur totuȝ vulnus ⁊ q̄ desuper ponatur terbentina bene alba distensa in panno lineo et si non est alba de se q̄ dealbetur per ablutioneȝ ⁊ circa vulnus ponatur. ad prohibendum apostemata ponatur oleum rosꝭ inspissatum cum bolo armenico. ⁊ aliquando ratione doloris additur modicum opij sed in siccis corporibꝰ potest infundi in punctura nerui oleum de euforbio calidum vt dicit Gali. iij. tegni cōmento illius cañ. Nerui vo. vt q̄ lȝ tale oleum sit multum siccum: tamen quia membrum est in profundo anteq̄ sit in termino admittit multum de virtute postea debet fieri mundificatiuuȝ ⁊ vltimo consolidatio. Si vo neruus sit totaliter incisus Alancfrancꝰ precepit ipsum suere cum musculo ⁊ super taleȝ suturam ponatur oleum in quo bulierint vermes terrestres ⁊ q̄ membrum cōseruetur ab apostemate. Theodoricus negat hoc. Noui vo cirurgici precipiunt p̄ alium modum: habent pecias de pergameno combusto ⁊ faciunt eas adherere duobus lateribus vulneris ⁊ illas suūt quibus si esset neruus esset timendum de spasmo ratiōe doloris. Si solutio cōtinuitatis sit in vena vel arteria totum periculum est de restrictiōe sanguinis ⁊ communiter de arteria: ⁊ modus cōmunis restringēdi in vulneribus est iste. Accipiātur stupe canabine ⁊ madefiant in aqua frigida ⁊ comprimūtur ⁊ post madefiunt in albumine ouoꝝ bene agitatorum ⁊ modicum compresse desuper apponantur aliquando. Aliqui tamen improbant illum moduȝ infrigidandi ⁊ dicunt q̄ frigida nō debent apponi aliquo modo intra vulnꝰ: vt patet per ypocra. v. amphorismorum cañ. illo. In his vo oportet frigido vti. ⁊ in illo: frigidum vlceribus. Sed pone circumquaq̄ stiptica vt radix sandali ⁊ similia. et in vino stiptico et stupe canabine in vino stiptico tal'r infuse ⁊ bene cōpresse ⁊ desuper apponant. Fluxus sanguis proueniēs ab arterijs communiter sic restringit emplastrum factum ex aloe/thure/sanguine draconis/bolo armenico/piloꝝ leporis minutim incisi ⁊ contriti confectis cum albumine ouorum bene agitatorum: ponitur supra locum. ⁊ si non sufficit q̄ reiteretur non remouendo primum ⁊ ibi ponatur. quando vo restringitur puluis de plumis galline vel q̄ fiat cauterium actuale ⁊ fiat alteratio ⁊ ibi est periculum q̄ eleuentur cruste ⁊ causet magnus fluxus si solutio ꝯtinuitatis sit facta in osse in mēbro organico hoc est dupliciter: quia vel est facta totalis incisio

membri vel nõ. Si totalis impossibilis est curatio eius. Si nõ dico q in aliqb' mẽbris est possibilis sicut narrat ypoc. in .f. ampho. cañ. illo. Uesica incisa. Et alia membra sunt adiungenda: vt capita lacertorum in quibus coniunguntur multi nerui. Alia est possibilis z modus dictus est in alijs regiminibus preteritis de quibus al's dicetur domino concedente. z hoc sufficiat de tractatu isto.

¶ Explicit tractatus qui Introductoriũ iuuenum appellatur. editus a magistro Geraldo de Solo. optimo medico.

Registrum foliorũ omnium in hoc volumine cõtentorum.

aa	bb	cc	a	b	c	d	e
f	g	h	i	k	l	m	n
o	p	q	r	omnes sunt quaterni:			

excepto s qui est ternus.

¶ Tractatus de febribus ƀm magistrum Geraldum de Solo.

c

Olera vel

putrefit extᵃ vasa vel intra. si extra tūc facit tertianā interpolataꝫ. vel intra vasa ꝛ tunc est duplr̄. vel in venis ꝓpinquis cordi ꝛ tūc facit causonez. vel in remotis ꝛ tunc facit tertianam continuā. Item aliqñ putrefit pura colera: ꝛ aliqñ cōmixta cū aliqua portione flegmatis: ꝛ ƀm hoc causantur diuerse febres. Item febres colerice diuersificantur ex sex partibus. Primo ex parte forme. Scđo ex parte materie quia aliquando est grossa: aliquādo subtilis. Tertio ex parte temporū: quia aliquando i hyeme: aliquādo i estate: ꝛ sub hoc comprehēditur regio. Quarto ex pte cōplexionis: quia aliquando in homīe colerico: ꝛ aliquando in flegmatico. Quīto modo ex parte etatis: quia aliquādo in iuuētute: aliquādo in senectute. Sexto modo ex parte essentie quia aliquādo intensa: ꝛ aliquando remissa: vt si febris colerica fit cum circūstantijs particularium oīnm in iuuentute non suspicabitur: ita fortiter sicut si esset cū discōuenientia particularium: vt patꝫ. vſ. de ingenio sanitatis per Gal. Et in digōne talis morbi duo debent poni: scꝫ alteratiua materie: ꝛ confortatiua membri. s. epatis qđ speciale dicitur i hac febre cū in eo plus generetur de colera ꝙ debet. Similiter possunt applicari aliqua cōfortatiua cordis si necesse fuerit. ꝛ nō debent poni multa fortiter inscisiua vt sunt radices: ꝛ ideo in tali corpore sic febricitante fiat talis syrupus. ℞. endiuie nouelle non lote scariole vtriusqꝫ epatice lactuce dul. añ. ℳañ. j. quattuor se. frigidoꝝ mundatoꝝ añ. ʒ. j. sandali al. et ru. añ. ʒ. j. floꝝ violaꝝ floꝝ neunfarum añ. ʒ. j. vini maloꝝ granatoꝝ. ʒ. iij. pāis zuccari quartꝫ. iij. fiat syrupus perfecte coctus ꝛ clarificatus ad lib. j. quo vtatur mane ꝛ sero. Expositio huius syrupi endiuia scariola vtraqꝫ epatica sunt frigide ꝛ sicce ratione frigiditatis: ponuntur cōtra discrasiam calidam. sed ratione siccitatis ꝯfortant epar. lactuca dul. ponitur ad infrigidandū solum ꝛ ad tēperandum siccitatem aliorum: quia est humida. Sed quare dicitur non lote: vt habeat maiorem virtutem: quia per lotionem adducit virtutem quā habet in superficie. Auicen. in scđo cañ. se. quattuor se. frigidoꝝ intellige de maioribus que sūt cucurbite/cucumeres/ meloñ. ꝛ citruli: ꝛ sunt frigida ꝛ humida excepto semīe citrulli qđ est magis siccum. vnde si volueris magꝫ humectare ponas ista semīa mūda. sed si vis magꝫ abstergere ponas nō munda. Sequitur sandali: ꝛ ponitur ad confortanduꝫ epar tam al. ꝙ ru. Quādoqꝫ tamen non ponitur ru. quia reddit syrupuꝫ nimis rubeum. Et sequitur flores viol. ꝛ ponitur ad infrigidandum ꝛ leniendum et mundificandum ꝛ confortandum. Sequitur: flores neunfaꝝ ꝛ ponitur ad infrigidandū cor epar ꝛ omīa membra principaliora. Sequitur: vinuꝫ maloꝝ granatoꝝ ponitur ad inscidenduꝫ ꝛ remouendū sitim. Sequitur panis zuccari ꝛ ponitur ad tēperandum frigiditatem oīum predictoruꝫ ꝛ ad dulcorandum: et quia ex hijs resultat vna forma quā simplicia nō hēbāt. Sequitur: perfecte coctus: quia melius conseruatur ꝛ fit melior fermētatio cuꝫ alijs rebꝰ. Ultimo sequitur perfecte clarificatꝰ: ꝛ per hoc remouetur terrestreitas herbarū. Unde nota si volueris magis relaxare nō tātū coquatꝰ: ꝛ si vis magis infrigidare ponantur magis frigida ꝛ summitates papaueris albi vel semen eius si velis vt dormiant. Si autez esset cōueniētia ꝛ ꝑticulariū oīum vt ꝙ eēt iuuenis ꝛ in hyeme ꝛ hr̄et tertianā mixtam cum flegmate: tunc ponuntur radices ille q̄ sequūtur ad inscidenduꝫ. ℞. rađ. brusci/sparagi/gramis scolopēdrie/capil. veñ. Et si esset disconuenientia ꝑticulariū vt si eēt senex ꝛ in hyeme ꝛ in regiōe frigida addātur magꝫ rađ. calide ꝛ īscisiue vt rađ. feniculi petrosilini

apij ʒ .i. s scolopendrie capilli ve. liq̄r ʒ rase vuaꝝ passaꝝ mūda. Si aūt velis cito ꝛ interdū nō poterit expectare vl' est paup fac istum syrupū. ℞. syrupi endiuie lb. ß. syrupi acetosi syrupi viola. aā q̄rt ʒ. j. misceant̄. Et si haberet tussim vl' esset lesus ī ptib' pectoralib' nō ponas syrupū violaceū acetosū. Si hēret fluxū vētr ʒ nō ponas syrupū. ꝛ si hēt sitiz ponas syrupū de psillio. Et si velis ꝙ dormiat ponas syrupū de papauere. ꝛ si eēt ꝙ nō vellet capere syrupū dic ei ad minus vos sumetis de aqua clara pulchra quā faciant vobis fieri. ꝛ in ista ponentur virtutes istaꝝ herbarū que ponunt̄ in syrupo fac sic. ℞. aq̄ endiuie. lb. j. vini malorūgranatorum. ʒ. iij. panis zuccari lb. j. fiat syrupus clarificatus ad modū iulep. ꝛ si haberet adhuc sitiz loco vini: malorūgranatoꝝ tēperatoꝝ vl' dulciū.

D

Elaxatiuis sciendum

ista colatura in principio morbi sine digestione dat̄ ppt̄ duo. Primo vt deopilet venas meseraicas: q2 est ibi magna repletio: q2 si aū daretur digestiuū humoꝝ dissoluerētur humores ꝛ occuparent maiorem locum ꝙ prius. et sic plus occuparent seu oppillarent eas ꝛc. Secundo materia minoretur ꝛ natura reddat̄ potētior supra residuum materie. ideo sequit̄ talis colatura. ℞. floꝝ viol'. boraginis ꝛ buglosse aā. ʒ. ß. prunorum numero. x. cassiafi. ʒ. j. fiat colatura vsq3 ad q̄rt ʒ. j. ꝛ ß. Expositio viol' recentiū euacuant leniendo sed sicce magis dissoluēdo: q2 nō habent de humiditate boragines ponuntur: q2 leniunt ꝛ mūdificant pruna q2 leniunt. Cassiafi. leniendo purgat coleraz. Et notatur si velles dictā collaturam acuere pōe electuarij de succo roß. ʒ. ij. ide de facto ꝛ frequēter facio. Verū est tamen ꝙ si esset constipatus: sic ꝙ non assellasset duob' diebus nō deberet dari medicina nisi precedente clistere. vt per ipm euacuetur stomachus ꝛ itestina. Laxatiuū vero qð sequitur est magis forte. ꝛ ideo materia debet eē primo digesta. ℞. floꝝ boraginis vel viol'. buglosse aā. ʒ. j. prunorum numero. x. cortices mirabolanorum citrinoꝝ. ʒ. j. fricentur ꝛ colentur. et colature addatur cassiefi. munda. ʒ. j. electuarij de succo roß. ʒ. ß. fiat colatura ad q̄rt ʒ. j. ꝛ ß. Expositio predicte colature boragines ponūtur: q2 mundificant ꝛ laxant cortic ʒ mirabolanoꝝ citrinorum: q2 euacuant coleram. et dico bn̄ fricentur: vt melius virtus eorū intret coloraturā: q2 est res sicca. Electuariuz de succo roß. q2 euacuat coleram. principalr̄. dico vltimo ad q̄rt ʒ. j. ꝛ ß. ꝛ intellige plus si materia requirit vel minus si materia requirit: de alijs expone sicut ī precedenti colatura. Nota si nō vis ponere electuarium de succo roß. eo ꝙ est equaliter violenta medicina q̄ loco ei' ponitur reubarbari. ʒ. j. spicenardi. ʒ. ß. q2 reubarbarū euacuat coleram. ꝛ spicenardi est eius repressiuū. Nota ꝙ ista colatura solum euacuat co. Sed si alia esset disconuenientia particularium. s. ꝙ pa. iuuenis esset ꝛ in hyeme ꝛ pateretur tertianā: tunc esset ibi aliqua flegmatis portio. Ideo possunt poni loco mirabolanorum agarici. ʒ. ij. vel turbit cum corticibus mirabolanoꝝ citrinoꝝ: q2 euacuant coleram ꝛ cū hoc flegma plus. Et si esset homo paup ꝙ nō posset expectare vel capere medicinā tunc da ei istud electuarium valde bonū qð sequit̄. ℞. dyacartami. ʒ. ß. cōiter quinq3 vel sex vicib' euacuat. Et si patiēs sit debilis da ei. ʒ. iij. vl' duas ad plus de dicto electuario. Si vero vellet colaturā magis debilē ꝛ delicatā q̄ cito esset facta da ei qð sequit̄ ℞. syrupi viol'. q̄rt ʒ. j. et ß. electuarij de succo roß. ʒ. ß. Et si velis curare flegma pro parte. ℞. medietatē electuarij de succo roß. ꝛ adde medietatē benedicte. Vel si velles magis debilem loco electuarij de succo roß. pone reubarba. ꝛ spicanardi vt supra dictum est. Notandū tamen ꝙ qū medicina datur in colatura debet sumi in aurora: q2 est medicina rara. iō nō multum laborat natura ad dissoluēdum. Sed si datur in electuario in matutinis: q2 magis est solida subā. et post

perfecte dormiat. Sz in pul. dat in principio noctis z in introitu lecti; quia est in solids substantia.

E clisteribus: cli-

D stere z suppositorium differt qz clistere dat in liquida substantia. Sed suppositoriū in dura. Unde suppositoriū fit multis modis. Aliquādo fit cū mercuriali trita cū sale. aliqñ cuz sapone. aliqñ cum radicib9 cicle. Aliquando cum carnibus salsis pinguibus. aliqñ cuz melle cocto cum puluere stercoris mur̄. z pōt acui cū pul. dyagredij vel ezule. aliqñ fit cuz candela et sale et sic de alijs. Sed clistere in suba liq̄da per anū missa cū quadam bursicula. et dz stare patiens facie inclinata versus terrā basse z anchis eleuatis. sz in paribus dolorē renū sūpto clisteri patiens dz stare statim resupin9 vt medicia vadat ad renes. Clistere aūt dat octo de causis: qz interdū solū ad mollificandū qñ feces sunt multū indurate. z intestina stricta multū. z tūc fit. ℞. malue bismalue brance vrsine melliloti añ. M. j. prunoꝝ aut ficuum. iij. furfuꝝ. p. j. olei viol. vel butury vel succi recentis. ℥. ij. cassiefi. munda. ℥. j. fiat clistere ad qrt. v. intelligēt tñ ꝙ in hoc clistere nō ponit mercurialis nec sal nec ficla: qz qñ volumus mollificare z nō mordicare nō debēt poni illa. Scdo fit ad mūdificādū. et tūc ponūtur mordicatiua vt succ9 sicle. z mercurialis z sal z silia q̄ mordicādo faciunt exire feces. Tertio fit clistere ad dissoluendū ventositatē fundant tunice intestinoꝝ. et inde fit magn9 dolor. et tūc debēt poni dissolutiua ventositatum. z fit sic. ℞. abrotani absinthij calamēti mercurial añ. M. j. succi sicle. ℥. ij. maratri cimini se. ruthe añ. ℥. j. furfur. p. j. mellis olei laurini añ. ℥. ij. fiat clistere ad lb. ij. Quarto fit clistere ad mūdificandū intestina vt post dissinteriā cū vlcera itestinoꝝ remanēt saniosa opz mūdare saniē. z alit sanies mag vlceraret z tunc fiat clistere mūdificatiuū sic. ℞. ordei nō mūdati qrt. ß. fiat decoctio in qua dissoluātur mell. ℥. iij. fiat clistere ad qrt. iij. Quinto fit ad consolidandū vlcera intestinorum excoriatorū. z istud debet fieri post mundificatiuum dictū. Et sic fit clistere consolidatiuum. ℞. succi plantaginis vel virge pastoris qrt. ß. mente foliorum myrrhe. ℥. iij. boli armenici. ℥. ij. vitellorum ouorum coctorū. ℥. ij. sepi renū caprarum qrt. ß. fiat clistere ad qrt. iij. Expositio clisteris. Nota ꝙ ista oua debent coqui in patella non ꝙ indurētur: sed solum superfluitas euaporetur. Item ponitur sepuz ꝙ est sicut lorica deffendēs intestina ne stercus excoriat nec mordicet ea: hoc fit ratione subtilitatis. z valet sepū caprarum propter stipticitatem. Sexto fit ad restringendum sicut fit post fluxū ventris animalis. z tunc ponuntur stiptica strictiua. z fit per hunc modum. ℞. foliorum myrrhe folioꝝ nespularum pirorum añ M. ß. sūmitat capilloruz gland. añ. ℥. ij. acathie ypoquistidos añ. ℥. ij. aque ros. qrt. j. fiat clistere cū aqua pluuiali vsq ad qrt. iij. Septimo fit ad attrahendū humores a partibus longinquis. z tūc fiat primum clistere. z solum addantur attractiua. Ita ꝙ si volumus attrahere a capite centaurea bethonice anthos et similia et yerapigra. Gal. Si a renibus ponātur abrotanum et benedicta. Si ab epate electuarium de succo ros. Octauo fit ad nutriendum. z quādo patiens est multum debilis z cōsumptus ꝙ nō potest per os attrahere: tunc ponitur per clistere z fit sic. ℞. lact caprarum. lb. ß. mel collaticium et immittat. Si autem sit aliquis homo qui non sit ausus sumere medicinā nec clistere nec aliquam colaturam pōt ita laxari. z ita potest fieri quando feces sunt dure multum ꝙ nō possunt exire per clistere vel per medicinaz. ℞. sicle mercurialis malue bismalue quantum sufficit z coquātur postea minutim pistentur z misceātur aliquantulum de oleo amigd. dul. ad modum emplastri supra virtutez apponatur. z istud laxat ventrem z mollificat; ideo nota bene.

Efe. flegmati

d ca. nota ꝙ istud dicebatur in fe.co. Similiter fe. flegmatica pōt diuersificari ex ꝑtib' quinq;. Primo ex parte materie: qꝛ vel putrefit flegma purum. ⁊ dicit flegma naturale vel mixtum. ⁊ hoc tripliciter: qꝛ vel cuꝫ co. et tunc dꝛ flegma salsum: vel cū melancolia: ⁊ tunc dꝛ flegma acetosum vl' ponticuꝫ. vel cum sanguine: ⁊ tūc dꝛ flegma dulce. licet etiā flegma sit de se aliqualiter dulce. Scd̄o ex parte cōditionū materie: qꝛ vel grossum vel subtile. Tertio diuersificat ex parte temporis vel regionis. ⁊ sicut dicebatur de eo: ita dicatur de omibus alijs. Si aūt flegma purum in hyeme ⁊ in homine sene fit. ⁊ alia ꝑticularia cōicant fiat syrupus q̄ seq̄tur. ℞. cortic͛ feni. petrosi. radic͛ gramis aā ℳ. j. mente sicci ysopi scolopendrie. capiue. endiuie scariole aā. ℳ. j. anisi maratri quattuor se. frigidoꝝ mūda. ʒ. ß. floꝝ violarum boraginis et buglosse aā. ʒ. j. aceti albi. ʒ. iij. spicenar. squinanti. ʒ. ij. liq̄ric͛. munda vuaruꝫ passaꝝ munda. aā. ʒ. ij. al's. j. mellis rosati pāis zuccari aā. lb. j. tēperentur radices in aceto ꝑ noctem ⁊ fiat syrupus ꝑfecte coct' ⁊ clarificatus ad lb. j. Expositio syrupi cortic͛ istarum radicū ponūtur ad inscidendū et ad deopilandum mēte sicce scolopendrie capilli vene. ad inscidendum ⁊ confortandū stomachuꝫ endiuie ⁊ scariole ponūtur contra discrasiam. ⁊ ad corrigēdum caliditatem radi. anisi maratri ad confortandum ⁊ reprimendū ⁊ expellēdum ventositatem: semina frigida ponūtur ad alterandum et reprimendum caliditatē ⁊ siccitatem p̄dictaruꝫ: spica squināti ponūtur ad canfortandū epar et pectoralia. ⁊ ad reprimendū siccitatē. Acetum al. ponitur ad penetranduꝫ: qꝛ magis penetrat ꝙ̄ vinum malorūgranatorum: ⁊ dico vt tēperent radic͛ in aceto vt eaꝝ caliditas rep̄mat ⁊ remaneat in scisio rad. d̄ alijs dictū est superi'. Notādum tn̄ ꝙ in qualibꝫ feb. opꝫ facere tria in suo syrupo. Prīo materiā digerere. ⁊ grossum subtiliare: ⁊ subtilem ingrossare ⁊ viscosam mediocriter inscidere. Secūdo vias aperire seu deopilare. Tertio discrasiam alterare. Quarto mēbrū confortare. ideo in syrupo cōtra materiā flegmaticā pōi debēt inscisiua ⁊ deopilatiua ⁊ alteratiua ⁊ stomachi ꝯfortatia eo ꝙ flegma in stomacho peccat. Verū est tn̄ ꝙ semꝑ debꝫ cōfortari epar: eo qꝛ est fons oīm humoꝝ. ⁊ oīa ista ponūtur in isto syrupo. Intelligendū tn̄ ꝙ si vellet mīrū inscidere pōt poni solū mellis. lb. j. ⁊ nō mel ros. nec zuccari. Sꝫ rōne abhomiationis ponūtur ista. Nō tn̄ ꝙ si materia nō esset ita grossa vel nō conuenirēt ꝑticularia loco istaꝝ rad. possum pōi alia: nō tamē calida sicut rad. brucispagi ḡmis. Si aūt vellet citius facere accipe syrupos quos in apoteca inuenies. ℞. oxizacre cōposite lb. j. intellige si materia nō sit nimis grossa vel discōueniāt aliqua ꝑticulariū vel alr. ℞. oxizacra cōposita oximell' diuretici aā. lb. ß. misceant hec. ⁊ intellige si velis magis inscidere. Si aūt esset flegma mixtū cuꝫ colera fac talē syrupū. ℞. oxizacra cōposita/sirupi endiuie. aā. lb. ß. misceātur.

¶ Sequitur de laxatiuis.

In principio

morbi fine digōne pro minorando materiā. ℞. floꝝ viol. boragininis ⁊ buglosse aā. ʒ. ß. prunoruꝫ. x. numero/ turbith. ʒ. iiij. zinzi. alb. ʒ. j. fiat decoctio ī qua dissoluat cassiefistule. mūdate. ʒ. j. ⁊. ß. ⁊ fiat pot' ad q̄rt͛. j. Expositio p̄dicte colature turbith ponit: qꝛ euacuat flegma: zinzi. qꝛ est repressiuum turbith ⁊ eius oꝑationē ꝯfortat in actiōe: qꝛ turbith euacuat flegma subtilis sꝫ zinzi. flegma grossuꝫ de alijs dicas vt p̄us. Post digestioneꝫ materie datur talis medicina laxatiua. ℞. floꝝ viol. boraginis/⁊ buglosse aā. ʒ. j. agarici electi. ʒ. ß. zinzi. alb. ʒ. j. mirabolanoꝝ kebulorū. ʒ. ß. fricent ⁊ colent ⁊ colature addat cassiafistula mūdata. ʒ. j. turbith. ʒ. j. zīzi. ʒ. j. fiat colatura vl' loco turbith p̄t pōi bn̄dicte. ʒ. ij. vl' bn̄dicte ⁊ electuario de succo ros. aā. ʒ.

ꝛ.℔.ꝛ si vellet magis euacuare de colera vel aliter et citi⁹.℞. sirupi acetosi q̄rtꝫ. ℔. sirupi viol. q̄rtꝫ.ʃ. bn̄dicte.ʒ.℔. vl' tur bith.ʒ.ʃ.ꝛ.℔.ʒiʒi.al.ʒ.℔.

d

E febre melā-

colica : notandum est circa istas fe.ꝙ fe.melācolice multum diuersificātur inter alias ex parte materie:vel quia fit in materia melancolica naturali putrefacta.vl' fit in alijs humoribus adustis.Nā de quolibet alio humore pōt fieri melācolia naturalis ꝑ adustionē.Si igit̄ de melācolia naturali putrefacta:tūc si alia particularia cōicant scꝫ ꝙ cōplexio ꝛ melācolia ꝛ tēpus autūni ꝛc.tunc materia est multū grossa ꝛ indiget fortibus inscisiuis ꝛ deopilatiuis. Tertio sciendum ꝙ in hac fe.opꝫ quinq̃ considerare vel facere.Primo materiaꝫ subtiliare ꝛ inscidere cū sit multū grossa. Secūdo deopilare ꝛ aperire.Tertio splenē confortare:q2 multū in hac febre debilitat̄.Quarto rōne fe.oportet infrigidare.Quinto sanguinē mūdificare eo ꝙ ificit̄ rōne talis melancolie que est fex sanguinis.iō opꝫ in syrupis ponere medicinas faciētes ista.In hac antē fe. materia sic digerat̄.℞.radicꝫ.corticis feniculi/petro.radicis brusci/sparagi an̄. ℥.ʃ.radicis apij/radicis raphani an̄. ℥.℔.mediane corticꝫ thamarisci/fraxini/ꝛ geneste an̄.ʒ.j.scolopēdrie.℥.ʃ.camedreos/camepitheos/capil.ve.recētꝫ ceterach politrici/endi.scario.an̄.℥. ʃ.anisi/mara.iiij.se.frigidoꝝ mūdatoꝝ/ se.portu.an̄.ʒ.ʃ.aceti al.ʒ.iij.mell.ros. pāis zuc.an̄.lb.℔.tēperent̄ radices ꝛ cortices in aceto fortissimo ꝑ noctē ꝛ fiat sirup⁹ ꝑfecte coct⁹ et clarificat⁹ ad q̄rtꝫ.v. Expositio sirupi corticꝫ fen̄.petrosi.sunt multū apitiue gn̄alr̄ in quolibet mēbro ꝛ multū calide.radicꝫ brusci ꝛ sparagi lꝫ n̄ tātūmō aperiāt nec iscidāt tn̄ sūt magis tempate ꝛ appropriate spālr̄ ad splenē.radicꝫ apij/raphani sūt mlt̄ū appropriate spleni:sꝫ ponunt̄ i ꝑua quātitate ne faciant abhōminationē mediāe:corticꝫ fraxini/ꝛ thamarisci/ꝛ geneste/sūt multū appropriata ꝯ splenis vitiuꝫ in tm̄ ꝙ spleneticꝫ ꝑcipit̄ comedere i scutell' istorū lignoꝝ:scolopē.camedreos/camepitheos/capil.vene.ceterach/politricon: oēs iste herbe ponunt̄ q2 sunt appropriate spleni:q2 inscidunt̄ ꝛ diuidunt̄ ꝛ aperiunt.endi.scariole sunt contra fe. ꝛ ad confortandum epar:q2 partitur cum in ipso humores generant̄ ꝛ ad temperādū caliditatem.radices maratri/ꝛ anisi ponuntur ad curandū ꝛ dissoluendum ventositatē.iiij se.frigidorum ponunt̄ ad infrigidandū:se.portula.est ꝯtra epar magis ꝙ alia se.frigida minora:liquiri.radices raphani pn̄t poni ad temperāduꝫ siccitatē corticis vue passe ad inscidēduꝫ erradicandū/mollificādū/ꝛ laxandū flores boraginis ꝛ buglosse ad mūdificādū sanguinē ꝛ non ponunt̄ flo.viol.q2 magis sunt cōtra colerā.tn̄ si ponunt̄ nō ē vis.acetū albū ponit̄ ad mlt̄ū iscidēdū eo q2 talis materia est multū grossa mel rosatum ad inscidendū ꝛ abstergenduꝫ. Sed medietas zuccari propter abhominationē mellis.vnde si esset fortis fe.vl' abhominatio tm̄ debet fieri de zuccaro Sed si volumus multum aperire ꝛ non opꝫ.fe.ita fortis tota quantitas pōt poni cuꝫ melle ros.nisi esset abhominatio ꝛ dico bene ꝙ temperent̄ radices ꝛ cortices ꝑpter duo.Primo vt infrigident̄.Secūdo vt magis inscidant̄.de alijs pꝫ in ꝑcedentibus.De quātitate aūt sirupi est sciendum ꝙ cōiter tantuꝫ debet fieri de sirupo quantū ponit̄ de zuccarata vel de melle vel de ambobus simul nisi eēt magna quātitas herbaꝝ vl' radicum: q2 tūc opꝫ plus facere de sirupo vt i ꝑdicta recepta.alia ꝺ sirupo sūt q̄rtꝫ.v.sic fit cōiter.Si aūt fe. manifesta fuerit de mixtione alioꝝ humorum:hoc fit tripl'r:q2 vel de colera vel de sanguine vel de flegmate vel de colera adusta. Si de colera adusta:tūc mat̄ia nō ē grossa rōne adustiōis.iō nō opꝫ ponere tot iscisiua quapropt̄ n̄ opꝫ ponere radicē fen̄.petrosi. radicē apij/nec raphani cū ibi nō sit tantum peccatuꝫ in splene sed in epate magis:eo ꝙ mat̄ia sunt multū calida sꝫ pōt poni radix brusci/sparagi/g̃minis q̄ sūt temperate magis vel siuis corticē radicꝫ

tamarisci / fraxini / et geneste / nec tunc oportet ponere acetum cum nõ indigeamus tanta apertiõe. Sed vino maloꝝ granatoꝝ qđ est contra materiã calidã: ⁊ addantur herbe ꝓpter epar: scʒ epatica / endiuia / scariola: q: ibi est pctm̃ in epate. Si vero sit de adustione flegmatis tũc possunt poni omnia ista incisiua: q: materia est grossa ⁊ addãtur alia confortatiua stomachi vt ysopus menta. Si vero sit de adustione sanguis tũc prĩo fiat flobothomia: ꝯueniẽtia ꝑticulariũ. ⁊ postea fiat syrupus sicut in materia calida ⁊ addatur multũ de floribus mũdificatiuis sanguinẽ: sicut violaꝝ boꝛagis. vñ in materia col. vel sanguinea bonuʒ est ponere flores viol. licet non competãt in melancolia naturali. Si facilius vis facere ⁊ melãcolia sit naturalis ⁊ ꝑticularia cõmunicãt fac talẽ syrupũ. ℞. oxizacre cõposite oximell. diuretici añ. lib. ß. misceantur. Expositio oxizacra cõposita ad incidẽdũ ratione fe. ponitur sed oxĩmel solum ad incidendũ si esset sine fe. ⁊ vellet multũ incidere. Posset tñ ponere de oximelle diuretico. sed si esset de materia col. loco oxĩmell. diuretici posset poni syrupus endi. et si velles magis delicate fac istum syrupum qui sequit. ℞. aque scolopend. q̃rt. j. ß. aque boꝛagis quart. j. aceti al. ℥. iij. mell. rosati panis ʒuccari añ. lib. ß. fiat syrup⁹ ad lib. j.

¶ Sequitur de laxatiuis.

Principio mor

bi sine digestione potest dari talis colatura minoꝛatiua materie. Item floꝝ boꝛaginis recentis buglosse añ. ℥. ſ. sene / epithimi / polipodij / q̃rcini añ. ℥. ß. anisi. ʒ. j. fiat decoctio in qua dissoluatur cassief. mundate. ℥. ſ. ⁊. ß. fiat colatura vsq3 ad quart. j. ⁊. ß. minuſtret i aurora. post digestionem materie detur talis colatura si sit de melãcolia naturali ℞. floꝝ boꝛaginis ⁊ buglosse añ. ℥. j. sene epithimi polipodij q̃rcini. ʒ. ß. anisi. ʒ. ſ. coꝛtic. mirabol. indoꝝ. ʒ. j. lapis lazuli nouies abluti. ʒ. ſ. vel. ℈. ſ. fiat colatura vsq3 ad quart. j. ⁊ ß. Expõ colature i prima colatura ponitur sene: quia euacuat melancoliã a tota ꝓprietate et est cõtra oĩe viciũ splenis. epithimi ⁊ polipodij euacuant humoꝛes grossos. anisum ponitur ad dissoluendũ vẽtositatẽ. de alijs visum est in alijs receptis: in scda colatura ponũt coꝛtic. mirabo. indoꝝ: q: euacuant melancoliã: lapis lazuli ponit ꝓ eodẽ ⁊ dʒ ablui ad remouendũ maliciaʒ ⁊ abhominationẽ. Si aũt esset de colera adusta loco mirabol. indoꝝ posset ponere citrinos: q: euacuãt melãcolicã colericaʒ. et si de flegmate adusto possent poni kebul. Si aũt velis remouere lapidẽ lazuli eo quia est facta adustio melãcolica loco eius posset poni agaric⁹ vel turbith. Nota q͡ in ꝑncipio quartanariũ nõ debet poni foꝛte digestiuũ: q: esset timẽduʒ q͡ subtile resolueret ⁊ remaueret qđ est terrestre. Sed primo digeri debilit. nõ solũ ĩcidat ⁊ postea aliq̃lr euacuat.

Est ethica no-

ta q͡ fe. ethica vel est sola vel est cõmixta cũ materia. Si sola tunc non indigem⁹ digestiuis nec euacuatiuis: q: nõ peccat materia. nã ethica est mala ꝓpᵒ sine materia: sed tũc indigem⁹ trib⁹ ꝑncipalr. s. alteratis infrigidatis ⁊ hũectatiuis. Scdo idigem⁹ cõfoꝛtatib⁹ virtutẽ eo q: spũs sũt debiles ⁊ resoluti: ⁊ iđo debilitati. Tertio resumptiuis eo q: membꝛa coꝛpis sunt cõsumpta: ista aũt pñt fieri vel per dietaʒ vel per medicinã. Si aũt oĩa p dietã dico q͡ inter oĩa valʒ plus lac mulieris: postea asine: postea capre spãliter si erat ptisis eo q͡ lac abstergit ⁊ ꝯsolidat. Et silr auʒ hec ꝑdicta nutriũt ⁊ infrigidãt tẽpate: ibi vero non indigem⁹ nimia ĩfrigidatiõe ne spũs magł debilitẽtur: valet etiã oꝛdeaceũ ⁊ tisana: lʒ nõ tãtũ nutriũt. cibus q̃ est multũ nutritiu⁹ est i hoc casu: ⁊ est gallina ⁊ spãliter alba: ⁊ coquatur cum oꝛdeo donec vẽiat ad ꝯsumptiões ⁊ pñt poni in ventre ei⁹ scia frigida: et postea terãtur pulpe albe gallne ⁊ terãtur cuʒ isto bꝛodio ⁊ fiat colaticiũ: ⁊ est multuʒ resumptiuum ⁊ non multum calefacit.

vel aqua carnis inter cetera nutrit. ꝛ re
citat Galie. vij. de ingenio. ꝙ medicina
pōt fieri per electuariū vel per vnguen/
tuꝫ vel per syrupū: in syrupo non debēt
poni digestiua vt dictū est: nec multum
abstersiua sed alteratiua: ꝛ fiat talis sy/
rup⁹. ℞. q̄ttuoꝛ semīa frōꝝ maioꝝ ꝛ mi/
noꝝ se. citonioꝝ se. malue se. bombace
mund. an̄. ʒ. j. dragaganti gūmi arb. in/
fusi in aq̄ dul. tepida seu calida an̄. ʒ. ij.
liquiriꝫ. mūd. vuaꝝ passaꝝ mūd. pineaꝝ
mūda. amigd. dul. excorticataꝝ an̄. ʒ. j.
ꝛ q̄rtꝫ. j. panis zuccari. lib. j. ꝛ. ß. fiat sy/
rupus ad lb. ij. Expositio syrupi: seīa fri
gida ponūtur: qꝛ corpora rōne siccitatis
habent vias strictas. et ideo ipsa semīa
sunt ad aperiēdū ꝛ infrigidandū: ꝛ dicit̄
mūd. vt remoueatur vna abstersio qua
hic non indigemus. Sed se. citonioꝝ se.
malue ꝛ se. bombacꝫ ista infrigidāt ꝛ hu
mectant et impinguāt rōne viscositatis
dragagāti gūmi arab. ꝓpter illd ponūt̄
ꝛ confortant virtutē. ꝛ cuꝫ dicit̄ in aqua
dulci tepida seu calida intelligitur ꝑ in/
fusoꝝ. liquirꝫ. humectat et vue passe pi/
nee ꝛ amigd. humectant ꝛ impinguant.
Et cum vue passe habeāt caliditatē tem
peratā per aliam ꝯtēperant̄ ne fiat ma
ius nocumentū in partibus pectoralib⁹
vel spiritualib⁹ frigiditatis. ordeū mūd.
humectat ꝛ infrigidat ꝛ ꝯfortat: ꝛ si eēt
diues ꝛ velles eum magis impinguare.
℞. testudinū nemoralium lib. ß. qꝛ impin
guāt multū ꝛ sic per hunc modū coquā/
tur in aqua: ꝛ postea excoriētur ꝛ paren
tur ꝛ bulliant tātū quousqꝫ veniant ad
consumptionē: postea colarētur ꝛ ponā
tur in syrupo: verū est ꝙ est magis spis/
sum ꝛ magis abhomīabile. sed tn̄ mltū
nutriūt ꝛ est multū artificiale. et si esset
ethica cum ptisi rōne vlcerationis pul/
monis opꝫ magis ponere abstersiuū et
consolidatiuū. Idem posset addi in syru
po de capilt. veñ. vel possem⁹ ei dare lac
caprinū: qꝛ spālr habet hoc facere. nā
rōne serositatis abstergit ꝛ rōne substā
tie caseatis consolidat. Si vero ethica
esset tm̄ putrida tūc si esset de colera: po
natur end. scariola/capilli veñ. recē. an̄
ʒ. j. Et si de flegmate mente sicce/yso/
pi/scolopend. capilli veñ. ꝛ si materia ē
melācolica vel multū grossa possent po
ni alie radices: ꝛ tunc patiēs posset pur
gari cuꝫ medicina lenitiua. vel laxatiua
potest i cura fieri per electuariuꝫ sic. ℞.
quattuoꝛ se. frōꝝ maioꝝ ꝛ mioꝝ se. mal/
ue se. bombacꝫ mūd. se. citonioꝝ an̄. ʒ. ß.
ꝫꝫ. al. ʒ. ß. liq̄ritie mūd. ʒ. j. dragagāti gū
mi arabici an̄. ʒ. ij. penidiaꝝ. ʒ. ij. vuaruꝫ
passaꝝ mund. ꝛ amigd. dul. excorticata/
rū. ʒ. ß. testitudinū nemoralium bene ꝑpa
ratarū lib. ß. pāis zuccari. quartꝫ. ß. fiat
ellectuariuꝫ. Expositio electuarij se. fri/
gida maiora et minora ponūtur: q̄ ratio
ne superius in syrupo: sed ponit̄. ꝫꝫ. quā
uis sit calidum ad dulcorandū ꝛ saporā/
dum. ꝛ cuꝫ hoc ad confortandū spūs ne
frigiditas alioꝝ eis non noceat: nec cali
ditas eoꝝ pōt nocere: quia ē medicamē
frigidum respectu alioꝝ. Per vnguentū
posset sic fieri si haberet tussiꝫ vł nimiā
desiccatōeꝫ in partibus pectoralib⁹ quo
inungatur circa pectus ꝛ fiat sic. ℞. axū
gie galline butiri sine sale: ꝛ si eēt sal la/
uetur bene an̄. ʒ. j. musillagis dragagāti
gūmi arab. musillagꝫ. se. psillij an̄. ʒ. ij.
olei viol. ʒ. iij. olei de curcubita. ʒ. j. cere
al. qd sufficit fiat vnguentū. Et si velles
magis facere delicate ex istis que ponū/
tur in electuario faceres de nocte pānū
inceratū ꝛ ꝙ teneret supra pectus; et est
valde pulchrū supra pectus.

De fe. pestilētiali.

d

Efe. pestilētia li. febris pestilētialis casatur
ex mala dispositiōe aeris. aer
aūt corrumpitur multipliciter. qn̄qꝫ in
ei⁹ suba ꝛ tūc putrefit/vel a causa supra
celesti. s. ab aliq̄ constellatiōe/vel a cau
sa inferiori vt ē a strage magna vel a va
pore eleuato corrūpente aereꝫ. qn̄qꝫ cor/
rūpitur aer in qualitatib⁹ suis: quia ni/
mis est calidus: quia tunc resoluit spi/
ritus a corde. vel nimis frigidus: ꝛ tunc
mortificat eos. Et ꝯm hoc diuersificat̄
causa vnde in hac fe. quātuꝫ est de se nō
indigemus laxatiuis nec digestiuis nisi
cuꝫ hoc esset putrida fe. ꝛ tūc ista prius
euacuāt̄ ꝛ digerūtur; vt prius dictū est.

Scđo indigemus in hac fe. mūdificatione spirituū cordis: q̄ per aerē sunt infecti. Tertio eoꝝ regeneratiōe q̄ multi sūt deꝑditi. Quarto ꝯfortātibꝰ cor q̄ multū leditur in tali fe. ꝓncipalr. Quīto infrigidamꝰ in tali fe. Uerū est q̄ regnatiuū spūs pāt cōprehendi sub cōfortātibꝰ: talis regnatio fit ꝑ cibos ⁊ potus ꝯuenientes vt est collaticiū galline vel pullo cū aceto si sint cocta in vētre eius oua sorbilia aqua carnis/vinū limphatū bonū clarū/odoriferū/⁊ oīa alia fiūt ꝑ medicinas. ideo si fe. fit ex putrefactione aeris causata fiat syrupus talis. ℞. succi buglosse/succi pomoꝝ dul. purgatoꝝ vbi sit facta residentia aā. quartꝫ. ß. aq̄ end. aque acetose succi citri aā. q̄rtꝫ. j. aq̄ ros. q̄rtꝫ. ß. sandal' al. ⁊ ru. aā. ʒ. ij. camphore ℈. ſ. aque nenufarꝫ. ʒ. j. aceti al. ʒ. iij. panis zuccari lib. j. fiat syrupꝰ. Expō syrupi. succꝰ buglosse mūđ. ꝯfortat cor. succꝰ pomoꝝ ⁊ end. infrigidant ⁊ cōfortant et nutriūt: aque acetose ⁊ succꝰ citri valēt a tota ꝓprietate in hac fe. aqua ros. ꝯfortat ⁊ mūdificat: sandali ꝯfortāt ⁊ infrigidant. cāphora ⁊ nenufar idem faciūt. acetuꝫ preseruat a putrefactiōe: ⁊ dicūt actores q̄ sꝑgatur per domū: post syrupum non dꝫ dari medicina: sed electuariuꝫ ꝯfortatiuū ⁊ mūdificatiuū ⁊ regeneratiuū spūuꝫ: ⁊ rōne fe. pōt fieri tale electuariū īfrigidatiuū. ℞. ꝯserue ros. ꝯserue buglosse aā. ℥. j. margaritaꝝ ꝑforataꝝ hiacinctoꝝ. ʒ. ß. vel meri auri ⁊ argēti puri aā. ℈. ſ. pannoꝝ auri ⁊ argēti de zuccara. ℥. iiij. pulueriset ⁊ misceantur oīa ad modū zuccari rosati et fiat electuariuꝫ. Expō electuarij ille ꝯserue conseruāt et mūdificant cor: ⁊ ideꝫ faciūt q̄ sequūtur nou ꝯfortant cor a tota ꝓprietate. Nota tū si vis artificialiter oꝑari semꝑ ponētur in tali electuario in duplo plus de zuccaro q̄ đ ꝯseruis: vt patꝫ in isto: nisi essent pulueres sicut est in dyadragāto frigido tria sandali. quia zuccarū ponitur ad temperandū liquiditatē ꝯseruaꝝ ⁊ pulueruꝫ. iam hic deficiunt: ideo non oportet tātū de zuccaro. et si esset homo paup posset remoueri aurū ⁊ argentū ⁊ augmentare dosiꝫ in alijs. Si aūt esset fe. ex caliditate aeris siue eiꝰ corruptiōe siue putrefactiōe in suba: tūc digestiuis confortātibꝰ cor ⁊ regeneratiuis spūuꝫ ⁊ infrigidātis: ideo in electuarijs loco conserue buglosse ponit ꝯserue nenufaꝝ ⁊c. que sequūtur coralli ⁊ sandali et se. citri ⁊ camphore et se. acetose aā. ʒ. ſ. excepto q̄ de camphora. iij. vel. iiij. grana: q̄ ē leuis ⁊ in pauco tꝑe est quātitas magna. ⁊ in hac fe. dꝫ ꝑcedere syrupus qui seq̄tur. ℞. succi pomoꝝ acetosoꝝ ciceruꝫ depuratoꝝ aq̄ ros. aque acetose aā. q̄rtꝫ. j. oīuꝫ se. sandaloꝝ. ʒ. ij. vini malorūgranatoꝝ. ℥. iij. panis zuccari lib. j. fiat syrupus ⁊ detur cum aqua frigida. Si esset pestilentia ex frigiditate aeris tūc eēt sine febre ⁊ tunc indigemꝰ calefaciētibꝰ ⁊ ꝯfortātibꝰ cor ⁊ spūs ꝯfortatiuis: iō fiat tal' syrupus. ℞. succi mellisse depurati lib. j. ligni aloes. ʒ. j. musci ambre aā. ℈. j. panis zuccari lb. ſ. fiat syrupus calidꝰ. et si eēt pauꝑ remoue musci ⁊ ābre ⁊ augmenta dosi alioꝝ. Electuariū tale fiat: ⁊ fac q̄ ponantur conserue boragis ⁊ buglosse excepto aromate q̄ frigidū est. et pōt addi been al. ⁊ ru. doronici romani ambre musci. Et nota q̄ in hac cura opꝫ multa facere alia: vt epithima supra cor cū pānis madidis in succis ꝑdictis intinctis ſm q̄ tibi videtur. et tūc opꝫ facere odorifera vt pomū ambre cum musco: ⁊ silibꝰ ſm q̄ oportebat ponere cal'm vel frigidū. Nota tū qn̄ dat syrupꝰ fiat quantum fieri poterit q̄ stōachus sit vacuus q̄ aliter ipm de potētia ad actū reducēdū est impeditꝰ a cibis: ⁊ dꝫ īmergi dieta tenuis magis q̄ ꝑmo teneret si vis hr̄e magis honorē: q̄ tūc natura magꝫ digerit ⁊ ꝯsumet: iō ⁊c. de se sine syrupo facit maguū iuuamētū. vn̄ in q̄cūq̄ egritudine repletiōali ē bonū dietare subtiliꝰ solito. alijs tū īpediētibꝰ vel dissoluētibus spāliter v̄tutꝫ ipsiꝰ egrotantꝫ. vn̄ in tali fe. nō cōpetit fortis medicīa: q̄ vt plurimū moriūt fluxu vētris. sꝫ det cassiefꝫ. thamarindoꝝ/reubarb. viol'. pruna. Clysteria rađ. tormētille se. citri et tyriaca: valet in ꝓseruādo a feb. pestilētiali.

¶ Explicit libellus de febribus Geraldi de Solo.

Almansoris liber Nonus cum
expositiõe Geraldi de So-
lo doctoris Montis-
pessulani.

¶ Incipit nonus liber Almāsoris cū expositione eiusdem clarissimi doctoris Geraldi de Solo,

Deus qui speculatoribus est di-
1 gnior est locus altus

Ista ꝓpositio scripta ē ab Auicen̄.iij. can̄. cap̄.proemiali q̄ quidem ꝓpō lꝫ ad aliud ꝓpositū intelligatur/tn̄ ꝓposito nostro pōt dupliciter applicari. Prīo ad diuini nois inuocationē. Scdō ad sciētie noni libri Almansoris recōmendationē. Prīo ergo dico ꝙ dicta ꝓpō pōt sumi q̄tum ad diuini noīs inuocationē/ vt sic dicendo locus q̄ speculatorib⁹.i.noniter speculari volētibus dignior et cōueniētior est locus altus.s.deus sublimis ⁊ excelsus: nam deus dicit̄ locus altus ꝓpter tres ꝓprietates que in loco alto reperiūtur. Primo propter magnā cōtinentiaꝫ: qꝛ de rōne loci est continere locatū.iiij. phisicoꝝ.cū hoc maxime cōueniat loco alto/in deo enī omīa sunt ⁊ ꝑ cōsequēs magna continētia/omīa enī cōtinet cū sit principiū oīm:qđ cōcludit Phūs.ij. metaphisice.et sic necessariuꝫ est ꝙ si sit principiū ꝙ etiā sit finis: qꝛ a q̄bus res habet principium ab illis habet finem ſm Auerroym quīto colligꝫ.cap.de virtutib⁹ vbi loq̄tur de virtutib⁹ que in summo operantur. Secūda ꝓprietas loci alti est influētie excellentia qꝛ de rōne loci est cōseruare locatuꝫ.iiij.Phisi. ⁊ hoc est maxīe de rōne loci alti ꝓpter magnā influentiā in locato ⁊ ꝯtento: ⁊ propter hoc iste mūdus inferior est cōtigu⁹latio nibus supioribus vt ab eis gubernetur. ꝑmo metheo.ista ꝓpꝛetas in deo reperitur qꝛ ipse ꝑfectissim⁹ in nobis influit imo dicit Arist.xij.metha.⁊.viij. Phisi. ꝙ est deuenire ad vnū mouens īmobile ꝓpter qđ oīa mouētur ⁊ ꝑficiūtur: ideo dicit̄ prīo celi.ꝙ omīs perfectio in trib⁹ existit.s.substātia/virtute/⁊ oꝑatione. Prima perfectio est ī patre. secūda in filio. tertia ī spūsancto. ⁊ ideo dicit Phi. ibidē ꝙ isto numero ternario vtimur in diuinis. Tertia proprietas loci est reruꝫ inclinatio ad loci naturaꝫ qꝛ mirabilis est in essentia loci vt ꝓpriū ducat ad naturam suā.iiij.phisi.et maxime de loco alto ꝓpter ei⁹ maiorē influentiā ⁊ illud in deo est qꝛ in eo res maxime ordinant̄ ptꝫ.xij.metha.ibi enī non solū est altus imo altissim⁹ ⁊ est sup oēs celos vbi nō est aer nec vacuū sꝫ sancti spūs optimā vitā ducētes ab eterno.j.celi. Ex isto sequitur ꝙ primo debemus speculari humiliter ipsuꝫ inuocādo lꝫ insufficiētes simus qꝛ ipse est infinitus ⁊ finiti ad infinitū nulla est cōparatio seu ꝓportio. iij.phisi. Et ꝓpter hoc dr̄.ij.metha. qꝛ sicut se habet oculus noctue ad lumē solis sic natura nostra ad substātias separatas: quarū vna est deus quas apprehendere nō pōt. Jō iuxta dictuꝫ Raſ.j. almāsoris.ca.j. Ut.n.hoc opus cōplere valeam decenter diuinū auxiliū imploro ⁊ ducatum/ideo in libro diuisionū in capl̄o finali diuinū posco ad rectitudinem sermonis et oꝑationis auxiliū ſm ꝙ sibi placet ex quo opꝫ ꝙ sit noster auxiliator cū sit noster gubernator. Dimitto alias virtutes causa breuitatis. Inuoco igitur deū patrē qui scit omīa qui sua potentia poterit meā indigentiā releuare cū ab eo dependet tota celi natura ſm cōmētatorem.xij.metha. Inuoco deum filiū qui sua sapiētia ⁊ excellētia me gubernet qꝛ ipse patris sapiētia ⁊ a quo omnis sapīa deriuatur. Tertio īuoco spiritūsanctū qui ē amicitia ⁊ charitas patris. Supplico igitur pater sic dicendo fabricator vnice machine mūdane director magnifice virtutis humane sis mihi viuificus dator artis sane q̄ es trin⁹ ⁊ vn⁹ assis sine mora et cōfirma me ꝓtinus tēpus est ⁊ hora rex me⁹ et dn̄s misericordie decora eminnus ⁊ conm⁹ vt mea doctrina careat errore. Secūdo dico ꝙ dicta ꝓpositio pōt intelligi seu applicari ad sciētie noni libri almansoris recōmendationē sumēdo locū ꝓ cōsideratiōe ideo locorū.i.cōsiderationū q̄ in

ſpeculatoribus.i.ꝓfunde ſpeculari vo⸗
lentibus dignioꝛ et melioꝛ eſt.i.conſide
ratio noni libꝛi almanſoꝛis qꝛ medicina
eſt ſcientia altiſſima qꝛ altiſſima cõſide
rare hꝫ ſꝫm Ga.iij.âpho.cõmẽto.ca.egri
tudies vero maxie.Iſte liber non⁹almã
ſoꝛis põt ex tribus cõmẽdari. Primo ex
multoꝝ compꝛehẽſione . compꝛehendit
enĩ cauſas ſigna ⁊ curas oĩum egritudi
nuꝫ accidẽtiũ a capite vſqꝫ ad pedes/to
tum enĩ tertiũ cañ. compꝛehendit/ideo
fuit vtilis multum/ ⁊ tñ addit libꝛũ di⸗
uiſionũ et experimẽta ⁊ antidotarium.
Secũdo poteſt cõmendari ex cõpendio
ſa et vera traditione qꝛ in iſto nono tra
ctat de omibus egritudinibus que poſ⸗
ſunt accidere a capite vſqꝫ ad pedes.
Tettio põt cõmendari ex clara ⁊ lucida
traditione ⁊ ꝓpter hoc ſciẽtia redditur
vtilis ꝑut ſciamus cauſas et ſigna ⁊ cu
ras egritudiuum. Quarto redditur ad⸗
mirabilis:qꝛ mirabile eſt ꝙ in iſto par⸗
uo volumine tantã ſcientiã cõpꝛehende
re potuit. Quito redditur ſubtil' ex cla⸗
ra et lucida traditione qꝛ ſubtiliter tra⸗
dit et oꝛdinat eum/ideo placuit mihi le
gere libꝛũ iſtũ vt me ĩ pꝛactica exercerẽ.

Conſideratur prio

ꝙ iſte liber vocatur almanſ. qui fuit fi
lius regis non ꝙ ipſum cõpoſuerit ĩmo
raſis eũ cõpoſuit ad pꝛeces eius.In iſto
toto libꝛo ſunt decẽ libꝛi. In pꝛimo po⸗
ſuit anathomiã coꝛpoꝛis humani.In ſe
cundo de ſignis coꝛpoꝛis humani ⁊ mẽ⸗
bꝛoꝛum et humoꝛũ.In tertio de virtute
ciboꝝ ⁊ medicinarũ ſimpliciũ.In quar⸗
to de conſeruatiõe coꝛpoꝛis humani.In
quinto de decoꝛatõe ⁊ pulcritudine. In
ſexto de ꝑſeruatione nocumentoꝛũ iter
agentiuꝫ. In ſeptimo de cirurgia ⁊ ope
ratõe manuali ⁊ ſolutiõe cõtingẽti. In
octauo de curatione venenoꝛuꝫ.In iſto
nono de omibus egritudinibus a capi⸗
te vſqꝫ ad pedes.In decimo de fe.et ac⸗
cidentibus eaꝝ. Secũdo nota ꝙ egritu
do eſt duplex/vniuerſalis et particula⸗
ris/vl'is eſt quadruplex.quedaꝫ vniuer
ſalis vniuerſalitate ꝑdicationis vt ma
la cõplexio eſt moꝛbus vniuerſalis qꝛ ꝑ
dicatur de mala cõplexiõe ca.fri.hu.et
ſic.etiã moꝛbus ꝯpoſitional'eſt egritu⸗
do vniuerſalis qꝛ ꝑdicaꝫ de mala cõpo⸗
ſitiõe in figura ⁊ in ſitu/numero ⁊ quã
titate. Et ſic deteriat de moꝛbo vniuer⸗
ſali Auicẽ.j.caũ.q̇ liber eſt vniuerſalis.
Secũdo dicit vniuerſalis rõne cõtinen
tie ⁊ ſic fe.eſt moꝛb⁹ vl'is qꝛ totũ coꝛpus
cõtinet et occupat.⁊ ſic dicit Auicẽ.iiij.
ca.et Gal'.viij.de ingenio ſanitatis. Ter
tio dꝛ vl'is/quia poſito ꝙ ſitueꝛ in vno
membꝛo põt occupare alia mẽbꝛa pau⸗
latim vel qꝛ indifferẽter põt eſſe in omĩ
mẽbꝛo. Quarto mõ vniuerſalitate vir⸗
tutis vt ſincopis apoſtema/tremoꝛ coꝛ
dis quia ſunt moꝛbi vl'es qꝛ inferũt no⸗
cumentũ omibus virtutibus:⁊ per op⸗
poſitũ dicit egritudo particularis qua⸗
druplicit. Primo mõ ꝑticularitate ꝑ⸗
dicationis vt hec mala cõplexio q̇ nõ ꝑ
dicatur niſi de vna.Secũdo mõ ꝑticula
ritate occupatiõis ſeu ꝯtinentie qꝛ nul
lo mõ ꝯtinet totũ, coꝛp⁹/ vt appoplexia
dicitur egritudo ꝑticularis capitis.Ter
tio mõ ꝑticularitate indifferentie ſicut
epileptia vel appoplexia/iſta indifferẽ
ter ſe habẽt ad cerebꝛum nec alteri mẽ⸗
bꝛo poſſunt ĩeſſe.⁊ iſto mõ capit Auicẽ.
iij.caũ.⁊ hic raſis.Quarto mõ dꝛ parti⸗
cularitate virtutis ſicut moꝛbi q̇ nõ in⸗
ferũt nocumẽtũ toti coꝛpoꝛi vt paruus
moꝛb⁹parua mala cõplexio paruũ apo⸗
ſtema.et ſic etiã capiꝫ hic. Viſa rubꝛica
in vl'i/ videam⁹ cauſas huius libꝛi que
ſunt quattuoꝛ/materialis/foꝛmalis/ef
ficiens/⁊ finalis.Cauſa efficiens eſt du
plex/vniuerſalis vt de⁹ glorioſus.parti
cularis fuit raſ ita ꝙ ĩtellectus raſ fuit
cauſa inſtrumẽtalis. Cauſa materialis
ſiue ſubm eſt coꝛpus humanũ ſanabile
vel egrotabile ab egritudine q̇ cõtineri
poteſt a capite vſqꝫ ad pedes.Cauſa foꝛ
malis eſt duplex ſicut alibi.ſ.mod⁹ tra⸗
ctandi et eſt ſolũmõ narratiu⁹ qꝛ nihil
ꝓbat.Cauſa finalis eſt duplex ſicut cõ⸗
muniter ponitur .Cui parti phie ſup⸗
ponitur ĩmediate philoſophie naturali
quis titulus incipit nonus liber almã⸗
ſoꝛis editus a Raſi.

¶ De cephalea et emigranea. ca. 1

Circa rubricaꝫ

no. ꝙ sex sūt noīa dolorē capi
tis denotātia. quoꝝ qđlibꝫ si/
gnificat dolorē capitis. s. cephalea/emi
granea/ouū/clau⁹/passio galeata/⁊ mo
nopagia. ⁊ sūt synonima: tñ differūt ali
qualr: qꝛ cephalea dr̄ qñ dolet totuꝫ ca/
put. ⁊ dicit̄ a cephas ꝙ est caput: qꝛ te/
net totuꝫ caput. Sed emigranea est cuꝫ
vna tota medietas infirmatur: scꝫ dex/
tra vel sinistra. ⁊ dicitur ab emi qđ ē di
midiū. ⁊ de ista nō facit caplm̄ in spāli.
Ouū est dolor existēs i capite toto mul
tum fortis cronicus ⁊ longus. ⁊ per istā
vltimam conditionē differt a cephalea
quia cephalea est dolor capitis toti⁹/si/
ue fortis siue non. sed ouū est multū for
tis siue īquietus cronicus/et diu durās
in quo videtur patienti ꝙ ꝑcutiat̄ mal/
leo ratōe magni doloris. vt dicit Auicē.
iij. ca. fen prima. sed clauus est dolor ca
pitis in mīma parte: ⁊ videtur patienti
ꝙ stilo pūgatur in pluribus partib⁹ ca/
pitis. ⁊ tunc dicūt vetule ꝙ ille est fasci
natus quando videtur patienti ꝙ acu/
bus pungatur. Passio galeata est dolor
capitis in quacūqꝫ parte capitis fuerit
et quādo est in vltimata malicia tūc est
difficilis cure. sicut galea q̄ difficile po/
test remoueri a loco in quo est rōne ma
gnitudinis: ita passio est difficilis cure.
Sꝫ monopagia ē dolor capitis existens
soluꝫ in vna q̄rta parte capitis vt solū
in dextra vel in sinistra vel anteriori. et
sic de alijs. ⁊ dicitur a monos ꝙ ē vnū.
modo rab non facit differentiam inter
ista nomina dolorem capitis significan
tia: sicut alij practici omnes cōueniunt
ꝙ medicina est scientia rerum ⁊ non no
minū. Nota ꝙ dolor in anteriori pte ca/
pitis ꝓuenit: vtplim ex sanguie ꝑ Auic.
iij. cañ. fen prima. sed in dextra ꝓuenit
ex cole. in sinistra ex melancolia. in par
te posteriori ex flegmate. ⁊ dicit vtplu/
rimū: quia non est semper veruꝫ nec ne
cessariū. Causa p̄mi est: quia ī parte an/
teriori est rethe mirabile contextū cum
venis ⁊ arterijs: in quibus stat sanguis
Causa secundi est: quia in dextra parte
est epar calidissimum et cistis fellis re/
ceptaculuꝫ colere. Causa tertij est: quia
ibi est splen receptaculuꝫ melancolie a
quo fumi eleuantur versus parteꝫ sibi
oppositaꝫ. Causa quarti est: qꝛ illa pars
est frigidior alijs ⁊ humidior: ideo si ibi
causatur dolor videt̄ a flegmate. Scđo
quia videm⁹ ꝙ flegmatici sunt male me
morie in quib⁹ habūdat flegma.

Queritur vtruꝫ do/

lore existente in vno vētriculo cerebri sit
dolor in alijs vel in alio. ⁊ videtur ꝙ sic
quia si illud ꝙ min⁹ videretur inesse in/
est ⁊ illud qđ magis. sed minus videret̄
ꝙ dolente vno ventriculo dolerent alia
membra a capite: ⁊ tamen dolent. ergo
quia videmus ꝙ dolente stomacho do/
let caput: ⁊ dolente vesica dolet virga. ⁊
similr matrice dolet caput. In opposi/
tum sicut est de lesione virtutū existen/
tium in ventriculo cerebri: ita est de vē
triculis sed lesa vna virtute non oportꝫ
ꝙ alie ledantur. igitur maior ptꝫ: qꝛ vir
tutes nō ledūtur nisi ratione organi. vir
tus eñi nō leditur nec saluatur nisi ꝑ or
ganū. primo de aīa. cap̄. de errorib⁹. mi/
nor pꝫ in de morbo quarto de interiori/
bus. ⁊ tertio tegni. Ad dubiū dico ꝙ do/
lente vno ventriculo cerebri non est ne/
cessariū dolere alios ꝑpter duo. Primo
causa doloris: qꝛ potest esse ī vno vētri/
culo mala cōplexio cuꝫ materia vel sine
materia vl' solutō ꝯtinuitat͡ꝭ. ⁊ nō ī alio
ventriculo: quia habēt diuersas cōple/
xiones. Alia causa est: quia vn⁹ vētricu
lus est fortior alio: ⁊ tunc fortior mādat
suas supfluitates debiliori: ideo debilior
leditur ⁊ non fortior. Ad rōnem cōcedit̄
maior ⁊ negat̄ minor. vnde dico licet vē/
triculi habeant' inter se conuenientiam
ſm situm ⁊ locum tñ maiorē colligātiā
habent membra predicta cū cerebro do/
lente ꝙ vētriculi inter se ꝑpter originē
neruoꝝ q̄ ꝓtendūtur a cerebro ad dicta
mēbra. de quib⁹ tu arguis cū nerui sint
maximi sensus. ⁊ ideo dolētib⁹ de pdict ꝭ

membris dolet cerebrum.

Consequēter queritur vtrū doloꝛ dextre partis sit deterioꝛ ⁊ periculosioꝛ sinistre: videt̃ ꝙ dextre: sicut ē de palisi: ita hic. sed palisis dextre partis deterioꝛ est aliaꝝ. Maioꝛ tenet p simile. minoꝛ tenet per Auicē. iij. cano. fen scd̃a. ca. de palisi. idem viaticus scd̃o practice. In oppositū virtus dextre partis fortioꝛ est. igitur minus periculosa. cōsequentia tenet: quia virtus est q̃ curat morbos per Auicē. iiij. cañ. fen p̃ma ca. de cibatiōe febricitantiū. ⁊ tertio tegni. omni natura operatrix. añs patʒ experientia ⁊ qꝛ ibi est epar. Nota ꝙ vnus moꝛbus pōt dici piculosioꝛ altero quattuoꝛ modis. Uno modo quia est de materia acutioꝛi que inducit peioꝛa accidētia. ⁊ sic vtplurimū doloꝛ dextre ptis capitis est piculosioꝛ ⁊ sensibilioꝛ ⁊ de materia acutioꝛi. ⁊ ꝓpter hoc doloꝛ in iuuenibus ⁊ pueris piculosioꝛ est ꝙ̃ in senib⁹ quia magis sentiūt. ptʒ per ypo. iij. ꝓnosticoꝝ. Scd̃o mō rōne diuturnitatꝫ temporis: qꝛ quanto magis debilitatur tanto magis durat. ⁊ isto mō doloꝛ sinistre partis est piculosioꝛ qꝛ magis durat. ⁊ ē cronicus. Tertio modo quia prouenit ex discōueniētia particulariū ꝫ ypo. scd̃o amphoꝛismoꝝ. i moꝛbis min⁹. xbi gr̃a. senex in regione frigida tp̃e yemis vtēs frigidis incurrēs egritudinē calidā. idē patʒ Auicē. p̃mo cañ. fen scd̃a. doc. p̃ma ca. viij. dicit: ꝙ egritudo ꝓpoꝛtionata cōplexiōi etati ⁊ tēpoꝛi est mioꝛis malicie ea que in eis non ꝓpoꝛtionant̃. Quarto modo rōne debilitatis virtutis: qꝛ moꝛbus acutus cum debili virtute citius interficit: vt ptʒ p̃mo de moꝛbo. ⁊ isto mō doloꝛ sinistre ptis ē piculosioꝛ: quia virtus debilioꝛ in ea. ⁊ per hoc ptʒ ad rōnē quia quātū est ex pte materie ⁊ accidentiuʒ doloꝛ dextre ptis est piculosioꝛ: sed ratione diuturnitatis ⁊ debilitatis virtutis doloꝛ sinistre ptis ē piculosioꝛ. Ad rationē de palisi dico ꝙ nō est sil'e: quia possibile ē ꝙ illa palisis sit frigida. ⁊ ex humoꝛibus frigidis ⁊ est vtplurimum ꝙ in dextra parte virtus est foꝛtioꝛ: ideo venit ex foꝛtissima causa vnde maioꝛ est discōueniētia pticulariū: qd̃ nō est sic de doloꝛe capitis: qꝛ doloꝛ capitis pōt esse de mala complexione calida cū materia vel sine materia. ⁊ tūc nō est piculosioꝛ: qꝛ est cū ꝯueniētia pticulariū.

Quando rubedo et tensio et grauedo i facie ⁊ oculis cū istis affuerint/ ⁊ tactus calidus sentitur ⁊ pulsus fuerit magn⁹ ex cephalica minutio faciēda est in parte in qua est doloꝛ/ vel in qua doloꝛ magis infestat.

¶ Ista nona pticula almāsoꝛis cōtinuatur ad octauā. Postꝙ̃ rasis determiauit de curatione veneni. hic determinat de cura egritudinū q̃ ꝯtingūt a capite vsqꝫ ad pedes. ⁊ potest diuidi i capitula que declarabūtur legēdo. Prima diuidit̃ in duo. primo determiatur de doloꝛe capitis ꝓueniēte a causa extrinseca vt a caloꝛe solis. scd̃o a causa intrinseca cōiuncta vt stomacho vel alijs mēbꝛis. Scd̃a ibi. ꝙ si cephalea. p̃mo ergo ponit curaʒ doloꝛis capitis p flobothomiā qñ ꝓuenit a causa calida ⁊ peccat sanguis. dicit ꝙ si coꝛpus patiat̃ doloꝛē capitis vt appareat rubedo in facie ⁊ in oculis ⁊ grauedo ⁊ tēsio ⁊ pulsus magn⁹ ⁊ ad sensuʒ sentitur calidū: tūc est flobothomia faciēda de illa pte de qua magis affligit̃. Circa istam partem vt melius videatur intētio: nota tria. Primo quare rubedo est signum. causa est: quia nullus est humoꝛ rubens sine sanguie: vt dicit Auic. primo cañ. fen p̃ma. do. iiij. ⁊ magis fen scd̃a de signis dominij sanguis ⁊ ꝓpter hoc qñ sanguis magꝫ dñatur coloꝛat cutim coloꝛe rubeo. Quare tensio signū est flobothomie: quia significat quātitateʒ sanguinis repletionalē ⁊ nullus humoꝛ facit tēsionē rōne quātitatis dēpto sanguine. Quare per tactū quia ꝑcipit caliduʒ. ⁊ hoc est rōne caliditatis sanguis. quare pulsus est magnus. causa est: propter habundantiā sanguinis: quia foꝛtꝫ virtus generaliter facit multum de san

guine z spiritu et quotienscūq3 sanguis deuincit naturā sic φ natura non valet eum regere ratione sue multitudis facienda est flobothomia per Gal. scdo amphorismoꝝ ex plenitudine. Sz quare debet fieri flobothomia de eadē pte in pncipio z nō opposita. cū dicit Gal. ij. regi. quādo vero dolor est ad spatulas φ debet fieri de pte opposita. dico ẜm Auic. pmo cañ. fen. iiij. c. de flobothōia. φ flobothōia nō dz trāsire duas dyametros. ad Ga. dico φ ītelligit de pleuresi. Nota φ vbi ē mag plectoria cū dolore capitis pmo fiat flobothomia de saphena eiusdem in pte anteriori pedis que est inter cauillam anteriorē. Scdo de basilica. i. epatica. Tertio de mediana. Quarto de cephalica de qua hic fit mentio: qr ista a capite rectius extrahit. et si adhuc non sufficeret fiat de vena frontis. Sed ibi nō est tāta repletio z rōne sanguis magis cōpetit de cephalica: vt dicit Auerrois. iij. colliget qñ est in parte supiori fiat flobothomia de cephalica. quādo ī inferiori fiat de basilica. et qñ in vtraq3 fiat de mediana que vtplurimum flobothomatur. Nota φ aliqui abhorrent flobothomiā in fronte: z ideo qñ nolūt puocetur fluxus sanguis vt cū setis porci: vt docent sapientes cuz ibi sit magna repletio. z de solōe ptingēri timet vl de suffocatione. Uiaticus dicit φ vena frōtis incisa multas egritudines capit cu rat z etiam oculoꝝ. z qñ nolūt sustinere de vena frontis fiat de summitate nasi: quia flobothomia illaꝝ venaꝝ euacuat materiam magis coniunctā dolori capitis. Nota φ dictū rab habet verū nisi sit aliquid impediens: tūc non faciēda est aliq flobothomia vt si patiens sit puer vel senex vel pregnās vel tanta sit debilitas virtutis vel cōstipatio ventris: qr tunc pcedere debz suppositū vel clistere vl ligatio dolorosa ẜm Auer. dicit. vij. colliger de auēzoar. φ flobothōauit filium suū triū annoꝝ z curatus fuit. hoc fuit in casu desperato. Aliter non dz fieri vel aliqñ puer triū annoꝝ est magnarum venaruz z rubeus. z de tali pōt fieri flobothomia sine magno picūlo.

Queritur vtruz dolore existēte in pte posteriori capitis cōpetat flobothomia de pte opposita. s. de vena frontis. z videtur φ non de illa pte debz fieri flobothomia ad quā materia magis declinat: sed existēs in parte posteriori non declinat ad anteriorez igitur zc. maior est ypo. pmo amphorismoꝝ. q ducere opz. minor ptz: qr vbi dolor ibi ē egritudo z materia egritudinis dolorez faciens qrto amphorismoꝝ. In oppositum est ypo. v. ampho. ca. in posteriori vero capite. Rñdet z dico φ cōpetit pcedenti euacuatione vniuersali. Aliter dico φ qñ materia est in fluxu de parte posteriori ad ptem anteriorez vel ecōuerso: tunc debz fieri de pte anteriori z de vena frontis: quia tunc materia trahetur ad partē. vnde venit supposita vli euacuatiōe que semp debet pcedere pticularē. Si aūt mafia sit fluxa nullo mō cōpetit de vena frōtis: qr tūc mafia trahetur ad ptem vnde venit. sed tūc cōpetit flobothomia de venis colli vel vētosa cū scarificatōe pcedenti vli euacuatione. Ad rōnem ɔcedendo maiorē si regio est ɔueniēs. ad minorē dico φ vnuz est quando materia est fluxa: sed qñ est in fluxu tūc dz distrahi p flobothomiaz q phibet ne fiat actio lesa.

¶ Deinde aqua ros. z oleū ros. z acetū sumantur z simul mixta agitētur donec vnū fiāt: z sup niuē īfrigidata sup caput fundant.

¶ Ponit curā doloris capit ex sanguie p illa q applicant ab ex. dicit: φ fcā flobothomia de cephalica si adhuc remaneat dolor est curādus sic. Accipiat aq ros. z oleū rosa. z acetū/ z agitēt talit vt ex eis fiat vnū. z postea infrigidētur in niue z postea applicētur capiti/ vel fiat embrocatio sup caput de alto/ vl ponat cū manu z fiat epithimatio: ita φ habeantur panni madefacti in predictis z anteriori parti capitis apponantur. Nota causam quare valēt ista tria in dolore capitis puenientis ex multitudine sanguis.

causa huius est duplex. Prima quia prohibent ascensuȝ sanguinis τ vapoꝝ versus caput qui sunt cā doloris cū sint repercussiua rōne frigiditatis. Scđa causa est qꝛ cōfortāt cum sint stiptica vniēdo partes mēbri ꝓpter qđ membrū confortatū melius pōt expellere morbum et materiam morbi. Tertia causa est q̇a alterant caput a mala cōplexione cal̄. inducta a sanguine q̄ erat causa doloꝝ qꝛ frigida/ideo alterant. Et notāter dico, qꝛ bene agitantur vt melior fiat operatio: qꝛ si nō bene admiscerētur nō bene fieret operatio. Sed quātum debet sumi de vnoquoq; dico ſm raſ. in libro diuisionū. quarta pars aceti τ aliorum iij. ꝑtes vt ponitur sic in forma. ℞. aceti ℥. ß. aq̄ roſ. olei roſ. añ. ℥iß. τ misce fortiter agitādo τ infundaẗ pānus lineus duplicatus τ cū manu expressus ponaẗ supra caput: τ licet gordonius dicat ꝙ tantū accipiatur de aceto quantum de alijs/tamē melius est vt fiat sicut dixi. Sed quare dixit in niue infrigidata. rō est: qꝛ frigiditatem hȝ de se τ rōne frigiditatis acquisite in niue melius possūt valere ad infrigidandū vt mala complexio cal̄. alteretur. Et loco istoꝝ si nō habeantur applicētur similia in virtute vt succus plantaginis succ⁹ virge pastoris cuȝ modico aceti iō medicus si non habet materialia vnius remedij nō dȝ esse stupefactus iō recurrat ad materialia alteri⁹. Sed illa que ponit rasis sūt magis appropriata: qꝛ multa ꝓbauit τ illa que īuenit maioris efficacie posuit. Nota ꝙ illa q̄ cōpetūt in dolore capitis ex sanguine aliqñ applicātur actu cal̄a aliqñ tepida: licet hoc nō dicat rasis: qꝛ cōpetunt actu frigida in materia multum cal̄. τ in calidissima cōplexione et virtute forti τ dolore fortissimo τ acuto et tempe calido. In alijs aūt casib⁹ nullo modo cōpetunt actu frigida sed tepida licet sint de se frigida: alia causa est qꝛ si applicentur actu frigida incitarēt maiorem calorē per antiperistasim. Nota ꝙ qñ volumus cit⁹ infrigidare ponim⁹ infra nares τ citius penetrabit illa frigiditas τ iste est modus satis artificialis. Nota ꝙ talia frigida nō debent poni in ꝑte posteriori capitis: qꝛ ip̄a est frigida τ ab ip̄a oriūtur nerui multi et iō cū sit multū frigida cito lederet τ forte causaretur spasmus vel palisis. Sȝ possent poni in anteriori ꝑte cuȝ sit magis cal̄. τ craneū magis apertum: τ in posteriori non. quia facilius operatur in anteriori parte.

¶ Eger vero a carnibus τ vino abstineat τ comedat adesciam citrinā et tapsil τ herbas frigidas τ fruct⁹ frigidos.

¶ Ponit curam doloris capitꝭ ex sanguine ꝑ dietam. dicit: eger vero abstineat a carne τ a vino τ comedat cibū frigiduȝ ex lentibus τ aq̄ τ comedat olera frigida τ fructus frigidos. Nota causas q̇a carnes τ vinū multiplicāt sanguinē: et per ꝯñs causant dolorē τ calorē. Nota ꝙ cibus ex lentibus vȝ qꝛ dat parū nutrimēti τ est ꝯri⁹ sanguini qꝛ frigidi τ sicci. τ sanguini calidi τ humidi. Sȝ fruct⁹ frigidi cōpetunt vt cerasa acria pira et coctana qꝛ ꝯriantur sanguini in cōplexione. vñ fructus cōpetunt ex ꝑte cōplexionis τ qualitatis actiue/sed nō passiue. olera frigida cōpetunt qꝛ dant parū nutrimēti τ multe sup̄fluitatis/τ ꝯriātur sanguini in cōplexione.

¶ Venter autem soluatur ex mirabolanis citrinis τ prunis τ tamarindis τ zuccaro albissimo.

¶ Hic ponit curam doloris capitis per solutionē ventris si dolor ꝓuenit a sanguīe. dicit: ꝙ facta flobothoīa τ alijs q̄ dicta sunt soluatur venter cum mirabolanis τ prunis tamarindis τ succaro albissimo. Causa est qꝛ colera ſm Johānem hebe. in suis vniuersalibus euacuat: τ ideo in euacuando prosunt sanguini colerico τ in alterando ipsum modo quo prosunt in euacuando τ in alterando complexionem cal̄. prosunt sanguini ſm viaticum in libro primo de dolore capitis τ per Auicē. quarto ca. τ. G. tertio de cresi/sanguis quādo putrefit subtile conuertitur in coleram et illa que

profunt colere profunt sanguini et ideo competit medicina euacuans co. et pōt poni sic in forma. ℞. prunorū/damasci numero. x. tamarindorꝫ electorum. ʒ. j. corticis mirabolanorū citrinorꝫ infuso/rum per noctem in decoctione prunorū supradictorum. ʒ. j. ⁊ ß. ⁊ fricentur ma/ne fortiꝰ et decolētur et colature addaꝰ succari albissimi. ʒ. ß. ⁊ admistreꝰ in aurora. Nota ꝙ dr̄ succari albissimi et nō rubei causa est qꝛ rubeum calidior est ꝙ̄ album: ſm iohēz de sancto amaudo su/per autidotatio: ideo apothecarij male faciunt qui ponūt zuccarū rubeū ꝑ al. in syrupis febrium. Nota quare rasis nō docuit primo digerere ꝙ̄ euacuare: qꝛ digestiuum debꝫ p̄cedere euacuatiuū ſm ypo. ca. prio amphorismorꝫ. digesta medicari: cā est qꝛ sanguini quantuꝫ est de se nō competit digestio nisi ratione admixtionis aliorū humorum: vt patꝫ quarto cañ. fen/prima. tractatu scđo de curis febrium in vniuersali vbi dicit ꝙ in euacuatione sanguinis non est expectanda digestio. Sed possimus hic dicere ꝙ rasis hoc p̄suppofuit.

¶ Or si ista non sufficiunt semina maluauisci in aceto posita agiteꝰ quousqꝫ ad spissitudinē perueniāt de quibus emplastruꝫ capiti super/ponatur.

¶ Hic aggreditur ad ponendū curā per extra applicata dicit ꝙ si ista nō sufficiunt tūc habeantur semia maluauisci ⁊ misce cū aceto/maluauiscus/altea bisāltia/malua siluestris al. idē sūt dicit circa instans vsquequo veniat ad spissitudinem ⁊ fiat emplastrū ⁊ supponiꝰ capiti. Nota cāꝫ quare si ista nō sufficiūt cōpetit tale ēplastrū. dolor nāqꝫ ꝓueniēs ē multū fortꝭ: ⁊ dolor fortꝭ facit solutionē ꝯtinuitatꝭ: qꝛ mirige cerebri sūt incēse als tense ⁊ ideo rōne male cōplexiōis fortꝭ introduciꝰ solutio ꝯtinuitatis. iō ꝯpetit ad hoc se. lenitiuū ⁊ ifrigidatiuū et ꝙ admisceaꝰ cuꝫ aceto causa est quia male cōplexioni calide cōpetunt frigi/da. rōne solutionis ꝯtinuitatis ꝯpetit lenitiuum. et sic acetuꝫ poniꝰ vt faciat penetrare virtutem emplastri et illud emplastrū valet plus ꝙ̄ primū: quia est magis forte. ℞. aceti qrtꝭ. j. ⁊ ß. se. altee fortiꝰ ꝯquassati qđ sufficit ad incorporadū ⁊ fiat emplastrū mediocriꝰ liqdnꝫ ⁊ postea extendatur supra pānum ꝑ mo/dum vnguēti ⁊ modicum calefiat et ponatur supra locū dolorosum quē vis infrigidare et ponitur supra partē ante/riorem capitis.

¶ Ex psilio quoqꝫ ⁊ aceto empla/strum fieri vtile est.

¶ Expediens est ꝙ emplastrum de psi/lio et aceto factum ponaꝰ supra caput et est valde vtile in dolore capitis. No/ta ꝓpter declarationem cure ꝙ psiliuꝫ est qđdā se. ⁊ debet esse integrum ⁊ non ꝯquassatū ⁊ causa est qꝛ in centro est calidissimum ⁊ ideo cauterizatiuū quan/tum ad partem anteriorem ſm Auicē. scđo cañ. tractatu primo ⁊ habet in su/perficie frigiditatem cōglutināntem qđ patꝫ si ponitur in aqua calida integrum illud qđ supernatauerit de illius mucil/lagine accipitur ⁊ poniꝰ in pāno lineo supra frontem. Sed que est causa qua/re valet plus ꝙ̄ primuꝫ: qꝛ dolor est for/tis/⁊ qꝛ mala cōplexio est multum for/tis: ⁊ inducit solutionē ꝯtinuitatis ⁊ qꝛ istud semē est infrigidatiuū ⁊ lenitiuꝫ et mitigat dolorem: sed acetū poniꝰ q̄a frigidū ⁊ vt melius penetret psiliū. Sꝫ nō cōpetit ratiōe solutionis cōtinuitatis qꝛ siccuꝫ: nā solutio cōtinuitati nō indiget sicco sed lenitiuo: ideo tale em/plastrum plus valet ꝙ̄ cum aqua ros. aceto et oleo ros.

¶ Si autem cum istis fuerit in pulsu velocitas ⁊ in tactu sentitur cali/ditas: sed nec in facie neqꝫ in ocu/lis fuerit rubedo nec tensio. in principio soluatur venter: deinde fiant ea que diximus.

¶ Hic ponit curam doloris capitis pro/uenientes ex co. per solutionem ven/tris. dicit: ꝙ si dolore existēte in capite nō appareat aliquod aliud signū de predictis. s. ꝙ non sit pulsus velocitas nec

ſentiatur caliditas nec in oculis appa-
reat rubedo tunc venter eſt prius ſoluē-
dus poſtea fiant illa que dicta ſunt in
antecedētibus. Nota cauſam quare vē-
ter debet ſolui cū euacuantibus co. q̄a
hic peccat co. cuiꝰ ſignum eſt pulſus ve
locitas: ꝛ ſic de alijs ſignis ſignificanti
bus co. ꝛ qꝛ ibi nō ſunt ſigna ſignifican-
tia dominiū ſanguinis ſicut rubedo fa-
ciei. igitur cū3 materia ſit calida indige
mus frigidis etia3 q̄ñ co. peccat euacua
tur per medicinā. ſ3 quādo ſanguis per
ſe vel cu3 alijs hu. tunc compet it flobo
thomia per H. ſcđo amphoriſmoꝝ cap.
quecū(que) ex plenitudie. Sed quādo hu:
aliq̄ñ a ſanguine peccant op3 euacuare
per medicinam laxatiuā ſed predicta va
lent ꝯtra malā complexionem ca. intro
ductam a caliditate: ideo valent in do-
lore capitis venientis ex co. Nota ꝙ co.
nō deb3 euacuari niſi digeſtiōe p̄cedēte
ſaltim euacuatiōe eradicatiua: ideo ta-
le ſit digeſtiuū. ℞. endiuie ſcariole lactu
ce dulc(is) nouellaꝝ añ. M. j. ſūmitates pa
paueris al. ℥. j. iiij. ſe. floꝝ maior(um) ꝛ mio
rum mūda. añ. ℥. ß. floꝝ violaꝝ roſ. ru-
be. floꝝ nenufeꝝ añ. ℥. j. panis zuccari
al. lb. j. fiat ſyrupus diligenter clarifi-
catus ad q̄rt(as). v. ꝛ dentur in aurora ꝛ ſe
ro. iiij. coclearia cu3 ſex aque tepide: ita
ꝙ coclear poſſit tenere. ℥. j. ꝛ ſi co. eſſet
groſſa deƀ tale digeſtiuū. ℞. radic(is) acho
ri radic(is) cipi añ. q̄rt(as). ß. aniſi maraƀ ſe.
baſiliconis añ. ℥. ß. ꝛ nō ponaƀ i iſto ſy-
rupo niſi. iiij. ſemia frigida mīora quia
maiora magis ingroſſant materiā. Siliƀ
papauer non ponaƀ hic ꝓpter eandem
cām ꝛ cōtinueƀ recepta prius poſita cū
herbis ꝛ floribꝰ. vel ſic. ℞. ſyrupi viola.
ſyrupi nenufꝝ añ. quartar(um). j. et ß. ſyru
pi roſ. rube. q̄rt(as). j. miſce ꝛ iſte ſyrupus
eſt bonꝰ pro freneticis: qꝛ ibi poniƀ ſy-
rupus nenufarinꝰ q̄ dirigit alios ad ca
put: ꝛ ſi co. eſſet groſſa poſſet addi oxiza
cara ꝯpoſita quātū velleſ. S3 laxatiuū
euacuans co. a capite eſt tale. ℞. floru3
ſticados arabici. ℥. ij. prunoru3 damaſci
nūero. x. floꝝ violaꝝ floꝝ nenufeꝝ añ. ℥.
j. tamarindis electoꝝ. ℥. ß. vuaru3 paſſa
rū mūdat(arum). ab arillis. ℥. j. ꝛ ponāƀ ꝑ ta
marindis cortices mirabolanorum cit-
norum bene gūmoſorum infuſoꝝ ꝑ no-
ctem in decoctione predictorum. ℥. j. fri
centur inter manus fortiter ꝛ coleuƀ ꝛ
colature addatur caſſiefi. mūdate bene
pinguis. ℥. j. fiat colatura ad q̄rt(as). j. ꝛ ß.
et miniſtretur in aurora. ꝛ ſi patiēs fue
rit fortis addatur dyagredij. ℈. ß. maſti
cis grana tria. i. ad pondus trium gra-
noru3 frumenti. vel fiant tales pillule
℞. electuarij de ſucco roſ. vel dyapapa-
ueris. ℥. ß. malaxantur cu3 ſyrupo nenu
farino: vt dirigatur ad caput: ꝛ fiāt pil
lule ad quantitate3 cicerum ꝛ admini-
ſtrentur in introitu lecti vł in predicta
colatura loco dyagredij ponanƀ ꝛ diſtē
perenƀ. ʒ. iij. electuarij de ſucco roſ. vel
dyaprunorum. Ite3 patientibus dolorē
capitis ex co. ſoluatur venter cum laxa
tiuo qđ diximus in partibus precedenti
bus. i. primo folio.

¶ Naribus autem oleu3 inijciatur violatum. vel oleum cucurbite dulcis: aut nenufaris oleū aut oleu3 de floribꝰ ſalicis: quoꝝ qđlibet ſuꝑ niuem infrigidatū ſuꝑfundatur ꝛ nutriatur vt prediximus.

¶ Hic ponit curam per iniectiones: ꝛ ꝑ
epithimata. dicit: ꝙ in naribus inijciaƀ
oleum violarum vel oleum de folijs ſa
lic(is) ꝛ ꝙ tale oleum ſit infrigidatum ſu-
pra caput etiā inijciatur vt ſuperius di
ctum eſt. Nota cauſam quia talia ſunt
frigida ꝛ humida: ꝛ remouent mala3 cō
plexionem introductam a caliditate et
ſiccitate ꝛ melius operantur ab ītra ap
plicata q̄ ab extra vt oleum mandrago
re qđ magis penetrat q̄ ſi ponatur ſu-
pra frontem vel timpora: quia ſunt vie
magis aperte ꝛ debet eſſe oleum de oli
uis immaturis: quia eſt magis frigidū
q̄ cōmune: ꝛ ideo cōmunis error ē apo-
thecariorum: quia oleum commune eſt
magis calidum. Nota ꝙ per iſta poſſūt
intelligi ſimilia que poſſunt poni ſupra
caput vt ſuccus lactucis endiuie ſola-
tri ꝛ ſemꝑuiue: qꝛ dolor eſt mł'tū fortis
quia non ſemper inueniuntur talia oli

na: ideo habeantur alia remedia vł po/ test haberi de vnguento populeon ⁊ po ni in stupis canabis ⁊ ponitur supra par tem anteriorez capitis vel est experimē tum viatici in libro primo: habeatur lac mulieris habentis femellam ⁊ misce cū modico aceti ⁊ albumie oui ita ꝙ stupe canabine ponantur in isto lacte ⁊ tym/ porib⁹ applicentur et vz multū in do/ lore capitꝭ lac mł'ieꝝ ⁊ misce cū oleo viol' ⁊ ponatur inter nares cum pluma ⁊ in/ friato fiet cum supradictis/conditioni/ bus obseruatis.

¶ Eger quoqꝫ odoret camphoram ⁊ aquam roſ. ⁊ salices ⁊ violas. ⁊ his similia

¶ Hic ponit curam doloris capitis per odoramenta prouenientis ex sanguine vł colora. dicit: ꝙ eger odoret camphorā aquaz roſ ⁊ salicꝫ ⁊ viol' ⁊ similia sicut nenufeꝝ. ⁊ se. frigida se. citri ⁊ sandali ⁊ causa est quia talia odoramēta sunt fri/ gida ⁊ confortatiua ⁊ prohibent fumos ascendere quia licet aqua roſ. sit frigida habet tamen confortare. Et similiter sa lices cum sint frigide ⁊ hu. remouēt ma lam complexionem calidam ⁊ siccam et pōt isto modo poni ī forma. ℞. floꝝ viol' floꝝ nenufeꝝ floꝝ salicuꝫ aā. ʒ. j. roſ ru beaꝝ. ʒ. ß. camphore grana duo. i. ad pō dus duorum granoruꝫ cere al. ꝙ sufficit ad incorporandum puluerisentur subti liter ⁊ misce omnia malaxando cum aq̄ rosata ⁊ fiat pomum perforatū ⁊ idem patiens odoret illud pomuꝫ. valet etiā in febre cum dolore capitis: vel potest fi eri sine cera si vultis sic/fiat puluis sub tilis ex predictis ⁊ ponatur in panno li/ neo subtili ⁊ raro et in forma rotūda et aspergatur aqua rosata ⁊ sic communi/ ter facio vnde melius penetrat virtus medicine ad cerebrum per euaporatio/ nes vel odoramenta q̄ si ponatur medi cina supra frontem.

¶ Quod si egritudo multum inua/ lescat sumatur opij ⁊ camphore vni/ uscuiusqꝫ q̄tum ponderant duo gra na ordei que dissoluta in oleo de sa licibus mittantur in nares ⁊ aures

¶ Regreditur ponendo curam per inie/ ctionem doloris capitis ex co. dicit: ꝙ si egritudo fuerit multuꝫ fortis sumatur de opio ⁊ camphora ad pondus duorum granorum ordei scilicet de quolibet duo grana ⁊ dissoluantur in oleo de salicib⁹ ⁊ iniiciantur in aures ⁊ nares ⁊ sic intelli ge de oleis similibus sicut viol. ⁊ man/ dragore ⁊ est vltimum remedium. Nota causam quare valet ista medicina cum dolor est fortis quia forti morbo fortis debetur medicina per. H. quarto am/ phorismoꝝ cōmēto ca. elleborus pericu losus. modo opiū ⁊ camphora sunt frigi da in vltimo ideo valēt ī dolore vltima/ te maliciei remouendo sensum a mēbro ⁊ stupefaciendo. Sed ista olea quando ponuntur inter nares debent poni in p ua quantitate ⁊ ꝙ sint actu tepida ⁊ pa rum morentur ibi ꝙ si ponerentur in magna quantitate tunc dubiuꝫ esset de lesione neruorum cum sint multum fri/ gida ⁊ frigidum est inimicum neruis. quinto Amphorismorum commento. caplo frigidum est inimicum neruis. et debet esse actu tepidū q: terminetur de extinctiōe caloris naturalis ⁊ de destru ctione organorum ratione frigiditatis: sed parum debet manere quia timeret de putrefactione ⁊ corruptione ⁊ fistula ideo debꝫ declinari caput vt exeat extra Item nota si ex illis oleis positis in na re ⁊ fronte accidat lesio debet supra na/ res vel frontem poni aliquid contrariū eis in complexione sicut modicum de ca storeo ⁊ croco ⁊ oleo ca. dissoluto appli/ cetur. ⁊ cassialignea habet proprietateꝫ remouendi maliciam narcoticoruꝫ sicut valet tyriaca vel castoreuꝫ modicum de croco ⁊ cassialignea dissoluta in oleo ca momille ⁊ applicentur ⁊ ista talia nar/ cotica corriguntur quia inferūt magnū nocumentum remouendo sensum mē/ bri.

¶ Quod si cum predictis egritudi/ nibus nihil eorum que diximus af/

fuerit. fueritq3 egritudo antiqua: in principio vēter cum pillulis cochijs soluatur quas ego feci.

¶ Hec est ps principalis capituli in qua declarat de dolore capitis prouenientis a mala frigida dicit ꝙ si in predicta egritudine capitis non sit aliquod ex predictis signis: scilic3 vt rubedo in facie nec velocitas in pulsu nec facies rubea nec citrina imo pallida vel plumbea tūc soluendus est venter cum pillulis cochijs quas posuit et inuenietis in antidotario suo. causa est quia quando nō apparet aliquod signu3 de predictis tunc est signum ꝙ dolor non prouenit a materia ca. sed frigida τ quia tales pillule euacuant materiam frigida3 a capite iō valent ad soluendum ventrem. Nota in hoc stat difficultas capli. qr materia frigida faciens dolorem capitis est duplex quedā est flegmatica. alia est melencolica. flegmatica est duplex. q̄dā cū reumate. alia sine reumate. vñ materia flegmatica exñs in capite qñ est q̄eta τ fixa debet sic digeri. ℞. rad. achori rad. ciperi añ. quart. ß. aristologie ro. ʒ. ij. squille. ʒ. ß. vtriusq3 saluie cētauree minoris maiorāe folioꝝ lauri ruthe añ. ℳ. j. amsi maratri se. siseleos se. basilicōis. añ. ʒ. ß. liq̄ꝝ rase vuaꝝ mūd. ab arill. añ. ʒ. ß. τ ponantur ista duo ad cōtēpandū caliditates aliarū rerū vtriusq3 sticados floꝝ authos. añ. ʒ. j. aceti al. ʒ. i. τ si nō habeatur pōat rub. mell. electi zuccari al. añ. lb. ß. fiat syrup9 pfecte clarificat ōis vsq3 ad quart. v. vel sm estimatione3 medici si materia esset multum frigida possūt poni species aromatice vt gariofili cubebe domestice pipis añ. ʒ. ij. τ ē multū acutū τ satis grossium τ erit sicut nectar. cubebe eñī multū cōfortant caput vt dicit auicē. scdo cañ. Nota ꝙ si non pōt expectare cōfectionē vel si esset pauper fiat sic. ℞. oximell. diuretici vl squillitici lib. j. τ admistret cū aq̄ de coctiōis saluie τ sticados. τ cā est qr oximel hab3 de se magis virt ad caput ꝙ ad stomachum vel ad aliud membrum. Sed cum decoctione illius herbe appropriate ad caput dirgitur materia digesta fit tale laxatiuū. ℞. pillularū cochiaꝝ. ʒ. ij. pul. pulpe colloq̄ntide bdellij subtiliter puluerisati añ. ℈. ß. vel. ℈. j. misce omnia malaxando cum syrupo sticad. ara. vel cum decoctione saluie τ fiant pillule ad modum cicerum τ administrētur in introitu lecti. Si pa. dicat se gutur habere strictum τ non possit capere pillulas fiat talis colatura. ℞. floꝝ sticad. arab. quia euacuant flegma τ melencoliā sm Jo. hebe. floꝝ. borag. τ buglosse añ. ʒ. ß. vuarum pas. mūd. ab arillis. ʒ. j. ß. al. se. basiliconis añ. ʒ. i. anisi maratri. añ. ʒ. ij. turbith bene gummosi mundati interius τ exterius agarici electi añ. ʒ. ß. mirabolanorum kebulorum infusoru3 per noctem in decoctione predictorum. ʒ. i. τ ß. fricentur cum manu fortiter τ colentur τ colatura administret in aurora τ si est delicat9 dulcoret cū. ʒ. ß. zuccari vl cū ʒ. ß. zuccari candi. S3 si materia flegmatica sit cū reumate in quo est totum periculum quia in hoc casu cōmuniter erratur. debet materia digeri in modū hūc quia medici communiter vtuntur incisiuis τ diureticis calidis τ tūc materia fit fluxibilior. dirigat igitur sic. ℞. foliorum cipressi foliorū saluie añ. ℳ. i. mastic olibani añ. ʒ. ß. nucis muscate nuc cipressi añ. ʒ. ß. ligni aloe. ʒ. ij. si pauper sufficiunt alia sine ligno aloes mellis electi pāis zuccari añ. lib. ß. fiat syrup9 clarificatus vsq3 ad quart. v. iste medicine sunt calide stiptice τ tales competunt. hic calida competunt quia materia est flegmatica stiptica ratione flux9. in fine dicam de digestione melancolie. scilicet in proprio capitulo.

¶ Confectio pillaturarum cochiarum. ℞. pulueris pigre. ʒ. x. colloquintide. ʒ. iij. τ tertia3: scamonee. ʒ. ij. τ ß. turbit sticados añ. ʒ. v. fiant pillule ex istis τ sunt doses. x.

¶ Ponit confectionem de qua dixerat τ mentionem fecerat. τ recte iacet hic recepta sicut in antidotario nicholai τ dicit ꝙ d3 accipi de pul. pig. ℨ. in qua non est nisi vna medicina laxatiua. sc3 aloes

Alie sunt imprimētes et cōfortantes et
accipitur pul.colloq̄n.ꝛ turbith ꝛ fiant
pillule qđ sufficit ꝑ.iiij.vicibꝰ seu dosibꝰ
et si bene cōputaueris erunt.ʒ.ij.ꝛ ß.et
ij.granoꝝ in pōdus:ꝛ illa est dos illius
medicine. Causa quare pillule cā est qꝛ
illa q̄ intrant ꝑ maiori parte euacuant
flegma excepta scamōea q̄ co.euacuat ꝛ
ponit vt alias habeat acuere ita ꝙ acce
lerat et ꝑparat medicinā. Alia causa q̄a
raro materia flegmatica sola ꝛ pura pec-
cat cū nō sit dare hu.purū. ij.ꝑuostꝫ.cō
mēto.ca.laudabilis vero vomitꝰ ꝛ.f.ca.
fē.pria.do.iiij.de humoribꝰ ꝛ.iij.colliget
et quia cū flegmate peccat co.ideo poni
tur scamonea ꝛ nō solū iuuat alias me
dicinas in suis operationibꝰ sed etiā eua-
cuat co.mixtā cū flegmate ꝛ debet dari
in parua quātitate et itelligit de scamo
nea cocta.i.dyagredio et dꝫ cōfici cū sy-
rupo sticados arabici vel alicuiꝰ medici
ne habētis respectū ꝛ virtutē ad caput.

¶ Postꝙ̄ vero venter solutus fue-
rit infundatur caput ex oleo sambu
cino ꝛ oleo de been.mittātur in na-
res. Eger quoqꝫ odoret algaliam ꝛ
insuffletur muscus naribus.

¶ Ponit curā ꝑ odoramēta ꝛ iniectiōes
q̄n dolor est debilis ex materia frigida. di
cit ꝙ q̄n venter laxatus fuerit dꝫ iungi
cū medicina ꝑdicta vel epithimari cum
oleo sambucino.i. flore maioraue vl' de
floribꝰ basilicōis maiorꝫ vel đ been.i.de
oleo de pipere inijciat in nares ꝛ odoret
algaliā:ꝛ est confectio facta ex aromati
cis calidis vt pomū ambre et īsuffletur
muscus in nares ꝑ nascale vel ꝑ papirū
ꝛ pa.postea attrahat anhelitū ꝑ nares:
causa est qꝛ ante laxationē vētris rōne
multitudinis materie nō pōt ꝯseruare
nec resoluere sed magis dissoluere/ideo
induceret fortiorē dolorē capitis ꝙ priꝰ
sꝫ prius venter sit laxatꝰ qꝛ remouet ma
lam cōplexionē frigidā itroductā a ma
teria frigida ꝛ cū hoc cōsumit residuū
materie ꝑcedentis eadē est cā de odora-
mento ꝛ embrocatōe qꝛ ꝯfortāt cerebrū
ꝛ remouēt malā ꝯplexionē frigidā.idē
de musco ꝛ pipe ꝛ alijs appropriatis ad
caput.recepta talis odoramēti dicta in
cap̄.de reumate. ¶ Odoramentū patien
tis dolorē capitis ex mala cōplexiōe fri
gida ē illud.℞.lapdāi purissimi.ℨ.ß.vel
ʒ.ß.vel.ʒ.j.si vis multū facere ligni alo
es storacis calamite añ.ʒ.j.gariofilorū
nucꝫ mus.se.basili.añ.ℨ.ß.puluerisāda
puluerisent cōquassanda ꝯquassent cū
pistello calido et est lapdanū qđ dꝫ pi-
stari misce omnia malaxando cuꝫ aqua
ros.de damasco qꝛ calidior ꝛ acutior est
nostra.ꝛ fiat pomū in medio ꝑforatū.ꝛ
illud est ꝑ pauperibꝰ.postea dicā aliud
vbi intrat ambra etiā sicut dictuꝫ est de
istis ꝙ valēt in hoc casu sic dicā de oleo
costino ꝛ de oleo de balsamo ꝛ de lilio/
gordonius laudat in sūmo oleū de lilio
et est forte in hoc casu:ꝛ aliquando cō-
peteret castoreum.

¶ Or si egritudo multuꝫ infestaue
rit sumatur euforbij ꝛ castorei am-
boꝝ añ.vj.pars.ʒ.vnius et dissoluta
in pauco oleo sambucino mittatur
in nares et aures.

¶ Ponit curā doloris capitis ꝑuenietis
a mala frigida q̄n est dolor multū fortꝫ
et hoc ꝑ iniectiōes dicit ꝙ q̄n dolor est
mltū ꝛ infestat pa.sumat de euforbio ꝛ
castoreo sextā partē.ʒ.j.ꝛ ß.pulueriset
ꝛ mittat i nares ꝑ nascale ꝛ teneat ī ma
nu vt attrahat illud odoramētū cū auhe
litu. ¶ Nota cām quia signū est ꝙ frigi-
ditas inducta est in vltima sui malicia
ista cōpetunt quia sunt i quarto gradu
ca.et possunt remouere malā cōplexio-
nem frigidā facientē dolorē:ꝛ qꝛ ista nō
sunt talia q̄ possint per se fluere/iō pos
sunt dissolui in oleo calido ī ꝑua quāti-
tate ꝛ inijciant actu tepida et paꝝ stēt.

¶ In cephalea vero calida empla-
strū hoc fronti et tiporibus est īpo
nendū.cuius hec est cōfectio.℞.se.
lactucarū siefmemithe sandaloꝝ
alborū ꝛ rubeorū fausel rosarū opij
fiat ex eis emplastrū postꝙ̄ aceto ꝛ
aqua rosata cōspersa fuerint;fronti

imponantur super quod mittat pā nus aceto ꝛ aqua ro.infusus qui cū calefactus fuerit iterum infundatur et desuper ponatur.

¶ Regreditur ad ponendū curā doloris capitis a cā calida per emplastruꝫ dicit in cephalea calida ipe multotiens ꝓuocauit fluxū vētris cū tamaridis ꝛ nō inuenit medicinā parē ꝛ subdit ꝙ ī cephalea calida hoc emplastrū cuius receptā ponit fronti est apponendū in timporibus.cā quare vꝫ tale emplastrū est quia est ex medicinis frigidisꝛ humidis ꝛ ex quibusdā caput ꝯfortātibus vt aq̄ roſ. Sꝫ que est cā quare iterato dꝫ poni in aq̄ roſ.ꝛ postea sup locū istuꝫ causa est vt cōfortat virtutes emplastri ꝛ iteruꝫ infundit vt virt⁹ amplius nō depdatur Cief memithe.i.succ⁹ celidonie faufel ſm synonima ꝫ Auic̄.est lignū habēs virtutuꝫ sandali.hui⁹ tres sunt spēs.s. al.ru.et aromatici.Auic̄.nō ponit nisi duas.s.al.et ru. vel fiat tale emplastrū ꝓ pauperib⁹.℞.succi lactuce dulcis facta residentia vt partes terrestriores re maneant ꝛ nō intret nisi sola aqua frigida ꝛ humida succi sempuiue ꝛ solatri si vis facere fortius pone aq̄ roſ.q̄rt̄.j. aceti.ʒ.ß.farine papaueris q̄rtariū.ß.ꝛ misce omīa ꝛ fiat emplastruꝫ mediocri ter liquidum. Ecce ꝙ hoc est somniferū quia frigidū ꝛ humidū ꝛ capitis confortatiuū ꝓpter aquā roſ. ꝛ supra fronteꝫ ꝛ tipora applicent. ꝛ si remāeret stupefacto inūgatur frōs ꝛ timpora vt dictū est sup hoc ꝙ seq̄tur.℞.opij ptes eq̄les vt.ʒ.ij.ꝛ fiat emplastrū cū aliquo succo vel aqua roſ.ꝛ aceto.Sed medicia melancolica exñs in capite dꝫ sic digeri.℞. boragis cum toto bugloſ̄.cū toto rad. achori radice ciperi corticis/radice feniculi petro.añ.ʒ.j.interiorū squille.q̄rt̄. ß.vtriusq̄ saluie.sambuci folioꝝ lauri bethonice fumiterre añ.mani.j.semp in iuliā syrup⁹ē bon⁹de fumoterre amū ꝛ maratri se.basiliconis assari añ.ʒ.ß. liquiricie raſ vuaꝝ passaꝝ mūdataꝝ ab arillis.añ.ʒ.j.floꝝ anthos vtriusq̄ sticados añ.ʒ.ß.folioꝝ boragis bugloce añ.ʒ.j.ꝛ alia que mūdificant sanguineꝫ aceti albi.ʒ.ij.mellis electi panis zuccari añ.lib.ß.fiat syrupus clarificat⁹ bn̄ vsq̄ ad quart̄.v.vel sic ad icidendū materiā grossam. ℞.oximellis squilliticī lib.j.syrupi de fumoterre quart̄.j.misceatur cū decoctione sticad. arabici/latatiuū potest eē tale. ℞.yerarufin.ʒ.ij. ꝛ.ß.loco eius yeralogodion lapidis lazuli bene abluti.℈.ij.se.basi.pulnerizati.ʒ.j.misce oia.malaxādo ꝓpter yerarufin cum syrupo sticados arabici/et fiāt pillule ad quātitatē cicerū ꝛ ministrēt in introitu lecti/ꝛ ꝓ debilitate vel debilitatib⁹ ꝙ yerarufin est fortis loco illi⁹. ℞.floꝝ boragis bugloſ̄.sticados arabici añ.ʒ.ß.liquiricie raſ vuaꝝ passarū mundataꝝ ab arillis añ.ʒ.j. thimi epithimi/polipodij/quercini foliculoꝝ sene añ.ʒ.ß. anisi seis basiliconis añ.ʒ.ij. fiat decoctio in sero caprino/ꝛ in decoctione temperet per noctem cortic̄ mirabolanoꝝ idoꝝ bene gūmosoꝝ.ʒ.j.frīcentur de mane fortiter ꝛ colentur ꝛ colatura administret in aurora dulcoret cum.ʒ.j.zuccari candi.

¶ Linimentum vero cephalee frigide.℞.castoreū euforbiū piper sinapi storacē rutā marubiū que sicca ta ꝛ pulueriꝫata ꝛ etiam triconizata misceātur ꝛ cōspergātur vino veteri/et quib⁹ fiant trocis. et desiccent cūq̄ necesse fuerit ex vno in vinoveteri.aut oleo costino vel camomilli no dissoluto fiat fronti emplastruꝫ multotiēs.hoc eñi emplastrū oi antique cephalee ꝯfert nō solū suppositū sed etiā auri inectuꝫ q̄ seq̄tur illud tēpus postq̄ ī aliquo.de p̄dict̄ oleis resolutū fuerit.

¶ Ponit curā per emplastrū doloris capitis ꝓuenientis a frigiditate. ꝛ primo per emplastrū. Scd̄o docet administrare vinū in tali dispositione. Tertio balneare.Quarto embrocationes.dicit primo sic.ꝙ accipiantur posita in littera ꝛ

fiat ex illis puluis ſubtilis et cum vino
veteri diſtemperētur ⁊ fiant trociſci il/
lud emplaſtrū eſt maxime efficacie ⁊ in
dolore capitis ex frigiditate ⁊ i antiquo
dolore: ideo non ſolū in iſtis ſed etiā in
multis alijs valet. Nota ꝙ emplaſtruꝫ
qđlibꝫ in tali dolore eſt triplex. ſ. debile
mediocre ⁊ forte/debile ē ꝙ declinat ad
caliditatem modicā vltra temperamē/
tum. ⁊ per illud emplaſtrū intelligit fo/
mentatiōes ⁊ fricatiōes in vtroqꝫ mo/
do poſſunt fieri. ⁊ pōt forma emplaſtri
ſm raſ. ſic haberi. ℞. lapdani puriſſi/
mi. ℥. x. maſticis. ʒ. v. milij modicum
torrefacti. ʒ. j. ⁊. ß. terebentine. ʒ. j. alias
medicinas ligat terebentina ne pulue.
cadāt. puluerizāda puluerizētur ſubtilr
cōquaſſanda caquaſſent cū piſtello ca.
⁊ miſceātur oīa malaxādo cum oleo ca/
mo. ⁊ fiat emplaſtrum tenue ad quāti/
tatē vnius palme in lōgitudine. ⁊ qnqꝫ
digitoꝝ in latitudine. ⁊ ponit ſupra cō/
miſſuram capitis vel ſupra ꝑtem ante/
riorem vel ſupra ꝑtem dolentem. Unde
vtēdo iſtis temperatis nunꝙ erramus
⁊ illud emplaſtrū ſuꝫ expertꝰ in flegma
te fluente ad oculos raſo capite/⁊ deſic
cabit humiditas deſcēdens ad oculos.
loco emplaſtri poteſt fieri talis ſaccuꝰ
de rebus tꝑatis vel modicum vergenti
bus ad caliditatem. ℞. florum mellilo/
ti quartꝫ. ß. ſi queras quare nō ponitur
camo. dico ꝙ poteſt competere ſed ma/
gis appropriatur mellilotum in iſto ca/
ſu milij modicuꝫ torrefacti. ʒ. j. cōquaſ/
ſantur excepto milio/⁊ fiat ſacculus ad
quantitatē vnius palme in lōgitudine/
quinqꝫ digitoꝝ in latitudine mellilotuꝫ
et miliū ſunt tꝑata ſed tñ vergūt ad
caliditatem. ⁊ idem eſt intellectꝰ de oībꝰ
eiuſdem virtutis: vt eſt oleuꝫ de camo.
vel melliloto/vel fiat embrocatio de ca
mo. ⁊ melliloto dequoquātur/⁊ fiat em
brocatio ſuꝑ caput. ⁊ ſi iſta nō ſufficiūt
trāſeundū eſt ad fortiora mediocria. vñ
emplaſtrū medie virtutis valēs in hoc
caſu eſt tale/⁊ eſt experimentū Auiceñ.
℞. cucumerꝫ aſinini: abſinthij añ. mañ.
ij. aque dulcis/olei cōmunis añ. quartꝫ.
vnū/bulliant ſimul ſupra cineres cali.
vſqꝫ ad conſumptionē tertie ꝑtis. ⁊ cuꝫ
decoctione fiat embrocatio ſupra locuꝫ
dolentē. ⁊ de iſto expimēto dicit Auicē.
ꝙ vna vetula ſamaritana curabat oēm
dolorē capitis. ⁊ loco illius poſſimꝰ vti
tali emplaſtro alio. ℞. emplaſtri apo/
ſtolicon. ℥. iiij. ⁊ malaxet oleo camomil
lino ⁊ extendatur ſupra alutā ſm quāti
tatem ꝑtis dolentis/vel loco emplaſtri
pōt fieri talis ſaccuꝰ. ℞. bethōice ſicce
M. ß. floꝝ melliloti milij modicū torre
facti añ. ʒ. ſ. floꝝ anthos ſticados arabi
ci añ. ʒ. ß. ałs añ. ʒ. ij. conquaſſent oīa
dēpto milio fiat ſaccuꝰ ad quātitatē ꝑ/
tis dolētꝫ. olea mediocria ſūt tria. oleū
de balſamo de lilio ⁊ oleū coſtinū/⁊ de
iſtis fiat epithimatio vel embrocatio.
Sed emplaſtrū fortis ꝟtutis ſm raſim
⁊ valet. cauſa eſt: qꝛ ibi ponūtur res ca/
lide in q̄rto gradu vt remoueat mala cō
plexio frigida introducta a mala mate
ria talis ſaccuꝰ ſitis emplaſtro raſ ē ta
lis. ℞. bethōice ſicce/ruthe ſicce añ. M.
ß. floꝝ āthos floꝝ ſticad. ara. añ. ʒ. ß. ſe.
baſiliconis ſe. ruthe añ. ʒ. ß. conquaſſan
tur omnia: ⁊ fiat ſacculus ſupra parteꝫ
dolentem/⁊ ſi totum caput doleat fiat
capellus ad totam formam capitis de
eiſdem ⁊ recordor de operationibꝰ quas
faciūt hodie medici: quia nunꝙ faciūt
ſacculuꝫ quin ponant de roſ ad confor/
tanduꝫ caput: deus confundat ipſos qꝛ
in iſto caſu volumus reſoluere materiā
et non ponimus roſ. que confortant et
ꝓhibent reſolutionem materie: qꝛ ſunt
frigide ⁊ ſtiptice ⁊ claudunt poros: ideo
male operantur tales medici. Olea for/
tia in iſto caſu ſunt duo. oleuꝫ de eufor/
bio ⁊ caſtoreo. ⁊ de iſtis cum cera poteſt
fieri vnguentū/vel embrocatio vel epi/
thimatio cū decoctione herbarum/raſ
tanꝙ bonus perſuaſor poſuit vtile me/
dicamen ſuperius dictuꝫ. ſ. vt quotidie
ſumat vnum trociſcū. ⁊ hoc multotiēs
reiterare: quia habet virtutem mira/
bilem quando ex forti dolore ſequitur
tynnitus.

¶ Egro vero vinum vetus et forte
dandum eſt.

¶Docet administrare vinū in cephalea frigida dicit ꝙ in hoc casu est dandū vinuꝫ forte ꝛ vetus. ¶Nota ꝙ vinū valet ꝓpter tria. Primo cōfortat virtutē ꝛ generat spūs ꝛ sanguinē q̄ erant obtusi ꝛ ebetati a frigiditate cerebri ꝛ suffocati. Secūdo q: remittit malā cōplexionem frigidā ꝛ humidā inductā in capite cuꝫ reumate: ꝛ vinū est calidū ꝛ siccū in virtute. Tertio q: tale vinū subtiliat talem materiā frigidā ꝛ eā resoluit/ꝛ parat expulsioni. Sed vinū nouū multas hꝫ superfluitates aquosas/vetus aūt est purum et sine sup̄fluitate q: sup̄fluitates sunt resolute in ꝓcessu tēporis/ꝛ est penetratiuū. Nota scdo ꝙ tale vinū vetus forte debet administrari in parua quātitate ꝛ quātuꝫ est forte si administret̄ i magna quātitate augmentaret morbuꝫ frigidum ſm Gal. ij. de morbo. caplo de causis morbi frigidi. hoc duplici via vel resoluendo spūs et calorē naturalē vel quia indigestionēꝫ acq̄rit in stomacho.

¶Cum autem cephalea per hebdomadam vnam ꝑseuerauerit eger in balneum mittendus est.

¶Ponit curam per balneum/ dicit si talis passio durauerit ꝑ vnam septimanā mittēdus est patiēs in balneo. ¶Nota ꝙ tale balneū est duplex. vl'e ꝛ particulare. vl'e est triplex/aereū vt stuphe ꝛ valet q: habet resoluere materiā q̄ remansit post euacuationē ꝛ non ante. iō dicit rasis si per vnā hebdomadā remanserit dolor q: tūc est materia digesta ꝛ in ꝑte euacuata ꝑ medicinas ꝑdictas. Secunduꝫ est igneū vel pireū/ꝛ sic fit lamina/ vel lapides cādentes ponātur in fouea ꝛ qū erit calefacta cū illis remoueāt̄ et patiens intret foueā vel in furno remoto pane vt fit i ydropisi vel paralisi. Et hn̄tibus materias frigidas ꝛ humidas ꝛ illud resoluit materiā remanētē ꝛ malam cōplexionē frigidaꝫ ꝛ humores alterat. Tertiū balneū est aque calide/et tale est duplex/naturale et artificiale. naturale vt balneū sulphureū qđ cōpetit in materijs frigidis ꝛ humidis vt in paralisi. Sed artificiale fit cū decoctōe herbarū ca. ꝛ ꝙ mdicine posite in syrupis coquant̄ in decoctione ꝑdictoꝝ patiens balneet̄/ꝛ fiāt sacculi i balneo. ꝛ tale balneū habꝫ virtutē resoluēdi materiā q̄ remansit/ꝛ remouet malā cōplexionem/illud summe valet post purgationē. Sed balneū particlare est suffumigatio cū medicinis calidis ꝛ siccis vt folia lauri ꝛ sticados ꝛ similia posita in syrupis ita vt coquātur in aqua ꝛ fortiter coopiantur sic ꝙ vas nō habeat nisi vnū foramen ꝛ patiens ibi ponat os et nares ꝛ fiat stomacho vacuo. Nota ꝙ balneū tale nō solū valet ad caput imo ad discrasiā totius corporis: sed particulare balneū. i. suffumigatio valet soluꝫ ad discrasiā capitis vn̄ confortat caput q: materiā resoluit ꝛ cōsumit cephaleā . i. dolorem capitis.

¶Et super caput aqua ī qua camomilla et amaracus et nemen et sticados arabicuꝫ cocta fuerint simul aut sigillatim infundenda est.

¶Ponit' curam ꝑ embrocationes dicit ꝙ sup̄ caput dꝫ diffundi aqua decoctio. camo. sticados maiorane ꝛc. Nota p̄io ꝙ embrocatio valet ex rebus hn̄tib' respectū ad caput resoluentib' materiam alterantib' malā cōplexionē frigidā et humidā. Sed si q̄ratur quare nō posuit rasis curā male cōplexionis frigide sine materia capitis cū aliq̄ antiqui ponāt dico ꝙ causa est q: dolor ꝓueniēs a mala cōplexione cū materia ꝛ sine materia eodē modo curatur ꝑsupposita euacuatione materie facientis dolorē: requiritur. n. in istis calefactio eodē mō in mala cōplexione calida sine materia. nam post euacuationem req̄rit̄ alteratio vt dicit Auicē. primo cañ. fen. iiij. cap̄. ij. sigillatim . i. singulariter.

¶Or si cephalea quotidie ante comestionē inuadat et post comestionem recedat succurrenduꝫ est infirmo ante horam qua venire consueuit dando eis bucellas panis in succo granati: aut vue acerbe aut hoꝝ similium infusas.

¶ Ponit curã doloris capitꝭ ꝓuenie͂tis a
stomacho ꝛ est pꝛĩcipalis ꝑs capituli ꝙ
si doloꝛ capitꝭ si ꝯtinue affligat ante cõ
mestionẽ debꝫ administrari patie͂ti pa
nis infusus in succo maloꝝgranatoꝝ
vel citonioꝝ vel vue acerbe vel succo si
trãglõꝝ ꝛ sic de alijs. Nota ꝙ doloꝛ capi
tis ꝓueniens a causa intrinseca est du-
plex si a cã priuata vt a materia exn͂te
in cerebro ꝛ cura illiᵘˢ dicta est superiᵘˢ ꝑ
ras. ꝛ facit me͂tionẽ in principio huius
capituli. aliqñ venit a cã coniuncta per
colligãtiam que ꝓuenit alio me͂bro vt
a stomacho vel matrice vel retentione
me͂struoꝝ vel a splene epate vel toto
corpore sed vt plurimum fit a stoma-
cho cuiᵘˢ causa est duplex. primo qꝛ dire
ctius caput ꝛ cerebrũ respicit ꝙ alia mẽ
bra. Scða causa qꝛ vie sunt magis late
et hñt maiorẽ colligãtiam cũ cerebro ꝙ
alia me͂bra: qꝛ per ysophagũ ad cerebrũ
demandantur illi fumi causantes do-
lorem capitis silr̃ hꝫ colligantiam ꝑ. ij.
neruos descendentes a parte anteriori
cerebri ad stomachum. Nota ꝙ talis do
loꝛ ꝓueniens a stomacho est duplex. s. a
materia cal'. vt a co. vel a materia frigi
da vt ex indigestione causata. ille qui ꝓ
uenit a mala ca. ẽ maior ante comestio-
nem ꝛ cessat post comestionẽ. Causa est
qꝛ stomachus ãte comestionẽ est calidi
oꝛ ꝛ ardentioꝛ ꝙ post comestionẽ ꝛ cum
colera sit cito inflãmabilis inflãmatur
et hñt eleuari fumi ad caput corrupti
et causant dolorẽ ꝛ post comestionẽ ca
liditas remittitꝛ: iõ fumi nõ eleuanꝛ nec
causant dolorẽ. Sed qñ venit a materia
frigida venit facta digestiõe cibi nõ im
mediate post eiᵘˢ assumptionẽ. causa ẽ
quia facta digestiõe est maioꝛ aggrega-
tio supfluitatis ꝙ añ. ꝛ a multis super
fluitatibᵘˢ eleuanꝛ multi fumi ad caput
qui sunt cã dolorꝭ. Et curam doloris ca
pitis ꝓuenie͂tis a materia cal'. ponit hic
ras. dicit si ante digestionẽ veniant q̃a
post assumptionẽ cibi nõ cõpetunt bu-
celle panis infuse in illis succis cũ sint
frigidi ꝛ digestionẽ ꝓhibent. sed añ bñ
cum sint frigidi ꝛ repssiniꝛ cũ sint stipti
ci faciũt resumere istos fumos ad fun-
dum stomachi ꝛ rõne frigiditatis ꝓhi-
bent assensum vapoꝝ ad caput ꝛ in pri
cipio ꝑoxismoꝝ qñ venit doloꝛ capitis a
colera exn͂te in stomacho vt faciant de-
scendere coleram ad fundũ stomachi et
reprimũt eam. Nota ꝙ ras nõ noiat do-
lores capitis ꝓuenie͂tes ex alijs me͂bris
Nam ad illaꝫ curã duo requirũtur. s. ex
ꝑte me͂bri mandantis ꝛ ex ꝑte me͂bri re
cipientis: qꝛ ex ꝑte me͂bri mandantis a
quolibet siue sit epar siue matrix vel to
tuꝫ corpus tria requirũtur. primo eua-
cuatio materie a qua eleuãtur vapores
vt si a stomacho ꝓcesserint vel ꝑ vomi-
tum vel per clistere qꝛ in dolore capitis
multum valet clistere vel secessus quia
hꝫ ducere materiã ad cõtrariũ ꝛ quoti-
die videmus hoc maxime cõpetere ĩ do
lore capitis maxĩe si a matrice fiat eua-
cuatio menstruoꝝ ꝛ sic de alijs me͂bris
per cõueniẽtes regiones ꝛ si nõ per illũ
moduꝫ curenꝛ flobothome͂tur arterie.
Scðo requiriꝛ alteratio materie a ma-
la cõplexiõe que est cã inductionis ma-
le materie illud fit semꝑ per cõtrarium
vt si ẽ mala ꝯplexio cal'. alteratio fit cũ
frigidis. Tertio requiriꝛ ꝓhibitio asceu
sionis vaporum ad caput ꝛ hoc fit cum
stipticis vt coctana ꝛ pira ꝛ post come
stionem ꝛ coriandrũ qð damus post co
mestionẽ que sunt stiptica ꝛ coadiuuãt
ꝑtes stomachi ꝛ ꝓhibent ascensum va-
porum ad caput si fuerint in me͂bro mã
danti cõpetit bolus armenicus: qꝛ pro-
hibet ascensionẽ fumosam ꝛ vaporosaꝫ
ad caput. Sed ex parte me͂bri recipien-
tis requiriꝛ confortatio me͂bri vtputa
capitis vt nõ recipiat vapores in quo
multum vꝫ sacculus de ros positus in
aq̃ ros. cũ modico aceti ꝛ hoc hꝫ verum
nisi doloꝛ esset creticᵘˢ vt cõiter fit in fe.
tertianis ꝑ fluxũ sanguinis nariũ tunc
non cõpetit appositio ros. aut aque sti
ptice sed cõpetunt crisim iuuãtia vt su-
doꝛ ꝓuoceꝛ aut fluxus sanguinis nariũ
vel vomitus. ꝛ si videmᵘˢ ꝙ cris ꝓhibea
tur debemᵘˢ naturam adiuuare euacuã-
do nisi virtᵘˢ sit debilis: ideo nõ expecta-
mus crisim per fluxũ sanguinis nariũ:
cũ caput tũc dolet nõ debemus cedare

illum doloreꝫ sed expectare crisim vt do
lor recedat.

**¶ Si autem cephalea contingat ꝓ
pter multam in sole moram suffici/
enter ex oleo ro. ꝛ aceto ĩfrigidatis
curari poterit.**

¶ Ponit curam doloris capitis causati
a calore solis. dicit: ꝙ si dolor prouenit a
causa extrinseca puta a caliditate solis
vel ignis debet inungi cum oleo rosato
caput ꝛ cum aceto ita ꝙ quarta pars sit
acetum. ꝛ quinta olei ꝛ ideo sicut gor/
donius dicit acetum est mordicatiuum.
Nota duo primo quare acetum ꝛ oleum
rosatum infrigidatum valēt. Causa est
quia iste dolor est causatus a caliditate
solis que introduxit malam complexio
nem calidam ꝛ q: ista sunt frigida remo
uent malam complexionem ca. ꝛ cōfor/
tant quia stiptica. ꝛ intelligit ras quan
do mala complexio est sine materia q: si
esset cum materia vt si sol est causa ele/
uans vapores ad caput ratiōe replōis
vel quando fieret putrefactō rōne ebul
litōnis humoꝝ tunc non solum compe
tit alteratio sed euacuatio vñ si peccat
sanguis dꝫ fieri flobothomia. si flegma
cum pillulis cochijs ꝛ sic de alijs. Nota
secundo ꝙ ras intelligit curam doloris
capitis ꝓueniētis ex bal. frigiditate vel
crapula. Item nota ꝙ dolor capitis pro
uenientis a causa extrinseca est triplex
vt in generali comprehendamus dolo/
rem capitis prouenientis a causa extrin
seca prius ex rebus induceutibus ma/
lam complexionem ca. vt sol vel medici
na ca. multum vt euforbium ꝛc. Alius ē
dolor inductus a mala complexione fri/
gida vt a niue vel aqua frigida vel aere
frigidissimo aut cum emplastris multū
frigidis ꝛ curatur per emplastra ca. que
dicta sunt superius quia qui bene diffi/
niunt contraria significāt sicut mala cō
plexio ca. curatur cum frigidis ita frigi/
da cum calidis. Tertio causatur a reb⁹
inducentibus solutionem cōtinui vt ca/
sus ꝛ percussio ꝛ de istis ras non ponit
hic curam quia illud pertinet ad librum
septimuꝫ qui tractat de cirurgia. Ex istꝭ
possunt haberi distictiones doloris ca/
pitis quia quidam venit a causa intrin
seca ꝛ quidam a causa extrinseca. A cau
sa extrinseca tripliciter quidam a mala
complexione ca. siue intus siue extra et
habet curari ꝑ frigida applicata ab ex
tra sicut cum embrocatione sacculo em
plastris ꝛc. Secundo a mala complexio
ne frigida ꝛ curatur per applicationem
calidorum applicatoꝝ ab extra. nisi esset
mala complexio cum materia quia tūc
per illa applicata ab extra curaretur do
lor ꝛ tunc non soluꝫ competit alteratio
sed euacuatio. Tertio curatur a solutiōe
ꝯtinuitatꝭ ꝛ curať ꝑ manū cirurgici: sed
dolor causatus a mala materia intrinse
ca est duplex scilicet a causa priuata vel
coniuncta vel a causa exñte in alijs mē/
bris ꝛ vterqꝫ istorum est duplex. quidaꝫ
cum materia. alter sine materia ille qui
est a causa priuata cuꝫ materia curatur
per euacuatiua ꝛ alteratiua. si autē sit a
causa coniuncta competunt prohibētia
ascensum vaporum ad caput ꝛ confortā
tia cerebruꝫ. Et si dolor est sine materia
curatur solum per alteratiua. Alter est
dolor qui prouenit a causa exñte in cere/
bro ꝛ hoc dupliciter quia vel sine mate/
ria ꝛ curatur soluꝫ per alteratiua. vel cū
materia ꝛ hoc dupliciter quia vel cū reu
mate vel sine reumate. si cuꝫ reumate so
lum per alterantia ꝛ euacuātia que pri⁹
posita sunt. si sine reumate solū cuꝫ alte
rantibus. Si autem prouenit ex ebrieta
te vel crapula reducatur ad curam do/
loris capitis ꝓuenientis a stomacho q:
ibi cōpetit vomitus.

**¶ Que tamen si ex hoc non ꝗeuerit
ex alijs infrigidantib⁹ curanda erit.**

¶ Ponit scdm remediū. dicit: ꝙ si cepha
lea non conuenientur ex dictis curatur
curanda est cum fortioribus infrigidan
tibus. causa est quia mala cōplexio po/
test esse multū calida ꝛ in altiori gradu.
ꝛ oportet ꝙ agens sit prestantius passo
quia forti morbo forti ocurrat medicīa
ꝛ ideo non solum sufficit oleum ros cuꝫ
aceto imo fortiora.

¶ Si autem soda adhuc perseuera

nerit ꝛ fortioꝛ fiat neqꝫ vllo mō remoueatur ꝛ timeatur ne eger visum amittat ꝛ aqua ad oculos descēdat timpoꝛum arterie sunt incidende et extrahende.

¶ Ponit aliud remediūꝫ fortius ꝛ hoc ꝑmo. scđo excusat se ꝛ patꝫ. dicit si adhuc permanserit ꝛ fiat fortioꝛ ꝛ nullo modo remoueatur per alterantia ꝛ timeatur ꝙ eger visum amittat ꝛ aqua ab oculis descendat arterie timpoꝛum sunt incidē de causa est quia non solum iuuant alterantia quia non soluꝫ inducta est mala ꝯplexio imo etiā fumi vapoꝛes multi mali ꝯtīe ad caput eleuantur ꝛ tunc fit magna dissolutio vt patet ī yeme de glacie sole adueniente ꝛ agente in glacie qꝛ dissoluit eam ꝛ istum hu. facit fluere ad oculos quia sunt membꝛa rara quia nō solum possunt digerere nutrimētum ad oculos veniens ꝛ etiam tunc est timendum de amissione visus ꝛ tunc incidat prius cutis postea arteria tunc vel ligetur vel cauterizetur ꝛ propter hoc innuit raſ ꝙ doloꝛ capitis non potest remoueri ꝑ ista statim dicta tunc est signū ꝙ non soluꝫ pꝛouenit a calefactione sed etiam a multoꝛum fumoꝛum eleuatione ꝛ isto casu vult raſ ꝙ incidat arteria.

¶ Hoc tamen quod nūc loquimur est ꝑter nr̄aꝫ intētionē in hoc libꝛo.

¶ Excusat se quia aliquis diceret quare hic determinat de incisione venarum qꝛ illud pertinet ad cirurgicuꝫ. Respondet ipse ꝙ non est intentio sua determinare de particularibus ad curationeꝫ sed determinat solum illud ꝙ facit ad maioꝛē euidentiam doloꝛis capitis.

¶ De schotomia ꝛ vertigine.
Capitulum. 2

Circa rubricaꝫ nota ꝙ inter scothomiā ꝛ vertiginē est ꝯueniētia ꝛ dr̄a. ꝯuenientia est qꝛ vterqꝫ cāẗ a vapoꝛe exn̄te in vijs spūs visibilis. s. in neruis obticꝭ ꝛ venis ꝛ artẽijs ꝑtꝭ antioꝛis cerebꝛi ꝛ ꝑpterea determiat raſ simul de istꝭ in eodē caplo. scđo ꝯueniūt qꝛ vterqꝫ īfert nocumētū visui ꝛ virtuti ymaginatiue. Sꝫ dr̄a est qꝛ scothomia cāẗ ex vapoꝛe grosso fumoso ꝯ̄teto in vijs spūs visibł. ꝛ venis ꝛ artẽijs ꝑtꝭ anterioꝛis cerebꝛi ꝛ impꝛimēs suā similitudinē in hu. crystallino vel in potētia visiua ꝛ ꝑpter hoc videẗ res ex̄ q̄ nō sunt ꝛ musce ad similitudinē ꝛ figurā ꝛ secundū coloꝛē illiꝰ vapoꝛis qꝛ sicut res extrinsece impꝛimūt suā silitudinē in sensibus ita res intrinsece in ymaginatione ꝛ ymaginatiua ymaginaẗ res q̄ nō sūt. Et dꝛ scothomia a scotos ꝙ est videre ꝛ mias ꝙ est musca q̄si visio muscarū qꝛ spūs in potētia visiua impꝛ̄ssus impꝛimit suā silitudineꝫ in ymaginatiua iō pa. ymaginaẗ illud esse illud qđ nō est qꝛ sicut impꝛimiẗ in exterioꝛibꝰ sensibꝰ ita in interioꝛibus vel ecōtra. Sꝫ v̄tigo cāẗ a vapoꝛe fūoso subtili exn̄te in vijs spūs visibilis ꝛ in venis ꝛ arterijs ꝑtis anterioꝛis cerebꝛi inducētis motū illius vapoꝛis impꝛimentis suā silitudinē in potentia visiua ꝛ ita in ymaginatiua ꝛ qꝛ illa res est subtilis nō vẽ moueri ꝛ rōne subtilitatis inducit motū in spībꝰ vt pꝫ de vēto iō vẽ eis ꝙ res q̄ nō mouentur moueanẗ. ꝛ res q̄ non sunt extra videnẗ. Silr̄ ymaginatiua ymaginaẗ res moueri q̄ non moueneẗ rōne motꝰ inductus in illis vapoꝛibꝰ qꝛ sicut res extrīsece inducunt silitudineꝫ suā sic res intrinsece iō vẽ oībꝰ hoībꝰ ꝙ oīa moueantur in girū. Scđo nota ꝙ v̄tigo ꝛ scothōia sumūẗ dupłr. Unō mō ꝗtū ad eoꝝ originē ꝛ sic sẗ actō corrupta sēsus visus qꝛ visus ꝑmo corrūpiẗ ex illis vapoꝛibꝰ īducētibꝰ moꝛbuꝫ in spībꝰ vel actū videndi qꝛ visui apparēt res extra q̄ nō sunt. vł moueri extra q̄ nō moueneẗ ꝛ iō est actō corrupta. Alio mō ꝗtū ad eiꝰ cōplemētū ꝛ sic sunt actō corrupta ymaginatiue qꝛ ille vapoꝛ inducit silr̄ꝫ suā ꝛ v̄tꝰ ymaginatiua ymaginaẗ res q̄ nō sūt extra vel moueri q̄ nō moueneẗ ꝛ lꝫ dicaẗ actō corrupta visus ꝑꝫ viaticū tn̄ dꝫ dici actō corrupta ymaginatiue cū retineat finem ꝛ cōplemētuꝫ ꝛ a fine fit denominatio. secūdo de anima.

Cause Xa. scothomie et (handwritten marginal note)

Tertio nota q apud medicum sunt tres cause scothomie et vertiginis. s. ans. primitia. et coiuncta. Primitiua sunt res non naturales causantes vapores in cerebro. s. legumina/oua frixa/cepe. vinum nouum. calor solis et moueri circulariter in girum sicut faciunt pueri/ ira / tristicia / somnus imperfectus/quies et sic de alijs rebus non naturalibus multiplicantibus vapores in cerebro. Cause ancedentes sunt quattuor humores quia ex quolibet humore pot elevari vapor ad caput qui est causa illarum passionum indifferenter. Si ex sanguine apparent res rubee et sic de alijs sanguinibus dnium sanguis. si co. apparent res citrine et somniant volare et facies e eis citrina. Si aut a flegmate videntur res al. et q sint in aquis et facies plumbea. Si a melencolia apparet res nigre et q per loca angusta transit et somniat res terribiles. Causa coniuncta sunt vapores elevari ab istis humoribus et si fit vapor fumosus et quetus causatq scothomia. Si vo subtilis mobilis causat vertiginem et hec sunt causa vertiginis coiuncta. Quarto nota q vertigo et scothomia magis debentur visui q alijs sensibus exterioribus propter triplicem causa. Primo quia virtus vigetatiua est magis ppinqua virtuti ymaginatiue quantu ad organum q virtus alterius sensus exterioris quia organum ymaginatiue est in primo ventriculo cerebri et iuxta illum ventriculum est oculus et eius sensus vel visus. Secundo quia in scothomia et vertigine est corruptio spirituum et visus magis habundat in spiritibus q aliquis alter sensus et propter hoc nerui obrici sunt cocaui quod non est in alijs sensibus vt patet quarto de morbo quia in ipsis spiritus corrumpuntur ideo citius possunt venire spiritus corrupti ad oculos cum sint ibi plures et propinquiores ymaginantur. Tertio specialiter de vertigine quia vertigo recipit motum et quia motus magis percipitur per visum q per alios sensus: ideo mag appropriatur visui q alijs sensibus. Quinto nota q licet scothomia et vertigo noie sui accedere nominentur actione corrupta quia scothomia est visio muscarum. et vertigo deverto tis. quia videtur eis q oia vertantur. tn dicunt duplices morbi. s. consimiles et officiales. consimiles sm qualitatem vapor aut calidi et sicci que elevatur a sanguine et co. inducente mala complexione ca. frigidi qui elevantur a flegmate vel melencolia inducente mala complexione frigida in cerebro. Similiter sunt officiales. s. opilatio in neruis obticis venis et arterijs anterioris partis cerebri quia vapores et fumi causant ibi opilatione.

Cum aliquis illud quod ante eum est circulariter moueri viderit et oculi tenebrescunt et cadere voluerit: et facies et oculi in eadem hora rubuerint: vene quoq que sunt post aures grosse appuerit ex ipsis venis minutio facienda e. Et vetose in collo et tibijs sunt ponende

¶ Ponit cura scothomie et vertiginis et pmo a materia ca. scdo a frigida. ibi: qd aut. Et primo curam p floiam. Scdo per applicata ab ex. Tertio p dietam. Quarto p medicinam ptes patebunt. Adhuc pma in duas. pmo ondit q pueniunt a materia puata. scdo a materia pinncta. dicit: q qn qs viderit q e an eu moueri circulariter et oculi rubescunt et cadere voluerit et facies et oculi turbentur et aliqn dolverit i eade hora et vene que sunt retro aures grosse fuerint facieda est floia ex istis venis et ponede sunt ventose in collo et tibijs. s. in locis carnos supra genu. Nota cam quare appent oia moueri simul quia ista passio puenit a vaporib elevatis a sanguine in eo q grosse sunt vene. ostendit q est a sanguine quia null humor facit repletione sm vasa respectu sanguinis. patet p auicena pmo can. fe scda doctria. tertia. c. v. Silr quia rubedo figt dnium sanguinis quia sol sanguis est rubeus p auicena. d. de hu. io e ibi dnium sanguis vel co. et vbi peccat aliqs humor cu sanguie opetit floia fz. G. ij. ampho. ca. si et egritudie. Sz qre de venis q sunt retro aures facienda est floia quia flobo

thomia de istis venis non solū euacuat materiā egritudinis sed etiā distrahit ad contraria ideo cōpetit. et propter hoc non cōpetit de venis frontis qr non distrahit sed magis attrahit materiam ad locum. Sed quare ventosa posita in collo potissime cum scarificatione causa est qr distrahit materiā ad ptē ɔtrariā. Unde regula est si materia est in pte anteriori fiat per partē posteriorē et econtra vt pz q̄nto amphorismoz. posteriora vero capitis. Sz quare in tibijs in loco carnoso cā est qr distrahit materiā ad locū remotū et rōne doloris etiā distrahit vt pz tertio tegni dolor exacuit reuma et talis scarificetur et debet primo scarificari locus et poni sup ipz stupa carpinata et inflametur stupa et ponit ventosa desup tūc fit inflāmatio et incidat cū rasorio et iterū ponit vētosa et tūc attrahit multū sanguinē et p hoc intelligit ligaturas dolorosas qr rōne doloris trahuntur fumi ad locū dolorosum et eodē mō positio pedis in aqua ca. distrahit vapores inferius. Nota q dictū rasis hz verū supposita vlī euacuatiōe. s. flobothomia de vena brachij postea de cephalica dū non sit prohibens vt est constipatio ventris tunc premittat clistere antē q fiat flōia vel debilitas virtutis vel etas. Nota q dicit q̄n cadere voluerit q aliq̄n in vertigine est casus et aliq̄n nō. et cā casus est qr q̄n egritudo est fortis et quādo passio est multū fortis multi fumi eleuant nō solum in pte anteriori imo etiā in posteriori vbi est principiū virtutis motiue et est sītis epilepsie sed differt casus iste a casu epilepsie qr in epilepsia est spasmus q̄n neruitrahunt versus propriam originem in vertigine nō est spasmus. Sed nō est casus q̄n vertigo est debilis et pauci vapores sunt ibi et non infertur nocumentū in parte posteriori: sed in epilepsia est spasmus propter maliciaz inductam. in principio neruorum. i. in loco vbi coniūgitur caput cum collo scilicet in fine nuche et non supra nuchā quia faceret obliuionem et corruptionem memorie.

¶ Quod si predicte vene non apparuerint et facies fuerit rubea: sanguis ex basilica erit minuēdus: et vētose in tibijs sunt ponende.

¶ Ponit curam quando venit a materia ca. cōiuncta. dicit: q si vene predicte non appuerint et non sint grosse et facies fuerit rubea tunc est faciēda flobothomia de basilica et non de cephalica: et ponende sunt ventose in tibijs. i. in coxis. Nota quare cōpetit flobothomia de basilica et nō de cephalica. quia dominiū sanguinis nō est in cerebro faciēs istas passiones sed in partibus inferioribus qr si in superioribus vene appareret grosse sed nō sunt/ iō in alio membro. sed qr in epate magis dnatur sanguis q̄ in alio loco ideo de basilica q̄ magis euacuat ab epe fit flobothomia. Sed quare ventose in tibijs qr distrahunt materiā ad inferiora et p hoc intelligit ligaturas in extremitatibus et positionē pedum in aqua ca. Dubitatur vtrū vertigo et scothomia causate ab alio hu. q̄ a sanguine curent flobothōia et videt q non per. 5. h. amphorismoz. Si ex egritudine. dicit q q̄n aliquis humor peccat alius a sanguine per medicinam debet euacuari sanguis solum per flobothomiā. In opositū est rasis qr aliter nō poneret cura scothomie et vertiginis ɔuenientis a co. Dico q aliquis humor pōt peccare in cerebro dupliciter. Uno mō sine dnio sanguis et tunc nō ɔpetit flōia. Alio mō cū dnio sāgnis et tunc cōpetit flōia et in quocūq hu. qr flōia euacuat multitudinem humoz indifferēter qr dnat sanguis p auicē. pmo can. fen. quarta caplo. xx. Aliq̄n etiā cōpetit flōia lz nō peccet sanguis vt natura sit potētior supra residuū materie: vt pz quinto de ingenio. Ad rōnez verū est si fit dnium sanguis qr superius dixit q oculi sunt rubei propter motum sanguinis qui est humor rubeus.

¶ In hac preterea scothomie spē et in ea quam ante diximus caput ex oleo ro. et aceto est infundendum.

¶ Ponit curam scothomie et vertiginis ɔuenientiū a materia calida per ea q̄ ap

plicant ab extra. ⁊ dicit: ꝙ in ista spē scothomie ꝑuenientis ex sanguine epithimaꝉ cū oleo ro. ⁊ acetoꝛ ꝙ sint due ꝑtes olei ⁊ vna aceti. cā est: qꝛ hn̄t malā complexionem alterare ⁊ ꝓhibent ascensum vaporū qꝛ reꝑcussiua ⁊ ꝯfortatiua. Silr̄ intelligēdū est de alijs reꝑcussiuis et cōfortātibus frigidis vt dictū est in caplo precedenti. Nota ꝙ dictū rasis hꝫ veruꝫ qn̄ ille passiones sunt in principio ⁊ augmēto. qn̄ materia est i fluxu. Sꝫ qn̄ est in statu vel declinatione nō competūt. imo resolutiua vapoꝝ vel essent causa apostematū vel fiat sacculus resolutiu⁹ ⁊ illa que cōpetunt sunt folia lauri. Similiter catulus per dorsum scissus ⁊ calidus capiti applicatus/vl' pulmo mutonis. similiter decoctio camonille anthos mellilotí: ⁊ similia resolutiua q̄ dicemus. Sed videtur ꝙ acetū ⁊ oleū non competāt hic: qꝛ reꝑcussiua nec talia nō debent poni supra membra ꝑ̄ncipalia. Scd̄o nullū iflāmatiuū cōpetit in vertigine ⁊ scothomia a causa ca. sed oleuꝫ est huiusmōi. igitur maioꝛ tenet: qꝛ tūc causareꝉ maioꝛ inflāmatio. minoꝛ tenet quia est vnctuosuꝫ. ⁊ tale est inflāmatiuum: ꝺm ysaac in dietis vl'ibus. ⁊ ꝑ Auicē. ij. cā̄. tractatu. ij. c. iiij. Ad primū cōcedo maioꝛeꝫ. ⁊ ad minorē dico ꝙ supra membrū principale. i. supra emūctoriuꝫ mēbri principalis ⁊ iō non cōpetunt retro aures: quia ille supfluitates demandate a cerebro reuerterētur. Sed bn̄ supra membrū principale ne materia multa sup ipsum veniat ab alijs. ⁊ vt illa q̄ in ip̄o est corrigatur: ⁊ sic est in ꝓposito. Ad scd̄m ꝯcedo maioreꝫ. ad minorē veꝝ est inquātū est vnctuosū: sꝫ nō in quātū est mixtū roꝭ. Silr̄ tale oleuꝫ dꝫ fieri de oliuis imaturis qd̄ non faciūt apothecarij vilissimi q̄ ꝯfundanꝉ. ⁊ male: qꝛ illud est magis stipticū ⁊ frigidū: ideo debent esse. iij. ꝑtes olei ⁊ vnica aceti.

¶ Eger quoqꝫ calida cibaria vitare debet.

¶ Ponit curā ꝑ dietā. dicit: ꝙ patiēs dꝫ vitare ca. cibaria ⁊ vti frigidis. Nota p̄mo cām: qꝛ cibaria ca. facerēt ebullitionem in sanguie ⁊ essent causa eleuatōis vapoꝝ qui sunt cā istaꝝ passionū. Scd̄a causa est: qꝛ cibaria ca. multiplicāt sanguinē ⁊ co. a quib⁹ vapores eleuanꝉ. debet ergo cōedere frigida vt lētes. Scd̄o nota ꝙ sicut debēt abstinere a cibarijs cali. q̄ multiplicāt sanguiuē et co. sic ab alijs reb⁹ nō natalib⁹ mltiplicātib⁹ sanguinē ⁊ co. s. aere ca. vel speculatiōe reꝝ ꝓfundaꝝ vel speculādo res ꝓfundas qn̄ est in loco alto somn⁹ ꝓfundus nimiaꝫ vigiliā/nimiū gaudiū que oīa multiplicāt co. a quo pn̄t eleuari vapores.

¶ Venter quoqꝫ ex apozimate mirabol. citrinorū quod in. c. de cephalea diximus est soluēdus.

¶ Ponit curam qn̄ ꝑuenit a materia ca. ꝑ medicinā. dicit: ꝙ si patiens sit ꝯstipatus soluēdus est vēter cū aposimate vl' cum decoctione mirabolanoꝝ: sicut diximus cap̄. de cephalea. Nota causaꝫ quare valent ista: quādo materia est ca. causa est: quia oīa ista euacuant co. ru. vt dicit Joh. ebeme. silr̄ si sanguis peccet valent: quia que ꝓsunt co. ꝓsunt sanguini. et causa est: quia qn̄ acquirit sanguinis maliciā conuertiꝉ in co. patꝫ per Auicē. q̄rto ca. fe. c. de fe. sanguinea. Nota quare raꝭ non ponit curaꝫ scothomie ⁊ vertiginis quando ꝑuenit a causa extrinseca vt a motu circulari vt cibis vel potibus vaporoꝭ ⁊ ventosis. causa est: qꝛ cura istoꝝ vtplurimū est remouere causaꝫ primitiuā: ⁊ non competit euacuare sed quiescere si alicui cōpeteret euacuatio ⁊ alteratio que si competant fiant ꝑ̄cedētia. Sed si a cibis vaporosis ⁊ ventosis competit vomitus: sicut quando venit a cā cali. stomachi sicut stati diceꝉ.

¶ Luꝫ autem neqꝫ in facie rubedo neqꝫ fe. cū scothomia fuerit: attēdēdus est an sit stomachi subuersio et nausea: que si affuerint pri⁹ vomere cogēdus est: deinde de pillulis cochys dosim vnā sumat: et a frigidis abstineat cibis.

¶ Ponit curā scothomie ⁊ vertigis quā

do venit a materia frigida. ꝛ pmo mate
ria existente in stomacho. Scdo in cere
bro. dicit ꝙ si non apparet rubedo in fa
cie/nec etiā fe. tunc attendendū est, si ha
bent nauseā ꝛ subuersionē stomachi. i.
volūtatē vomēdi. ꝛ est signū ꝙ ꝓuenit a
materia existēte in stomacho: tūc cōpe
tit vomit⁹: postea soluaꝛ ex pillulis co
chijs ꝛ nutrimēta non erūt frigida. No
ta cām si non appet rubedo in facie nec
signa caliditatis: qꝛ tūc cōpetit vomit⁹.
causa est: qꝛ signū est ꝙ materia est frigi
da. Sed subuersio ꝛ nausea figūt materiā
esse in stomacho: ꝛ tunc cōpetit vomit⁹.
vt materia faciens istas passiones eua
cueꝛ. Scdo cōpetunt pillule vt residuū
materie euacueꝛ ꝛ in isto casu magis cō
peterent pillule auree ꝙ̄ cochie quarū
recepta posita est supra. Quare dꝫ absti
nere a nutrimētis frigidis. causa est: qꝛ
multiplicāt materiā flegmaticā: ꝛ mul
titudo flegmatis multiplicat istam ma
teriā frigidā ꝛ hu. ꝛ ideo abstineat a car
nib⁹ porcinis ꝛ alijs cibarijs flegma ge
nerātib⁹. Nota ꝙ bñ pñt causari a mate
ria exñte in mēbris alijs: tñ vtplurimū
a stomacho vel matrice vł retentōe mē
struoꝝ/vel a toto corpe: vt i fe. vł a vesi
ca ꝛc. vt dictū fuit superi⁹ de dolore capi
tis. vnde sicut qñ venit a stomacho cō
petit euacuatio: ita qñ ꝓuenit ab alijs
mēbris vt ꝓuocatio mestruoꝝ. vñ si sco
thomia et vertigo veniāt ex ascensu fu
moꝝ eleuatoꝝ ad caput a materia cōte
ta in aliquo mēbro pticulari a quo mē
bro ista materia nō possit extrahi p me
dicinas: tūc ꝯpetit medicina cauterisa
tiua faciēs ampullas p q̄s euacuaꝛ: vel
materia faciēs illas passiōes vel saltim
ps materie. ꝛ pōt eē tale emplm. ℞. can
taridaꝝ puluerisataꝝ abscisis capitib⁹ ꝛ
alis. ℈. j. al. ʒ. ij. fermēti acris. ʒ. j. vel. ß.
misce. malaxādo cū aqua ardenti ꝛ fiat
massa de q̄ modicū supra mēbrū in quo
volum⁹ cāre ampullā ponaꝛ: vt est quā
titas vni⁹ fabe vel pisi filr ꝯpetit. Cōfor
tatio mēbri suscipiēꝭ ꝛ ꝓhibitio vapo
rū ascēdētes ad caput: vt dictū ē supra.
Nota medicīa vomica pōt esse talis. ℞.
rad. raphani silluestris. ʒ. j. se. atriplicis
assari añ. ʒ. ß. fiat decoctio in lib. j. et. ß.
aque donec redeat ad . ʒ. iiij. ꝛ coletur ꝛ
colature addaꝛ olei sisami qd̄ si non ha
beaꝛ olei cōis qd̄ facit natare in stoma
cho. ʒ. ß. croci fortiter cōqssati. ℈. j. aceti
ʒ. j. admisceaꝛ in hora calidiori diei post
sumptionē cibi. Dosis ē. ʒ. ij. cōiter ꝛc.

¶ Si autē neqꝫ aīe subuersio neqꝫ nausea fuerit neqꝫ caliditatis signa apparuerint venter ex pillulis cochijs multotiēs soluatur.

¶ Ponit curā scothomie et vertiginis a
materia frigida existēte i cerebro. Pͥo
p medicinā. Scdo p nutriētia. Tertio p
gargarismata. Quarto p iiectōes. dicit:
si in tali passiōe nō fuerit nausea nec ali
qua signa caliditatꝭ: tūc vēter ei⁹ cū pil
lulis cochijs ē laxādus. Nota pmo ꝙ si
hec signa nō sint valet laxatio sumpta
digestione materie: qꝛ ex quo nō est nau
sea/signū est ꝙ materia est i cerebro: qꝛ
ꝓsupponiꝛ ꝙ materia nō sit in alio mē
bro. intelligo etiā ꝓuatiōeꝫ signoꝝ a ma
trice ꝛ alijs mēbris. ꝛ qꝛ pillule euacuāt
materiā frigidā a cerebro. ꝛ notāter di
cit multotiēs/in egritudie frigida ꝛ cro
nica dꝫ fieri euacuatio paulatina. ꝛ non
dicit in scothomia ca. cū faciāt morbuꝫ
acutū. Nota ꝙ dr̃ia est inter scothomiā
a cā ꝓuata vel ꝯiūcta. si venit a cerebro
passio ē ꝯtinua: quia materia ꝯtinue est
ꝓsens in cerebro ꝛ nō appet nocumentū
in alijs mēbris. qñ venit ab alio mēbro
vt a stomacho vł matrice: tūc passio nō
est cōtinua nisi qñ eleuātur vapores ad
caput ꝛ appet in alijs mēbris nocumētū
notabile a quib⁹ descēdit.

¶ Cibaria quoqꝫ frigida oīno vitet

¶ Ponit curā p nutriētia. dicit: ꝙ vitet
nutriētia ffa. Nota ꝙ ista lr̃a pt dupłr
expōi. Uno mō ꝙ vitet actu nutrientia
supple ffa. cā ē: qꝛ augent materiā fleg.
ꝛ malā ꝯplōneꝫ cerebri frām et itellect⁹
est bon⁹. Alio mō sicut iacet ꝙ oīa nutri
entia vitet p aliq̄ tpa: qꝛ flegmaticꝭ cor
porib⁹ ꝯpetit abstinētia: vt pꝫ. v. āpho.
Corpib⁹ humid. id ē. ij. regi. Quib⁹ vero
flegma. Et rō ē: qꝛ calor ē acutior ꝛ intē

tioꝛ ratione fauus et non inuenit nutrimentum in qđ agat agit in flegma et ſi ſit flegma naturale cōuertetur in bonū ſanguinem: ꝛ ideo debet euitare comeſtionē per.ij.vel per.iij. dies vt illđ flegma ꝯuertat in bonū nutrimentū.

¶ Et gargariſmꝰ fiat quo flegma deponatur.

¶ Dicit ꝙ poſtea debet fieri gargariſma mediāte quo euacuet flegma in capite Nota ꝙ dictū raꝭ hꝫ veruꝫ niſi in corpore diſpoſito ad egritudines vt ptiſis: et vidi duos moꝛi ſm Auicē.iij.can.f.prima doc.pꝛima ca.pmo.de vniuerſali curatione egritudinū dicit ꝙ in mala frigida corpoꝛe diſpoſito ad ptiſim nullo modo dꝫ admiſtrari gargariſmata ꝓpter illud ꝙ materia q̄ eſt ī cerebꝛo traheretur ad pectꝰ ꝛ fieret ſuffocatio. Nota quare valet qꝛ euacuāt materiā peccantem a qua eleuantur fumi ſeu vapoꝛes qui cauſāt ſcotꝰomiā: ꝛ poteſt eē gargariſma tale. ℞.bethonice yſopi ań. Ꝫ.j.liquirꝭ raꝭ.vuarum paſ. mūdatarum ab arillꝭań.ʒ.ß. piretri radicꝭ yreos recētis ań.q̄rtꝭ.ß.ſe.ſinapi ſe.ſtaphiſagrie.ʒʒ. al.ań.ʒ.ß .maſticis.ʒ .j. mellis electi q̄rtꝭ.j.fiat apoꝫima parū clarificatū vſqꝫ ad q̄rtꝭ.iij.ꝛ accipiantur coclearia.v.qualibet vice ꝛ patiēs diu teneat in oꝛe ꝛ pꝛoijciatur extra ꝛ fiat vna vice ante cenam ꝛ alia vice de mane: et loco iſtius valet maſticatio maſticis vꝉ piretri:ſed piretrum hꝫ virtutē acuatiuam rōne cuiꝰ hēt moꝛdicare: ideo piretrum ponitur in pāno lineo: ꝛ ponit in aqua tepida vel vino.al.ꝛ ponatur iter dentes ꝛ nō ſentitur cum deponatur.i. euacuetur.

¶ In naribus quoqꝫ ponatur aliquid de his que narrauimus quo caput calefiat.

¶ Pouit curā per īiectiones.dicit:ꝙ inter nares ponatur aliqđ qđ calefaciat generaliter q̄ ſupꝛa noīauimus. Uerbi gratia ꝙ inſufletur muſcus puluerizatus in narib' vel oleū coſtinum vꝉ oleū de euforbio ꝛ ponat cū pluma. Nota ꝙ qñ illa iniectio ꝓijcitur in nares tūc ꝓuocāda eſt ſternutatio: dū tñ euacuatio vniuerſalis ꝓcedat ꝛ tunc meliꝰ cōpetit ſe. ſinapi. vel ſuccꝰ ficle cū modico pul. pipis.vñ ſternutatio foꝛtis multuꝫ cōmouet ꝛ euacuat materiā peccantem. Scđo nota ꝙ ꝑ iniectiōes raꝭ intelligit oīa que pñt applicari ab extra fctā vniuerſali purgatione q̄ pñt a capite vapores euacuare vt ſunt ſacculi olera ca. q̄ hñt reſoluere materiā a capite: ꝛ ita ꝑ vnum particulare dat intelligere omnia alia.

¶ De freneſi.caplm. 3

Irca rubricā nota. v. pꝛo ꝙ iſta paſſio pōt noīari.iiij.modiſ.pmo pōt nomiari freneꝭ. Scđo carabicus.tertio ſirſen.quarto apoſtema ca.cerebꝛi.pmo nomiat freneꝭ a frenis grece ſeu a pāniculis cōſtringētibꝰ et reſtringētibꝰ ſubām cerebꝛi ne diſſolnatur qꝛ vtplīmum hꝫ fieri ī pāniculis vt in dura matre ꝛ pia matre. Secūdo đꝛ carabicus a ſuo accidēte.ſ.ab alienatione qꝛ ſemp ſeq̄t hanc paſſionem. Tertio đꝛ ſirſen a ſir qđ eſt caput: ꝛ ſen ꝙ ē apoſtema q̄ſi apoſtema capitꝭ ſicut dꝛ ſeu apoſtema pctōrꝭ.apoſtema ca.qđ ē de ſanguine vꝉ co.q̄ ſunt hu.ca. vñ pōt eſſe ſolū de ſanguine vꝉ co.vꝉ de vtroqꝫ Nota ꝙ duplex ē freneꝭ.ſ.vera ꝛ nō vera/vera eſt apoſtema ca. cerebꝛi ad qđ ſeq̄t mētꝭ alienatio:ꝛ ītelligo ꝙ ſit calidum ſm eſſentiā/qꝛ eſſentialiter eſt de ſanguine vel de co.vel de vtroqꝫ.nam licet per putrefactionē caloꝛ attrahatur nō tñ facit freneſim ſed litargiā vt habetur infra. Et licet apoſtema flegmaticum facit caloꝛem nō tñ facit freneſim ſed cōgelationeꝫ:ſed non vera eſt mala ꝯplexio cerebꝛi ca.ad quā ſeq̄tur mētis alienatio cauſata a vapoꝛibus eleuatꝭ ad caput ab aliꝭ mēbꝛis vel a toto coꝛpoꝛe ſicut ptꝫ in fe.ꝯtinua vel in cauſone ꝛ đꝛ pafreneꝭ a para qđ eſt iuxta q̄ſi iuxta freneſim qꝛ vere niſi remoueant illi vapoꝛes fiet actu freneꝭ que ſi non curatur multiplicātur illi vapoꝛes ī ce

rebro ⁊ tunc cauſat̃ vera freneſ: et hoc frequẽter accidit. Nota ꝙ ſm medicos iij. ſunt cauſe freneſ. ſ. primitiua vt res nõ naturales multiplicãtes hu. calidos ſcʒ ſanguineʒ vel co. aut vtrũqʒ ⁊ maxime in capite/motus/nimi⁹ potus/⁊ cibi vſus ca: aer ca. vigilia et inanitio et alie res coadiuuantes vt etas/iuuẽtus cõplexio ca. regio ca. cã añs vt ſanguis vel co. vel vtrũqʒ nõ tamẽ faciunt apoſtema in cerebro ſed ſunt diſpoſiti ad faciẽdũ. Cã coniũcta ſunt illi hũores actu cauſantes apoſtema ⁊ ille humor ẽ maxime co. Et ſunt tres ſpẽs co. facientis freneſim. ſ. co. ru. nõ aduſta. co. ru. aduſta. co. citrina: ⁊ illa q̃ cauſat̃ a co. aduſta eſt deterior alijs/ q2 ſunt demoniaci et aſcendũt p parietes poſtea apoſtema qð cauſat̃ a co. ru. poſtea illa que cauſatur a citrina q̃ eſt cõiuncta cũ flegmate. Sed ſalubrior eſt q̃ fit a ſanguine q̃uis in omni genere ſuo ſit pnitioſa ⁊ mortalis vt pʒ primo pnoſticoꝝ comẽto. maxĩũ mobilitat̃. Nota quarto ꝙ lʒ talis freneſ poſſit cauſari in vtroqʒ vẽtriculo cerebri tñ vtplurimũ fit in anteriori parte p oẽs practicos: et p hoc dr̃t a litargia. ⁊ cã quia in anteriori vẽtriculo eſt maior calor ⁊ magis dñatur ibi ſanguis pꝑter rethe mirabile cõtextuʒ venis ⁊ arterijs ſanguine plenis: nõ ibi fit Sed medi⁹ vẽtriculus eſt tpatus. poſterior eſt frigid⁹ ⁊ cã fuit dicta ſupra ⁊ propter hoc freneſ corrũpit ſemp ymaginatiuã q̃ eſt pping valde pmo vẽtriculo/ tñ pot habere bonã memoriã niſi nocumentũ ſit magnũ. Nota in freneſi ymaginatiua ſp eſt leſa vt dr̃ tertio de morbo: ideo hẽt peſſimas ymaginatias: q̃a ymaginatio eſt in pmo vẽtriculo. Nota ꝙ in freneſi mot⁹ eſt fortis ⁊ ſenſus debilis. ⁊ cã eſt duplex. ſ. diſpoſitio organi et organũ: rõne talis apoſtemat̃ calidi declinat ad ſiccitatẽ/mõ nerui motiui quãto ſicciores tãto habiliores ad motum niſi veniãt ad tantã ſiccitatẽ pꝛiuantur. vt dicit. G. ſexto de morbo. Alia cauſa eſt: q2 virtus ymaginatiua eſt imperans nutrici motiue pꝑter hoc dicitur ꝙ virt⁹ impans eſt in neruis ⁊ virtus impata eſt in lacertis q2 caliditas ẽ ibi multũ fortis in opatioue ⁊ excedẽs. igitur virt⁹ im pata eſt multũ fortis: et ideo hẽt motũ fortem. Et ſenſus eſt debilis cã eſt: q2 nerui ſenſitiui nõ debent excedere a tpato: imo ſunt humidi ſm Auic. pmo ca. f. pma do. tertia ca. ſcðo. in fine: q2 tũc nerui multũ excedũt a tẽperamẽto pꝛio ⁊ cũ nullũ mẽbꝛũ poſſit exercere ſuas opationes niſi cũ temperamẽto: ideo ſen ſus eſt debilis ⁊ virtus motiua fortis. ⁊ ſenſus debilis: q̃a quelibet q̃litas excedens deſtruit actũ proprie virtutis.

Quando aliquẽ febris cõcluſa inuaſerit cũ forti capitis et oculoꝝ grauedine: ⁊ in facie atqʒ in oculis vehemẽs fuerit rubedo ⁊ capitis dolor ⁊ horror luminis affuerit ⁊ in pulſu velocitas et frequentie ſupfluitas/ inueniunt̃ ſigna freneſis certiſſima iudicabuntur.

¶ Ponit ſigna freneſis. ⁊ pmo pnoſtica. ſcðo demõſtratiua. dicit: cũ aũt aliquẽ inuaſerit fe. continua. i. cõcluſa. i. ſynoca cũ forti dolore capitis et oculoꝝ grauedine ⁊ in oculis atqʒ i facie vehemẽs fuerit rubedo horror et diſplicẽtia luis fuerit ⁊ in pulſu velocitas ⁊ frequẽtia et ſpiſſus tunc certa ſigna freneſis iudicabũt Nota tria. pmo q̃re iſta ſignificãt et pnoſticãt freneſim cã eſt: q2 oĩa iſta ſignificãt aſcenſuʒ ſanguis ad caput q̃ ĩn capite retẽtus eſt cã freneſ: vt ſi aliquis paſſus fuerit ſinochũ q̃ eſt ex ſanguine putrefacto. ſʒ grauedo capitis ſignificat multitudinẽ ſanguis ad caput q2 dolor grauatiu⁹ cãtur ex multitudie ſanguis. Sed rubedo cauſat̃ a ſanguine q2 ſolus ſanguis eſt rube⁹. Sʒ dolor capitis cauſatur rõne male cõplexionis calide ⁊ rõne ſolutionis ꝯtinuitat̃. Similiter diſplicẽt luia ⁊ aliqñ ꝓuenit ex magna debilitate virtut̃ ſed in freneſi ꝓuenit a magna caliditate et inflãmatione a ſanguie ⁊ rõ eſt: q2 appetũt ꝯtraria ⁊ diſplicẽt ſilia ſm Auicẽ. pmo cañ.

sen scđa do. tertia. ⁊ ideo quando sentit lumiosam claritatē ⁊ inflāmationē fugit: ideo appetūt ꝯ̃riavt opacitatē quia cōtrariat̃ inflāmationi: q: cōplexio egritudinis ꝯtraria appetit: vt patꝫ scđo tegni. de signis stomachi. Scđo nota ꝙ velocitas et frequentia in pulsu est: q: ibi est magna necessitas refrigerādi: q̃a ibi est magna caliditas: ⁊ qñ ista apparent significāt ascēsum sanguis ad caput q̄ ē causa frenesis. Nota tertio ꝙ dictū ras̃ hēt verū qñ frenesis venit ex sanguine: q: qn̄ado fit a co. tūc p̄cedūt signa alia. vt fe. acuta puta causon tertiana continua: ⁊ tūc apparet citrinitas in oculis et in facie: q: co. est hu. magis ca. in corpore nostro. Sil'r odiū luis ⁊ puls⁹ magnus ⁊ frequens ⁊ velocior magis ꝙ̄ in sanguie vrina dealbat̃: q: co. ascēdit ad caput q̄ est causa colorationis vrine: et tunc p priuationeꝫ co. apparet vrina alba: ⁊ ideo q: hēt alia signa exceptis duobus nō curant ponere ista. Nota quarto ꝙ sūt sex signa p̄nostica q̄ ponit rasis in additionibus. primū est ꝙ fe. intēsissimā seq̃tur frenes̃. cā est: q: sequit̃ apostema de cā ca. nā apostema de materia ca. est magne inflāmatiōis spāliter qñ materia ē colerica. Scđm ē q: raro euadunt: et iuuenes rari⁹ ꝙ̄ senes. cā est: q̃a maiorem dolorē sentiūt rōne fortis sensus. Alia lr̃a hēt ꝙ senes rari⁹ euadunt ꝙ̄ iuuenes: ⁊ hoc est rōne debilitatꝫ virtutis eoꝝ ⁊ malicie morbi. ideo dicit H. primo p̄nosticoꝝ manuuꝫ mobilitas ꝙ frenes⁹ pernitiosa est ex co. gene. s. iuuenibus ⁊ senib⁹. Tñ nota ꝙ hec lr̃a magꝫ verificat̃ p iuuenib⁹ ꝙ̄ p senib⁹ cū habeant sensus fortiores. Et etiā cā est: quia p⁹ pleumonia est piculosior i sene ꝙ̄ i iuuene ⁊ eꝰ de plenresi. Tertiū signū est ꝙ vrina est alba q̄ pmo fuit rubea: ⁊ sic est signū mortꝫ ⁊ mors est iuxta parietē in stramibus lecti in frenesi cōfirmata. Et cā ē: q: materia ē rapta ad caput total'r et qñ natura nō pōt dñari supra morbū necessario mors seq̃t̃: ſꝫ si eꝰ fuerit ē signū sanitatꝫ. Quartū signū est ꝙ vna vice ridet ⁊ altera vice flet: ⁊ cā est. q: significat materiā eterogeneā: sanguineā. ⁊ co. adustaꝫ ꝯtra quā natura magꝫ laborat q̄ ē ppinq̄ ad ꝯuertēdū in melācoliā vñ rōe sanguis ridet: ſꝫ rōne co. flet. q̃a ꝯuertit̃ i melācoliā: ⁊ q: natura nō pōt dñare supra materiā melācolicā. scđo p̄nosticoꝝ. Variuꝫ quoq3 sterc⁹. vbi dicit qñ sūt mlti morbi natura forte nō ē potēs supra ipos. iō forte erūt lōgi ⁊ mortales. Quintū signū ē: q: si appeat pua pustula mali colorꝫ i sinistro pede citrina fetida dura: vt faba: ē signū mortꝫ: q: significat modicā expulsionem materie melācolice aduste a natura rl'ariter operāte: ⁊ tūc residuū materie remanet i interiorib⁹: ⁊ materia illa ē cā mortꝫ: q: natura ē debilis non potēs expellere totā materiā: vt pꝫ i ātrace ⁊ emitriteo ꝙ apparet in vno mēbro modo: cras in alio et sic vadit mouendo se donec vadit ad cor et interficit: q: natura nō pōt plus resistere malicie materie: ⁊ ppt̃ hoc pustule nigre q̄ apparēt in pua quātitate sunt male: ⁊ cā dicta ē. Sextū signū est q: si fit fluxus ventris vel vomitus vel alia euacuatio materie aduste in principio moriūtur octaua die: q: illa dies est cretica magis ad malū ꝙ̄ ad bonum: et cā est: q: talis euacuatio n̄ fit a natura regulariter operāte horror ⁊ displicētia luis signū est frenesis future.

¶ Quod si lingua nigra aut citrina fiat: ⁊ permisceatur intellectus; et multum fuerit alienatus: ⁊ vigilauerit multum; iam frenesis perfecta erit.

¶ Ponit signa demōstratiua. dicit: ꝙ si lingua patientis fit nigra ⁊ citrina ⁊ amiserit sensum ⁊ fuerit multuꝫ alienatus ⁊ multū vigilauerit tunc est pfecta frenesis. Nota cām: q: nigredo lingue significat actu materiā frenes̃ adustā in capite q̄ maxie ledit: ⁊ sic est signū mortis. Si vero fuerit citria impfectā adustionem significat: et similiter quando ymaginatur qđ nō est vt videre muscas extra que sunt. sil'r vigilie superflue propter superfluam siccitatem inductam a caliditate: quia sicut humiditas et fri/

giditas ⁊ hūiditas ſupflue cauſant ſom
num ſuperfluum. ita caliditas ⁊ ſiccitas
cauſant vigilias exceſſiuas vt patet ter
tio de interioribus. ⁊ tūc fit a co. in qua
eſt ſuperflua caliditas iō vigilia ſuper-
flua eſt ſignum freneſ cum alijs ſignis
precedentibus quia vni ſigno nō eſt cre-
dendum vt patet ⁊ cum hoc ſunt alia ſi-
gna ⁊ motus inordinatus manuū ⁊ pe
dum. Nota ꝙ alia ſigna ſunt ſignifican-
tia freneſim futuram. alia preſentem.
alia mortalez. alia curalez. Signa ſigni-
ficātia freneſiz futurā dicta ſunt in par
te precedēti. Sed ſigna ſignificantia fre
neſim preſentē ſunt ſigna que ponūtur
in iſta parte. Sed ſigna ſignificantia fre
neſim mortalem ſunt vrina alba aquoſa
⁊ nullus euadit qui habet vrinam albaz
aquoſam ſm auicē. tertio ca. fen prima
capitulo proprio. idem ypo. quarto am-
phoriſmorum ca. quibus vrine limpide.
ſimiliter retentio vrine ⁊ egeſtionis ſilr
augmentatio malorum accidentium ſi-
gnificat mortem ſpecialiter ſi ſequitur
ſpaſmus vel ſincopis qꝛ tunc eſt mors
propinqua ſedens in ſtraminibus ⁊ tūc
medicus fugiat quia morituri ſignis ꝓ
noſticis ſunt dimittendi. primo ampho
riſmorum co. quando ſteterit egritudo.
Sed ſigna ſignificantia freneſim curabi
lem ſunt diminutio iſtorum malorū ac-
cidentium ⁊ euacuatio materie maxime
ꝑ fluxum ſanguis narium vel per fluxū
ventris. Nota ꝙ differentia eſt inter ſto
liditatem ⁊ alienationez mentis ⁊ amē-
tiaz. qꝛ ſtoliditas eſt actio diminuta vir
tutis ymaginatiue vt qn̄ ymaginatur ꝙ
eſt licet incomplete vt ruſtici fatui illi
hn̄t ſtoliditatē ⁊ talis ſemꝑ cauſatur a
frigido quia nunꝙ actio diminuta vir-
tutis ymaginatiue venit a calido qꝛ qn̄
excedit non ledit operationem virtutis
licet ſit i vltimo malitie ideo frigiditas
eſt ſola cauſa ſtoliditatis. Sed amentia
eſt actio ablata virtutis ymaginatiue ⁊
actio ablata virtutis ymaginatiue po-
teſt cauſari a calido vel a frigido quan-
do ſūt in vltimata malitia quia omnis
mala qualitas quando excedit diminu-
it actum proprium virtutis vt patet ꝑ
G. ſecundo amphoriſmorum cōmento
quibuſcunqꝫ iuuenibus. Sed alienatio
mentis eſt/actio corrupta. ſ. quando ali
quis ymaginatur ꝙ nō eſt. ymaginatur
eñ muſcas videre ⁊ alia extra que non
ſunt. ⁊ cauſa eſt quia cauſatur a ca. quā
do multū excedit quia nulla virtus po-
teſt operari perfecte niſi habeat inſtru-
mentum temperatū ⁊ quia anterior ꝑs
vertit ad caliditatem ideo non poteſt ꝑ
fecte comparari ſicut ſcriptor non bene
ſcribit ſine bono calamo ſimiliter virt⁹
non operatur bene niſi organum ſit bo-
num ⁊ temperatum.

¶ Egro igitur anteꝙ̄ predicta com
pleantur accidentia eſt ſubuenien-
dum ex ſanguinis detractione ⁊ vē-
tris ſolutione cum ſucco fructuum.

¶ Ponit curam. primo ꝑ euacuationem.
ſcđo per dietam. tertio per localia. quar
to regreditur ad curā freneſ per flobo-
thomiam dicens ꝙ anteꝙ̄ predicta acci-
dentia compleantur ſubueniendum eſt
per extractionē ſanguinis per flobotho
miam vel ſolutio vētris cum ſucco fru-
ctuum thamarindoꝝ caſſiefiſtule ⁊ pru
norum. Nota ꝙ freneſis eſt duplex que-
dam eſt de ſauguie ⁊ iſti competit flōia
de cephalica vſqꝫ ad ſincopi excluſiue vt
euacuet materia peccās cū vaporib⁹ ele
uatꝫ vſqꝫ ad caput ⁊ ſi nō ꝑfecte euacuet
ꝑ flōiam fiat flōia de vena frōtis vel de
vena ſūmitatꝫ naſi vel cū ſetꝫ porci ꝓuo
cet fluxus ſanguis nariū vt docēt acto-
res ⁊ ſi nō inuenit vena fiat ligatura vt
non ledat. Si aūt ſit de co. cōpetit flōia
indirecte ⁊ cā eſt duplex neceſſaria vt ꝓ
hibeat fluxū humoꝝ qꝛ ad locū doloro
ſum fluunt hūores qnto amphoꝝ. in ca
none illo. Si vulnerib⁹ malis ⁊ fortib⁹.
Scđa cā qꝛ euacuādo ſāguinē euacuat
aliqđ de co. ⁊ iō cōpetit vt natura ſit po
tētior ſuꝑ reſiduū materie ⁊ ſi totū corp⁹
ſit plectoricū cōpetit de ſaphenis. ſcđo
nota ꝙ in euacuatione in freneſi nō eſt
expectāda digeſtio qꝛ materia ē furioſa
⁊ in euacuatiōe materie furioſe non eſt
expectanda digeſtio materie ſm galie-
num ⁊ ypocratē. ibi digeſta medicari ⁊c

⁊ ſicut dico ī freneſi: ita dico ī aliꝫs morbis furioſis: vt habetur ī illis verſibus Synocha cum colica freneſis materias crudas Euacuare iubent. Tertio nota ꝙ ſi materia non eſſet multū furioſa digeratur cum ſyrupo de papauere vel cum ſyrupo dicto ſupra ꝯtra doloreꝫ capitis de materia cali. Quarto nota ꝙ ſolutio ventris in freneſi poteſt fieri duob⁹ modis. Primo cuꝫ eis que capiūtur per os. Scđo cuꝫ cliſterib⁹. cliſtere competens in freneſi poteſt eē tale. ℞. lactuc͡ʒ. dul. M. iȷ. ordei mūdi. quart͡ʒ. ß. folioꝝ malue mercurial' viol'. añ. M. iȷ. floꝝ nenufar͡ʒ. ʒ. j. furfuꝝ. par. j. olei viol'. quart͡ʒ. ß. caſſiefiſtule mūdate bñ pinguis. ʒ. j. dyapapauer͡ʒ vl' trifere ſaracenice: quia quelibet euacuat cole. ʒ. v. fiat cliſtere vſqꝫ ad quart͡ʒ. v. adminiſtretur ſtomacho vacuo ante prandiū vel cenam. ⁊ ſit mane vel ī veſperis. Alio modo pōt fieri euacuatio cuꝫ eis que accipiūtur per os. ⁊ de vno iſtorum quedaꝫ ſunt ſimplicia. quedaꝫ compoſita. inter alia ſimplicia ſunt decoctio prunoꝝ vel tamaridorum vſqꝫ ad lib. j. ⁊. ß. ⁊ bulliant in lib. iȷ. aque vſqꝫ ad lib. j. ⁊. ß. coletur/adminiſtret vna vice. ʒ. iȷ. iſti tamarindi non ſolum valent euacuādo ſed alterādo: qꝛ ſunt frigidi ⁊ acetoſi. compoſita que cōpetūt in freneſi ſunt illa que dicta ſunt in cura doloris capitis ideo perquire. Modo eſt dubiū vtrum in freneſi competat flobothomia/videtur ꝙ nō: quia in illa egritudine q̄ eſt de cole. non competit flobothomia. ptꝫ ſcđo amphoriſmoꝝ ſi in egritudine. ſed freneſis eſt de col'. patꝫ per Auicē. iȷ. cañ. fen pͥma. ca. de carabito. imo oēs autores in hoc cōueniunt. Scđo ſic. tunc in ſtatu morbi eſſet euacuādū. patꝫ quia freneſis accidit vtplurimum in ſtatu fe. continue. et ſic in ſtatu erit euacuandū. hoc tamē eſt falſuꝫ ſcđo amphoriſmoꝝ. cañ. j. Inchoantibus morbis. ꝓ ſolutione nota notabilia p̄dicta ſtatim. ¶ Ad rationes rñdetur. Ad primā cōcedo ꝙ non directe ſed bene indirecte ꝓpter cauſas dictas. Ad minorem veruꝫ eſt ſed non ſemper: īmo aliquando freneſis eſt de ſanguine. Ad ſcđm nego maiorem. ad ꝓbationeꝫ dico ꝙ licet ſtatus ſit ratione morbi p̄cedentis: tamen eſt principiuꝫ ratione morbi ſequētis. ſ. ratione freneſis que eſt apoſtema cali. Vel aliter dico ad maiorē: dico ꝙ veruꝫ eſt in principio ſtatus ſed bene in fine pōt competere euacuatio per flobothomiā ⁊ farmaciā ꝙ natura non poteſt facere per ſe: quia natura nō poteſt euacuare. tunc medicus debet eam iuuare cum ſit miniſter nature: vt patꝫ tertio tegni.

¶ Nutrimentuꝫ vero eius ſit aqua ordei ſemel aut bis in die ſumpta ſm conſuetudinē quam in tempore ſanitatis habuerit.

¶ Ponit curam per dietam ⁊ patet. nota cauſam dictoꝝ. cauſa eſt: quia freneſ͛ eſt egritudo ꝑacuta rōne materie ⁊ ratione accidentiū maloꝝ. ⁊ qꝛ natura nō pōt eſſe attenta circa cibum ꝓpter mala accidētia. ſm Gal'. ſcđo amphoriſmoruꝫ in illo cap̄. Acutoꝝ morboꝝ. ideo cōpetit ſubtilis dieta ſicut aqua ordei q̄ infrigidat ⁊ humectat ⁊ laxat: opilationē aperit. ⁊ multa alia in uacuata vel aqua bullita cum modico zuccari vel iulep vel ſuccus maloꝝgranatoꝝ vel panis ter in aqua lotus: ⁊ bene dicit ſm ꝯſuetudinē: qꝛ p̄ualet qñ ſeruatur ꝯſuetudo que erat in ſanitate.

¶ Caput autem ex oxirodino īfundendum erit. Qđ ſi multe affuerint vigilie ſumatur violarum ſiccarum, corticum papaueris al, ordei excorticati. ſe, lactucarum, radicis mādragore oīuꝫ añ. M. j. que omnia in cucuma plena aqua tamdiu coquantur donec aq̄ rubefiat. deinde aqua illa dum eſt tepida ab alto ſuper caput fundatur. ⁊ ſit caput ſuper ciminile in quo aqua colligatur: que in cucuma poſita iteꝝ ſuper caput fundatur. hoc autem omni die multotiens fieri conuenit.

¶ Ponit curã per applicata ab extra: di-
cit ꝙ debet infundi caput ⁊ embrocari.
Nota tria quare ꝑmo ſuper caput cõpe-
tunt frigida: vt exirodinũ. i. medicamẽ
infrigidatiuuꝫ in quo ponitur acetum
cauſa ẽ duplex. Una quia tale medica-
men eſt alteratiuũ male cõplexiõis ce-
rebri inducte ab apoſtemate cerebri. Se-
cũda cauſa eſt: qꝛ ꝓhibet aſcenſum ma-
terie ad cerebrũ: ⁊ tale medicamẽ in quo
ponitur acetũ eſt duplex. vnũ quãdo fre-
neſis eſt de ſanguie: ⁊ tale debet eſſe fri-
gidum. et ſic quia ſanguis eſt cali. ⁊ hu.
⁊ cõiter fit ſic. ℞. ſucci plantagis lib. j.
aque roſ. quartꝫ. ſ. aceti. ℥. j. miſceantur
⁊ capiãtur ſtupe canabiue infuſe i iſtis
⁊ compreſſe ponantur ſupra ꝑtem capi-
tis anteriorẽ: vel habeat ſuccũ plantagꝫ.
vel ſuccum virge paſtoris vel ſuccũ bar-
be iouis. Sed in freneſi cauſata a cole.
infrigidatiuuꝫ debet eſſe humectatiuũ.
℞. ſucci lactucis dulcꝫ quartꝫ. v. vel ſola-
tri ſi velis forti⁹ oꝑari aque roſ. q̃rtꝫ. v.
aceti. ℥. j. miſceãtur: ⁊ fac vt prius. Sed
cauſa ſcđi dicta eſt: quia vigilie in frene-
ſi ꝓuocant intenſam caliditatem ⁊ ſicci-
tatem: quia ab illis curãtur ⁊ illa aqua
eſt frigida ⁊ hu. in ꝑte ꝓuocatiua ſom-
ni: ideo valet. ⁊ debꝫ decoqui vſqꝫ fiat
rub. vt virtus in aqua melius demãde-
tur ab herbis. Sed quare multis vicib⁹
cauſa eſt: quia freneſis eſt multũ fortꝫ
morbus/ ⁊ vt fiat fortis operatio medi-
cine requirit̃ mora ſufficiens ad opera-
tionem exequẽdaꝫ. Nota ſcđo ꝙ tale in-
frigidatiuũ competit materia exiſten-
te in fluxu: qꝛ materia exiſtẽte fluxa ma-
gis cõpetit reſolutioni. et eſt fluxa poſt
xxiiij. horas. ⁊ tale reſolutiuũ cõiter eſt
duplex. Unũ ꝙ ſcindatur catulus paru⁹
lactãs ⁊ euiſceratus/ ponatur actu cali-
dum ſupra partem anteriorem capitis
⁊ eſt bonum. Aliter facio vt gentes non
intelligant. ℞. iuſquiami ſubtiliter pul-
uerisati. ℥. j. imittatur intra catulũ ⁊ ca-
piti applicetur: quia ratione caliditatꝫ
aperiuntur pori ⁊ poſtea infrigidat ſtu-
pefactio iſti⁹ iuſquiami ⁊ dormit patiẽs
vel loco huiuſmodi gallus fixus per dor-
ſuꝫ ⁊ euiſceratus talibus anteriori par-
ti capitis applicetur. vel loco hui⁹ pul-
mo arietis calidus ibideꝫ applicetur. ⁊
quãdo infrigidabitur ponatur in aqua
cali. ⁊ inter manus comprimatur ⁊ ite-
rum applicetur ⁊ fiat multis vicib⁹. cuꝫ
vero medicus non habeat omĩa iſta ac-
cipiat decoctionẽ reſolutiuam vt dictũ
eſt ſupra vt decoctio viol. melliloti an-
thos folioꝝ lauri/ ⁊ licꝫ iſta ſint cali. tñ
infrigidant reſoluendo materiaꝫ ⁊ cau-
ſam remouẽdo. Tertio nota ꝙ ſomnus
ꝓuocatur i freneſi dupliciter. primo cuꝫ
applicatione ab extra dupliciter. primo
temperando aereꝫ vt ſi aer ſit clarus ꝙ
efficiatur obſcurus: quia aer lucidus ex-
citat vigilias. vnde non debet fieri luci-
dus niſi in vno caſu. ſ. vt illumietur cuꝫ
cãdelis ⁊ ſubito extinguatur. ⁊ quia po-
tentie ſunt debilitate citius ſequit̃ ſom-
nus. Alio modo docet facere Auicẽ. q̃r-
to cañ. ca. ij. ĩfrigidatiuũ ꝙ irrorem⁹ do-
mum cum aqua frigida/ vel cuꝫ herbis
frigidis vel cum folijs vitis albi. ⁊ cãne
⁊ ſandalis nenufarꝫ ⁊ violaꝝ nenufarꝫ/
⁊ violaꝝ ſimiliter cum confortãtib⁹ cere-
bruꝫ ⁊ conſeruãtibus/ ⁊ ſic fit cũ cãpho-
ra. Alio modo ꝓuocatur ſomnus cũ eis
que corpori applicãtur. ⁊ de iſtis quedã
ſunt que applicãtur capiti quedã collo/
quedã teſticulis/ ⁊ quedã pedibus. q̃ ap-
plicãtur capiti q̃uis ſint multa frigida
⁊ ſtiptica tamẽ poteſt vti duobus mo-
dis/ quoꝝ vnuꝫ eſt tale. ℞. lactis mulie-
ris puellam lactãtis quartꝫ. j. ⁊ ß. albu-
mina ouoꝝ. iiij. fortiter agitatorum fa-
rine: papaueris albi. q̃rtꝫ. ß. miſce in mo-
dum vnguenti fluxibilis ⁊ ponat̃ in pã-
no. Scđm eſt hoc. ℞. caſſie lignee. ℈ ij.
opij thebaici. ℥. ij. croci. ℈ ß. fiat puluis
⁊ incorporetur cum modico aque roſa. ⁊
aceti. liniãtur tempora ad modũ vnguẽ-
ti ⁊ eſt valde experimẽtatuꝫ. Alia appli-
cantur collo vt velum lineum duplica-
tuꝫ infuſuꝫ in aqua roſa. ⁊ aceto. ⁊ ſunt
due partes aque frigide ⁊ due aque roſ.
⁊ vna aceti ⁊ collo applicet̃. ⁊ iſta ſemp
ꝓhibent fluxum ſanguinis/ ⁊ ratione il-
lius infrigidatur cerebrum ⁊ ꝓuocatur
ſomnus. Alia applicantur teſticulis vt
pãnus infuſus in aqua roſa. ⁊ paꝝ ace-

ti quia iſta membꝛa ſunt neruoſa ⁊ iſta infrigidata inducūt frigiditatem in ceꝛebꝛo ⁊ per ꝯñs ſomnū/et mulierib⁹ applicetur ſupꝛa mamillas. Alia ſunt que applicātur pedibus per modū ablutionis vt aqua decoctionis lactuce vel cū floꝛibus frigidis vel per modū inunctōnis q̄uis poſſit fieri multis vicib⁹: modus tñ eſt vn⁹ in quo nunq̄ defeci. ℞. terreſigillate q̄rt3.ʒ. ⁊ ß. malaxauſ cum aqua roſ. ⁊ aceto ad modū vnguenti et poſtea ſolee pedū iungāt ⁊ q̄ ñ ſit actu frigidum illud vnguentū. Alr̄ pꝛocaſ ſomnus in freneſi cū eis que applicanſ abintra: ⁊ opꝫ vt iſta ſint frigida. vt lactuce. Syrupus papaueris al. ⁊ tria ſūt mihi expta quoꝝ eſt illud. ℞. ꝯſerue violaꝝ conſerue nenufeꝝ añ.ʒ.ß. ſe. papauer3 al.ʒ.j. ſe. iuſquiami.ʒ.j. panis zuccari q̄rt3. ß. pulueriʒanda pulueri. et miſceātur ad modū zuccari roſati ⁊ detur quotidie de iſto cū aqua oꝛdei vel cū aq̄ bullita ⁊ hec eſt recepta magiſtri arnaldi. ℞. ſe. lactuc3 ſemi. papaueris al. añ. ʒ.ß. ſe. edinie ſe. poꝛtulace añ.ʒ. ij. ſemi. iuſquiami al.ʒ.j. ⁊ ß. panis zuccari.ʒ. iiij. fiat dꝛageta groſſa vl' pul. vel ſic. ℞. ſe. papaueris.ʒ.j. ſe. lactuc3 ſe. poꝛtulace añ.ʒ.ij. ſe. iuſquiami.ʒ.j. cubebe maſtic3 añ.ʒ.ß. panis zuccari.ʒ.iiij. fiat dꝛageta et eſt multū ꝓpꝛia capiti.

¶ Caput pꝛeterea muliebꝛi lacte admixto inungendū erit q̄d etiam in toto poſitum capiti eſt ſuperponendum.

¶ Ponit aliud remediū dicens q̄ capiatur oleū violaꝝ et de lacte mulieris et de quolibet q̄rt3.j. in quibus infundaſ bōbax ⁊ capiti applicetur ⁊ loco ei⁹ poteris ponere que dicta ſūt. Cauſa part3 q: mitigant doloꝛ3 ratione humiditat3 ⁊ alterant malā cōplexionem ſed ſi ꝓijciatur infra nares ē mirabile remediū: ſed q̄ dicit additio in cura doloꝛis capitis vel loco eiuſvꝫ illud. ℞. olei mādragoꝛe.ʒ.ß. opij tebayci.ʒ.ß. miſc3. ⁊ ponāſ cū pluma infra nares ⁊c.

¶ Cum autem eger in pꝛincipio huius egritudinis in viriū foꝛtitudinem permanere inuentus fuerit minuendus erit niſi ſuper infirmū timueris.

¶ Regreditur ad curam freneſis per flobothomiā q̄ñ moꝛbus eſt in pꝛincipio et virtus eſt foꝛtis. ſcd̄o quando egritudo eſt in declinatione. tertio quādo virtus eſt debilis. dicens q̄ ſi in pꝛincipio egritudinis pars ſit foꝛtis virtutis tūc flobothomandus eſt. Obijcitur q̄ in pꝛincipio freneſis non competat flobothomia auctoꝛitate Auicē. pꝛimo ca. fē quarta ca. ſcd̄o. dicit: q̄ in pꝛīcipio moꝛbi nō competit flobothomia. ⁊ cauſam reddit: q: tunc humoꝛes fluunt magis et permiſceretur benignū cū maligno vel malignū cū benigno. Pꝛo ſolutione nota q̄ iohēs de ſctō amando ſup antidotariū dicit q̄ in trib⁹ caſib⁹ pōt cōpetere flobothomia ī pꝛīcipio moꝛbi: pꝛīo q̄ñ hūoꝛes peccāt ſui multitudīe vl' quātitate vt ī ſynocha ſtāte virtute cōpetit flobothōia: q: ſolus ſanguis peccat ſui multitudīe vl' quātitate ⁊ nō indiget digeſtiōe. Scd̄s cāus ē moꝛbi magnitudo vt ī apoſtemate vt ī pleureſi vl' ſq̄uātia vt ꝓhibeat augmēto apoſtemat3 et fluxus hūoꝛ3 ad apoſtema. Tertı⁹ caſus eſt q̄ñ materia eſt furioſa vt ī antrace tunc eī nō ꝯpetit digeſtio ſ3 ſtatī fiat flobothōia ī pꝛīcipio rōne multitudīs materie cū virt⁹ ſit foꝛt3 vt illa materia non rapiaſ ad ceꝛebꝛū. in alijs caſib⁹ nō ꝯpetit flobothomia ante digeſtionē materie donec ſit fctā ſepatio benigni a maligno vt in tertiana non ꝯpetit niſi poſt ſcd̄m vel tertiū paroxiſmū.

¶ Poſtq̄ ei⁹ egritudo minui ceperit nequaquaꝫ minuatur.

¶ Ponit curā p talē flobothomiā q̄ñ talis moꝛb⁹ eſt in declinatione ⁊ pꝫ. Nota pꝛimo quare in declinatione nō competit flobothomia cauſa eſt q: tunc eſt ſignū q̄ virtus habet dominiū ſupꝛa apoſtema in reſoluendo vel euacuādo nec natura indiget medicaminis auxilio niſi moꝛbo magnificato nequierit dominari: vt patꝫ pꝛimo de interioꝛib⁹. ⁊ pꝛimo

amphorismoꝝ cōmento illius cano. Ea quoꝝ crisis fit: ideo in decliuatione nul lo modo competit flobothomia. Scdo nota ꝙ dictum rasis habet verū q̄tum est ex parte frenes absolute: non tamen si in freneſi appareant signa in declinatione dominij sanguinis vt inflatio venarum ꝛ pustule in labijs ꝙ similiter si fuerit euacuatio incompleta flobotho mia competit.

¶ Quod si eius virtus iam dissoluta fuerit ex alio regimine ꝑseruetur donec euadat.

¶ Ponit curam eius quādo virtus ē debilis per flobothomiā. ꝛ pꝫ. Nota vnū commune ꝙ debilitas virtutis est duplex essentialis ꝛ accidētalis. dicitur accidentalis quando est ex malicia humorum ꝛ accidentiū ꝛ repletione. ꝛ de ista non loquitur hic rasis: quia si fit debilitas ꝑpter repletionem viarum est facienda flobothomia: quia remouet causam ꝛ hoc videmus per experimentuꝫ: quia quanto magis euacuātur plectorici tanto sunt fortiores. Sed debilitas essentialis est que ꝑuenit ex euacuatione spirituū ꝛ sanguinis: vt patꝫ in freneſi ratiōe magne caliditatis spūs resoluūtur ꝛ specialiter in corpore raro: similiter in ethicis. ꝛ tunc non competit flobothomia. nā ſm Auicē. tertio cañ. fen q̄rta. cap. ij. de cura pleuresis: debilitas virtutis non est que flobothomiā tollerare possit nihil plus in cap̄.

¶ De appoplexia. cap. 4.

Circa rubricaꝫ

nota duo. pmo ꝙ appoplexia diffinit sic ab Auicē. iij. cano. fen pma. ca. ij. cap. de appoplexia. Appoplexia est ociositas siue ablatio sensus ꝛ motus ꝑpter opilationē contingentē in omnibus vētriculis cerebri ꝛ in vijs siue cursibus spūs sensibilis et motiui. Ex hac diffinitiōe apparent due passiones: quia ī appoplexia aufertur sensus ꝛ motus: quia facta est opilatio in omnibus ventriculis cerebri ꝛ vijs ꝑ quas transit spiritus. ꝛ ꝑpter hoc virtus sensibilis ꝛ motiua nō possunt exercere suas operatiōes: quia virtutes operātur mediātibꝰ spiritibꝰ. ideo patet ꝙ appoplexia est morbus officialis: quia ē opilatio. ꝛ potest dici consimilis: quia mala complexio flegmatica causat morbū consimilē. vnde quādo causat a flegmate ē mala cōplexio frigida ꝛ humi. quādo a sanguie ca. ꝛ hu. Scdo nota ꝙ apd medicos sunt tres cause appoplexie. s. ꝑmitiua añs et cōiūcta. Primitiua sunt res non naturales augmētantes materiam flegmaticā vl' sanguineā ꝛ motus in cerebro sicut magna crapula vel potꝰ nimiꝰ vel nimie vigilie debilitātes cerebrum vel potus aquosus aer frigidus ꝛ humidus pluuie multe et regio frigida ꝛ humida nimia replexio q̄uis res nā turales sint coadiuuātes: vt complexio frigida/etas frigida ꝛc. Causa añs ē flegma vl' sanguis opilātes vētriculos cerebri ꝛ aliq̄n faciunt apostema ꝛ tūc est deterius. aliquādo non et tunc est saluius. ꝛ ista causa dicit añs anteq̄ opilet ventriculos cerebri. Sed causa coniuncta sunt ipsimet hūores quādo actu opilant cerebrū. Tertio dubitatur quibꝰ magis accidit vl' pueris vel senibꝰ/videtur ꝙ pueris sicut est de epileptia ita ē de appoplexia. patet quia ab eodēꝫ causantur scdo ampho. in illo cañ. epileptīcoꝝ iuuenibꝰ. Sed epileptia magis accidit pueris q̄ senibꝰ. pꝫ. iij. cap̄. fen pma. ca. de epileptia. ideꝫ dicit viaticus pmo libro. In oppositū est Auicē. in loco pallegato vbi dicit ꝙ magis accidit senibꝰ q: magis habūdant in materia flegmatica. Dico ꝙ magis accidit senibꝰ q: eoꝝ cōplexio est frigida ꝛ sicca. simil'r vētriculi sunt stricti ꝑpter maiorē siccitatē. Ad rōnē dico ꝙ ē dissimile: q: epileptia causat a vaporibus eleuatis a materia flegmatica ad caput. et reqrit caliditas eleuās: in pueris aūt eleuātur plēs vapores ꝑpter eoꝝ gulositatē silr: q: sunt calidi. Scdo dubitat vtꝝ fe. ꝯtingēs in appoplexia sit bonū. videt ꝙ nō auctoritate Auicē. iij. cañ. fen pma. c. v. de appoplexia vbi dicit ꝙ est signū mortale.

In oppositūꝫ arguitur quia sicut est in alijs egritudinibꝰ frigidis cerebri ita videt͛ esse de appoplexia sed fe. supueniēs alijs est bonum signū vt patꝫ in palisi et spasmo igit͛ signū. Dico ꝙ fe. in appoplexia duobꝰ modis pōt esse. Primo rōne apostematis qꝛ est apostema cerebri et sic est signū mortale qꝛ est signū ꝙ ꝓuenit ex materia apostematis faciētis illaꝫ fe. Scdō modo fe. pōt esse in appoplexia sine apostemate vt ponit rasͣ in capitulo isto vbi docet applicare ꝓuocantia fe. ⁊ tunc est bonū signū ⁊ curatur melius qꝛ fe. supueniens curat illaꝫ materiaꝫ. ꝑ hoc patꝫ solutio ad argumētum qꝛ Auic. loquit͛ de primo mō. rasͣ aūt scdō modo. Ad argumentū in oppositum cōcedo maiorem. ⁊ ad minorem veruꝫ est ꝙ si superuenerit absqꝫ malicia morbi.

C
Um aliquis quasi dormiens iacet ⁊ sine somno stetit ⁊ cum pungitur non sentit tunc iam patit͛ appoplexiā.

¶ Determinat de appoplexia ⁊ prīo ponit signa. scdō diuersitateꝫ appoplexie in magnitudine ⁊ puitate. tertio ostendit qñ est sanabilis ⁊ qñ nō. quarto ponit modū curationis. quinto ponit curaꝫ. de prīo dr̄ ꝙ qñ aliqͣs iacet sicut dormiēs ⁊ sine sōno. stetit ⁊ nō sentit cū pūgitur patitur appoplexiā. Nota duo primo ꝙ dr̄ia est inter appoplexiā ⁊ sincopim epilepsiā ⁊ spasmū ⁊ somnū ꝓfundum ⁊ litargiā: ꝯueniūt. vnde cū oībus istis appoplexia cōuenit in vno qꝛ in oībus istis auferet͛ sensus ⁊ motus in toto vel in pte. differūt in hoc qꝛ appoplexia differt a sincopi qꝛa in sincopi facies assimilatur faciei hoīs mortui rōne ꝓuocationis caloris ⁊ spūs ad ipm cor. sed in appoplexia facies assimilatur faciei homīs viui. ⁊ ꝓpter hoc est magnū dubium vtruꝫ sint mortui vel viui et si pungant͛ nō sentiūt ⁊ ꝓpter hoc dicunt sapientes ꝙ nō debēt sepeliri nisi post tres dies naturales: qꝛ hec passio est pacuta ideo si est mortuꝰ quarto die appet facies mortui. vñ sm̄ gordoniū ⁊ viaticum sunt duo ad cognoscenduꝫ si talis sit viuus vel mortuꝰ. Primū est ꝙ ponitur flosculus lane bene carpinatꝰ coraꝫ naribꝰ ⁊ ore omibus fenestris domus clausͣ. ⁊ si lana mouet͛ adhuc est viuus et si nō mouet͛ signū est ꝙ est mortuus. Scdm̄ est ꝙ habeat͛ vitrū plenuꝫ aqua et oībus quietis que sunt ī domo ponatur supra cor. et si aqua mouetur ī vitro est viuꝰ. si nō mortuꝰ qꝛ est signū ꝙ motꝰ cordis cessauit. Silr̄ differt ab epilepsia qꝛ epilepsia est cū piodo ⁊ parorismo. appoplexia nō. Similiter ī epilepsia ē motus spasmosus qꝛ cōtrahūtur nerui versus suam originē. in appoplexia non est tantꝰ ꝓcessus qꝛ vna vice teriatur. Dr̄t a litargia ⁊ somno ꝓfundo in duobꝰ modis. primo qꝛ ista veniūt paulatiue: sed appoplexia venit subito ⁊ cū alta voce. Scdō qꝛ in illis nō est nocumentū magnum in anhelitu qꝛ habent anhelituꝫ paruū: sed in appoplexia nō est anhelitus apparens saltiꝫ q̄tū ad iudiciū medici qꝛ impossibile est stante vita qn̄ sit anhelitus silr̄ in litargia. respondēt qñ fortiter ecitātur: sed in appoplexia licet pūgantur nō sentiūt nec clamant quia maior opilatio est in appoplexia ꝙ̄ in litargia. Scdō nota q̄re in appoplexia iacet patiēs q̄si dormiēs. cā est/ qꝛ sicut in dormiente primus vētriculus opilatur et spūs nō possunt trāsire ad alias partes corporis ita in appoplexia que est passio sensus cōis. Sed que est causa q̄re stertit. cā est: quia rōne magne opilationis aer ingredit͛ ꝑ partes strictas et in exitu intrat per vias strictas ideo frangitur aer/ et in tali fractione fit sonus qꝛ sonꝰ nihil aliud est ꝙ̄ fractio aeris sm̄ Aristo. scdō de aīa. Sed q̄re non sentit causa est: qꝛ oēs ventriculi cerebri sunt opilati ⁊ cū spūs sensitiui ⁊ motiui descēdunt a cerebro ad omīa mēbra corporis non possunt descendere ad organa sensuū ꝓpter opilationē/ ideo est causa. Tertio nota ꝙ quedā sunt signa appoplexie ꝓnostica. quedā demōstratiua. q̄dā curabilia. quedaꝫ mortalia. Signa ꝓnostica sunt vt stupor et vertigo vnde vertigo est signū appoplexie in se

nibus sm anicē. tertio cañ fen. scđa. Sz signa demostratiua sunt posita in textu vt ablatio sensus ꝛ motus. ꝛ alia signa salutis sunt palis supueniens appoplexie q: nullo mō pōt de se curari nisi mutet in palisim. Signa mortalia sunt augmētatio istoꝝ maloꝝ accidētiū spālr si cū forti sternutatiōe nullo mō sentit tūc est signum mortis.

¶ Est autez huius egritudinis quātitas secundum ꝙ fortiter aut debiliter stertit. si aūt spuma ab ore exierit non est ei medicandum.

¶ Ponit diuersitatē appoplexie ꝛ patet. Nota ꝙ quattuor sunt spēs appoplexie vt pōit. H. tertio amphorismoꝝ cōmēto illius cañ. soluere appoplexiā. Una est i qua ventriculi cerebri totaliter sunt opilati ꝛ in ista anhelit⁹ est multū debilis ꝛ inordinatus ꝛ vox est quasi hois strāgulati ꝛ exit spuma ab ore ꝛ talis appoplexia est simplr incurabilis. Alia est i qua oēs ventriculi ipsius cerebri sunt repleti vltra modū ꝛ cū hoc sunt supraꝛ anhelitus est debilis sed est ordiatus ꝛ nō est spuma in ore sicut in prima ꝛ hic simplr est incurabilis. Tertia est in qua ventriculi ipius cerebri sunt repleti tñ vsq3 ad medium ꝛ anhelitus est debilis ꝛ ordinatus tñ est curabilis sed difficulter ꝛ curatur. sed difficulter ꝛ curat̃ p ꝯuersionez eius in palisim cū aliis remediis applicatis. Scđo nota cām ptꝫ. s. cuz fortiter stertit. cā est: q: significatur maior malicia morbi. s. maior opilatio. iō ꝛc.

¶ Cum autem parum stertit egritudo est leuior.

¶ Ostendit quādo appoplexia est incurabilis ꝛ patet. causa partis est quia tūc est simpliciter mortalis quando spuma apparet ꝛ causatur in proposito spuma ex opilatione causata vel facta in corde ratione cuius calor bullit in ipso. ꝛ facit bullire humiditatem pulmonis ꝛ tunc eleuatur ille vapor ad os ꝛ tūc apparet ista spuma. Sed quando non est spuma circa os est minor appoplexia ꝛ terminatur in paralisiꝫ. Sed dicit. H. ꝙ multos curauit quorum nullus euasit

¶ Hec quidem passio aut interficit cito aut in paralisim transit.

¶ Ponit moduz determinationis eius. Nota quare non pōt pfecte curari cā est ppt̃ multitudinē ei⁹ materie ꝛ grossiciē ꝛ debilitatē virtutis q: oēs ventriculi sunt repleti illa materia grossa frigida flātica ita ꝙ ipa natura nō pt hre dñiū sup illā materiam. Scđo nota cām ptis quare cito iterficit. cā est: q: in appoplexia accidit mors ppter suffocationē caloris q̄ fit subito. Quare terminat̃ in paralisim causa est q: qñ materia expellit̃ a cerebro vadit ad membra sibi vicina et ppinqua que quidē sunt nerui ꝛ tunc est paralisis qñ materia est in neruis imbibita. Tertio nota ꝙ palis in qua terminatur appoplexia fit vtplurimū in parte dextra que est rarior ꝙ̄ sinistra ꝛ pori aperti. ꝙ̄uis fiat qñq3 in pte sinistra rōne debilitatꝫ virtutis promptior fit fluxus ad partem debiliorem.

¶ Cum ergo ista accidentia visa fuerint attendendum erit an patientis facies multum rubere: aut denigrari: aut viridis fieri videatur quēadmoduz contingit cum sanguis in aliquo membro ex coartatione retinetur tunc enim sanguis ex duabus guidegi illico extrahendus erit: aut ex duabus cephalicis.

¶ Ponit curam appoplexie. primo: qñ puenit ex sanguine. scđo: quando ex flegmate. tertio regreditur ad ponēduz curam appoplexie quando prouenit a sanguine. dicit: cū igit̃ ista visa fuerint attēdendum est vtruz facies videatur nigrescere aut rubescere sicut contingit quando in aliquo membro retinetur sanguis propter constrictionem quia si ista visa fuerint ex duabus guidegi. i ex illis duabus venis grossis que sunt in collo aut ex duabus cephalicis sanguis est extrahēdus. Nota ꝙ sanguis fit niger vel viridis in corpore humano quadruplicit̃. Primo per viaz adustionis. quia calor

agens in humidũ primo denigrat. p̃mo
ca.fe.quarta.capitulo primo.⁊ patet ad
sensum qꝛ ignis agens in lignis viridibꝰ
facit carbones nigros. Secundo modo
fit niger vel viridis per viam mortifica
tionis sicut videmꝰ de frigiditate extrin
seca denigrãte manus.sil'r a frigiditate
intrinseca. Tertio modo fit niger vel vi/
ridis ab exitu eius a loco suo proprio na
turali vt a venis ⁊ arterijs quãdo expel
litur per vesicã ⁊ intestina videmꝰ ꝙ de
nigratur quia spũs sũt expulsi a sangui
ne qui sunt causa clarificationis : quia
spũs de lumine participant vt vult avi
ceñ.de viribus cordis.Quarto modo de
nigratur sanguis vel fit viridis ratione
nimie constrictionis vt patet quando
videmus sanguinem nigrũ in vena stri/
cta ideo est quia spiritus suffocantur ra
tiõe strictionis vie. vnde in appoplexia
vl' epilepsia fit sanguis niger vl' viridis
quia non differunt s̃m magis ⁊ minus
propter duas causas vltimas : quia ab
aliquibus membris demãdantur ad vẽ
triculos cerebri ⁊ qꝛ ibi nimis constrin/
gitur ideo dicit rasꝭ siue constringitur qꝛ
vna pars non potest resistere constricti
oni alterius ⁊c. Quinto modo nota ꝙ
flobothomia debet fieri ex duabus gui/
degi. causa est : vt euacuetur materia
faciens appoplexiam nam vene que sũt
in collo immediate ab eo euacuant ⁊ fa
cta euacuatione de istis venis per flobo
thomiam ad bene euacuandum istam
materiam coniunctam est faciendũ de
venis frontis vel de vena nasi.Dubitaƭ
vtrum competat flobothomia in appo/
plexia causata ex flegmate videƭ ꝙ non
auctoritate.G.secundo amphorismorũ
ca.si de egritudine .dicit ꝙ vbi peccat al
ter humor a sanguine ibi cõpetit farma
cia ⁊ nõ flobothomia. In oppositũ est
avicẽ.tertio ca.loco dicto.dicẽdo ꝙ ap/
poplexia cãta ex flãte vel est cũ dñio sã/
guis ⁊ tunc cõpetit flõia ad euacuãdum
repletionẽ ⁊ in euacuãdo sanguinẽ eua/
cuaƭ aliq̃d de materia peccãte ⁊ adducẽ/
dũ ista vt natura potẽtior sit supra resi/
dnũ materie.si aũt sit sine dñio sanguis
tũc nõ cõpetit sed ista cõpetũt q̃ statim

dicentur a rasi vide litteram vbi est mul
tum dubium facere flobothomiã de gui
degi.i.de venis colli quia timeƭ vt col/
lum perforetur.

¶ Quod si ita non fuerit immo cũ
aerẽ attrahit auditur in pectore ore
gmon ex hoc clisteri erit clysterizan
dus.Cuius hec est confectio.℞.col
loquintide.bothormariẽ.centauree
minoris.archautie.ell'i albi:omniũ
ãn.℥.j.coquantur omnia in tribꝰ
libris aque:donec ad vnam redeãt
deinde colentur ⁊ ex media libra hu
ius apozimatis fiat enema.quod si
cito exierit fiat iterum donec humo
rum multitudo cum eo exeat.

¶ Ponit curam qñ appoplexia venit ex
flegmate ⁊ primo per clistere.⁊ dicit ꝙ si
nõ apparuerit signa illa que dicta sunt
vt sanguis niger vel viridis ĩmo habet
oregmon.vnde oregmon est sonus quẽ
facit hõ ꝓpinquus morti ⁊ causatur ex
humiditate flegmatica opilante viã an
helitus vnde materia est inclusa inflãs
ventrẽ bothormarien ⁊ herba fil'is pi/
retro ⁊ loco eius ponitur piretrum/ali/
qui dñt ꝙ est herba beate marie. Nota
duo quare rasꝭ nõ põit curã appoplexie
ꝑ digerentia materiã acceptã ꝑ os sicut
in alijs/causa est de digerentibus quia
ista egritudo nõ dat spatiũ ad digerẽdũ
qꝛ est morbus peracutus sed cã est.s.q̃re
nõ ponit digerentia ꝑ os qꝛ non hñt sen/
sum neqꝫ motũ. Et dꝫ poni frustũ ligni
inter dentes eorum vt non frangantur
qꝛ ita fortiter stringunt ꝙ est mirabile ⁊
ideo cũ clisteri debet euacuari vt cũ cli/
steri quod ponit rasis. Scdo nota qua/
re valet tale clistere ĩ isto casu.dico ꝙ cã
est qꝛ materia faciens appoplexiam est
flegmatica oppilãs meningas cerebri ⁊
qꝛ istud clistere est valde forte in euacuã
do materiã flegmaticã attrahẽdo ideo
valet ⁊ loco illius potest fieri tale.℞. cẽ
tauree minoris vtriusqꝫ salvie vtriusqꝫ
ruthe origãi calamẽti abrotani ãn. ℥.
j.anisi maratri se.siseleos se.basilicõis

añ.ʒ.ß.pulpe colloquitide.ʒ.ij. furfurũ par.j.mell' anacardi.olei castorei añ.qr tarꝫ.ß.salgẽme.ʒ.j.yerepigre.Gal'.ʒ.vj. fiat clistere vsqꝫ ad qrtꝫ.v. et admistret ante prandiũ vel ante cenã:istud clistere ẽ multũ appropriatũ ĩ appoplexia.

¶ Naribus quoqꝫ condisi ⁊ ellebo rus albus suauiter insufflẽtur.

¶ Hic ponit curam per sternutationes. dicit:ꝙ insuffletur in narib' cõdisi ⁊ est herba similis spatule fetide:vel loco ei' ponitur radix yreos vel succus.⁊ dist ẽperet puluis el ebori vel sinap.vl' euforbij:qr medicus non dꝫ esse semp stupefactus:qñ non hꝫ vnuꝫ remediũ ꝙ ponat aliud.Nota causam qre valet illud sternutatoriũ est:quia incitat virtutẽ cerebri ad expulsiuã ad expellendũ materiã: qr mordicat mirigas cerebri rõne sue acuitatꝫ.Scđa causa est:qr ellebor' al.vl' euforbiũ non solum incitant:sed etiam euacuãt materiã. ⁊ si non sternutat per ista sternutatoria malũ signũ est ⁊ mortale. Scđo nota ꝙ ꝑ ista sternutatoria intelligit ꝑticularia q̃ hñt ĩcitare virtutem aĩalem:vt ligature in manib' ⁊ pedibus/vel ligatio extremitatũ vel fortꝫ cõpressio digitoꝝ spãliter minoris digiti ⁊ suff ũigatio cũ talib' silib':vt galbano et euforbio:silr clamor fortꝫ ꝯpssio nasi. qr ꝑ vnũ ꝑticulare dat intelligere aliud.

¶ Et est ingeniandū: vt anacardinum cũ idromelle per os ad stomachum multotiens descẽdere cogat quaqꝫ die semel:exquo vnius aurei pondus in potu sumendũ est;cuius descriptio est in.c.de ꝑalisi.

¶ Hic ponit curam ꝑ potũ dicens.ꝙ ingeniandū est ꝙ patiẽs sumat ꝑ os electuariũ anacardinũ cuꝫ ydromelle quali bet die semel exquo est sumendũ vnus aureus solus/in cõfectiõe hui' ydromellis ponitur in cap.de cura ꝑalisis.Nota duo.ꝓmo quare valet illud.causa est:qr dicit raß cap.suo.ꝙ rõne sue magne caliditatis ꝓuocat fe.⁊ fe.ꝯsumit materiã illã faciẽtẽ appoplexiã rõne caliditatꝫ. Recepta hui' electuarij ponet infra in ca.de ꝑalisi.⁊ docet administrare.ʒ.j.et ß.quia est fortis medicina in excessu.Arguitur ꝯtra litterã/videt ꝙ electuariuꝫ non competat in hoc casu:quia medicina fortis non cõpetit in appoplexia.ptꝫ quia materia est grossa ⁊ indigesta. ⁊ in tali nõ cõpetit medicina fortis ꝑ Anicẽ. quarto cañ. fen ꝓma.ca.de cura febriũ in vl'.sed electuariũ anacardinũ ẽ multũ forte.ptꝫ inspiciẽti materialia:quia eadem rõne habet euacuare beniguũ sicut malignũ.Rñdeo:⁊ nota ꝙ aliq̃ medicina potest esse fortꝫ tripliciter.Uno modo rõne sue quãtitatꝫ:vt si admistretur multũ de cassiefistule dr̃ fortꝫ.Alio modo rõne sue qualitatis seu virtutis: vt dyagrediũ euforbiũ sunt medicie fortes:quia sunt in qrto gradu.Tertio modo aliq̃ medicia est fortis rõne vtriusqꝫ scꝫ qualitatis ⁊ quantitatꝫ:vt elleborus multũ est fortis in q̃litate ⁊ quãtitate. In oppositũ est raß qui docet admistrare medicinã fortẽ in q̃litate ⁊ ĩ ꝑua quãtitate.Ad rõneꝫ ꝯcedo maiorẽ in virtute ⁊ quãtitate:sed bñ in ꝟtute.⁊ debilis in quãtitate: qr ꝑaꝝ de eoꝺ admistram'

¶ Sartago ꝓterea ferrea calefaciẽda est.⁊ capiti multotiẽs adeo vicinãda.vt patiẽtis capilli aduratur.

¶ Ponit curã ꝑ ea q̃ applicãtur ab ex.dicit.ꝙ sartago ferrea bñ calefacta capiti patiẽtis applicãda donec capilli adurãtur.Nota cãꝫ:qr sartago rõne magne caliditatꝫ acquisite ab igne illam materiã flegmaticã ꝯsumit saltim ĩ ꝑte.⁊ sit ista sartago fcã ad moduꝫ capitis.vel herea melior ẽ.⁊ nõ dꝫ capiti multũ applicari qr multũ calefaceret cerebrũ ⁊ esset multuꝫ ꝑiculũ de ꝯsumptõe hui' mẽbri ꝓncipalis.⁊ dꝫ radi caput vt meli' ad illud vadat virt'.⁊ dicit Gordoni'.ꝙ hic multotiẽs ꝯtinuet sine ĩtermissiõe donec reuixerit vel mortu' fuerit:vt nõ possit dici ꝙ sit defect' medici.

¶ Qđ si hoc mõ non sanat in medicãdo plus laborabitur.Caput naqꝫ radem'.et ex sinapi trito ⁊ castoreo ⁊ fortissimo aceto liniemus.

¶ Ponit aliud remedium. dicit: ꝙ si hoc modo nõ sanet laborãdũ est plus in medicando. s. vt radamus caput ꝛ epithime mus cũ sinapi ꝛ castoreo ꝛ forti aceto. Nota causam quare vꝫ illud emplastrũ quia cõsumit materiã flegmaticã: quia ibi sunt duo q̃ sunt ca. ꝛ sic in q̃rto gradu. ꝛ distemperetur cũ aceto vt melius eoꝝ virtus penetret: ꝛ loco istius possumus vti isto. ℞. galbani serapini oppoponacꝫ añ. ℥. ij. euforbij piretri se. sinapi castorei trium generũ piperis añ. ʒ. ij. et sulphuris vini. ʒ. j. ꝛ ß. ꝛ terebẽtine. ʒ. j. pul. puluerꝫ. liq̃fꝫ. liquefiant misce oia fiat massa que extẽdatur sup alutaꝫ ad formã capitis vel loco illius vꝫ tale vnguentuꝫ: ꝛ est artificialius. ℞. radicꝫ acori costi amari añ. ℥. ß. piperis piretri euforbij castorei añ. ʒ. j. sulphuris vini ʒ. j. ꝛ ß. se. siseleos se. basiliconis añ ʒ. ij. sũmitatꝫ squinãti. ℈. ij olei nardini olei camo. olei de lilio añ ℥. ij. vini al. ℥. iij. puluerizãda pulueris. cõquassanda cõquassanẽ bulliantur simul supra carbones calidos vsqꝫ ad cõsumptionẽ vini: et coletur ꝛ colature addatur d cera qd sufficit ꝛ fiat vnguẽtum cũ quo totum caput inungatur ꝛ spina dorsi inungaẽ vsqꝫ ad anum.

¶ In prima autem hu9 passionis specie: post flobothomiam stringẽdum fortiter adiutoria ligando superius parum sub coniũctione ipsorum cuꝫ spatulis ꝛ stringas tibias similiter.

¶ Hic regreditur ad curam appoplexie quando est ex sanguine. primo per litargiã. scdo per illud ꝙ capiti applicatur. tertio per flobothomiã. dicit: ꝙ in principio appoplexie debemus fortiter extẽdere brachia ligando superi9 in coniũctione eorum cũ spatulis ꝛ constringendo tibias supra loca que sũt sub anchis ꝛ in fine coxe iuxta genua. Nota causaꝫ quia per istas ligaturas sanguis trahitur a cerebro ad inferiores partes ꝛ per hec opilatio diuertiẽ: q2 natura mittit sanguinem ad locum dolorosuꝫ. sed G. vj. amphorismorum super illo cañ. Que cũqꝫ corrupte sunt fetus. sed nõ dꝫ multum tenere imo vna vice fortiter ꝛ statim remoneaẽ vt natura non fatigetur imo fiat frequẽter: ꝛ per istã ligaturaꝫ intellexit alia vt in cõpressionẽ digitoꝝ vel suppositoria vel clisteria acuta trahentia materiam ad inferiora vel ventosas cũ scarificatione positas in coxis et valet multum: q2 inducũt dolorẽ/ sed ligature nõ ita bene: verum si vnũ fiat alterum nõ est negligendũ: sed ventose plus valent quia inducũt solutionẽ ꝯtinuitatis ꝛ euacuãt aliq̃d de materia.

¶ Capiti quoqꝫ superfundendum est oleũ rosa. ꝛ acetum vini.

¶ Hic ponit curam per epithimata. dicit: ꝙ super caput infundaẽ oleum roß. cum aceto ita ꝙ sint tres partes olei et quarta aceti. Nota causam quare vꝫ q̃a componitur ex frigidis ꝛ repcussiuis q̃ prohibent ascensum sanguinis ad cerebrũ: ꝛ hoc valet in pĩcipio: quia q̃ñ materia ẽ sanguinea refrenat caliditatem et hoc est veruꝫ quando materia nõ est in fluxu: quia tũc cõpetunt resolutiua quando est fluxa.

¶ Et flobothomia facienda est prius in pedibus et postea in nasi extremitate.

¶ Ponit curam per flobothomiam. dicit: ꝙ prius est facienda flobothomia a pedibus: et postea in extremitatib9 nasi. Sed videtur ꝙ contradicat sibiipsi cũ dixit ipsum flobothomari ex guidegi: iam ex saphenis. Dicendum ꝙ vtrũqꝫ dictum est verum: quia ibi est plectoria vltimata vel non/ si sic: facienda est flobothoĩa de saphenis. p̃mo ad attrahendum materiam. si nõ tunc facienda est primo de guidegi. et de cephalica. Postea vltimo ad euacuandum materiã ab intra facienda est flobothomia de vena nasi vel de extremitatibus nasi vel cum cetis porcinis per modum fluxus sanguinis a naribus.

¶ De subeth ꝛ litargia. Cap. 5

Jrca rubricā

c nota primo. ꝙ vnum poni tur ĩ rubrica: ꝛ aliud sequit̃ in lr̃a: qꝛ ĩ rubrica ponitur subeth. ꝛ in lr̃a ꝓsequitur de litargia et causa est: qꝛ eadeꝫ est cura amborum: qꝛ vtrobiqꝫ peccat materia flegmatica fri gida ꝛ hũida nisi ꝙ medicĩa debꝫ appo/ ni supra diuersa loca. Jn subeth em̃ cuꝫ est passio ãterioris partis cerebri debēt poni medicine supra partem anteriorē cerebri. in litargia ad partē posterioreꝫ qꝛ est apostema ꝑtis posterioris. Nota scđo/ꝙ somnus sic diffinit̃. somnus est quies virtutis aĩalis cum intētione na turalium virtutũ. ideꝫ Auic. tertio ca. etiã diffinit sic: ē somn⁹ redit⁹ spũs ab instrumētis sensuũ ad suũ principium. scꝫ ad co. ꝓpter qđ priuãtur organa sen suum a suis oꝑationibus. Tertio nota ꝙ somn⁹ est quadruplex: primus est to/ taliter naturalis. ꝛ est ille qui ꝓuenit a sanitate ꝓpter bonũ cibum digerēdum Et aliqñ est somnus fortis/ qñ fit ex va poribus prime digestionis: qꝛ sunt val/ de grossi. ideo fortiter opilãt. Aliquãdo est mediocris. s. qñ fit ex vaporibus se/ cũde digestionis. et iste fit in media no/ cte. alter est multũ debilis ꝛ suauis. vt ille qui fit in aurora. ꝛ causat̃ a vapori/ bus a tertia digestione eleuatis q̃ sunt suaues. ꝛ tũc quiescũt hoies quãdo est facta tertia digestio. Alter est somn⁹ sim ꝑlr. ꝛ preter naturam. ꝛ est ille qui fit a morbo. vt in mala cõplexione frigida et hu. cũ materia vl' sine materia in aptio ri ꝑte cerebri. ꝛ ille q̃ fit a mala ꝯplexio ne frigida ꝛ humi. cũ materia vocat̃ su/ beth: qꝛ tũc opilat̃ fortiter ꝑs anterior cerebri cũ materia viscosa nõ possit ni/ si de difficili. sꝫ in sanitate nõ est ita: qꝛ mã tunc nõ est flegmatica: sꝫ in egritu/ dine materia ē flegmatica. Sõn⁹ q̃ mag' appropinquat̃ somno naturali q̃ꝫ ꝯtra naturã est sicut somn⁹ q̃ ꝓuenit p⁹ eua/ cuationeꝫ laborē ꝛ exercitiũ forte. et ta lis nõ dr̃ naturalis: qꝛ nõ venit in ꝑfe/ cta sanitate. nec etiã nõ naturalis: qꝛ ñ ꝓuenit a re preter naturam; sed post egritudinē vel post fortes euacuatiões qꝛ tũc inducit iuuamētũ. ꝛ oẽs spũs re staurant̃. ꝛ oẽs virtutes fatigate cõfor tant̃. Alter est somn⁹ q̃ magis appropi/ quat somno preter naturã: ꝛ est q̃ cãtur ab ebrietate. ꝛ nõ est totaliter ꝑ̃ter natu ram: qꝛ nõ venit a re ꝑ̃ter naturaꝫ si ab aere nimiũ humectãte subam. ꝛ etiam ebrietas nõ est morb⁹ sꝫ appropiquatur qꝛ sicut morb⁹ nocet ita ebrietas: et non est totaliter preter naturã: qꝛ facit iuua mentũ qꝛ resoluit vapores malos in ce/ rebro exñtes. nec naturalis: qꝛ nõ fit in ꝑfecta sanitate cũ appropiquat̃ somno preter naturã: iõ apparet q̃d sit somn⁹ ꝓfundus: qꝛ causat̃ a materia flegmati ca opilãte partē anteriorē cerebri.

c Um aliquis quasi dormiens iacet ꝛ tamen sentit ꝛ moue tur, sed oculos scđm pluri/ mum habet clausos quos tamē dũ vocatur cum clamore aperit: licꝫ ite rum statim claudat iam patitur su/ beth.

¶ Hic declarat de litargia. ꝛ ꝑ̃mo ponit signa eius. scđo curaꝫ. dicit: ꝙ qñ aliq̃s iacet q̃si dormiẽs ꝛ nõ sentit nec mouet̃ ꝛ tenet oculos semꝑ clausos quos aꝑit dũ clamãdo vocet̃ licꝫ eos statim clau/ dat est litargic⁹. Nota ꝙ duplex est litar gia. s. vera ꝛ nõ vera. vera dr̃ apostema posterior' part' cerebri. ꝛ exñs in meati bus inter craneũ ꝛ subam cerebri: et cã q̃re fit in illis meatibus est: qꝛ materia apostemat' ē flagmatica ꝛ nõ põt pene trare rõne viscositat' cerebri ꝛ sue ma/ terie. ꝛ iõ nõ fit in vētriculis nec in suba cerebri. ꝛ cã est: qꝛ materia ē grossa ꝛ nõ penetraret sicut in pleuresi. nõ tñ dico ꝙ ipossibile ē ꝙ fit in suba cerebri. ꝛ mi scet̃ cũ materia colerica hoc ē raro ꝛ de ista non deteriat hic rat̃ nisi de alia. ad illud apostema flegmaticũ seq̃tur lēta obliuio: qꝛ lꝫ apostema fit flegmaticum causat̃ ꝑ putrefactionē ꝛ acq̃ritur p. G. quarto amphorismorꝫ. ybi ĩ toto corꝑe.

et dicitur litargia ab accidente suo. scꝫ alethos ꝙ est obliuio: qꝛ nō recordat̃ de noibus ꝓprijs nec de alijs. Sꝫ litargia non vera est apostema in posteriori ꝑte cerebri cōpositū ex flegmate ꝛ co. ꝛ scdꝫ ꝙ magis dn̄atur vn⁹ hūoꝛ vel alter vel eq̄liter ſm illud apparent diuersimode signa in facie. ꝛ de hac nō loq̄tur hic ra sis: qꝛ eadē cura est sicut de alia: qꝛ eadē cā que ē vʒa ꝛ cōposita: qꝛ morb⁹ simplex indiget medicina simplici: sꝫ cōposit⁹ cō posita ſm. G. p̄mo āpho. hūide diete: iō nō ꝺteriauit de ista. Scdo nota ꝙ apud medicū sunt tres cāe litargie. s. pmitia/ añs. ꝛ ꝯiuncta. cā pmitiua sunt res non naturales multiplicātes flegmaticum humorē i corpe hūano spāliter ī cerebro sicut est repletio cibi ꝛ pot⁹ aquosi/ car nes porcine/ ꝛ inter alia cepe comeste in via cibi gn̄ant litargiā/ silr etas frigida ꝛ hūida/ regio frigida ꝛ hūida. sōn⁹ sup flu⁹/ q̄es supflua ꝙuis ad hoc inuēt res naturales. vt cōplexio frigida etiā ꝛ se nectus. ꝛ in pueris rōne gulositat̃ eue nit: sꝫ magis in senectute. etiā aer plu uiosus ꝛ ebrietas frequēs ꝛc. Cā antece dēs sunt hūores flegmatici habūdātes in cerebro anteꝙ causarent apostema. Cā cōiuncta sunt hūores flegmatici fa cientes apostema actu. Nota tertio q̄li ter in litargia est somn⁹ ꝓfund⁹. ꝛ cum magna difficultate excitat̃. cū somn⁹ fit in anteriori ꝑte cerebri. ꝛ litargia in po steriori. Cā duplex. primo: qꝛ in litargia est opilatio magna in vltio ventriculo cerebri. ꝛ iō vapores ab illo vadūt ad pⁱ muꝫ ventriculū: ꝛ ideo spūs nō pn̄t dis currerre ab vltio vētriculo. ad primū nec ꝑ ꝯn̄s ad organa sensuuꝫ. iō nō pn̄t exer cere suas opatiōes. Alia cā est: qꝛ vapo res mittunt̃ ab vltio ventriculo/ ad pri mum impediētes trāsitū spūum ad or gana sensus. vel sic nocumēto exn̄te in vētriculo causant nocumentuꝫ in alijs rōne ꝓpinq̄tatis vel in litargia est ma gnū nocumētū i frigiditate ꝛ hūiditate que causant nocumētū in frigiditate et hūiditate in anteriori vētriculo q̄ sunt cā somni ꝓfundi. tn̄ est sciendū ꝙ spūs primo veniūt a corde ad primū ventri culum. ꝛ ibi aliquā dispositionem acq̄ rūt aliā. Deinde ad scdm ꝛ vltimū. ꝛ ibi acq̄runt aliā ꝛ sic est cōplementū illius decoctionis ꝑ Auic. fen pma tertio ca. tractatu t̃rio ꝓpe finē. Nota q̄rto cām ꝑtis q̄re litargic⁹ est q̄si dormiēs. cā est iam dicta: qꝛ spūs impediūtur discurre re ad organū sensuum exteriorū. Et di co notāter q̄si dormiēs: qꝛ nō est somn⁹ sed q̄si grauitas ꝛ stupor. iō morit̃ salti cum difficultate ꝛ sentiūt si trahant̃ et pūgant̃: qꝛ nō est facta opilatio sicut in appopleria. Silr cā q̄re aperiūt oculos ꝛ statim claudūt. qꝛ nō habēt motiuos sufficiēt̃ ad aperiendū ꝛ nō aperiūtur nisi fortiter excitent̃. cā est: qꝛ ibi ē ma gna opilatio. ꝛ ꝑfecte nō pn̄t trāsire spi ritus ad organa iō moriunt̃. Nota quīto signa litargie ꝛ signa ꝓnostica salut̃ et signa mort̃. Signa litargie: sequit̃ gra uitas capitis/ somn⁹ ꝓfund⁹. i. supflu⁹. Scothomia/ vertigo/ ꝛ significātia dūi um flegmatis in capite. Signa demon stratiua sunt posita in lr̃a. signa salutis sunt diminutio accidentiuꝫ euacuatio materie. ꝛ si euacuant̃ ꝑ nasuꝫ euacuāt̃ vel ꝑ fluxuꝫ vētris signū est salutis. Si gna mortis sunt augmētatio maloꝝ ac cidentiū: vt sudor frigid⁹ in frōte ꝛ in fa cie ꝛ collo retētio egestiōis ꝛ vrine per obliuionē: ꝛ iō sapiētes ꝓcipiūt vt fiāt fomētatōes circa pectinē. ꝛ gordonius addit ꝙ si applicet̃ sanguisuga ad fron teꝫ et nō adheret est signū mortale et si gnificat magnā priuationē sanguinis ꝛ spirituum eo ꝙ significat flegma: vel si forte sternutatoriū applicet̃ naribus ꝛ nō sternutet signum est mortale.

¶ Qui cū clisteribus acutis q̄ pau lo ante noiauim⁹ curandus est.

¶ Hic ponit curaꝫ ꝑ clisteria. scdo ꝑ po tū. tertio ꝑ ea q̄ capiti applicant̃. quar to ꝑ sternutatoria. quīto ꝑ epithimata. Primo dicit sic: ꝙ si litargic⁹ est curād⁹ ꝑ clisteria q̄ paulo āte noiauim⁹. cā est qꝛ talia clisteria incitāt virtutē expulsi uaꝫ expellēdo materiā morbi mordēdo intestia ꝛ euacuāt materiā ꝛ attrahūt a capite ad inferiora ꝛ diuertūt ꝛ si vēter

fuerit cōstipatus primo administrētur lenitiua. Sed dices tu egritudo est pernitiosa ꝛ nō expectat tm̄ tp̄s tūc applicet tale suppositorium mordicatiuū. ℞. duo suppositoria acuta cuꝫ esula ꝛ salsgēme ꝛ castoreo subtilit̃ puluerisato añ. ʒ.ß. ꝛ sunt multū fortia talia ꝛ euacuant materiā flāticā ꝛ rōne doloris attrahūt ad partē inferiorē etiā fiant clisteria nominata in caplō de appoplexia ꝛc.

¶ In os quoqꝫ ipsius mittimus ydromel ꝛ laborabimus vt descēdat. ipsum eniꝫ nutrimentuꝫ existet ei⁹.

¶ Hic ponit curaꝫ ꝑ potū. dicit: ꝙ in ore ip̄ius ponam⁹ ydromel ꝛ aquā mellis et laborabimus vt descendat ad stomachū ip̄m vt nutrimentū ei⁹ existet. Nota primo ꝙ ydromel est duplex quoddam est multe commixtionis vt ex. vij. partib⁹ aque ꝛ vna mellis ꝛ de tali non loquit̃: quia talis cōpetit in fe. acuta ꝛ in plenresi vt secundo regi. acutorum. Sꝫ ydromel l pauce commixtionis et in quo ponitur multū de melle ꝛ parū de aqua vt iiij. part⁊ mellis ꝛ vna aque ꝛ illud competit hic. causa est quia vadit in via cibi ꝛ medicīe que digerit materiam flegmaticaꝫ ratione caliditatis mellis ꝛ abstergit multū de materia flegmatica in via cibi qꝛ in litargia cū sit morb⁹ breuis cōpetit cibus pauci nutrimenti sicut ydromel. Tertio cōpetit maxima abstinētia qꝛ materia est flātica. Nota ꝙ in egritudinib⁹ pacutis ꝯpetit aq̄ ordei qꝛ sunt de materia ca. multū ꝛ aq̄ ordei est multuꝫ frāꝛ multū nutritiua sꝫ ī morbis q̄ rōne breuitatis dicūtur pacuti ꝛ de materia frā cōpetit cib⁹ pauci nutrimēti. vt oximel pauce comixtiōis. Nota ꝙ ꝑ istū potū intēdit rasͣ alios pot⁹ euacuātes materiam flegmaticā ꝛ digerentes q̄ supi⁹ dicti sunt ꝛ sicut loquitur de medicinis q̄ accipiūt̃ ꝑ os ita de medicinis ꝑ clisteria ꝛ suppositoria euacuantia materiaꝫ flāticā. ꝛ dicit cogēdos: qꝛ cū ibi sit mag̃ destructio sensus ꝛ motus cū mag̃ angustia ꝛ apit̃ os ꝛ iō ponit̃ lignum inter dentes ꝛ sic ministret̃ oximel.

¶ Caput p̄terea vsqꝫ ad diatriton primum oxirodino infundendus.

¶ Hic ponit curam per ea que occipitio capitis apponūtur dicit ꝙ super caput infundimus vsqꝫ ad diatriton. i. tres dies oxirodinuꝫ. i. medicamen infrigidatiuum acetosum. i. factum ex oleo roſ. et aceto. cā est q̄uis videatur oppositū cū sit de materia frigida quia magis competūt resolutia dico ꝙ ꝓhibent augmētationeꝫ apostematis ꝛ ascensum medicine repercutiendo materiam. Et notanter dico vsqꝫ ad. iij. dies qꝛ in tm̄ materia est in fluxu sed qñ est influxa competunt resoluentia quorum vnuꝫ est tale. ℞. vtriusqꝫ calamēti origani ysopi sābuci folioꝝ lauri añ. ℳ. j. floꝝ anthos vtriusqꝫ sticados añ. ʒ. j. cōquassāda cōquassent̃ ꝛ bulliant̃ lento igne in quinqꝫ libris aque donec redeat ad quattuor et cum colatura istaruꝫ pars posterior cerebri fomentetur ꝛ lauetur et exiccetur ꝛ est bonum resolutiuū ꝛ spāle.

¶ Post tertium auteꝫ diem sternutationem vocabimus ex his que nominabimus.

¶ Hic ponit curam per sternutationeꝫ. dicit: ꝙ prouocem⁹ p⁹ tertiū diē sternutationē ꝑ sternutatoria sup̄dicta. Nota cāꝫ q̄re post tres dies qꝛ añ tres dies materia erat in refluxu ꝛ post tres dies materia exn̄te fluxa ꝛ digesta ꝛ in ꝑte euacuata qꝛ etiā magis dissolueret q̄ euacuaret qꝛ mordicat miringas cerebri et excitat naturam ad expellendum ꝛ euacuādum materiam flegmaticam exn̄tem in cerebro quod sternutatoriuꝫ supra est dictum in capitulo de appoplexia vt ꝯdisi piper castoreo vel quia ista puluerisent̃ cum succo auricule muris vel cum succo ficle. sed magis valet succus auricule muris ꝛ per ista intelligit oīa particularia que pn̄t excitare naturaꝫ ad expellēdum materiam flegmaticā exn̄tē in cerebro sicut ligature frē ī brachijs ꝛ coxis complicatio digitorum et attractio pilorum barbe ꝛ pectinis ꝛ aurium ꝛ nasi quia sūt in graui somno ideo oportet vt fortiter excitent̃ ꝛ appositio ventosaruꝫ in coxis sine scarificatione ꝛ gordonius

dicit ꝙ habeant tubicinatores ⁊ fiāt soni fortes ⁊ debent excitari ne moriantᷣ in somno ⁊ tunc fiat ventosa in doloris loco quia ad locum dolorosum virtꝰ sensibilis transit ⁊c.

¶ Et rademus caput ⁊ liniemus ex sinapi ⁊ castoreo ⁊ aceto

¶ Hic ponit curam per epithimata ⁊ linimēta. dicꝫ: ꝙ capite raso epithimemꝰ ip̄m cum sinapi ⁊ aceto ⁊ castoreo. Nota cām q₂ in parte posteriori dn̄atur materia flegmatica frigida ⁊ humida et quia ista sunt ca. in quarto gradu cōsumunt ⁊ resoluunt materiā ⁊ rōne aceti virtus medicine penetrat meliꝰ. loco emplr̄i valēt dicta in caplo de appoplexia q₂ eadē cura nisi q₂ in appoplexia medicine applicantur supra totū caput. sed in litargia supra partem posteriorem.

¶ De congelatione. Cap. 6

c **Irca rubricaꝫ** nota q̄d sit ꝯgelatio put hic sumitᷣ est mala cōplexio frā ⁊ sicca cū materia vel sine materia existe in pte posteriori capitis rōne cuiꝰ spūs aīales ingrossantᷣ reficiuntᷣ immobiles et iō nō pn̄t transire nec ire ad organa exteriora sensuum propter qd̄ mēbra carent sensu ⁊ motu ⁊ ꝓpter hoc stant in eadē dispōne in qua erant qn̄ inuasit eos passio q₂ stant si stando inuasit vel iacent si iacendo inuasit eos. vl̄ oculis clausis si sic inuasit ⁊ hoc ꝓpter nimiā siccitatem ideo credunt vulgares ꝙ loquantur cuꝫ deo ꝓptea ꝙ oculos habēt apertos vel clausos q₂ dicūt ꝙ sunt rapti a deo. Nota ꝙ tres sunt cause congelationis. s. p̄mitiua sicut res non naturales inducentes formā frigiditatis in posteriori parte capitis quia illa fit maxime vt potus aque frigide multa comestio fructuum infrātoꝝ in aq̄ vel in loco nimis frō trāsitus vapoꝝ froꝝ in tpe multum calido vel in corpore calido vl̄ intrante cellaria nimis frā aer frigidus. Cā aīis est hūor frigidus ⁊ siccus an̄ꝙ inducat immobilitateꝫ ⁊ grossitieꝫ in spībus cerebri. Cā ꝯiuncta dr̄ mala cōplexio frā ⁊ sicca cuꝫ materia vel sine materia ingrossans spiritꝰ ꝓpter quā nō descendūt ad membra inferiora ꝓptᷣ qd̄ nō est mirū si spūs aīales nō pn̄t descendere in congelatōne q₂ nō pn̄t descēdere in litargia cū ꝯgelatio causetᷣ ab humore melancolico qui magis ingrossat ⁊ immobilitat ꝙ flā q₂ magis est grossus ⁊ propter hoc melancolici inspiciūt intuitu fixo: semꝑ em̄ volūt respicere in vno loco.

¶ Cum aliquis quasi dormiens iacet ⁊ non mouetur: ⁊ licet sint oculi aperti. palpebras tamen nō mouet stupidus est siue frigidus.

¶ Hic determinat de ꝯgelatione. primo ponendo signa. scd̄o curā. dicit ergo prīo sic cū aliq̄s iacet q̄si dormiens ⁊ non mouetur lꝫ oculi sint apti tn̄ nō mouet palpebras sed stupidus est vel rigidus. Cā ꝙuis sit passio ī posteriori parte cerebri tn̄ spūs reducūtᷣ īmobiles ꝓptᷣ materiā frigiditatis q₂ nō transeunt ad organa ⁊ iō stāt vel iacent dormientes: sed oculi sunt apti ꝓptᷣ nimiā siccitatem q₂ sicut hūidas est cā clausionis sic siccitas multa est cā aptionis ⁊ nō mouet palpebras ꝓptᷣ dispōnē q₂ est ibi corruptio sensus ⁊ motus ⁊ nisi excitentᷣ moriuntᷣ ꝑ istuꝫ motū. Nota ꝯuenientiā ⁊ drām inter litargiā ⁊ ꝯgelationē. ꝯuenientia est q₂ in vtraqꝫ est passio in posteriori pte cerebri Iteꝫ in vtraqꝫ est ablatio sensus ⁊ motꝰ silr̄ in vtraqꝫ est obliuio quia in vtraqꝫ patitᷣ ps posterior iō viaticus inter ista nō facit capitula. differentia tn̄ est q₂ litargia causatᷣ a materia flegmatica faciente appostema in posteriori pte cerebri sed cōgelatio fit a materia frā ⁊ sicca cū materia vel sine materia.

¶ Curandus vero est ex medicinis subeth.

¶ Ponit p̄mo ꝯueniētiā litargie cū cura ꝯgelationis. scd̄o oñdit in quo drn̄t. tertio ponit curam per epithimata dicit ergo sic. qui patitᷣ ꝯgelationeꝫ debet curari cū medicinis litargie. Nota ꝙ cura litargie ⁊ ꝯgelationis ꝯueniūt in tribus.

pmo in qualitate medicinē iō medicine vtriusqꝫ debent esse medicine fortes cuꝫ vtraqꝫ sit de materia grossa ⁊ frā qꝛ non pñt digeri in breui tpe. Tertio i applicādo qꝛ in posteriori pte capitꝭ. Sꝫ dr̄ñt qꝛ medicine curātes ꝯgelationē debent eē appropriate illi hūori melācolico si peccet cū materia. si vero sine maťia indiget sola calefactōe ⁊ tales medicie dicte sūt supra in caplo doloꝝ capitꝭ ꝓuenientꝭ ex hūore melācolico. sꝫ qꝛ ibi nō facit mētionē de clisteri vl' suppositorio iō posset fieri tale clistere in ꝯgelatōe. ℞. boragꝭ. cū toto buglo. cū toto mellisse fumi tre mercurial' añ. ℳ. j. anisi maratri cuscute añ. ℥. ß. thi epithi vtriusqꝫ sticados añ ℥. ß. furfuris. p. j. mellis olei de lilio vel sizāini añ. q̄rtꝭ. ℔. sal' gēme. ℥. j. yererufini vel loco ei' yerologodiō. ℥. j. fiat clistere vsqꝫ ad q̄rtꝭ. v. mistret stomacho vacuo añ prādiū vel añ cenā qꝛ nos possumus addere vl' diminuere quātitatē clisteris qꝛ aliq̄ hñt magna intestina ⁊ nō sufficeret eis pua quātitas ⁊ in hoc cōiter errant medici qꝛ tātū dāt de syrupo vni puo sicut vni forti ⁊ magno qđ faciunt q̄ttuor coclearia syrupi et vj. aq̄ in corpe magno quasi nihil ⁊ cōiter ita vtimur ⁊ male nunq̄ aqua dꝫ corrūpe virtutē medicine certe imo qꝛ si pa. sumeret sine aqua esset meli' ⁊ iō caueatis in hoc casu. silr pꝫ in sternutatōe qꝛ in litargia cōpetit cū ell'o al. qꝛ euacuat flā sꝫ in cōgelatiōe cū ell'o nigro qꝛ euacuat mēliā.

¶ Hoc tamen addito vt oleū sambucinum super caput fundatur ⁊ in omni libra ei' sit. ℥. j. euforbij.

¶ Hic ponit in quo dr̄ñt cure istarū passionū. dicit: q̄ debēt curari cū medicia litargie addito oleo sambuci. ⁊ capiti infūdat. cā est qꝛ in hoc casu nō cōpetit acetū qꝛ infrāt ⁊ desiccat sed oleū sambucinuꝫ qꝛ calefacit et hūectat. Cā quare cōpetit ab intra qꝛ medicina q̄ applicat ab ex̄ indr̄ñter materiā flāticā ⁊ mēlicā euacuat: sꝫ nō ab intra sed appropriata.

¶ Ipsi quoqꝫ caput ex castoreo et euforbio ⁊ oleo sambucino liniat.

¶ Dicit q̄ caput epithiet cū ol'o castoreo ⁊ euforbio mixtis cū oleo sambucio ⁊ loco ei' posset fieri embrocatio cū aqua de coctiōis posita in clisteri. remota mercuriali qꝛ nō ponit ibi nisi ad mūdificādū.

¶ De paralysi graui. Cap. 7

Circa rubricaꝫ nota quid sit palis. vñ palis ē mēbroꝝ mollificatio cū ablatiōe sēsus ⁊ mot' ca. ⁊ p hoc q̄ dr̄ mollificacio dr̄t a spasmo qꝛ in palisi extēdit mēbrū sm longū. in sasmo sꝫ latū. sꝫ p hoc q̄ dicitur cum ablatione sensus ⁊ mot' differt a tremore ⁊ stupore que dicunt minor paralisis vt videbitur infra. In ista rubrica intelligit de paralisi graui i qua aufertur sensus ⁊ motus: ⁊ non de minori. Secundo nota q̄ paralisis est duplex. vniuersalis ⁊ pticularis. vniuersalis que tenet medietatem corporis sm longum scilicet de capite vsqꝫ ad pedes. particularis que in vno membro tm̄. vt manu pede matrice vel lingua. In vlī q̄nqꝫ paraliticatur totū corpus excepto capite qꝛ si esset i capite iā esset appoplexia. Nota tertio q̄ paralis tres sunt cause. primitiua est illud q̄ multiplicat humorē flāticū in corpore vel in mēbro in origine neruoꝝ. exēplū pmi sicut cibi fri ⁊ humores/nimia crapula/nimia humiditas pisces carnes porcine magna quātitas offaruꝫ: fructus fri ⁊ hu. somnus superfluus. quies superflua: q̄uis iuuet ad hoc complexio frigida et hu. et dispō carnosa ⁊ pinguis. similiter officium piscatoꝝ. Exēplū scđi casus per ussio litargia appoplexia ⁊ qꝛ lꝫ ista non multiplicant humorē flāticū in neruis tñ opilāt vias vnde spūs ⁊ calor non possunt venire. a cerebro fit palis ⁊ generatur aquositas a cerebro ppter defectū spūs ⁊ caloris natural'. Cā añs est materia flātica mala imbibita in neruis ⁊ i porositatib' mēbroꝝ anteq̄ auferat sensus ⁊ mot' q̄ venit a sanguine ⁊ melācolia ex venis ⁊ arterijs que sunt causa opilatōis sꝫ vt pliꝫ ptiet maťie flātice ibibite i neruis.

Causa coniūcta est materia flegmatica actu imbibita in porositatibꝰ membroꝝ qꝛ spūs non pñt transire ad membra ratione istaꝝ opilationū. vtruꝫ aūt possit generari a sanguine colˀ. vel melancolia fiet ꝓncipalis ꝯplo. Nota ꝙ inter palisim ⁊ spasmū est duplex dr̄ia ⁊ ꝯuenientia: quia in vtroqꝫ est passio neruoꝝ vel mala ꝯplo frigida. Item in vtraqꝫ ē ablatio sensus ⁊ motus. ⁊ loquor de spasmo i facto esse: qꝛ qñ est i fieri est bñ motus ꝓter naturā. Sꝫ dr̄ia ē: qꝛ in paralisi membrū elongatur seu augmētatur ꝓm longuꝫ ⁊ diminuit ꝓm latū. ⁊ causa est: quia materia flegmatica faciēs palisiꝫ est materia flegmatica ⁊ extendit lōgū: vt patꝫ de corrigia madefacta in aqua. Scđo qꝛ in palisi ꝑs sana attrahit egrā ad se: quia pars paliticata est mollificata ⁊ ꝓlongata: ideo istaꝫ trahit pars sana. Sed in spasmo est ecōtra pars infirma attrahit ad se sanaꝫ: sicut in tortura trahitur versus ꝑtem illā infirmā. Nota ꝙ in spasmo ⁊ tortura membrū curtatur ꝓm longū: ⁊ augmētatur ꝓm latū et est membrū spasmatū grossuꝫ. rō est: qꝛ materia est grossa. ⁊ ideo nō extēdit mēbrū ꝓm lōgū sed augmētat ꝓm latū.

C Um aliquis se mouere nō valet aut vnuꝫ vel plura ex membris mouere non pōt atqꝫ eoꝝ sensum amisit/ ipsum paralysim ipsius membri aut ipsoꝝ mēbroꝝ incurrisse ꝓnūciamꝰ.

¶ Determiat de palysi que est egritudo neruoꝝ. ponēdo ꝑmo signa. scđo curaꝫ. dicit: ꝙ cū aliqˢ se mouere nō potest/ vl' nō pōt mouere vnū mēbruꝫ vel plura/ aut sensuꝫ aut motū mēbri amisit: ꝓnūciamus ipm̄ esse palyticū. Nota ꝙ q̄daꝫ sunt signa palysis ꝓnostica: vt frequēs stupor vel tremor membroꝝ. ⁊ dr̄ stupidū qꝛ diminuit sensus eiꝰ vel tremor qñ fit tremulosuꝫ. Signa demōstratia sūt ablatio sensus ⁊ motus. ⁊ per hoc ꝙ dicit difficiliꝰ tāgit vl'em ⁊ ꝑticularē. vl'eꝫ cū dicit: ꝙ aliqˢ se mouere non pōt. particularē: cuꝫ dicit: aliqđ de suis mēbris.

Signa salutis palysis sunt reꝑatio sensus ⁊ motus. ⁊ qñ erat in sanitate cuius coloris fuit membrū illius fit in passione. Signa mortis cōtinua sunt ablatio sensus ⁊ motus. ⁊ ꝯtinua maceratio et mutatio coloꝝ vel ad liuiditateꝫ vel ad nigredinē diminutio coloꝝ: ⁊ q̄uis nutriat ad hec est valde imꝑfectꝰ. ⁊ ex hoc patꝫ cā ꝑtis q̄re si aliqˢ nō pōt se mouere: qꝛ tūc est signū ꝙ opilatio est in neruis rōne cuiꝰ aufertur sensus ⁊ motꝰ: qꝛ opilatio est cā palysis/ vel est ipsamet. si palis̄ fiat ꝑ morbo vl' est cā fumēdo palysim ꝑ accūte. Scđo nota ꝙ aliquādo in mēbro aufertur sensus. ⁊ remanet motus ⁊ aliqñ ecōtra. vel ambo sil'. aliquādo cā dicti: quia fortior cā req̄rit ad motū q̄ ad sensuꝫ: qꝛ mouere est agere/ ⁊ sentire est pati: vt ptꝫ. iij. de aīa. ⁊ ideo qñqꝫ remanent spūs sufficiētes ad sensum ⁊ non ad motū: sed auferẗ sensus ⁊ remanet motꝰ: fiūt ꝑ diuersos neruos ⁊ opilatio pōt esse in vno: ita ꝙ non fit in alio. ⁊ aliqñ auferūtur ambo. ⁊ cā est ratione magne opilatiōis: qꝛ tūc nō descēdunt spūs ad mēbra. ⁊ aliqñ opilantur ambo nerui sensitiui ⁊ motiui.

¶ Cuius curaꝫ incipiemꝰ: pillulas fetidas quas cōposui dādo.

¶ Ponit curā palysis. Primo qñ venit a materia flegmatica. Scđo a casu ⁊ ꝑcussione. dicit: ꝙ nos accipiemꝰ pillulas fetidas quas cōposui. Nota ꝑmo ꝙ in cura palysis q̄ttuor debēt cōsiderari. Prio q̄ in ꝑncipio nō dētur medicine vt eēnt euforbiū: elleborus: colloquitida: nec intus nec extra nec i augmēto. et causa est quia resoluit subtile ⁊ remanet grossuꝫ nec disponeret materiā: ita ꝙ augmētaret morbū/ sicut si volumꝰ incipe cū vnguēto añ euacuatiōeꝫ factā cum clisteri dissolueret subtile ⁊ grossuꝫ remaneret. sed paulatiꝫ est ꝓcedere ad fortiora. Secundo est ꝯsiderandū si palys̄ sit cuꝫ fe. vel non. si sic: debēt admīstrari medicīe ꝯposite ex calidis ꝓpter palysim ⁊ ex frigidis ꝓpter fe. si non ꝯpetūt magis ca. Tertio de effectu medicinaꝝ applicādaruꝫ quē inducūt: qꝛ si medicīe calefaciūt

mēbri z rubefiūt debēt removeri: quia est nimis calidū. z ppt hoc debēt removeri emplastra ad min⁹ qlibz die. z si nō rubescat: imo si cōprimas mēbrū z albescat membrū/signū est bone medicine. Quarto quō medicine debēt applicari z debēt poni in origine nervoꝝ: qꝛ si ponerētur supra membrū paliticatū medicina parū faceret. vt dī. iij. ca. fen pma. c. de paralysi. z Gal. pmo de iterioꝛib⁹. Unde non dico ꝙ medicina posita supra membrū palyticū nō iuvet. sed nō tātū sicut supra originē nervoꝝ. Nota scdo q̄re valēt pillule ille fetide. causa ē: qꝛ evacuatur materia illa flegmatica a venis: vt pꝫ p materialia: ſꝫ añ dꝫ dari talis syrup⁹. ℞. rad. achori qrt. j. z ß. herbe palysi. ana. iij. yne ypicon vtriusqꝫ salvie rute melisse folioꝝ lauri añ. ana. j. fizeleos xilobalsami: carpobalsami se. basiliconis añ. ʒ. j. spicenardi squinanti añ. ʒ. j. floꝝ anthos vtriusqꝫ sticados añ. ʒ. j. mellis electi lib. ß. panis zuccari al. qrt. iij. fiat syrup⁹ diligēter clarificat⁹ vsqꝫ ad lib. j. vel. ß. z fiat cū aq̄ pluviali illi⁹ brevioꝝ ℞. radicū achori lib. ß. salvie. ana. iij. florū sticadꝰ arabici qrt. j. mell' electi lb. ß. panis zuccari qrt. iij. fiat syrup⁹ diligēter clarificat⁹ cū aq̄ pluviali in passionibus nervoꝝ multū valꝫ ꝛc.

¶ Que. ℞. pulveris yera pigre. ʒ. x. colloquitide iterioꝛis. ʒ. v. euforbij ʒ. ij. z. ß. castoꝛei. piper: assefetide serapini oppoponaci. sandaragi idi. sinap. oium. vij. añ. ʒ. j. centauree minoꝛis elacterij amboꝝ añ. ʒ. v. gūme in succo rute dissolvantur: et alia ex eis conficiātur. z fiant pillule z fiat ex eis. x. potiones.

¶ Dicit ꝙ ꝯfectio pillularū dꝫ esse talis. ℞. pul'. yerapigre. ʒ. x. colloqntide iteriorꝫ. ʒ. v. euforbij. ʒ. ij. se. castoꝛei. ʒ. j. pipis assefetide serapini oppoponac' sandaragi indi. i. epithimi oium añ. ʒ. j. cētauree mioꝛ' elacterij amboꝝ añ. ʒ. v. gūme in succo rute dissolvant. z alia ex eis cōficiant/de q̄b⁹ pñt dari. iiij. vel. v. ad modū pōderis. v. granoꝝ. Nota ꝙ hec medicina nō dꝫ dari nisi in corpe multū forti qꝛ est multa violēta ppter euforbi invnet pul'. colloqn. sed alia medicia debilis pt eē talis. ℞. yerapigre. ʒ. ʒ. ij. turbith bū gūmosi interi⁹ z exteri⁹ mūdati. i. vt removeret prima crusta q̄ nihil vꝫ agarici electi añ. ℈. j. ʒʒ. alb. casto. añ. ℥. v. pulpe colloqn. bdellij añ. ℈. ß. et ponitur. ʒʒ. qꝛ turbith de se evacuat hu. grossos. z ppt ʒʒ. evacuat materiā mag' subtilē z aquosaꝫ/pulverisanda pulverisent z oia misce cū ydromelle facto de aq̄ salvie. z fiant pillule ad q̄ntitatē ciceris. z administrent in introitu lecti. Nota ꝙ turbith rectificat p. ʒʒ. ſm rasim. ſꝫ Joh. ebeme. dicit. ꝙ turbith evacuat flegma subtile imbibitū i nervis. z si admistret cuꝫ. ʒʒ. evacuat flegma grossuꝫ. z iō nun⁹ dꝫ poni in paralysi de. ʒʒ.

¶ Quaꝝ vnā postꝙ eger sumpserit per tres dies quiescat: z nutriat tūc cū aqua ciceris z oleo z sinapi.

¶ Ponit modū dietādi post sumptioneꝫ medicine z modū rectificādi eā. et dicit: ꝙ patiēs accipiat vnū potuꝫ: ex quo per tres dies nutriat. q̄escat z capiat cū aq̄ cicerū z oleo z sinapi. deinde bibat aliā. Nota q̄re dꝫ q̄escere: qꝛ ista medicina est multū fortis z virtutē debilitat. z ideo opꝫ pvidere vt materia digerat et post evacuat post digestionē. z p istū intelligit quēcūqꝫ aliū syrupū digestivū materie. z p pmū intelligit alios por' ꝯveniētes z post dent alie medicine. sic dꝫ fieri in q̄buscūqꝫ cronic': qꝛ materia pmo digeratur z postea evacuat. z sic palatim digerat z parū evacuatur.

¶ Deinde bibat aliā potionē: quod postꝙ ter fecerit per aliquos dies quiescat.

¶ Ponit aliam medicinaꝫ. dicit: ꝙ si medicus non habet aliaꝫ medicinā debꝫ sumere assamfetidā: qꝛ multū cōfert z aliqui addunt piper vt viaticus. causa est: qꝛ est ca. z sicca. z ꝯsūit materiā flegmaticā. et de sua ppꝛietate respicit nervos calefaciēdo z ꝯfoꝛtādo z mag' rōe piperis qꝛ dat acutū saporē removēdo oleū.

Et nutriatur carne frustatim inci/sa ꝛ ĩ sartagie frixa: ꝛ mutagemath in quibus sunt spẽs calide: vt piper et his similia. In potu vero sumat hydromel.

¶ Ponit aliam medicinã que cõpetit in palisi. ꝛ dicit: ꝙ si virtus palitici est bo/na. i. fortis: tũc fames est bona medicia ꝛ vigilie sitis ꝛ motus. ꝛ postꝙ etiã fece/rit qescat post aliquos dies ꝛ nutriatur carne incisa frustatim et frixa in patel/la ꝛ aues ꝛ colũbi/maxime in qbus spe/cies calide sunt: sumat ĩ potu ydromel. Nota cãm qnare valet fames ꝛ vigilie ꝛ motus. cã est: quia hec tm̃ desiccant: vt abstinentia qñ calor non inuenit in qđ agat ꝛ ꝯuertit se in materiã flegmaticã ꝛ cõsumit eã: similiter mot⁹ ꝛ vigilie ca/lefaciũt ꝛ ꝯsumũt. ꝛ dicit notãter si vir/tus sit fortis: q2 si esset debilis, nõ cõpe/teret: q2 motus hꝫ debilitare. Sꝫ q̃re cõ/petit caro assa frustatim incisa: q2 assa magis consumit materiã flegmaticã ꝙ elixata: quia siccior. ꝛ per istã assaturaꝫ intelligit aliũ modũ assandi vt ĩ casola: in veru. Sꝫ per illud vocabulũ arabicũ intelligit aues siccas ꝛ facilis digestio/nis. ꝛ spãliter inter oẽs aues mundi va/lent colũbi: vt dicit rasis in q̃rto hui⁹. Sed ydromel cõpetit dupl'r de causa. s. in via medicine: q2 incidit materiaꝫ fle/gmaticã. scđo in via cibi: quia q̃si nihil nutrit. ꝛ rõne potus dꝫ admistrari ydro/mel. ꝛ causa est: quia vinũ nõ cõpetit in passionib⁹ neruoꝝ cum sit maximus pe/netrator. facit eñ penetrare cibũ crudũ ꝛ ad neruos mõ vinũ ꝯuertitur. qñqꝫ in acetũ. ꝛ acetum nocet neruis. Scđo no/ta ꝙuis plures species competãt in pa/lisi tã simplices ꝙ cõposite: tñ iste pul. est appropriat⁹. ℞. interioꝝ cynamomi electi q̃rtʒ. ß. coriandi ꝑparati. ℨ. ʃ. gario/filoꝝ galãge pipis cubebe domestice ma/sticis nucis musc. añ. ʒ. ʃ. rađ achori sicci ℨ. ij. ligni aloes storacʒ calamite añ. ʒ. ß. salu[illegible]e sicce/folioꝛuꝫ sticados armeniaci añ. ʒ. ij. croci. ℈. ij. se. anisi. feniculi añ. ʒ. iij. panis zuccari al. ℨ. ʃ. fiat puluis sub/tilis. ponitur ĩ sacculo de aluta vt meli conseruetur. ꝛ vtatur ipso in olla vel in paraxide vel in cibarijs.

¶ Membra quoqꝫ eius ex oleo co/stino inũgãtur. Qđ recipit. ℨ. j. pipe/ris. piretri. euforbij oĩuꝫ triũ añ. ꝑtẽ tertiam. ℨ. j. castorei. ℨ. v. dissoluãtur oĩa in media libra olei de cheirim aut de narcisco ꝛ vtat eo.

¶ Ponit curaꝫ palisis ꝑ vnguẽta. dicit: ꝙ mẽbrũ paliticatũ dꝫ inũgi cũ oleo co/stino ꝙ sic fit. ℞. costi amari. ℨ. ʃ. piperʒ piretri euforbij añ. ꝑtẽ tertiã. ʒ. vni⁹ ca/storei. ℨ. ß. dissoluatur ĩ oleo de cheirim. i. de viol'. sarracẽicʒ aut de narcisco. Uñ nota ꝙ oleũ dupl'r fit. Uno mõ vt omĩa ista ponãtur in vna olla sup cineres ca/lidos ꝛ bulliant. iij. vel. iiij. inũdationi/bus. ꝛ postea oleũ coletur ꝛ cũ isto oleo membra inũgant. Alio mõ ꝙ fiat inun/datio in duplici vase: ita ꝙ olla in q̃ sint ista posita sit ĩ alia olla in q̃ sit aqua fer/uens ad cuius ebullitioneꝫ ebulliat ne interi⁹ olei euaporet. Et postea colet et cum isto oleo mẽbra inũgant. ꝛ iste mo/dus est artificialis: q2 oleũ qñ de se ebul/lit magis ꝯsumit. ꝛ dicit ꝙ bulliat ĩ du/plici vase ꝛ fiant tres vel q̃ttuor ebulli/tiões. Nota ꝙ mẽbra q̃ debẽt inũgi isto oleo sunt duplicia. s. membrum parali/ticatum: ꝛ mẽbrũ a quo oriũtur isti ner/ui. Uerbi gratia. si pedes sint paralitici spina dorsi debet inungi iuxta euꝫ: quia ab ista parte oriuntur nerui ad pedes. si manus sit paralitica spina colli debꝫ in/ungi/maxime versus spatulas: quia ibi oriuntur nerui venientes ad manuꝫ: q2 nihil valeret medicina si solum applica/retur supra membrum paraliticatũ nisi etiam poneretur supra originem neruo/rum. causa quare illud oleuꝫ valꝫ: quia confortat neruos et calefacit et alterat malam complexionem frigidam et hu/midam: similiter consumit materiã fle/gmaticam imbibitã in porositatib⁹ ner/uorum. Item per illud intelligit similia olea vnguenta emplastra embrocatio/nes dissoluentia. Et tale vnguentuꝫ va/let. ℞. radicʒ achori rađ. lilij costi ama/ri añ. vnciaꝫ mediã. piperis: piretri: eu/

forbij castorei añ. ʒ. ij. saluie sicce. ʒ. iij.
florũ sticados arabici. ʒ. j. ⁊ ß. spicenar
di squinãti añ. ʒ. j. succi herbe palisis fa
cta residentia. ℥. ij. olei de narcotico vel
de mastice vel de nuce indica añ. q̃rt℥. j.
vini albi. ℥. iij. puluerisanda pulueris̃en
tur ꝯquassanda cõquassentur bulliãtur
simul super cineres cali. vsq̃ ad cõsum-
ptionem vini ⁊ recolẽtur ⁊ colature ad-
datur cere ꝙ sufficit. pono vinum ad cõ
fortandũ vt non cõsumatur vnguentũ.
vel fiat sic ⁊ est optimũ. ℞. olei benedi-
cti olei terebentine añ. quart℥. j. cere q̃ꝺ
sufficit fiat vnguentum. Nota ꝙ oleum
vel olea que competũt in paralisi sunt
tria. oleum de maiorana: oleum de cyna
momo: oleũ de iunipero. Nota ꝙ talis
ablutio cõpetit. ℞. saluie sicce. ℳ. tres
conquassentur ⁊ bulliantur in trib⁹ lib.
aque pluuial' quousq̃ redeat ad lib. ij. ⁊
in fine decoctionis bulliat cum duabus
ebullitionibus. florum sticados arabici
quart℥. ß. coleẽ ⁊ colature addatur aque
marine. lib. j. vini albi lib. ß. mellis ele-
cti. quart℥. j. vel loco decoctiõis recipia-
tur aque saluie sticados destillate vel
ablutio cum aqua ardẽti sola vel mixta
cum modico vini albi. ⁊ expert⁹ sũ fre-
quenter in dolore neruorũ. Nota ꝙ pri
mo membra debẽt fricari donec fuerint
calefacta anteq̃ explicẽtur ista vnguen
ta. Emplastra superi⁹ dicta ĩ litargie cõ
gelatiõe: ⁊ appoplexie bene valẽt ĩ isto
casu nisi ꝙ addatur p̃dictis gũmi ruthe
agrestis. ʒ. ij. vel sic. ℞. succi ruthe facta
residẽtia lib. ß. pulue. stercor℥ columbi-
ni ꝙ sufficit ad incorporãdũ fiat empla-
strum mediocriter liquidum ⁊ extenda-
tur supra pannũ ⁊ ponatur supra mem-
brum paliticatum. ⁊ sola fricatio mem-
bri paliticati cum succo ruthe est valde
vtilis. Nota ꝙ ista vnguẽta ⁊ ablutiões
pñt admistrari duob⁹ modis. Uno mo-
do ĩ balneo. Alio mõ sine bal. si sine bal-
neo p̃cedat vl'is purgatio: ⁊ in hoc errãt
multi. nam nulla fricatio vel medicina
debet dari localis ante vl'em purgatio-
nem: tales medicine vl'es tunc multũ iu
uant. balneũ ⁊c. cõpetens in palisi ẽ du
plex. s. naturale ⁊ artificiale. naturale ẽ
balneũ aque marine vel aque sulphur℥.
Sꝫ artificiale duplex est. vnũ ex herbis
positis in syrupo: bulliant in aqua. ⁊ ex
illa aqua fiat stupha: vel sic ꝙ herbe po
nantur in olla: et alia olla sit supposita
⁊ bene lutata ⁊ cũ fermẽto. ⁊ in olla su
periori fiat foramẽ in quo ponatur can
na attingens ad tinam vbi est patiẽs ⁊
recipiat fumũ: ⁊ ꝙ fumus ad ꝑteꝫ infir
mam veniat ⁊ ꝙ tina sit bene coopta. ⁊
illud balneũ sine aqua vocatur stupha.
Alio modo fit ꝙ ferueat aqua cum her-
bis illis ⁊ ponitur in tina. ⁊ patiens se-
deat supra sedẽ altam ne tangat aquaꝫ.
⁊ hoc fit cõiter in passionib⁹ frigidis. ve
rum est ꝙ primũ motũ facimus vt vide
atur aliquid fecisse. Spãle vnguentũ in
hoc casu fit de decoctione vulpis ⁊ alijs
omnib⁹ intestinis suis admixtis p̃cedẽ
te purgatiõe: q2 aliter esset causa destru
ctionis. ⁊ ꝑ ꝯñs augmẽtatio palisis.

¶ Diebus vero quib⁹ quiescit dan-
de sunt quaq̃ die. ʒ. ij. de anacardi-
no q̃ꝺ. ℞. ʒʒ. piretri nigelle costi me-
lanopiper℥ macropiperis oggij om
niũ añ. ʒ. j. myrrhe rute sicce fetide
aristol'. baccarum lauri castorei seta
ragi indi sinapis gẽtiane oĩuꝫ añ. ʒ.
v. mellis anacardi. ʒ. v. vngãtur cuꝫ
oleo nucũ: ⁊ cuꝫ melle cocto cõficiã
tur. hoc eñ medicamẽ valde cõfert
paralisi: apoplexie torture ⁊ tremo-
ri morfee morsib⁹ scorpionis ⁊ om-
nibus passionib⁹ frigidis: ⁊ spasmo
humido. Que cũ sumitur illico ꝓuo
cat sudorẽ ⁊ infert febrẽ.

¶ Ponit curã palisis ꝑ electuariũ dicẽs
ꝙ patiẽs q̃escat a sumptiõe medicinaꝝ
deinde sint cibi dieb⁹ quib⁹ q̃escit. ʒ. ij de
anacardino. ℞. ʒʒ. piretri nigelle costi
mellisse piperis macropiper℥ oggij. i. se.
macedonici oĩuꝫ añ. ʒ. x. myrrhe rute ass-
se aristologie baccarũ lauri castorei sina
pis gentiane oium añ. ʒ. v. mellis ana-
cardini q̃rt℥. v. inungãtur simul cũ oleo
nucis conficiantur cuꝫ melle cocto. hec

autem medicina confert paralisi appo-
plexie torture tremori albaras morsib⁹
scorpionis ⁊ oībus passionibus frigidis
et spasmo hu. Cum aūt sumit illico pro
uocat sudores ⁊ īfert febres. Causa qua
re vʒ confortat neruos: vt parʒ p mate-
rialia: vt castoreum ⁊ anacardinuʒ. que
confortant neruos ⁊ mel anacardinuʒ
multū valet. ꝯfortat memoriā cū sit ca.
et sic. ⁊ remouet malā cōplexionē frigi-
dam ⁊ hu. ⁊ cōsumit materiā flegmati-
cam ipām desiccando sic ꝓuocat sudorē
et fe. inflāmādo ⁊ fe. palisi ⁊ spasmo cō
fert: qꝛ sudor aperit poros per quos ma
teria expellitur ⁊ fe. cōsumit materiaʒ:
ideo est valde bona in hoc casu: ⁊ in egri
tudinibus alijs frigidis: qꝛ subtiliāt ma
teriam. Nota qꝛ tale electuariū est fort꜀
virtutis nō debʒ admīstrari nisi preces-
serint leniora domestica magis: quia in
egritudinibus cronic꜀ dem⁹ de debilib⁹
ad fortiora ꝓcedere. Electuarium do-
mesticum. ℞. pul. pliris siue musc꜀. ʒ. ß.
cinamomi electi. ʒ. j. ligni aloes storac꜀
calamite nuc꜀ muscate cubebe domesti-
ce aā. grana. v. masticis granoꝝ tincto-
ruʒ aā. ℈. j. se. anisi. se. feniculi coriādri
ꝑpati aā. ʒ. j. carniū vuaꝝ paſ. pinguiū
ʒ. ß. ꝯserue achori. ʒ. j. corticis citri cōdi
ti. ʒ. iij. cōserue anthos. ꝯserue sticados
arabici aā. ʒ. ij. aque saluie ʒ. v. aq̄ rosꝫ. d
damasco q̄rt꜀. j. zuccari al. lb. j. fiat ele-
ctuariū in bolis. Nota ꝙ illud habeatur
in memoria ne aliquis decipiat ꝙ predi
cta electuaria ⁊ vnguēta cōpetūt in pa
ralisi cuius materia aīs ⁊ cōiuncta sūt
de materia frigida: sʒ qū aīs est de ma-
teria ca. nō ꝯpetūt ista fortia donec ma
teria sit euacuata: verbi gratia palisis
pōt venire a cā extrīseca calida dissoluē
te flegma: ⁊ rōne flegmat꜀ dissoluti exi-
stentis in porositatib⁹ neruoꝝ spūs nō
pñt trāsire mēbra: iō nō competūt talia
donec talis cā remoueat: sʒ cōiuncta re
manēte frigida cū mala ꝯplexione ner-
uoruʒ frigida: tūc bn̄ cōpetunt ista ca. ⁊
ad hec debēt eē domestica. Quare dicit
in die quiet꜀: nō cōpetit alijs dieb⁹: cre-
do ꝙ nō: qꝛ illud electuariū est multuʒ
forte: ⁊ si daret illa die q̄ darent alie me

dicine patiēs nimis affligeret mō afflī
cto nō est dāda afflictio. Sed aliud ele
ctuariū pōt dari quolʒ die: qꝛ magis do
mesticū est q̄ electuariū rasꝫ.

¶ Qꝛ si sumptū nō affert sanitatē eger ab omni medicamine per. x. dies abstineat excepta dieta, deinde ad ipsius curam redeundum.

¶ Remouet dubiū: diceret aliq̄s si illud
electuariū nō valeret nec iuuaret quid
sit faciendūʒ. dicit: ꝙ tunc quiescat per
decem dies: ⁊ tunc nisi sit curatus rede-
at ad principiū cure. Nota q̄re patiens
debet abstinere p. x. dies. qꝛ si nō iuua-
retur p illud electuariū cū sit optimum
signū est. ꝙ est ex pte virtut꜀ defecte: qꝛ
medicus nō est nisi minister nature. na
tura vero opatrix. tertio tegni. iō nō est
danda talis medicina: qꝛ magis debili-
taret virtutē: sed dʒ dimitti ⁊ virt⁹ con
fortari vt postea sit potēs ad curam: et
hoc dʒ fieri in cronic꜀ egritudinibus ꝙ
confortat virt⁹ cū bona dieta: qꝛ virtus
est q̄ curat morbos. Nota ꝙ dieta paliti
coꝝ dʒ declinare in oībus reb⁹ declināti
bus ad caliditatē ⁊ siccitateʒ: vt carnes
assate fricatio extremitatuʒ vʒ ⁊ iuuat
in mēbris paliticatis.

¶ Qꝛ si paralisis ex percussiōe aut casu euenerit ⁊ acciderit subito: taliter permanebit: nunq̄ enim sanabitur.

¶ Ponit curā palisis ex casu seu pcussio
ne. dicit: q̄ si venit subito nō curabit. cā
est: qꝛ qū venit subito signū est ꝙ venit
a forti cāu: qꝛ tollit subito potentiā mē
broꝝ ⁊ fuit factus magn⁹ cursus hūoꝝ
in neruis cāns apostema et opilationē
qꝛ ibi est imbibita magna materia ī oī-
bus porositatib⁹ mēbroꝝ. Nota scdo ꝙ
dictum rasꝫ hʒ veruʒ nisi ex tali cāu seu
pcussione causaret dislocatio ex qua so-
let causari palisꝫ: qꝛ ablatio sensus ⁊ mo
tus: qꝛ facta tali dislocatiōe sufficit re-
ducere mēbrū ad suū locū. Tertio nota
causam dictorū q̄ ponūtur in additione
rasꝫ. primo quādo spondile est tortuʒ ex
cāu seu pcussione causat ablatio sensus

et mot⁹ mēbri suppositi: ꝛ tūc vȝ redu-
cere ad ꝓpriū locuȝ ꝛ si est a materia re-
soluatur. Scōm ꝙ aliquādo pōt ex co-
rubea vel melācolica palis generari tā-
ꝙ a cā ante: nūꝙ autem a cā cōiuncta:
q꞉ ratione siccitatis nō inducit ꝓlonga
tionem in mēbro nec melācolia grossa
nō pōt imbibi in mēbro. tū bene tanꝙ
a cā ātecedēte: q꞉ pūt opilare poros ꝛ ꝓ
hibere transitū spūuȝ ad membra: ꝛ tūc
causat aquositas: q꞉ calor nō pōt transi
re ad mēbra. Tertiuȝ ꝙ aliqñ a calidita
te dissoluēte: ꝙ dissolutū imbibitur in
neruis. ꝛ causat palisiȝ sicut apparet in
hyeme ꝙ sol nō pōt cōsumere glaciē sȝ
ipsam dissoluit: ꝛ ita de se q̄ non consu
mit sed dissoluit. ꝛ isto mō spasm⁹ cau-
satur de repletione: vt patȝ tertio ꝓno
sticoꝝ. spasm⁹ accidit pueris: ꝛ sic nocet
quārtū ad causam antem ca. ꝛ sic. Quar-
tū ꝙ aliqñ ex sanguine q̄tum ad causaȝ
antis: q꞉ rōne sue multitudinis opilat
neruos arterias ꝛ venas: q̄re spūs non
pūt transire. ꝛ iō generat sanguis aquo
sus: q꞉ sanguis ꝺ se nō pōt imbibi ī ner
uis sed in porositatibus neruoꝝ et mē-
broꝝ: ꝛ ita multū cōpetit flobothōia.
Quintuȝ ꝙ aliqñ ex forti frigiditate fit
cōstringente: ꝛ per ꝯñs opilāte neruos
quare ꝛc. ꝛ iō aufertur sensus. ꝛ tūc in-
digem⁹ sola alteratiōe. Causa est: quia
in mala cōplexione sine materia nō cō-
petit euacuatio sed soluȝ alteratio ſm
Auic. fen quarta ca. scdo. ꝛ illud fit per
vnguēta ꝛ alia dicta superius. Sextum
est ꝙ aliqñ fit rōne doloris: vt in senib⁹
et tūc est difficilis ad sanandū: q꞉ habū
dāt in frigiditate ꝛ hūiditate ꝛ flegma-
te salso ꝛ etiā q꞉ sunt debilis virtutis. ꝛ
flegma salsum est mordicatiuū. Septi-
mū ē ꝙ aliqñ fit/ꝓpter ꝑcussiōnē ꝛ casū
et tūc dolor est in mēbris vel in neruis.
et rōne doloris fluūt hūores in porosita-
tib⁹ neruoꝝ imbibiti q̄ sunt cā palisis
et de isto determinat hic ras. Octauū ꝙ
aliqñ causat ex tiore subito vel tristicia
causa est: q꞉ in timore ꝓuant mēbra spi-
ritibus: q꞉ spūs sūt reclusi ad interiora
ꝛ sic/paralisis fit ideo ī timore causatur
tremor membrorum exteriorum. Ulti-
mum est ꝙ aliquando causatur in vno
membro solo: vt in stomacho matricē
vesica: ꝛ est signum qđ est in origine ner
uorum venientiū ad illa membra: nam
quando in eis dolor est trahunt ibi hu
mores: ꝛ tunc est signuȝ ꝙ egritudo est
in illo membro ad qđ superfluitates cur-
runt: ꝛ tunc ex resolutione istius mate-
rie fit magnuȝ iuuamentū: ꝛ tunc com-
petit decoctio camomille: fricatiōes: vt
mēbra expellant suas superfluitates: opȝ
ꝙ fatigentur

¶ Or si nō repēte ex ꝑdictꝭ sȝ pau-
latim ꝛ molliter inuaserit: loco per
cussiōis emplastrū hoc est apponē
dum. Os. ℞. farinā fenugreci semē
been semē mahalep. semē resiȝ bdel-
lium armoniacū adipē anatis cerā
oleum yrinuȝ. ex his fiat emplastrū
et supponatur.

¶ Ponit curā palisis ꝑ emplastꝝ qñ est
curabilis. dicit: ꝙ qñ venit paulatiȝ nō
repēte loco emplastri fiat repcussiuum
tale. ℞. farine fenugreci se. been. se. ma
halep se. resim. bdellij armoniaci adipē
anatis cerā. oleū de lilio fiat emplastrū
et supponit: ꝛ pōt poni ī forma. ℞. fari
ne fenugreci bdellij armōiaci añ. ℨ. j. pi
pis al. se. resine añ. ʒ. ij. axūgie anatis. ℨ.
ß. olei de lilio. ʒ. ij. puluerizāda puluerꝭ
subtilr liq̄facienda liq̄fiāt misce oīa fiat
ēplastrū extēdat supra pannū: ꝛ ponat
sup locū ꝑcussuȝ. Nota ꝙ ī neruo ꝑcusso
aliud ē ponēdū ī loco ꝑcusso. ꝛ aliud ī lo
co supiori: q꞉ ī loco supiori ꝯpetūt repcus
siua marie si tieat ꝙ materia q̄ fluit sit
calida. ꝛ cognoscit ꝑ ꝯplexione etatē re
gionē. ꝛ ista sunt tria mūmia bolus ar
menic⁹/sarcocolla añ. ʒ. ij. misce cū oleo
mirtilloꝝ ꝛ ponat iuxta locū ꝑcussuȝ:
q꞉ materia trahit ibi rōne doloris. ꝛ per
ꝯñs incurabilē redderet ꝛ esset timendū
de apostemate. Si vero materia eēt fri
gida quod cognoscitur per cōplexioneȝ
naturalem flegmaticaȝ et per etatem:
tunc sunt ponēda ca. stiptica sicut ma-
stix olibanū nux cipssi ꝛ filia. ꝛ icorporē

tur cū vino stiptico ⁊ ponitur iuxta lo-
cum ꝑcussum vt humores ibi nō fluant.
Sed aliud est ponendū supra locum do
lorosum mitigatiuum ⁊ resolutiuū ſm
hali. tertio tegni. nerui ꝯo sicut emplm̄
raſ ꝙ est doloꝝ mitigatiuū ⁊ resolutiuū
⁊ ꝯfortat neruos iō est valde bonū si ma
teria discurrat ad ip̄m neruū. cōpetunt
ista duo q̄ ponit raſ in dīonibꝫ suis. ℞.
olei costi quarta. ℔. olei de euforbio. ℥.
℔. misce. vl' sic. ⁊ est valde vtile. ℞. mirre
oppoponacis an̄. ʒ. v. castorei. ʒ. iij. eufor
bij. ʒ. ij. olei de lilio. ⁊ de narcisco an̄. ℥. ij.
cere. ʒ. v. puluerisanda puluerisent sub-
tiliter liquefacienda liq̄fiant ⁊ ponant
supra pānū. Nota in conquassatione vl'i
multū valet induere pellē ouinā excori
atā ⁊ recordor ꝙ habui quēdā vicinū to-
tum cōquassatū ⁊ erat debilis ⁊ nō pote
rat stāri q2 senex ⁊ induit illam / ⁊ fuit
curatus in crastino die. Similiter valet
in pueris.

¶ De stupore ⁊ tremore. Cap̄. 8

Circa rubricā

nota. ꝙ stupor est duplex: qui-
dā est mētis ⁊ ille ē actio dimi
nuta virtutis ymaginatiue q2 impfecte
ymaginatur ⁊ stat ⁊ nō loquit' ⁊ vī yma
ginari ꝙ nō facit aliq̄d de quo sit curan
dum vt pꝫ in respirationibus et est ꝓp̄e
in corporib' melancolicꝫ ⁊ causat' a frigi
do. nunq̄ a ca. quia actio diminuta non
cātur a ca. nisi sit multū excedens q2 al'r
nō faceret lesionē in corpe. De isto nō lo
quit' hic. alter est idē ꝙ dormitatio mē
bri ⁊ sic est actio diminuta sensus tact' ⁊
i stupore nō est dolor ⁊ ꝑ hoc differt a pa
lisi q2 in paralisi est actio ablata. Scdo
nota ꝙ stupor cātur trib' modis. Uno
mō vt in ꝓfocatiōe caloris ⁊ spūs ⁊ san
guis vt in senib' nā nō bn̄ sentiunt do-
lorē vt in multis ethicis ⁊ de isto non lo
quitur raſ quia cura eius est cura ethi-
ce q2 humectātia applicata ab int' ⁊ ab
ex̄ sicut cū oleo viol'. intra cū lactucis et
iste stupor est actio diminuta sensus et
mot'. Scdo mō pōt causari ex replōne
neruoꝝ vt pl'imū ex imbibitiōe materie
flātice non tamen sicut paralipsis ⁊ sic
cātur. ⁊ eadē est cura stuporꝫ ⁊ paralisis
quia vtrobiq3 dn̄atur materia flegmati
ca. Tertio mō fit ex sola opilatione sine
humoris vitio sicut in strictura vl' coar
tatione mēbri vel frigiditate extrinseca
opilante ⁊ cōstringente porositates ner
uorum: ⁊ ex constrictione quia vnū mē-
bruꝫ stat super aliud q2 spūs nō possunt
libere transire ⁊ tunc non sentiunt mem
bra ⁊ sic non determinat hic raſ quia cu
ra eius est remotio cause vt ligatiōis ⁊
constrictionis. Sed circa tremorem est
notanduꝫ ꝙ triplex est tremor. quidam
est passio neruoruꝫ ⁊ iste fit in se. ex spsi
one materie male supra musculos senti
ens motuꝫ virtus sensitiua incitās vir-
tutē expulsiuā ad expellenduꝫ ⁊ virtutē
expulsiuam expellere non potest causa
tur tremor ⁊ tunc est passio virtutis ex-
pulsiue. Alio modo causatur a causa ex-
trinseca vt a subita aspsiōe aque calide
vel frigide supra membra sensibilia ⁊ de
istis nō determiat hic ſꝫ in loco in quo
determinat de similib'. Alter est tremor
⁊ passio neruorum ⁊ de isto determinat
hic ⁊ diffinitur sic. tremor est motus pre
ter naturam cōpositus ex motu virtutꝫ
⁊ morbi ⁊ talis causat' tribus modis vt
dictum est de stupore. Uno mō ex inani
tione. Alio mō ex defectu calorꝫ ⁊ spūuꝫ
vt in conualescentibus ⁊ in ethicꝫ. quia
natura nō pōt regere mēbrū ⁊ iō quātū
eleuat natura tantum deprimit mor-
bus ⁊ ad istum tremorem reducitur tre-
mor causatus ex accidentibus anime eo
ꝙ membra remota priuantur calore et
spū ⁊ vadunt ad cor. Alio modo ex reple
tione vt ex materia flegmatica ibibita
in porositatibus neruorum ratione cui'
virtus nō potest tenere membra in sua
dispositione naturali vt ita ꝙ quātum
natura eleuat tantum materia flegma-
tica deprimit ⁊ illud est optimum bellū
⁊ isto modo curat hic quia iste curatur
cum digerētibus ⁊ euacuantib' flegma
⁊ quia stupor ⁊ tremor habent eandem
causam ideo de hijs fit solum vnum ca-
pituluꝫ. Tertio mō causat' ex opilatione
sine hūoris vitio sicut stupor. Nota q̄re

tremor plʼ accidit capiti q̄ aliis mēbris et post caput manibus. causa est: q̄a caput est flegmaticū cū sit frigidʼ inter cetera mēbra rōne materie flegmatice in eo habundantis: q2 multe superfluitates ab aliis membris sibi demādantur. q̄re postea manʼ: q2 sunt magis ꝓpinq̄ capiti. alia cā est: q2 sunt mēbra magis rara q̄ pedes. et cā ē: q2 natura ordinauit pedes ad motuꝫ: custodit et rōne motʼ.

Cum aliquis sentit aliquod suorū mēbrorum sicut est disposito pedis cum sit stupidʼ dicemus in illo mēbro stuporē esse quapropter eius cura non est differenda.

¶ Determinat de tremore et stupore. ponēdo pmo signa dicens. sensuꝫ mēbrorū obdormientiū sicut accidit dispōni pedum. dicamʼ in eis esse stuporeꝫ vel tremorem vel melancoliā. Nota pmo q̄ in pedibʼ pus sit stupor q̄ in aliis mēbris duplici de cā. Una est: q2 magis sunt remoti a fonte caloris: vt membro a quo veniūt nerui sensitiui: ideo sunt minoris sensus ꝓpter paucitatē spūs et calorꝫ. et est quare leprosi citius expiunt in pedibus q̄ in aliis mēbris: q2 ibi citius pdit sensus. Alia cā ē: magꝫ sunt q2 pedes ordinati ad motū q̄ ad sensum. ideo sunt ibi plures nerui motiui q̄ sensitiui: et stupor est actio sensus tactʼ. Nota quare nō ponit signa tremoris sicut stuporis. cā est: q2 signa tremoris apparēt ad sensuꝫ: stupor non.

¶ Quādo enī prolongatur tp̄s huius egritudinis pducit ad palisim.

¶ Pōit curā vl' correlariū. dicitq̄ dictū ē q̄ stupor ē i mēbro sup qd̄ ē mollicies iō ꝓpter hoc cura nō ē dilatāda. q̄n enī plōgat cura hmōi egritudis pducit ad palisim. cā ptis est: q2 habēt easdē cās: ꝫ differūt p̄m magis et minʼ: q2 in palisi est fortior cā: i stupore minor.

¶ Curatur aūt hec passio ex aliqua parte medicinaruꝫ paralysis et cum dieta, et vnctione ex oleo costino.

¶ Ponit curam in generali remittendo nos ad curaꝫ palisis. dicit: q̄ curatur in aliq̄ pte neruorꝫ cū dieta: et vnctione cū oleo costino. s. medicinis palisis. cā est q̄re p̄m pteꝫ curat p̄m q̄ palisis et nō p̄m totū: q2 curat cū eisdē medicinis: q̄a ab eisdē causis siue ille medicine sint digestiue siue euacuatiue. vl' fricatiōes et nō p̄m totū: q2 fortiores medicine sunt i palisi q̄ in stupore. nā forti infirmitati fortia medicamīa sūt dāda p̄m. H. q̄rto amphorismorꝫ. comēto ellebor' ꝛc. et cū palisis sit maior. igit ꝛc. vñ in stupore nō cōueniunt nisi vnguenta domestica et medicine magis tpate et alia. s. dieta etiaꝫ vt clistere positū supra: ꝫ pōt cōpetere tale clistere in stupore et treōre. ℞. cētau ree miorꝫ vtriusq̄ saluie ruthe yue pipinelle yeris ypicon mercurialis aā. M. ij. cartami mūdati. ℥. ß. agarici electi. ʒ. ij. vtriusq̄ sticados aā. ℥. j. furfurꝫ. p. j. mellis olei de lilio aā. q̄rtꝫ. ß. salis gemme. ʒ. ij. pillulaꝝ cochiaꝝ. ℥. ß. fiat clistere vsq̄ ad q̄rtꝫ. v.

¶ Or si inueterauerit passio: eger ex pillulis fetidis purgandus est, et cōplexio equanda ex anacardio et dieta.

¶ Ponit curā q̄n passio plongat. dicit: q̄ si passio plongat tūc patiēs' purgādʼ est ex pillulis fetidis. et cōplexio adequāda cū anacardino et dieta: cā ptis: q2 q̄n stupor plongat multū ꝓpinquus ē palisi: iō cōpetūt medicine fortes: q2 q̄ modicū distant sunt eadē vel equalia. scdo phisico. Quare competunt pillule fetide: quia euacuant flegma a capite et neruis. sit oleū anacardinū vꝫ multuꝫ ad cōsumēdum materiā: ꝫ q̄n stupor ē debilis cōpetūt debilia. q̄n fortꝫ cōpetunt maioratiua. i. temperata dieta que cōpetit in paralisi.

¶ Tremor autem ex eisdem curat et quibus sanatur stupor.

¶ Ponit curam tremoris. et primo in generali remittēdo nos ad curaꝫ palisi. dicit: q̄ curatur sicut stupor. causa ē: q2 habent easdem causas causandi/ habe

bunt curam. verũtamẽ cũ debilib⁹ medicinis pri⁹ sed nõ inueterata: q̄ꝛ inueteraret cũ medicinis fortib⁹. Nota q̄uis cũ eisdẽ medicinis curet tremor sicut palysis tñ aliq̄ sũt admistrãda in tremore q̄ nõ i palysi. De nũero quoꝝ alia sũt cibaria: alia herbe: alia olera: alia gũme. Cibaria inter oĩa mũda sũt s̄m Auic. t̄tio ca. f. tertia. tertio ca. ꝓprio. Cerebrũ leporis assatũ mirabiliter cõpetit in tremore ⁊ põt etiã cõpetere in palysi: tamẽ magis appropriat tremori. Olea appropriata tremori sunt tria. p̄mũ ẽ oleũ cucumeris asinini. scdm̃ est oleũ de canabo. tertiũ est oleũ de sulphure ⁊ hẽt magnã ꝓprietatem in tremore. Herbe que magis appropriate sunt in tremore sũt trifoliũ. scdm̃ est eupatoriũ. tertiũ sticados arabici. ⁊ iõ de istꝫ dꝫ fieri bases in oĩbus receptis ⁊ clisterꝫ. Sũma appropriata est castoreũ qđ vꝫ in oĩbus casib⁹ neruorum.

¶ Sed si ex superfluo vini potu euenerit eger ab ipso erit abstinendus.

¶ Ponit curã magis in spãli. dicit: q̄ qñ tremor venit ex sup̄fluo potu vini puri nõ cõpetit tunc vinũ. cã est: q̄ꝛ cã pri⁹ dꝫ remoueri q̄ effect⁹. ideo abstineat a vino qũo vinũ faciat hoc q̄ est maximus penetrator. ⁊ potest conuerti in acetũ et sic ledit neruos.

¶ Similiter si aquã q̄ ex niue dissoluitur bibẽdo hanc incurrerit passionem ab ipã abstineat. ⁊ balneũ calidissimum ingrediat̃ in qua tam diu morã faciat donec sudet. a quo cum ingressus fuerit in sole assidue moretur

¶ Ponit curã tremoris ꝓueniẽtis ex potu aque frigide multũ. dicit: si aliq̄s tremeret ex potu aq̄ frigide q̄ ex vino dissoluit̃ abstineat ab aq̄. ⁊ balneũ ingrediat̃. cã est. q̄re dꝫ abstinere ab aqua: q̄a nõ remouet̃ effect⁹ nisi prius sua cã remoueat̃. Quare balneat̃: q̄a aquositas imbibita in porositatib⁹ neruoꝝ expellitur p̄ sudorẽ in bal. quare dꝫ postea i sole morari vt p̄fecte illa aquositas ex porositatibus neruorum exiccetur.

¶ De tortura oris vel faciei. Cap. 9

Circa rubricã nota: q̄d est tortura oris vl̃ faciei: dico q̄ est morb⁹ officialis figurã vel formã corrumpẽs. ⁊ est duplex. morb⁹ officialis: ⁊ in figura i via: q̄ꝛ est opilatio i figura: q̄ꝛ qđ dꝫ esse rectũ ẽ tortuosũ ⁊ signũ distinctiuũ: q̄ p̄s faciei sit lesa ⁊ q̄ sana ẽ: q̄ꝛ p̄s sana cũ manib⁹ põt palpari. ⁊ ad suum sitũ naturalẽ redigi sed infirma nõ. Nota q̄ cã torture duplex ẽ. Una ẽ palysis partis faciei. alia est spasm⁹ de repletione vl̃ inanitione. ⁊ signũ distictiuũ qñ ẽ palys̄. q̄ꝛ tũc app̄et i mẽbro ifirmo mollicies ⁊ relaxatio. ⁊ ibi est multitudo saline ⁊ sputi: q̄ꝛ materia aquosa. sil̃r oculi inclinãt versus interiora ꝓpter mollificationẽ palpebraꝝ. sed qñ venit a spasmo. q̄ꝛ facta est contractatio. et deficcatio pars sana ad ĩfirmã trahitur. ⁊ materia spasmi dominatur vergens ad frigiditatẽ. ⁊ est sputum: ⁊ saliua est pauca: quia materia est grossa. vnde pars sanior declinat ad inferiora: q̄uis non possit moueri. vt in pluribus vt in spasmo est ablatio sensus et motus: quia pars sana mouetur ⁊ infirma non. et dicitur tortura oris: quia os maxime torquetur.

Cum homĩs os cõtorquetur et vnũ de oculis suis claudere nõ valet. ⁊ si p̄cipit̃ ei vt sufflet flatus ab vna tm̃ parte exire videtur: ipsum nunc contorsionem pati dicimus.

¶ Ponit signa torture. dicit: cum alicuius os torquetur. ⁊ vnum de oculis sur

sum claudere non valet. et si precipitur ei vt sufflet flatus ab vna tm̄ pte exire videtur. causa est: quia os torquetur. ꝛ quia est spasmus vel paralysis vnius partꝫ faciei ita ꝙ si est paralysis trahit ad se partem infirmam. vnde in paralisi pars sana est bassior. sed in spasmo infirma trahit ad se sanaꝫ quia nō potest claudere oculū quia in paralisi est ablatio sensus ꝛ motus ꝛ ideo in talibus nō potest claudi oculus si partis infirme ē impotens ꝛ ideo nō potest expellere aerem ingredientem vel quia est facta cōtractio in mandibulis.

¶ Cuius curam incipiemus cum solutione ventris ex pillulis fetidis. Nutrimentum vero eius atqꝫ ipsius potum ordinabimus vt in ca. de paralisi diximus.

¶ Ponit curaꝫ torture ꝛ primo que fit ex repletiōe. ꝛ dicit: ꝙ in cura eius incipiemus cum solutione ventris ex pillulis fetidis: nutrimētum ꝛ potus sint sicut in paralisi. Nota quare incipiendum est a laxatione ventris. causa est: quia remedium particulare non debet administrari nisi precedente vniuersali purgatione ꝛ ideo valent ille pillule quia euacuant materiam flegmaticam facientem spasmum vel paralisim. Similiter valēt pillule cochie hoc tamen esset melius si' vēter esset constipatus ꝙ clistere precederet qd̄ in capitulo precedenti dictum est esset valde artificiale quare valet dieta que valet in paralisi. causa est: quia fit ab eadem materia. Nota potus sit ydromel aqua ordei ꝛ similia. Nota ante tale laxatiuum detur talis syrup' appropriatus in tremore. ℞. radicis achori lib. ß. ʒʒ. al. nucꝫ musca. añ. ʒ. j. mellis electi q̄rtꝫ. iij. fiat syrup' clarificat' vsqꝫ ad lib. j. detur cum aqua decoctionis saluie. recepta pillularum competentium in tortura. ℞. pillularū cochiarum. ʒ. ij. pulpe colloquintide bdellij subtiliter puluerꝫ. añ. ℈. ß. vel. ℈. j. si pa. sit fortis misce malaxando cum ydromelle facto cum aqua achori ꝛ fiant pillule d quantitatē' cicerum similiter valet syrup' dict' in capitulo de paralisi ꝛc.

¶ Egro preterea quotidie in mane anteq̄ comedat sinapim cum siru po aquoso gargarizare faciemus.

¶ Ponit curā per gargarismata. dicit: ꝙ eger de mane gargariset sinapim cuꝫ syrupo acetoso ꝛ potest poni in forma. ℞. sinap̄. q̄rtꝫ. j. ꝛ. ß. aceti al. quartꝫ. ß. mellis electi quartꝫ. ij. fiat decoctio clarificata ad lib. j. ꝛ quotidie sumat sex cloclearia tepefacta in vase in quo sit aqua calida ꝛ sumat vnum cloclear post aliud ꝛ fiat ante prandiū stomacho ieiuno. ꝛ ante cenam. Nota hic anteq̄ competat illud gargarisma due conditiones requiruntur. primo ꝙ corpus euacuatum sit vniuersali euacuatione q: corpe existente plectorico magꝫ fieret attractio ad faciem q̄ euacuatio etiam ꝙ transiuerit iij. dies q: in principio cum materia est in fluxu fieret maior fluxus. Nota per illa intelligit eis similia. p̄mo tale est qd̄ est expertum. ℞. radicꝫ achori quartꝫ. j. piretri. ʒ. ij. ꝛ. ß. aceti. ʒ. j. mellis electi quartꝫ. ij. fiat decoctio paruꝫ clarificata ad lib. j. quia subtiliat ꝛ euacuat ꝛ fiat ablutio intus ꝛ extra.

¶ Et mittemus eum in domum obscuram.

¶ Ostendit qualis debet esse mansio. dicit: ꝙ dom' sit obscura. causa est duplex scilicet quia per spacium ad diuersas ptes forte augmentarent torturam quia hoc frequenter accidit ex alio quia facies magis declinat ad vnaꝫ partem q̄ ad aliam vt actores dicunt vel a parte sana sit vnum speculum de calibe ꝛ vt propt̄ aspectum ad partem contrariam rectificetur eius facies ꝛ ideo dimittatur in domo vbi sit speculum. alia causa est q: virtus visiua est debilitata ꝛ ideo debilitatur magis in claritate.

¶ Et precipiemus vt vnam nucem muscatā in parte oris que torta est teneat.

¶ Ostendit q̄d sit tenendū in ore. dicit: ꝙ
nux muscata. ⁊ causa est quia est multū
confortatiua neruorum: silr ratione cali-
ditatis habet subtiliare grossam mate-
riam ⁊ ratione stipticitatꝫ confortat mē-
bra. Nota ꝙ per illa intelligit virtutem
habentia silez. ℞. radicꝫ achori beue nuū-
dati q̄rtꝫ. j. ⁊. ß. ʒʒ. al. ℥. j. nucis muscate
℥. ij. puluerisanda pulueriſentur ⁊ infū-
dant in aqua saluie p duos dies ⁊ condi-
antur cū melle electo quartꝫ. ß. fiant tro-
cisci ponderantes. ʒ. j. ⁊. ß. ⁊ vnū istoꝝ te-
neat in ore post alterū ⁊ si trāsglutteret
non esset vis. immo vtile facta retentio-
ne prius est secretum.

¶ Naribus quoqꝫ tunc insufflabi-mus condisi vt sternutatio ꝓuocet.

¶ Ponit curaꝫ per sternutationē. dicit:
ꝙ insuffletur condisi in naribus ⁊ con-
disus est herba filis spatulo fetide. cā
ptꝫ ē eadē de gargarismate qꝛ p sternuta-
tionē materia coniuncta torture oris ex-
pellitur ⁊ possunt fieri sternutatoria su-
peri⁹ dicta. Uel sic. ℞. succi auricule mu-
ris. ℥. j. facta residētia oppoponacis ca-
storei puluerisatorū aā. ʒ. ß. miscꝫ ⁊ inij-
ciantur cū nascali. Itez valet succus si-
cle: sed magꝫ appropriatus est succus au-
ricule murꝫ īmo dicit additio ꝙ multi
fueruut curati vno die cū sternutatione
auricule muris.

¶ Spondiles quoqꝫ colli eius ⁊ faciem eius ⁊ frontem ex oleo costino inungere conuenit.

¶ Ponit curā p inunctionē. dicit: ꝙ spō-
diles colli inungant cū oleo costino. No-
ta cāꝫ qꝛ origo neruoꝝ venientiū ad faciē
est in supficie nuche in quibus est nocu-
mentuꝫ principale in tortura ⁊ qꝛ oleū
etiā dꝫ poni in origīe neruoꝝ p Ꝺ. tertio
de iuuamētis membroꝝ. etiā illud oleū
est ꝯfortatiuū neruoꝝ ⁊ ꝯsūptiuū mate-
rie alteratiuū. iō ⁊c. Nota p illud intelli-
git silia sicut tale vnguētū spāle in tortu-
ra. ℞. radicis achori q̄rtꝫ. j. ⁊. ß. ʒʒ. al. nu-
cꝫ muscate aā. ʒ. iij. olī costini. ʒ. iiij. vini
al. ℥. ij. ⁊. ß. pul. pl̄uerisent ꝯq̄ssāda ꝯq̄s-
sent ⁊ bulliāt simul supra cineres calidos
vsqꝫ ad ꝯsūmptionē vini colet ⁊ colatu-
re addat cere q̄rtꝫ. ß. ꝫ fiat vnguētū vel
tale emplastrū. ℞. oppoponacis q̄rtꝫ. ij.
radicꝫ achori. ʒ. iij. ʒʒ. al. nucis muscꝫ aā.
ʒ. ij. terebentine. ℈. ij. puluerisanda pul-
uerisent liquefiāt misce oīa ⁊ fiat massa
⁊ extendat supra alutā ⁊ pānuꝫ de fusta-
neo vel bōbace ⁊ applicet spondilib⁹ su-
perioꝛib⁹ colli. Nota ꝙ ī hoc casu est error
magn⁹ qꝛ anteq̄ cōpetant resolutiua in
tortura cāta ex spasmo vel vnguēta vl
emplastra ablutiōes debēt p̄cedere mol-
lificātia ⁊ hoc ponit auicē. tertio caā. fē
scđa. caplo ꝓprio. cā ē: qꝛ tortura cāta ex
spasmo de repletione eodeꝫ mō curatur
sicut a materia multū grossa mō in hoc
cōpetit in p̄ncipio mollificatiuum vt in
splene qū ē materia multū grossa cōiter
facimus ⁊ male qꝛ resoluit subtile ⁊ resi-
duū petrificat nisi precedāt mollificatio-
nes. Sꝫ in tortura cāta a palisi nō est sic
qꝛ materia est aquosa ⁊ tūc nō ꝯueniūt
mollificatiua imo resolutiua. mollifica-
tiuū ꝯpetens est tale. ℞. musillagis se.
fenugreci se. lini aā ʒ. ij. butiri sine sale
℥. ß. axungie anatꝫ. ʒ. j. olei amigd. dul. ʒ.
ij. olei de lilio q̄rtꝫ. ß. cere modicū liq̄fie-
da liq̄fiāt misce oīa ⁊ fit vnguentum.

¶ Est quotidie de anacardino vni⁹ aurei pondus sumendum.

¶ Ponit curā p electuaria. dicit: ꝙ quoti-
die sumat ꝺ electuario anacardio aureū
vnū cū aq̄ decoctōnis achori recepta po-
sita est supra. caplo de palisi. cā est: qꝛ ꝓ-
uocat sudores qꝛ ꝯsumit materiā ⁊ est vl-
time virtutis. ⁊ talia nō conueniūt nisi
precedāt alia ⁊ iō nō ꝯuēit nisi qū talia
deficiūt ⁊ electuariū p̄t ꝯpetere tale. ℞.
nucꝫ musc. ʒ. ij. ꝯfue achori q̄rtꝫ. ij. panis
zuccari alib. j. fiat electuariū ⁊ det cum
aq̄ decoctōis achori ⁊ fctā purgatiōe vlti-
si det loco ei⁹ quolꝫ mane de yera herme-
tis esset valde bonū. imo oēs actores po-
nunt ⁊ ponit in. v. caā. ab auicē.

¶ Et si passio hoc modo soluta nō fuerit ad ventris solutionem ⁊ egri preseruationem redeundum est.

¶ Ponit curā qū oīa alia deficiūt. dicit:

ꝙ si passio hoc modo non fuerit soluta ad ventris solutionem ad preseruationez est redeundũ p̄seruatione supple cũ bona dieta. causa est: q: qñ egritudo nõ est curata/est signũ ꝙ adhuc aliquid remansit de materia p̄cedenti. ⁊ ideo p̄seruandũ est ne vlterius labatur. ⁊ lapsus curandus est.

¶ De tortura vero que nõ repente: sed paulatiʒ accidit non loquimur. ipsa nanqꝫ non cõtingit nisi in frenesi perniciosa morte iam iminente ⁊ est ex̄ siccitate.

¶ Excusat se de tortura ex inanitiõe. dicit: ꝙ illa est incurabilis. dicit ꝙ de tortura vera que non repente: sed paulatie fit non loquimur: q: talis est incurabilis: vt que ꝯtingit in frenesi perniciosa morte iam iminẽte ex siccitate. ⁊ de ista loq̄t ypo. ⁊. G. p̄mo pnosticoꝝ. cañ. illo Si lumẽ effugerint ⁊c. Causa ptis est: q: spasmus de inanitione est mortalis. sit tortura eo ꝙ deficit virtus: q: est facta consumptio vltimata humiditatũ radicalium ⁊ caloris naturalis.

¶ De spasmo. Cap. 10

c Jrca rubricaʒ

nota ꝙ spasmus est morbus officialis per quem ꝯtrahũt nerui vel iam sunt ꝯtracti versus originem. i. nuchã vel cerebrũ. et intelligo ꝙ est morbus officialis. p̄ncipaliter quando ẽ opilatio repletionalis vt quãdo fit ab hũiditate replẽte: vel qñ fit ex opilatione attenuatoria: vt spasm⁹ de inanitione: vt in ethica est opilatio attenuatoria: quia ptes arterie adinuicem vniuntur pꝑter defectũ spũum ⁊ potest fieri ex mala ꝯplexiõe faciẽte opilationem vel de sanguie vel de co. lʒ fit raro mala ꝯpl'o ca. Si spasm⁹ de inanitiõe est mala ꝯpl'o sicca. Et intelligo ꝙ sit mala cõplexio frigida ⁊ sicca. ⁊ p hoc qð dr̄ ꝯhũtur: intelligo in fieri cuʒ quo ẽ mot⁹ vel ꝯcti sunt i facto cũ quo est q̄es: s̄ʒ Gal. v. de morbo. Nota cause spasmi sunt. iij. scʒ p̄mitia/añs/⁊ ꝯiũcta. Causa p̄mitia sunt res extrinsece nõ naturales multiplicãtes hũorẽ replẽtẽ frigidũ in corpe q̄ põt ibibi in ipsis neruis: q: vt plimuʒ spasm⁹ de repletiõe ab isto hũore cãtur: ⁊ cibi frigidi ⁊ carnes porcine/lac/offaꝝ mltitudo/pot⁹/ magna crapula/somn⁹ supflu⁹/⁊ quies. ⁊ sic de alijs. ⁊ ad hec iuuant res naturales: vt etas frigida/cõplexio frigida. nam in habẽtib⁹ symbolũ fortior erit trãsit⁹: scðo de gñatõe. Cã añs est hũor ibibit⁹ in neruis anteꝙ faciat ꝯctionẽ neruoꝝ: vt plimũ hũor flegmatic⁹/deinde melãcolic⁹/deide sanguineus/rarissime coleric⁹. Cã ꝯiũcta sunt hũores flegmatici viscosi grossi imbibiti i porositatib⁹ neruoꝝ causantes ꝯctiones in ipis neruis. Sʒ cã p̄mitiua de inanitione sunt res nõ naturales extrinsece ꝯsumẽtes hũiditates corpis nr̄i: sicut cibi calidi/potus sicci ⁊ calidi/panis calidus vigilie supflue mot⁹ supflu⁹. Causa añs est mala ꝯpl'o ꝯsumẽs humiditates nr̄i corpis ⁊ neruoꝝ: sicut fe. ardẽtissima vt causon vel mala ꝯpl'o ca. ⁊ sic. fũdata in ipis mẽbris. Cã ꝯiũcta est maxima siccitas introducẽs actu i neruis cõtractionẽ: vt pʒ de corrigia posita supra ignẽ. Nota ꝙ drīa ⁊ ꝯueniẽtia est inter spasmũ ⁊ singultũ cuʒ epileptiã ⁊ paralysim. cõueniẽtia est q: vtrobiqꝫ ẽ ꝯctio neruoꝝ. Sʒ spasm⁹ drt ab epileptia: q: epileptia est ꝯctio neruoꝝ toti⁹ corpis: q: mẽbra oia ꝯhũtur. ⁊ idō epileptic⁹ cadit. cã est: q: ibi est nocumẽtũ cerebri et in origine neruoꝝ. sed in spasmo nõ est ita ꝯtractio oium mẽbroꝝ imo vni⁹ mẽbri vel pluriũ. ⁊ non venit ex nocumẽto cerebri: sed nuche s̄m ꝙ fit ꝯctio in alia ⁊ in alia pte: vt si fiat in spõdilib⁹ colli a quib⁹ oriũtur nerui q̄ vadũt ad man⁹ cõtrahũtur. sed in spõdilib⁹ inferiorib⁹ cõtrahũtur pedes. ⁊ ita est ꝯctio mẽbroꝝ desiccatoꝝ ⁊ nõ est nocumẽtũ i cerebro. Scðo drũt: q: in epileptia ꝙuis fit contractio. sic i spasmo: postea tñ fit dilatatio postꝙ materia est ꝯsumpta vel resoluta q̄ faciebat opilatiõeʒ sicut vapor vẽtosus. sed in spasmo nõ fit dilatatio sed curuãtur nisi curet. Differt a singultu i duobus. p̄mo ꝙuis fiat in singultu cõ

tractio: quia eſt paſſio ſtomachi. fit etiã dilatatio quãdo materia faciens expulſa eſt. ſecundo quia ſingultus eſt paſſio acertorum orificij ſtomachi. Sed ſpaſmus eſt paſſio neruorum. Differt a paraliſi primo quia in paraliſi membrum dilatatur ⁊ augmentatur in longum. cauſa eſt quia fit a materia aquoſa que habet extendere membrum in longum. vt patet de corrigia madefacta ĩ aqua que poteſt in longũ augmentari: ſed in ſpaſmo fit augmentatio in latum. Sed in ſpaſmo de inanitione fit diminutio ſm̃ longum ⁊ latum. cauſa eſt: quia in ſpaſmo de repletione augmẽtatur membrũ in latum quia materia eius eſt groſſa ⁊ viſcoſa ⁊ quia groſſa non extendit membra: ſed augmentat in latũ replendo poroſitates membrorum ideo non augmentat in longum. Sed auerroys reddit aliam cauſam. ſcd̃o colliget. dicit: ꝙ ex illa materia cauſatur ventoſitas ⁊ ideo cauſat extenſionẽ ſm̃ latũ. differt ſpaſmus a tethano qꝛ tethanꝰ eſt egritudo officialis hñs virtutez motiuã a neruoꝝ ꝯtractione de quoꝝ aptitudĩe eſt vt ꝯtrahat̃ ꝑpt̃ nocumẽtũ in lacertis ⁊ neruis. ſed ſpaſmꝰ eſt egritudo q̃ mouent̃ lacerti ad ſua principia ⁊ inobedientes ſunt in dilatatiõe. ſcd̃o dr̃it qꝛ tethanꝰ ꝓpe eſt qñ lacerti anteriores ⁊ poſteriores ꝯtrahũt ⁊ mẽbrũ ſtat extẽſuz ſed ſpaſmus dr̃ qñ cõphẽdũt̃ ad vnaz ꝑtẽ tm̃. ꝯueniũt tñ qꝛ fiunt ex eiſdem cauſis. Differũt ſpaſmꝰ tethanus ⁊ cuzen quia cuzen fit a ventoſitate groſſa dilatante neruos ⁊ lacertos. Sed tethanus ⁊ ſpaſmꝰ fiunt a materia humorali. ſcd̃o differunt quia cuzen nõ eſt niſi ſpaſmus particularis qꝛ non fit niſi in oculo aut palpebra ⁊ talis appellatur grãphus: tamen ſolet cuzen ſeu aliuzen ſumi prout idem eſt ꝙ ſpaſmus vel tethanus. Notandum ꝙ in ſpaſmo poſſumus conſiderare malum motum contractiuum ⁊ ſic eſt accidens morbi vel figurã q̃ ſequitur ex tali opilatione ⁊ ſic eſt egritudo ſm̃ diuerſos reſpectus. Nota ꝙ ſpaſmꝰ de repletiõe magis accidit in puerꝭ ꝙ̃ alteri etati. cauſa eſt multitudo humorum exiſtentium in eis quia creati in vltimo humoſitatis ſcꝫ ſecundo de complexiõibus. Alia cauſa eſt quia nerui in illis ſũt molles ideo de facili accipiunt materiam ab alijs membris quia ſunt in primis. in ſenibus vero duri ⁊ ſicci ⁊ temperati. Tertia cauſa eſt immoderatio diete ſui regiminis quia ſunt dati guloſitati ⁊ luxurie ſm̃. G. iij. pronoſticorum.

CUm aliquod membrũ alicuius contrahitur ⁊ ad ſuam redit originem aut plura ex mẽbris ſic diſponũt̃ ipſa ſpaſmata eſſe pronunciabimus.

¶ In hoc caplo põit ſigna ſpaſmi. dicit: ꝙ cum aliquod membrum contrahitur ⁊ ad ſuam originẽ redit aut plura ex mẽbris ſic diſponuntur ipſa ſpaſmata eſſe pronunciamus. Ex hoc habetur diffinitio ſpaſmi: quia ſpaſmus eſt contractio neruorum verſus ſuam originem. Nota quare in ſpaſmo eſt contractio fit enim propter materiam groſſam contentam in neruis que dilatat ipſos ſm̃ latum ⁊ abbreuiatur ſm̃ longum. ergo ⁊c. Nota ꝙ ſigna ſpaſmi de repletione ſunt quia talis aduenit ſubito ⁊ apparent ſigna repletionis. Sed ſigna ſpaſmi de inanitiõe ſunt quia fit paulatine ⁊ ſucceſſiue per materiam euacuatam per medicinam vel ꝑ ſe ⁊ ſic de alijs. Nota ꝙ quedam ſunt ſigna ſpaſmi ꝓnoſtica vt tremor membri diminutio motus eius iſta denotant ſpaſmũ futurum. ſigna demõſtratiua ponuntur in littera. Signa ſalutis ſunt recuperatio motꝰ ⁊ dilatatio membri. Signa incurabilitatꝭ ſiue mortis ſunt demaceratio membri et mutatio coloris eius quia ſignum eſt ꝙ̃ remedia non proficiunt ſi deterioratur membrum.

¶ **Spaſmus autem ſubito aut paulatiue inuadit.**

¶ Ponit diuiſionez ſpaſmi. dicit: omnis ſpaſmꝰ qui fit aut fit ſubito aut fit paulatine. Nota ꝙ ſpaſmus dupliciter diuiditur. Uno modo penes figuram mẽbri ⁊ ſunt. iij. ſpẽs ſpaſmi. Una ẽ ſpẽs ſpaſ-

mi in qua nerui ꝯtrahũtur versus ptez
domesticã. ⁊ hoc qñ nocumẽtũ est i pte
anteriori cerebri ⁊ in neruis pcedẽtibus
ab eo ⁊ vocat antoston⁹. Scđa spẽs ẽ in
qua ꝯhũtur ꝟsus ptez siluestrẽ seu ver-
sus ptez exteriorẽ ⁊ vocat ꝓston⁹. Ter
tia spẽs est in qua ꝯhũtur ꝟsus vtrãqꝫ
ptez. ⁊ ista ẽ spẽs q̃ vocat tethanus q̃si
totũ corp⁹ tenẽs. ⁊ illa est deterioꝛ alijs
qꝛ totũ tenet ⁊ membrũ stat rectũ. ⁊ pro
pter hoc actores faciunt distincta capl'a
de cura spasmi ⁊ tethani: qꝛ difficilioꝛ est
cura in tethano q̃ in alia specie spasmi.
Alio modo diuidit spasmus penes eius
causam ⁊ materiam. ⁊ sic sunt tres spẽs
spasmi. pma est de repletiõe sicut ex hu
moribus imbibitis in porositatib⁹ mem
brorum. ⁊ hoc aliqñ p totuz neruũ ⁊ ali-
quãdo in vna pte eius. ⁊ vt plurimũ hoc
fit a materia flegmatica q̃uis possit fie
ri a sanguĩe melãcolia vel co. tñ raro: p-
pter hoc rab. ⁊ alij actores nõ faciũt mẽ
tionem nisi de cura spasmi causati ex re
pletione flegmatica: qꝛ talis vt plrimum
fit. Alio mõ fit ex inanitione qꝛ cãtur ex
cõsumptiõe humiditatũ subtiliuz rõne
cui⁹ cõsumptiõis nerui de necessitate cõ
trahũtur. ⁊ ita paulatiue cãtur: qꝛ con-
sumptio fit paulatiue. Alter est spasm⁹
qui ꝓportionat istis duob⁹ q̃ causat ex
rebus subito inducẽtib⁹ nocumentũ in
neruis. ⁊ q̃uis tales res sint multe i ge-
nerali. tñ sunt q̃ttuor i spãli. Prima for-
tis frigiditatꝫ obuiãs neruis. ⁊ ille spas
mus reducitur ad spasmũ de inanitiõe.
⁊ causa est: qiua frigiditas extẽsa cõden
sat humiditatẽ neruoꝝ: ⁊ hũiditas con
densata minor est q̃ rarificata: qꝛ ꝯden-
sando ⁊ comprimẽdo aliq̃d fluit. Aliqui
dicũt q̃ reducit ad spasmũ de repletiõe:
qꝛ auget hũiditas: imo dico q̃ icipit di-
minui: qꝛ aliquid compmendo põt efflu
ere ⁊ exire de hũiditate nerui: iõ reducit
ad spasmũ de inanitiõe/ nõ q̃ spasmus
est de inanitiõe: sed reducitur qꝛ minora
tur materia ⁊ hũiditas nerui. Scđa cã
est dolor: qꝛ i dolore virtutꝫ pcipietꝫ suũ
nocumentũ ꝯhũtur nerui. ⁊ talis per se
reducit ad spasmũ de inanitiõe: sed per
accidens ad spasmũ de repletiõe. ⁊ cau-
sa est: qꝛ duz nerui ꝯhũtur ⁊ sentiũt suũ
nocumẽtũ aliquid effluit de humidita-
te neruoꝝ: sed postea qꝛ ad locuz doloro-
sum fluũt humores. ideo ibi hũores im-
bibũtur in neruis. ⁊ sic spasm⁹ fit. Sed
aliq̃ dicũt q̃ reducatur p se ad spasmuz
de repletiõe: qꝛ rõne condensatõis plus
iste humiditates imbibunt. Tertia cau
sa possunt esse vermes mordicãtes orifi
cium stomachi inducẽtes nocumẽtũ. et
tũc virt⁹ sensitiua sentiẽs suũ nocumen
tũ fingit: ⁊ ꝯtrahitur sicut est de homie
qui vult saltare vnit se forti⁹: vt possit
saltare sic in ꝓposito cũ natura sentiat
nocumentũ in neruis causatũ a vermi-
bus: tunc cerebrũ qđ est origo neruoꝝ cõ
trahitur ⁊ ꝯstringit se: vt melius possit
expellere rẽ ꝯriã. ⁊ ille reducit ad spas-
mum de inanitione: vñ non est ꝓprie de
inanitione: sed qꝛ rõne ꝯctionis aliquid
ꝓmitur de hũiditate neruoꝝ. Quarta cã
est morsus venenosi aialis: qꝛ illa hũidi
tas venenosa ibibit in neruis. ⁊ sic redu
citur ad spasmũ de repletiõe: qꝛ inducit
ibi nocumẽtũ ad qđ sequit ꝯtractio ner
uoꝝ: qꝛ vt plurimũ oĩs spasmus/ vel est
de inanitiõe vel de repletiõe: ideo ponit
curam illoꝝ ⁊ non alioꝝ: qꝛ in alijs spe-
cieb⁹ spasmi sufficit remouere causaz si-
cut in spasmo cãto a frigiditate/ sufficit
calefactio neruoꝝ cuz vnguẽtis calidis.
si ex calido cũ vnguẽtis frigidis. si a ver
mib⁹ sufficit iterficere vermes. si ex mor
su reptilium tyriaca sufficit vel mitri-
datuz vel appositio ani ipsius galli de-
plumati vel ventosa vel scabiosa con-
quassata cum vitello oui/ ⁊ valet a tota
proprietate. si ex dolore sufficit remoue-
re dolorem.

¶ Spasmo autem subito euenien-
ti eadem preparanda est cura quam
in paralysi conferre diximus. In eo
tamen fricatione manuũ ⁊ inunctio
ne ex oleo costino plus vtimur.

¶ Ponit curam spasmi de repletione. di
cit: q̃ in spasmo subito veniẽte eadẽ est
cura/ sicut in paralysi tamen magis cõ-

petit hec fricatio manuũ ꝛ inunctio cũ oleo costio. Nota ꝙ spasmus cãtus a dolore reducitur ad spasmũ de repletiõe ꝛ iõ ponenda est cura huius/sicut spasmi de repletione: ꝛ remouere dolorem ꝛ dolor sic remouetur. ℞. medulle panis de frumẽto infuse in lacte vaccino p. ij. horas lib. ß. vel q̃rt. j. ſm ꝙ est expediens vitella ouoꝝ recentiũ. v. numero infusa p. ij. horas vel. iij. in oleo roſ. olei roſ. ℥. ij. lactis vaccini q̃rt. ß. ad incorporandũ cõquassanda cõquassentur ꝛ misceantur oĩa et fiat emplm̃ ꝛ ponatur supra locum doloris tepidũ. Uel sic. ℞. medulle panis calidi de frumẽto infuse in vino lib. ß. cõpmatur fortiter ꝛ supra locũ dolentem ponatur vel sic. ℞. olei roſ q̃rt. ß. aq̃ roſ lib. ß. vitella ouoꝝ recentium fortiter agitatorũ. v. misce ꝛ stupe canabine infuse in predictis cõpresse supra locũ dolorosum ponitur ꝛ ista valet: dũ tñ dolor nõ pueniat ex pũctura verum ſm hali tertio tegni qꝛ si fit ex punctura verum tunc valet oleum de euforbio calidũ in loco doloroso positum seu infusum ꝛ spãliter in corpore frigido ꝛ desup ponatur saccul⁹ de furfure vel emplastrum de oppoponaco vel modico euforbio vel castoreo vel piretro ꝛ supi⁹ hita est recepta illoꝝ. Nota ꝙ spasmus de repletione ꝛ paliſ pueniũt ꝛ differũt in cura. cõueniunt quantũ ad illa que applicantur ab intra quia idem est medicamen digestiuum ꝛ laxatiuum qꝛ medicine digerẽtes flegma vtrobiq̃ ꝯpetũt vt plurimũ ꝛ ideo sunt dicte. Secundo cõueniunt in dieta quia dieta vtriusq̃ debet vergere ad caliditatem ꝛ humiditatem: sed differunt quantũ ad illa que ex applicantur quia in palisi competũt resolutiua ꝛ neruos cõfortantia. cã est quia ei⁹ materia est aquosa ꝛ humida. Sz in spasmo pmo cõpetũt mollificãtia quia materia est grossa ꝛ viscosa ꝛ postea resolutiua vt pri⁹ ponerentur resolutiua ꝙ mollificatiua qꝛ materia est grossa ꝛ viscosa ꝛ postea resolutiua vt resoluatur subtile remanẽte grosso lapidificato ꝛ ppter hoc anteꝙ applicentur alia q̃ applicatur in paralisi prius precedũt mollificatiua cũ bal. ꝛ emplastro mollificatiuo vel vnguẽtũ tale. ℞. mussillag. se. fenugreci se. lini aã. ℥. ij. butiri sine sale axũgie anatis aã. ℥. ß. olei sisami olei amig. dulc. aã. q̃rt. ß. olei de lilio. ℥. j. cere modicum liq̃fienda liq̃fiant misce oĩa ꝛ fiat vnguẽtũ resolutiuũ dictum in cura paliſ. ita ꝙ vtatur illo vnguento mollificatiuo p. ij. dies ꝛ post alios duos dies vtatur resolutiuo ꝛ ita vadat ꝯtinuãdo qꝛ materia ẽ nimis grossa. Emplastrũ xͦo resolutiuũ ꝯpetẽs ẽ tale. ℞. emplastri ceronei q̃rt. ß. ſm quãtitatẽ mẽbri: multum eñ valet mollificat duritiẽ splenis malaxetur cum oleo sisamino ꝛ extendatur supra alutã et postea administretur supra originẽ neruorum ꝛ mẽbroꝝ: sz ablutio competens sit talis. ℞. se. fenugreci lini aneti aã. q̃rt. j. sũmitatũ malue ꝛ bismalue brance bursine aã. M. j. cõquassantur fortiter ꝛ bulliant i q̃ttuor lib. aque vsq̃quo redeat ad ij. lib. ꝛ coletur cũ colatura fiat mẽbri ablutio dicta in palisi ꝛc. de balneo. primo mollificãdo. scõo resoluẽdo. Ad idẽ valꝫ hoc qđ est secretũ resolutiuum. ℞. se. aneti cõq̃ssati lib. iiij. caniculum vnum vulpis euisceratum bulliant in sufficienti aqua ꝑ bal. vsq̃ ad ossiũ sepationẽ ꝛ in illa aqua abluatur pa. vel cum aqua illa membra spasmata abluantur ꝛ si nõ curetur redeundum est ad curam ꝛ tene bene in tua mente illud bal. qm̃ vtile est. Nota causam dicti quare est eadem cura: quia fiunt de eadem materia sed quare in spasmo magis fiunt fricatiões ꝛ alia qꝛ in spasmo materia est grossa magis ꝛ ideo vt resolutio fiat p fricationes ꝛ inunctiones ꝛ inter oẽs inunctiones que valẽt sunt tria. s. axungia vulpis ꝛ ideo valet pellis vulpis supra membrũ spasmati ꝛ axungia vulturis ꝛ axungia vrsi q̃rta axũgia leõis ꝓuocat fe. in spasmo.

¶ Spasmus vero qui non repente sed suauiter accidit post febrem aut post multam vẽtris solutionem: aut multum vomitũ aut sanguinis fluxum malus ꝛ est vix curabilis.

¶ Ponit curã spasmi de inanitione. ꝛ diuiditur in duas. primo ostẽdit qualiter se

h3 quantū ad curā.scḋo ꝓsequit̄ ponendo curā.scḋa ibi:quicq̄d de prīno.dicit: ꝙ spasm⁹ q̄ paulatine accit post fe. aut multā ventris solutionē aut multū vomitū aut multū fluxū sanguis nariū malus est ꝛ incurabilis.idē.ij.amphōꝝ.Nota ꝙ fe.cōtingens in spasmo est duplex. quedā est cōsumēs vt qn̄ calor preter naturā dn̄at illi ita ꝙ substātiales humores cōsumit corporis vt in causone ꝛ de tali loquit̄ hic ras̄ ꝛ vēit paulatine.Alia est fe.dissoluens vt qn̄ calor nr̄i corporis h3 solū dn̄iu3 supra humores.dissoluendo nō cōsumendo vt spasm⁹ accidēs pueris post ip̄a3 fe.venit subito ꝛ est de repletione:p3 q2 calor solu3 dissoluit ꝛ hoc raro cōtingit sed vtplurimū post fe.est spasm⁹ de inanitione.Nota ꝙ spasmus de inanitione pōt dupliciter ꝯsiderari Uno mō quātū ad sui pricipiū ꝛ sic spasmus de inanitiōe est curabilis q2 adhuc virtus parū est debilitata sicut in ꝑma spē ethice.Alio mō pōt sumi quantū ad sui cōplementu3 ꝛ sic est incurabilis q2 virt⁹ est multū debilis ꝑpter cōsumptionē humiditatū radicaliū ꝛ resolutionē spūu3 a quib⁹ mediātib⁹ operatur virt⁹ sicut est in tertia spē ethice ꝛ sic loquit̄ hic ras̄.sed qn̄ est in principio pōt curari cū ocio somno dieta resumptiua.

¶ Quicquid tamen accidit ei mederi icipiem⁹.Egro nāq3 ordei aquā ꝛ iura vnctuosa ꝛ mollia mistrabim⁹.

¶ Ponit curā p nutriētia spasmi de inanitiōe qn̄ est curabilis.ꝛ diuidit̄ i qnq3· ꝑmo ponit curā p potū aque ordei ꝛ vnctuosa.scḋo p balneū.tertio p inunctiones.quarto iterū p balneū.quinto p dietā.scḋa ibi ꝛ in aquā.tertia ibi ꝛ iuungemus.quarta ibi de vino ꝛ dicit:ꝙ quicquid accit posito ꝙ sit incurabilis vita3 tn̄ plongare possum⁹ mistrādo ei aqua3 ordei ꝛ iura vnctuosa ꝛ mollia . Nota ꝙ ad nutrimentū ꝯueniens spasmo de inanitione quinq3 ꝯditiones requirunt̄. ꝑmo ꝙ sit facilis digestionis q2 virt⁹ est debilis.scḋo ꝙ sit facilis penetrationis: q2 vie stricte ꝛ eēt opilatō attenuatoria. tertio ꝙ sit multi nutrimenti q2 magna est deperditio. quarto ꝙ sit alteratiuum sit tale nutrimētū:q2 in mēbro ē magna siccitas.quīto ꝙ sit ꝯsolidatiuū vt multū adhereat mēbro.ꝛ iō cōpetit aqua ordei ꝛ si in ea decoquat̄ cancer fluuialis vel testudines est mirabile nutrimētū: sitr̄ aqua carnis q2 faciliter digerit̄. Nota ꝙ l3 sint quattuor liquores multū humidi qui possūt in cura spasmi de inanitione cōpetere inter alia sunt quattuor ꝑ̄ncipalia.vnū est oua sorbilia.ꝛ cā est q2 facilis digōnis ꝛ facilis penetrationis ꝑpter subtilitatē sbē eoꝝ ꝛ multi etiam nutrimenti.ꝑmo totū quod inest eis in sbā3 corpis ꝯuertit̄.scḋs liquor est vinū multū limphatu3 q2 est facilis digōnis imo dicit auic].quinto colliget.ꝙ absq3 digōne transit in mēbra ꝛ ꝯuertit̄ in spiritus ꝛ ꝑpter hoc magis cōpetit in sincopi ꝙ aliq̄d aliud.ꝛ est facilis penetrationis q2 in subtili sbā fundat̄ ꝛ est multi iuuamēti q2 illud in sbā3 mēbri ꝛ spiritus conuertit̄ ꝛ alterat rōne aque sibi admixte.terti⁹ liquor est aqua carnis q̄ cōiter fit sic.℞.vnā bonā gallinā ꝛ pinguē ꝛ frustatim ponat̄ in olla ꝛ claudatur foramen ꝛ remoueat̄ tota pinguedo cū pelle q2 aliter esset nimis vnctuosa et coquat̄ fortissime in cacabo pleno aqua aliter fit qn̄ est magna debilitas addat̄ ꝛ capiat̄ alia gallina bene pinguis ꝛ lardet̄ cū pinguedine porci recent] ꝛ liquor qui inde exit est sūme vtilitatis:ꝛ si non possit haberi extrahat̄ cū torculari apothecarioꝝ ꝛ si misceat̄ talis liquor cum aqua carnis multū ꝯfortat:ꝛ aliqn̄ ide3 pōt fieri de mutone qn̄ est absq3 fe.neq3 calidus ꝛ est quart⁹ modus.vl'aliter.℞. quattuor medullas panū alboꝝ cū carne vni⁹ boni caponis p diē in vino tēpati ꝛ totū simul ꝯq̄ssat̄ ꝛ ponat̄ in vase vitreo ꝛ aliqn̄ addunt̄ duo vel tria vitella ouoꝝ ꝛ illud qḋ distillat̄ est aqua carnis ꝛ ꝑma vocat̄ p̄ciosior.q̄rt⁹ liquor q̄ cōpetit est lac ꝛ maxime mulier] ꝛ post asine vel capre.q̄re valet lac q2 multū nutrit ꝑpter silitudinē quā h3 cū sbā mēbroꝝ ꝛ dicit auic].ij.coll3 .ꝙ alsat q2 ad frigiditatē decliat ꝛ est ꝯsolidatiuū rōne cerositat] ꝛ facilr̄ digerit̄ ꝑpt̄ subtilē sbā3

τ cito trāsit τ dꝫ fumi imediate cū a ma milla extrahi τ ō facili corrūpit τ si eēt fluxus ponit ibi lapis ignit⁹ vel calibs ignita.ex istis patꝫ q̄d intelligit rab per rara mollia.

¶ Et in aquam dulcem tepidam ip sum mittemus: τ inungem⁹ ex eleo viol.tepido τ oleo de seminibus cu curbite: τ precipue neruoꝝ radices in quibus spasmus existit. In tina quoq̄ diu moretur τ ex oleo viol.in ungatur.

¶ Ponit curā p bal. et vnctiones.dicit: q̄ talis dꝫ poni in aqua tepida.et inun gi oleo viol. tepido. et oleo de semibus cucurbite.τ specialiter radix neruorum et spina dorsi et in tina diu moretur.et inungatur cūꝫ oleo viol.Nota tria.pri mo q̄ duplex ē cā q̄re vꝫ balneū aq̄ tepi de.Una ē:q: q̄uis aq̄ tepida nō hūectet spasmaticos in via nutritiōis:tñ in via irrorationis. τ phibet actionē calozis pter naturā in hūido radicali. Alia cā ē q: dilatat mēbra rōne cui⁹ meli⁹ transit nutrimentū ad mēbra.q̄re dꝫ inungi cū oleis pꝫ: q: infrigidāt τ hūectant. τ ita remouēt malā cōplexionē frigidā τ siccā. Nota scdo q̄ loco balnei aq̄ tepide pn̄t cōpetere alia. τ inter alia sunt tria bal. aq̄ dul.Primū est aq̄ in qua fint bullite herbe frigide τ hūide.vt sūt viol.nenu fer folia salic τc.scdꝫ bal. ē appropria tum balneū lactis: quia sicut vꝫ ab in tra ita vꝫ ab extra τ illud mirabile. Ter tiūꝫ bal.est olei cōis.τ est meli⁹ alijs: q: magis cōfortat.sed valde cauendū est a multa caliditate olei silr q̄uis olera po sita a rasi operāt silr fere silia cōpetunt vñ loco istoꝝ oleoꝝ pōt fieri tale vnguē tūꝫ cū quo tota spina dorsi dꝫ inūgi. ℞. arūgie galline arūgie anatis medulle vi telli añ.ℨ.ß.musillaginis se. lini musil laginis dragagāti gūmi arabici añ.ℨ.j. vel.ℨ.ij. olei viol.olei nenufer. olei de salicib⁹ añ.q̄rt.ß.cere al.q̄ꝺ sufficit liq̄ fienda liq̄fiant misce oīa τ fiat vnguen tum τ inūgatur spina dorsi.

¶ De vino bibat patiens paruꝫ:q̄ꝺ tamē multū habeat aque admixtio nem τ cibis nutriatur humidis.

¶ Ponit curaꝫ p vinuꝫ. dicit. q̄ de vino parū potet.τ illud sit multū limphatū et nutriat nutrimēt hūidis. Nota cāꝫ quare vꝫ vinū:q: cōfortat τ alterat: τ ci to trāsit.τ dꝫ multuꝫ limphari:q: mag hūectat τ dꝫ pausari bñ p⁹ cōmixtionē aq̄ et dꝫ fieri cū aq̄ ca.vt meli⁹ fugiat calo rem vini.vel pōt fūgi in eū tosta panis calida:q: caliditas accidētalis fugit vir tutē vini τ remanet aquositas.

¶ De epilepsia. Cap.ij.

Circa rubricā nota quattuor que sunt no tanda.p̄mo q̄ epilepsia pt vocari q̄nq̄ modis.s. mor bus caduc⁹a cāu q̄ fit in paroxismo.Scdo vocat pedicio ab immoderato motu pe dis in paroxismo.Tertio vocat yeranoxi on a yera q̄ est sacrū.τ notion q̄ꝺ ē no cens.q̄si morb⁹ nocēs sacris ptib⁹.s. ce rebro.Quarto mō dr̄ cōmēsalis vel cōui uialis:q: mltotiēs venit in cōuiuijs plus q̄ in alijs locis pter salt⁹ τ tinnit⁹ q̄ fi unt in talib⁹: q: tūc materia mala inci tatur.τ ab illa fumi mali eleuātur τ in de fit paroxism⁹.Quinto mō dr̄ epilepsia q̄si ledēs ptem supiorē τ spāliter caput et dr̄ ab epi q̄ est supra τ lesis lesio.No ta scdo q̄ epilepsia sic diffinit ab Auic. tertio.cañ.f.p̄ma.ca.de epilepsia.epile psia est opilatio phibēs mēbra aīata a sensu τ motu τ erectione nō integra.et intelligo sic.q̄ sit egritudo officialis:q: opilat meat⁹ cerebri. q̄uis non ex toto sunt in appoplexia.τ pter hoc phibet mēbra aīata a motu τ sensu τ erectione q: nō est pfecta vt totalis opilatio sicut in appoplexia:q̄uis vocet morb⁹ cōple xionalis rōne male cōplexionis frigide τ hūide cerebri.tñ p̄ncipalr̄ ē morb⁹ offi cialis. q: in eo est opilatio. Nota tertio q̄ epilepsia ē duplex. q̄dā ē veniēs a cā cōuata vt a materia exñte ī cerebro.alia a materia cōicata: vt a materia exñte ī alio mēbro a cerebro.et signū distictiuū est q̄ñ venit a cerebro nō psentit paroxis

mus. ꝛ est cū dolore ꝛ grauitate capitis et pturbatione sensuū. ꝛ qñ ab alio mēbro venit tūc ē nocumētū in illo mēbro a quo prouenit: vt si veniat a stomacho nausea vomit⁹. si ab intestinis est dolor in eis. ꝛ egerūt ꝛ assellāt. Si a matrice vt puenit rōne retētiōis mēstrui. vt in viduis. si a vesica tūc ē dolor in vesica et in ista nō tātū ē nocumentū: qꝛ porisimus sentit. Nota q̄rto cās epilepsie q̄ sūt tres. s. pmitia vt res extrīsece multiplicātes malos hūores spāl'r flegmaticos vt cibi multū frigidi ꝛ hūidi. crapula. aer multū hūid⁹. q̄es supflua vel res incitātes illos hūores vt vēti spāliter australes et male suffumigationes vt fum⁹ ligni mali calidi et fum⁹ myrre turis ꝛ silia ad hec iuuat dispō exīs in talib⁹ corporibus vt multa hūiditas flegmatica sicut in pueris. Scda cā epileptie ē cā añs spāl'r materia flegmatica mala ꝛ horribilis q̄litatis. sz tñ vt plurimū ē flegmatica. ꝛ aliqñ sanguinea raro colerica rarissime melācolica. ꝛ q̄ tal' materia sit venenosa. pz 3tio de inferiorib' vbi. G. recitat q̄ i cerebro eplepticoꝝ inuenit hūiditas fetida aquosa ꝛ male q̄litatis: qꝛ quēadmodū sūt aliq̄ medicie cōfortātes mēbra pncipalia a tota ppetate. ita sūt aliq̄ male materie nascētes a tota ppetate mēbris pncipalib⁹. Tertia cā est cōiūcta. ꝛ est hūor vl' vapor malus inducēs nocumētū in origine neruoꝝ ꝛ corrugās neruos. ꝛ ita causat spasmus in neruis. ꝛ cadunt: ꝛ q̄ ille vapor sit cā īmediata vult ras ibi. Sed signū distinctiuū hūoꝝ peccātiū est: qꝛ si humor flegmaticus est i cā. tūc spuma oris ē multū alba ꝛ viscosa. ꝛ si est naturaliter flegmatic⁹ ꝛ facies sit multū pallida ꝛ plūbea ꝛ teneat malū regimē ꝛ vtat cibis et potib⁹ flegmaticis oīa illa sūt signa q̄ hūor flegmatic⁹ est in cā. Signum q̄ epileptia est de sanguine est vt pa. sit rubeus in facie. ꝛ spuma vergēs ad rubedinē ꝛ regimē est mltiplicatiuū sanguinis. ꝛ huiusmōi epileptia venit in vere ꝛ si pa. naturaliter fuerit sanguine⁹ erit certi⁹ signū sanguīs. Signū q̄ venit a melācolia est cū spuma ē liuida vergēs ad nigredinē. ꝛ est modica in quātitate pter siccitatē. ꝛ color faciei fuscus vel qñ niger. ꝛ tenet regimē gñatiuū melācolie. ꝛ veniat in autūno. ꝛ sit pa. notabiliter melācolic⁹. Sz signū distinctiuū q̄ est de co. ē spuma citrina ꝛ regimē colere multiplicatiuū. ꝛ sit colericus naturaliter ꝛ iuuenis. ꝛ q̄ veniat i estate ꝛ certius signū q̄ sit iuuenis. ras aūt solum ponit curā qñ venit a flegmate.

Cum aliquis cadit in terram et torquetur ꝛ cōmouetur et intellectum amittit: dicim⁹ ipsū epilepticū fore. Quod si spuma exit per os aut se cōmingit aut sperma egreditur aut egestio: passio tūc est grauior ꝛ vehementior.

¶ Ponit curā epileptie. ꝛ diuidit i tres. pmo ponit signa. scdo ondit p signa qñ epileptia ē difficilis curationis. tertio ponit curā. pmo dicit: si aliq̄s cadit in terrā. ꝛ torq̄at ꝛ moueat. ꝛ amittit itellectū illū dicim⁹ epilepticū. ꝛ subdit q̄ si ptingat q̄ p os exiat spuma vel se pminxerit vl' egerit tūc ē passio deterior. Nota q̄ q̄dā sunt signa pnostica vt scotomia vertigo incub⁹ viriditas venarū que sūt sub lingua: qꝛ i illis venis existit hūiditas illa venenosa declinans ad viriditatē. Alia sūt signa demōstratia q̄ ponūtur i lra. ꝛ sūt duplicia. q̄dā sūt signa salutis. vt qñ paroxism⁹ pmo sentit leuiter ꝛ paꝝ durauerit ꝛ veniat a malo regie ꝛ i pma etate. ꝛ q̄ veniat ifra. xij. an nū q̄ si veniat p⁹. xv. anū nō curat. cās dat. G. v. āphorismoꝝ epileptie aūt iuuētut'. ij. āphorismoꝝ. epilepticoꝝ iuuēib⁹. vbi dicit q̄ materia epileptie ē frīa ꝛ hūida ꝛ mutet i calidā. ꝛ sic curat⁹ ē. ꝛ iō si veniat p⁹ xv. anū signū ē ꝯ cōueniētiā pticularius eo q̄ sit a cā forti iō nō curat. Signū incurabilitat' epileptie ē qñ nō psentit paroxism⁹ ꝛ qñ multū durauerit ꝛ qñ venerit a pncipio gñatiōis. vt qñ venit pueris ꝯcept' tpe mēstrui. ꝛ qñ venerit p⁹ xv. anū. qꝛ tūc si pt corrigi p alias etates ꝛ ve msi veiat ab alio mēbro q̄ a cerebro raro aut nūq̄ pōt curari in q̄cūq̄ etate.

fit. Nota q̄re pa. cadit: cā ē duplex. Una
est ꝓhibitio spūum venientium ad mē
bra. eo ꝙ libere nō pñt transire ad alia.
ita ꝙ virt⁹ cadit: q꞉ nō hēt instrumētū
cū quo opatᷓ. Alia cā ē materia mala ve
niēs ad mēbra remota rōe cui⁹ virt⁹ fu/
git et dimittit mēbra iō cadit. q̄re torq̄tᷓ
rōne nocumēti subito suꝑuenientis. q̄re
cōmotiōeꝫ patitᷓ ⁊ angustiaꝫ rōne fortꝫ
nocumēti qꝺ iducitᷓ ex mala materia et
venenosa rōne cui⁹ virtutes nō pñt ex/
ercere suas oꝑationes. Quare si spumā
vl̄ egestionē vl̄ spma emiserit deteri⁹ ē.
cā ē: q꞉ talis euacuatio nō venit nisi via
sinthomatꝫ rōne maliciei materie. ⁊ ve/
nit a natura irregularitᷓ operāte: q꞉ na/
tura grauata mittitᷓ expellere malā ma
teriā. iō se ꝯstringit ⁊ ꝯstringit: ⁊ ꝓpt hoc
qñ nō spumat est bonū signū: q꞉ signifi
cat ꝙ materia nō est multa.

¶ Si autem eger ante accessioneꝫ
sentit quasi aliqꝺ ex aliquo suorū
membroꝝ eleuari ⁊ ascendendo ca/
put petere: et deinde sincopizatur
et cadit: tūc opꝫ in hora qua sentit
illud anteq̄ȝ illud accidat mēbrū qꝺ
prediximus a quo ꝓcedit fortiter li
gare: prohibebit nāq̄ȝ hoc accessio/
nem venire.

¶ Ponit curā epileptie. ⁊ p̄mo qñ venit
a ꝯiūcta cā. scꝺo qñ venit a cā p̄mitiua.
dicit: ꝙ si ꝯtīgat ꝙ eger añ accessionē sē
tiat vapores ab aliquo mēbro ⁊ ascende
bāt ad caput. ⁊ inde cito sincopizat ⁊ ca
dit añq̄ȝ vapor ascendat: tūc mēbrum a
quo ꝓuenit vapor dꝫ fortitᷓ ligari: q꞉ ta/
lis ꝓhibet ascēsuꝫ vapoꝝ ad caput. No/
ta duo. p̄mo ꝙ illa ligatura de q̄ hic loq̄
tur raꝭ pōt fieri in duob⁹ locis. in vno
loco vt modicū supra mēbruꝫ a quo va
por eleuatᷓ/ ⁊ rōne ꝯstrictiōis arteriarū
nō pñt eleuari ꝑ vapores ad caput. Silr̄
rōne ligature distrahuntᷓ illi vapores ⁊
mittuntᷓ ad locuꝫ ligature. Alio mō pōt
fieri ligatura modicum sub loco a quo
ascēdūt vapores: q꞉ si ꝓhibetᷓ ascēsus va
poꝝ ꝓhibetᷓ materia. ⁊ trahitᷓ ad aliam
ꝑtem. ⁊ est artificiale. Scꝺo nota ꝙ ꝑ il
lam ligaturā intelligit raꝭ quācūq̄ȝ aliā
rem inducēteꝫ dolorē i mēbro: q꞉ ratiōe
doloris virt⁹ q̄ erat pri⁹ sopita incitatᷓ ⁊
trahit materiā ad ꝑteꝫ ꝯtrariā sicut dolor
q̄ fit i digito miori ⁊ i ꝑoxismo epileptie

¶ In tempore vero quietis corpus multotiens erit euacuandum cum pillulis cochijs.

¶ Ponit curā epileptie qñ ē in tꝑe q̄etꝫ.
et diuiditᷓ i tres. p̄mo ponit curā ꝑ medi
cias. scꝺo ꝑ epithiata. tertio ꝑ vētosas.
dicit: ꝙ multotiēs in tꝑe q̄etis ē purgā
dus cū pillulis cochijs. Nota ꝙ in cura
epileptie ꝓuenientis ab alijs mēbris a ce
rebro dꝫ fieri euacuatio. ⁊ nō solū cū ip/
sis: imo cūꝫ medicina illi mēbro appro/
p̄ata mixta cū pillulis bñdictis. ⁊ sic nō
solū euacuatᷓ mat̄ia cerebri: sed materia
ꝯtēta i mēbro vñ ascēdit fum⁹. ⁊ opꝫ vt
illas medicinas laxatias p̄cedat syrup⁹
digestiu⁹ ꝯposit⁹ ex medicinis respicien
tib⁹ ip̄m mēbrū ⁊ cerebrū. vt si veniat a
matrice ex retētōne mēstruoꝝ. s. sauina
mellissa ⁊ silr̄es herbe appropriate matri/
ci. Si aūt veniat a renibus dꝫ poni saxi
fragia miliuꝫ solis pētafilon ⁊c. Si ab
epate/ endiuia/ epatica/ eupatorium/ et
silr̄es herbe appropriate cuilibet mēbro
et ꝓpt hoc dicit raꝭ. ꝙ dꝫ euacuari cum
pillul̄ cochijs. ⁊ nō solū vt dictū ē. ⁊ no
tantᷓ dicit mlt̄otiēs: q꞉ i egritudine cro/
nica nō dꝫ fieri euacuatio vna frequēs.

¶ Et loc⁹ a quo exoritur passio ex sinapi ⁊ pipere ⁊ euforbio ac melle anacardi erit epithimandus.

¶ Ponit curā ꝑ epithiata. dicit: ꝙ loc⁹ a
quo ꝓuēit talis materia dꝫ epithiari cū
sinapi pipe euforbio ⁊ melle. ⁊ pōt poni
ēplastrū i forma. ℞. sinapis pipis eufor
bij subtilitᷓ pulueꝝ. añ. ʒ. j. mellis ana/
cardini q̄rtꝫ. ß. ad icorporādū. ⁊ si nō hēa
tur mel anacardinū ponatᷓ anacard⁹ in
ignē ⁊ exp̄matᷓ: qꝺ exibit vocatᷓ mel ana
cardinū. Nota ꝙ ēplastrū dꝫ pōi supra
mēbrū ad quātitatē fabe vl̄ vni⁹ orobi.
cā ē: q꞉ illꝺ ēplastꝝ gñabit ā pullā i cute
mēbri ꝑ quā euacuat materiā faciētē il

lā passionē. Scđo nota ꝙ p illud caute
riū raƀ itelligit alia valētia i illo casu.
ꝛ pōt eē tale quale seq̄t. ℞. cātarides re
motis capitibꝰ ꝛ alis. ʒ. ij. mellis anacar
dini fermenti añ. ʒ. ſ. aceti fortissimi q̄ꝺ
sufficit ad incorporanduꝫ puluerisanda
puluerisentur misce oīa: ꝛ fiat massa et
modicū de ipā ponit̃ sup membrū a quo
ꝓuenit epileptia. ꝛ inde gñabitur ā pul
la: ꝛ ista pforetur cū acu in qua ponit̃ fi
lū. ꝛ p illud foramē exibit aqua ꝯtinue.
Uel sic. ℞. saponis nigri liquidi calcis
viue pulueriƀ. añ. ℥. ij. misceantur. vel
sic. ℞. ventriculoꝝ cantaridū calcꝫ viue
puluerisatoꝝ añ. ʒ. ij. succi affrodili q̄r
tarꝫ. ß. misceantur oīa. ꝛ fiat massa de q̄
ponat̃ parꝝ supra mēbruꝫ. Silr̃ pōt fieri
cauteriū actuale cū ferro vel cum auro
ignito/aut ꝙ terat̃ foramen aptum cō
tinue p q̄ttuor dies: in alijs. xv. diebꝰ ita
ꝙ ponatur cicer interiꝰ: ꝛ stet apertum
per. xv. dies. et sic non fit nisi materia
expellatur.

Et epithima dimittendū erit do
nec vesicet̃ ꝛ vesice rūpant̃: et aqua
que in eis est collecta effluat: ipse
quoqꝫ non cito sunt cōsolidāde: q̇n
immo dimittēde: vt q̄ꝺ in eis colli
gitur emanet: deinde consolidētur:
hoc enī huius egritudinis omnino
existit salus.

Ponit tēpus epithimatiōis supra mē
bruꝫ quantū debet stare. dicit: ꝙ empla
strū dꝫ morari tātū supra mēbrū donec
ampulle generent̃ ꝛ rūpantur. ꝛ aq̄ que
in istis ē colerica euacuet̃. ꝛ ille nō sunt
sanāde imo sunt dimittēde donec illud
q̄ꝺ in eis ē ꝯtinue euacuat̃. et ita huius
modi egritudis oīno certa salus existit
Nota q̄re dꝫ emplꝫ tātū morari. cā est:
qꝛ agens nō inducit actionē suā in quo
cūqꝫ tpe sꝫ in sufficiēti. iđo dꝫ stare quo
usqꝫ ampulle fiāt ꝛ rūpantur: qꝛ ex illis
materia exibit. et postea vulnꝰ claudet̃
qñ est tp̄s. ꝛ lꝫ sint multa ꝯsolidatia: tñ
illud est sic tale. ℞. aristolo. ro. radicꝫ
yreos siccoꝝ myrrhe olibani sarcocolle
añ. ʒ. j. ceruse lote litargiri in aceto p no

ctem infusi añ. ʒ. ſ. ꝛ. ß. dyagagāti gūmi
arabici sanguis drac. añ. ʒ. ß. olei roƀ. ʒ.
iiij. cere q̄ꝺ sufficit. puluerisanda pulue
risentur ꝛ fiat vnguentū. ꝛ modicuꝫ de
istis sup ampullā ponat̃ ꝛ ꝯsolidabit̃.

Ad vltimū vero ventosas cū par
ua scarificatiōe supponere vtile ē.

Dicit ꝙ si nō curet̃ p p̄dicta debet fieri
in vltimo ventosa cū scarificatiōe et ip
sam supponere vtile est. causa dicti est:
quia p ventosas fit euacuatio sanguis ꝛ
materie: ꝛ saluabitur membrū. ꝛ dꝫ mo
dicum de sanguie extrahi: qꝛ si multū ex
traheret̃ membrū dilataret̃. ꝛ ideo ē bo
num cōfortare membrum post euacua
tionem.

Eger vero si ante accessionē nau
seam aut tristitiā aut cordis tremo
rem sentit: ꝛ deinde egritudinis ac
cessio sequitur: cogendus est multo
tiens vomere ex aliquo vomitu.

Ponit curam epileptie. Prio qñ venit
a stomacho. Scđo ponit curā quādo ve
nit a cerebro. ꝛ sic sunt due ptes. quarū
p̄ma diuidit̃ in q̄ttuor. Primo ponit cu
ram quādo venit a stomacho per vomi
tum. Scđo per medicinā laxatinā. Ter
tio per emplastrū. Quarto per nutrien
tia. dicit: ꝙ si patiens ante accessionem
morbi pcipiat nauseā/vl' cordis morsuꝫ
vel stomachi pturbatiouē. ꝛ inde sequi
tur accessio: tunc cogēdꝰ est multotiens
vomere aliquo vomitiuo. Nota quare si
patit̃ patiēs nauseā cōpetit vomitꝰ. vel
a causa exñte in stomacho: qꝛ tunc est si
gnum ꝙ materia causans epileptiaꝫ est
in stomacho. ꝛ ab ista mali fumi eleuan
tur ꝛ causant epileptiā: ideo cōpetit vo
mitus. ꝛ talis medicina pōt fieri sic. ℞.
raꝺ. rafani siluestris in quo sit virtus
ellebori. ʒ. ij. ꝙ sic fit: pforetur rafanꝰ re
ponat̃ elleborus al. ꝛ post ponit̃ vnū fru
stum ellebori. ꝛ ponit̃ subtꝰ terrā ille ra
fanus p. ij. dies. ꝛ aliq̄ dicūt ꝙ p q̄ttuor
dies ꝛ tūc remanet ibi virtꝰ ellebori al.
ꝛ remouet̃ elleborꝰ al. a radice rafani se.
atriplicꝫ se. sinapis añ. ʒ. ſ. azari. ℥. ß. cō
quassant̃ ꝛ bulliāt siml' in lib. ß. aq̄ dul.

vsq̄ quo redeat ad quart. ȷ.colet̄ur. ⁊ colature addat̄ succi mediani cortic̄ sābuci rasi versus ptem inferiorē ꝓuocat cessuȝ/versus ptē supiorē ꝓuocat vomituȝ.ʒ.v.sisamini.ʒ.viij.vl'.ʒ.ß. aceti.ʒ.ȷ. mesceātur oīa ⁊ admistrēt̄ in hora calidiori diei. ⁊ si in hoc casu admistrēt̄ elle bori al.v.grana vl'.iiij. tūc esset valde fortis ⁊ ꝯpeteret: q2 materia est valde mala. Iteȝ nota ꝙ si vomitus nō possit bn̄ ꝓuocari: ita ꝙ materia declinet ad funduȝ stomachi: vel q2 orificiū stomachi et pectus est valde strictū: tūc dȝ mistrari tale clistere. ℞. rad. yreos.ʒ.ȷ.aristol'.ro.ʒ.ß.centauree mior̄ mente absin.saluie rute:ysopi:malue mercurial': polij montani an̄.M.ȷ.se. siseleos ameos se.aneti:anisi:dauci:carui se. basilicōis an̄.ʒ.ß.furfuris par.ȷ.mellis olei rute an̄. q̄rtar̄.ß.salis cōis.ʒ.iiij.yerapigre.G.ʒ.vj. succi sicle.ʒ.ȷ.fiat clistere ad q̄rt̄.v. administret̄ stomacho ieiuno vel an̄ prādiuȝ vel an̄ cenā: vt melius videtur medico discreto.

¶ **Deinde pigram in potu sepe accipere conuenit.**

¶ Ponit curā epileptie p laxatiuū. dicit ꝙ facto vomitu expedit in potu accipere yerāpigrā. Nota ꝙ yerapigra Gal. est duplex. Quedā simplex: vbi itrat vna sola medicia laxatia vt aloes. et illa laxat per se ⁊ euacuat a stomacho ⁊ p accidēs ab alijs mēbris. Alia est ꝯposita in q̄ intrant multe medicie laxatie. et illa vtimur cōiter vt qn̄ volum⁹ euacuare a capite ⁊ stomacho. ⁊ credo ꝙ magis loquitur ras de simplici. ⁊ cā est: q2 illa euacuat directi⁹ a stomacho materiā causanteȝ epileptiā: imo sm̄ Auicē.iij. can̄.fen ix.tractatu.v.ca.de ydropisi.ipsa soluit malos hūores ⁊ euacuat. vn̄ an̄ istā medicinā laxatiuā dȝ admistrari syrup⁹ digestiu⁹ dicte materie. ⁊ recepta p̄t eē talis. ℞. rad. yreos rad. peonie cortic̄ rad. feniculi petro.an̄.q̄rt̄.ß.aristol'.rotūde ʒ.ß.iteriora squille pelle exteriori remota.ʒ.ȷ.mente absinthij an̄. M.ȷ.⁊.ß.ysopi polij mōtani visci q̄rcini vtriusq̄ saluie/vtriusq̄ rute an̄. M.ȷ. anisi maratri ameos se.peonie mund. an̄.ʒ.ȷ.se. rute se. siseleos se. basilicōis an̄.ʒ.ß. liq̄ritias vuar̄ passar̄ an̄.ʒ.ȷ.succi fumiterre: vel aq̄ eius.ʒ.ij.mellis electi lib.ß.zuccari al.q̄rt̄.iij.fiat syrup⁹ diligenter clarificat⁹ vsq̄ ad lib.ȷ.ß. q2 yerapigre galieni multū est debilis in opatōe sua: iō post syrupū p̄dictū pōt admistrari medicina laxatiua talis. ℞.yerapigre. G.ʒ.ij.⁊.ß. pulpe colloq̄ntide bdellij an̄.℈.ß.vel.ȷ. si ē fort̄: mastic̄ grana tria puluerisanda puluerisent̄. misce oīa malaxādo cuȝ succo absinthij. ⁊ fiant pillule ad modū cicer̄. ⁊ det̄ in introitu lecti nulla vl' modica cena p̄cedente. ⁊ post sumptionem medicie ꝯpetit tale electuariū. ℞.electarum margaritar̄.ʒ.ß.galange interioris cynamōi an̄.℈.ij. zedoarij.℈.ß. coriādri prepati coralli rubei an̄.℈.ȷ. macis nuc̄ musc. gariofilar̄. grana tinctorū. cubebe doēstice se.feni.se.anisi an̄.gra.xv.sādali aromatici cerici crudi: doronici romani mastic̄ an̄ .gra.v.visci q̄rcini diptami se.peonie mūd.an̄.℈.ij.cortic̄ citri cōditi zuccari cādi an̄.ʒ ß.cōserue rosa.rub.ꝯserue sticad.arab.an̄.ʒ.ij.carnium citonior̄ ponticor̄ vel ꝯditor̄ cū pane zuccari.ʒ.ß.aq̄ ros.damascēi.ʒ.ȷ.panis zuccari lib.ȷ. fiat electuariū ī bolis sic. ℞.pul'.diamēte.pul'.dyagalāge.pul'. rosate nouelle an̄.ʒ.ȷ. ⁊.ß.pul'.plir̄ sine musco.pul'. dyamargariton an̄.ʒ.ȷ.et si esset bn̄ diues poneret̄ dyābre coriandri prepati coralli ru.cord.lepor̄ an̄.ʒ.ß. cortic̄ citri cōditi.ʒ.ß.cādi.ʒ.v. vuar̄ passar̄ bene pinguiū.ʒ.ȷ.ꝯserue ros. ꝯserue sticados arab.an̄.ʒ.ij.aq̄ ros.q̄rt̄.ß.panis zuccari al.lib.ȷ.fiat electuariū. similiter fiat tale ꝙ p̄ualet oīb⁹ et ē secretū meū qd p̄ualet oīb⁹ qn̄ ꝓuenit ex stoma. potet̄ stoma.ieiuno fcā purgatiōe quolibet māe. ℞.aq̄ calide q̄rt̄.ß.mastic̄.ʒ.ij.misce fortiter ⁊ admistret̄ totū tepidū in potu. ⁊ valet multū ī epileptia absq̄ eo ꝙ coletur facta prius vniuersali purgatōe: vel potet quolibet mane aquā in qua bullierit mastix qn̄ ꝓuenit a stomacho: q2 ꝯfortat ⁊ repmit hūores frōs.

¶ **Stomacho quoq̄ emplastrū ex**

spica z rof. z mastice et cortice thuris cũ vino odorifero ponendũ est.

¶ Ponit curam p emplm. dicit: q facta purgatiõe vli competit: vt supra stomachum ponat emplm de spica rof. masticis z cortice citri cum modico vini odoriferi. quare valẽt ista: q ↄfortãt rõne stipticitatꝭ z phibẽt ascẽsuz vapoꝝ. Alia cã est: q remouent malã ↄplões siccã z calidaz in stomacho. z ponit sic in forma. ℞. masticꝭ qrtꝭ. j. spicenardi rof. ru. olibani añ. ʒ. j. pulnerisãda pulnerisent. cõquassanda ↄquassent z fiat emplm cuz pistello calido misce oĩa malaxãdo cum modico vini odoriferi tenue fiat ad modum scuti ad quãtitatẽ medie palme ex vtroqz latere extẽdatur supra alutã: vel de oib⁹ istis fiat pul. z misceat cuz vino odorifero z extẽdatur supra pannũ: põt fieri tale emplm ad idez. ℞. lapdani purissimi masticꝭ añ. qrtꝭ. ß. olibãi. ʒ. ij. galãge zedoarij ameos añ. ʒ. j. z. ß. rof. ru. sandali al. z ru. añ. ℈. ij. mente sicce ematthitis añ. ʒ. ij. terebẽtine. ℥. j. pulnerisanda pulnerisent. ↄquassanda ↄquassent etiã cũ pistello calido. misce omia malaxãdo cuz succo absinthij z fiat emplm.

¶ Nutrimentũ vero eius totũ taliter statuendum est vt paucarũ sit superfluitatum: sicut caro frixa in sartagine: et caro cocta in gazol. et cibus qui fit de aue quadã que habet in palato dẽtes z vocatur taguid: et caro de volatilib⁹ z hedina.

¶ Ponit curã per nutriẽtia. dicit: q dandũ est nutrimẽtũ epileptico q sit totũ declinãs ad siccitatẽ. z sit paucaꝝ superfluitatuz sicut caro frixa in sartagine et caro cocta in cacabo et cibus qui fit de quadã aue q̃ hz in palato dentes z vocatur taguid in arabico: vel per istã auem legens itelligat passeres quia sunt multuz appropriati: z caro aliaꝝ volatilium preterq̃ in aqua degentiũ. cause q̃re i cura epileptie nutrimentũ generãs paucas supfluitates est cõueniẽs: q materia epileptie est hũida. z ideo non dz nutriri nutrimẽto hũido: vel alias gñantes supfluitates humidas. z idõ dz decliare ad siccitatẽ. Obijcitur q nõ ↄpetat caro assata in cura epileptie: q ẽ difficilis digestionis z in epileptico est debilis virtus. igit: añs ptz p ysaac in dietis suis vlibus. z p raſ. iij. Almãſ. dico. q assate carnes sumpte in pua quãtitate sunt facilis digestionis. Ad rõnem q est difficilis digestiõis: verũ est in magna quãtitate nõ tñ in pua quãtitate est: q est maioris nutrimẽti ceteris pib⁹ z spãlit assate supra prunas: vt dr primo ca. fen q̃rta. ca. xx. de flobothomia.

¶ Qđ si cum epileptia sensuũ affuerit z debilitas nec aliqua de p̃dictis significationib⁹ inueniat: ergo pillule cochie multotiẽs sũt tribuẽde.

¶ Ponit curã qñ venit a materia existẽte in cerebro. z p̃mo qñ venit a materia flegmatica. scđo a sanguinea. dicit: q si cũ epileptia venit g̃uitas sensus z debilitas. z iueniat aliq̃ de p̃dictis significationib⁹: tũc illi egro pillule cochie sunt administrãde. Nota q̃re pillule cochie sũt admĩstrãde. cã est: q raſ põit illa signa q̃ sunt signa: q materia epileptie est i cerebro z q nõ est g̃uitas neqz dolor in aliquo mẽbro p̃terq̃ in capite. ideo ẽ signũ q materia est in cerebro z ĩ alia ẽ maluz signũ qñ non p̃sentit poxism⁹: q signt q est mala dispõ hũida ĩ cerebro q̃ causat epileptiã. z q ille pillule cochie euacuant materiã exñtez in cerebro: iõ valẽt. Et sic nota q anteq̃ mĩstrent pillule cochie dz mĩstrari syrup⁹ digestiu⁹ talis digerẽs mañiã flãticã. ℞. rađ. yreos rađ. peonie rađ. achori rađ. ciperi interioris squille añ. quartꝭ. ß. aristol. ro. ℥. j. ysopi vtriusqz saluie vtriusqz rute maiorane/ polij mõtani/ tormẽtille visci q̃rcini añ. ℳ. j. anisi maratri se. siseleos se. basiliconis añ. ℥. j. se. peonie mũđ. liq̃ꝝ mũđ. vuaꝝ passaꝝ mũđ. añ. ℥. j. succi fum: terre vł aq̃ eius. ℥. ij. panis zuccari q̃rtꝭ. iij. mellis electi lib. ß. fiat syrup⁹ pfecte clarificat⁹ vsqz ad lib. j. z. ß. iteꝝ pillule cochie q̃s põit raſ pñt fortificari hoc mđ.

℞.pillule cochie.ʒ.ij. pulpe colloquinti de bdellij añ.℈.ß.vel.j. si patiens est fortis se.peonie mūdate.ʒ.ß. pulverizanda pulverizēt.misce oia cum succo ruthe.⁊ fiant pillule cōpresse ⁊ succus ruthe nō debet negligi: q̄ appropriatus est epileptie.Nota tertio cū illa medicina patiens debꝫ pservari ante tempus in quo debet venire paroxismꝰ.⁊ hoc vt plurimū in vere ⁊ autūno semel in estate. ⁊ semel in hyeme. Et qū in augmēto lune paroxismus venit:tūc est signū φ materia epileptie est calida ⁊ humida. ⁊ qū in fine: est signū φ materia est frigida.⁊ vt plurimū ſm rasim venit in declinatiōe lune:quis possit venire in augmēto.

¶ Et eius conservatio subtilianda et cibaria que diximus danda

¶ Ponit curam p nutrientia.dicit:φ ille patiens dꝫ pservari cū dieta subtili ⁊ sibi danda sunt nutrientia q̄ dicemus. Nota causam quare materia epileptie est multuꝫ humida.iō corrigit p siccitatem.igit ⁊ pdicta nutrientia dꝫ declinare ad siccitatem ⁊ caliditatē ⁊ exercitiū et spāliter dꝫ stare in dispositione aeris calidi.⁊ si naturaliter nō est talis preparetur artificialiter. vt φ in camera patiētis ca. et sicca appropriata epileptiē ponanť:vt calamentū rutha poliū mōtanū peonia ⁊ ysopus. et subtus caput eius ponať pulvinar appropriatum qd pt eē tale.℞.ysopi vtriusqꝫ ruthe poliȷ̄ montani peonie añ.Ꝟ.ij.flo2 anthos ysopi vtriusqꝫ sticados añ.ʒ.j.conquassanť.et fiat pulvinar ad quātitatē vnius palme ⁊ medie ex vtraqꝫ parte ⁊ latere. ⁊ illud tenetur sub capite de nocte ⁊ desup dormiat.

¶ Gargarismus quoqꝫ fieri debet et sternutatio ex his que diximus provocanda.

¶ Dicit φ gargarismꝰ debet fieri ⁊ sternutatio est pvocanda ex hȷ̄s q̄ diximꝰ ante.Nota quare vꝫ sternutatio et gargarismus:q̄ precedēte evacuatione vlī ista evacuant materiā cōiunctā in cerebro extrēm . et ideo gargarismꝰ cōpetit et potest fieri sic.℞. radic̄ yreos radic̄ peonie radic̄ squille añ. q̄rt̄.ß.ysopi ruthe poliȷ̄ mōtani añ. Ꝟ.j. piretri.ʒ.ij. se. staphisagrie radic̄ yreos mastic̄ añ. ʒ.j.ellebori al.ʒ.ij.se.peonie mūdate.ʒʒ. al.añ.ʒ.v.vuaꝝ passaruꝫ.ʒ.ij. aceti.ʒ.ß. mellis electi q̄rt̄.j. fiat decoctio paruꝫ clarificata vsqꝫ ad lb. j. ⁊ admistreť mľtis vicibꝰ gargarizādo.Sed sternutatiuū competens in cura epileptie potest esse tale.℞. succi mediane cortic̄ sābuci succi ficle maiorane facta residentia añ . ʒ. ß. elle. albi castorei se.peonie pulveriꝫ. anisi grana.v. misce ⁊ cū nascali aliq̄ ps inȷ̄ciatur in nares stomacho semp vacuo et ieiuno.

¶ Ac naribus peonie pulvis subtilissimus qui fit similis alcohol insufflandus.

¶ Ponit curā p iniectiōes.dicit:pulť.subtilissimus peonie pulverizate sicut alcohol.i .sicut pul.illaꝝ reꝝ subtiliū ē p nares inȷ̄ciendus.Nota duo.primo quare vꝫ iniectio talis pul .q̄ peonia vꝫ ī epilepsia tripliciter. Unomō rōne primaꝝ qualitatū:q̄ peonia ē calida et materia epileptie frigida . scd̄o vꝫ rōne qualitatis:quia peonia est subtilissima. ⁊ epilepsia est de materia grossa.tertio rōne qualitat̄ tertie.i.a tota pprietate. ideo vꝫ:q̄ dicit Galienꝰ φ collo pueri suspensa curat.⁊ glosať:de peonia romana: et debet dissolui cuꝫ rutha.⁊ postea inȷ̄ci. etiam vꝫ ille versus Gaspar fert myrrā thus melchior baltazar aurum . Nota φ p illas iniectiones vult raſ.⁊ intelligit alias que habēt pprietatem in epilepsia sicut sunt odoramēta fomētationes capitis/odoramentū pōt esse tale.. ℞.ruthe sicce peonie subtiliter pulverizate.ʒ.j. ponať in pāno lineo in rotūda forma ⁊ de serico ⁊ odoretur. vel sic. ℞. gūme ruthe agrestis.ʒ.j.farine ordei.ʒ. ß.aceti q̄rt̄.ß. ad incorporandum misce omnia ⁊ fiat massa quā odoret.Sed fomentatio capitis debꝫ fieri cū decoctione herbarum positaruꝫ in pulvinari.et etiam balneū cū eisdē herbis in magna quātitate.⁊ in exitu balnei debet admi

nistrari mitridati.ʒ.ʃ.cum aqua peonie vel tyriace vel auree alexādrine vel yere thermetis facta vł̄i purgatione: qꝛ ante nō debēt dari ille opiate ⁊ in alijs tꝑib' pn̄t dari sil'r ꝑ interualla suo mō.

¶ Si quis autem cum epileptia in facie ⁊ oculis rubedinem habuerit ⁊ venarum grossitiem: flobothomandus erit a saphena.

¶ Ponit curā epileptie ꝓuenient' a sanguine. ⁊ primo pōit curā per flobothomiam. dicit: ꝙ si aliquis epilepticus habuerit ruborē faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ venaruꝫ grossitiem talis minuēdus est ex saphena. Nota ꝙ dictum raſ hꝫ verum si fuerit magna plectoria qꝛ flobothomia de saphena plus distrahit cū sit a cerebro plus remota: ⁊ postea facienda est flōia de cephalea ⁊ post illā de venis que sūt sub lingua. ad euacuandū materiā cōiūctā ⁊ malā exn̄tem ꝓ maiori ꝑte sub lingua ⁊ in venis lingue qꝛ ibi sunt vene virides: tn̄ ante de venis frontis aut de vena nasi qꝛ in istis etiā sunt vene virides.

¶ Sanguis auteꝫ ex carnositate tibiarū cū ventosis erit extrahendus.

¶ Ponit curam ꝑ ventosas. dicit: ꝙ sanguis est extrahendus ꝑ ventosas ex carnositate ⁊ ex loco carnoso tibiarū. Nota quare valent ventose posite in loco illo qꝛ ꝑ illas euacuaꝛ materia ⁊ distrahiꝛ ⁊ ītelligo vētosas cū scarificatōe positas in spatulis sicut de alijs: imo directius euacuant ꝙ̄ posite in tibijs.

¶ Capiti preterea oleuꝫ ro. ⁊ acetū superfundatur.

¶ Ponit curā ꝑ embrocationes. dicit: ꝙ caput debet embrocari cū oleo roſ ⁊ aceto. rō est qꝛ remouent malā cōplexioneꝫ calidā causatā a sanguine ⁊ malā cōplexionē materie epileptie ⁊ prohibet ascēsum vapoꝝ ⁊ est vtile: precedēte tn̄ purgatione vł̄i.

¶ Et abstineat a vino ⁊ a cepis et allijs ac sinapi ⁊ porris ⁊ apio ⁊ fabis: ⁊ cauebit postremo ab omnib' fumū ad caput ascēdere facientib' ⁊ repletioneꝫ generantibus.

¶ Ostēdit a quibus est abstinēdū. dicit: ꝙ abstinendum est a cepis alleis porris sinapi apio ⁊ caueat a fabis ⁊ caule imperiali ⁊ vltimo caueat ab omnibus fumosis ⁊ caput replentibus ⁊ fumos generātib' vt oua frixa. Nota ꝙ ꝙ̄uis ab omnibus istis sit generaliter abstinendū: specialiter tn̄ a quattuor q̄ generant epileptiaꝫ. Primum est coriū capre qꝛ si induaꝛ causat motū epileuticū ⁊ intellige in dispositis. scd̄m est epar capre qđ facit ideꝫ ⁊ suffumigatio corij ei' qn̄ est recens ⁊ suffumigatio galbani. tertium est suffumigatio mirre. quartū apum ⁊ ista quattuor a tota ꝓprietate epilepsiam inducunt.

¶ Confectio electuarij quod omni speciei epileptie remediū affert. ℞. piretri siseleos sticados omniū an̄. ʒ.x. agarici.ʒ.v. cordumeni recentis ⁊ acuti assefetide optīe aristologie rotunde omniuꝫ an̄.ʒ.j.ß. deinde extrahatur succ' ex squilla mixtus cuꝫ pari quantitate mellis coquatur et conficiatur et eo species ⁊ fiat electuarium ex quo patiēs quotidie sumet ⁊ caueat sibi a cibis grossis.

¶ Ponit curā ꝑ electuaria cōpetentia in epileptia. dicit: ꝙ ista ꝯfectio est vltima in oi spē epileptie remediū affert. ℞. piretri siseleos sticados oiꝫ an̄.ʒ.x. agarici ʒ.v. cordumeni recentis ⁊ acri assefetide optime aristo. ro. oim an̄.ʒ.ʃ.ß. Deinde extrahaꝛ succus squille ⁊ mixt' cū pari quantitate mellis coquaꝛ ⁊ cū hoc cōficiaꝛ ⁊ fiat electuarium de quo pa. cōtinue siue quotidie sūat ⁊ caueat sibi a nutrimētis grossis. Nota illud electuariuꝫ est valde amarū ego nolo ꝓ me: ergo loco ei' sunt duo alia q̄ ponit auicē. viaticus ⁊ gordoni'. ℞. piretri cōditi quart'. ß. vn̄ sciendū ꝙ piretrum debet sic confici accipiatur vnum vel duo frusta piretri ⁊ incidātur minutim in paruas partes sicut. ʒʒ. quādo debet conficiꝛ remolliatur in aqua ⁊ quādo erit bene remol

litū cōdiatꝰ cū zuccari si vis .ʒ.j.fiat vnꝰ
bolus de electuario ⁊ capiatur de mane
⁊ semꝑ stomacho vacuo.vel sic.℞.cōser
ue squille bene rase a cortice superiori et
mundare bene⁊ in mortario conteratur
fortiter ⁊ postea ponatꝰ in vase vitreo in
quo ponatꝰ ad solē per quattuor dies et
postea vtere sicut conserue rosꝫ. si ꝟo nō
pōt tātū expectare cōdiatur supra cine/
res ca.cū zuccaro in cassiola sicut fit dia
cōserua rosꝫ.vlꝰ fiat de ista conserua de q̄
sumat pa.epileptiā mane⁊ sero.Nota ꝙ
electuariū rasꝫ ē vltiate ꝟtutꝫ ⁊ efficacie
iō sunt ponēda alia magꝫ domestica⁊ de
bilis virtutꝫ ⁊ ꝓcedatꝰ a debilibꝰ ad diffi
ciliora sit tale electuarium.℞.margari/
tarū electarum.ʒ.j.gariofꝫ.galāge nucꝫ
musc.macꝫ.cubebe domestice añ.ʒ.ß.flo
rū cinamomi.℈.ij.ḡnorꝫ tinctorꝫ ligni a/
loes storacis calamite añ.℈.ß. sandali
aromatici serici crudi doronici romani
añ.℥.v.se.peonie munde visci quercini
diptami añ.℈.ß.caricarum vuarꝫ passa.
bñ piguiū.ʒ.j.ꝯserue anthos ꝯserue sti/
cados arabicꝫ.ꝯserue boragꝫ añ.ʒ.ij. aq̄
rosꝫ.damasceni quartꝫ.ß. panis zuccari
lib.j.fiat electuariū ⁊ est bñ appropria/
tum.vel aliter.℞.pliris cuꝫ musco dya/
margariton añ.lib.ß.⁊ si sit bene diues
ponitꝰ dyambre ⁊ dyacacabre⁊ ista misce
⁊ electuariū hñs maiorē ꝟtutē pt eē ta
le.℞.interiorꝫ cinamomi electi.ʒ.j.⁊ di/
co electi vt remoueatꝰ cortex supior gari
ofꝫ.galāge macis nucꝫ muscꝫ.cubebe do
mestice añ.ʒ.ij.triū gñerꝫ pipis cardamo
mi se. anisi se.fēiculi se.peōie bñ mūda/
te ysopi sicci diptami visci q̄cini añ.ʒ.j.
croci.℈.ij.candi.ʒ.v.fiat pul.⁊ ponatur
in sacculo de aluta ⁊ de istis ponitur in
salsamentis brodijs ⁊ pastillis ⁊ si in p̄n
cipio mēse pane tosto posito in vino vel
in brodio ⁊ desuper isto pul.asperso po/
neretur et sumetur et illud idem vtenti
multum valet.Nota q̄uis illa que dicta
sunt valeant in cura epileptie a primis
⁊ secūdis qualitatibus tamen aliqua a
tota proprietate ponentur vt pul.qui se
quitur.℞.se.gallitrici.ʒ.ß.visci quarci/
ni.ʒ.j.tormētille.ʒ.j.⁊ ß.fiat pul.ꝺ quo
administrentur.ʒ.ij.ante aduentuꝫ pa/
roxismi cū aqua decoctōnis peonie⁊ est
speciale.vel sic.℞.ossium capitis huma
ni de parte anteriori parum combusto/
rū se.peonie munde añ.ʒ.ß.tormeutille
visci quarcini añ.ʒ.ij.fiat pul. vt prius
administretur sicut precedens et post
administretur pul.illorum ossium in ele
ctuarijs dicit gordonius ⁊ valet multū
⁊ illud est de ossibus humanis positis
a rasi in additionibus.Iteruꝫ sunt duo
specialia.vnū.s.succus mente vel ruthe
cum modico asseferide.secunduꝫ est san
guis mustele cum vrina pueri. Simi/
liter sunt aliqua que ab extra applican/
tur vt zona de pelle lupi:facta suppositi
one ꝙ fit a capite vsqꝫ ad caudam. Ideꝫ
dicitur de corio asini. Alia dicuntur ab
actoribꝰ vt portatio peonie romane mū
de visci quarcini ⁊ portatio versuum cō
munium. vt:Gaspar fert ⁊c.

¶ Electuariuꝫ hoc oibus epileptie
spēbus excepta vna sanguinea.

¶ Ostendit in qua specie epileptie magꝫ
competit.dicit:ꝙ valet in omnibus spe
ciebus epileptie scilicet de materia gros
sa ⁊ viscosa:⁊ nō valet in spē sanguinea.
Nota quare non valet in epileptia san/
guinea ⁊ colerica q2 augmentaret dissol
uendo materiā rōne caliditatis sue.Nota
secundo quare rasis non ponit curā me
lācolice vel colerice.ideo:quia raro inde
generatur : ideo non ponit curā nisi ista
rum specierum que vt plurimū veniunt
Sꝫ si ꝯtingat ꝙ veniat a materia melā/
colica digeratꝰ cū syrupo digestiuo etiaꝫ
euacuetꝰ cū medicina laxatiua posita in
caplo de dolore capitis ꝓueniētis a me/
lācolia sicut est ysopꝰ rutha peonia po/
liū mōtanū calamentū ⁊c.Si vero con/
tingat causari a co.qꝺ raro cōtingit mi/
nistretur syrupus digestiuꝰ ⁊ medicina
laxatiua euacuās co.positā in caplo do/
loris capitis prouenientis a co.cum ap
propriatis epileptie vt dictuꝫ est.

¶ Quam Gal.noiauit ⁊ nos etiam
iam fecimꝰ mētionē.opitulatur:cui
dixit cōferre flobothomiā ex saphe
na prius ⁊ postea ex basilica deinde

cui⁹ regimē sit ex his que sanguinē in corpore minuūt ꝛ ip̄z infrigidāt, a carne preterea ꝛ vino abstineat ꝛ bibat rob acetosoꝝ fructuū. Capiti quoqꝫ superponantur ea que ipsuꝫ infrigidant.

¶ Ponit curam epileptie ſm opinioneꝫ G. dicit: ꝙ. G. nūerauit illā speciē inter alias. ꝛ nos siſr faciem⁹ mētionē. ita ꝙ in cura ei⁹ p̄mo dꝫ fieri flobothomia de saphena. scđo de basilica. Regimē et cō seruatio ab ista spē est cōseruatio eoruꝫ q̄ sanguinē nō ḡnaut: sꝫ infrigidāt ꝛ mi nuūt in corpe. ꝛ dꝫ abstinere a carnib⁹ ꝛ a vino/ bibat rob. i. succū fructuū aceto soꝝ ꝛ capiti supponaṫ q̄ infrigidāt. Nota ꝙ dicta flobothomia de saphena intelligiṫ si corp⁹ sit multū plenū: qꝛ distra hit magꝫ q̄ꝫ aliq̄ alia. ꝛ vltio faciēda est flobothomia de venis q̄ sūt sub lingua: qꝛ magꝫ euacuāt materiā ꝯiūctā. quare fit ꝯseruatio cū istis. qꝛ frīa attenuant sanguinē. ꝛ illa q̄ sāguinē diminuūt nō dimittūt materiā augeri/ quare dꝫ etiā abstinere a carnib⁹ ꝛ a vino: qꝛ generāt sanguinē. q̄re frīa sūt capiti apponēda vt mala ꝯplexio ca. ī capite a sanguie inducta altereṫ. Sꝫ dubitaret aliq̄s si oīa deficerēt q̄d esset tunc faciendū. dico ꝙ tūc est faciendū cauteriū actuale super cōmissurā capitis: ꝛ illud faciat discretus cirurgicus vt pꝫ.

¶ De incubo. Cap. 12

Circa rubricā nota ꝙ ſm Auicꝫ. ṫtio canō. fen p̄ma. tractatu q̄nto. ca. de incubo. dicit: aūt ꝙ incub⁹ est egritudo ꝓueniēs ī somno: motū et sensuꝫ ꝛ corp⁹ aggrauās ꝛ loquelā impediēs. Vn̄ notāter dꝛ egritudo. ꝛ semp egritudo officialis: qꝛ ē opilatio in p̄te posteriori cāta a vaporib⁹ grossis eleuatis ad caput. ꝛ rōe hui⁹ opilatiōis spūs veniētes a corde nō p̄nt libere transire nec venire ad caput. Iterū videṫ pa. magnum pōdus supra sē habere. ꝛ qꝛ pedes sunt remoti a calore naturali. iō dicunt ꝙ venit ascēdendo de pedib⁹ ad caput. Nota q̄ est cā incubi. dico ꝙ tres sūt opiniōes đ hac. vna theologoꝝ q̄ dicūt ꝙ cā hui⁹ passiōis sunt demones q̄ sūt exn̄tꝫ in aere supra corp⁹ hūanū/ p̄ncipaliṫ respiciūt cor. ꝛ qꝛ cor non p̄ōt sustinere aspectū illi⁹ mali spūs ꝛ iō nō p̄ōt moueri. et qꝛ fumi vadūt ad caput/ iō nō p̄nt loq̄ nec sentire. alij dicūt ꝙ ē vetula vel merula q̄ vadit vel scādit ad aliud seculuꝫ/ ꝛ illa ponit se supra hoīem ꝛ calcat ꝛ cōprimit ꝛ illud nihil est. Alia ē cā medicoꝝ ponētiuꝫ ꝙ cāe incubi sūt tres. s. p̄mitiua: ꝛ illa ē duplex. vna frās cito ascendēs vsqꝫ ad posteriorē p̄teꝫ cerebri cōprimēs ip̄m ꝛ ꝓhibēs ascēsuꝫ spūum aīaliū ad inferiora. ꝛ ascensuꝫ ad caput et sūt illi q̄ se tenēt magis discooꝑtum dormiēdo q̄ꝫ vigilādo. Alia cā primitiua est somn⁹ diurn⁹ īmediate fact⁹ suꝑ repletionē magnā cibi ꝛ pot⁹. ꝛ rōne talis repletiōis calor nō p̄ōt agere suꝑ cibuꝫ iō multi fumi grossi ascēdūt ꝓhibētes et cōgelātes spūs in capite rōne opilatiōis. et primo virt⁹ ꝛ spūs deficiunt in pedib⁹. dicit: prīo veniūt ad pedes. deinde ascēdūt ad caput. Cā an̄s p̄icipalꝰ ē materia grossa a q̄ eleuanṫ fumi viaꝫ cerebri opilātes. Cā ꝯiūcta sunt alij fumi et vapores cāntes epileptiā rōe quoꝝ ꝓhibeṫ trāsit⁹ spūuꝫ ad mēbra inferiora.

Cum quis in somno quasi reꝫ graue aliquid super se cadere senserit incubum pati nūciandus est.

¶ Ponit primo signa. scđo curā. dicit: ꝙ cū aliq̄s sentit in sōno reꝫ graueꝫ cadere suꝑ se denūciādus ē pati incubū. cā hui⁹ dicta est supra: quia q̄n alicui aduenit in somno tunc signū est: ꝙ materia mala et grossa est in corpore a qua fumi eleuātur ad caput opilātes meat⁹ cerebri impediētes meat⁹ spūum. ideo impeditur meatus ꝛ loquela.

¶ In ipsius itaqꝫ cura nō est tardāduꝫ. ipse eīn epileptie preambulus est. ipsam nāqꝫ precedit.

¶ Ponit alia signa ꝓnostica. dicit: ꝙ in

cura hui⁹ passionis nõ est tardanda: q̃a oibus preambulũ est ad epileptiã. Nota quare incubus est preambulũ ad epileptiã: q: est eadẽ materia vel cã tã prímitiua vel antecedẽs vel ꝯiuncta incubi vel epileptie: sed drñt in duob⁹: quia materia epileptie est magis venenosa ꝙ incubi. Itez q: opilat̃ anterior ps cerebri in epileptia. Sed in incubo posterior ps. ⁊ ꝑpt̃ hoc incub⁹ põt eẽ vnavia ad epileptiã vel ad spasmũ ꝭm ꝙ materia est alia. ⁊ magis vel min⁹ venenosa ideo curãda est ista egritudo vt curatur epileptia vel paralysis vel spasmus vt dictum est.

¶ Eger quoqꝫ si in colore rubeus fuerit ⁊ venas hñerit plenas: ex saphena erit minuẽdus.

¶ Ponit curaz incubi. ꝑmo qñ causat̃ a sanguine. dicit: ꝙ si pa. incubũ fuerit in colore rube⁹. et habuerit venas plenas tũc ex saphena est minuendus. Nota ꝙ illud dictũ est verũ qñ illud corpus est plenũ multũ/ vt dictũ est in cura epileptie. ⁊ huius cura fit vt materia distrahat̃ ad istam partẽ. et in ꝑte euacuetur alr̃ nõ haberet virtutez qd̃ dictũ est.

¶ Et ventose in carnositate tibiaꝝ ponende sunt.

¶ Dicit ꝙ ventose sunt ponẽde in carnositatib⁹ tibiaꝝ. ⁊ fricent̃ iferiora/ vt materia distrahat̃ itelligo cũ scarificatõe. cã est: q: distrahit materiã ⁊ euacuat̃ ꝑ illas ventosas: al's intellige q̃ ponunt̃ in spatulis que etiam valẽt.

¶ Eger preterea a potu vini ⁊ rerũ dulciũ comestione abstinẽdus erit et precipue ab omni re que multuz generat sanguinem.

¶ Dicit ꝙ a potu vini ⁊ a comestiõe reꝝ dul. ⁊ ab oi re q̃ sanguinẽ malũ: generat iste abstineat. Nota cãm. q: oia ista augmentãt cãm morbi. iõ dꝫ a talib⁹ abstinere. ⁊ dꝫ sumere acetosa: q: parũ nutriunt ⁊ parũ multiplicãt sanguinẽ.

¶ Qd̃ si huic cõtrarium accidit venter ex pillulis cochijs multotiens erit soluendus.

¶ Ponit curã incubi qñ venit a flegmate ꝙ si huic ꝯ̃riũ euenerit: isti ꝙ vẽiat a flegmate qd̃ est ꝯ̃riũ sanguini: tũc vent̃ eius sepe cũ pillulis est laxãdus. cã est qñ ꝑdicta signa eueniũt signũ ẽ ꝙ vẽit a flegmate. ⁊ ille pillule totũ euacuant flegma a capite. iõ debẽtur admĩstrari. et illud intelligo ꝑmo administrato a syrupo digestio posito supra i ca. epileptie

¶ Et eius regimẽ subtiliandũ.

¶ Ponit curã ꝑ nutriẽtia. dicit ꝙ ei⁹ nutriẽtia sũt minuẽda. ⁊ paruꝫ nutriẽtia sunt tribuẽda sicut acetosa vt dictũ est. cã est/ vt natura sit potentior corrigere materiam flegmaticam malam.

¶ Exercitio quoqꝫ vtendum erit ⁊ mẽbra inferiora erunt fricanda.

¶ Dicet ꝙ exercitio dꝫ vti ⁊ mẽbra fricari tẽperate. cã est: q: illa reducũt calorez naturalẽ ⁊ ꝯfortãt ⁊ poros aperiunt.

¶ De melancolia. Cap̃. 13

Irca rubricã

c. nota ꝑmo. ꝙ melãcolia põt sumi dupliciter. Uno mõ ꝓ hũore disticto ab alijs humorib⁹: ⁊ sic nõ accipit̃ hic. Alio mõ pro quadã passione cerebri: ⁊ sic accipit̃ hic. ⁊ sic noiata põt sumi duplicit̃. Uno mõ gñaliter vt est qd̃dã gñale ad maniã caninaz demoiacã vl' lupinã ⁊ ad ꝓprie dictam. Uñ sciendũ ẽ ꝙ mania canina cãtur ex melãcolia ꝑ adustionẽ sanguis ꝙ̃ diu remanet illa adurẽs materia ca. et in illa ẽ tristicia cũ gaudio. est tristicia ꝓpter melãcoliã adustã: ſꝫ gaudiũ rõne matie sanguinee. Sꝫ melãcolia demoniaca causat̃ ex malicia colere aduste ꝙ̃ diu remanet caliditas adurẽs. Sed in ista ẽ melãcolia furore mixta ⁊ stulticia et ꝓpter hoc credũt gẽtes ꝙ in corporibus eoꝝ sint demones. ⁊ de illa nõ dꝫ se intromittere medic⁹. et incurabilis est apud nos. nec dꝫ se intromittere vñ veniat. Alio mõ põt sumi ꝓ melãcolia proprie dicta. q̃ causat̃ ex melãcolia naturali vl' ex melãcolia adusta vl' alioꝝ hũoꝝ

adustiõe sit totaliter remota a materia:
sed cuȝ est mania adhuc remanet in sua
materia calor adurens. Nota ꝙ melãco-
lia causaẗ dupl'r. Uno mõ quãtuȝ ad sui
pricipiuȝ ⁊ originẽ vt est actio corrupta
vel diminuta virtutꝫ ymaginatiue. Alio
mõ sumiẗ quãtũ ad complemẽtũ vt est
actio corrupta vel diminuta ꝩtutis esti
matiue vel cogitatiue. Tertio nota quot
sunt cause melãcolie. dico ꝙ iij. apõ me-
dicũ. primitiua. s. res nõ naturales mul
tiplicantes melancoliã in corpe siue sit
naturalis siue cãta p adustionẽ vt sunt
cibi melãcolici legumina caules carnes
melancolice vel sunt aliqua hũores adu
rẽtia vel allia cepe ⁊ porri ⁊ tpũs estiua
le vel autũn⁹ q̃ cõpetit melancolie. Alia
est cã añs. s. humor melancolic⁹ natura-
lis vel adust⁹ añꝙ inducat corruptioneȝ
ymaginatiue vel estimatiue. Tertia cã
est ꝯiũcta ꝗ est humor exñs putrefactus
diminuẽs vl' corrũpens alias virtutes.
Cã quare corrũpit est ꝗ hũor melancoli
cus magis cõtrariaẗ virtutib⁹ cerebri et
plus ꝙ ali⁹ humor ꝗ obfuscat ⁊ ingros-
sat spũs cerebri ꝑpẗ hoc ꝗ virtutes non
hñt spũs claros ⁊ luminosos iõ non pñt
opari cũ illis. Nota ꝙ melãcolia magis
accidit in egritudinib⁹ calidis ꝙ in alijs
⁊ in corpib⁹ calidis rõne maioris caloris
ꝗ in illis hũores magꝫ aduruntẗ ⁊ si ha-
beant cerebrũ humidũ ⁊ cor calidum vt
balbutientes citi⁹ incurrũt maniã. Sed
melãcolia ꝑpe dicta magꝫ accidit in re-
gionib⁹ frigidis ⁊ siccis ꝗ ꝯueniũt ma-
gis cũ humore melãcolico. Nota q̃re me
lancolici meli⁹ ꝑdicũt futura nescio cãȝ
nisi ꝗ in melãcolicis aĩa ẽ sepata a regi
one corpis ⁊ bonoꝝ tpaliũ ideo non y-
maginãẗ circa talia futura ⁊ iõ pl'a hñt
ymaginari ꝙ mola corpis oppressi ⁊ esti-
mant ⁊ ymaginatur ꝙ non ymaginan-
tur alij. ⁊ ideo si tales melancolici essent
astronomi circa plura melius possent ꝑ
dicere ⁊ iudicare ꝙ alij.

Cum alicui cogitationes ma
le sine causa acciderint, ⁊ ti-
mor ⁊ tristitia in eo preualu-
erit melancolie principiũ in eo est.

¶ Determinat de melãcolica passione. ⁊
diuidiẗ in tres partes. primo põit signa.
secundo reddit cãm quare dũ apparent
cogitationes male cura non est diferen-
da. tertio ponit curam. scða ibi: cũ ergo.
tertia ibi: ꝙ si tñ. pria adhuc diuidiẗ in
duas. primo põit signa melancolie quã
do est i principio. scðo quãdo ẽ in sui cõ-
plemento. scða ibi. cũ autẽ. de primo di-
cit: si alicui sine causa manifesta accidũt
egritudines ⁊ timor ⁊ tristicia preualue
rint tunc signum est principij melanco-
lie. Nota primo ꝙ in melancolica passio
ne sunt tres gradus maliciei. Prim⁹ est
falsa imaginatio vel estimatio vt quan
do estimant qð non est estimandũ ⁊ ima
ginãtur qð non est imaginandum vt di
cit. G. de quodã qui tenebat puerum in
manibus ⁊ imaginabatur ꝙ esset bonũ
puerũ de fenestra inferi⁹ ꝑijcere. vel de
alio q̃ imaginabaẗ tubicinatores esse in
domo sua. Scðs gradus est qñ ꝑferũt q̃
mente ꝑcipiũt ⁊ ille est maiorꝫ maliciei.
Tertius gradus est ꝙ ope cõplẽt q̃ ore ꝑ
tulerunt ⁊ in se cõceperũt vt cũ ꝑijciũt
lapidẽ ⁊ nesciunt quo cadat. ⁊ vocãẗ ta
les cuttubut ⁊ est quoddã aĩal ad modũ
aranee supra aquã exñs ⁊ ðr capra aq̃ eo
ꝙ aliqñ saltat ante aliqñ retro ⁊ appel-
laẗ cuttubut. i. capra aq̃ ⁊ illud demon-
strat principiuȝ maliciei qñ alicui tales
imaginationes que adhuc nõ sunt in cõ
plemẽto videẗ. Nota scðo quare in istis
sunt multe imaginatõnes ꝗ ille humor
faciẽs passiones melãcolicas a sui natu
ra repugnat istis spiritibus ꝗ grossus
⁊ tenebrosus repugnat sibi ex sui quali-
tate ideo virtus nõ opaẗ ꝗ nõ habet in
strumentũ debitũ: quia est ibi timor et
tristicia ꝗ sicut hõ exñs in tenebrosita-
te timet ⁊ dubitat: ita melancolici: quia
spũs eorum sunt grossi ⁊ obscuri q̃ sunt
causa timoris ⁊ ideo dicit. G. ꝙ non est
mirandum si melãcolici timent cũ cau-
sam timoris secũ portant.

¶ Cum auteȝ res ad hoc deuenerit
vt etiam ea que cogitare ceperit ore
promat verba sua atqȝ actus permi-
sceat; iam melancolia perfecta est.

¶ Dicit ꝙ ſi contingat ꝙ illa q̄ ꝓfert ore ⁊ ꝯcipiat mente ⁊ actu. alia ꝓferat vł ꝓducat: tūc eſt melācolia ꝑfecta. ⁊ ita tangit duos modos melie perfecte. ſ. ꝓferre ⁊ actu cōplere. Nota tres ſunt ſpēs melie in gn̄ali. Una eſt q̄ variat̃ penes imaginatiões: q2 ille ſunt q̄ſi ifinite: vt dicit. G. iij. de interio. ⁊ Auicē. iij. cano. fen. ij. c. de cura melie. ⁊ ſunt aliq̄ q̄ imagināt̃ ꝙ ſunt papa ⁊ aliqui ꝙ ſunt galli: ⁊ ideo ſicut gallus. ⁊ aliq̄ ꝙ ſunt maſſa vitrea: ita de alijs ſ3 diuerſitates impreſſionū virtutis imaginatiue ipoꝝ. Secūda ſpēs eſt q̄ variat̃ ex ꝑte mot⁹ ⁊ vocatur cutinbut ⁊ credo ꝙ cātur ex aduſtione hūoꝝ colericoꝝ: q2 colera eſt cauſa mot⁹. Tertia ſpēs diſtinguitur penes amorē mulieris ⁊ penes actū coitus excercēdi ⁊ nō facit mētionē raſ de iſta tertia ſpecie. ⁊ cā dicta eſt in fine capituli.

¶ Cui ergo he male cogitatiões et triſtitia et tribulatio accidūt anteꝗ̄ preualere incipiāt ſuccurrēdus eſt: q2 ſi ꝑualuerint cura ē difficilis.

¶ Docet ꝓnoſticare ꝑ iſta ſigna. ⁊ dicit: ꝙ ſi iſta ſigna. ſ. male cogitatões ⁊ triſtitie veniant anteꝗ̄ iſta ꝑualeant eſt fortiter ſuccurrendū: q2 ſi ꝑualuerint cura erit grauis q2 iam humor eſſet groſſior ⁊ viſcoſior ⁊ magis infixus mēbris. ⁊ ideo tarde remouet̃. Alia eſt cā ex ꝑte q̄litatꝫ q2 eſt hūor frigidus ⁊ ſiccus: ideo tardi⁹ curat̃ mala ꝯplo inducta.

¶ Qđ ſi cū melancolia fuerit dolor vētris ⁊ inflatio: ⁊ malus color. ⁊ digeſtiōis corruptio: ⁊ vomit⁹ acetoſus: ⁊ excreatōis multitudo: incipienda eſt cura cū flobothomia ex baſilica: aut ſaluatella ſiniſtre man⁹.

¶ Ponit curā melie ꝓueniētis a ſplene. dicit: ꝙ ſi cā melie fuerit dolor vētris et color mal⁹ ⁊ corruptio digeſtionis ⁊ multitudo ſputi: tunc incipiēda ē flobothomia de baſilica vel de ſaluatella ſiniſtre manus q̄ eſt inter ꝑuū digitū ⁊ auricularē. Nota ꝙ illa paſſio melie eſt duplex. Una eſt q̄ venit a cerebro vt mala ꝯplo frigida ⁊ ſic. ſine materia ꝗ̄uis ſit raro vł ab hūore melico exn̄te in cerebro. Alia ē ꝙ cātur ab alijs mēbris vt ꝯtingit aliqn̄ in corde: vt qn̄ ſpūs ſunt nimis aduſti. cātur aliqn̄ ab epate vt qn̄ epar non bn̄ depurat̃ a ſuis ſuꝑfluitatib⁹. Cauſat̃ aliqn̄ a matrice i retētiōe mēſtruoꝝ. aliqn̄ a ſplene vt ꝑlimū vt qn̄ ſplen nō bn̄ mūdat̃ ab illa mlia ſuꝑflua: q2 tūc mlici vapores veniūt ad caput: ⁊ ibi inducūt malam ꝯplonē frigidā ⁊ ſiccā et quāuis ſit paſſio melica a diuerſis mēbris. tn̄ raſ ponit hic curā melie ꝓueniētis a ſplene q2 iſta curata. curātur ⁊ alie: q2 ē difficilioris cure. in oib⁹ alijs ſufficit vt remoueat̃ cā vt qn̄ ꝓuenit ex retētiōe meſtruorū ſi ab alijs mēbris: vt ab emorroidib⁹ emorroides ꝓuocant̃. ⁊ q2 paſſio melica vt ꝑlimū ꝓuenit a ſplene vel rōne opilatiōis venaꝝ ſplenis: ideo de ea deteriat. Nota cām dictoꝝ q̄re in melica paſſiōe cāta a ſplene eſt dolor vētris ⁊ inflatio: ⁊ malus color: q2 eſt debilis virt⁹ digeſtiua rōne cui⁹ cātur ventoſitas q̄ eſt cā inflāmatiōis vētris q̄re eſt corruptio digeſtionis ꝓpter colligātiā ſplenis cum ſtomacho. q̄re eſt malus color certe eſt ꝓpter illā malā digeſtionē gn̄at̃ flegma ⁊ mali hūores aquoſi q̄ ꝑmiſcent̃ cū melācolia. ⁊ delegat̃ ad ſtomachū ⁊ deinde ꝑ ſputū expellit̃ ſeu ꝑ vomitū aliqn̄. q̄re aliqn̄ ꝯpetit flobothomia de baſilica: q2 quāuis ꝑncipali⁹ euacuet ab epate: tn̄ a ſplene poſtea. S3 q̄re ꝯpetit plus flobothomia in melācolica paſſiōe cāta a melācolia ꝗ̄ a co. q2 melācolia naturalł cōueniētiā h3 cū ſanguie: ideo magꝭ cōpetit. ⁊ ꝓpter hoc oēs melici debēt flobothomari multꝭ vicib⁹ ⁊ maxie i autūno q2 tunc melancolia dn̄atur.

¶ Et ſi ſanguis viſus fuerit niger dimittat̃ egredi in multa quātitate: ſubtilis aūt ⁊ rubeus ſi fuerit reſtringendus erit illico.

¶ Ponit curam circa quātitatē ſanguis extrahendi. dicit: extrahatur in magna ꝗ̄titate ſanguis. ſ. ſi i exitu viſus fuerit niger ⁊ ſi poſtea exeat magis ſubtilis: ⁊ rarior illo ē reſtrigēdus. Nota duo. p̄io

si videat sanguis niger dꝫ euacuari i magna quātitate: qꝛ tunc expellit materia peccās: qꝛ melīa est hūoꝛ grossus niger: iō tūc nō est restringēdus. Sꝫ qñ fit rarus ⁊ clarus ⁊ subtilis dꝫ restringi: qꝛ signū est ꝙ euacuat materia nō peccās. s. co. ⁊ sanguis qui sunt frenū melīe. Nota ꝙ illud dictū rat vltimū hꝫ verum: si sanguis exit i flobothomia debita: si vero per indebitā vt qñ foramē est strictū tunc nō dꝫ restringi sed foramē amplificari. ⁊ ꝓpter hoc dꝫ poni digitꝰ supra foramen bis vel ter anteꝙ̄ sanguis sit totus extractꝰ. cuiꝰ rō est: qꝛ tūc melīa melius expellitur: qꝛ tūc natura melius retinet benignum.

¶ Eger vero ex rebꝰ līniēdus est nutriēdus vt sunt alessidabegi q̄ sunt ex carne edina ⁊ aretina.

¶ Dicit ꝙ eger est nutriēdus nutrimētꝭ lenificatis vt sunt iura fcā ex carne edulina ⁊ aretina. cā est: quia talia generāt sanguinē subtilē ⁊ spūs claros: qꝛ ista cōtrariant melācolie q̄ est multū sicca: iō cōpetunt spālr qñ egritudo venit a splene: qꝛ splenetici vtplīmuꝫ sunt macri et sicci. ⁊ ꝓpter hoc non ē bonū ꝙ iuuenes phizisent: sꝫ comedāt cibaria. aliqñ grossa aliqñ subtilia. ⁊ nō ꝯtineant sp ad bonū vt in senectute possint comedere.

¶ Et mittēdus ē in balneuꝫ in quo non moretur.

¶ Ponit curā p bal. dicit: ꝙ i bal. est mittēdus in quo nō multū siue diu moret. causa est: vt corpꝰ siccū humectet: qꝛ non dꝫ diu stare vt nō resoluat subtile et remaneat grossuꝫ. ⁊ ita q̄dā medicus curabat q̄rtanarios: qꝛ in die porismi purgabat eos ꝺm q̄d docent actores. Sꝫ in die scdā dabat alidq̄d laxatiuum vt cassiefistu. vl aliq̄ alia medicia leuis. Tertia die faciebat eū intrare balneū bis in die et ante cenā ⁊ id faciebat: vt corpꝰ mollificaret ⁊ humores eēnt habiles ad expellenduꝫ in die porismi. ⁊ in scdā die post porismū et ita faciebat bal. Alia cā est: quare ꝯpetit bal. qꝛ letificat: qꝛ vtplurimū balneū intrātes cātant mō, compettit eis gaudiū ⁊ letitia.

¶ Post hoc aūt decoctiōne de epithimo quā ego composui vtatur cuius hec est ꝯfectio. ℞. mirabolanoꝝ indoꝝ. ʒ. x. polipodij. ʒ. v. sene. ʒ. ix. turbith. ʒ. iiij. sticados. ʒ. x. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. x. epithimi cretēs. ʒ. x. oīa excepto epithimo in tribus lib. aque coquēda sunt donec ad vnā librā ⁊ mediā redeāt. cūq̄ꝫ hoc factū fuerit addatur epithimū ⁊ illico ab igne remoueant ⁊ dimittant donec infrigidari ceperit. Cūq̄ꝫ infrigidata fuerint manibus fricata colētur. Deinde sumātur agarici due tertie ʒ. j. aloes. ʒ. j. salis indi: ʒ. v. ellebo. nigri quartā. ʒ. vnius. ⁊ conficiātur cū melle aut cū iulep. ⁊ fiant ex eis pillule q̄ per tres horas añ decoctiōis exceptionem sumende sunt. postea sumatur decoctio.

¶ Ponit curaꝫ p medicinā. dicit: ꝙ facta flobothomia in melīa ⁊ nutrimēto debito admīstrato ⁊ balneo facto dāda ē talis medicia. ℞. mirabol. indoꝝ. ʒ. iiij. polipodij. ʒ. v. sene. ʒ. viij. ex alijs positꝭ melācolia. fiant pillule ⁊ accipiat q̄rtā ptē ⁊ colet alia q̄rta ps. Nota q̄re valet ista potio ⁊ ille pillule: quia euacuāt flegma grossum ⁊ melīaꝫ q̄ peccāt i melīa: qꝛ flegma grossuꝫ peccat rōne īdigestionis: qꝛ stomachꝰ ē debilitatꝰ, rōne colligātie cū splene. ⁊ qꝛ ista euacuāt flegma cū melācolia: vt pꝫ discurrēdo p oīa. iō valet in cura. Quare pͥo debēt admīstrari pillē ⁊ post colatura: qꝛ cōiter facimꝰ oppositū: qꝛ pillē sumūt rōne ꝓhibitōis hūoꝝ ⁊ vaporum ascendētiū ad caput. ⁊ ideo dant p. iij. horas añ exhibitiōeꝫ medicie sicut colature: ⁊ vt pillule p colaturam dissoluātur. et iō pͥmo debēt admīstrari pillē vt melioꝛ fiat opatio pillaꝝ ⁊ colature. Sꝫ q̄re in die accessiōis: qꝛ tūc non ꝯpetit aliq̄ euacuatio vt pꝫ. iiij. cañ. c. de cibatōe febricitātiū i vlī. Nota ꝙ añ administratōeꝫ huiꝰ medicie laxatie debet

admĩstrari syrupꝰ digestiuꝰ melancolie seu eiꝰ masie melãcolice. ℞. corticꝫ radicꝫ feniculi petro. achori piretri an̄. q̃rtꝫ. j. al' q̃rtꝫ. ß. radicꝫ rafani apij an̄. q̃rtꝫ. ß. in al'. ℥. ß. corticꝫ capparis corticꝫ mediane tamarisci fraxini geneste. an̄. ℥. j. gm̄ãd scolopendrie an̄. ℳ. j. ⁊ ß. eupatorij calamenti absinthij oppoponacis capilli ve. scariole an̄. ℳ. j. anisi maratri cuscute se. portulace melo. indi an̄. ℥. j. lactuce sq̃nantꝫ spice nar. se. basiliconis an̄. ℥. ij. liq̃rꝫ ras. vuarꝫ passarꝫ mūdatꝫ succi viol'. boraginis buglos. foliorꝫ sticados arabici an̄. ℥. j. mellis electi q̃rtꝫ. iij. panis zuccari al. q̃rtꝫ. ß. cõtemperent̄ radices ⁊ corticꝫ per nocte in aceto infundant̄ ⁊ fiat syrupus ꝑfecte clarificatus vsq; ad q̃rtꝫ. v. vel ad lb. j. ⁊ ß. ⁊ administretur cuꝫ decoctione boraginis. Nota loco talis medicine ras: põt talis medicia admĩstrari. ℞. florꝫ boraginis thamarisci sticados arabici an̄. ℥. ß. thimi epithimi foliculorꝫ se. polipodij quercini an̄. ℥. ß. anisi. ʒ. iij. liq̃ricꝫ ras vnarum passarꝫ an̄. ʒ. v. fiat decoctio i sero capno. ⁊ in illa decoctiõe temperẽtur corticꝫ mirabolanorꝫ indorꝫ bn̄ gumos. ꝑ noctem. ℥. j. ⁊. ß. ⁊ fricent̄ de mane fortiter et colent̄. ⁊ colature admĩstrent̄ in aurora. ⁊ si sit delicatꝰ dulcoret̄ cuꝫ. ℥. j. panis zuccari candi. vel' possunt ministrari tales pillule simĩ' istis positis a rasi. ℞. yeraru fini. ʒ. iij. lazuli nonies abluti subtilit̄ puluerizati. ℥. j. misce subtilit̄ malaxãdo cū modico fumiterre. ⁊ fiãt pillule ad quãtitatẽ cicerū pro debilibꝰ sufficiẽter miscẽdo dyasene vl' dyaboraginati. ʒ. v. vel. ℥. ß.

¶ Deinde tribus diebus quiescat. In hijs autẽ diebus quibꝰ quiescit nutriat̄ ex eis que precepimꝰ. et in potu sumat vinū subtile ⁊ clarum ⁊ bene odoriferum. Post hoc quoq; iterum soluẽdus est vt prius. hoc vero ita vt prediximꝰ tertio iterandū est. quarta quoq; potio ei danda.

¶ Oñdit q̃d sit faciendū s̄ꝑta ꝑma medicina euacuatiua dicẽs: ꝙ administrata medicina talis quiescat ꝑ tres dies: et in illis diebꝰ dꝫ nutriri nutrimẽtis q̄ diximus. ⁊ in potu vinū sumat subtile et clarū ⁊ bn̄ odoriferꝫ: q̃ generat bonū sanguinẽ ⁊ spūs claros q̄ ꝯtriant̄ spiritibus grossis. ⁊ postea est soluẽdus vt prius. ⁊ in die tertia dꝫ ei potio dari. Quare per tres dies dꝫ abstinere. cã est: q̃ ꝑ medicinã virtus fuit debilitata. ⁊ vt ꝑ bonum nutrimentum virtꝰ cõfortet̄ vt possit iterū laxari. iõ quiescere docet ꝑ tres dies. alia cã est. in illis tribꝰ diebꝰ posset materia melãcolica q̄ nõ est euacuata digeri ⁊ a natura expelli. iõ bonū est clistere. ⁊ ita dꝫ fieri in egritudinibꝰ cronicis: q̃ materia dꝫ digeri paulatĩe. et paulatĩ laxari. Sꝫ q̃re debẽt administrari nutrientia sanguinẽ gn̄antia: q̃a ꝯtriant̄ materie melãcolice. ⁊ bonum dꝫ eẽ vinū: q̃ generat bonū sanguinẽ vt dictū ẽ superiꝰ. Et q̃ vinū ꝯfortat digestionẽ. ⁊ letificat post euacuationẽ. ideo dꝫ administrari clarū bonū ⁊ odoriferum.

¶ Eger vero ab oĩbus que coleraꝫ generãt nigrã abstinẽdus est; vt sūt carnes siluestres oẽs ⁊ caro vaccina ⁊ caprina caseus vetꝰ ⁊ fabe. et caro salita et caseus vetus ⁊ lentes et precipue lentes ⁊ oĩa humefactiua.

¶ Dicit ꝙ dꝫ abstinere ab oĩbꝰ rebꝰ melãcoliã generãtibꝰ q̄ sunt vt carnes siluestres caro caprina vaccina ⁊ salita. ⁊ caseus vetꝰ ⁊ fabe. ⁊ maxĩe legumia vt lẽtes fabe ⁊ olera sicca vt caules ꝑter humectantia vt spinargia blete ⁊ silia. Similiter vinū grossuꝫ labores et vigilias nõ sustineat famẽ nec sitim. Et cã est: q̃ augmẽtant melãcoliaꝫ. ⁊ materiaꝫ peccantem / vt sunt carnes antique bouĩe que sunt frigide q̃a sicce. ⁊ iuuẽcule nõ sunt ita male: q̃ carnes iuuenes sūt laudabiles. Sed carnes hūide in iuuẽtute vl' male in primo: vt pꝫ de agno: q̃ est mala caro vt dicit ysaac in dietis vl'ibꝰ. ideo vinū grossum nõ cõpetit studentibus. nec carnes salse: q̃ generãt humores adustos. et q̃bus efficit̄ melãcolia. et sic est ab oĩbus abstinẽdum q̄ gn̄ant

melācoliā taʒ naturalē ꝙ nō naturalē.

¶ Uinum preterea grossum labores et vigilias euitet. nec patiatur famā nec sitiʒ. vino ꝟo subtili in potu vtaꝛ. ⁊ ꝑcipiendū ē ei vt dormiat. Et est studēdū in splenis curatione ex hijs que in sequētibus in capitulo de splenis curatione dicturi sumus que amgmētaꝛ. Os quoqꝫ stomachi confortanduʒ est. et ꝑcipue ex medicinis quarū mētioneʒ in sequētibus facturi sumus cū egritudines stomachi nominabimus.

¶ Ostendit que competunt quando volumus ꝙ materia cōsumaꝛ. dicit. ꝙ pa. dʒ vti vino subtili ⁊ claro: precipiaꝛ etiā sibi vt dormiat. Et sciēdū est ꝙ ī curatōne melācolie ex splene stomachꝰ est confortandus cū medicinis q̄ in ca. de egritudinibꝰ stomachi dicenꝛ. Nota q̄re vinuʒ subtile ⁊ clarū. cā est: qꝛ generat sanguinē bonū. ⁊ spūs subtiles ⁊ claros calidos q̄ ꝯtrianꝛ melācolie. ⁊ tale vinū letificat aīam ſm Auicꝫ. libro de virtutibus cordis. Nota q̄re cōpetit somnꝰ. cā est: qꝛ ibi confortaꝛ calor naturalis quo confortato fit bona digestio. ex qua digestione generatur san. ⁊ humor laudabilis. Quare est curāduʒ de splene. cā ē: qꝛ egritudo ꝑncipalis est ipiꝰ splenis. iō si splen est durus mollificari dʒ: q̄re stomachus dʒ curari: qꝛ est debilis ratione calorꝫ. os stomachi: ꝙ ab ipo splene ad os stomachi demādatur melancolia: vt dicit Auicꝫ. ꝑmo ca. f. ꝑma. ca. quarto. cū quibus ꝯfortaꝛ dicere est post.

¶ Si aūt cum melācolia ea que nominauimus nō fuerint ⁊ acciderint post frenesim vel longā moraʒ sub sole. aut percussionem in capite. flobothomia ex cephalica faciēda est.

¶ Ponit curā melācolie ꝓueniētis a capite. dicit: ꝙ si cū melācolica passiōe. i. cū mania nō fuerint ea q̄ dicta sunt. vt dolor ventrꝫ grauitas ⁊c. ⁊ ipa venit pꝰ frenesim et post longā moraʒ in sole vł post ꝑcussionē in capite: tūc faciēda est flobothomia de cephalica. ⁊ studiū adhibendū de regie qđ supra diximus. ca. de frenesi. Nota primo circa istā parteʒ ꝙ melācolia sumiꝛ hic pro mania ꝓpter hoc dixit in ꝑncipio capituli ꝙ melācolia est cōis ad maniam. ⁊ melācolia proprie dicta causatur ex melancolia et ex adustione sanguis vel colere ꝙdiu caliditas adurēs remanet. ⁊ hec est mania et sic venit post frenesim: qꝛ freneꝭ causaꝛ a sanguie vel co. ⁊ qñ fit adustio cōuertiꝛ ad melancoliā dū tū caliditas remaneat ⁊ sic fit mania. Siłr ꝓpter moraʒ in sole: qꝛ aduranꝛ hūores ⁊ ꝯuertūtur in melācoliā. ⁊ ꝙdiu remanet caliditas remanet mania vel melācolia. q̄re ex ꝑcussione in capite. cā est: quia rōne sanguis spūs ascendunt ad caput q̄ nō pñt cōuerti in vapores. ⁊ tūc ibi in melācoliā ꝯuertunꝛ. Cā q̄re cōpetit flobothomia de cephalica: quia ipsa euacuat materiā antecedentē. et in ꝑte ꝯiūctaʒ: aliqñ est adustio san. ⁊ co. simul ⁊ ita simul pñt euacuari. ⁊ ꝓpter hoc in melācolia si a capite ꝓueniat adustio possemus dare medicinas q̄ haberēt laxare ventrē ⁊ nō solū adduceremꝰ materiaʒ ꝯiūctam imo antecedendē. Iteʒ quarta na causaꝛ ꝑ viā adustionis nō solnʒ est enacuāda materia ꝯiūcta/ sʒ antecedēs postea frigida capiti apponanꝛ vt materia vlteriꝰ nō cōburaꝛ. Nota ꝙ in tali passione melācolica de materia ca. non solū cōpetit flobothomia: sʒ etiā syrupꝰ digestiuꝰ cōpetens ī mania: recepta pōt esse talis. ℞. endiuie lactucꝫ dulcis scariole añ. ℳ. j. floꝝ nenufeꝝ. floꝝ viol. ro. ru. añ. ʒ. j. succi boraginis succi fumiterre succi pomoꝝ acetosoꝝ depuratoꝝ añ. ʒ. ij. aceti sq̄llitici. ʒ. ſ. ⁊ ponantur isti succi: qꝛ vtplurimū adustio venit a corde ꝑ materia ꝯiuncta panis zuccari al. q̄rtꝫ. iij. fiat syrupꝰ clarificatus vsqꝫ ad lb. ſ. laxatiuū dʒ esse tale. ℞. viol. floruʒ boragis buglos. floꝝ nenufeꝝ añ. ʒ. ß. vuaꝝ passaꝝ. ʒ. v. foliculoꝝ sene epithimi añ. ʒ. j. anisi. ʒ. iij. fiat decoctio cū sero caprino et in decoctione ponanꝛ mi

rabolani citrini.⁊ ꝑ materia antecedēte corticꝫ.mirabolanoꝝ indoꝝ.ʒ .i. ꝑ mañia ꝯficta fricent̄ de mane fortit̄ ⁊ colent̄.⁊ colatura admistret̄ de mane. Nota tñ ꝙ q̄uis supra melācoliā dicta.ca.de frenesi essent ponēda.due sūt additiōes spāles in isto cāu.vna est ablutio capitis cum decoctiōe pedū mutonis.⁊ se.papauerꝫ al. Alia est decoctio folliculorum sene ⁊ aliq̄ñ addāt̄ flores boragis ⁊ buglosse.

¶ Et capiti studiuȝ adhibendū ex reliquo regimīe qđ diximus ꝓprie.

¶ Hic ponit curā per localia. Primo in generali remittēdo se. Scđo in spāli numerando spālia in morbo isto. De p̄ma dicit: ꝙ circa caput est attēdēdū cū hijs q̄ diximus.ca.de frenesi. Nota ꝙ q̄uis illa supradicta sunt vtilia/sunt tñ due additiōes spāles i isto cāu. Una ē ablutio capitis cū decoctione pedū ⁊ capitꝫ mutonis ⁊ se.papaueris albi. Scđa est cū decoctione foliculoꝝ sene/addantur etiam folia boraginis ⁊ buglosse.

¶ Aqua p̄terea tepida ab alto loco suꝑ caput fundēda est. Deinde oleū ro.cū aceto vini capiti infundat̄: et lac muliebre desuꝑ mulgeat̄. Naribus etiam oleū de semibus cucurbite dulcis.⁊ lac muliebre inijciat̄.

¶ Ponit curā ꝑ embrocatiōes ⁊ iniectiones.dicit: ꝙ aq̄ tepida debȝ fundi supra caput. Deinde oleū roſ.cū aceto mixto capiti infundat̄.⁊ lac mulieris desuꝑ.⁊ in eius narib⁹ oleū de cucurbitis dul. ⁊ lac mulieruȝ inijciat̄ ⁊ cā omnīū istorū est: q̄ oīa applicata ꝓhibēt ascensum fumoꝝ ad caput. sil'r cū illa sint frigida et humida ꝓhibēt ascensuȝ seu adustionem materie melācolice ⁊ materie calide coniūcte spāl'r in mania demoniaca.

¶ In balneum quoq̧ sepe mittendus est.⁊ multū ex aqua tepida capiti est superinfundendum.

¶ Hic ponit curaȝ per bal. dicit: ꝙ pa. dȝ poni i bal.⁊ multotiēs caput ei⁹ ē humectādū.cā q̄re illud bal. ꝑpt̄ hūidītates ꝓhibet ascensum vaporum ⁊ precipue adustionē materie ꝑpt̄ suaȝ hūiditatē.⁊ iuuat. modo citi⁹ resoluat̄ rōne caliditatꝫ materie.⁊ ꝓpter hūiditatē ei⁹ ꝓhibȝ ascensuȝ vapoꝝ sursum.⁊ p̄cipue adustionē mat̄ie ꝑpt̄ suā hūiditatez.

¶ Eger ēt oīa q̄ odorifera st̄ odorȝ.

¶ Dicit. ꝙ pa. dȝ odorare supra aromatica: vt sūt sandali: cāphora. Nota causaȝ ꝑtꝫ quare valēt tales res frigide: q̄ ꝓhibēt adustionē materie.⁊ ꝯfortāt caput cuȝ sint aromatica. R̄x. receptā odoramētoꝝ positoꝝ supra i cura doloris capitꝫ.

¶ Si aūt cum melācolia nihil fuerit eoꝝ q̄ dixim⁹ in principio. matrix vena dextri brachij aperienda erit: et sanguis cōsiderādus. ⁊ vt prediximus faciendū erit ⁊ regendum: ⁊ postq̄ hoc regimē infirmo adhibueris ꝑ aliquot dies q̇escere dimittendus est. deinde vt pri⁹ in cura ei⁹ icipiēdū donec sanitatꝫ fiat restitutio.

¶ Ponit curā melancolie ꝓuenientis a melancolia naturali per flobothomiā. et dicit: si cū melancolia nō esset aliud p̄dictorū vt ꝙ non fuerit malus dolor: tūc mediana vena dextri brachij.i.de vena totius corporis est aperienda: et regend⁹ est vt dixim⁹. Deinde q̇escat ꝑ aliquos dies. Deinde incipiendū est in curatiōe ei⁹: ꝯsideretꝫ tñ sanguinē q̄lis sit vtrū al. vel niger.⁊ s̄m hoc ꝓcedat̄ vsq̧ quo fiat restitutio sanitatꝫ. Circa ꝑtem nota q̄re si aliq̄ p̄dictoꝝ nō inueniantur faciēda est flobothomia de vena totius corꝑis. dico ꝙ cā hui⁹ dicti est: q̄ illa passio ꝓuenit a melancolia naturali exn̄te in capite: ⁊ q̄ ꝑ flobothomiā tal' materia euacuat̄. iō competit flobothomia. aliud est signū ex eo. ꝙ nō est dolor nec inflāmatio in ypocūdrijs nec in splene ex eo ꝙ nō est adustio hūoꝝ. signuȝ est: ꝙ nō est a melācolia naturali. s. sȝ ab innaturali melācolia. Sȝ a naturali melācolia exn̄te i capite.⁊ q̄ ista vena euacuat sanguineȝ a capite ⁊ a corde. et ab epate. iō ⁊c. Nota s̄ȝ Auerroim. vꝫ. colliget. ca. penultīo. qñ dolor accidit in ca-

pite. tūc flobothomia faciēda est de cephalica. τ qñ ab inferiorib⁹ de basilica. τ qñ est dolor in vtraqꝫ. tunc de vena mediana. imo dicit Auerroys ꝙ patitꝰ cor a melācolia naturali. iō nō ē dimittēdum tūc illa cura cordis vt mltū cōpetit flōia qꝛ melācolia peccat magis ꝙ̄ alter hūor pp cōmixtionē sanguis cū sit fex ei⁹ q̄re dꝫ recipi sanguis: qꝛ si expellitꝰ niger expellitꝰ in magna q̄titate. τ si subtilis rubeus clarus expellatꝰ in parua q̄titate: qꝛ tūc nō euacuatꝰ materia peccās. Quia regimē tale gn̄at bonū sanguinem subtilē vt dictuꝫ ē sup⁹. tūc fiet admistratio gallinarū τ pdicū que generāt sanguinē ꝯrium sanguine melācolico. Itē cōpetit regimē humidoꝝ τ gn̄antiū sanguineꝫ. Sed q̄re est diminuēdus p aliquos dies ꝯtract⁹. cā ēst: qꝛ p flōiam virt⁹ debilitata fuit τ spūs vtatꝰ longo regimine generante sanguinē bonū postea euacuādus est iterū. nā fm anicē. j. cañ. fen. iiij. capitulo. xij. de flōia qñ in corpe gn̄atur malus sanguis dꝫ fieri flōia. idē vult rasꝰ in ꝓposito. Nota ꝙ per alia a flōia τ minutiōe itelligit alia q̄ ꝯueniūt ī melācolia peccāte in cerebro q̄ dicta sunt supra in caplo de dolore capitis: q̄uis sint plura sicut isti sirupi digestiui τ laxatiui τ fomētatōes τ sacculi τ sternutatio. tñ duo solū tangā. s. fomētationē τ sternutationē. Fomētatio ṽo cōpetēs ī passiōe melācolica existēte in capite pōt esse talis. ℞. foliculoꝝ sene thimi epithimi. floꝝ boraginis τ buglosse añ ℥. j. ꝯquassāda ꝯquassentꝰ grosso mō τ bulliāt duab⁹ bullitiōibus ī. iiij. lib. aq̄ cū decoctōe fomētetꝰ caput: vl' fiat decoctio cuꝫ succo boragis τ fumiterre lib. ß. τ ille sunt spāles: q̄s tenebim⁹ in secreto. Sternutatio in melācolia naturali existēte ī capite dꝫ eē talis. ℞. lactꝭ mlieris q̄rtꝭ. j. pul. electuarij nigri ʒ. ß. misce τ fiat iniectio p nares τ ꝯsidera qualis materia exiens siue nigra siue rubea subtilis vel grossa τc.

¶ Studium vero totum quod erga melancolicos est obseruandum est vt impinguentur τ carnosi fiant. ex quo enim pingues τ carnosi fuerint illico sani erunt.

¶ Hic ōndit circa q̄d dꝫ hr̄e intētionē in cura melācolie. τ diuiditꝰ ī duo. Primo p̄mittit aliq̄. Scđo ōndit q̄bus pficitꝰ. Secūda ibi: Cibi aūt. De p̄mo dicit ꝙ totuꝫ corp⁹ melācolicū est ꝯseruandū vt ipinguetꝰ vt carnosi fiāt. ex quo ipinguatis τ carnosi illico sani erūt.

¶ Cibi autē qui illis cōgruunt sunt caro arietina τ edina τ gallinacea τ panis de simula: opirus autē panis nullo modo est eis congruus: vinū quoqꝫ subtile τ clarū eis conueniēs est: vinū vero grossuꝫ non est eis bonum nec nigrum: lac autem recēter ab vberibus extractum dum adhuc calet eis confert τ pisces recentes τ sisami de zuccaro facti τ oleo amigdalino. Preterea audire cātilenas τ gaudere τ habere ante se res deliciosas τ dormire plurimum confert eis: ecōtrario vero cogitare τ solus morari τ vigilare maxie nocet eis.

¶ Hic ōndit cū q̄bus pficitꝰ dicta intētio τ diuiditꝰ ī duas ptes. Primo explicat cibos τ pot⁹ ꝯuenientes. Scđo explicat q̄sdā alias res nō naturales. De p̄ma dicit ꝙ cibi conuenientes sunt caro arietina edulia τ gallinacea τ pāis de simula. opirus autem panis nullo modo est eis cōgruus. vinum quoqꝫ claruꝫ τ subtile est eis conueniens. vinum grossum non est eis bonum neqꝫ nigrum. lac autem recēter mulsum ab vberibus extractum dū adhuc colet eis cōfert τ pisces recentes τ ptisanum de succo frigidum τ oleum amig. papaueris audire cantilenas gaudere τ ridere habere ante se res delectabiles τ dormire eis plurimū confert. cōtraria ṽo non vt cogitare solus morari τ vigilare maxime eis nocet. Cause predictorum per ordineꝫ. primo quare carnes τ panis. cā ē: qꝛ mltiplicatio carniū seu multitudo est cā pinguedinis: qꝛ pinguedo cātꝰ ex mltitudīe sanguis laudabilis:

⁊ ideo talis sanguis ꝯ̃riatur melancolico sanguini sicco ⁊ non hũido: q̄ melancolia nigra peccat magis ĩ siccitate ꝙ̃ in hũiditate: quare edulina caro bona est. causa ẽ: q̄ tales carnes sunt calide ⁊ humide generãtes laudabilẽ hũorẽ ꝯ̃rium melãcolico. Quare panis al. extract⁹ de puriori pte farine bon⁹ est. cã est: q̄ generat mlt̃ũ sanguinẽ laudabilẽ. panis autez opirus est opilans ⁊ siccus generãs multũ sanguinẽ. ideo nõ ꝯpetit: sed põt cõpetere vbi esset sexta ps furfurꝫ: q̄ facit ventrem laxũ. quare vinũ subtile: q̄ generat sanguinẽ subtilẽ. vinũ grossuꝫ: sanguinẽ grossuꝫ: ⁊ spũs grossos. quare dormire mlt̃ũ: q̄ humectat: ⁊ humectatio ꝯ̃riatur melãcolie q̄ est multũ sicca ⁊ hũida. Quare lac nouiter mulsuꝫ: quia multũ nutrit ⁊ humectat: ⁊ multuꝫ trahit ad mẽbrũ: dicũt sapiẽtes ꝙ de melle additur: vt repmat malicia eius que potest accidere ex lacte: q̄ si staret diu in stomacho corrũperet ⁊ ꝯuerteret ad acetositatẽ. Pisces competũt eidẽ: rõne humiditatꝫ ⁊ nõ rõne frigiditatis. q̃re audire cantilenas: q̄ delicie subtiliant sanguinẽ ⁊ spũs q̄ inducũt gaudiũ qđ est cõtrariũ melãcolie. Quare nõ cõpetit tristitia: q̄ sunt opatiões corrupte melãcolice. ⁊ quãto plus augmẽtat̃ tristitia: tãto plus ista passio augmẽtat̃. s. melãcolia. Ad pmũ valet bñ text⁹ Auic. iij. cañ. cap̃. de cura ṽtutis subito. ⁊ Auicẽ. pmo cañ. fen. ij. ca. penl̃. in fine. de scđo facit cogitare: q̄ cogitatio ꝓfunda bñ põt eẽ causa augmẽtationis melãcolie. ⁊ melãcolia est cã timoris ⁊ tristitie. ⁊ hoc non est mirum.

¶ Pillule que colerã nigraꝫ expellunt de quibus datur his q̄ decoctionẽ sumere nequeũt. ℞. epithimi cretẽsis. ʒ. xx. polipodij agarici amborꝫ añ. ʒ. x. ellebori nigri salis indi amborꝫ añ. ʒ. v. sticados. ʒ. vij. pulueris yerepigre. ʒ. xv. ⁊ bibat ex eis. ʒ. iij.

¶ Hic ponit curã p medicinas: dicẽs: ꝙ nõ volẽtes cape medicinã: cõuenit cape pillulas ꝯpetẽtes in melãcolia que fiũt in illis q̄ colaturã accipe non pñt. dicit: ꝙ iste pillule magis competũt q̄ col̃. nigram expellunt: ⁊ datur illis q̄ nec decoctionem nec colaturã possũut sumere. ⁊ debet cõfici cũ ydromelle vel syrupo vel cum succo fumiterre. ℞. thimi recentis. ʒ. iij. polipodij agarici amborꝫ añ. ʒ. iiij. ellebori nigri salis indorum amborꝫ añ. ʒ. v. sticados arabi. ʒ. vj. puluerꝫ yerepigre. ʒ. v. bibat ex eis. ʒ. iiij. vel. iij. Nota q̃re valent iste pillule. causa est: q̄ euacuãt ĩ pte flegma cũ ĩ melãcolicis rõne debilitatꝫ caloris naturalis: et rõne frigiditatꝫ multiplicat̃ flegma. vt ptꝫ in senib⁹ rõne ꝯpl̃onis. natural̃r debent esse frigidi ⁊ sicci. sed sunt frigidi ⁊ hũidi ratione flegmatꝫ in eis. Sil̃r in pposito: q̄ alie pillule euacuãt melãcoliã ⁊ flegma: ideo multũ ꝯpetũt: vt ptꝫ p materialia que ponũtur. Nota ꝙ anteꝙ̃ pillule administrẽtur in melãcolia dꝫ p̃cedere syrupus digestiu⁹ ⁊ syrupus ꝯpetẽs/ tã in melãcolia naturali ꝙ̃ innaturali. posit⁹ est syrup⁹ cap̃. de dolore capitꝫ ꝓueniẽtꝫ a melãcolia ⁊ reuertat̃ ad istã receptaꝫ. Sꝫ de medicis magꝫ mũdificatis addat̃ de syrupo succi boragis fũiterre ⁊ depuratorꝫ añ. ℥. ij. sꝫ loco istarũ pillularꝫ pñt admistrari decoctiões laxatie posite in isto ca. vt cõplete habeãt̃ oẽs medicine euacuãtes melãcoliã a capite. ponende sunt due recepte. Una ẽ ꝙ fiat syrupus talis laxatiu⁹. ℞. florꝫ boragis ⁊ buglos. florꝫ sticados arab. añ. ℥. j. liq̄rꝫ. ras. vuarum passarꝫ añ. ʒ. v. thimi epithimi polipodij q̄rcini agarici electi añ. q̃rtꝫ. ß. nõ pone sene: q̄ melia ẽ adusta: anisi. ʒʒ. al. se. basiliconis añ. ʒ. ij. añ ponat̃ ꝓpt̃ polipodiũ: q̄ gñat vẽtositatẽ succi fũiterre succi boragis depuratorũ añ. ℥. j. panis succari al. lib. ß. fiat syrupus parũ coct⁹ ⁊ parũ clarificatus vsq3 ad quartꝫ. iij. et dissoluat̃ ĩ syrupo dyagredij. ʒ. ß. alia lsa hꝫ. ℈. j. ⁊ ẽm Auicẽ. ⁊ Joh. de sctõ amando semp ponũt ĩ medicis dyagrediuꝫ ad excitãdũ ṽtutes medicinarũ aliarꝫ succi ros. recentiũ. ʒ. ij. vel masticꝫ grana tria vel q̃ttuor ⁊ fiat talis colatura q̄ ꝯ̃uat a passiõe mel̃ica. Alia ẽ ꝙ. ℞. thimi epithimi. q̃rtꝫ. ß. anisi. ʒ. ij. ꝯq̄sent̃ ⁊ bulliãt

simul vnica bullitione in quarto vno se ri:ca prin᷑.ꝛ coletur ꝛ colatura admiſtre tur:ita ꝑſeruat hoiem a lepra ꝛ ab egri⸗ tudinibꝰ omibus melancolicꝫ ſm acto⸗ res orixēſes.i.de terra illa.

¶ In diebus vero quibus quieſcit eger debꝫ ſumere electuariū qđ vo⸗ catur letificās.qđ.℞.melliſſe corti⸗ cuꝫ citri gariofil.galle muſcate ma ſticis croci orientalis nucis maſca. cinamomi cardamōi neber. miſch. behema albi ꝛ rubei zedoarie doro⸗ nici:ſeminis ozimi maioris: ſemis ozimi gariofil.oīum aā. ꝑtes equa⸗ les muſci q̄ꝫtum eſt decima pars.ʒ. vniꝰ: deinde ſumātur Kebuli.xx. et embl.xxx.ꝛ terantur ꝛ in tribꝰ libris aque coquātur donec ad vnā redeāt ꝛ colentur.in colatura vero addatur mell.lib.j.deinde bulliant donec a⸗ qua cōſumpta ſit: poſt ex hoc melle conficiātur ſpēs ꝑdicte qđ tm̄ in pō⸗ dere ſit tripluꝫ ad ſpēs.

¶ Ponit electuariū cōpetēs melācolicꝫ. dicit:ꝙ in diebꝰ qbꝰ egri q̄eſcūt dꝫ ſume⸗ re ex electuario ꝙ vocat̄ letificās. Cuiꝰ receptā ponit.℞.melliſſe galle muſcate corticū citri gariofil.maſticꝫ croci cina⸗ momi nucis muſca.cardamomi roſ.ca⸗ mo.ſemis peonie been al.vel rub.zedo⸗ arie doronoci:ſemis ozimi ſanſuci oīuꝫ ꝑtes eq̄les muſci quātuꝫ ē decima pars vniꝰ:deinde ſumātur kebuli.xx.ꝛ embli ci.xxx.ꝛ terātur in tribꝰ lib. aque donec ad vnam redeat ꝛ coletur.ꝛ colature mi ſceatur lib.j.mellis. deinde bulliat do⸗ nec aqua ꝯſumpta fuerit: poſtea ex hoc melle ꝯficiantur ꝑdicte ſpecies ꝙ cū in pondere ſit triplū ad ſpecies. Sed ſic cō muniter nō faciamus:imo dicūt aliq̄ ꝙ aque debent poni ſeptē ꝑtes mellis: et illud electuariū ponit Nicolaus in ſuo antidotario ꝛ oēs actores:ꝛ illđ electua riū eſt forte ꝛ non eſt dādū ſine zuccaro vel melle. Nota ꝙ illud electuariū valet triplici de cauſa. Primo q2 ꝯfortat cere⸗ brum qđ eſt debilitatū in corꝑe melāco⸗ lico ſiue paſſiōe melācolica. Scđo quia euacuat materiā ꝛ malaꝫ complexioneꝫ melancolicā.Tertio q2 euacuat ipam:q2 ibi intrāt mirabolani kebuli q̄ euacuāt flegma cauſatū rōne digeſtionis multū ꝛ quia confortat cerebrū ꝛ cor ꝛ q2 conſu mit materiā ꝛ alterat ꝛ euacuat. idō va let multū: q2 etiaꝫ ſubtiliat ſanguinē et ſpūs.ꝛ loco huiꝰ electuarij:q2 eſt multū forte ꝑpter medicinas laxatiuas pōt eē tale electuariū in paſſiōe melācolica.℞. margaritaꝝ electaꝝ.ʒ.ij.iacictoꝝ ſaphi⸗ roꝝ maragdoꝝ doronici romāi been al. ꝛ ru.aā.℈.ſ.floꝝ cinamomi macis galā ge nucis muſcate.ʒʒ.al.aā.ʒ.ß. gariofil. piperis longi cubebe domeſtice ſtoracis calamite:ſemis baſiliconis ligni aloes aā.℈.ß.croci.ʒ.ß.muſci boni ambre ele⸗ cte aā.grana.v.corticꝫ citri conditi.℥.ß. liquirꝫ raſ.ʒ.ij candi vuarū paſſaꝝ bene pinguiū aā.℥.j.ꝯſerue boragis ꝛ bugloſ ſe aā.ʒ.iij.ſucci pomorū dulcium bn̄ de⸗ puratoꝝ.℥.ij.aque roſ. de damaſco.℥.j. ꝛ loco eius illa tria ponātur panis alb. lib.ſ.fiat electuariū.vl ſic.℞.leticie. G. lib.ß.dyamargariton pliris cum muſco aā.q̄rtꝫ.ſ.ꝛ ſi aliq̄s dicat ꝙ ſi oīa iſta nō valeant neqꝫ per raſim neqꝫ per te: tūc vero q̄d eſt faciendū dico fiat tale caute rium in ꝑte poſteriori capitis ꝙ ſi nō ꝑ⸗ ficit fiat in comiſſura capitꝫ. ꝛ ſic prius tētetur in parte poſteriori capit.Scđo in anteriori q̄re ille medicine valēt ma⸗ gis ꝙ̄ raſ. q2 ille medicine ſunt rep̄henſi ne.ꝛ ideo cauendū eſt qn̄ dant̄: quia me dicus dꝫ dicere modū dādi:ꝛ recordor de quadā muliere q̄ habuit materiā in ſto macho q̄ nō poterat euacuari ꝑ aliquaꝫ medicinā:ꝛ tūc miſtraui ſibi tria grana ellebori al.ꝛ in veritate tantū vomituꝫ habuerit ꝙ fere fuit mortua ꝛ ſincopiſa uit vndecies ꝛ applicaui remedia ꝛ fuit curata.Iterū cauendū eſt ne decipiami⸗ ni ꝑ apothecarios: q2 dāt in minori quā titate vel in maiori ꝙ̄ dicat medicus. et ſi ſit mādatū ꝑ medicos dicunt ꝙ nō no cet ꝛ certe male/et fraudes faciūt/ad q̄s ſemp medicus debet eſſe puiſus. Doſis

autē quas ponit rasis in electuario suo est ad quantitatē vnius auellane z esset 3.iiij.vel.ij.z sufficit.

¶ De quo cum necesse fuerit ad magnitudinē auellane sumēdū est.

¶ Ponit quātitatē dandi. dicit: φ dosis sunt.3.iij. vel aliqū illo electuario cum necesse fuerit ad quātitatem auellane. Sciendū est φ pōt esse pōdus.3.j.

¶ Hoc enī medicamen leticiam et coloris pulchritudinē z digestionis bonitatem operatur et retardat canos.

¶ Ponit iuuamēta. dicit: φ illud electuarium pulchriorē leticiam cordis z bonitatem digestionis opatur z caniciē tardat. Nota φ illud electuariū cōfortat cerebrū: qz subtiliat sanguinē: z spūs euacuat humorē facientē tristiciā/ergo bonum colorē z digestionē facit: qz cōfortat calorē naturalē quo cōfortato est cā bone digestionis: qz bonus sanguis bonū colorē ostēdit. z bonus color ōndit dñiū boni chimi: vt dicit. h. primo amphoris. In pturbationib⁹. quare turbat caniciē qz canicies causat a flegmate corrupto i cerebro: qz illud flegma euacuat ꝑ illos mirabo. z igit. Nota q̄re ras nō facit mētionē de spē melācolie q̄ vocatur amoreos dicendū φ p species illas dedit intelligi alias.

De tertia specie.

¶ Sequit de tertia specie melācolie q̄ amorereos dicit circa quā passionē q̄ttuor sunt ꝑnotāda. Primo ꝑm phūm.vj.ethicorum. amor triplex est/quidā est ꝑpter bonū domesticū et vocatur amor virtuosus ꝓcedēs a virtute: ita φ non patiat secū illicitū z ille solū expectat ad aspectū volūtariū z nō sensitiuū: qz appetit⁹ vel est virt⁹ vel cū ꝟtute. Alter est amor ꝑpter bonū vtile: vt inter dñs z seruū z cōiter nō est talis amor. z terti⁹ est amor ꝑpter bonū delectabile: z isti duo spectāt ad appetitum sensitiuū. z ille amor q̄ ꝑpter bonū ē delectabile diuersificat ꝑm fiens: ꝑm Auicen.iij.cañ. nam aliq̄ in auro. aliq̄ in diuitijs. aliq̄ in mulierib⁹ est ꝯsequēs appetitū. z ille amor est triplex. q̄dā est nō multū intensus. z ille vocat ereos z ille nō multū intrat in volūtate: sicut amor qui nō intrat multū iter dētes: vt ꝺꝛ in puerbijs. Alter est amor in mulierib⁹ q̄ est multū intēsus z assidu⁹ circa mulierem ꝑncipalr ꝑpter actus coitus exercēdos. z talis vocat amorereos. i. amor nobilis a nobilitate dict⁹: qz multū fortis amor: qz milites mag ꝯsueuerūt habere istā passionē φ alij: iō illi sūt coacti q̄ sunt i delitijs. z ꝑt sic diffiniri: amorereos est amor multum fort ferueus z assiduus circa mulierē ꝑpter act⁹ coitus exercēdos: z talis vocat amorereos. Et aliqū est cū amore/et aliqū sine amore: vt in ꝑmis aspectib⁹ fortiter impssis q̄ absolui pūt de illaudabili respectu z multitudie spmatis: qz multitudo spmatis que est cā et signū illi⁹ passiōis est qū in principio sunt suspiria pfunda: qz in augmēto nō suspirāt pfunde: qz pulsus est submersus. z eleuat qū aliqs delectatiōnes audit vt qū nominat supra illā quā diligit. et est signū magnū qū loq̄tur de re nobili videt pulsus abbreuiari. z ideo debet sibi noiari multe mulieres. z quādo noiaut sibi tristabiles depriuat pulsus: tunc ipsis solū illa passio curat remouēdo cām pmitiuā p deformes spēs z si non p illud mōstrētur sibi mestrua z turpia. z ad hec valet mulier vetula q̄ informat mulieres in alijs spēb⁹ q̄ est expta in secretis q̄ nesciūt viri. hoc idē dicit Auicē.iij.cañ. φ q̄dā sunt homies quorum ars nō est breuior arte vetularum/vel cōtīgēdo eas ꝑz legē. dicit et Auic.iij.cañ. φ vidit quendā q̄ disponebat ad ethicā et fuit vxorat⁹ cum vna electa. z tunc multum obedijt natura cogens φ ille q̄ fuit ethic⁹ iam est curat⁹ ꝑpter ꝯiūctionē illius/vel mōstrādo mulieres grossas habētes inducere leticiā z aliqū cū reb⁹ tristantib⁹ vel ꝟberādo cū bona zona. Aliquādo amorereos est cū morbo z non in pncipio sed in pcessu: qz qū ē cū mala cōplexione sicca et abstinētia hūores eticātur propter vigilias z flet. z cā est va

por frigidus melācolie: ⁊ ideo non sem/
per amorereos. ⁊ q̄re a morbo q̄ ab hūo
re adustiōis. ⁊ cura ei⁹ est remouere ma
laꝫ ꝯplōneꝫ siccā cū illis q̄ dicta sunt in
cap̄. de cura dolorꝫ capitꝫ ꝓueniētꝫ a me
lācolia: iō debem⁹ p̄rio digerere materiā
melancolicā: postea laxare vt dictū est.
Scd̄o nota ꝙ q̄tuor sunt cause amore/
reos. Prima est efficiens/et est duplex.
q̄daꝫ est p̄ncipalis. alia est disponēs p̄n/
cipale obiectū delectabile ip̄rimēs suaꝫ
spēꝫ in virtute imaginatiua ⁊ estimati/
ua/⁊ virt⁹ estimatia mediāte specie im/
pressa. Causa efficiens disponēs est du/
plex. ⁊ est actus triuꝫ sensuū exterioꝝ. s.
visus/auditus/tactus. Uisus quo videt
Audit⁹ quo audit tentādo tactus in eaꝫ
osculando vel amplexādo vel suppone/
do/vel in dando sibi de bonis ictib⁹ cuꝫ
testiculis. ⁊ ista est fortior cā disponēs.
immediata est materia q̄ expellit̄ q̄ inq̄
dispōit ꝓpter fortē imaginatiuā ad esti
mandū cui. patꝫ ꝙ ipsa est fortior ⁊ pul/
chrior oib⁹ aliis. iuxta illud ꝓuerbiū Ois
amās coitus: q̄ non est arbiter equus.
Nā deforme pecus credit h̄re decus. Si
q̄s amat ranā ranā cupit eē dianā. Cau/
sa materialis est duplex/q̄dā est in qua.
quedā est ex qua/in qua est secūdus vē/
triculus cerebri q̄ in amorereos est virt⁹
cogitatiua estimans esse delectabile qd̄
non est. Causa materialis ex qua est ma
teria sp̄matis stimulātꝫ virtutē estima
tiuā ⁊ imaginatiuā ad estimandū illud
qd̄ nō est. Causa formalis estimatio est
assidua mulieris ad actus coit⁹ exercen
dos ad hoc iuuat multitudo sp̄matis. ⁊
ideo non est bonū agere cū religiosis et
monachis: q̄ habent testiculos plenos
sp̄mate. Cā finalis est delectatio coitus
⁊ quāuis nō habeāt opationē tamē itē
tionē. ⁊ hoc sufficit: q̄ nō opꝫ ꝙ semper
habeant opatiōem. Nota ꝙ hec passio
pōt accidere in om̄i gn̄e hoim: vt ī melā
colicis rōne false imagitiōis influentis
ꝓpter habundātiā materie: q̄ multum
possunt: licꝫ nō appetāt. in sanguineis
quia multuꝫ appetunt rōne caliditatis
⁊ multuꝫ possunt rōne hūiditatꝫ. sed sic
non est in corporibus colericꝫ: quia quā/
uis non multū possint: tamen multum
appetunt. ⁊ talis appetit⁹ differt ab ap
petitu cibi: q̄ cibi fit ꝓpter frigiditateꝫ
⁊ coitus fit ꝓpter caliditateꝫ: vt patꝫ p̄
Gal. scd̄o tegni. Testiculoꝝ vero crasis.
Ex quo patꝫ ꝙ vir delectatur intensi⁹ q̄
mulier: quia calidior ē. sed plus mulier
extensiue delectatur: quia in plurib⁹ de/
lectatur q̄ vir: quia vir tm̄ delectatur
in duobus. s. tangendo et emittendo. et
mulier in quattuor. Primo mulier dele/
ctatur in receptione semis ⁊ spermatis
viri tanq̄ magꝫ perfecti. Scd̄o in emis/
sione ꝓprii spermatis sup̄flui ⁊ nō est ni
si sup̄fluitas aquosa: vt patꝫ p̄ Auer. ii.
colliget. quia sup̄fluitas non ꝓficit ad
generationem s̄m eum. Tertio delecta/
tur in motu matricis de quo Auicē. ter
tio cañ. fen. xxi. ca. de gn̄atione embrio/
nis dicit: ꝙ aliquando mulier p̄gnans
delectatur in coitu tantuꝫ vt ei videt̄ ꝙ
sit in celo empireo ꝓpter motum matri
cis: quia matrix venit ad orificiū vulue:
quia venit ad recipiendū priapuꝫ: id est
amicum eius specialissimū. Quarto de/
lectatur in fricatiōe mēbri viri circa col
lum matricis ⁊ ꝓpter hoc multe mulie
res tam pauperes q̄ diuites efficiūtur
meretrices: quia quanto magis coeunt
tanto plus appetunt et habent collum
matricis calidꝫ q̄si premulgendo faci/
unt. Uiri delectantur in duobus: scꝫ in
emittendo ⁊ in fricatione proprii mem/
bri virilis vel in motu illo. ⁊ ꝓpter hoc
non abstinent se homines super eas: q̄
licet aliqui satis habeant de spermate:
tamen possunt se debilitare super eas.
¶ Nota quattuor que est causa ꝙ tanta
delectatio fit ī coitu et quare non ī aliis
rebus. dico ꝙ principalis causa est mo/
tus ille et exinde surgūt quandoq̄ cau/
se. Prima est positio membroꝝ adinuicē
quia materia neruosa intrat cōpositio/
neꝫ virge ⁊ vulue. ⁊ est illi maior sensus.
et ideo maior delectatio s̄m Gal. iiii. de
morbo. ⁊ ꝓpter hoc plus delectat̄ tact⁹
in illo motu. Scd̄a cā est cursus sp̄matꝫ
p̄ membra in illis mēbris titillatiōeꝫ in
ducentis spāl'r q̄n est in magna quātita
te. Tertia cā ē fricatio mēbroꝝ adinuicē.

Quarta causa est operatio virtutꝫ expulsiue q̃ in coytu expellit̃ actu sup̃fluitas ꝛ expulsiue tales inducunt delectationē ſm aristo. p̃mo de historijs aialiū. vbi dicit: ꝙ expulsis sup̃fluitatib⁹ felicitat̃ oē aial. ꝛ in tegni venereorū. Quinta cā sumit̃ ex p̃te finis vt dicit viaticus. nā dicit: ꝙ tanta est delectatio in coitu. quā tā de⁹ pōit ne ꝑpt̃ immūdiciā abhorreatur ab hoīb⁹ q̃ aliter deficeret gñatio ꝛ ꝯsideratio spēi ꝛ notāter dicit: talis immunditia: q̃ qñ est act⁹ ꝯpletus hō vellet eē absens ꝑ quattuor leucas ita fetidus ꝛ corruptus est: ꝛ ꝑpt̃ hoc de⁹ posuit illā delectationē: vt spēs indiuiduorum conseruaretur.

¶ De catarro. Cap. 14

Irca rubricā nota quattuor. p̃mo ꝙ catarr⁹ sumit̃ tripliciter. s. ꝑprie. magꝭ ꝑprie. ꝛ cōiter. Catarrus cōiter sumpt⁹ ꝑ reumate sumit̃ ꝑ quolꝫ fluxu materie de vno loco ad aliū locū ꝛ iō d̃r reuma q̄ fluēs materia a stomacho ad itestina vel ad renes vl' ab alijs mēbris ad iūcturas ꝛ sic nō capit̃ hic q̃ oēs egritudies vtplurimū veniūt ꝑ viā deriuationis ꝛ ideo dicit gordoni⁹ in ꝑnosticatione sua reumatici ad oē malū sunt pati: q̃ reuma est mater oīuꝫ egritudinū. Alio mō sumit̃ reuma ꝑ fluxu vt a capite seu a cerebro maxime ad tria mēbra. s. ad nares fauces ꝛ pectus. ꝛ dico maxime: q̃ aliqñ matia fluit ad pedes ꝛ neruos ꝛ aliquādo ad stomachū ꝛ aliqñ ad alia membra Sꝫ qñ ꝑp̄e sumit̃ est idē ꝙ fluxus materie a capite vel a cerebro ad pectus ꝛ sic distiguit̃ cōtra corisaꝫ ꝛ brancū ꝛ catarrus est circa pectus vt d̃r in hijs versib⁹ Dum fluit ad pectus dicat̃ reuma catarrus. Ad fauces brācus: ad nares dico corisam. hic sumit̃ indifferenter ad brancū ꝛ corisam ꝛ ad catarrū ꝑprie dictum Nota ꝙ duplex est catarr⁹. quidaꝫ cātur a materia ca. vt a co. alter a materia frā vt a flegmate. ꝛ q̄libet istoꝝ pōt causari trib⁹ modis. vno mō a materia ca. vl' frā ꝑ viā dissolutionis q̃ a calore extrinseco dissoluunt̃ humores vt ambulatio et mora i sole ꝛ a cibarijs calidis vaporoſ. si dñat̃ flā i capite faciūt fluere ad ꝑtes iferiores sicut sol facit fluere glaciē quā dissoluit in yeme ꝛ ita in ꝑposito ꝑpter dissolutionem fluūt humores a capite. Scd̄o mō pōt ꝑuenire catarrus a materia ca. vel frā ꝑ viā cōpressiōis ꝛ ita cāt̃ a fritate extrinseca q̃ cōpmit mēbrū ꝛ i ꝯpressione fluunt humores vt pꝫ in spōgijs si comprimāt̃ fluit aqua. siue dicat̃ flegmaticus colericus fluxus dum tamē fluat ad partes iferiores. Tertio mō pōt prouenire catarrus a materia ca. vl' frigida ex multitudine vl' g̃uitate absq̃ alio agente ꝙ si fit catarrus de materia flegmatica de natura sua sine aliquo agente fluit ad partes inferiores vt pꝫ in corporibus plenis vt in mulierib⁹ q̃ grauitas absq̃ alio īpellente descēdit. Similiter fit fluxus ꝛ ita si multa descēdit materia nisi restringat̃ anq̄ꝫ descendit sine aliquo agente vel cōprimēte ꝛ frequēter accidit ista vltia cā igit̃. Nota ꝙ. iij. sūt cause catarri. p̃mitia. añs. ꝛ ꝯiūcta. primitiua dicunt̃ res extrinsece dissoluētes vel cōprimentes multiplicātes materiā colericā vel flegmaticā existēti in cerebro sicut calidus aer mora i balneo ignis vel aer frigidus vētus borealis cibaria frā multiplicātia flā ꝛ alia q̄ multiplicant vapores q̄ dissoluūt humores in cerebro qñ sunt corpora plena ꝛ repleta. Cā añs sunt humores colerici vel flāatici anq̄ꝫ causant fluxū in cerebro. Cā cōiuncta sunt illimet hūores qñ actu fluunt a cerebro ad mēbra inferiora vt ad nares vel ad pectus siue fluāt cōprimēdo vel dissoluendo vel ex multiplicatione. Nota ꝙ hñtes caput calidū citi⁹ patiuntur catarrū a causis extrinsecis q̄ꝫ hñtes caput frigidū. Cā est q̃ hñtes caput raꝝ ꝛ poros amplos rōe cui⁹ frigiditas extrinseca citius penetrat ꝛ ꝑpter hoc hoieꝫ rarū penetrat faciliter frigiditas ꝛ frequenter accidit catarrus ꝛ corisa. Sed habentes caput frigidum non patiuntur a frigiditate extrinseca quia pori sunt clausi ꝛ propter hoc non est mirū si mulieres vadāt melius capitib⁹ disco-

opertis q̄ viri habentes caput calidum
ꝛ poros amplos ꝛ apertos. Sȝ haben/
tes caput frigidū citi⁹ patiūt ab intrin
secis. cā ē q: hn̄t calorē debilitatū vn̄ nu
trimentū cerebro adueniens nō pōt cō/
uerti in substantiā cerebri: ideo frigidi/
tas ista exn̄s in cerebro descēdit sui mul
titudine ꝛ grauitate ad ptes inferiores.

c Cum caput alicu⁹ in egres/
siōe balnei discoopertū fue
rit aut post exercitium aut
post aliud: fueritq̄ȝ aer frigid⁹ ꝛ ven
tus septentrionalis ꝛ accidit in na/
ribus ꝛ palato pruritus ꝛ cōmotio ꝛ
sternutatio.

¶ Docet de vltima passione cerebri q̄ est
catarrus: ꝛ diuiditur in duo. pmo ponit
signa. scdo curā. scda ibi: pānus ꝛc. de p/
mo dicit: q̄ cū caput alicui⁹ in exitu bal
nei discooptū fuerit aut post exercitiū
multū aut post morā multā in sole aliq̄
in loco calido vt ꝯtra ignē, ꝛ vadat ad vē
tum ꝛ vētus vel aer est frigidus ꝛ viget
ventus septētrionalis ꝛ accidat titilla/
tio in naribus ꝛ i palato prurit⁹ ꝛ cōmo
tio siue acuitas ꝛ sternutatio tūc causat
catarrus frigidus. Nota cāȝ ptis q: post
bal. vel exercitiū est caput rarefactuȝ ꝛ
pori aperti ꝛ tunc si frigiditas supuenit
vel ventus frigidus vt septentrionalis
subintrauit ꝯprimit humores q̄ sunt in
cerebro ꝛ sic hȝ cāre fluxū p viā cōpressio
nis maxie circa nasuȝ sentit titillatio ꝛ
hoc fit q: materia illa inducit talē angu
stiā ꝛ cōmotionē iō iungūt freqnēter se.
Nota scdo q̄ signa catarri sunt duplicia
quedam sunt signa ita q̄ non sunt cause
alia sūt signa ꝛ cāe. Signa ꝛ non cāe ca/
tarri tantū sunt q̄ caput sentit ꝛ in capi
te: sentiunt a tactu calido vt que caput
sentit ꝛ in capite sentiuntur a tactu cali
do ꝛ humor colericus et apparet facies
colerica ꝛ citrina. Sed illud quod est si/
gnū ꝛ cā catarri dr esse cā extrinseca dis/
soluens humores calidos vt aer calidus
estas ca. Cib⁹ ca. ꝛ alliuȝ cepe ꝛ tp̄us ca.
vt in estate. ꝛ etas ca. vt iuuenis vere co
lericus a cōplexione naturali; isti eñ ta
les patiunt cito catarrū ꝛ tunc circa na
res sentiunt titillationem ꝛ ad exitū ca/
lidū. Et est signū q̄ catarrus est ca. quia
sunt cāe ca. multiplicātes ipȝ. Sȝ signū
catarri frigidi tm̄ ꝛ nō cāe sunt res. sci/
licet etas ꝛ tp̄us ꝛ illud qd̄ descendit est
frigiduȝ facies est pallida seu alba. Sed
signū ꝛ cause sunt res cōprimētes ꝛ dis/
soluentes sicut multitudo aeris frigidi
ꝛ vēti frigidi ꝛ ad hec iuuat cōplexio frā
naturalis vel tp̄us vel regio frigida. vt
si aliquis flegmaticus tempore frigido
patiat catarrū. signū est q̄ venit a mate
ria frā ꝛ hoc est vt plurimū immo nūq̄
opat⁹ sum circa materiā ca. q: cerebrum
cū sit frigide nature multum habundat
in eo flegma.

¶ Pannus tūc calefaciendus est ꝛ
capiti superponendus in quo tādiu
moretur donec eger calorem in capi
tis pfunditate sentiat penetrasse.

¶ Pōit curā catarri qñ passio est debilis
dicens: q̄ si ista signa cōtingāt vt qñ ca/
tarrus venit a vento frigido est signum
q̄ in illa parte apparuerūt tūc pān⁹ cali
dus est capiti applicandus duplicatus
i quo tādiu moret donec ipse sentiat ca/
lorē ꝛ calor in pfundo penetrauerit. No
ta cām ꝛ aduerte q̄ adhuc non est aliq̄s
sapiēs q̄ hoc ponat nisi auic. valde dif/
fuse in tertio cañ. fen. vj. caplo de catar/
ro ꝛ causa q: catarrus pōt curari quat/
tuor modis ꝛ q: mltotiēs accidit rat de
terminat de catarro inter alias passio/
nes nasi. Uno mō curat catarr⁹ p dimi/
nutionē materie: vt p medicinā laxati/
uā vel p resolutiuā sir p illa q̄ applicāt
sup ptē anteriorē sicut stati dicet. Secū
do mō curat p alterantia vel p ingrossā
tia materiā q: in catarro est materia liq̄
da ꝛ fluida. Aliqñ nō fluida qñ ē fluida
est in pncipio. ꝛ qñ incipit ingrossari est
in augmento ꝛ qñ mediocris ꝛ bene dige
sta in statu est ꝛ hoc fit qñ venit a mate
ria ca. ꝛ tunc p frigida ꝛ stiptica curat. si
est frā debet fieri igrossatio p ca. stiptica
vt masticis olibani nuci cipressi. Tertio
mō curat p phibentia fluxū vt cū fluit
ad pect⁹ p gargarismata phibet mate/

riã fluere ꝛ pillule ſi teneãt ſub lingua. Quarto mõ ꝑ diſtractionez materie ad ꝑtẽ ↄ̃riã flux⁹. Vbi gr̃a ſi fluit ad pect⁹ diſtrahit ad nares ꝑ vnguẽta vl'ꝑ vaporoſa vl'ꝑ cauteriũ factũ in poſteriori parte colli vel nuche. Itẽ precipiũt medici phiſici ꝙ frequenter inungant nares: q2 materia q̃ vadit ad palatum mandat ad nares. ꝛ iõ ſunt quotidie catariſati: q2 materia que ibat ad pulmonẽ diſtrahit ad nares. ꝛ ſi materia fluat ad nares diſtrahitur ſic adminiſtrãdo gargariſmata q̃ trahũt ad os. ꝛ ita per ↄ̃riam partez curatur catarrus ꝛ ita patet cã ptis. Cauſa q̃re valet pãnus calidus: q2 caliditas pãni habet ↄſumere naturã ꝛ remouere frigiditatẽ inductã in cerebro ꝛ rõne caliditatis ↄſumit materiã inductã in fluxu ꝛ loco ei⁹ pãni calidi: poſſunt poni alia reſolutiua vt ſacculus d̃ milio ꝛ ſale torrefactis vt capiat vna pars ſalis torrefacti ꝛ ſeptem milij torrefacti. põt poni ſic in forma. ℞. milij. ℥. iiij. ſalis communis. ℥. ß. torrefiant ſimul in ſartagine vel in tegula calida ꝛ fiat ſacculus ad quãtitatẽ medie palme ꝛ applicet ſupra frontem ꝛ talis ſacculus cõſumit reſoluit remouet frigiditatem inductã ꝛ per illa intelligit alia vt emplaſtrũ factũ poſitum ſupra in capitulo dolorꝫ capitis vt audiui ꝙ magiſter arnaldus de villa noua accipiebat ſal in maiori quantitate ꝛ ponebat in vino ꝛ ponebat calidũ pãnum in vino ꝛ in ſale ꝛ poſtea pannus bñ cõprimebat ſeu comprimebat ꝛ ſupra partem capitis ponebat ꝛ tũc rõne complexiõis ſalis ꝛ virtute vini habet multũ deſiccare iſtã materiã flegmaticam ꝛ ſi oĩa deficiãt q2 recepte ſupius poſite ſunt pro exemplo ſupra caplõ de dolore capitꝫ. ſi ergo alia d̃ficiãt tũc admĩſtret tale vnguẽtũ ꝛ eſt mltꝫ remediũ cũ abraſione capitis excepto cauterio. ℞. ſtercoris colũbini gũme ruthe agreſtis caſtorei ſe. ſinapi. añ. ℥. j. euforbij. ℥. ß. olei ruthe. q̃rta. j. cere qd̃ ſufficit pulueriʒãda pulueriʒent ſubtil'r ꝛ fiat vnguẽtuʒ fluribile ꝛ nõ dʒ poni multũ de cera ꝛ tũc raſo capite inungat cõmiſſura in parte anteriori capitis ꝛ eſt multũ reſolutiuũ ꝛ attrahit ad ſe materiã peccantem frigidam cõſumẽdo eã. ꝛ ꝑmo dʒ fieri cauteriũ ĩ occipitio ꝛ poſt in cõmiſſura ſi ↄtigat ꝙ cauteriũ ſit neceſſariũ. Nota ꝙ illa q̃ dicta ſũt valẽt ĩ catarro de materia frã: q2 ĩ catarro de materia ca. debẽt poni frã ſup̃ caput vt oleũ roſ nenufa. ꝛ ſil'ia dicta ſupra in dolore capitꝫ. Sil'r lac mulierꝫ poſitũ ſupra caput. ꝛ q2 oĩa alterãt materiã: q2 ſi calida applicarent iã malicia augmẽtaret. iõ dictũ raſ hʒ verũ ĩ materia frã ꝛc.

¶ Deinde nigellam odorare incipiat ꝛ prouocetur ſternutatio.

¶ Ponit curã ꝑ odorãtia ꝛ ſternutatoria. dic: ꝙ poſtea ĩcipiat odorare nigellã ꝛ ꝑuocet ſternutatio. Nota q̃re valet odoramẽtũ nigelle. cã eſt: q2 ẽ ca. ꝛ ſtiptica igit habet ↄſumere materiã ꝛ alterare malã cõplexionẽ ꝛ diſpoſitionẽ cerebri ꝛ debet torrefieri ꝛ poni in pãno lineo ꝛ in forma rotũda ꝛ dʒ odorari ꝛ ꝑ iſtã nigellaʒ intelligit alia odoramenta ſil'ia vt ca. ſtiptica q̃ valẽt in catarro cauſato ex materia frã vt pomũ ambre ꝛ p̃t fieri tale. ℞. lapdani puriſſimi. ʒ. j. ligni aloes ſtoracis calamite añ. ʒ. j. ꝛ. ß. nucis muſca. nucis cipſſi olibani añ. ʒ. j. gariofi. ℈. j. ãbre electe. ʒ. ß. pulueriʒãda pulueriʒẽt. ſbtil'r nõ põit maſtix: q2 diſſoluit hũmores cõ q̃ſſanda ↄquaſſent cũ piſtello ca. miſce oĩa malaxãdo cũ aq̃ roſ ꝛ fiat pomũ ꝑforatũ ĩ medio vt poſſit põi chorda ĩtus ꝑ quã teneat pro paupib⁹ fiat ſiue ãbra vel fit inde bonũ odoramẽtũ. ℞. ligni aloes ſtoracis calamite añ. ʒ. j. ß. nigelle torrefacte. ʒ. ij. fiat pul. ꝛ ponatur in panno lineo in forma rotunda. Ecce pul. quo cõiter vtor ꝛ ſic fit ꝑforetur ponum ꝛ impleat puluere olibani ꝛ decoquatur pomum ſub cineribus calidis ꝛ odoret vel ꝙ teneatur ad caput lecti ꝛ odoretur ꝛ ẽ geraldi experimentum ſup viatico de illo pomo. Nota ſcd̃o ꝙ iſta hñt veritatez ĩ catarro cauſato a materia frã vlteri⁹ ĩ cã calida applicent iſta frã ſicut ſũt ſandali roſ ꝛ alia frã ꝛ vʒ pul. poſit⁹ in dolore capitis ꝑueniẽtis a colera. Hic obijcit vnũ ꝛ vr ꝙ in catarro nõ debet fieri ſternutatio ꝑ gal'. ij. ꝑnoſt. in ſternutatione

cuȝ reumate, idem Auicē. iij. cañ. fen. v. ca. de catarro ꝛ corisa. vbi dicit ꝙ sternutatio est nociua. Dicēdū est sternutationem ꝯpetere in catarro ꝛ pōt itelligi duplr. Uno mō añ digestionē materie ꝛ hoc malū: qꝛ ꝓuocaret maiorē fluxum ꝛ maliciā materie cuȝ sit fortis motus. ꝛ attrahit materiā ab alijs mēbris ad ipsuȝ cerebrū: ꝛ ideo est malū. Alio modo post signa digestionis: ꝛ isto mō cōpetit quia tūc facit ad euacuationē. et tūc nō ꝓuenit a malicia materie stimulāt3 naturam. ideo euacuatio ante digestioneȝ maluȝ est: sed post est bona: qꝛ fit a forti virtute euacuāre alios hūores ꝛc.

¶ Et caueat ne supinus iaceat ꝛ comedat parum. A vino quoqȝ omnino abstineat.

¶ Ponit curā per dietaȝ. dicit: ꝙ patiēs catarrū caueat ne iaceat supin⁹ ꝛ paruȝ comedat ꝛ a vino se abstineat. Nota q̄re non dȝ cubare supin⁹. causa est: qꝛ ē sciēdum ne p illū cubitum fluant humores ad neruos ꝛ causaret̄ spasmus vl̄ palis̄. quia nerui oriuntur a pte posteriori ꝛ a nucha. ꝛ nucha non habet aliquos mēatus: ideo descēderet ad neruos. sed quādo cubat supra ventrē tunc fluit ad alia loca. vel supra latus ꝛ tūc non est timēdum in tātū q̄re debēt abstinere a vino intelligatis nisi in declinatōe. causa est: qꝛ vaporosum est dissolueret materiā cū sit calidū. sed ī declinatōe: qꝛ ꝯfortat virtutem et est calidu3: tū potet minus q̄ prius. Nota per illa intendit alia vt res nō naturales sicut somnus diurn⁹: et ꝙ sit breuis post prādiū: qꝛ vapores ī somno non sunt ꝯsumpti ꝛ illi vapores recēti in capite causant catarrū ꝛ illi q̄ parū dormiūt post prandiū sunt semp catarisati: quia quāto somn⁹ breuior tanto minus ꝯsumit vapores: qꝛ vapores p pŭuȝ somnū ꝯsūmi non pñt. ideo meli⁹ est vt multū hō dormiat post prādiū vt vapores totaliter cōsumātur. Similiter exercitiū superfluū consumit residuū quādo est in declinatione ꝛ motus fortis: ꝛ nō in principio. nec ꝯpetit morari iuxta ignem: quia ignis de carbonib⁹ illi⁹ ville montis pli multum generat dolores p euaporationem.

¶ Qđ si passio ex appositione panni calidi alleuiata nō fuerit nec minuitur per ipsam fiat flobothomia ex cephalica.

¶ Hic ponit curam catarri qñ passio est fortis. ꝛ pmo sine febre p flobothomiaȝ dicens. ꝙ si passio p appositionē panni nō fuerit remediata/ fiat flobothomia de cephalica dextre ptis capitis. Circa ptem obijcit̄ ꝛ videt̄ ꝙ flobothomia nō cōpetat imo nocet. et arguit̄ sic. qꝛ est cā fluxus humorū fm Auicē. pmo cañ. fen q̄rta. c. xx. de flobothōia vbi dicit. ꝙ flobothomia oēs humores cōmouet: quia videtur ꝙ flobothōia nullo mō competat in catarro: dicēdo ꝙ materia catarri vel venit a materia frigida vel ca. si a frigida nullo mō cōpetit rōne materie: qꝛ p talē flobothomiā īfrigidaret̄ caput ꝛ sic augeretur materia catarri. sed si sit repletio in toto ꝛ materia sit digesta. bene competit ad remouēdū plectoriā. aliter non: quia augmentaret fluxum magis vel pōt venire a materia ca. ꝛ hoc dupliciť/ vel materia fluit ad int⁹ vel ab ex̄ vt ad os vel ad nares/ vel ad palatuȝ sic nō cōpetit: qꝛ sic traheret̄ materia de ex̄ ad int⁹ ꝛ tunc ꝓuocaret̄ maior flux⁹. si ad intus fluit fiat flobothōia vt ī pleuresi et squināria: qꝛ p flobothomiā materia trahit̄ ad venas. ꝛ tūc ꝯuenit ī pncipio. posito etiā ꝙ ledat. ꝛ tñ arguit̄ ꝙ nō: qꝛ tūc augmētat fluxū materie. dico ꝙ pl⁹ iuuat q̄ ledat: qꝛ euacuat sanguinē de interiorib⁹ ꝛ euacuat materiā cū sanguie. ꝛ p hoc pȝ solo ad rōneȝ. Ad maiorem cōcedit̄ nisi faceret maius iuuamētuȝ. Ad mīorē dico ꝙ ꝓuocat fluxū hūoꝝ qñ fluxus ꝓuenit a mafia ca. qñ trahit̄ infra venas facit mai⁹ iuuamētū. ſ3 ī materia frā digerat̄ mafia corpe exñte plectorico qñ nō ē timendū de fluxu hūoꝝ: tūc ꝯpetit flōthomia: alio mō nō ꝯpetit. Ex isto pȝ cā ptis. cā ē: qꝛ illa mafia ē multū digesta ꝛ ca. ꝛ si catarrus vadat ad venas nō īfrigidatas imo calefaceret ille pān⁹ ſ3 si ē mīta mafia ñ ꝯsūit̄ p illū pānū imo magꝭ opilat: iō ꝯpetit flōia qñ corp⁹

est plectoricus z materia vadit ad intra
sed in alijs casib⁹ nō. Nota scđo ꝙ ante-
ꝙ cōpetat flobothomia in cura catarri
quocūq3 mō: tūc necessariū est ꝓhibere
fluentē materiā: q2 ꝑ flobothomiā pro-
uocat fluxus. iō dicit gordoni⁹ ꝙ catari
sati flobothomati in ꝑpetuū erūt rau-
ci. z ille flux⁹ materie ꝓhibet dupliciter.
vno mō ꝑ gargarismata. alio mō ꝑ pil-
lulas retētas in ore. z vidi istud secretū
in cura catarri. gargarisma fluxū mate
rie ꝓhibēs pōt esse tale. ℞. syrupi papa
ueris dyamoron aā. ℥. j. aq̄ roß. aq̄ dul.
aā. q̄rt3. j. vini maligranati. ℥. ß. misceā
tur gargariset actu ca. vel actu frigidū.
Sed diceret aliq̄s q̄re nō ponit acetu3.
cā est: q2 subtiliat: s3 vinū maligranati:
q2 inspissat. pillule ꝓhibētes fluxū talē
sunt tales. ℞. se. papaueris al. ʒ. ij. dra-
gagāti. gūme arabici. opij croci aā. ℥. ß.
se. portulace se. lactuce aā. ʒ. j. croc⁹ po-
nitur: q2 refrenatiuū est opij penidiarū
amigdalaꝝ amaraꝝ aā. ʒ. j. z ß. pulueri-
zāda pul. subtiliter misce oīa cum sy-
rupo de papauere z fiāt pillule cōpresse
ad quātitatē ꝑue fabe cōpresse gargaris
ma ꝓhibens fluxū materie frigide pōt
esse tale. ℞. myrrhe olibani aā. ℥. j. nuc3
cipressi nuc3 musca. masticis. aā. ℥. ß. fi-
at puluis. z bulliat in lß. j. vini stiptici
vsquequo redeat ad lß. ß. colet. z cu3 co-
latura fiat gargarisma. Pillule ad ide3
℞. storacis calamite olibani aā. ʒ. j. z ß.
nucis muscate nuc3 cipressi mastic3 aā.
ʒ. ß. caricaru3 vuaꝝ passa. bn̄ pinguium
penidiaꝝ aā. ʒ. ij. opij croci aā. ß. ʒ. pul-
uerizanda pulueri. cōq̄ssanda ꝯquassen
tur misce oīa cum ydromelle. z fiāt pil-
lule cōpresse ad quātitatē ꝑue fabe. z re
tineant sub lingua de nocte z de die.

¶ Et soluatur natura ex rebus que
nō exasperāt sicut hec decoctio quā
in potu sumere debet qui tussim pa
titur: z in pectore asperitatē habet
et indiget ventris solutione que. ℞.
iuiubas. xx. sebesten. xxx. passulaꝝ
enucleataꝝ. ʒ. x. violarū siccaꝝ. ʒ. iiij.
radicis liquiricie fracte. ʒ. v. ficus ci
trinas. x. coquātur in tribus libris
aque donec redeāt ad vnū z colēt: z
in colatura dissoluantur cassie. ʒ. vj.
z terenīabin. ʒ. x.

¶ Ponit curam catarri per medicinas
laxatiuas. dicit: ꝙ si nō curet flobotho
mia facta d3 admīstrari medicina laxa-
tiua cuius receptā ponit in lr̄a. dicit: ꝙ
illa decoctio qua3 sumere d3 ille q̄ pati-
tur tussi3 z aspitatē in pectore z vētris
solutionē indiget z recepta stati3 pone
tur in forma. Nota ꝑmo. ꝙ medicina ra
sis cōpetit in catarro ca. qn̄ materia est
colerica qđ appet: q2 illa que in recepta
ponūtur euacuāt co. z illa que ponūtur
ibi sūt lenificatīa pōt dari sine digestio
ne ꝑcedēte. iō remouet tussi3 z aspitatē
ratione hūiditat3 z lenitatis. Scđo no
ta ꝙ si ꝯtingat ꝙ det medicina multu3
fortis in tali casu. i. in catarro d3 prece-
dere syrupus digestiu⁹. z syrup⁹ digesti-
uus cōpetēs in catarro de materia ca.
hūore descendente ad pectus sit talis.
℞. syrupi de papauere lib. j. z det cum
aq̄ ordei. vel sic. ℞. ordei mūdati. ℥. iiij.
se. papaueris al. q̄rt3. j. iuiube sebesten
aā. xx. nūero floꝝ viol. floꝝ nenufarum
roß. ru. aā. ℥. j. panis zuccari al. q̄rt3. iij.
fiat syrup⁹ clarificat⁹ ad lß. j. z mīstret
cū aq̄ decoctionis ordei. et dent. iiij. co-
clearia z sex aq̄ decoctiōis ordei. Uel sic
℞. syrupi de papauere lß. j. z mīstret cū
aq̄ ordei post dictū syrupū d3 dari talis
medicina. ℞. floꝝ viol. nenufeꝝ aā ℥. j.
prunoꝝ damacenoꝝ. x. nūero thamari-
doꝝ. ℥. ß. fiat decoctio in qua dissoluat
cassie stule mundate bene pinguis. ℥. j.
electuarij de succo roß. vl dyaprunis. ʒ.
iij. fiat colatura vsq3 ad q̄rt3. ß. et admi
nistretur in aurora. vel sic. ℞. electuarij
de succo roß. ℥. ß. malaxetur cu3 syrupo
nenufaꝝ. fiāt pillule ad quātitatē cice-
ris z admīstrent i itroitu lecti. Electua
riū cōpetens in catarro calido pōt esse
tale. ℞. dyaprunis dyagraganti frigidi
aā. q̄rt3. j. zuccari roß. ʒ. ij. penidiarū cā
di subtiliter puluerizatoru3 aā. ℥. ß. z si

est delicatus addantur pannorum auri
numero.xx.misceant᷑.vel sic.℞.pul.dra
gaganti frigidi.ʒ.ß. pul.dyapa.ʒ.ij. cō
serue roſ.et conserue nenufa. an̄.ʒ. iij.
candi.ʒ. j.penidiarum q̄rt.ß.aque roſ
electe q̄rt.j.panis zuccari al.q̄rt.iij.fi
at electuariū.Sed syrupus digestiuꝰ in
catarro de materia frigida fit talis ⁊ ta
lis vtplurimum ꝯtingit.⁊ sumit᷑ hic ca
tarrus:ꝓut est fluxus materie ad pectꝰ
qꝛ tunc opꝫ ponere ꝓhibētia fluxuꝫ ma
terie.℞.radic yreos radic enule cāpa
ne an̄.ʒ.j.ysopi capill'.ve.an̄.M.j.liq̄r
vuarum passarum munda.an̄. ʒ. ß ista
sunt ꝓ pectore.ecce ꝑ capite ad prohibē
dum fluxuꝫ.℞.mastic olibani an̄. q̄rt
ß.nuc muscate nuc cipssi an̄. ʒ.ß. mell'
roſ q̄rt. iij. fiat syrupus clarificatꝰ ad
℔.j.⁊ admistret᷑ cū decoctiōe liq̄r.Me
dicina laxatiua post istū syrupū dꝫ esse
talis.℞.pill'.cochiar.ʒ.j.⁊ ß.agarici ele
cti.ʒ.ß.pul.colloq̄uitide bdellij an̄. ℈.ß.
salis gēme grana tria puluerizāda pul.
subtiliter misce oīa cū ydromelle facto
cū aq̄ pluuie.⁊fiāt pillule ad quātitatē
cicerū.⁊ admistrent᷑ i introitu lecti.Ele
ctuariū i p̄dicto cāu dꝫ eē tale.℞.iterio
rū cinamomi.elec.ti.ʒ.j.⁊ ß.nuc musc.
storac calamite an̄.ʒ.ß.ligni aloes ma
sticis olibani an̄.℈.j.penidiaꝝ caricaꝝ
vuarum passaꝝ bn̄ pinguiū mūda . an̄.
ʒ.j.zucca.cādi.ʒ.ß.panis zuccari al.℔.
j.fiat electuariū. ⁊ loco electuarij trans
glutiat qualibet nocte tria grana oliba
ni albi forte ꝑualebit.si fuerit pauper
soluatur ⁊ laxet᷑.Soluatur.i.laxetur ex
rebus.i.cuꝫ rebꝰ tereniabin.i.māne hec
ē recepta littere.℞. iuiube.xx.sebesten
xxx.passular ū enucleataꝝ.ʒ. iij.caricas
x.coquātur in.iiij.℔.aque donec redeat
ad ℔.j. et in colatura dissolnat᷑ cassief.
mundate.ʒ.vij.tereniabin.ʒ.x.q̄re poni
tur cassiaf.⁊talia lenitia:quia remouēt
tussim.

¶ Quod si neqꝫ flobothomia ꝓfue
rit neqꝫ ventris solutio et inde ad
pectꝰ descēderit ⁊ superuenerint tus
sis ⁊ febris illico fiat flobothomia.

¶ Ponit curam catarri cum fe. ⁊ primo
quando tussis est cum fe. ⁊ cuꝫ hoc cur
est sicca.⁊hoc ꝑ flobothomiā.dicit:ꝙ si
flobothomia non ꝓficeret ⁊ materia de
scendat ad pectus. et cutis fuerit sicca
tunc fiat flobothomia illico vel statiꝫ.
Nota quare si non ꝓdest flobothomia
nec laxatio. quare si ꝓueniat fe. statim
faciēda est flobothomia:quia flobotho
mia ⁊ solutio vētris ꝓficiunt ꝓpter ma
terie multitudinē:⁊ qꝛ materia non po
tuit currere per fluxū ventris . ideo nō
potuit curari.⁊ quādo ꝓuenit fe. signū
est ꝙ materia descēdit ad intra venas.
et ꝓpter hoc est fe. qꝛ materia penetrat
intra venas ⁊ putrefit: qꝛ a l'r non esset
fe.⁊ maxime qn̄ materia est ca. compe
tit flobothomia vt dictuꝫ est. ⁊ simpl'r
qn̄ materia est matura cōpetit sicut in
pleuresi materia currit ad venas . ⁊ fa
cit apostema ꝑ viā deriuationis.⁊ ideo
cōpetit flobothoma sed vbi apostema ē
ꝓueniens ꝑ viā congestionis nō compe
tit . Item nota ꝙ in isto casu qn̄ mate
ria descēdit a cerebro ad pectus: ⁊ facit
mala accidētia vtile esset si distraheret᷑
materia ad ptē oppositā. ⁊ pōt fieri du
pliciter. ita ꝙ si descendat ad pectꝰ tra
hitur versus nasum. ⁊ pōt fieri ꝑ hunc
modum.⁊ est spāle remediuꝫ.℞.armo
niaci.ʒ.ß.piretri subtilit᷑ pul.ʒ ij. misce
malaxando cum succo radic yreos.⁊ fi
at massa ⁊ modicū cuꝫ cultello calefiat
ad ignem ⁊ ponit᷑ in naso. Postea i alia
nare ⁊ videbis ꝯtinue distillare. vel sic.
℞. succi radicis yreos facta residentia
q̄rt ß.piretri se.staphizagrie pul.an̄.ʒ.
j.misce ⁊ bōbax in predictis infusis te
pidum imponatur naribus.

¶ Et patiēs a carne abstineat et vi
no ⁊ in potu sumat aquam ordei et
muraba violatum ꝙdiu caloꝛ fixus
perseuerauerit et tussis fuerit sicca
et aspera.

¶ Ponit curam per dietā.dicit:ꝙ pa.ca
tarruꝫ qn̄ fe. superuenit abstineat a car
ne ⁊ vinoꝛ sumat aquā ordei ⁊ muraba
violatum.i.cōdituꝫ violaceū.et syrupꝰ

viol. ⁊ quando diu calor fixus perseue- rauerit. ⁊ tussis sicca ⁊ aspa. Nota qua- re debet abstinere a carnib⁹ ⁊ a vino. cā est: quia augmētant fe. quia sunt febri sicut oleū lampadi cum carnes sint ca lide ⁊ humide. Quare cōpetit cibus or- deaceus: quia infrigidat ⁊ humectat et lenit pectus/ingrossat materiā. ⁊ vꝫ in materia calida. et si materia est frigida debet bullire cum aqua ordei aliqđ ca- pilli ve. vel ysopi vel liquiritie: qꝛ hume ctant. ⁊ fe. remouēt ideo cōpetūt. Scđo nota ꝙ tussis pōt esse sicca duobus mo dis. vno mō ꝓpter malā ꝯplexionē pe ctoris sine materia tali / vt in ethica ex mala ꝯplexione calida ⁊ sicca sic nō su- mitur hic tussis. Nota ꝙ qñqꝫ venit si- ne materia talis mot⁹ tussis sicut mot⁹ in singultu sicco pōt esse absqꝫ eo: ꝙ ma teria sit vagās in stomacho. Alio modo pōt est sicca rōne indigestiōis materie: qꝛ materia liquida subtilis ⁊ nō obedi- ens virtuti expulsiue: qꝛ si nimis gros sa nō pōt expelli a corpore ita parū ma teria liquida. vt sit inobediens ꝫm. G. scđo ꝓnosticoꝝ. Sputū in omni egritu- dine. ⁊ ideo opꝫ vt reducātur ad mediū et hoc modo hic sumit: qꝛ quādo est li- quida vt in ꝑalysi est inobediēs virtuti expulsiue. iō cōpetunt illa que materiā ingrossant ⁊ reducūt ad mēbrum. ⁊ hoc est ratione materie quousqꝫ reducta sit ad mēbꝛū qđ sit obediēs virtuti expul siue.

¶ Sed postꝙ calor quieuerit ⁊ tussis mollificata fuerit ⁊ screare incee perit hui⁹ decoctio qꝫ die cū muraba violato dāda est donec pect⁹ mūdificetur ⁊ tussis sedet et vox clara reddatur. Que. ℞. ficus citrinas. v. iuiubas. x. sebesten. xx. passularum albarū enucleatarū. ʒ. x. liqricie ex corticate. ʒ. v. coquātur vsqꝫ ad dis- solutionē ⁊ colentur deinde ⁊ dent oī die. ℥. iiij. cū muraba violato. ʒ. v.

¶ Ponit curam catarri qñ materia est hūida. dicit: ꝙ postꝙ calor⁹ ⁊ fe. quieuerūt et tussis fuerit mollificata ⁊ hūida. ⁊ ꝙ materia est digesta ⁊ screare incepit. tūc cōpetit decoctio cū syrupo viol. ⁊ qualꝫ die dāda est donec pect⁹ mūdificet. ⁊ tus sim sedat ⁊ vox clarificet ⁊ suā cōfectio nē ponit. dicēs. ℞. fic⁹ citrinas octo iu iube. x. sebesten. xx. passulaꝝ enucleata rū. ʒ. x. liqrꝫ. ras. ʒ. v. coquāt vsqꝫ ad dis solutionē ⁊ colet. ⁊ dēt omni die. ℥. iiij. ex hoc in potu cū. ʒ. v. syrupi viol. Nota qre ista cōpetūt: qꝛ materia catarri nō est ex materia ca. ⁊ tūc materia est dige sta. ⁊ digesta maťia expellat a natura. et tūc cōpetit: qꝛ lenificatiuū ⁊ hūecta- tiuūꝫ faciūt ad facilē expulsionē: qꝛ ex- pulsiua expellit ꝑ humidū sicut retētiua retinet ꝑ siccū. ⁊ tūc cōpetūt fria et hu. magis qñ est de materia ca. qꝛ si de fria materia tūc cōpetūt ysop⁹ ⁊ liqrꝫ. cū ista decoctiōe. ⁊ ꝙ nō admistret syrup⁹ viol. qꝛ nō ē ꝯpetēs i catarro de maťia fria.

¶ Si vero tussis inueterauerit diu qꝫ permanserit tūc ostendemus q- liter curanda sit cum de tussis cura tractabimus.

¶ Remittit nos ad curā tussis antiq. di cit: si tussis inueterauerit ostendet infe rius qūo dꝫ curari cuꝫ deteriabit de cu- ra tussis. Nota ꝙ tussis antiq đr duplici de cā. vna est qñ est multa materia cōti nue distillās ad pect⁹. tūc cōtinue ꝓjci tur rōne debilitatis mēbri recipientis superfluitatē membri demandantis vt cerebrū qñ est debile nō pōt conuertere nutrimentū ad sui naturā. ⁊ tunc rema nēt supfluitates aquose que descēdunt ad pect⁹ spāliter qñ pect⁹ est strictū ⁊ de bile a ꝓncipio natiuitatꝫ et debile a cō- plexione ⁊ cōpositiōe. ⁊ ī pectore stricto defluūt supfluitates rōe mēbri recipiē tis. ⁊ qꝛ debile ⁊ iō in antiqs potest esse causa prolongationis catarri.

¶ Qđ si coriza in naribus diu per- seuerauerit ⁊ nō fuerit calor: fluxus erit restringendus suffumigādo na res per traiectorium.

In catarrho [illegible]

Si tibi sit phlegma [illegible] Esuriti, vigilet, [illegible] curis.

¶ Ponit curam corise ⁊ est fluxus hũo-rum ad nares. et diuiditur in tres partes. primo ponit curam corize in gñali. secundo qñ a materia calida. tertio ponit curam in speciali qñ prouenit a materia frigida. secũda ibi: ⁊ si quod. tertia ibi: ꝙ si nec calor ex. ⁊ primo dicit qñ prouenit a materia frigida dicit ꝙ si perseuerauerit corisa in naribus: tũc fluxus est restringendus cũ suffumigationibus nariũ vel per iniectiones. Quare vz suffumigatio. q: in ipsa sunt stiptica ⁊ ca. ⁊ ꝓhibent fluxũ ad nasum. scđo q: ingrossant materiã facientẽ corisam. Nota ꝙ quis ista suffumigatio possit fieri cũ multis tñ spãliter põt fieri cũ duobus. pmũ est suffumigatio nigelle posite supra tegulã candẽtẽ aspersõ vino ⁊ postea pul. nigelle ponit desuper vt pa. possit recipere fumuz ⁊ fumus nõ discurrat hinc inde. Similr vz suffumigatio vt est in plite facta cuz mlris .s. lapdano ⁊ ligno aloes positis supra prunas ⁊ suffumigatio vnius istorum valet.

¶ Et si quod per nares effluit subtile ac acutũ ⁊ citrinum fuerit suffumigatio fiat ex sulphure pri⁹ in aceto infuso ⁊ postea siccato aut ex fabis aut ordeo excorticatis ⁊ in aceto prius infusis ⁊ postea siccatis: aut ex zuccaro albo ⁊ sandalo albo.

¶ Ponit curaz corise quando venit a materia calida dicit sic. si illõ qđ expellitur per nares sit pungitiuum acutuz ⁊ citrinuz. tũc vz suffumigatio fcã ex sulphure prius i aceto infuso post exiccato aut ex fabis aut ex ordeo excorticato pri⁹ in aceto infuso postea siccato aut ex zucca. al. aut ex sandal. al. Nota quare valet suffumigatio sulphuris positi in aceto cuz sit calidum: quia videtur ꝙ nõ competeret. dicenduz ꝙ competit: q: lz sit ca. tamen in aceto positum acquirit frigiditatem. ideo propter siccitatem quã habet ⁊ frigiditatem acquisitam habet claudere vias. Similiter valent fabe ⁊ ordeuz quãdo ponitur in aceto acquirit maiorẽ frigiditatem ⁊ similiter zucca. canne ⁊ eis similia vt sanda. al. ⁊ rub. ⁊ ros. Nota ꝙ per illas vel istas suffumigationes intelligit ras eis siles ⁊ põt eẽ res siles istis. vna est: sulphur grossum decoquatur in aceto rubeo ⁊ fumus recipiat per nares ⁊ sola suffumigatio aceti positi sup lapidem: similiter suffumigatio facta ex ordeo ros. nenufa. papauere al. sufficit et credo ꝙ sit bona cura.

¶ Quod si neqꝫ calor neqꝫ rubor in facie fuerit suffumigatio fiat ex coto aut thure: hec nanqꝫ suffumigatio fluxum restringit.

¶ Põit curã i spãli corise qñ ꝓueñit a materia frã. dicit ꝙ si in facie nõ sentit calor vel rubedo fiat suffumigatio ex coto vl ex thure. Ista. n. suffumigatio fluxuz restringit. Nota q̃re vz: q: qñ appet tale signũ tũc ẽ signũ ꝙ nõ ꝓuenit a mala ca. ⁊ iõ sic i mafia ca. ꝯpetũt frã ⁊ stiptica. ita i frã ca. ⁊ stiptica ⁊ p ista itelligit sibi silia dcã in caplo isto thure. i. olibão.

¶ De obtalmia. cap. 15

Circa rubricaz nota duo de oculis in gñali. scđo i spãli. Prio q̃d sit oculus. dico ꝙ oculus diffinit sic per phũm. oculus ẽ mẽbrũ istrumẽtale visus cu⁹ cõplo ẽ hũida forma rotũda cũ q̃dã planicie ex septẽ tunicis ⁊ trib⁹ hũorib⁹ ꝑfecte cõpositũ. dr ꝙ cõplexio sit hũida: q: aq̃ habet dñiuz in oculo ꝑm phũz in de sensu ⁊ sensato. ⁊ cã est: q: terra nõ est admixta: q̃a ꝓpter sui grossiciem impediret transitũ spirituum visibilium. nec ignis nec aer: quia propter eorum subtilitatem de faci li resolueretur ⁊ est rotundus vt eẽt securior a nocumentis extrinsecis. nã forma rotunda remotior est a lesione q̃ aliqua alia forma per Auerroim. vij. colliget caplo de iuuamẽtis virtutis motiue ⁊ propter hoc dixit ꝙ castellani faciunt rotundas turres vt machina non possit nocere eis et est cum q̃dam planicie et non est ex toto rotundus vt species visibilium habeant fictiones in oculo magis q̃ in alio mẽbro. Ulterius dicit

ex septez tunicis ꝛ ꝑpter hoc differt ocu-
lus naturalis.i.hoīs sani ab oculo ceci:
qꝛ lʒ cōportaṫ ex septez tunicis ꝛ tribus
humoꝛibꝰ tñ nō hēt pfectionē sicut ocu-
lus sani. Scđo nota anathomiaʒ: qꝛ alr
nō posses cognoscere egritudines que ī
eo accidūt ꝑ quo notādū ꝙ ī medio ocu-
li humoꝛ est vnus qui vocatur cristalli-
nus ꝛ est pars principalioꝛ oculi. ꝛ cā ē:
qꝛ plus habet de dispositionibus requi-
sitis ad visionē ꝙ aliqua alia pars oculi
s.dyafaneitatem ꝛ ꝑspicuitatez ꝛ est in
medio sicut rex in regno ꝛ sicut coꝛ in to-
to coꝛpoꝛe ꝑpter sui principalitatē post
istū humoꝛē ꝟsus partē inferioꝛē seu in-
terioꝛez est vnus humoꝛ qui vocaṫ vitre-
us ꝛ in isto humoꝛe nutritur cristallinꝰ
humoꝛ ꝑpter hoc īmediate ponitur sibi
ꝯtinuus cū non sit necessariuʒ esse aliqđ
mediū inter nutritum ꝛ qđ nutriṫ. Post
istū humoꝛē s.vitreū est vnica tunica q̄
vocatur retina ꝛ habet oꝛtū a rethe mi-
rabili ꝛ ipsius cerebri ꝛ ꝑpter hoc dr̄ re-
thina qꝛ facta est ad modū rethis: qꝛ est
perspicua est ꝛ diafana vt possit accipe-
re humoꝛē vitreū ꝛ cristallinū post istā
tunicā est alia tunica que vocaṫ scđina ꝛ
habet oꝛtū a panniculo subtili ipsius ce-
rebri que vocaṫ pia mater. post istam est
alia vltima que coniungiṫ īmediate cum
craneo ꝛ diciṫ sclireos. pōt etiaʒ dici foꝛ-
tis: qꝛ oꝛtū habet a panniculo duro ipsiꝰ
cerebri.s.a dura matre ꝛ ꝑpter hoc fuit
creata vt non ledaṫ a substātia cranei.
Ecce anathomiā partis interioꝛis. Post
humoꝛem cristallinum ꝟsus partē exte-
rioꝛem est vna tunica subtilis ꝛ diafana
vt nō impediatur receptio spirituū visi-
bilium in humoꝛe cristallino ꝛ ista oriṫ
a tunica rethina que oꝛdinabatur post
humoꝛē vitreū ꝛ recte sunt sicut due scu-
telle prout coniunguntur oꝛificia inclu-
dētes in se duos humoꝛes.s.cristallinuʒ
ꝛ vitreum ꝛ post istam tunicam est hu-
moꝛ vnus qui diciṫ albugineꝰ: qꝛ īmedia-
te situatur ꝛ hec est superfluitas humo-
ris cristallini ꝛ ꝑpter hoc positꝰ fuit ibi
cum sit sua supfluitas: qꝛ timendū esset
ꝙ lederet humoꝛem cristallinuʒ ꝛ ꝑpter
hoc posita fuit tunica vna in medio il-
lius tele aranee que non fuit de humo-
re cristallino ꝛ vitreo: qꝛ est eius nutri-
mentū post istum humoꝛem albugineū.
est vna tunica que vocaṫ vuea ꝛ est pfoꝛa-
ta ꝛ eius foꝛamē dicitur pupilla ꝛ est iđ
perfoꝛata vt spiritꝰ visibiles possint trās-
mitti ad humoꝛē cristallinum ꝛ oꝛitur a
tunica scđina ꝛ sic recte hēt se sicut due
scutelle magne ſʒ oꝛificia ita ꝙ includūt
alias precedentes. post istaʒ est alia que
vocatur coꝛnea quam videmus que est
coloꝛata ad modū coꝛnu lucidi ꝛ illa oꝛi-
tur a tunica grossa sclirosi ꝛ recte se ha-
bent sicut alie due scutelle magne q̄ ſm
oꝛificia cōiunguntur ita ꝙ includūt ali-
as precedentes sicut pōt declarari de ce-
pa. vñ tunica exterioꝛ ē maioꝛ: post alia
est minoꝛ ꝛ ita descendendo quousqʒ ad
pꝛofundum deuenimus. sed vltimo est
vna tunica que dicitur coniūctiua ꝛ ista
est alba ꝛ circūuoluit omnem cōpositio-
nē oculi ꝛ habet oꝛtum ex cute exterioꝛi
cranei. Post sunt tria notanda de obtal-
mia in speciali. pꝛimo nota ꝙ obtalmia
est duplex. quedam vera. alia nō vera. nō
vera est que solum causatur ex rebus ex-
trinsecis sine fluxu humoꝝ ad oculum.
sicut a puluere vl̓ a fumo vt de aliis cau-
sis extrinsecis ꝛ ibi rarificaṫ humiditas
que inquā rarificata occupat maioꝛez lo-
cū ita ꝙ vr̄ ꝙ ibi sit apostema. ꝛ vocaṫ n̄
vera: qꝛ ibi non fluunt humoꝛes ad ocu-
lum ꝛ talis obtalmia de facili curatur:
qꝛ remota causa extrinseca humiditatis
oculi de facili remouetur ꝛ illud qđ fa-
cit fluere humoꝛez. Alia est obtalmia ve-
ra ꝛ ista causatur a fluxu humoꝝ ad ocu-
lum. aliquando res extrinsece sunt cau-
se vt ventus vl̓ aer vt est quando humi-
ditas coniungitur in poꝛositatibus con-
iunctiue facit tumoꝛem preter naturam
ꝛ per ꝯsequens apostema vt plurimuʒ ta-
lis optalmia ꝟa causaṫ a sanguine ꝛ hoc
est signum rubedo ꝑter naturalis oculi
grauedo multitudo lachrymarū ꝛ lippitu-
dinis aliqñ causaṫ illđ apostema ex co. ꝛ
huiꝰ signū est ꝙ rubedo declinat ad citri-
nitatez ꝛ in qualibet obtalmia est rube-
do: qꝛ sanguis ratiōe doloꝛis attrahitur
ad locum ꝛ doloꝛ est intensioꝛ ꝛ est pauci

tās lachrymarū vel lippitudinis: q2 humor siccus est. aliquando causatur a flegmate ⁊ est signum q rubedo cadit ad albedinem ⁊ est grauedo maior ⁊ dolor est remissior sed aliquādo a melācolia ⁊ hoc est raro ⁊ hoc fit vt plurimū per viā congestionis. signum est: q rubedo oculi vergit ad nigredinem vel fuscedinem dolor modicus vel nullus paucitas lachrymarum ⁊ lippitudinis: q2 humor siccus. Obtalmia diffinitur ab actorib9 est apostema ca. coniunctiue. nā q̄uis obtalmia aliqñ causet ex humorū frigiditate vt ex flegmate vel melācolia. tñ ppter motū sanguinis ⁊ spūū ad oculos calefiūt humores vel ppter putrefactionē ⁊ ita calidū sumit siue naturalr siue accñtalr vel a co. vl a sanguine. naturalr a melancolia vel flegmate. inaturalr rōne putrefactiōis: q2 tūc acq̄rūt caliditatē: accñtalr f. rōne putrefactiōis. Itē nota qb9 ocl'is magis cōtingit obtalmia ⁊ in qua etate ⁊ in quo tpe. dico q magis in oculis magnis q̄ in paruis: q2 plures demandant superfluitates paribus ceteris ad oculos magnos q̄ paruos: q2 habēt vias latiores ⁊ plures supfluitates. ⁊ ideo pei9 vidēt habētes oculos magnos q̄ puos ceteris parib9: q2 spūs magis dispgunt. sed in qua etate: dico q in etate pueritie ⁊ hoc ppter eorum gulositatē ⁊ oculorū maliciā ⁊ teneritatē habent tunicas tenues ⁊ molles de facili recipientes supfluitates. Sed in quo tpe: dico q magis in vere q2 illud tps est magis cali. ⁊ hu. porꝰ aperiūt. humores dissoluunt a caliditate: q2 in hyeme sunt congregati ⁊ cōgelati ⁊ de facili fluunt ad oculum ⁊ causant ibi apostema in coniunctiua.

C Um ea q̄ in oculis alba sunt in rubedinem mutata fuerit fluxerintq3 lachryme ⁊ in angulis oculorum lachrymalibus lippitudo collecta fuerit: dicemus tūc egrum pati obtalmiam.

¶ Postq̄ ras determinauit de passiōib9 cerebri hic determiat d passiōib9 ocloꝝ. ⁊ pmo de obtalmia ponēdo eius signa dicit q̄n ɔtingit q illa q̄ sūt ī oclis al. vt ɔiunctiua fiat rubea ⁊ fit fluxus ab eis ⁊ lachryme in angulis eoꝝ lachrymalib9 eueniūt ⁊ lippitudinis collectio tūc dicimus talem pati obtalmiam. Nota q obtalmia habet quattuor tempora. f. principium augmentum statum ⁊ declinationem. principiū est quando obtalmia est subtilis aquosa ⁊ fluit aqua subtilis de oculo. augmentum est quando talis lippitudo incipit ingrossari ⁊ dealbari. Status ē quādo talis lippitudo est sufficienter ingrossata ⁊ dealbata ⁊ multū claudens oculos. Declinatio est quando declinare incipit diminui ⁊ consumi. Nota secundo quare alba oculorū fiunt rubea. causa est: quia est fluxus sanguinis ad ipsam coniunctiuam: quia q̄uis causetur ab humore frigido. tamen ratione doloris superuenit sanguis q̄uis fm magis ⁊ minus fm diuersitatem humorum peccantium ⁊ cum sanguis sit rubeus ideo efficit rubedinē. Quare fluxus lachrymarum. causa est: propter multitudinem superfluitatum descendentiū ad oculum: quare lippitudo. causa ē: q2 vt habetur per Gal'. pronosticorū si lumen effugerit q potest causari nutrimētum ratione multitudinis ⁊ malicie. ⁊ secundo modo fit hic. Alia causa est vltimata debilitas virtutis nutritiue ⁊ digestiue oculi ⁊ illo modo est signū mortis vt ponit Ga. ibi: in angulis lachrymātibus. vnde dicitur: q vie ille sunt mag aperte q̄ in alijs partibus.

¶ Et quanto plus synthomatū vehemētia aut ipsorum affuerit minoratio tanto plus erit obtalmie fortitudo aut ipsius debilitas.

¶ Ponit signa fortitudinis ⁊ debilitatis eiusdem: dicit q quanto plus accidētia sunt debiliora tanto rubedo minor. causa est: quia accidens sequitur morbū sicut effectus causam ⁊ sicut vmbra sequitur corpus fm Gal. iij. de morbo: ⁊ ideo quanto accidentia fortiora tanto obtalmia deterior ⁊ quanto maiora ⁊ debiliora tanto minor.

¶ Deterioꝛ aūt obtalmia eſt cū alba oculoꝝ videnť inflata ꝛ adeo eleuata vt oculoꝝ cooperiant nigredinem ꝛ palpebꝛe inuerſentur.

¶ Ponit ſigna vltimate malicie. dicit: deterioꝛ obtalmia eſt cum alba oculoꝝ videntur inflata ꝛ adeo eleuata vt oculorum cooperiāt nigredinē ꝛ palpebꝛe inuerſentur. Nota vnū ſm opinionē ſerapionis ca. de obtalmia ꝙ tres ſunt ſpecies obtalmie. Una eſt q̄ñ cauſať ſaltim a cā extrinſeca vt a fumo ſole vel puluere. ꝛ talis eſt leuis inter oēs cuꝫ de facili cureť qꝛ remota cā. Scđa ſpēs eſt vehemētioꝛ p̄ma ꝛ difficilioꝛ. ꝛ iſta fit a cā extrīſeca vel intrinſeca fluente aliq̄ materia ad ipꝫ oculū ſed pauca: ita ꝙ appareat rubedo ſed non eſt eminētia nec tumoꝛ. ꝛ ad iſtā remouēdā exiguitur in cōtinua p̄ter remotionē cauſe. ꝛ ille tūc debet flobothomari ꝛ debēt applicari illa remedia. Tertia ſpēs eſt que fit a cauſa intrīſeca vt a fluxu humoꝝ accidētaliū venientiū ita ꝙ humoꝛ multus appeat ſine tunica cornea. ꝛ de hac loquitur hic raſ. qꝛ in tali tumoꝛe palpebꝛe inuerſantur ꝓpter multitudinē ſupfluitatuꝫ deſcendentiū ad oculos: imo eſt timenduꝫ de aliꝭs rōne viſus: qꝛ nō ſolū apoſtematur illa tunica imo et alie tunice. ex hoc ptꝫ cauſa ptis. cauſa eñi eſt: qꝛ cauſanť ex multitudine ſupfluitatuꝫ deſcēdentium ad oculos. ex quo timendū eſt ꝙ fiat opillatio viaꝝ qua ſtante ꝓhibeť trāſitus ſpūum viſibilium ꝛ cecitas.

¶ In pꝛīcipio vero curatiōis obtalmie cephalica eſt flobothomāda ex̄ manu vel ex̄ bꝛachio partis contrarie ī qua eſt oculus infirmus niſi leuis fuerit obtalmia ꝛ quāto foꝛtioꝛ fuerit obtalmia tanto plus eſt minuendum de ſanguine.

¶ Ponit curā obtalmie cuꝫ eſt in pꝛincipio ꝑ flobothomiā. dicit: ꝙ in pꝛincipio facienda eſt flobothomia de cephalica que vocatur alio nomie vena capitis de manu vel bꝛachio vł ꝯtraria pte q̄ñ obtalmia eſt pua ꝛ quāto obtalmia eſt maioꝛ tanto plus extrahendū eſt de ſanguine. Nota ad hec ꝙ in obtalmia debꝫ fieri flobothomia de pte oppoſita due cōditiones reqruutur: quia raſ cōtradicit aliꝭs actoꝛibus in hoc ſpāliter ſerapiōi. Pꝛima conditio eſt ꝙ in coꝛpoꝛe ſit maxima plenitudo: qꝛ ad remouēdū plectoriam bonū eſt facere flobothomiā de pte oppoſita vt remoueať talis plenitudo quāuis ꝛ aliꝭ actoꝛes dicāt de ſaphena pꝛius eiuſdē ptis. poſtea de baſilica vt ponit ille Johānitius in libꝛo ſuo de paſſionibꝰ oculoꝝ: qꝛ extrahiť p̄mo ſanguis ab epate qđ eſt fons humoꝝ. ꝛ cauſam reddit ꝯtra raſim: quia nunq̄ in flobothomia due diametre ſunt trāſeūde ſm Auic. p̄mo. cañ. fen. iiꝭ. c. xx. de flobothomia. ꝛ ideo non eſt p̄mo facienda: licet ſit magna plectoꝛia: vt dicit ille Johānitiꝰ. ſed p̄mo de ſaphena: poſtea de baſilica eiuſdē partis. Scđa cōditio eſt ꝙ materia ſit ī fluxu: qꝛ materia exiſtēte fluxa non debet fieri de bꝛachio ꝯtrario: imo dicit raſ niſi ſit leuis ꝛ nō cōuenit tunc diſtractio: ſed ſoluꝫ euacuatio materie peccantis. ꝛ ſemp in obtalmia eſt facienda flobothomia de cephalica cum materia ſit in fluxu duꝫ tamē non ſit pua plectoꝛia: quia ſi ſit pauca nō cōpetit flobothomia: quia per colliriuꝫ et aquas ꝯſumi poteſt materia ꝛ reſolui ſicut ſtatiꝫ appebit. Quarto nota ꝙ poſt flobothomiā de cephalica competit flobothomia de vena frontis vel de venis que ſunt in angulis oculoꝝ: imo aliquādo in antiqua obtalmia ſcindūt arterias in timpo. cirurgici ꝑiti: et intelligas minoꝛes arterias. vñ dico bñ mioꝛes vt non ꝓhibeatur nutrimentū totale mēbꝛi. aliquādo p̄mo de venis que ſunt retro aures ꝛ loco flobothomie competit ventoſa poſita in poſterioꝛi pte capitis vel poſterioꝛi pte colli/vel poſita in ſpatulis inferiꝰ. ꝛ ſi ambo oculi ſunt īfecti tūc de vtroq̄ bꝛachio fiat flobothomia.

¶ Deinde venter ex mirabol. citrinis et tereniabin et ſucco fructuum ſoluendus eſt.

¶ Ponit curā per medicinas laxatiuas. dicit: ꝙ post flobothomiam venter est laxandus cum mirabol'. ꝛ succo fructuū ꝛ alia littera habet cum iniubis ꝛ manna. Nota dictum ras' habet verum quādo dicta obtalmia causat a materia ca. id est a colera vel a sanguine. nā ille medicine euacuant co. vt tamarindi pruna māna: ꝛ si ꝯtingat ꝙ sit maximus doloꝛ debet ꝓcedere digestiuū. ꝛ tales medicie euacuatiue sūt posite sicut in ca. de causis doloꝛ capitis ꝓuenientis a co. Sʒ si obtalmia veniēte a materia frigida cōpetit digestiuū ꝛ euacuatiuū posita sūt supra in ca. de doloꝛe capit' ꝓuenientis a frigida causa ac tñ p' digestiōe ponunt herbe appꝛopꝛiate oculis q̄ sūt octo/betonica/verbena/eufrasia/celidonia/siler mōtanū/feniculus/ꝛ rutha/si a melācolia ꝙ raro ꝯtingit ꝓuenit digestiuū ꝛ euacuatiuū positū supra in ca. de cura doloris capitis ꝓuenient' a melācolia ꝛ ꝙ addātur herbe q̄ iam dicte sunt: qꝛ digerunt ꝛ subtiliant materiā flegmaticā ꝛ melancolicaʒ.

¶ Eger a carne ꝛ a vino et a rebus dulcibus abstinere debet et cibum minuere.

¶ Ponit curā p nutrientia. dicit: ꝙ eger a carne ꝛ a vino se abstineat ꝛ a reb' dulcibus. Nota causaʒ qꝛ carnes vinū ꝛ res dul. multiplicāt hūores ca. qui inꝙ multiplicati facilius currūt ad oculos sp'alr q̄ñ causat a sanguie est abstinendū ab illis q̄re dʒ abstinere vt p' abstinētiā supfluitates ocl'oꝝ ꝯsumātur: qꝛ caloꝛ agit in ipsas ꝯsiderādo cū non inueniat cum quo agat.

¶ Quod si ista non suffecerint cief album in lacte iuuēcu'le puellam lactantis fricandus est ꝛ in oculis distillandus.

¶ Ponit curā p ea q̄ ab extra applicant. dicit: ꝙ si ista q̄ dicta sunt nō sufficiant tūc in oculis mittēdus est cief. al. i. colliriū al. in lacte mulier' puellā lactātis fricandū ꝛ in oculis distillandū/vel s'm synonima ras'. cief est trocíscus dissolutus in lacte mulier'. Nota vt meli' videatur cā. ꝙ alia conueniūt in sui pncipio. alia in sui augmēto. alia ī statu. alia in declinatiōe. in pncipio ꝯpetūt repcussiuā bōtia duas ꝓprietates. Una ē ꝙ nō sint foꝛtia repcussiua: qꝛ talia repcussiua cōdensarēt mag' tunicas oculoꝝ ꝛ remanerēt supfluitates in oculis. ideo ꝓhibetur vsus eoꝝ q̄re errāt illi qui vtūtur collirijs de succo solatri: qꝛ multū ꝯdensat. Scd'a ꝓprietas ē. ꝙ sit doloris mitigatiuū ꝛ ꝓpter hoc nō conueniūt nimis sicca: qꝛ sicca causant doloꝛē ī oculis ꝛ in alijs: qꝛ dissoluūt ꝯtinue rōne siccitatis ꝛ tūc cāndo doloꝛeʒ ꝯcārent maioꝛē fluxuʒ ꝛ semp dicūt hic sapiētes tractātes de passionib' oculoꝝ ꝙ dent' in statu ꝯti repcussiua ꝛ ꝯtim resolutiua. Sꝯiū in augmēto cū actoꝛes ponūt sic et bū. ꝛ bene dico resolutiā: qꝛ nūꝙ ꝯueniūt matura tiua: eo ꝙ nūꝙ aliqs medic' dʒ ꝓuocare saniē. ī oclis qꝛ cuʒ sanies hēat malas q̄litates coꝛroderet tūicas ocl'oꝝ. s; dʒ curari materia p insensibilē resolutionē ꝛ ꝯsumptionē: sed in declinatōe totalr resolutiua. Repcussiua auteʒ q̄ ꝯueniūt in pncipio sūt duo. q̄dā sunt simplicia q̄dā ꝯposita. q̄ ꝯueniūt in' pncipio obtalmie calide sūt duo q̄b' cōiter vtimur. vnū ē albumē oui foꝛtiī agitatū ꝛ spumatū ꝛ accipit vna gutta cū pluma bū mūda et in oculis distillat. valet: qꝛ repcutit materiā. scd'm est lac mulieris iniectum ab vbere in oculis: sed q̄ñ stat efficit acetosum ꝛ nihil valʒ. illud lac ꝯuenit in oīb' tpib' moꝛbi: qꝛ nō solū repcutit imo mūdificat ꝛ abstergit rōne serositatis. Cōposite medicie q̄ cōpetunt obtalmie ca. magis electe sunt tres. Pꝛia est ista. ℞. aq̄ ro. electe. ʒ. ß. albumis oui foꝛtiī agitati ꝛ bū dispumati misce. et vna gutta vel due in oculis distillētur. vel sic et est multū bonum. ℞. musillaginis se. citonioꝝ vl' psillij vl' dꝛagagāti. ʒ. ij. albumis vni' oui foꝛtiter agitati lactis mulieris puellam lactantis. ʒ. j. ꝛ. ß. quia magis frigiduʒ est misce. ꝛ si est magnus doloꝛ fiat musillago cuʒ aqua decoctionis papaueris al. quia stupefaciēdo remouet

doloꝛem. ⁊ ſi eſt doloꝛ in vltima ſui ma/
licia addantur in collirio opij. ʒ. iij. vel
ſic et eſt colliriũ Jeſu. i. illius magiſtri
⁊ vocatur colliriũ al. quãuis raſ. ponat
ſarcocollã. ſed ſm̃ Jeſum nõ cõpetit: qꝛ
eſt ca. ⁊ bene dicit Jeſus. ℞. ceruſe lote
ʒ. viij. gũme arab. ʒ. iiij. opij dragaganti
añ. ʒ. j. terantur ſubtiliſſime: miſce cum
albumine oui et fiat colliriũ. Alia au/
tem que competunt in augmentũ obtal
mie ca. q̃dam ſunt ſimplicia quedã com
poſita. Simplex eſt lac mulieris ꝑpter
qđ ꝓijciatur ad oculum ab vbere abſter
git et repcutit multum certe laudat̃ ab
actoꝛibus. Cõpoſita ſunt tria. principiũ
eſt. ℞. muſſillagꝭ. fenugreci dragaganti
añ. ʒ. ij. lactis mulierꝭ quartꝭ. ß. fiat col/
liriũ. vel ſic. ℞. ceruſe lote. ʒ. ij. ſarcocol
le bene trite infuſe in lacte aſine draga/
ganti opij añ. ʒ. ß. gũme arab. croci añ.
℈. ß. fiat pul. ſubtiliſſimus incoꝛpoꝛetur
cũ aqua pluuiali quartꝭ. ß. ⁊ poſtea mi/
niſtretur cum lacte mulieris ⁊ fiat colli
rium. multũ enĩ laudatur aqua pluuia
lis rõne ſue ſubtilitatis. vel ſic: ⁊ ẽ vnũ
quod habeo ꝓ magno ſecreto. ℞. tuthie
bene p̃parate cãphoꝛe ſubtiliter pulue/
riſate añ. ℈. j. aque roſa. ℥. j. vini al. ℥. ß.
miſce ⁊ anteq̃ in oculis ponatur agitet̃
amphoꝛa vt fiat melioꝛ mixtio: ⁊ ponat̃
in oculo vna gutta vel due per modũ di
ctũ. Jſta enĩ medicina repcutit / doloꝛẽ
mitigat rõne vini / reſoluit multum va/
let in ruboꝛe oculoꝝ. Sed i obtalmia de
materia ca. et hoc in declinatione valet
ſpongia infuſa in aqua decoctionis ca/
mo. ⁊ melliloti expꝛeſſa ⁊ ſuper oculum
poſita: quia reſoluit materiã que remã
ſit. Sꝫ in principio obtalmie frigide cõ/
petit illud medicamẽ. ℞. roſa. ru. camo.
conquaſſataꝝ añ. ℥. ß. fiat ſacculus ⁊ in/
fundatur in vino al. actu frigido ⁊ bene
expꝛeſſo ponitur ſupꝛa oculũ. Jn augmẽ
to ⁊ in ſtatu conuenit illud. ℞. muſilla/
ginis gũme arab. ⁊ fenugreci añ. ʒ. ij. ſar
cocolle nutrite infuſe in lacte mulieris
ſpicenardi / myrrhe / cinamomi / aloes /
caſtoꝛei ſubtiliſſime pulue. añ. ℈. ß. mi/
ſce ⁊ terantur ⁊ fiat colliriũ in lacte mu
lieris. Sed in declinatione debet poni/
patiens in balneo: ⁊ adminiſtretur vinũ
purum in parua quantitate iuxta dictũ
ypo. Oculoꝝ doloꝛibꝰ vinum. ⁊ lauachꝛũ
competunt coꝛpoꝛe mundificato ⁊ vide
viaticũ in pꝛimo cap. qualiter exponit
illũ amphoꝛiſmũ. ypo. ⁊ ex hoc ptꝫ cau/
ſa partis. Quare collirium alb. quia re/
percutit materiam ne fluat ad oculos ⁊
cõfoꝛtat ipſos ⁊ doloꝛẽ mitigat. et illud
collirium ponitur in iſto capitulo. me/
lius autem eſt colliriũ qđ ponitur a Je/
ſu. ⁊ bene dicit iuuencule: quia melꝰ eſt
ꝙ dicat puellam: qꝛ frigidum.

¶ Et ſi lippitudinis multitudo fue
rit in oculis collecta radius coto in
uoluatur ⁊ madefiat in aqua ⁊ cum
eo oculus ab illa lippa mũdetur: de
inde puluis albus aſpergatur ⁊ ſup
ponendo oculis aliquid vt cotum
ſuauiter eleuetur ſuſtentetur et li/
getur.

¶ Docet remouere lippitudinẽ ꝯtingen/
tem i obtalmia. dicit: ſi multa lippa fue
rit accipiantur res radioſe ⁊ nõ ſpiſſent
modicum de bũbace ⁊ infundatur in ole
um et aquam. deinde applicetur pul. al.
⁊ ponatur in oculo. Nota quare valet il
la tenta de bũbace: cauſa eſt: quia nulla
res dura debet poni ad oculũ. quare in
aqua quia talis aqua ſoꝛdiciẽ abſtergit
⁊ lenit. Sꝫ quare pul. al. cauſa eſt: quia
abſterſiuus ⁊ ꝯſumptiuus materie. ⁊ re
ceptã iſtius ponit in fine capituli. Sed
debet remoueri cũ tenta vel ſimilibus:
quia puluis ratione ſiccitatis multum
exiccaret ipſam tunicam et noceret. et
ideo debet remoueri poſtq̃ facta fuerit
operatio. ⁊ aliqui volunt ꝙ ille pannus
madefiat in lacte mulieris. nam ratio/
ne lactis habet maioꝛem virtutem ab/
ſterſiuam ⁊ mundificatiuã q̃ habeat ſo
la aqua.

¶ Et eger in domũ tenebꝛoſaꝫ mit
tatur: ⁊ ingeniandũ quantũ poſſibi
le eſt vt ſomnus ꝓuocetur.

¶ Ponit vtilia. et dicit: ꝙ eger nunc
eſt ponendus in domo multum ob/

scura ⁊ somnus ꝓuocandus inquãtum est possibile. Nota q̃re debz morari in domo obscura. causa ẽ duplex. Una est ratione claritatꝫ seu luminis causatur maior fluxus humoꝝ ad oculos: quia de ratione luminis est attrahere sicut de ratione calidi est attrahere. Alia cã est: q2 ratione luminis ⁊ claritatꝫ spũs oculoꝝ resoluũtur: ⁊ ita virtus debilitat̃. naz oĩs opatio excedens hz debilitare virtutẽ ⁊ tunc calor naturalis ⁊ spũs q̃ sunt cã resolutiõis supfluitatis resoluerẽtur. Sz quare ꝓuocãdus est somn⁹ ⁊ intelligas de nocte ⁊ nõ de die: q2 tunc esset cã reumatꝫ. ⁊ p ꝯñs fluxus humoꝝ ad oculos. causa est: q2 in somno calor naturalis recluditur ad iteriora ⁊ reclusus fortificat̃ q̃ fortificatus est cã resolutionis ⁊ consumptionis supfluitatꝫ ⁊ digestiõis earum. Sed qualr̃ ꝓuocãdus est somn⁹ dictum est in cap̃. de frenesi spãliter.

Caueat tamen ne super oculũ infirmũ dormiat ⁊ ne caput depressuz sit sed superius eleuatũ. Nec vestimentoꝝ capita sint stricta nec in faciem se diu proijciat.

Ostendit q̃d sit cauenduz. dicit: ꝙ non dormiat supra oculum infirmuz et non sit depressum caput sed leuetur superi⁹. ⁊ ꝙ caputiũ non sit nimis strictum ⁊ ꝙ non nimis supra faciẽ. Nota q̃re non debet dormire supra latus infirmũ. causa est: q2 rõne decubitus hũores magꝫ fluerent ad oculum. nam ad dolorosuz locũ fluũt humores: ⁊ iõ si passio sit ĩ dextro oculo cubet supra sinistrũ ⁊ ecõtra. nam si est in ambobus dz dormire supin⁹ supra collũ. quare tenebit caput eleuatũ. causa est: q2 rõne talis situs hũores citius fluerẽt ad oculos. igitur: ĩmo ẽ bonum tenere caput multũ leuatuz: quia inde fit bona digestio. Quare caputium suũ non sit nimis strictuz: quia ratione stricti caputij in parte opposita in capite per viaz compressionis humores fluerent ad oculos: vt ꝓpter ventum borealem facilius fluunt humores per viam compressionis: ita in opposito talis strictura facta in parte opposita est causa defluxionis humoruz ad oculos. Quare non sit nimis supra faciez: quia ratione talis decubitus fluunt citius humores ⁊ ꝓpter hoc ⁊ cõiter q̇ habent caput curuatum habẽt oculos humidos ⁊c.

Si autez oculus leuior fiat ⁊ dolor sedetur ac lachryme minuantur flebothomia iam facta ⁊ ventre soluto. Balneũ multotiens ingrediatur. ex hoc enim passionis reliquie dissoluentur.

Ponit curã in declinatione p balneũ. dicit: ꝙ facta flobothomia ⁊ ventris solutione balñ. frequenter ingrediatur ex isto: quia reliquie materie cõsumũtur. Nota quare competit bal. quãdo est ⁊c. causa est: quia est signũ ꝙ paruum remãsit de materia ⁊ est in declinatiõe. et illo modo loquitur Gal. vs. a mpho Oculoꝝ dolor. ⁊ etiã facta euacuatione vl̃i ⁊ pticulari p bal. matia q̃ remansit pauca remanet. ⁊ caue ne tibi accidat sicut accidit cuidã socio qui male intellectus intrauit balneũ in principio sue obtalmie nulla euacuatiõe tam vl̃i ꝙ particulari p̄cedente. Cui inde causatus fuit cõcursus materie ad oculos ⁊ fere amisit visum ⁊ cum difficultate est curatus. ⁊ si non habeatur tale balñ. habeatur spongia madefacta in aqua decoc. camo. vel melliloti expressa supra oculuz ponitur. Nota lachryme oculoꝝ. iiij. modis generantur. Uno modo per viaz liq̃factiõis vt qñ liquefit cerebrũ ⁊ extẽditur ⁊ pori aperiũtur ⁊ liq̃fit hũiditas. Scdõ ex siccitate cerebri ip̃m ꝯsumente ⁊ cõprimẽte vt ĩ spõgijs. Tertio ꝓpter hũiditates cerebri que cõsumũtur nimio calore: vt in fe. et patet in ligno viridi. Quarto ex debilitate seu defectõe virtutꝫ retẽtiue.

Quod si in oculo humorositas et grauedo remanserint puluis citrinus est imittendus.

Regreditur ad ponendum curã obtalmie quando illa deficiũt si in cerebro remansit grauedo ⁊ põderositas: tũc in eo est ponẽdus pul. citrin⁹. causa est: q2 talis habz virtutẽ resolutiuã ⁊ abstersiuã

et consumptiuam et apparet: q; intrat sarcocolla que ē ca. ꝛ sicca myrrha aloe ꝛ crocus. iō pul. est obtinins ꝓpter has ꝓprietates quas habet. Nota ꝙ pul. ille nō d; diu morari in oculo. sed cū tēta de bōbace d; remoueri. ꝛ cā est: q; rōne siccitatis pul. cāret dolor si diu moraretur. ꝛ p ꝯñs fluxus hūoꝝ ad oculos. et iō ihūs in libro de oculis multū timet inmissionē pul. in oculis ꝛ in loco ei⁹ componit aquā bdellij. ℞. lap. calamite. ʒ. j. tuthie q̄nquies ignite ꝛ q̄nquies extincte in vrina pueri virginis. ꝛ quinquies ignite ꝛ quinq̄es extincte in aq̄ ros. electa. ʒ. ß. gariofi. numero. xxx. faui cum melle. ʒ. ij. vini al. clarissimi lb. iiij. puluerizāda pul. ꝛ cribellent subtilit. ꝛ oīa misce. ꝛ si esset magna caliditas addat cāphore. ʒ. ß.

¶ Ex his autez que habenti obtalmiam multuz cōferunt est vt frons et palpebre ex hoc liniantur epithimate. Quod. ℞. cief memithe ro. aloes licij sandali ru. faufel. croci orientalis oīm añ. ptes eq̄les fiant ex eis pillule: cūq; necesse fuerit resoluat vna ex eis ī succo coriādri aut ī succo endiuie aut in aq̄ rosacea: ꝛ liniat cū eo ꝛ sanabit si de⁹ voluerit.

¶ Ponit illud qđ cōuenit in cura obtalmie. dicit: ex hijs q̄ valde cōferūt obtalmie est ꝙ palpebre ꝛ frons liniātur ex hoc epithimate. ℞. cief. memithe. i. celidonie succi ros. aloes licij sandali ru. faufel. i. ligni hñtꝫ virtutē saudali croci orientalis oīm ptes equales fiāt pillule. ꝛ cum necesse fuerit resoluat vna ex hijs in succo coriādri aut succo endiuie aut succo ros. ꝛ liniātur cū eo ꝛ sanabit si deus voluerit. Nota ꝙ dictū ras. hēt verū tribus ꝯditionib⁹ obseruatꝭ. vna est cū obtalmia est in sui ꝑncipio vt addit io ras. dicit: ꝙ ista sunt stiptica multuz ꝓhibētia fluxū hūoꝝ ad oculū. scđz est ꝙ materia sit ca. q; si esset frigida nō vera in apostematib⁹ ca. cōpetunt fria et in frigidis calida. Tertia cā est. si obtalmia causet ex fluxu hūoꝝ descendentium per ptes extrinsecas oculi: q; si descendāt hūores per viā intrinsecā cerebri nō ꝓficeret ēplastꝝ. imo dicit Auer. ꝙ magis cōpeteret odoramētū cū fris positus supra. ꝛ iō mirant qñ ponimus emplastrū ꝛ nō ꝓficit hoc: nō est nisi q; hūores vadūt ad ptes intrinsecas. ꝛ ex hoc appet cā ptis. Quare ꝯpetit emplastrum: q; stipticū est ꝛ ꝓhibitiuū descēdētiū hūoꝝ ad oculū. ꝛ locuz emplastri ras. pōt ꝯpetere tale emplastrū quo cōiter vtor in isto cāu qñ materia est cali. ℞. acatie san. dra. añ. ʒ. j. masticis olibani añ. ʒ. ß. fiat pul. in alijs boli ar. ʒ. ij. ꝛ īcorporent cū albumīe oui q̄rtꝫ. ß. ꝛ fiat emplastrū. ꝛ ponit supra frontē ꝛ timpora multo meli⁹ arabes tractāt de passionibus oculorum ꝙ̄ greci.

¶ Cief albuz. ℞. ceruse ablute. ʒ. x. sarcocolle grosse. ʒ. iij. dra. ʒ. j. opij. ʒ. v. fiāt ex eis pillule forme lētꝭ siles.

¶ Docet conficere illud de quo fecit mētionē. dicit. ℞. ceruse lote. ʒ. x. sarcocolle grosse. ʒ. iij. dragaganti. ʒ. j. opij. ʒ. ß. fiant ex hijs forme siles lenti. nota ꝙ illud collīriū valet in augmēto / ꝛ in statu. ꝛ in principio nō: q; in principio cōpetit collirium al. qđ ponit ihūs supra q; ītrat sarcocolla. al. s. colliriū lēti silis

¶ Puluis citrinus. ℞. sarcocolle grosse. ʒ. x. aloes. ʒ. ij. croci. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. j. licij. ʒ. ij. et his optime tritis imittatur puluis cum opus fuerit.

¶ Ponit ꝯfectionē pul. citrini. ℞. sarcocolle grosse. ʒ. x. aloes. ʒ. ij. croci. ʒ. ij. mirrhe. ʒ. j. licij. ʒ. ij. ex hijs optime tritis fiat pul. cū opus fuerit quare valet: quia hēt virtutē ꝯsumptiuā vt dictuz est supra. ca. videlicet primo vñ ille pul. citrinus v; ad remouēdū supfluitates oculorum: q; hēt virtutē abstersiuā ꝛ resolutiuam ꝛ materie consumptiuam.

¶ Puluis alb⁹. ℞. sarcocollā albaz ꝛ pinguē q̄ mittit ī lac mulieris qđ melius est cū alicui⁹ iuuēcule fuerit et dimittat in vmbraz donec siccet et terat optime et oibus. ʒ. x. ipsius

addāť de cief memithe.ʒ.ij.qua iterum optime trita reponantur. ⁊ cuꝫ opus fuerit in oculū mittanť.

¶Cōfectio pul.al.℞.sarcocolle al. ⁊ nutriať in lacte mulieris qđ meliꝰ est cum alicuiꝰ iuuēcule fuerit ⁊ dimittať i vmbra donec siccetť ⁊ terať optie.⁊ qñ opus fuerit ⁊ oīm.ʒ.x.ipsiꝰ addanť cief.memithe.ʒ.ij.q̄ iterū optie teranť. ⁊ cū opus fuerit mittāť i oculū/q̄re vꝫ qꝛ hꝫ virtuteꝫ cōsumptiuā . vt dictū est in ca.scđo mittanť.i. ꝯiūganť ⁊c.

¶De vlceribus oculorū. Cap.16

Jrca rubricā

c Nota duo.p̄mo ꝙ vlcꝰ sumitur hic noīe gn̄ali ad vlcus ꝓprie dictū ⁊ ꝓprijssime dictū vlcꝰ:cui ꝓprie dictū dꝛ solutō ꝯtinuitatꝫ sine sanie.sꝫ vlcꝰ ꝓprie seu ꝓpissime dictū dū solutio cōtinuitatꝫ cū sanie. et ideo de cura istoꝝ facit raꝭ mētionem. Nota ꝙ duplex est cā vlceris in oculo.s. intrinseca ⁊ extrinseca.extrinseca sicut ꝑcussio ⁊ incisio in ocl'o cū gladio q̄ pn̄t cāre solutionē ꝯtinuitatꝫ in tunica cornea ⁊ cōiunctiua ⁊ alij actores faciūt diuersas cās de vlceribꝰ.sꝫ raꝭ nō facit diuersas. qꝛ eadeꝫ est cura . Cā intrinseca est hūoꝛ calidus intrinsecꝰ acutꝰ corrosiuus ⁊ corrodēs ipas tunicas.⁊ qꝛ obtalmia hēt fieri ex hūore calido ⁊ acuto vtplurimū.⁊ vtplurimuꝫ obtalmia est vlcus in oculo.ideo raꝭ voluit deteriare de vlceribꝰ oculorū.

c Um in oculis fortis doloꝛ et punctio nociua ac pulsus sētiūtur ⁊ lachꝛymarū fluit mľtitudo ⁊ cū palpebꝛe eleuātur ⁊ oculi aperiunť loca q̄ sunt in albis ipsorum inueniūtur rubea. aut cū totuꝫ fuerit rubeū:vnus locus magis rubere inuenitur aut in nigredine locus aliquis albus apparet pustula iam in oculo exoꝛta est.

¶Deteriat de vlceribꝰ oculoꝝ ponendo eoꝝ signa.dicit.si fuerit dol.fortꝫ i ocl'is et sentiť pulsatio.⁊ mľte lacrie fluūt et eleuāť palpebꝛe ⁊ alba ocl'oꝝ sūt rubea tūc ē apostēa i ocl'o ⁊ vlcꝰ.Nota q̄re illa sūt signa vlcerꝫ.cā ē: qꝛ dol. pūgitiuꝰ in vlcere cāť a mafia ca.acuta pūgitia ⁊ incisiua tunicaꝝ ⁊ corrosiua.iō tľis doloꝛ ē signū vlcerꝫ.Sꝫ.dī.pulsatio: qꝛ pulsatio dicit agg̃gatiōeꝫ saniei i ocl'o.nā i generatiōe sanie cāť ebullitio.⁊ ꝑ ꝯn̄s pulsatio ꝭm.G.ij.āpho.circa gn̄atione sanie i.De mľritudie lacrimaꝝ.cā ē: qꝛ signū ē ꝙ descēdūt mľte supfluitates ad oculos:q̄re alba ocl'oꝝ efficiunť ru.cā ē propter fluxū hūoꝝ san.⁊ spūuꝫ currentiū ad istū locū.⁊ maxie locꝰ in quo ē vlcus est ru.qꝛ ad illū locū fluit magis de materia:sꝫ si cornea est al.tūc est signū certum ꝙ sanies est aggregata:qꝛ qñ ē aggregata causat albedinē.

¶Ad hāc v̄o curādā passionē necessariꝰ est medicꝰ valde istructꝰ in curis oculoꝝ;nos tñ curatiōis ipsius sūmas ⁊ aggregatiōes dicemus.

¶Docꝫ eligere medicū i cura huiꝰ pa.dicit: ꝙ ad curādū hāc passionē medicꝰ instructꝰ bn̄ ē necessariꝰ.Nota cā ē duplex. vna ē ꝙ nō solū opꝫ ꝙ sit cirurgicꝰ.imo phicꝰ:qꝛ req̄riť flobothoīa ⁊ solutio vētris.⁊ ita purgatio mafie. Cirurgicꝰ ēt req̄riť:qꝛ postea opꝫ ꝙ manualr opereť alia cā ē:qꝛ ꝑuꝰ erroꝛ in oculo īducit magnū nocumētū ad visionē visus ⁊ istis duabꝰ de cāis opꝫ ꝙ medicꝰ sit expꝰ bn̄.

¶Dicimus itaqꝫ ꝙ vlcera que in cōiuncta nascūtur hoc est in albis oculorum nō adeo sunt timēda vt ea q̄ in cornea hoc est in oculi nigredine fiunt.Deterius vero vlceꝝ est illud qđ in nigredine sub pupilla existit: eminentia nāqꝫ ad istū est velociť.

¶Pōit gđꝰ vlcerꝫ i sui melācolia.di.vlcera q̄ i ꝯiūctīa nascūť.⁊ in alba ocl'oꝝ nō sunt adeo timēda sicut ea q̄ sūt sub cornea q̄ sub pupilla existit subdit eminentia.illa ē velocioꝛ.i.ex istis spēbꝰ vlcerꝫ si magna tunica exit.Nota cām partis: qꝛ vlcꝰ in cōiunctiua veniens pꝛohibet

species rerum visibilium ire ad humorē crystallinū ꝛ pupillam ꝛ sequitur ibi cornea que est magis ꝓpinqua ꝙ ꝯiūctiua. iō prius ad ꝯiunctiuam exit qꝛ cōprimit̄ aliqñ tunica ꝛ ideo vlcus accidēs in cornea est maius ꝙ accidēs in ꝯiunctiua: qꝛ pōt exire illa ꝯiūctiua ꝛ remanere alia.

¶ Horum autem vlcerum coraꝫ cū flobothomia incipere debemus. et sanguinis extrahere multitudinem ſm ꝙ possibile fuerit.

¶ Ponit curā vlceris ꝑmo ꝑ flōiaꝫ dicit ꝙ i cura vlcerū i ꝑncipio faciēda ē flōia ꝛ ex̄hat̄ de sanguine tātū q̄ntū est possibile. i. ſm maiorē ml̄titudinē vl̄ paucitatē. Nota q̄re flobothomia ē faciēda. cā ē: qꝛ in vlcere fit flux⁹ humoꝝ ad oculū ꝛ qꝛ flobotomia ꝓhibet fluxuꝫ humoꝝ iō cōpetit. vnde ſm ꝙ dictū est possibile est ꝙ fluxus fiat in materia colerica vl̄ flegmatica vl̄ alia mat̄ia viciosa. Sꝫ si plenitudo ē magna ꝑmo fiat flobothomia de sophena eiusdē ꝑtis vl̄ de basilica ꝛ si nō fuerit plenitudo magna primo de cephalica ꝛ facta flobotomia de vena brachij ad euacuādū ml̄titudinē seu plenitudinē capitꝫ imediate faciēda est de vena frontis vel de venis que sunt in angulis oculoꝝ in tꝑib⁹ vl̄ ponēde sunt vētose in spatulis vel in parte posteriori colli.

¶ Consequenter autem venter soluendus ē.

¶ Ponit curā ꝑ medicinas laxatiuas. dicit ꝙ dāda est medicina euacuās colerā vel flegma salsum: qꝛ vt plurimū morb⁹ oculorum fit ex istis ꝛ talia sunt posita in capitulo de frenesi. Nota per laxatiuum intelligit clistere vel medicinas laxatiuas acceptas ꝑ os. s. colerā euacuātes vel flegma salsuꝫ qꝛ isti humores sūt causa ꝑma vlceris ꝛ ille recepte sunt posite in capitulo de frenesi ꝛ in capitulo ꝺ dolore capitis ꝓuenientis a colera. Nota scdō ꝙ post vltimā euacuationeꝫ corꝑis est multum vtilis purgatio capitis per sternutatorium ꝛ gargarismata posita.

¶ Et eger sibi cauere debet a carne ꝛ vino dulci ꝛ esse contentus herbis frigidis ꝛ in potu sola aqua vti.

¶ Ponit curam per dietam. dicit: ꝙ eger debet abstinere a vino ꝛ carnibus causa est: qꝛ multiplicant humores valde calidos vt san. ꝛ cole. quib⁹ multiplicatꝫ faciliter fluunt ad oculos. iō debem⁹ vti cibarijs parum nutriētib⁹ in parua quātitate vt ꝑ abstinētiā suꝑfluitates humoꝝ ꝯsumantur. Sꝫ qñ dꝫ esse contentus cū herbis frigidis cā est: qꝛ herbe frigide vl̄ sunt pure medicine vel cibales vt spinargia pure sunt cibales. Sed pure medicine vt endiuia rostrū porcinuꝫ: ꝛ cā est vt remoueat̄ caliditas humoꝝ ꝛ humor faciēs vlcus est acutus ꝛ corrupt⁹. ꝛ iō dꝫ vti illo vt reprimat̄ mala q̄litas humoꝝ. Sed qꝛ nō debet vti vino sed dꝫ esse contentus sola aqua. causa est: qꝛ vinū ē vaporosum. iō est causa ꝺ ssolutionis humorū ꝛ ita esset multotiēs causa fluxus sed in declinatione bn̄ cōpetit vinum: qꝛ tūc ꝑfecte ē purgatio materie facta ꝛ cōpetit ad ꝯfortandū ꝟtutē ꝛ ad ꝯsumādū residuum materie.

¶ In oculo vero inijcio cief album cum lacte mulieris emittendum. ꝛ si pulsus iam alleuiari ꝛ sedari videtur sperānduꝫ est ꝙ egritudo soluatur sine saniei collectione.

¶ Ponit curam per illa q̄ ab extra applicant̄ ꝛ ꝑmo anteq̄ vlcus ꝯuertat̄ ad saniē dicit ꝙ in ꝑncipio est inijciendū cief al. cū lacte mulieris. Nota ꝙ dictū rasis habet veꝝ si nō ponat̄ circa: qꝛ debet poni circū circa. ꝛ cā est: quia est frigidū ꝛ frigida non debent poni suꝑ vlcera imo circa vlcus. ꝛ causa est: qꝛ frigidū: ꝛ frigida nō dꝫ poni i vlcere ſꝫ ypo. v. ampho. frigidū ꝟo mordax. Sed circumcirca vt nō fluant humores ad locum seu ad vlcus colericuꝫ: qꝛ illud collirīū est frigidū ꝛ est multū iuuatiuuꝫ collirīū ꝛ loco vlcerū multū est bonuꝫ lac mulieris.

¶ Quod si pulsatio post sanguis extractionem ꝛ ventris solutioneꝫ ac cief albi immissioneꝫ quiescere non videt̄ parua fiducia in hoc quod di-

ximus est habenda.

¶ Ponit signum quando tale vlcus cõuertitur in sauiẽ. ꝛ qñ dicit: ꝙ si contingat ꝙ pulsatio sentiatur in oculo ꝛ non cessꝫ p flobothomiã. nec p euacuationẽ ventris. nec p colliriũ tũc fiducia est habenda de eo. s. ꝙ fiat cõuersio eius ad saniem. Nota cãm dictorũ: qꝛ pulsatio vt dictum est supra causaẽ ex ꝯuersione saniei: qꝛ in generatione saniei fit ebullitio hũoꝝ. vt dicit. G. scd̃o ampho. ꝯmẽto illo: circa generationẽ saniei. ꝛ si pulsatio remoueretẽ signũ est ꝙ sanies non generatur: qꝛ nõ fit ebullitio humorꝫ. et si nõ cessat p colliriũ. vt p illa: signuꝫ est: ꝙ est saniei generatio. ꝛ non põt curari nisi prius ꝯuertaẽ in saniẽ. resoluitur. i. remoueẽ pus. i. saniẽ collectionẽ diximꝰ. s. ꝙ nõ generetur sanies.

¶ Est itaqꝫ tunc cief de olibano mittendum in oculum ꝛ pila aliqua oculo superponenda ꝛ cuꝫ ligatura stringenda. añ vero ꝙ̃ hoc eueniat oculus suauiter est ligandus ꝛ sine superpositione pile ꝛ non cesses in oculum de cief de thure sepe distillare donec sanies in pila videatur.

¶ Ponit curam eius qñ cõuertitur in saniẽ. dicit: qñ vlcus cõuertitur in saniẽ tunc cõfert in oculo ponere colliriuꝫ de olibano. ꝛ ponit cũ pila vel tenta de pãno infusa in collirio. et ꝙ primo ponaẽ collirium in oculo: deinde tenta pauni debet poni donec putredo in pila videatur. Nota ꝙ vlcus in oculo põt mũdificari tripliciter. sicut ꝛ qðlibꝫ vlcꝰ. Uno modo cũ abstersiuis vt mũdificeẽ cum ydromelle facto cũ aq̃ pluuiali vel melle roẽ. colato. ꝛ cũ isto ydromelle tepido mũdificeẽ cũ pãno pulcherrimo madefacto cũ ydromelle illo. ꝛ est optimũ mũdificatiuũ. Scd̃o mõ cũ attractiuis saniei vt cũ collirijs raẽ cuiꝰ receptã ponit. et ẽ bonũ mũdificatiuũ attractiuũ et armoniacũ habet virtutẽ attractiuã imo tantaꝫ quantã ꝙ fꝫ aliquos attrahit sagittaꝫ a mẽbris. ꝛ ideo cõsuemus in illis medicinis attractiuis vbi esset maxie ꝓfundatuꝫ vulnꝰ. ꝛ iõ in illis medicinis attractiuis superiꝰ p nares ponitur armoniacũ. ꝛ est bonũ in vlceribꝰ vt cõtinue sanies extrahaẽ. nam tũc saniеꝫ trahit ad pilã et remanet in pila illa. Tertio modo põt mũdificari cum desiccantibus saniẽ. ꝛ tñ nõ sicut duo primi. ꝛ fit cũ pul. tuthie vt dictũ est quinquies ignite ꝛ q̃nquies extincte in aqua roẽ electa ꝛ mlẽtũ ꝯpetẽs ẽ ille puluis. Scd̃o modo sumiẽ hic qꝛ attrahit a se alia tenta saniẽ. ꝛ nõ facit nocumentuꝫ in oculo. nam sub eo sanies generaẽ.

¶ Ex quo eñ hoc visum fuerit cief de plumbo vti necesse est vsquequo profunditas fiat plana ꝛ tota caro generetur. ea tamen que diximꝰ tũc sunt facienda cum pustula non est magna.

¶ Ponit curã per carnẽ generãtia. dicit: qñ sanies fuerit reuersa hoc viso de pul. cief collirium est apponendũ donec fissura fuerit plena. ꝛ tota caro generata. iõ q̃daꝫ sũt q̃ debẽt fieri qñ apostema ẽ paruum ꝛ nõ magnuꝫ. Causa est q̃re vꝫ colliriũ de plumbo: qꝛ est desiccatiuum nõ supfl ue. ꝛ hoc requiriẽ in generatiõe saniei. vt dꝛ in tertio tegni. mõ medicina ita parũ est sicca. s. in primo gradu. ꝛ talis ꝯfert vt supfluitas in mẽbro gñata cõsumaẽ. ꝛ iste impediũt generationem carnis cũ in omni mẽbro genereẽ aliqua supfluitas fm. G. vj. amphoris. scꝫ fumosa ꝛ aquosa. cõstitutiões vero anni. Sed quare nõ vꝫ si vlcus est magnum. cã est: qꝛ tũc requirũtur fortiter vnitiua ꝛ desiccatiua. ꝛ hoc que sunt in illo collirio nõ sunt huiusmodi.

¶ Quoniam cum magna fuerit. fueritqꝫ iuxta pupillam: aut inferius est tunc necesse vt cum cleysir medicetur neuuea egrediatur. ad pile q̃ꝫ suppositionem ꝛ ligaturam est redeundum.

¶ Ponit curaꝫ quãdo vlcus est magnũ

dicit: ꝙ ſi vlcus ſit magnū ⁊ iuxta pupil
lā: tūc neceſſe eſt vt medicet̄ ne oculus
emineat. ⁊ ponēda ē tēta ⁊ ad ligaturaꝫ
redeūdū. Nota q̄re talis tētavꝫ ſine tꝉe
colliriū qn̄ vlc⁹ eſt magnū. cā ē: qꝛ illud
eſt fortiter ꝓtiū vnitiuū rōne ſiccitatꝫ ⁊
ſtipticitatꝫ. vn̄ pōt illud colliriū meliuſ
fieri ꝙ̄ p̄cedēs: qꝛ ip̄e illud colliriū i il⸗
lo cāu ponit. dū tn̄ illud vlc⁹ ſit mūdifi⸗
catiuū. iō vꝫ illud colliriū: qꝛ multū ſti
pticū redeundū. ſ. vſquequo ſit perfecte
mūdificatum.

¶ Eger preterea ſemꝑ ſupinus ia⸗
cere dꝫ ⁊ a forti motu abſtinere.

¶ Ponit illa documēta q̄ ꝯueniūt in cu
ra vlcerꝫ. dicit: ꝙ eger dꝫ iacere ſupin⁹ et
abſtinere a forti potu ⁊ motu. cā eſt: ne
hūores fluāt ad ꝑtes ꝯcauas oculoꝝ. cā
ſcd̄i dicti: qꝛ fortis mot⁹ diſſolnit humo
res q̄ diſſoluti facilꝛ fluūt ad oculos.

¶ Cuꝫ aūt caro in loco vlceris ꝑfe
cte generata fuerit. vel loc⁹ apoſte⸗
matis carne replet⁹ fuerit remane⸗
bit ibi in oculo albedo. ꝙ ſi vlcus ꝓ
fundū fuerit: albedo erit groſſa. ⁊ ſi
ī ſupꝼicie tm̄ cornee fuerit erit ſub⸗
tilis. vlc⁹ q̄ꝫ ſi a pupilla fuerit remo
tū ⁊ ſteterit ſeparatim ꝑ ſe veſtigiū
illud qd̄ redimet nihil mali faciet.
ſi aūt iuxta pupillam quādoqꝫ fue⸗
rit poſt vlceris curationē veſtigiuꝫ
remanēs ꝓhibebit viſionem.

¶ Ponit curā veſtigij remanētis p⁹ cu⸗
rā. dicit: ꝙ ſi vlc⁹ fuerit ꝑfecte ꝯſolida⸗
tuꝫ. ⁊ caro ei⁹ ⁊ loc⁹ apoſtematis fuerit
carne replet⁹ ⁊c. Nota ꝙ tria ſūt q̄ pn̄t
remanere in ocl'is poſt vlcerū curā quā
tuꝫ ſpectat ad ꝓpoſitū. vnū ꝙ remanet
poſt curā vlceris eſt cicatrix: qꝛ vlc⁹ qd̄
remanet in mēbro ſꝑmatico nō recipit
curā ⁊ ꝯſolidationē. vt habet̄ tertio te
gni. ſꝫ gn̄atur porrus ſarcoides. ⁊ ita ci
catrix talꝉ nūq̄ recipit curā. ſꝫ bn̄ pallia
tionē. Scd̄m ꝙ remanet in oculo ē ma
lus color vt color alb⁹: qꝛ in cicatrice eſt
color alb⁹ vt appet in illis q̄bus mēbra
cōburunt̄ ⁊ talꝉ bn̄ pōt curari vel ſaltim
palliari. Tertiū ē albugo de q̄ inferi⁹ di⸗
cet̄. ⁊ eſt q̄daꝫ īfectio q̄ nō ꝑfecte curat̄
ꝑ medicinā. ⁊ dꝛ cōiter tela ſine macula
⁊ hoc ē: qꝛ remāſit de materia ⁊ tenet ſe
in ſupꝼicie cornee. ⁊ talꝉ pōt accipe curā
ꝑ medicinā. alia cura ab illa ē: de iſtꝫ p̄t
loqui. ſed qn̄ vlc⁹ eſt ꝓfunduꝫ ⁊ alba et
groſſa cicatrix eſt magna. et alia eſt ſ̄m
quātitatē vlcerꝫ. Si aūt ſit iuxta angu
luꝫ nō ꝓhibet̄ viſus nec nocet. cā eſt: qꝛ
nō ꝓhibet ſpēs viſibiles venire ad ocu⸗
luꝫ: qꝛ trāſeūt libere ad hūorē criſtalli⸗
nuꝫ ⁊ ꝑ pupillā: ſꝫ ſi ꝯtingat ꝙ ſit iuxta
pupillā p̄t īpediri: qꝛ ī cicatriſatiōe par
tes ꝯdēſant̄: ſꝫ ſi claudat̄ foramē ita ꝙ
coopiat pupillā ⁊ ꝯdenſant̄ ꝑtes ꝓhibe
tur trāſit⁹ ſpērum viſibiliū ad oculum
ſubtiles. ſ. rōne illius mali.

¶ Quapropter tūc vtendū eſt reb⁹
et medicinis q̄bus veſtigiū qd̄ dixi⸗
mus abſtergi ⁊ deleri poſſit.

¶ Ponit curā in gn̄ali. dicit: ꝙ ſi remane
at ibi veſtigiū debēt applicari ēxiccatia
vt materia abſtergatur. et ille medicine
ponunt̄ inferi⁹: ſꝫ medicine remouētes
cicatriſationeꝫ nō ponūtur: qꝛ illud eſt
impoſſibile.

¶ Cief de thure. ℞. armoniaci ſar⸗
cocolle amborꝫ an̄. ʒ. v. thuris. ʒ. x.
croci. ʒ. ij. ꝯficiant̄ ex muſillagine fe
nugreci ⁊ fiat ex eis cief.

¶ Ponit ꝯfectionē iſtoꝝ colliorioꝝ de q̄⸗
b⁹ fecit mētionē. ⁊ p̄mo de thure. dicit:
℞. armoniaci ſarcocolle an̄. ʒ. v. thurꝫ. ʒ.
x. croci. ʒ. iij. ꝯficiāt̄ cū muſillagīe fenu
greci. ⁊ fiat ex hijs vel ex eis cief. fiat ſꝑ
omni lacte: qꝛ hēt mundificare. ⁊ illud
colliriū eſt mūdificatiuū ꝑ viam attra⸗
ctiōis: qꝛ ibi ponūtur attractiua ſp̄alꝛ
armoniacū qd̄ eſt multū attractiuum.

¶ Cief de plūbo. ℞. plūbi vſti anti
mōij tutie ablute. calcucecaumenō
gūmi arabici dragaganti oīm an̄. ʒ.
viij. opij. ʒ. ß. terant̄ ⁊ cū pāno ſiricio
qui ſit ſubtiliſſim⁹ cernant̄ ⁊ cribel⸗
lentur ⁊ ꝯſpergant̄ ex aqua pluuia

li ꝛ fiat ex eis cief.
¶ Pōit ꝯfectionē cief ᵭ plūbo dicēs .℞. plūbi adusti ātimonij thuris abluti calcucecaumenō gūmi arab. dragagā. oīm aā. ʒ. viij. opij. ʒ. ß. terāt ꝛ cū pāno de cerico q̄ sit subtilis teneant ꝛ supspargat aq̄ pluuial' ꝛ fiat ex eis cief. nota ꝙ illō colliriū ꝯsolidatiuū ē regñatiuū carnis ꝛ vlceris: q꞉ ibi sunt desiccatiua ꝛ nō sup flua calcucecaumenō. i. exustū cief. i. collirīū ex lacte mulieris.

¶ Cief ex quo caro invlcerib' oculorum generat ꝛ vuee egressio ꝓhibet ꝛ vestigiū subtiliatur. ℞. climie ablute tutie ablute ceruse antimonij thuris oium. aā. ʒ. ij. mirrhe. ʒ. j. sarcocolle grosse. ʒ. j. ꝛ. ß. sanguinis draco. aloes opij. aā. ʒ. j. fiat ex eis cief.
¶ Pōit ꝯfectōeȝ collirij gñant꞉ carnē ivlcere magno: q꞉ ē fortiter desiccatiuū ꝯsumādo supfluitates: q꞉ aliq̄ sunt ibi desiccatiua ī q̄rto ḡdu ꝛ ipsi' supfluitates sūt mlte. scōo vȝ ad ꝓhibēdum corrosionem vuee ꝛ fortiter ē ꝯtiū vnitiuū ꝑꝑ stiptica ꝛ illō pȝ ꝑ materialia q̄ hic ponūt. Cōfectio cief ē talis ex q̄ ivlcerib' ocloꝝ carnes gñant ꝛ vuee egressio ꝓhibet ꝛ vestigiū subtiliat. ℞. thutie ablute ceruse antimonij thuris oīuȝ aā. ʒ. ij. mirrhe. ʒ. j. sarcocolle grosse. ʒ. j. ꝛ ß. sang. dra. aloes opij oium aā. ʒ. j. ꝛ fiat ex eis collirium.

¶ Eleysir quo est vtēdū cū timet ne ex vlcere vuee sequat egressio. ℞. antimonij ematitis amboꝝ aā. ʒ. x. acatie. ʒ. iij. aloes. ʒ. j. terāt ꝛ fiat ex eis cief. ꝛ admīstret apud necessitatē.
¶ Pōit ꝯfectionē qua ē vtēdū qñ timet egressio vuee. ℞. antimonij ematitis amborū aā. ʒ. x. acatie. ʒ. iij. aloes. ʒ. j. terantur ꝛ fiat ex eis cief ꝛ administret apud noctē. Nota ꝙ illud colliriū vȝ ad ꝓhibēdū vt vuea non egrediatur ex vlcere. causa est: q꞉ ibi sunt fortiter stiptica partiū vnitiua. vt patet per materialia. ꝛ iō prohibetur exitus vuee per foramen illius vlceris ꝛc.

¶ De his que extrinsece cadunt in oculo. Cap. 27.

Jrca rubricā no. ꝙ̄ h determinat ᵭ remotione eoꝝ q̄ i oclis cadūt ꝛ illō ē clar' in quo docet remouere ea q̄ cadunt sumat resina. i. gūma pini ꝛ per hoc oculum tergas ꝛ extrahas illud qō in oculo cecidit. Nota quare valet resina. dico ꝙ causa est: q꞉ ista resina rōne sue gūmositatis est cā extractionis: q꞉ illa q̄ cadūt in oculo adherēt sibi ꝛ ratione adherentie trahunt ꝛ debet esse ca. vt maior fiat adherentia illorum cum ea ꝛ loco illi' gūme docent actores ꝙ fomētem' oculū cū aqua ca. vl' tepida ꝛ ꝙ iniiciatur frequēter lac mulieris ab vbere ꝛ si per illud nō remouet reuersent palpebre ꝛ remoueat cū corrigia gracili ꝛ fit cōiter vel cum tenaculis paruis resine. i. gumme pini.

S Umat resina ꝛ per oculum trahatur ꝛ extrahit illud qō in oculo cecidit.

¶ De albugine oculi. Cap. 28

C Jrca rubricaȝ nota ꝙ sex sūt passiōes oculorū q̄ inter se hñt ꝯueniētiaȝ ꝛ dñiam. s. nubes. tela. macula. albugo. pānus ꝛ vngula. ꝯueniūt: q꞉ pñt fieri ab eadē materia siue ex eodē hūore vt p̄l'imuȝ ex hūore flegmatico. dñt tñ difficul'tate grossicie supficie ꝛ ꝓfunditate: q꞉ nubes fit ex subtili materia ꝛ pauciori ꝙ̄ aliqua aliarū passionū. ꝛ ꝑꝑ hoc vr̄ sicut nubes ꝛ iō vr̄ illis ꝙ hēant in oclo rethe ꝛ ante oculos. ꝛ hoc nō est nisi materia flegmatica sup corneā īpediēs aliq̄tulū ip̄m visum: q꞉ impedit trāsitum ipsoꝝ spēꝝ visibiliū. Tela fit ex grossiori humore siue materia ꝙ̄ nubes ꝛ est existens in superficie cornee ꝛ prohibet visum: q꞉ impedit transitum specierum visibilium ꝛ albugo fit ex grossiori et plurima materia ꝙ̄ tela et magis se extendit versus profundum existens in cornea im-

impediendo visum et trāsitū specierū visibiliū. Macula vero fit ex grossiori materia ꝙ albugo vt plurimū. et iō magis descendit se abintra: sȝ pān⁹ fit ex grossiori plūmaqȝ materia ꝙ macula et hoc pōt eē in cornea vel cõiunctiua vl'in ābob⁹ ac si esset grossus panniculus et ille humor flegmaticus est. Ungula est ex grossiori plūmaqȝ materia vt plurimū ꝙ aliq̄ alia rū. et vt plurimū est in cōiunctiua et est q̄daȝ excrescentia magna ac si esset in cornea ille humor flegmaticus et ingrossatus et in magna quantitate pōt se extendere ad totū. Raz solū nominat curas duarū et nominat de materia albuginis et vngule tele et nubis. et ponit curā vngule et pāni qꝛ cū eisdē medicaminib⁹ curātur et iō videm⁹ in alijs curis aliaȝ passionū.

Albugo que in oculis contingit est vestigium post vlcerū curationem remanens qñ cō solidantur que cum in oculis puerorum fit levior est ad curanduȝ ꝙ cuȝ in senibus. Cum eniȝ fit in senibus fortasse ad sanādum impossibile est nisi subtilissima fuerit.

¶ Ponit curā albuginis oculoꝝ ponēdo et ostendendo qñ est facilis curationis et quādo difficilis. dicit: ꝙ albugo manēs in oculo significat ꝙ apostema nō ē pfecte maturū. et subdit que accidit in oclīs puerorum lenius curatur ꝙ in senibus. Nota ꝙ duplex signum remanet post cō solidationem vlceris. vnū est cicatrix et de tali nō loquitur hic: qꝛ cicatrix nō recipit curam sed palliationem tm̄. aliud est infectio cāta a flegmate existente in cornea sine ex materia que non fuit purgata in cura vlceris et de tali loquit̄ hic et vocatur albugo. Alia est dispositio humorum que in puericia magis sunt subtiles ꝙ in senectute. ideo magis sūt rarsibiles et remouebiles. Alia causa est dispositio mēbri: qꝛ in pueritia tunice et humores oculoꝝ dicunt̄ rari. in senectute vero multum densi. et ideo citi⁹ remouetur illud qd̄ subtile ē in oculis pueroꝝ p medicinā ꝙ qd̄ ē in oclīs senū. et iō illa q̄ est i senib⁹ q̄si ē ioassibilis nisi eēt subtilis et ita potest eē de materia subtili que potest remoueri.

¶ Hec aūt passio ex his medicaminibus curāda est postꝙ eger balneum ingressus fuerit aut faciem sup vapores aque calide quousqȝ rubea fit tenuerit: si tamen ex hoc medicamine in venis rubedo oculi et doloꝝ prouenerint per aliquos dies ab eo quiescenduȝ donec oculus quiescat et post ad idem redeundum.

¶ Ponit curā dicens ꝙ medicinis subsequētib⁹ ē curāda. pmo ē in bal. ponēd⁹ et cū ibi fuerit teneat faciē supra vapores aq̄ calide quousqȝ rubea fit et tūc p aliquos dies q̄scēdus est et ibi redeūdus.

¶ Medicamen valde vtile ad albuginem remouendam et cito eradicādam. ego quoqȝ non vidi quod melius aut equale esset ad albugineȝ remouendam. ℞. massā cumie spume maris stercoris magni lacerti baurach zuccari hygeri oīm aā. partes equales. deinde sumantur acori celidonie oīum aā. ℥. v. coquantur in lib. j. aque donec ad quar. redeat et coletur et ex hac aqua imbibātur species quas diximus ita ꝙ conficiantur ex ea et siccentur in vmbra. deinde iterȝ terantur et conspergantur vt prius et siccentur. Quod postꝙ quater factū fuerit siccentur et terant̄ et in oculis mittantur. hoc eñ medicamen nullū vt prediximus compar existit in remotiōe albuginis, remouet eñ hoc medicamen grossam albuginē etiā ex oculis animalium.

¶ Subdit ad remouendū albuginē. ego receptā nō īueni equalē. ℞. tut h' e. i. spume auri et argēti. spume maris. stercorꝭ magne lacerte nitri baurach zuccari hy-

geri oiuȝ añ. ptes eq̄les. deinde ſumãtur achoꝛi ⁊ celidonie añ. ℥. x. ⁊ coquantur i lb. ſ. aq̄ donec redeat ad q̄rt. ſ. ⁊ ex ea ſpargant ſpẽs q̄s dixim⁹ ⁊ ſiccent in vmbra: deinde iterũ terant ⁊ ſpargant vt pⁱus ⁊ cũ q̄ter factũ fuerit ſiccent ⁊ terant ⁊ in oculis mittant ⁊ remouet groſſiciẽ ⁊ albuginẽ. Nota tria. pⁱmo ꝙ antecꝙ illa cõueniant requiritur ꝑfecta euacuatio coꝛporis ꝑ medicinã aut ꝑ flobothomiaȝ ⁊ ſternutatoꝛia ⁊ iſta que dicta ſunt ſupꝛa: qꝛ medicina nõ dȝ poni ab extra niſi coꝛpoꝛe purgato ⁊ hoc dat vel dr in multis curis oculoꝝ: qꝛ non purgant de purgatiõe coꝛpis: ⁊ maxime dȝ fieri euacuatio flegmatis cũ yerapigra vl cũ pillulis aureis vl cochijs ⁊ ſimilib⁹. Nota quare vȝ bal. aque dul. vel ſuffumigatio. cã eſt: qꝛ illa albugo fit de materia groſſa ⁊ mollificat ꝑ bal. aque dul. vel per ſuffumigationem. iõ cõpetit bal. ad oculoꝝ paſſiones: qꝛ prius digerenda eſt materia ꝙ cõſumãda vl euacuãda poſtea teneat oculũ vbi decoquãt malua biſmalua palea oꝛdei ⁊ auena ⁊ eſt valde vtile ⁊ ẽt audiui ꝙ magiſter arnald⁹ d villa noua faciebat aquã decoctionis raparũ. ſed actoꝛes dicũt ꝙ cũ aqua decoctionis feniculi ⁊ certe credo ꝙ ſit magis vtile ⁊ expertuȝ ad mollificãdũ illã materiã. Quare poſt illud valet colliriũ. cauſa eſt: qꝛ eſt abſterſiuũ ⁊ cõſumptiuuȝ materie. qꝛ ibi ẽ tuthia q̄ diſſoluit et abſtergit. ibi ẽ ſpuma maris ⁊ ȝuc. que ẽt ſunt abſterſiua. imo ȝuccarũ in pueris qñcꝫ ponit ſup oclos ⁊ nõ ponit coꝛroſiuum: qꝛ ſunt ꝑiculoſa multũ vt ẽ calcanton ſȝ ſimplr reſolutiuum: qꝛ ibi eſt ȝucca. iõ facta mollificatione vt dictũ eſt cõpetit illõ collirium. Tertio nota ⁊ aduerte ꝙ albugo vel macula q̄ pꝛo eodẽ pono vl eſt recẽs vel antiqua. ſi recẽs ſibi q̄ttuoꝛ cõpetũt. pⁱmũ ꝙ inijciat frequẽter lac mulieris ab vbere ⁊ ſuppõit pul. oſſis cipie: ⁊ vt dixi nõ dȝ diu ſtare pul. Scõm eſt illud ⁊ ẽ colliriũ Auic. ⁊ idẽ ponit goꝛdonius. ℞. ſucci floꝛũ papaueris ruffi ſucci cẽtauree maioris facta reſidentia añ. ℥. ß. mellis. ℥. ſ. ⁊ loco eius vȝ ſucc⁹ lingue paſſerine ⁊ eſt herba cũ qua hirũdines recuꝑant viſuȝ.

vel ſic ⁊ eſt meum valde ſecretuȝ. ℞. ſtercoꝛum hyrundinũ pulueriȝatoꝛum ſubtiliſſime. ℥. ß. mellis faui q̄rt. ß. ad incoꝛpoꝛandum. miſce ⁊ diſtenperentur cum aqua achoꝛi ⁊ eufraſie ⁊ fiat collirium. Tertium eſt qđ cõmunis vſus habet. ℞. ſpume maris ȝucca. albi añ. ʒ iij. ⁊ fiat pul. ſubtiliſſim⁹. ⁊ eſt collirium viatici. ſi albugo fit antiqua debet remolliri cum aqua ⁊ lacte decoctionis fenu greci ⁊ cũ aqua decoctionis malue ⁊ biſmalue vel palee oꝛdei vel auene. ⁊ poſtea inter alia poſſunt competere tria colliria. Unũ eſt collirium Raſ: quia certe non eſt tradẽdum obliuioni: quia Raſ ſemper poſuit medicinas vltimatas ⁊ expertas quando pactiones erant in vltima ſui malicia. Secundum eſt illud. ℞. coꝛtices teſtarũ ouoꝛuȝ recẽtiũ modicũ combuſtorum ſtercoꝛis lacerte viridis ſpume maris ſarcocolle nutrite. i. ĩfuſe in aqua celidonie ceruſe lote añ. ʒ. ij. calamitaꝝ tutie bene pꝛeparate ſerapini galbani añ. ʒ. ß. oſſis cipie ȝinȝi. al. añ. ∋. ſ. fellis vulturis. ∋. ij. pulueriȝanda pulueriȝentur ⁊ ſubtiliter miſce omnia in aqua celidonie ⁊ fiat collirium cum lacte mulieris ⁊ aqua eufraſie. Tertium eſt meuȝ ſecretuȝ de quo vidi certe effectus mirabiles et eſt aqua floꝝ roꝛis marini facta ſubtus vmbꝛaȝ ⁊ fiat hoc modo. Habeatur amphoꝛa vitrea munda ⁊ impleatur floribus roꝛis marini ⁊ iſta amphoꝛa fortiter obturetur ⁊ ponatur ſub terra in diebus magis calidis in eſtate per quattuoꝛ dies ⁊ liquoꝛ qui poſtea in illa amphora vitrea inuenietur vocatur aqua roꝛis marini. Ultimum remediũ ẽ ꝙ remouetur per cirurgicũ expertuȝ cum acu vt dictum eſt.

¶ De ſcabie ⁊ ſebel id eſt de venis que in oculo apparent cum palpebꝛa inuerſatur. Cap. 19.

Circa rubricã nota pⁱmo ꝙ ſebel diffinitur ſic ab actoꝛib⁹ vel ſaltim poteſt haberi ab eis: qꝛ ꝙuis diffuſe ſebel ẽ

morbus officialis causatus ex repletione venarũ oculi maxie coniunctie. et in illo morbo officiali pñt esse q̃ttuoꝛ morbi officiales. Prim⁹ est moꝛb⁹ in via: q̄a ibi opilatio est ex multitudine sanguinis grossi. Scd̃us moꝛb⁹ est in figura: qꝛ qđ dꝫ eē planũ est gibbosũ ꝑpter repletionem humoꝝ extñtiũ in venis. Terti⁹ moꝛbus est in quantitate: qꝛ ibi fit additio preter naturā. Quartus moꝛb⁹ est in numero: qꝛ aliquid supra ꝯiũctinā gñat̃ ꝙ est p̄ter naturā: qꝛ ibi videt̃ esse vene rubee. et iđ qñ nimis potāt habēt oculos rubeos. Quintus moꝛb⁹ est in situ qñ ē in sup̲ficie qđ dꝫ esse in cōcauo: qꝛ vene sunt multum inflate ꝛ apparēt multe. Scđo nota q̄re i eodē ca. deteriat de sebel ꝛ de scabie palpebraꝝ dico. ꝙ cā est: qꝛ curant̃ cũ eisdē medicinis: qꝛ cuꝫ medicinis fortiter abstersiuis. qñ ē recēs. et qñ est antiqua cũ ferro. ꝛ lꝫ alij actores diuersificant capitula. raꝫ tamē facit vnum capitulũ.

C

Um palpebra inuersat̃ ꝛ interius apparet rubea ꝛ aspa scabies adest. Et cũ sup̲ albedinē oculoꝝ ꝛ sup̲ nigredinē videt̃ similitudo pāniculi ex venis rubeis et grossis ꝯtextis adest passio q̄ vocatur sebel. Hic vero due passiones sunt graues ꝛ cronice ꝛ vix curabiles.

¶ Determinat de sebel ꝛ de scabie ponēdo eoꝝ signa. dicit: cũ palpebra īuersat̃ ꝛ interius appeat rubea ꝛ aspa scabies adest. aut cũ sup̲ al. ocl̃oꝝ aut sup̲ nigredinē videt̃ res silĩs pāniculi ex venis rubeis cōtexta adest passio q̄ vocat̃ sebel. Hee vero passiones cronice sũt ꝛ graues et vix curabiles. Nota q̄ est cā vltimi dicti. q̄re sunt difficiles ad curandũ. cā ē: ꝙ ille passiōes hñt fieri ex sanguie grosso replēte illas venas. ꝛ ille sanguis cũ difficultate pōt resolui. īmo nullo mō. aliqñ pōt resolui: sꝫ opꝫ ꝙ scindant̃ cuꝫ ferro: vt dictũ est ꝑpter grossiciem materie. imo etiam debet fieri cũ medicis cauterizatiuis.

¶ Patiens tñ dum san⁹ est flobothomia ex brachio ꝛ fronte ꝛ vētris solutione vti debet. Et in cōmestione vitare dactylos et sysamos de melle ꝛ vitet ebrietatē.

¶ Ponit curā p̲ flobothomiā. ꝛ dicit: ꝙ anteq̄ aliqđ applicet̃ ab extra dꝫ fieri flobothomia de brachio ꝛ frōte. ꝛ debꝫ euitare dulcia ī comestione ꝛ ebrietatē. Quare valēt illa: qꝛ fluxũ hũoꝝ ꝓhibēt ne veniāt ad oculũ vñ flobothomia cāꝫ antecedentē euacuat: sꝫ medicina cām ꝯiunctā. Sꝫ q̄re dꝫ euitare ebrietatē. cā est: qꝛ est cā mltiplicationis hũoꝝ q̄ sũt cā huiusmōi passionis: qꝛ sic sunt causa dissolutionis hũoꝝ cerebri multũ comedere dꝫ vitare eadē de cā. iđ est bonum euitare.

¶ Et quādo nō est plenus sepe ingredi balneum est ei vtile.

¶ Ponit curā p̲ bal. dicit: ꝙ qñ corp⁹ nō est plenũ dꝫ vti bal. qꝛ est ei vtile. Nota q̄re vꝫ istis coꝛporib⁹. dicit: ꝙ facit duo iuuamēta. primũ ꝙ resoluit materiaꝫ. scđm qꝛ mollificat aliqñ sanguinē grossum: qui mollificari pōt. postea per medicinam resolui.

¶ Et frequēter imittere oculo cief rubeũ similiter confert. cief rubeuꝫ ℞. ematitis colchotar ꝯbusti ambarũ añ. ʒ. iij. eris vsti. ʒ. ij. myrrhe croci amboꝝ añ. ʒ. j. piꝑis longi. ʒ. ß. cōsp̲gant̃ ex vino veteri ꝛ fiat ex eis cief.

¶ Pōit curā p̲ colliriũ. dicit: ꝙ imittere hoc colliriũ oculo iuuat. ℞. ematitꝫ colchotar vsti añ ʒ. iij. erꝫ vsti. ʒ. ij. myrrhe croci amboꝝ añ. ʒ. j. piꝑis lōgi. ʒ. ß. disp̲gantur in vino veteri. ꝛ fiat ex eis cief. Nota q̄re vꝫ illud colliriũ. cā est: q̄a est abstersiuũ ꝛ materie ꝯsumptiuũ ꝛ resolutiuũ. ꝛ ꝑpter hoc vꝫ in sanie sicut ptꝫ p̲ materialia. piꝑ est resolutiuũ ꝛ ꝯsumptiuũ materie: qꝛ ī q̄rto gradu calidum est spālit̃ cum vino veteri factũ: qꝛ hēt virtutē ꝯsumēdi ꝛ resoluendi.

¶ His preterea egritudinibus confert cief viride. cuius descriptio i capitulo de vngula continetur.

¶ Ponit aliud colliriũ cuius recepta ē multũ fortis ⁊ ideo nõ debet poni diu: q2 est corrosiuũ: cõsumit eni sanguinẽ grossũ. ⁊ dicit ꝙ illꝫ egritudinibꝰ ꝯfert cief viride. s. cuiꝰ descriptio ponit̃ in ca. de vngula. Circa illud collirium est sciendũ ꝙ tria sunt alia colliria. Primũ est illud ⁊ ē expertũ a raſi. ℞. corticẽ vniꝰ oui cum cadit de gallina infundatur in aceto forti .x. diebus post ericcetur ⁊ subtilissime pulverizetur. de illo pul. in oculo ponitur. Scd̃m ē colliriũ remonẽs albuginem. s. quando incipit. ℞. testam ouoꝝ, vt dictũ est supra in albugine. Tertiũ est illd̃. ℞. salꝫ armoniaci ericcati ster corũ muris/panis zuccari subtilissime pul. añ. ʒ. ij. fiat collirium cum lacte mulieris vel aqua eufrasie.

¶ Quod si passiones iste vetuste fiant scabies fricatione idigebit ⁊ sebel extractione.

¶ Ponit moduꝫ curãdi quãdo passio est antiqua. dicit: si hee passiones inueterate fuerint scabies fricatione indigebit ⁊ sebel extractiõe. Nota ꝙ scabies potest fricari cũ tribꝰ. vno mõ cũ pane zuccari vel cum zuc. candi. scd̃m est pul. salis armoniaci. tertio põt fricari cum ferro ꝙ sanguis exeat qui facit illã scabiẽ. vnde aliqñ fit vtroqꝫ modo ⁊ illd̃ est valde periculosuꝫ. sꝫ sebel extrahit̃ cũ ferro. s. cũ vnco ⁊ dicũt sapiẽtes ꝙ magis vꝫ stare cũ illa passione ꝙ̃ euellere oculũ. Põt ẽt extrahi cũ tenaculo ⁊ tũc pul. cimini dꝫ poni ⁊ ita subtiliter curari.

¶ Non tamen mensure huius libri ꝯuenit vt de his tractemus.

¶ Excusat se: diceret aliq̃s. quare nõ tractat de mãuali opatiõe. dicet in alia pticula. dicit: nõ tñ ꝯgruit vt pfecte pateat

¶ De lachrymalibꝰ cũ pruritu. ca. 20

Circa rubricaꝫ nota ꝙ lachrymale est duplex. qd̃dã est magnũ ⁊ sunt illi duo anguli q̃ sũt iuxta nasuꝫ ⁊ illd̃ ē minꝰ ⁊ sũt illi duo anguli q̃ sunt iux̃ timpora ⁊ ꝙ̃uis in q̃libet pte oculi põt eẽ pruritꝰ rõne hũoris colerici adusti siue salsi: tñ ē magꝫ in lachrymalibꝰ maioribꝰ rõne latitudĩs via rũ ppt̃ supfluitates acutas siue salsas pcedẽtes p vias lachrymales. ⁊ iõ loquit̃ de maioribꝰ lachrymalibꝰ: ⁊ nõ de alijs.

e Ndiuia tenera sumatur et teratur ⁊ fiãt ex ea magdaleones parui ⁊ ex oleo violato inungãtur ⁊ oculis superponãtur. ⁊ in hora dormiendi ligentur. rosatum tamen meliꝰ est ⁊ citiꝰ cõfert.

¶ Postq̃ determiauit de cura sebel ⁊ scabiei hic docet remouere pruritum ocloꝝ dicit: ℞. scariolã lactucaꝫ ⁊ endi. terant̃ ⁊ fiant trocisci seu magdaleones pui ad modũ amigda. q̃ cũ oleo ros. vl viol. ibi rorent̃ ⁊ in hora dormitiõis oclis supponant̃ ⁊ ligent̃. subdit ꝙ oleuꝫ ros. magis ⁊ citiꝰ ꝯfert. Nota q̃re cõpetũt illa. cã ē: q2 nõ solũ reprimũt acuitatẽ hũoꝝ: imo repcutiũt refrigerando ⁊ ꝯfortãdo ⁊ phibẽt ne mãia fluat ad oculũ. ⁊ iõ magꝫ vꝫ oleũ ros. vel oleũ viol. i hoc casu. Nota scd̃o ꝙ hec cura ras nõ ē pfecta: q2 curat̃ solũ p alteratia ⁊ ad tps. iõ pfecta cura dꝫ sic fieri ꝙ pmo purget̃ corpꝰ ab hũoribus acutis ⁊ salsis vt dictũ ē supiꝰ ⁊ postea reprimere opꝫ maliciã hũoꝝ facientiũ pruritũ ⁊ cõpetit remouere prurituꝫ cũ spongia infusa in aqua ca. vel tepida ⁊ super oculum posita ⁊ vltimo ad resoluendũ pfecte materiã ꝯiunctã competit ablutio oculi cũ aq̃ celidonie verbene et eufrasie ꝯiũctim ⁊ diuisim ⁊ sic erit cura recta rosatum. i. oleum ros. ⁊c. Cura pfecta pruritus

¶ Et si hoc nõ suffecerit lẽtes absqꝫ corticibus ⁊ sumach ⁊ ro. ru. ⁊ granati carnositas sumant̃ ⁊ ꝯtrita ex careno conspergantur ⁊ more emplastri superponantur.

¶ Ponit quedam alia que competunt in lachrymalibus oculoꝝ. dicit: ꝙ si ista nõ sufficiant tunc emplastrum de lentibus

absq̄ corticibus ꝛ succ⁹ ḡnati ꝛ sumach et ros rub. oīa terant̄ cū succo granati. et dispergant̄ desup et fiat emplastrū et supponit̄ oculo. Nota rob. i. succus ꝛ sumit̄ pro omni succo cui⁹ ꝑ decoctionē tertia ꝑs est cōsumpta vel q̄r pul. aspgitur sup succū. alia lr̄a h̄z carene. i. vinū coctum vt habet̄ in sinonymis Jañ. et isto mō hic ꝯpetit vel zuccarū candi stipticum reprimit materiā ne fluat ad locum. ꝛ illud intelligit̄ p̄cedente euacuatione vl'i: q̄r repcussiua nō cōpetūt corpore plectorico. ꝛ iō dꝫ purgari corp⁹ ab istis hūoribus: q̄r absq̄ corticib⁹ dicit: q̄a cortex h̄z asperitatē. ꝛ tūc induratur et esset cā minoris fluxus.

¶ Nō si non suffecerit prius flobothometur patiens ex cephalica. deinde ex vena frontis ꝛ ex venis que sunt in lachrymalib⁹ angulis. venter quoq̄ frequēter soluatur ꝛ multotiens balneū ingrediatur.

¶ Ostendit alia remedia qñ p̄dicta non cōueniūt. dicit: fiat flobothomia de cephalica: postea de vena frontis vl' de venis q̄ sunt in angulis lachrymalibus ꝛ venter ei⁹ semp soluat̄. ꝛ frequenter ingrediat̄ bal. Nota q̄re fiat flobothomia de cephalica cū peccet alter hūor a sanguine dico. q̄ cā est: quia corpus est plenum. ꝛ euacuando sanguinē euacuatur ꝑs materie peccātis. q̄re de ocl'is: cā est vt euacuat̄ mag' materia ꝯiuncta: s̄z de cephalica fiat ad euacuādū materiam antecedentē. q̄re dꝫ fluxus vētris ꝓuocari. cā est: vt euacuet̄ hūor añs siue cā antecedēs: q̄r est flegma salsū. Sed q̄re bal. intellige euacuatiōe vl'i prius facta cā est: q̄r materia faciens pruritum per bal. expellitur ꝛ resoluitur.

¶ De vngula oculoꝝ. Cap. 21

Jrca rubricaꝫ nota p̄mo q̄d sit vngula dico q̄ diffinit̄ sic cōiter ab actorib⁹ est excrescētia in coniunctiua exn̄s media inter dispositionē neruosaꝫ ꝛ carnosam. ꝛ dr̄ media: q̄r nō est ita dura sicut neruus nec ita mollis sicut caro. Nota scd̄o q̄ vngula pōt eē morb⁹ per se: vel accidēs morbi. morb⁹ ꝑ se qñ causat̄ sine p̄cedēte morbo ex grossa materia et coagulata ad ꝯiūctiuā. et vtplūmū ex materia flegmatica grossa fluente ad cōiunctiuā. nā q̄uis materia flegmatica non possit penetrare pānicl'os alioꝝ mēbrorum: vt panniculū costaꝝ. tñ pōt bñ penetrare ad tunicā ocl'oꝝ ꝓpter eoꝝ sideꝫ raritatē. ꝛ ad alios pānicl'os nō pōt penetrare ꝓpter eoꝝ dēsitatē. ꝛ iō litargia nō est in pia matre nec in dura matre. Silr̄ pōt esse accidēs morbi: q̄r pōt seq̄ aliū morbū: vt vlc⁹ qñ oculus nō ꝑfecte curat⁹ est: s̄z remāsit aliq̄ supfluitas supra ꝯiūctiuam. ꝛ dr̄ vngula. ꝛ facit morbum in neruo.

Cum aliq̄d panniculo simile ex angulo q̄ est ex ꝑte naris oriri videt̄ ꝛ albuꝫ oculi cooperire ꝛ ꝑuenit vsq̄ ad nigredinem generat̄ passio q̄ dicitur vngula. Cuius nocumentū tūc soluendū: est peius cum ꝑuenit vsq̄ ad nigredinis partem que est iuxta pupillam.

¶ Determīat de vngula. p̄mo p̄mittēdo ei⁹ signa dicēs: qñ appet aliud in oculo sil'e pāniculo. ita q̄ videt̄ coopire albuꝫ oculi: ita q̄ ꝓuenit vsq̄ ad nigredinem oculi q̄ est iux̄ pupillā: tūc ista nigredo dr̄ vngula. Et nota q̄ ex isto textu rasis habem⁹ q̄ eadē ē cura vngule ꝛ pānicl'i: q̄r cū eisdē medicis curant̄: q̄r cū ꝯsumptiuis ꝛ abstersiuis. q̄uis differāt ī subtilitate ꝛ grossicie multitudīe ꝛ paucitate: q̄r vngula fit ex materia grossiori: et plīma pāniculus. ꝛ est q̄dā infectio ad morbū pāniculi. Scd̄o nota cām ptꝫ. et ē: q̄r ꝓhibet visum ꝛ ꝓpt̄ grossiciē ꝓhibet transitū spēꝝ visibiliū ad oculū q̄ habent transitum ad humorē crystallinum ꝑ ipsam pupillā albū. i. cōiūctiuaꝫ nigredinem. i. corneam.

¶ Hec igitur passio dum subtilis est cum cief viridi et cief de calcanto est medicanda.

¶ Ponit curā vngule qñ ē ex subtili ma

teria. ꝛ hoc ſm̄ reſpectie: qꝛ ꝓpᷣ materiã ſp̄ eſt multa. dicit: qñ ex ſubtili materia tũc curatᷣ cũ ciefᷣ viridi. ſ. de calcanto. i. de vitreolo. Nota q̃re illa vꝫ. cã ē: quia paſſio curatᷣ facta purgatiõe corporis a materia flegmatica cũ ꝯſumētibus et abſterſiuis ꝛ nõ cũ q̃buſcũqꝫ: ſꝫ cũ ꝯſumentibus corroſiuis ꝛ fortiter abſterſiuis: qꝛ mateia eſt multũ groſſa ꝛ debilita ꝛ nõ ꝑficerēt. ꝛ qꝛ hec duo ſunt hic vt ptꝫ ex ſmalibus. iõ illa colliria valēt: qꝛ raꝰ põit medicias vltiatas. ꝛ frequēter dictũ eſt in ꝑua quãtitate: qꝛ ſũt fortes. ꝛ põt nocere nimiũ ꝛ corrodere ſubſtantiã tunicaꝝ. ꝛ dꝫ ſtare modicũ i oculo. Scđo nota ꝙ iſta ſunt colliria debiliora ꝛ miora: qꝛ nõ ponunᷣ hic niſi in ex timata malicia. ꝑmũ eſt illud: qꝛ eſt exꝑtũ a me. ℞. ſtomachi paſſeris excoriati. ʒ. ß. olei medulle ſer. bõbacis q̃ſ. ſufficit ad incorporandũ miſce ad modũ vnguēti liq̃di. vl' ſic. ℞. viride eris vitreoli armoniaci eris vſti añ. ʒ. j. aloes. ℈. ß. trꝫ generũ pipis mētoꝝ ſcutelle terre viridiſ ſapuni galbani añ. ℈. j. fellis yrci. ℈. ij. pulueriꝫãda pul. miſce cũ ſucco maiorane. i. ſanſuci et modico mell' fiat collirium.

¶ Si autez vetuſta fiat ꝛ groſſa cũ ferro eſt euellenda.

¶ Põit curã qñ ē groſſa ꝛ vētoſa cũ ferro remouēda ꝓpᷣ magnã adherētiã eiꝰ cũ ꝯiũctiua. ſ. cũ acu: vt ſebel. ita ꝙ eleuetur a ꝑte lachrymaliũ vtriuſqꝫ. et deſubtꝰ ponitᷣ pila. ꝛ dꝫ ex̄hi ab vtraqꝫ ꝑte. ꝛ tũc trahatᷣ cũ ꝑuo vncio. ꝛ poſtea habeat de thure ꝛ modicũ de ſal'. ꝛ debꝫ poni in oculo vt nõ ꝯſolidetᷣ. ꝛ ponitᷣ ſupra oculũ emplaſtrũ de ſtupa canabina i albumie oui ifuſa vt remoueatᷣ dolor. et dꝫ ꝓhibi ne frequētᷣ moueanᷣ palpebre. ꝛ ſi nõ adheret nõ oparetᷣ. Nota q̃re cũ medicis nõ p̄t remoueri. cã ē. ꝑꝑ groſſiciē nigredinis ꝛ adherētiã maxiaꝫ quã hñt cũ ꝯiũctia. iõ dꝫ remoueri cuꝫ ferro nec plus nec minꝰ q̄ ſebel cũ vno vncio ꝑuo. ꝛ dꝫ eleuari a ꝑte lachrymaliũ vtriuſqꝫ. ꝛ deſubtꝰ pila ponatᷣ. ꝛ dꝫ ex̄hi ex vtraqꝫ ꝑtiũ. ꝛ tũc ex̄hatᷣ cũ ferro. ꝛ pꝰea hēatur de cimino piſtato cum felle. et dꝫ poni intꝰ in ocl'o vt nõ ꝯſolidetᷣ. ꝛ ſupra ocl'm dꝫ poni emplaſtrũ de oleo roſ et dꝫ ꝓhiberi ne frequēter moueatᷣ palpebra: qꝛ ſi nõ adheret oculo non poſſet operari.

¶ Ciefᷣ viride quod confert ſebel ꝛ ſcabiei ꝛ vngule ꝛ albugini. ℞. ꝫiniar. ʒ. iij. colcothar vſti. ʒ. vj. arſenici rubei baurach: ſpume maris oium añ. ʒ. j. ſalis armoniaci. ʒ. ß. armoniaci. ʒ. ij. armoniacũ i ſucco rute diſſoluatᷣ ꝛ ſpēs ex eo conſperganᷣ ꝛ fiat ex eis ciefᷣ. eſt enĩ mirabile.

¶ Ponit ꝯfectionē colliriȷ viridis. dicit ℞. floꝝ erꝭ. ʒ. iij. colcothar vſti. i. vitreoli ʒ. vj. arſenici rubei nitri ſpũe maris añ ʒ. ij. ſalis armoniaci. ʒ. ß. diſſoluatᷣ i ſucco rute et ſpēs in pul. ex eis ſꝑgãtur. et fiat ex eis ciefᷣ. eſt eĩ mirabile conſumit aſtringendo ꝛ corrodēdo. ꝛ debet paruꝫ poni ꝛ morari: qꝛ timenduꝫ eſt de corroſione tunicarum.

¶ Ciefᷣ de calcãto qđ confert vngule. ℞. eris vſti calcanti amboꝝ añ. ʒ. v. ꝫiniar. ʒ. ij. ſalis armoniaci. baurach arſenici ſublimati oium añ. ʒ. j. teranᷣ ꝛ ꝑ hebdomadam vnam dimittantur. deinde fiant ex eis ciefᷣ ꝛ fricetur vngula cum eis.

¶ Dicit. ℞. erꝭ vſti calcãti ãboꝝ añ. ʒ. v. ꝫedoariȷ. ʒ. ij. ſal' armoniaci baurac. i. nitri arſenici ſublimati oiuꝫ añ. ʒ. j. terãtᷣ ꝛ ꝑ ebdomadã vnã dimittãtᷣ. Deide fiat ex eis ciefᷣ cũ quo vngl'a fricetᷣ. Q̃re tale colliriũ vꝫ: qꝛ hꝫ ꝟtutē ꝯſumēdi nõ quocũqꝫ mõ. imo corrodēdo: qꝛ ibi ponitᷣ nitrũ qđ penetrat metalla indeficile multũ magis ocl'm ꝛ raro curatᷣ cũ medicis dictꝭ qꝛ ſᷣ ꝑicl'oſe. ſꝫ vt ꝑ̄l'imũ cũ ferro niſi eēt ml'tũ recēs ꝛ def [illegible] ſucco ruthe.

¶ De macula rubea i ocl'o. Cap. 22

Circa rubricã nota ꝙ macula rubea i oculo nõ ē aliud q̄ ſanguis adherēs coagulatꝰ ipi ꝯiũctiue. ꝛ cã illius

est duplex intrinseca ꝛ extrinseca. extrinseca vt ꝑcussio incisio ꝛc. rōne cuiꝰ aperitur vena ꝛ fluit sanguis ꝑ supficiē versus cōiūctiuā ꝛ rōne moꝛe coagulat̄ ibidem. cā intrinseca pōt esse habūdantia san. rōne cuiꝰ resudat aliq̄ ꝑs ad ip̄az tunicā ꝑ poꝛos/ vel aperitur vena rōne nimie moꝛdicatiōis vel acuitat rōne cuiꝰ possunt esse macule rubee.

Um in oculo ex ꝑcussione aut ex re alia pūctū rubeū fieri cōtingit sanguis q̄ ibi est dissoluēdus est; postq̄ estuatio q̄euerit.

¶ Ponit curā macule rubee exn̄te in cōiūctiua. dicit: qn̄ appet penitꝰ rubedo in oculo ex ꝑcussione vel ex alia cā. tūc san. qui ibi ꝯcurrit dissoluēdus est postq̄ q̄euerit estuatio. i. fluxꝰ humoꝝ. Nota duplex est cura macl'e rubee apparētis in oculo. Una ē q̄ fit ꝑ repcussiua: ꝛ hoc qn̄ materia ē ī fluxu. Alia est q̄ fit ꝑ resoluētia vel dissoluentia illiꝰ san. ꝛ hoc fit qn̄ materia ē total'r fluxa ad resoluēdū materiā siue sanguinē ibi exn̄tē. Nota scd̄o ꝯm aliquos medicos: ꝛ spāl'r ꝯm Jesum libꝛo suo de passionibꝰ oculoꝝ in ꝑncipio macule rubee vbi est sanguis coagulatꝰ ad repcutiēdū dꝫ distillari albumē oui bn̄ agitatū in oleo ros. ꝛ sanguis ibi existens dissoluit̄ cū tribꝰ. Primo cū illis q̄ ponūt̄ in oculo. Scd̄o cū emplastris positis supꝛa oculū. Tertio cuꝫ suffumigationibꝰ hijs q̄ ponūtur ī ocl'o q̄ dissoluūt talē sanguinē ꝛ sūt spāl'r tria. Primū est sanguis recens colūbe vel turturū si accipiatur de sub ala. cā est: q2 ē magꝫ subtilis ꝓpt̄ motū. Scd̄m ē. ℞. olibani sal gēme an̄. ʒ. ij. puluerisent̄ ꝛ dissoluāt̄ur ī lacte mulierꝫ ꝛ fiat colliriū. Tertiū est aq̄ raphaui distillata ꝛ nō solū illō: imo lapidē in renibꝰ dissoluit. Empl'a q̄ cōpetūt sunt simpl'r duo. Primū est de folijs raphani ꝛ de vuis passis mūda. ab arillis cū stercoꝛe colūbino. Scd̄m est et est experimētatū spāliter a me. s. soluꝫ emplastrum de salicibꝰ factū. Tertio remouetur cum suffumigatiōe ꝛ est suffumigatio cuꝫ aqua decoctionis ysopi vel oꝛigani. vltimuꝫ est q̄ manus cirurgici ducātur: sicut est dictū in alijs.

¶ Sumat̄ igitur arsenici rubei olibani armoniaci myrrhe oīum ana: partes equales et fiant ex eis cief qui in succo coꝛiandri fricentur ꝛ in oculo distillentur.

¶ Pōit mediciaꝫ ꝑ quā sāguis iste dissoluit̄. ℞. arsenici rubei olibani myrrhe armōiaci an̄ oīuꝫ ꝑtes eq̄les ꝛ fiat ex eis cief ī succo coꝛiādri distillet̄ ꝛ ponat̄ ī oculo. Nota causaꝫ ꝑtis: q2 ibi sunt foꝛtiter abstersiua: quia istā tunicā de sanguine abstergūt. iō valet: q2 ibi est arsenicū.

¶ Quādiu tamē doloꝛ ꝑseuerat albumē oui sumēdū est ꝛ oleo ros. cōmiscendum et coctuꝫ ex eis inuolutum oculo est supponendū.

¶ Docet sedare doloꝛē. dicit: quādiu manet doloꝛ iponat̄ alb. oui cū oleo ros. īfuso in bōbace ꝛ supponatur. causa est: q2 illa sunt doloꝝ mitigatiua ꝛ repcussiua materie. ꝛ iō valꝫ si doloꝛ ꝑseuerauerit.

¶ De alijs lachꝛymis ocl'oꝝ. ca. 23

Irca rubricaꝫ

c

nota q̄ duplices sunt lachꝛyme. quedā volūtarie. alie īuolūtarie. volūtarie sunt duobus modis. Uno mō ꝑ viā rarefactiōis carnīuꝫ vel carnūculaꝝ oculoꝝ vel pelliculaꝝ illoꝝ oculoꝝ vt ī gaudio: q2 tūc aperiūt̄ carnūcule ille ꝛ flēt. Scd̄o ꝑ viā ꝯp̄ssiōis illarū carnūculaꝝ sicut ī tristitia quēadmodum videmus de spōgia infusa in aqua si comprimatur fluit aqua: ita in ꝓposito qn̄ meatus illi comprimūt̄. ꝛ de istis nō loq̄tur actoꝛ qm̄ nō idigēt cura. Alie sunt lachꝛyme inuolūtarie ꝛ hee causantur dupl'r. Uno mō ex ebꝛietate magna. Alio mō ex defectu v̄tutꝫ ꝯtētiue ꝛ digestiue ocl'oꝝ sicut in ꝓpinquis moꝛti. De istis loq̄t̄ ypo. ꝑmo ꝓnostico. q̄ si lumē. ꝛ de istis nō loq̄t̄ actoꝛ. Alio mō ꝑt cāri a multitudie supflnitatuꝫ descēdētiū a cerebꝛo ad oculos: vt ꝑꝫ ī senibꝰ ꝛ in habētibꝰ cerebꝛū nimis hūidū. ꝛ d̄ talibꝰ loq̄tur hic ipsiꝰ curā ponēdo. Scd̄o nota

ꝙ lachrymē mag᷑ ocl'is magnis accidūt ꝗ̄ pruis. ⁊ plures᷑ hñt supfluitates ⁊ vie q̄ sūt mag᷑ late sūt: ⁊ i senib⁹ pl'es lachrymē īuolūtarie. ⁊ i puer᷑ volūtarie mag᷑ fiūt: q̄ꝛ pl'es sunt in eis passiōes alie: q̄a magis mirāť ꝑpter ea q̄ vident: et senes nō. q̄ꝛ iam sat᷑ viderūt illō. q̄ꝛ aliq̄ñ gaudent aliq̄ñ tristāť. ⁊ iō aliq̄ñ sunt in eis per viā rarefactiōis lachryme.

Um lachrymales oculoꝝ āguli semꝑ h̄ūidi videtur patiēs quotidie ieiun⁹ igrediať balneum.

¶ Ponit curā lachrymaꝝ. et p̄mo ꝑ bal. scḋo ꝑ collirīū. Scḋa ibi: Et in oculis. dicit: ꝙ anguli ocl'oꝝ lachrymales sꝑ sunt h̄ūidi. ⁊ ꝑpter hoc patiēs quotidie balneetur ieiun⁹. Nota ꝙ dictū raſ h̄z verū fcā purgatōe ꝑfecta ad resoluēdū materiā ꝯiūctā ibi exñtez: ieiun⁹ vt supfluitates ⁊ vapores q̄ eleuāť ad ocl'os ꝯsumāť

¶ Et i oculis istud alcochol mittat ℞. tuthie. ʒ. x. coralli ru. mira. citrini fricati alo. oīuz añ. ʒ. ij. pipis. ʒ. ß. fiat ex eis pul. q̄ assidue mittať i ocl'o

¶ Ponit curā ꝑ collirīū. dicit: ꝙ illud alcochol. i. pul. subtilissim⁹ q̄ poniť i ocl'is ℞. tuthie. ʒ. x. coralli rub. mirabol'. citri. aloes fricati oīuz añ ʒ. ij. pipis. ʒ. ß. fiat ex eis pul. q̄ assidue mittať in oculū. Nota q̄re vz. cā est: q̄ꝛ ille pul. est multū desiccatiu⁹ ⁊ abstersiu⁹ claudēs poros. ⁊ q̄ꝛ cōsumit materiā ⁊ claudit poros: iō vz. Nota scḋo ⁊ aduerte vt h̄eas mag᷑ ꝑfcē curā lachrymaꝝ: ꝙ lachryme p̄ñt remoueri q̄ttuoꝛ mōis. Prīo cū repcussiuis. scḋo cū distractiuis ad ꝑtē oppositā. tertio cū euacuatis. q̄rto cū ꝯsumptis ⁊ desiccatis. Prīo cū repcussiuis ꝙ fiat ꝯstrictio i vaporib⁹ dcā in ca. de obtal. Scḋo mō curať cū distractis materie ad ꝑtez ꝯrīā: sicut ē i sectionib⁹ ⁊ vētosis posit᷑ i capite siue i occipitio ⁊ gargarismatib⁹ ⁊ cuz medicis attrahētib⁹ supfluitates ad nares q̄rū receptaſ h̄ūistis supi⁹. Tertio p̄t euacuari vt cū medicis euacuātib⁹ flegma vt pill'e aurce ⁊ cochie ſſ ⁊ receptas habuist᷑ supi⁹. ⁊ ꝑ illa euacuatia p̄ñt itelligi empl'a resoluentia posita supra comissurā capit᷑. ⁊ recepta p̄t eē tal'.

℞. lapdani purissimi. ℥. ij. armōiaci. ℥. j. masticis. ʒ. v. milij torrefci modicū. ʒ. ij. puluerisanda pulue. in pistello calido ⁊ misce oīa cū oleo camo. ⁊ fiat empl'z ad quātitatē medie palme ⁊ q̄nq̄ȝ digitoꝝ ⁊ triū i latitudie extendať supra ablurā: ⁊ ponať supra comissurā. Quarto mō p̄ōt curari cū desiccatis vl' ꝯsūptis. Primū ē cū aq̄ rute cū mirto fortiť desiccato imo in vltio. ⁊ p̄ōiť i lachrymali. Scḋz ē mirabol'. kebuloꝝ modicū cōbustoꝝ cū aq̄ mirti. Tertiū ē pul. olibani ⁊ gūe arab. cū aq̄ mirti. Quartū ē tale. ℞. tuthie infuse ⁊ ablute cū aq̄ mirti. ʒ. ij. coralli al. ⁊ rubei ossiū mirabo. kebl'oꝝ modicū ꝯbustoꝝ sūach gal. aloes mastic᷑ olibāi opij añ. ℈. j. pul. subtil'r ⁊ misce cū aq̄ ifusionis draga. ⁊ gūe arab. ⁊ dissoluanť in aq̄ mirti ⁊ fiat collirīū. Ultimū remediū ē scidere aliq̄s venas timpoꝝ: ⁊ tūc ꝑiculū est de ꝑhibitiōe ipsius nutrimēti.

De debilitate visus. cap. 24

Irca rubricā nota debilitas visus cāť dupl'r Uno mō ex ꝯtigēte nocumēto ſin istro. s. in spiritib⁹ visibilib⁹. Scḋo mō nocumētū cāť in organo ex egritudib⁹ q̄ fiūt in eo vt obtalmia vl'c⁹ ⁊ alie egritudies dictē. ⁊ de tali debilitate visus nō loq̄ť raſ. q̄ꝛ sic determiatū ē i alijs ca. p̄cedē. Sz nocumētuz instro cāť i spēb⁹ visibilib⁹ q̄nq̄ȝ modis. Uno mō ꝑ nīs rarefaciētia ip̄os sp̄ūs vt splēdoꝛ vel nīa claritas cādele vel solis. Scḋo mō cāť i sp̄ib⁹ visibilib⁹ ꝑ ꝯsumētia ip̄os ⁊ resoluētia: vt vigilie/supfl'ua abstinētia/egritudo. vt pz in ethic᷑ ⁊ cōsūptis. ⁊ ꝯualescētib⁹ q̄ dicūt se nō posse videre. ⁊ hoc nō est nisi ꝑpť paucitatez sp̄ūuz. Tertio⁹ ꝑꝑ ꝑhibētia trāsitū sp̄ūum ad ocl'os sicut opilātes h̄ūores ⁊ opticos neruos: vl' alias ꝑtes ꝑ q̄s sp̄s ad ocl'os deferūť: vt ꝑl'imū ē h̄ūoꝛ flegmaticus. Quarto⁹ cāť nocumētū i sp̄ib⁹ ꝑpť obfuscātia ip̄os ⁊ obūbrātia: vt vapores grossi ⁊ fūi sicut appet p⁹ digōnē: q̄ꝛ cāť ebullitio ab illis᷑ vaporib⁹ qui erant añ quieti. ⁊ iḋo causať frequēter debilitas visus post comestionē ⁊ nimiā debilitatē. sz hic determiat raſ de debilitate vi-

sus cãta trib⁹ vltimis modis:ꝫ de debili
tate visus ꝓpter nimiã rarefacientiam
ꝛ nimis cõdensantia nõ loq̃tur hic:qꝛ in
illis solũ sufficit remouere cãm vt si de-
bilitas est ꝓpter colorẽ splendidũ pona
tur i loco obscuro ꝛ ecõtra.Nota scdõ ꝙ
triplex est actio lesa visus.s.corrupta ꝛ
diminuta:ꝛ ablata. actio diminuta est
qñ cõprehendũt obiectũ eo mõ quo est:
tamẽ imꝑfecte:sicut videre hominẽ:ta-
men non discernere vtruꝫ sit sortes vel
plato.Sed actio corrupta visus est du-
plex. q̃dam est actio corrupta visus in
quo apprehẽditur obiectum aliud ꝙ̃ sit
illud qδ extra est:vt ptꝫ i scothomia:vt
illud qδ est album apparet esse nigruꝫ.
Scdõ mõ dicitur actio corrupta illa in
qua corrũpitur debita ꝓportio ad obie-
ctuꝫ:sicut est in apprehensiõe rei remis-
se splendide vel nimis obscure. et ꝓpter
hoc res viridis causat deliciã in visu si-
cut res nimis splendida causat dolorẽ.
sed actio ablata est qñ nihil appͥhend i
vt in cecitate.hic aũt loquitur de debili
tate visus vt se hꝫ cõiter ad actioneꝫ di
minutam ꝛ actionẽ corruptam.

**I cũ debilitate visus hũidita-
tis signa apparuerint manife
sta q̃ in tempore famis ꝛ exercitij pa
rũper dissoluanť pillule cochie mul
totiens erunt tribuende. Nutrimen
tum quoqꝫ patientis desiccatuꝫ esse
debet. Et eger semꝑ cogendus est
vomere. Pulueres etiam desiccati
ui oculis sunt imittendi.**

¶ Ponit ergo curam ꝛ dicit. si debilitas
venit ex repletione : tũc talis remediať
fame ꝛ exercitio.ꝛ si nõ ꝑ illa tũc soluať
vẽter ex pillulis cochijs frequẽter ꝛ nu
trimentũ patientis sit desiccatiuũ ꝛ co-
gendus est vomere ꝛ pul.alcool.i.desic-
catiui sunt itromittẽdi. Nota cãm si est
repletio humoꝝ q̃ inqꝫ hũores nõ pñt re
moueri tꝑe famis:qꝛ tũc ꝯpetũt pillľe co
chie.causa est: qꝛ signũ est ꝙ nõ ꝓuenit
a cibo exñte in stomacho:imo ab humo
ribus exñtib⁹ in stomacho vľ in cerebro
vel vtroqꝫ modo peccãtib⁹ a q̇b⁹ eleuan
tur illi fumi.ꝛ qꝛ pillule euacuãt humo
res flegmaticos/ꝑncipalr̃ a stomacho ꝛ
cerebro:ideo valẽt. si aũt hũores sunt in
stomacho magis cõpetũt pillule auree.
quare ꝑuũ nutrimẽtũ. causa est: qꝛ ꝑuũ
debꝫ esse in quãtitate vt calor naturalis
possit digerere illos hũores.ꝛ dẽtur assa
ta vt ꝯsumať supfluitas faciens visus
debilitatẽ.quare cõpetit vomitus.cau-
sa est:quia quãuis noceat passionib⁹ ce-
rebri eo ꝙ cõmouet hũores et eleuat ad
cerebruꝫ. tamẽ cõpetit: quia mũdificat
stomachũ a malis hũoribus a quib⁹ pñt
eleuari fumi impediẽtes visum.q̃re va-
let pul.exiccans.causa est:vt consumať
supfluitas oculoꝝ impediẽs visum.vn-
de isti pul.sũt positi supra vt tuthie ꝛc.
ꝛ inter istos quidam est pul.de pica que
auis decoquatur in furno tãtũ ꝙ possit
puluerisari ꝛ ponitur in oculo:et poni-
tur pul. cum aqua ꝛ feniculi fiat colli-
riuꝫ ꝛ ponitur in oculo.ꝛ habent virtu-
tem subtiliatiuã spũs : ꝛ cõsumptiuam
istarũ supfluitatũ.Scdõ nota ꝙ anteq̃
admistreť ille pillule opꝫ ꝙ p̃cedãt alie
medicie.s.ꝙ p̃cedat syrup⁹ digestiu⁹ ma-
terie. ꝛ si peccet materia flegmatica cõ-
petit talis syrup⁹ digestiu⁹.℞.raδ.acho
ri raδ.feniculi añ.q̃rtꝫ.ß. bethonice ma
iorane/ꝟbene/eufrasie/rute/fizeleos/sũ
mitates fenicľi añ.M.j.se.fenicľi dauci
carui se.fileris mõtani añ.ʒ.j.liq̃rꝫ. raß
vuaꝝ passaꝝ añ.ʒ.j. floꝝ anthos sticaδ.
arab.añ.ʒ.ß.aque celidonie.ʒ.v. mellis
panis zuccari electi al.añ.lib.ß. fiat sy-
rupus clarificatus ad quartꝫ.v.medici-
na põt eẽ talis.℞.pillulaꝝ aureaꝝ.ʒ.ij.
pulpe colloq̃ntide bdellij puluerisatorũ
añ.℈.ß.vel.℈.j.si est fortis:misce mala-
xando cum ydromelle facto cuꝫ aqua fe
niculi:ꝛ fiant pillule ad quantitatẽ cice
ris.ꝛ admistretur i introitu lecti. si ma
teria sit multiplicata cõpetit talis syru
pus digestiu⁹.℞.boragis cũ toto buglos
se cũ toto raδ.fenicľi añ.q̃rtꝫ.ß.maiora-
ne.M.ij.ꝟbene/eufrasie/fizeleos/fumi
terre añ.M.j.cuscute se. fenicľi añ.ʒ.j.
se.filerꝫ mõtani basilicõis añ.ʒ.ß. liq̃rꝫ.
raß vuaꝝ passaꝝ añ.ʒ.j.thimi epithimi

foliculoꝝ sene añ ℥.ß.aque boragis ⁊ fumiterre añ.℥.v.mellis electi panis zuccari al.lib.ß.fiat syrupus clarificat⁹ perfecte ad quartꝫ.v. medicina laxatiua dꝫ esse talis.℞.yeralogodion.℥.ß. malaxet̃ cum aqua feniculi ⁊ fiãt pillule ad quãtitatẽ ciceris dissolui.i.remolliri.

¶ Qđ si cũ p̃dicta egritudine affuerint siccitas ⁊ corporis macies nutrimentũ erit augendum ⁊ vinũ in potu est tribuendũ ac sup caput ipsius aqua tepida fundẽda: et incuruatio super eã facienda. Balneuꝫ p̃terea ingrediatur in quo tamen non multum sudet. naribus quoqꝫ oleuꝫ de amigdalis dulcibus atqꝫ aurib⁹ est inmittendũ. oculis vero lac adolescentis quaqꝫ die est iniiciendũ, qđ etiã frequẽter fieri cõuenit.

¶ Ponit curam qñ venit ex inanitione. dicit: ꝙ si in p̃dicta egritudine ẽ siccitas corpis ⁊ ꝯsumptio: tũc nutrimentũ erit augendũ.⁊ vinũ in potu dandũ ⁊ sup caput aqua tepida fundenda ⁊ bal. ingrediatur in quo tñ non multũ sudet ⁊ naribus oleũ amig.dul. ⁊ aurib⁹ est instillandũ ⁊ in oculo lac mulieris adolescentule q̃libet die ĩstillet̃.⁊ hec spẽs fortior est qñ patiẽs est ieiun⁹. Nota q̃re nutrimentũ dꝫ augeri in q̃litate ⁊ in quãtitate ⁊ dꝫ eẽ multi nutrimẽti vt galline p̲dices ⁊c.causa est: vt regñetur sanguis ⁊ spũs quoꝝ diminutio ⁊ paucitas sunt causa debilitatꝫ visus.q̃re vinuꝫ cõpetit q̃ resumit sanguinẽ ⁊ spũs q̇ sunt istrumentũ virtutꝫ. Quare dꝫ ablui cũ aqua tepida.cã est:q̃ licet de se aq̃ nõ ꝯpetat saltiꝫ ĩ via nutritiõis: tñ ĩ via irroratio nis bñ.⁊ ppt̃ hoc bal.aq̃ dulcꝫ tepide valet ethicis.q̃re valet oleũ amigđ.dul.cã est:q̃ hꝫ humectare ⁊ nõ dr̃ oleũ roß.vl' viol'.q̃ nõ est ita frigidũ oleũ amigđ. sicut oleũ viol'.vel roß. ⁊ ista olea multuꝫ nocẽt spũs extinguẽdo . Quare lac mulieris: q̃ multuꝫ humectat ⁊ ppter hoc ethici balneãtur in lacte a p̃te exteriori q̃ plus humectat ꝙ aliud balneũ.

Nota ꝙ trifera minor ⁊ habẽtia similez virtutẽ ꝯueniũt in debilitate visus corpore purgato: quia fm Joh.de scõ amãdo sup antidotariuꝫ aliter non dꝫ dari. Sed quare dꝫ dari corpe purgato. causa est:q̃ cõsumit residuũ materie remanentis ⁊ cõfert oculis: ⁊ cũ hoc p̄hibet fluxum humoꝝ. et est maxim⁹ error q̃re ita parũ vtimur eis cuꝫ valet: ⁊ recepta ponitur in oĩbus antidotariis. Nota ꝙ quãuis sint multa visuꝫ ꝯfortantia. specialiter tamẽ sunt q̃ttuor. Primũ est cura cum aqua feniculi ⁊ plus valet in debilitate visus ꝙ trifera minor . ⁊ cõiter doß ẽ.℥.j.Scđm est mirabol'. hebuli cõditi.⁊ est medicĩa q̇ magis cõpetit ꝙ aliqua in mũdo.⁊ ppter hoc ponit̃ in oĩb⁹ antidotariis/spãliter in euacuatiõe flegmatꝫ.⁊ ꝯficit̃ ppter stipticitatẽ quã habet. Tertiũ ⁊ spãle est electuariũ de serpẽte ⁊ ppter hoc vtebãtur antiq̇ ⁊ multum expellit a corpore hũido supfluitates.⁊ valet multũ in in lepra: ⁊ fit sic capite ⁊ cauda depositis/decoquatur vsqꝫ ad ossiuꝫ sepationẽ cum vino al. ⁊ pane zuccari decoquat̃. alii addunt coriãdrũ. Quartũ qđ põt cõpetere est mihi secretũ in debilitate visus.⁊ est illud. ℞.betonice ꝟbene celidõie anfrasie ysopi pulegii oĩum siccoꝝ añ.℥.ß.feniculi sileris mõtani carui coriandri p̃parati se. maiorane basilicõis macis cardamomi añ ℥.ß.interioris cinamomi.ʒʒ.al. ligni aloes galãge nucꝫ.gariofil'.pipis longi polii masticꝫ piloꝝ spicenardi añ.℈.ß.corticꝫ.citri ꝯditi.℥.iii. conserue boragis et anthos añ.℥.ii.aq̃ roß. de damasco. q̃rtarꝫ.j.aq̃ feniculi.℥.v.pãis zuccari.q.ß. fiat electuariũ ĩ bolis. Nota adhuc multa alia visum ꝯfortantia. Primũ liquor qui exit de epate yrcino qđ assatur cum pipere lõgo ⁊ ponatur in oculo ⁊ valet. ponitur enĩ vas inferius ⁊ fiũt foramina in epate ⁊ imponitur illi piper longũ.⁊ ideo valet suffumigatio eius multuꝫ.et magister Arnaldus de villa noua suffumigabat cum decoctiõe raraꝝ ⁊ ibi ponit illud colliriũ cum epate yrcino:⁊ valet comestũ ⁊ suffumigatũ.Scđꝫ qđ cõpetit est aq̃ distillata celidonie verbene

maiorane rute ꝛ feniculi singulariter vł cõmixtim. Tertiũ est iiectio balsami ve/ruz est ꝙ multũ ꝯfortat: qꝛ ꝯseruat oculos sicut inuenit eos. Nota ꝙ pul. ysopi valet qñ debilitas venit ex repletiõe im ponitur oculo ꝛ multũ inde visus ꝯfor/tatur: qꝛ ysopus in vino infusus virtutẽ habet subtiliatiuam.

¶ Hec quoqꝫ debilitatis visus species fortior fit in tempore famis: et cum venter vacuus fuerit.

¶ Postꝙ determinauit de debilitate vi/sus ꝓuenientis in organo. hic docet de debilitate visus cõtingente ex nocumẽ/to in stomacho ad qđ debilitas visus ꝓ prie veniens a stomacho qñqꝫ fit fortior qñqꝫ debilior. cum enĩ stomachus vacuꝰ est fit acutior ꝛ plenꝰ debilior. Nota cãm quare debilitas visus magꝫ venit a sto/macho ꝙ ab aliis membris. dico ꝙ cau/sa est duplex. Una est qꝛ in stomacho fit ꝑma digestio a qua eleuãtur fumi mul/ti ꝛ multi vapores q̃ obfuscãt spũs visi/biles ꝛ obũbrant. cã: qꝛ directius aspicit anteriorẽ ꝑtẽ cerebri ꝙ aliqđ aliud mẽ/brũ faciat. Scđa cã est latitudo viarũ vt ꝑ istã canalẽ nerui illi vapores gñati de ꝑma digestiõe transeũt: sed q̃re non accidit debilitas qñ stomachus est vacuꝰ. cã est: qꝛ qñ stomachus est vacuꝰ vapores nõ eleuãtur ad cerebꝛuz: sed qñ est plenꝰ tunc gñantur fumi grossi ꝛ ebulliẽtes et obfuscãtes spũs visibiles.

¶ Confectio alcochol quod valde acuit visum qui causa humoris debilitaẽ. ℞. thutie ablute ꝛ siccate. ℥. xx. deinde extrahatur succus sansuci viridis ꝛ per noctẽ vnã residere dimittatur ꝛ coletur ex quo thutia cõsper/sa dimittatur quousqꝫ siccẽ: postea teratur: deinde sumantur. ℥℥. piperis nigri macropiperꝫ celidonie omniũ añ. ℥. ij. salis armoniaci. ℥. j. cum thutia fuerit. ℥. xx. post hec omnia terantur ꝛ ex succo teneri feniculi con/spergantur ꝛ siccata iterum terãtur et reponantur et cum necesse fuerit oculis immittantur.

¶ Põit aliđ qđ ꝯpetit ꝛ dicit. ꝙ alcochol acuit visum si cã humorꝫ debiliteẽ. ℞. tuthie ablute ꝛ exiccate. ℥. xx. deinde extrahatur succus sansuci viridis ꝛ ꝑ noctez vnã residere dimittaẽ: ex quo tuthia di/spersa dimittaẽ quousqꝫ siccetur postea teratur. deinde sumãtur piperis. ℥℥. celidonie macropiperꝫ oĩuz añ. ℥. ij. salis ar/moniaci. ℥. ſ. post hec oĩa terãtur ꝛ reponantur ꝛ cuz necesse fuerit in oculo mittantur. Nota ꝙ tuthia debet infundi in succo maiorane recentis. causa est: quia habet virtutẽ consumẽdi rõne tuthie ꝛ hꝫ virtutẽ subtiliãdi spũs rõne aliorũ vt piper. Nota alcochol ẽ pul. subtilissimus ꝛ macropip. i. longũ piper. Nota ꝙ ponũtur de tuthia. ℥. xx. nõ tñ totaliter teratur: licet pulueriseẽ vt fiat pul. subtilissimus.

¶ Ad hoc ꝑterea valde confert cief de fellibus.

¶ Ponit aliud quod valde competit cief de fellibus: id est colliriũ. ꝛ illud colliriũ cõponitur in cap. de aq̃ ꝛ catharacta. Nota q̃re valet colliriũ de fellibꝰ. cã est: quia fel inter oĩa mundi rationẽ habet subtiliandi. ꝛ ideo valet cum illa debilitas ꝑpter grossitiẽ humorꝫ ꝛ spũũ veniat ꝛ lꝫ valeant illa: tamẽ fella animalium volatiliũ viuentiũ de rapina plus habent virtutez subtiliãdi. Nota scđo lꝫ colliriũ raᵱ competat tamen loco eius competit aliud ꝛ est istud. ℞. sileris mõtani maiorane eufrasie ruthe celidonie feniculi añ. ℥. j. ꝛ. ß. zuccari al. spicenardi pipis lon. gariofil. tuthie ꝑparate bene sarcocolle nutrite ligni aloes vel balsami añ. ℥. ij. mellꝛ rosa. colati quartꝫ. ß. puluerisanda puluerisenẽ subtiliẽ. ꝛ cõ q̃ssãda ꝯquassenẽ liq̃fiẽda liq̃fiãt misce in estate in sole calido agitãdo sicut zuccarũ roẞ. ꝛ si fuerit hiems fiat supra cineres calidos ꝛ reseruetur in vase mundo ꝛ in oculis distilletur.

¶ De tumore palpebraꝝ. cap. 22

Circa rubricã nota q duplex ẽ causa tumoris palpebrarũ. quedã ẽ extrinseca sicut casus ⁊ pcussio et silia faciẽtia in palpebris rõne illi⁹ fit fluxus humorum ad palpebras. intrinseca est duplex quedã est magna caliditas vel saug. vel cole. alia est magna frigiditas ⁊ hoc tenetur vel ventosa vel flegmatica vł melancolica. si est ventositas tunc est signũ saltus palpebrarũ. si magna aquositas signũ est magna mollicies palpebrarũ vt in ydropisi. si ex melãcolica signũ est duricies palpebrarum.

Pithimet ex epithimate qđ in caplo de obtalmia noiauim⁹.

¶ Ponit curã tumoris palpebrarũ ⁊ solum determiat de duab⁹ passionib⁹ palpebrarũ: sit de materia ca. ⁊ in pncipio ei⁹ ⁊ non supra visum est. ⁊ illud epithima est frigidũ ⁊ stipticũ phibens fluxũ humorũ ad locum: ⁊ ergo ɔuenit in pncipio morbi. ⁊ si causetur tumor palpebrarũ a materia vẽtosa vł aquosa ɔpeteret alia medicina ⁊ nõ emplm rasi vt albu. oui. Nota scdo q rasi non ponit curã tumoris palpebrarũ qñ ɔuenit a materia alia ⁊ alijs causis. q si proueniat a causa extrinseca vt dictum est. cõpeteret aliqđ emplastrum doloris sedatiuum vt factum ex vitello oui cũ oleo ros. si autẽ veniat a causa itrinseca vt san. vel. col. peteret emplm factũ ex vitello oui cum oleo ros. Si vero veniat a causa frigida vt ventositate vel aquositate competit emplm factũ de farina milij ⁊ aq̃ feniculi. sʒ si ex magna aquositate ɔperit emplastrũ factũ de tyriaca vel trifera magna vel aloes cum modico aq̃ feniculi ⁊ aceti. Si aũt veniat ex melia pmo cõueniũt mollificatiua. ⁊ totũ hoc facit emplastrũ ceroneũ malaxatum cum oleo amig. dulc. ⁊ hec sufficiant.

De pilis addit. i palpebris. ca. 23

Circa rubricã nota q triplex põt esse nocumentum in pilis palpebrarum. Primũ est multitudo qr possunt esse plres q̃ debeant. ⁊ illud cãtur ex fortitudine cãrũ gñantiũ pilos sicut fortis caliditas conuertẽs materiã i vapores ⁊ fumos q̃ est cã efficiẽs pilorũ ⁊ raritas palpebre. nã multitudo pilorũ sigt raritatẽ/et raritas caliditatẽ: vt ptʒ. iiij. amphor. cõmẽto il lius. Rigor q̃s in mulierib⁹. Scdũ nocumentum paucitas pilorũ ⁊ causat ex debilitate cãrũ gñantium pilos vt est debilitas caloris nõ potẽtis materiã cõuertere in fumos ⁊ paucitas materie ⁊ fortis dẽsitas palpebrarũ. Tertiũ nocumentũ est additio pilorũ vt qñ sunt lõgiores debito: hoc intelligit rasi ⁊ alij actores. ⁊ causa hui⁹ est multitudo materie.

Si pilus fuerit vn⁹ aut duo aliis pilis palpebrarũ cũ mastice sunt annectẽdi aut oleo seni.

¶ Ponit modũ remotiõis pilorũ intrantiũ oculos. ⁊ pmo qñ sunt pauci. dicit: q si pilus fuerit vn⁹ vel duo curui intrantes oculũ cũ mastice vel oleo cimini sũt remouendi. Nota q̃re sunt remouẽdi qr rõne gñositatis ⁊ viscositatis tales pili sunt fortiter adherẽtes alijs pilis et nõ pñt itrare oculũ: ⁊ si introierint sunt remouẽdi ab oculo. ⁊ postea debẽt fricari ab ista re vẽtosa: vt cũ alijs pil. ɔiũgãt.

¶ Vel radicit⁹ euellant ⁊ loca a q̃b⁹ euulsi sunt cum ferro acuto aut acu adurantur.

¶ Ponit aliũ modũ curandi. dicit: q̃ eleuẽtur radicit⁹ ⁊ locus cũ ferro acuto sicut est acus adurat. Nota q̃re valet ista cauterizatio. cã est: qr p cauteriũ actuale frigidi claudũt pori ⁊ phibet ort⁹ pilorũ. Scdo nota q mod⁹ remouẽdi illos pilos ẽ duplex ⁊ fuit aliq̃liter tact⁹. vn⁹ est q capiant cũ forpicib⁹ ⁊ admistrant cum alijs pilis palpebrarũ ⁊ q gũmi adhereat illi pilo. aliter fortiter: vt est mastiscis gũma pini ⁊ resina ⁊c. Scds modus remouendi est q illi pili eradicent ⁊ primo phibet eorũ gñatio: ⁊ generatio põt phiberi cũ qnq̃. Primũ est cũ acu bñ ca. cũ qua cauterizẽtur per quos ex

pellitur materia piloꝝ. hoc ponit raß
et est cauteriū actuale. scōm est ꝙ fiat
cōbustio cū ꝯsimilib⁹ minorib⁹ siccis cō
bustis ⁊ mixtis cū alkerna. i. pice naua
li qua vtimur cōiter. tertiuꝫ est ꝙ fiat
inunctio ex saliua. quartū est. ꝙ fiat in
unctio cū sanguine rane. quintū est. ꝙ
fiat inunctio cuꝫ man. dragāto oleo et
musillaginis psillij et modico aceti et
camphore: sed est periculū vt dicit ma/
gister geraldus.

¶ Si autem multi fuerint necesse est vt caro palpebre icidatur: loqui tamen de hoc nostri libri mensura pretergreditur.

¶ Ponit curaꝫ qñ sunt multi excusando
se. dicit: si fuerint multi pili necesse est
ꝙ caro palpebre incidatꝛ. ⁊ loqtur hic cū
mēsura nostri libri trāsgreditur. Nota
quare dꝫ caro remoueri. cā ē: qꝛ tota ge/
neratio piloꝝ intrantiuꝫ oculos extir/
pantur. et nō soluꝫ dꝫ separari materia
imo ⁊ mēbrum. vñ nō est intelligenduꝫ
ꝙ tota caro separetur: sed caro addita.
Sed quare dicit trāsgreditur. causa est:
quia illud fit per cirurgicuꝫ. ⁊ qđ perti/
net ad aliuꝫ huius libri.

¶ De catharacta in oculis.

Irca rubricā c nota ꝙ catharacta est mor
bus officialis cātus ex aq̄
causata inter humorē albu
gineum ⁊ tunicā corneā facienteꝫ opila
tionē. vnde ista aqua est in pupilla ⁊ po
test diuersificari quattuor modis. Uno
mō in quātitate. qꝛ aliqñ ē materia oc/
cupās totā pupillaꝫ. ⁊ tunc penitus ꝓ/
hibens visuꝫ. Alio mō solum anticipat
vnā ꝑtem ⁊ aliqñ solā ꝑteꝫ inferiorē vł
superioreꝫ. aliqñ mediā. ⁊ tūc nō prohi
bet totaliter visuꝫ imo res q̄ putanꝛ co
raꝫ corpora nō videnꝛ. si autē in medio
tunc oēs res videntur ꝑforate. vel vide
deꝛ res ꝭm superi⁹ ⁊ inferius ⁊ non ꝭm
mediuꝫ sui. Alr̄ pōt diuersificari in qua
litate/ vt i colore subtilitate ⁊ grossitie.

Scđo nota moduꝫ generationis illius
et generaꝛ sic qñ vapores descēdūt de
stomacho ꝑ neruos obticos inter hūo/
reꝫ albugineū ⁊ tunicā corneā ibi ꝯden/
sanꝛ ꝓpter frigiditates oculi ⁊ ꝯdēsan
ti cōuertūtur in aq̄ sicut pꝫ in extrinse
cis qñ eleuāꝛ vapores a sole vsqꝫ ad me
dium intersticiū aeris: qꝛ ibi ꝯdensanꝛ
in nubē aquosaꝫ. Nota tertio ꝙ spēs ca
lide catharacte sūt. iij. s. subtił grossa ⁊
mediocr̄. subtił dꝛ in sui ꝑncipio qñ ad
huc aqua est multum liq̄da. ⁊ talis non
pōt curari cū acu: qꝛ rōe hūiditat̄ stati
recederet ab acu sꝫ cū medicinis laxati/
uis ⁊ ꝯsumptiuis. suꝑfluitas oculi gros
sa dꝛ illa q̄ est antiqua: vt cū aq̄ ⁊ ꝯgela
ta rōne more. ⁊ illa nō curaꝛ cuꝫ acu rō/
ne sue grossitie mł'tū adheret ꝑtib⁹ ocłi
nec cū medicinis ab intra: qꝛ medicine
nō tangūt vsqꝫ ad tunicā corneā nec cū
applicatis ab extra: q̇a nō pōt dissolui
nec ꝯsumi ꝓpter suā duriciē. Sed medi
ocris dꝛ qñ talis aq̄ nō est nimis liq̄da
nec nimis ꝯgelata. ⁊ pōt curari cuꝫ acu
corpore bñ purgato. ⁊ signum ꝙ sit me/
diocris ē triplex. vnū est ex ꝑte coloris
si sit coloris aerei vł saltim albi vt mar
garita. naꝫ si sit gipcei vel viridis colo/
ris tūc nullo subtiliaꝛ acui. Scōm ē. ꝙ
si eger possit respicere diu claritatē soł
vel lumis. Tertiū signū ē si claudaꝛ ocu
lus inferius ⁊ fricēꝛ palpebra cū digito
aliqñ ad ꝑteꝫ dextrā. aliqñ ad ꝑteꝫ sini
straꝫ ⁊ frequēter: ⁊ post apiaꝛ si illa aq̄
dilateꝛ. ⁊ postea redeat ad dispositionē
suam quā prius habebat signū est ꝙ ē
media. et ideo subtilis acui: vel accipia
tur cotū bñ carpinatū ⁊ ponaꝛ in oculo
et fortiter insuffletur. ⁊ si aqua dilataꝛ
et postea redeat ad suum statum signū
est ꝙ est mediocris: qꝛ si esset multum
grossa nō dilataretur. ⁊ si esset multuꝫ
subtilis nō rediret ad primū statuꝫ. Ul
timum signū est si claudaꝛ oculus san⁹
et si pupilla infirmi oculi apꝑeat dila/
tari signū est ꝙ sit dispositio media. et
cā est: qꝛ signū est ꝙ nimis opilatus nō
est: qꝛ spiritus vadunt ab vno oculo ad
alium oculum. et propter hoc balisterij
claudunt vnum oculum.

q Uandoq̧ videt̃ alicui ꝙ an-
te se habeat cimices vel alia
parua corpora subtilia ꝛ radi
osa. Quod aliquando causa stoma-
chi aliquando ex proprio nocumen
to ipsius oculi contingit: ideoq̧ dif
ferentia inter hec duo considranda
est; neq̧ pro paruo est habēdum cū
hoc accidens euenerit. Ex eo nāq̧
quod causa stomachi accidit nō est
multum timendū ꝙ oculo nocumē
tum inferat. Ex eo vero quod ex ꝓ-
prio vitio oculi ꝯtingit valde timē
dū ē; hoc em̄ aq̄ principiū existit.

¶ Determinat de catharacta premitten
do signa principij catharacte. dicit: qñ
appet alicui ꝙ ante se volāt musce vel
pua corpora radiosa: qđ fit aliqñ cā sto-
machi. aliqñ ex ꝓprio nocumēto oculi.
et qñ venit a stomacho nō multū est ti-
mendū nocumentū oculoꝝ. sꝫ qñ est ex
ꝓprio vitio oculi valde timēdū est. hec
em̄ aq̄ parū exit. Nota q̄re qñq̧ appet:
ꝙ videāt res subtiles. cā est: qꝛ rōne va
porum existiuꝫ inter tunicā corneā ꝛ hu
moreꝫ albugineū: nam illi vapores idu-
cūt suā similitudinē i hūore cristallino
quēadmodū res extranee: vt visuꝫ fuit
in ca. de scothomia. ꝛ in questione illa:
vtrum vapor in ocl'o possit videri. et iō
ſm diuersitatē hūorum ꝛ vapoꝝ in quā
titate ꝛ q̄litate colore ꝛ substātia: gros-
sicie et subtilitate apparēt homini res
extra q̄ nō sunt. Sꝫ q̄re rōne stomachi
ꝯ cerebro. cā est: qꝛ a stomacho ascēdūt
vapores ad cerebrū: ꝛ ibi vapores descē
dunt p neruū obticū ad ipm oculū. Ali-
qñ a nocumēto cerebri. aliqñ a materia
flegmatica ꝛ melācolica eleuant̃ vapo-
res q̄ descēdūt ad neruos obticos. qua-
re nō est timendū qñ ꝓuenit a nocumē
to stomachi. cā est: qꝛ de facili remouet̃
mūdificato stomacho: siue veniat a ma
la materia: siue a malo hūore cuꝫ mate-
ria separata: sꝫ nō ꝯiuncta. Sꝫ qñ est a
cerebro tūc est timendū ꝙ ꝑncipium ca
tharacte fit cū materia ꝯiūcta. ꝛ isti va
pores mlt̄ū retineāt̃ ibi. ꝛ ꝯuertūtur in
aq̄: sicut vapores eleuati a terra vsq̧ ad
mediū intersticiū aeris ꝯdensant̃ et cō-
uertunt̃ in nube aquosa ita in ꝓposito.
et ita aq̄ exñs inter hūoreꝫ albugineū ꝛ
corneā tunicā đr catharacta: licꝫ sit mor
bus officialis ſm medicos.

¶ Hec aūt passio dum recēs est et
in principio cū medicinis curabilis
est. sed cū iam ad perfectionē deue
nerit sanari nō pōt nisi cū icisione ꝛ
fortasse ēt incisio ꝓdesse nō poterit.
¶ Ondit qñ ē curabilis ꝛ qñ nō. dicit qñ
ē recēs i ꝑncipio tūc ē magꝭ curabilis.
sꝫ qñ est antiq̄ nō curat̃ cū medicia nec
cū incisiōe nec cū acu. Nota q̄re si passio
est in ꝑcipio pōt curari cū medicia. cā ē:
qꝛ qñ est recēs ista aq̄ ē subtilis ꝛ liq̄da.
iō de facili p medicinas resoluit̃. ꝛ rece-
pte dicent̃ inferiꝰ. ꝛ sunt fortes valde.
Sꝫ q̄re qñ est antiq̄ nō pōt curari cum
acu. cā ē: p medicias rōne sue grossiciei
nō pōt resolui nec ꝯsumi mat̃ia. nec cū
aq̄: qꝛ rōne grossicie infigit̃ multū i ocl'o
et iō nō pōt remoueri: sꝫ qñ ē mat̃ia vt
dicta sūt q̄ttuor signis cū q̄bus ꝯstrin-
gunt̃. ꝛ tūc pōt remoueri.

¶ Quapropter differētia inter hec
duo predicta diligenter est inuesti-
ganda q̄ est ꝓut dicemus. Quando
imaginationes vident̃ vtriq̧ appa
rere oculo estimandū est hoc cōtin
gere ex vitio stomachi ꝛ econuerso.
Et cū imaginationes in hora fasti-
dij ꝛ in hora male digestionis plu-
res solito vident̃; hora aūt famis ꝛ
laboris pauciora apparēt; existimā
dum est etiā hoc ex stomacho esse.
et si etq̄ iste imaginatiōes acciderīt
duo ꝑterierūt mēses aut plꝫs et in
pupilla nō fuerit visa ꝯturbatio: exi
stimādū est hoc ex stomacho esse.
¶ Ponit signa qñ ꝓuenit ex vitio stoma
chi. dicit: ꝙ diligētia dicta est inuestigā

cā qñ ꝓuēit a stomacho ⁊ a cerebro. naꝫ qñ apparēt imaginatiōes ābob⁹ oculis tūc est ex vitio stomachi. ⁊ si ī vno nō apparēt tūc ē ex vitio cerebri. ⁊ qñ ymaginatiōes apparēt in hora fastidij ⁊ male digestiōis plus alio tpe in hora famis ⁊ laboris pauciora apparēt: tūc est estimandū a stomacho esse. ⁊ si durauerit p duos mēses credendū est in stomacho esse qñ in pupilla nō appet cōturbatio. Nota q̄re apparēt tales imaginationes vtriqꝫ ocl'o. cā est: qꝛ stomach⁹ essentialiter respicit ābos. ⁊ eodē mō vapores vadūt a stomacho ad vnū oculuꝫ sicut ad aliū ocl'm. Sꝫ q̄re sūt imaginatiōes plures ī tpe repl'onis. cā ē: qꝛ tūc hūores a stomacho ascēdūt ad cerebrū: sꝫ in ieiuno ⁊ tpe famis nō multi nisi sit mat'ia mala a qua eleuant̄ fumi a stomacho.

¶ Qñ aūt iste imaginatiōes sibi aggregate fuerīt pillulas cochias in potu tribue. et si passio oīno remouetur: iam existimationes predicte certificate erunt.

¶ Ponit curā qñ catharacta venit a nocumēto stomachi. dicit: qñ ille apparēt ⁊ signa fuerit aggregata tūc pillulas cochias in potu date. ⁊ si passio totalr̄ cuꝫ illis remoueat̄ tūc certū est ꝙ venit ex vitio stomachi ⁊ nō cerebri. Nota q̄re valēt pillule cochie. cā est: qꝛ euacuāt materiā peccantē. ⁊ loco eaꝝ actores docēt dare y erāpigrā: qꝛ magis appropriatur stōacho hoc intelligit syrupo digestiuo ꝑcedēte vt dictū ē pri⁹ in ca. de debilitate visus ꝑueniēt' ex hūore. sꝫ dꝫ pōi mēta ⁊ absinthiū. ⁊ ista q̄ stomachū respiciūt. Si aūt cū ist' nō totalr̄ remoueret passio oīno n̄ fuit dubiū ꝙ fuit a stōacho cā ē: qꝛ si n̄ remouet̄ tūc a stōacho n̄ ꝑuēiret īmo eēt a cerebro. ⁊ tūc nō solū essꝫ purgādus stomach⁹ sꝫ etiā cerebrū.

¶ Si aūt vni tm̄ ocl'o apparuerint et vno mō in hor' oib⁹ ꝑmāserit existimandū est vitiū aq̄ adesse ꝑcipue cū in pupilla nō fuerit obfuscatio: nanqꝫ si fuerit in pupilla dubitatio iam tunc erit sublata.

¶ Pōit signū qñ vēit ex vicio cerebri visio taliū corporū. dicit: ꝙ si apparēt talia corpa vni ocl'o. in horis oīb⁹ estimandum ē vitiū aq̄ adeē: ꝑcipue cū ī pupilla nō fuerit obfuscatō: qꝛ si fuerit obfuscatio tunc iam dubiū esset ablatū: q̄a non est pricipiū aq̄: sꝫ stōachi. Nota causam qñ vēit nocumētū a cerebro. cā est: ꝭm sitū materie peccātis ī dextra ꝑte capitis vel sinistra. ⁊ mat'ia tāta pōt esse in ābab⁹ capit' ꝙ appet ī ābob⁹ ocl'is. tūc eq̄l'r in oī tēpe tam repl'onis q̄ ieiunij: q̄a mat'ia sꝑ ē ꝯiūcta. dicit tm̄: ꝙ cū obfuscatio est: tūc ē tenebrositas ocl'oꝝ vel scothomie. Sꝫ qñ de nouo tūc timēdū ē ꝙ vapor si mltū duret: ꝯdēsaret̄. ⁊ fieret catharacta ⁊ exequatio. i. dubitatio.

¶ Cū aūt passio in ocl'o ꝓpria fuerit ꝓhibendū ē infirmo ne cū vētosis minuat sanguinē nec ex brachio nec comedat pisces nec oīa que humectare possunt.

¶ Pōit curā catharacte cū q̄b⁹ ē cauēdū dicit: ꝙ si hec passio ꝓpa fuerit in ocl'o ꝓhibēdū ē īfirmo ne cū vētos̄. s. ex ocl'o minuet sanguinē nec ex brachio nec comedat pisces nec oīa q̄ humectare possent. Nota q̄re ē cauendū ab extractōne sanguis: qꝛ mat'ia mag' infrigidat̄: qꝛ illa catharacta venit de mat'ia frīa. vt de aquosa. ⁊ qꝛ p extractionē sanguis augmētarēt morbi materiā. verū est ꝙ in vno cāu ꝯueniūt: sꝫ qñ est mag' liq̄da ⁊ volum⁹ ꝙ īgrosset̄ vt citi⁹ remoueat̄: et tūc ad ingrossandū pisces cōedant̄ ⁊ nō alia q̄ hūectāt vt spinargia olera ⁊ filia filr̄ carnes porciue nō ꝯpetūt: sꝫ competunt magis assata ⁊ siccata.

¶ Venter quoqꝫ frequenter soluēdus est ex pillulis cochijs.

¶ Pōit curā p medicias laxatias. dicit: ꝙ vēter soluat̄ ex pillulis cochijs. Nota q̄re valēt. cā ē: qꝛ ille pillule euacuāt materiā flegmaticam a cerebro. ⁊ q̄uis nō materiā ꝯiūctā: qꝛ nō pñt ꝯuerti a cerebro. cū autē euacuāt q̄ pñt ꝯuerti ī ali

quo. ꝛ hoc itelligit̃ p̃cedēte syrupo ꝛ loco ei⁹ cōpetūt pillule auree q̃ multū habēt ꝓprietatē purgādi ocl'os. ꝛ dicit frequēter: qꝛ in egritudīe cronica nō dꝫ dari vna vice: sed multꝭ vicibus.

¶ Et eger ex calefactiuis ꝛ desiccatiuis nutriēdus est. ydromel p̃terea in potu est ei tribuendum.

¶ Pōit curā p nutrimentū. dicit: ꝙ eger nutriat̃ cū calefactiuis ꝛ desiccatiuis ꝛ bibat ydromel. cā ē: qꝛ ista ꝯria sūt materie morbi: qꝛ fria ꝛ hūida est. ꝛ iō calefaciētia ꝛ desiccātia ꝯpetūt. Quare ꝯpetit ydromel ꝛ nō vinū. qꝛ vinū de se ē vaporabile. ꝛ ē timēdū de solutiōe mat̃ie. et qꝛ illā materiam augmentāt. Sꝫ q̃re dat̃ ydromel pauce ꝯmixtiōis: qꝛ ydromel multe ꝯmixtiōis magꝭ in egritudinib⁹ acutꝭ vꝫ: vt ptꝫ scōo regi. acutoꝝ. sꝫ ydromel pauce ꝯmixtiōis iam materiaꝫ flegmaticā abstergit mūdificat et subtiliat: vt superi⁹ dictū ē in ca. de cura catarri. et dicit Auicꝭ. de cura catarri ꝙ multi in principio sunt curati cuꝫ sola dieta vl' cum abstinuerit se a vino vel alijs reb⁹ multiplicantib⁹ humores flegmaticos. ita ꝙ erāt ꝯtēti solū assatꝭ.

¶ Et in oculis cief de fellib⁹ mittēdus. cief de fellib⁹ q̃dē ꝓficit aq̃ in p̃ncipio ꝛ dilatatiōi pupille ꝛ eis q̃ p⁹ occasum sol' nō vidēt ꝛ tenebrositati visus q̃ ē ex hūore. ℞. fell' gruis fellis sabot fellis hyrcini fellis accipitris fellis aq̃le fellis ꝑdicꝭ oīm siccoꝝ vnū aut plura. sumant̃ q̃ꝫ de oībus .ʒ. x. istoꝝ siccoꝝ euforbij colloq̃ntide serapini oīuꝫ añ. ʒ. v. trita aggregent̃ ꝛ ꝯspgant̃ ex succo feniculi teneri ꝛ mittat̃ in oculuꝫ.

¶ Pōit curā p colligātiā. dicit: ꝙ cief de fellib⁹ mittat̃ i ocl'o. cief de fellib⁹ qd̄ ꝓdest aq̃ i p̃ncipio. ꝛ dilatationi pupille. ꝛ eis q̃ p⁹ occasuꝫ sol' nō vidēt. ꝛ tenebrositati vis⁹ q̃ ē ex vmbra. ℞. fell' gruis saliocl'i. i. cuiusdā piscꝭ fellis yrcini fellis accipitrꝭ fell' aq̃le fell' ꝑdicꝭ oīm siccorū oīa alia pul. s'btil'r coq̃ oīm istoꝝ .ʒ. x. sic coꝝ eufor. colloq̃n. serapi. oīm. añ. ʒ. ʃ. ce roti agit̃ ex succo feñ. reponat̃. ꝛ postea cū necesse fuerit i ocl'o mittat̃. superi⁹ fecit mētionē de isto colli. cief: i. trocisc⁹ pu⁹ dissolut⁹ i aliquo liquore. Nota cāꝫ ptꝭ q̃re vꝫ illud colliriū. cā ē: qꝛ fel ꝰm serapionē hꝫ v̄tutē subtiliādi ꝛ mūdificādi ꝛ ꝯsumēdi. spāl'r fel aīaliū viuētium de rapinis ꝛ volatiliū. ꝛ iō qꝛ multū de ill' fellib⁹ itrat. iō multꝭ cōpetit. ꝛ cum hoc mittūtur alie medicīe fortes: vt sapinū ꝛ eufor. ꝛc. q̃re si passio ē mlt'ū fortꝭ ita medicia dꝫ eē multū fortꝭ. scōo nota vt ꝑfecti⁹ videat̃ cura cataracte ꝙ cura ei⁹ ē duplex. q̃daꝫ ē cū acu. alia ē cū medicīs. cū acu fit i v̄e vl' i autūno: accipit̃ ac⁹ rotūdi capitꝭ ꝛ ꝑforet̃ cornea ex ꝑte lacrimali ptꝭ miorꝭ voluēdo ꝛ reuoluendo istā acū fit ꝯcauitas. i illa ꝯiūctiua et trāsit iter corneā ꝛ vueā iter pupillā. et ꝙ ac⁹ modicū descēdat sup illā aquā. et ꝙ exhat̃ iferi⁹ dū ē modicū tractasset modicū inq̇ete. ꝛ postea exhat̃. ꝛ ita q̃ter postea ponit̃ sup locū ēplastrū de vitello cū oleo roꝭ. ꝛ stet eger i loco obscuro. vij. dieb⁹ ocl'is clauꝭ. Sꝫ tñ medicinale ē duplex vl' ab int⁹ vl' ab ex. Si ab intra iaꝫ sūt dicte i ca. ꝺ debilitate visus. q̃ aūt applicātur ab ex spāl'r sūt tria. p̄muꝫ pōt eē tale. ℞. fell' accipitrꝭ balsami añ. ℈. ij. ell'i. al. pipis al. añ. ℈. ʃ. pulnerizāda pul. subtil'r misce oīa cū aq̃. raphani distillati. ꝛ fiat colliriū. Scōm ē illud. ℞. fell' yrci. ℈. ʃ. asse fetide subtil'r pul. ʒ. ʃ. ponit̃ in sacl'o lineo mūdo. ꝛ fricet̃ fortit̃ vsq̃ꝫ dū dissoluat̃ cū addatur balsami. ʒ. ʃ. fiat colli. Tertiū ē tale. ℞. sal' armoniaci oppoponacꝭ añ. ʒ. ʃ. dissoluat̃ i lacte ficuū fiat colliriū. ꝛ vꝫ mlt'ū in catharacta odorare maiorana. Quartū ē expimētū raꝭ i odoratiōib⁹ suis. et valēt et oīa collíria dicta i cura albugi. ꝛ ꝓpt̃ hoc raꝭ pōit ifirmitates. ꝛ pñt curari cū medicis eisdē. nā i obtalmia albugi. ꝛ catharacte eadē ē cura ꝛ medicina. sꝫ ponūt̃ t̃cepte. qꝛ mat̃ia qñq̃ꝫ ē mlta qñq̃ꝫ ē pauca. colliri. ad idē. ℞. musci ꝑtes. viij. pipis lō. ꝑtes. vij. pul. subtil'r ꝛ cū loquore epatꝭ yrci fiat colli. sit ꝙ pi p ꝑ lōgū sit coctū i epate yrcio. ꝛ vallꝺ vꝫ illis q̃ nō videt post occasum solis.

¶ De his q̄ post occasuʒ solis nihil vident. Cap. 25.

Circa rubricaʒ nota ꝙ in alijs actionibus loco eius est tm̄ de noctilupa. ꝺ isto remouēdo qui de nocte nihil vidēt. Nota ꝙ aliqui sunt qui bn̄ vidēt a longe ⁊ male prope. Aliquando econtra aliqui sunt qui bene vident de die ⁊ male de nocte vel in crepusculo. Alij sunt qui bn̄ vident de nocte ⁊ male de die ⁊ hoc est totum ꝺm diuersitatem spirituuʒ visibiliū in quātitate qualitate ⁊ substātia. quātitate vt in mltitudine ⁊ paucitate. in q̄litate vt in obscuritate ⁊ claritate. in substantia: vt in subtilitate ⁊ grossicie: quia si spiritus visibiles sunt multi ⁊ grossi: tunc res bn̄ videnꝫ de longe ⁊ male prope. ⁊ causa est: qꝛ tales semper indigent multo lumine ⁊ forti motu vt illi qui sunt grossi subtiliter ⁊ hoc est: qꝛ res luminosa multum facit motuʒ. ⁊ ideo ratione fortis motus ⁊ luminis subtiliaꝫ spūs. Sed quando spiritus sunt pauci ⁊ mltū subtiles: tūc res bn̄ videꝫ de prope ⁊ male de lōge sicut patet in oculis clausis. qm̄ qn̄ sunt tales nō indigent mlta subtilitate nec forti motu nec multo lumine sed paruo: qꝛ multum lumē est in re que videtur a longe ⁊ tales spūs non possunt regere res a lōge posite. nō possunt lumen videre. sed qn̄ sunt pauci et grossi: tūc res male videnꝫ de longe ⁊ de ꝓpe. vt patet in senibꝰ. ⁊ causa est: qꝛ tales spiritus ratiōe paucitatꝭ ⁊ grossiciei non pn̄t sustinere multū lumē nec etiaʒ paucū similiter nec paruū nec magnum motū. ⁊ iō videꝫ ꝯualescētibus ab egritudine longa ꝙ habeāt telā ante oculos ⁊ spūs sustinere lumen ⁊ pn̄t ⁊ appetūt tenebras: sed qn̄ sunt spiritus multi clari ⁊ subtiliter preparati: qꝛ tūc res bene possunt videri de ꝓpe: qꝛ tales spūs subtiles sunt ⁊ recipiūt q̄ plurimū ⁊ motuʒ paruū ⁊ magnum rōne sue fortitudinis. Sʒ qn̄ ꝯuenit ꝙ spūs sunt multi subtiles ⁊ multū clari: tūc res bene videnꝫ de nocte ⁊ ꝓpe noctē ⁊ hoc bn̄ videꝫ in aīali bus que vident male de die: qꝛ rōne luminis distrahunꝫ spūs. ⁊ iō debilitaꝫ sʒ de nocte condensanꝫ ⁊ fortificanꝫ. ⁊ iō melius vidēt de nocte q̄ de die. vt patet de catto bufone ⁊c. qui habēt claritateʒ de se. sed quando spūs sunt grossi tūc male vidēt de nocte ⁊ bene de die. ⁊ causa est: qꝛ de nocte totalr̄ obfuscanꝫ ⁊ de die clarificātur. ⁊ ideo iuuantur rōne luminis diei. ideo vident res de die ⁊ non in tenebris sicut contingit in corpe humido. et hic loquitur Raꝫ de remedio illorū qui male vidēt in crepusculo. ꝙ prouenit ex grossicie spūuʒ vel humorum existētiū in oculo.

a

Ad hoc vtile existat epar hircinū scindere ⁊ ponere sup vnam sectionē piper longū ⁊ cooperire ipsum ex alia sectiōe pipere longo in medio exn̄te: deinde ponere ipsum in furno ⁊ dimittere ipsum donec asseꝫ ⁊ desicceꝫ ⁊ nō cōburatur quo facto piper longum qꝺ in medio erat sumaꝫ ⁊ bn̄ teratur cū pauco musco. deinde ex liquore qui ex epate assato expressus fuerit conspergatur ⁊ sicceꝫ ⁊ ī oculū mittaꝫ.

¶ In isto caplo docet remediare illos q̄ post occasū solis nihil vidēt. dicit: ꝙ ad colliriū faciēdū in passione q̄ noctilupa vocaꝫ vtile existit epar caprinū scindere ⁊ ponere supra vnā sectiōeʒ lōgi piperis ⁊ cooperiri ipsum cuʒ alia sectiōe ita ꝙ piper sit in medio ipsaruʒ coniunctaruʒ deinde ponitur in furno et ducantur ibi ita tamen ꝙ non exiccetur quo facto piper longum quod in medio erat accipiatur ⁊ bene teratur cum modico musco. deinde ex liquore quo expressus fuerit ꝺ epate asso coaspergatur ⁊ sicceꝫ ⁊ in oculo aspergitur. Nota ꝙ debet fieri sic: ꝙ sumat epatis sex partes ⁊ pipis lon. vij. nota quare piper lon. causa est: cum piper habeat virtutem subtiliatiuam cuʒ sit ca. in q̄rto ḡdu. ideo remouet quando prouenit ex grossicie humorū ⁊ spirituū ⁊ cum hoc habet subtiliare multū. ideo

valet ⁊ specialiter id qđ fit de epate yrcino iuuat: qꝛ ex ꝓprietate sua hꝫ subtiliare virtutem: qꝛ oēs actores' dicūt ꝙ epar yrci quocūqꝫ mō sumaẗ comestuꝫ vel subfumigatum vꝫ ī debilitate visus ꝓuenientis ex grossicie hūorum ⁊ spūs licet ad hoc iuuet modus q̄ virtuteꝫ hꝫ subtiliādi ⁊ cōfortādi. ⁊ ꝑ hoc ītelligas similia dicta in cap̄. de debilitate visus ꝓuenientis ex humore.

¶ Aut fel caprinuꝫ cū melle mixtū in cucuma super ignem coquatur: deinde radius in eo illinitus imitatur in oculum.

¶ Ponit aliud colliriuꝫ. dicit: ꝙ fel caprinum supra yrcinū cōmixtum cuꝫ melle in cornea. i. in vase supra ignē mittatur. Deinde radios. i. res radiosa in eo iuncta ocl'o immittaẗ. cā quare fel capnū: causa dicta est ꝑ serapionē: qꝛ omne fel hꝫ virtutem subtiliādi ꝓpter co. qꝛ ille morb⁹ ꝓuenit ex grossicie spūum ⁊ hūorum: vt dictum est. ⁊ ideo vꝫ illud collirium illinitus. i. infusus.

¶ Quod auteꝫ magis valet ad hoc est vt cief de fellibus in oculū mittatur.

¶ Ponit aliud collirīū. ⁊ est hītuꝫ in ca. de catharacta. dicit: ꝙ de hoc magis vꝫ cief de fellib⁹ in oculo si mittatur.

¶ Si auteꝫ hec nō sufficerint venter soluatur ⁊ sanguis ex duabus cephalicis ⁊ ex fronte minuatur ⁊ regimen subtilietur.

¶ Ponit curā qñ illa nō sufficiūt. dicit: si ista nō sufficiāt tūc soluaẗ vēter. ⁊ sāguis de duab⁹ cephalicꝭ. ⁊ ex fronte minuaẗ subtiliẗ. Nota cāꝫ q̄re sic. cā ē: qꝛ signum est ꝙ in tali passione nō soluꝫ est peccatū in materia ꝯiūcta in oculo imo etiā in materia antecedēte: qꝛ signū est ꝙ est magna replōo in corpore vel in cerebro que impedit curam. ⁊ posito ꝙ materia cōiuncta soluatur materia antecedens redit. ⁊ ideo est bonū ꝙ laxeẗ venter cū pillulis cochijs p̄cedente syrupo digestiuo. ⁊ fiat pri⁹ flobothomia de cephalica ad remouendū repletionē pri⁹ et postea de fronte. ⁊ de venis angulorum oculorum. ⁊ dꝫ subtiliare remediū in quātitate. ita ꝙ paruꝫ comedat. vt supfluitates ꝑ abstinentiā cōsumanẗ. ⁊ in qualitate potissime: qꝛ ex illo cibo generantur hūores subtiles: qꝛ maxime causantur a grossicie hūorum. ⁊ attēde ꝙ illud nutrimentū habꝫ subtiliate vt ysopus maiorana. ita ꝙ cibus accipiēdus habeat subtiliare nō solū in quantitate pauca. imo etiā multa. Nota dicit rab in additionibus suis ꝙ hec passio fit sepius in ocl'is magnis ⁊ hoc ꝓpter hūiditatē in eis. ideo omis medicina calefaciens et subtilians confert. Alia aūt passio ē huic cōtraria. ⁊ hoc est quando patiens cū parum hꝫ lumē videt. ⁊ cū multum talis nō videt. ⁊ huic cōfert infrigidari et ingrossari.

¶ De dilatatiōe pupille. Cap̄. 29

Circa rubricā nota ꝙ pupila in foramine tunice vuee: est duplex nocumentum. vnuꝫ est dilatatio pupille. aliud est cōstrictio. ⁊ dilatatio pupille est duplex q̄daꝫ est naturalis alia accidētalis. dilatatio naturalis est illa q̄ a principio generationis ⁊ in multis oculis glaucis semꝑ est aliqđ malū. cā ē: qꝛ in talibus oculis virtus est dispersa. et spūs dilatātur ꝓpter dilatationē pupille. ⁊ virt⁹ dispersa efficiẗ debilior seipsa vnita. vt dicit io. hebemesue p̄mo suorum vniuersalium. Dilatatio pupille accidētalis est duplex. quedā causaẗ a cā extrīseca sicut ꝑcussione ⁊ cāu ⁊c. alia a causa intrinseca. ⁊ hoc tripliciter. vno modo rōne multitudinis hūorū albugi. vt in ocl'o glauco dilataẗ cornea et clarificaẗ tunica vuea rōne multitudīs spūs. alio mō pōt cāri ab hūorib⁹ aquosis flegmaticis relaxātibus tunicā vueā: vt ptꝫ in palysi. ibi eñ est relaxatio membri sine apostemate. Alio mō fit ex fumis malis acutis corrugātib⁹ tunicā vueam in vna ꝑte eius ⁊ nō in toto. ⁊ ita attrahit

illam partem nõ corrugatam. ita in tunica vuea rõne densitatis in vna parte ipsius. tũc alia ps corrugata trahit ad se aliã. Alio mõ põt causari dilatatio accidentalis a cã intrinseca. ꝛ tũc foramẽ appet melius: qꝛ attrahit aliam ptẽ tunice. Hic raß determiat de dilatatione pupille accidẽtali: qꝛ dilatatio pupille naturalis nullo mõ est curabilis. eodez mõ cõstrictio pupille est duplex naturalis ꝛ semp boua. ꝛ cã est: qꝛ illis oculoꝝ virtus est vnita. ꝛ spũs nõ sũt dispsi. et virt⁹ vnita fortior est seipa dispsa. Constrictio accidẽtalis est duplex. quedam causat ab inanitiõe quedã a replẽone cõstrictio ex inanitiõe fit qñ tunica vuea ẽ diuersa in aliјs ptib⁹ ei⁹. ꝛ tũc ptes ad inuicẽ trahũt a circũferẽtia ad centrũ. Sed ꝯstrictio ex replẽone fit ex humore grosso posito inter tunicaz corneam et vueã cõprimentẽ tunicã vueã ad inferius. ꝛ iõ nõ appet foramẽ. hic raß determinat de dilatatiõe pupille ꝛ nõ de cõstrictione qñ sunt accidentales nõ quãdo sunt ab humore.

C Um pupilla adeo dilatari videtur vt vndiq3 pertingat ad albedinez: fueritq3 hoc post vehementẽ cephalee dolorẽ; parua est habẽda fiducia in eius cura.

¶ Docet remouere dilatationẽ pupille ostẽdens primo qñ dilatatio est incurabilis. dicit: cũ pupilla. i. foramẽ qđ est in nigredine oculi adeo dilatari videt. vt vndiq3 affigat ad albuginẽ. i. tunicã cõiũctiuam. ꝛ fuerit hoc ppter vehementẽ dolorẽ cephalice pua adhibẽda est fiducia q̃si dicat ꝙ incurabilis est. Nota causa est: qñ ex repletione causat a fumis malis faciẽtib⁹ dolorẽ rõne cui⁹ distrahit tũc cornea tunica q̃ corrugatur et exiccat. ꝛ ps eius q̃ corrugata est trahit ad se aliã ptez sanã. silr in ppposito: qꝛ tũc foramẽ illius vuee corrugatur. ꝛ qꝛ egritudo causata ex inanitiõe in vno mẽbro pino in toto corpe ꝛ medicamina humectãtia ad illud mẽbruz haberi nõ pñt. iõ nõ est habẽda fiducia eius cure cephalice doloris capitis accidẽtalis.

¶ Sz si dilatatio parua fuerit: tũc assidua solutionẽ vẽtris ex cochijs pillulis multotiens.

¶ Ostendit qñ est curabilis ponẽs curã per medicinas laxatiuas. dicit: si fuerit pua dilatatio. tũc assidua solutionẽ vẽtris cũ pillulis cochijs. Nota causaz: qꝛ dilatatio pua ita pueuit ex humoribus relaxantibus tunicã vueam. ꝛ qꝛ pillule cochie euacuãt flegma faciens illam dilatationem ꝛc. ꝛ hoc intelligendũ est pcedẽte syrupo digõ. ꝛ p illas pillulas intelligit sibi similes. s. aureas ꝛc.

¶ Et cief de fellibus in oculo est mittendus.

¶ Ponit curam per collirium. dicit: cief de fellibus in oculo mittatur recepta posita est supra. causa est: qꝛ hec passio pueuit ex humoribus flegmaticis. ꝛ fella habẽt virtutem exiccandi. ꝛ p hoc intelligit sibi similia vt posita sunt supra in ca. de debilitate visus ex humore.

¶ Qđ si pupilla post pcussionez dilatari cõtingat nõ est inde timẽdũ: qꝛ remouebit. Fiat itaq3 emplastꝝ ex farina fabaꝝ ꝛ camomilla ꝛ euisco cum vino ꝛ aqua.

¶ Ponit curaz quando causatur ex percussione. dicit: ꝙ si pupilla post percussionem possit desiccari: tunc non est timendum: quia curabilis est fiat ita emplastrum ex farina fabarum et camo. et misce omnia cum vino et aqua. Nota ꝙ dictum raß habet verũ ꝙ illud emplastrum competit in processu: sz in principio percussiõis debet poni emplastrum magis repercussiuum. ꝛ põt esse tale. ℞. farine fabarum farine ordei ana ℥. s. olei roß. ℥. ß. vitellorum ouorum bene agitatoꝝ misce cũ succo ẽdiuie q̃rtũ. ß. ꝛ fiat emplastruz mediocriter liq̃dũ. et emplastrũ raß multũ est resolutiuuz et abstersiuum ꝛ mũdificatiuũ ꝛc.

¶ De fistulis que i angulis lachrymalibus fiunt. Cap. 30

c Circa rubricam nota ꝙ fi⸗
stula est vlcꝰ sordidū
concauum exterius amplū inte
rius cū callositate in fundo ⁊ ꝓpter hoc
differt ab alio vlcere oculoꝝ: qꝛ i alijs vl⸗
ceribus ꝗuis sit sordicies nō tn̄ est callo
sitas in ꝓfundo sed in ampulla sepe que
adheret in fundo prohibet generationē
carnis ⁊ cōsolidationem. ⁊ ideo illud so
ramen potest curari. ⁊ nō possumus fi⸗
stulam curare per generationem carnis
vsquequo fistula sit mortificata ⁊ pellis
sit totaliter remota. Scdo nota. fistula
pōt esse morbus per se qū causaᷓ ex hu⸗
moribꝰ fluxis male qualitatis ad angu⸗
lū domesticū lachrymalē versus visum
rōne lachrymis viarū. qū enim hūores
fluxi hn̄t malā qualitatē corrodunt car
nem ipsius lachrymalis ⁊ gn̄at sordicieʒ
⁊ pōt esse fistula qū est callositas in fun
do siue morbo ꝑcedēte. vel pōt eē accn̄s
qū sequiᷓ apostema in angulo lachryma
li qū apostema nō ꝑfecte mūdificatur ⁊
tūc remanēt hūores male q̄litatꝫ corro⸗
dentis ⁊ corrūpentis seu generantis fi⸗
stulā in lachrymali quocunqʒ mō suma
tur eadem est cura vt statim appebit.

c Cum angulus lachrymalis
resultat ⁊ cum premitur sa
nies ⁊ virus ab eo egredia
tur fistulam pati intelligitur.

¶ Determinat de fistula in angulᷓ lachry
malibus. pmo ponit signū. scdo curā di
cit ꝙ qū angulꝰ lachrymalis resudat. i.
decorit aliqd humiduʒ ⁊ qū cōprimitur
sanies ⁊ virꝰ ex eo egrediᷓ fistulam pati
intellige. causa est: qꝛ signū est ꝙ interiꝰ
est mala sanies corrodens carnē lachry⸗
malē ⁊ hec est causa fistule ⁊ non appa⸗
ret extrinsecus nisi modicuʒ foramen et
qū cōprimitur exit multa sanies. tūc est
signum ꝙ est fistula.

¶ Que cū cauterio curaᷓ. de h tn̄ lo
qui plus ē ꝙ huic nr̄o libro attineat.

¶ Ponit curam cum ferro excusando se.
dicit ꝙ fistula illa curatur cum cauterio
⁊ de tali determinatiōe pertinet ad aliū
libruʒ. Fistula causatur dupliciter. vno
modo cura vera. alio modo palliatiua vᷓ
blanditiua. cura blanditiua est soluʒ so⸗
lidare foramen vlceris vt faciunt cirur⸗
gici. ⁊ videtur ꝙ sit curata ⁊ tunc rema⸗
net itus sanies ⁊ causatur per tempus.
aperitur iterum propter saniem intus
existenteʒ ⁊ illud fit per desiccantia ⁊ cō
stringentia. Sed ad curam vnam requi
runtur quattuor. Primo vlceris amplia
tio: qꝛ sicut dictū est in superficie est stri
ctum ⁊ in profundo amplum. ⁊ ideo va⸗
let ⁊ amplietur. i. aperiatur totaliter vt
videatur pars que sit intus ⁊ partes su
perficiei sint ample. ⁊ aliqū fit sicut cuʒ
radice gentiane vel cum medulla sambu
ci que ponitur in foramine ⁊ tūc amplia
tur. Secundo requiritur mortificatio fi
stule. s. ꝙ carnositas que ē i fistula mor⸗
tificetur totaliter: quia sine remotione
illius carnositatꝫ curari nō potest ⁊ hec
mortificatio potest fieri cum cauterio
actuali vel cum medicina corrosiua. s. ꝙ
habeatur ferrum candēs qd ꝯsumat to
tam illam carnositatem vel cū medicina
ꝯsumāte ⁊ ꝗuis tales sint inueterate tn̄
sunt quattuor appropriate ab actoribꝰ.
vna est ista ⁊ est expimētatū a me. ℞. ar
senici rubei attramēti cātaridarum ab⸗
scisis capitibus ⁊ alis. calcis viue. alumi
nis salis armo. subtiliter pulueriʒatorū
an̄. ʒ. ß. in alia littera. ℥. ß. corporentur cū
vrina pueri virginis ⁊ desiccentur ad vm
bram ⁊ ponatur modicū in fistula quo⸗
libet mane ⁊ in principio debet locꝰ mū⸗
dificari. Scdm est ista. ℞. folioruʒ ruthe
agrimonie celidonie an̄. ℥. j. ⁊ ß. ⁊ cōquas
sentur ⁊ bulliantᷓ in lb. ß. aque ardentis
vsquequo redeat ad q̄rtꝫ. j. ⁊ coletur ⁊ co
latura reserneᷓ. ⁊ due vel tres gutte pos
sunt poni in fistula quolibet mane quo
usqꝫ fiat mortificatio. Tertia est ista ⁊ ē
expimētum gordonij. ℞. ʒuc. al. ʒ. iij. viri
dis eris. ʒ. ß. aloes. ʒ. ij. pulueriʒentᷓ subti
liter ⁊ bulliāt in aceto in quo sit dissolu
ta mellis. ℥. j. vsquequo veniat ad spissi⸗
tudinē vnguenti ⁊ ꝙ tenta ponaᷓ in illo
vnguēto ⁊ ponaᷓ in fistula. Quarta est
radix ellebori al. ⁊ eam adde in predictis
⁊ est medicina que ponitur in additione

Raſ mundificare fistulã ab humoribꝰ male qualitatis. prohibentes cōſolidationem pōt fieri dupliciter. p̄mo mō fit cum ydromelle facto ex aqua ruthe ⁊ ex rubro roſato colato. Secundo tamē vino ſtiptico calido ⁊ ſi nō inuenia tur ſtipticum ꝙ bulliatur in roſ et eſt bonum mundificatiuum. ⁊ ſi ſentiatur ardor ex eradicatione diſtilleṫ albumen oui fortiter agitatū in fiſtula. Conſolidatio ⁊ carnis regñatio pōt fieri cum alijs duobus. p̄mū eſt. ℞. aloes olibani ſarcocolle nutrite in aqua feni: ſubtiliter pulue. añ. ʒ. ij. olei roſ. ℥. ij. i al'. ʒ. ij. cere q̄rtꝫ. ſ. fiat vnguētum. Scōm eſt pul. potus radicꝫ yreos: multū enim laudat auicꝫ. euz in q̄rto cano. ⁊ gordonꝰ ponit aliqñ potum qui curat dictam fiſtulā in quocūꝗ loco ſit. ℞. folioꝝ agrimonie foliorū oliue ſiccarū ceterac politrici. añ. M. ij ꝯquaſſenṫ ⁊ bulliant in quattuor libris vini al. vſquequo redeant ad lib. iij. colētur ⁊ colatura reſeruetur ⁊ accipiat vinum gobellū quolibet mane vel mediū gobellum.

¶ Nos tamē iam ei adinuenimus medicamen quod ſi adhibitum fuerit: ipſam ꝑ multos mēſes adeo tardare facit vt eger ſanꝰ videaṫ. Medicamē aūt illō eſt. ℞. aloes thuris ſarcocolle ſanguis draconis balauſtie antimonij alumis oīū. añ partes eq̄les. ꝫiniar quātum eſt quarta ta pars vniꝰ fiāt ex eis cief. Cūꝗ neceſſe fuerit fiſtula in tantū premaṫ vt quicquid ſaniei in ea ꝯtineṫ egrediatur. deinde infirmus ſuꝑ latus in quo non eſt fiſtula iaceat ⁊ de predicto cief aliq̄d diſſoluaṫ in aqua de q̄ in angulo lachrymali tres gutte aut quattuor intimarizenṫ magno exiſtente interſtitio inter ꝓiectionē vnius gutte ⁊ alterius: quo facto eger per tres ſic iaceat horas. In mane quoꝗ ſequenti die ſimiliter fiſtula bene premaṫ ⁊ fiat eadē cura quod per hebdomadā vnā fieri ꝯuenit ⁊ etiam tādiu donec fiſtule nihil egrediatur cū ꝓmitur. Ex hac nāꝗ cura locus multis menſibꝰ ſiccus ꝑmanebit. De curis oculoꝝ quātū huic loco neceſſarium eſſe putauimꝰ iam ſatis dictū eſſe credimus. Alia vero que ſunt de curis que per ferrum exercētur dimittamꝰ: q2 multis īdigēt medicaminibꝰ. Sunt aūt quedā ex eis que in locis in quibus de decoratione tractabimus ⁊ ſanitatis cuſtodia continentur.

¶ Ponit curā per colliria. ⁊ p̄mo ponit modū adminiſtrandi. ſcd̄o excuſat ſe: dicit: nō inuenimus medicamē ꝙ ſi fuerit appoſitū facit apparere fiſtulā curatā ⁊ ſanā ꝑ mltos mēſes ⁊ ē illō. ℞. aloes thurꝫ ſarcocolle ſan. dra. balauſtie antimonij aluminis oīum ꝑtes equales. ſ. añ. ʒ. j. floꝝ eris q̄ntum eſt ſecunda pars vnius fiat cieṫ ex eis ⁊ fiſtula crematur ⁊ ſanies tota egrediatur. Deinde iaceat infirmus ſuper latus in quo non eſt fiſtula ⁊ de predicto cief aliquid in aq̄ diſſoluatur de q̄ in angulo lachrymali tres vel quattuor gutte diſtillentur at debet fieri magna mors inter proiectionē vnius gutte ⁊ alteriꝰ quo facto eger ꝑ tres horas ſic iaceat: in ſequenti die iterū fi fiſtula comprimatur vt prius ⁊ ſic debet fieri per vnam ebdomadam ⁊ tā diu donec a fiſtula egrediatur quando premitur ſan. et tunc excuſat ſe ſicut eſt dictum de cura oculorū q̄ntū ad preſens: q2 multa alia poſita ſunt in locis vbi determinat de curatiōe. Nota q̄r evꝫ. cā ē: q2 illō colliriū duas habet ꝓꝑetates. ſ. virtutem cōſumendi: q2 ibi eſt flos eris ⁊ alia ſimiliter ſunt conſolidantia ⁊ regenerant carnem. ſed tamen non eſt vera cura ex eo: q2 locus intrinſecus nō eſt mundificatus. verum eſt ꝙ illud colliriū habet virtutē ꝯſumendi reſoluendi ⁊ carnem regenerandi. Equales vt. ʒ. ij.

sunt. Nota emplastrū de quo dicit Gal. q̄ in fistula mirabiliter operatur. R. ace ti de vino fortissimo ꝛ clarissimo olei ne nufar. qđ inuenire poteris amborū añ. lib. ij. ꝛ ß. litargiri puluerizati ꝛ cribel lati vt alcool lb. j. coquant̄ die integro donec magnū ꝛ relucens fuerit. Deinde ex eo fiant tente ꝛ dimittant̄. dicit enim q̄ hoc emplastrum vehemēter sine mor dicatione desiccat ꝛ conglutinat plagas recentes dum sunt sanguinolente.

¶ De dolore aurium. Cap. 31.

Circa rubricā nota q̄ cū duplex ē dolor au riū sic alioꝝ mēbroꝝ. s. mala cōplo ꝛ solo ɔtinuitatꝭ. mala cōplo ē du plex q̄dā sine materia q̄dā cū materia vt ca. vl' frā vt dolor causat' a vēto frigido vel ca. vt de alijs reb' itrinsecis vl' extrin secis ca. vl' fris. mala cōplo cū materia pōt esse cū apostemate vl' sine apostema te sicut i caplo appebit. ꝛ pt fieri ex quo libet hūore. s. flegmatico sanguineo co lerico ꝛ melācolico. vñ notādū ē q̄ dolor cātus ex co. est maior q̄ cātus ex sangui ne: ꝛ maior ex sanguine q̄ ex flegmate: ꝛ maior ex flegmate q̄ ex melācolia. Alter est dolor cātus ex solōne ɔtinui ꝛ est du plex. q̄dā est q̄ causat̄ ex vēto extēdente vt pꝫ in tonitu ꝛ sonitu. ali' est q̄ cāt̄ ex malo hūore corrodēte ꝛ incidēte solōnē ɔtinui vt pꝫ in vlcere auriū. ꝛ ras i isto caplo determiat de vlcere auriū cāto ex vētositate ꝛ ex mala cōplōne cū aposte mate vl' sine: q2 isti dolores pl'ies ɔtigūt. Dolor cātus a mala cōplōne sine mate ria curat̄ eodē mō sicut a mala cōplōne cū materia: nisi q̄ ibi nō cōpetit euacua tio vt supi' declaraui. Ali' est ēt dolor au riū cātus a solōne ɔtinui. s. a cā extrinse ca. nota scđo q̄ triplex ē actio lesa auriū s. actō diminuta corrupta ꝛ ablata. Actō diminuta ē qñ pcipit̄ res eodē mō quo ē diminuta vt si audit̄ son': tūc nō bñ p cipit̄ ꝛ dr̄ semisurd'. ꝛ dr̄ a rasi in medio capli surdastri. Sꝫ actio ablata ē qñ vn' sonus pcipit̄ ꝛ vocat̄ surditas. Sꝫ actio corrupta ē duplex. q̄dā in q̄ corrūpit̄ bo na dispositio mēbri vt si auris: vt qñ cor rūpit̄ bona cōplo ꝛ de vita vino ꝛ de tali dolore determinat hic ras. Alia ē corru pta in q̄ apphēdit̄ aliter q̄ sit vt si appre hēdat̄ son' vbi nō ē ꝛ sic determinat i se quenti caplo de sonitu ꝛ tinnitu auriū. vñ credūt q̄ son' sit ꝛ nō ē. Alia est actio corrupta i q̄ corrūpit̄ debita pportio ad obiectum. vt in sono terribili vt in toni truo ꝛ de tali nō loq̄tur hic ras: q2 talis actio corrupta facil'r remediat̄ cā cessāte.

Si cum dolore qui fit in aure fuerit iflatō ꝛ pulsatio ex ce phalica erit minuēdus. ꝛ ole um rosa.

¶ Determinat de passiōib' auriuꝫ. dicit: cū dolore q̄ fit in aure fit inflatio ī facie ꝛ pulsatio sanguinis: ex cephalica ē mi nuēd'. Nota cām ptis: q2 ista sunt signa q̄ talis fit a sanguine vl' a co. q2 sicut ar dor demōstrat sanguinē vl' co. ita pulsa tio signat mltitudineꝫ sanguinis: q2 fit ebullitio sanguinis in venis ꝛ arterijs ꝛ qñ est dñium sanguinis cū alijs humo rib' ɔpetit flobothomia de cephalica: q2 imediatius enumerat q̄ aliqua alia ve na intelligit de parte in qua est dolor.

¶ Et oleum de floribus salicis te pidum cum pauco aceto: est imitten dū. lac quoq3 ita calidū vt ex mamil la egredit̄ imittēdū erit mltotiens.

¶ Ponit curā p iniectiones. dicit: q̄ oleū rosꝭ ꝛ oleū de salicib'. s. floribus ei' cū ace to modico auri imittendū est: lac quoq3 cū egredit̄ de mamilla mltotiēs destil landū ē i aure. Nota pmo q̄ ad iniectio nē que fit in aure. vj. ɔditiones reqrunt̄ ꝛ aduerte q2 periculū esset al's. pma ē q̄ illđ qđ imittit̄ in aure nō sit ca. nec frigi dū sꝫ sit tepidū. nō sit frigidū: q2 auris ē mēbrūꝫ neruosum: q2 tūc inducerent̄ no cumēta: q2 frigidū est inimicuꝫ neruis. nec dꝫ esse ca. q2 ca. habet resoluere aerē inclusum ꝛ cōsumere in ipsa aure que ē sibi ɔueniens. q2 rōne illius percipit̄ so nus. Scđo requirit̄ q̄ illud qđ iniicit̄ sit i parua quātitate ꝛ al's timēdū esset q̄ si aliq̄d remaneret putrefieret. Tertio q̄

stet modico tempore: quia non debꝫ morari vltra .iij. horas. ⁊ ē glosa Gordonij. per qđ aūt debet expelli dicetur inferi⁹. Quarta conditio est ꝙ anteꝙ̄ medicina inijciatur ꝙ alia expellantur si contingat: quia timendū esset ꝙ ꝑma corrūperetur. Quinta conditio est ꝙ quādiu aliquid mittetur in aurē patiēs iaceat super partem sanam: vt melius vadat ad locū ad quem debet ire. Sexta ꝙ anteꝙ̄ inijciatur corpus sit bene mūdificatū. ⁊ ideo multū fugio iniectionē: quia quandoqꝫ non bñ expellit̄ q꞉ locus est tortuosus ⁊ licꝫ fiat illud emplis ⁊ suffumigationib⁹ nūqꝫ est error. Nota quare inie ctiones ⁊c. causa est: q꞉ illud oleuꝫ habꝫ remouere malā q̄litateꝫ materie vt col. ⁊ cum hoc habet sedare dolorē. Ponitur modicū aceti vt virt⁹ aceti penetret ad loca. et dꝫ poni q̄rta pars aceti vt supra est visum. aliqui ponūt .s. parteꝫ quare lac mulierꝫ cōpetit: quia infrigidat mūdificat ⁊ dolorē sedat: per illa intelligit similia. ⁊ sunt duo que sedant dolorē. s. iniectio albu. oui bene agitati: similiter oleum violaꝝ cū modico cāphore.

¶ Venter preterea ex mirabol. citrinis ⁊ scamonea ⁊ aloe vehementer soluatur. qđ hoc mō fit. ℞. mirabol. citri. ℥. xx. ⁊ puluerisate in duab⁹ lib. aque coquātur donec ad duas tertias vnius lib. redeant. ⁊ colētur. post hoc sumantur aloes. ℥. j. scamonee sexta pars. ℥. vnius. aggregentur cū rob de citonijs ⁊ fiant ex eis pillule que ꝑ duas horas añ decoctioneꝫ sumātur deinde bibatur decoctio.

¶ Ponit curam per medicinā laxatiuaꝫ. dicit: ꝙ venter dꝫ laxari cum mirabolanis citrinis ⁊ scamonea ⁊ aloe dissolutꝫ ⁊ debꝫ ꝑmo mō fieri vt mirabolani puluerisent̄. ℞. mirabolāoꝝ citrinoꝝ. ℥. xx. ⁊ in duab⁹ lib. aque decoquātur donec ad duas tertias ptes vni⁹ lib. redeant ⁊ colētur. post hoc sumantur. ℥. ij. scamonee sexta ps. ℥. vni⁹ aggregētur cuꝫ rob de citonijs ⁊ fiant ex eis pillule ⁊ ꝑ duas horas ante decoctionē sumātur. deinde bibatur decoctio. rob. i. succus inspissat⁹ ꝑ decoctionē circa qđ nota ꝙ in dolore auris ꝓuenientis a materia ca. qñ est intēsus dolor nō competit aliqđ digestiuū q꞉ materia est furiosa rōne accidentium ⁊ rōne doloꝝ. ⁊ iō statim dꝫ dari medicina laxatiua fortꝫ: in medicia raš vel medicina posita supra ī ca. de cura doloris capitis ꝓuenientis a materia ca. q꞉ raš non ponit directiua nec correctiua redeat. s. decoctio ad. ℥. viij.

¶ Or si dolor non quieuerit paruꝫ opij in oleo rosa. resoluti in aurem mittatur.

¶ Ponit curam doloris auris quādo est in vltimata malicia. dicit: ꝙ si dolor nō quieuerit paꝝ opij in oleo roš. dissoluti in aure mittatur. Nota q̄re valet illud. causa est: q꞉ non valet ad remittendū vl̄ remouendū malā qualitatē facientē dolorem: imo remouet sensuꝫ membri stupefaciēdo: ideo valet duob⁹ modis vt dictum est supra: verū est ꝙ ꝑiculosuꝫ est. ⁊ ideo non debet administrari nisi in casu desperato.

¶ Et si pulsatio redierit ⁊ trib⁹ diebus ꝑseuerauerit oleuꝫ sisaminū in quo anatis aut galline adeps fuerit resolutus in aurē sepe mittat̄. ibi nāqꝫ ē pustula q̄ maturatiōe īdiget.

¶ Ponit curaꝫ doloris auris ꝓueniētis ab epate ca. dicit: si pulsatio redierit et tribus diebus ꝑ̄sauerit siue durauerit oleum sisaminū in quo anatis vel galline adeps fuerit dissolut⁹ ī aure sepe mittatur ibi. nāqꝫ est pustula que maturatione indiget. Nota ꝙ maturatiuū apostematis aurium differt a maturatiuo aliorum membroꝝ in duobus. Primo in repercussione siue reꝑcussiuis: q꞉ in apostemate alioꝝ membroꝝ competunt in principio reꝑcussiua: sed in apostemate aurium nullo mō: quia illa materia rediret ad cerebrum ⁊ incorporaret mortē similiter nec pōitur emūctorium retro aures: imo emplastra attractiua ab extra. Scđo quia maturatiua alioꝝ mem

brorum debet eſſe ca. ⁊ hu. vt dicit Auer. v. colliget. c. de maturatiuis apoſtematum. in epate aũt auris: imo pertinet aliquod ſiccum. ideo debet poni aliq̃d ad conſeruationẽ ipſius cõplexionis: vt dicit Gali. v. de ingenio ſanitatis vbi improbat vnum medicum qui fuit vocatꝰ ad regem ⁊ ponebat ca. ⁊ hu. in apoſtemate auris. ⁊ increpabat eum quia non ponebat ſicca. Scd̃o nota ꝙ cauſa partꝫ eſt: quia pulſatio fit ex aggregatione ſaniei: quia fit ebullitio ĩ materia. et quia illa cum oleo roſa. ſunt maturatiua. ideo cõpetit talis iniectio in apoſtemate aurium. ⁊ per illud intelligit ſimilia ⁊ illd̃ ſit ſine ab ĩtus ſiue ab extra applicetur. ℞. farine ſubtilis frumẽti quartꝫ. ß. muſillagis fenugreci lini añ. ℥. ß. pinguedinis anguille duꝫ aſſatur. ʒ. ij. litargiri ceruſe olibãi pl̃uerisatoꝝ añ. ʒ. v. ⁊. ß. olei ſizamini. ʒ. ij. miſceãtur oĩa ⁊ fiat emplaſtrum mediocriter liquidũ: ⁊ ſi apoſtema ſit de materia frigida ponitᷣ plus de muſillaginibꝰ: ⁊ loco pinguedinis anguille ponitur axũgia anatis vel vulturis flegmon. i. apoſtema calida.

¶ Cum autem dolor quieuerit putredo iã tunc collecta erit. idcꝫ plus ſubito ex ĩſpirato de aere egrediatᷣ.

¶ Ponit ſignuꝫ aliud quando ſanies eſt collecta. dicit: cuꝫ dolor quieuerit putredo iam erit. ideocꝫ poſt ſubito ex ĩſpirato de aere egrediatur. cauſa partis eſt: quia ſanie gñata remota eſt equalitas materie que erat cauſa doloris. ⁊ id̃o generata ſanie ceſſabit dolor. iuxͣ illũ amphoriſmũ circa generationẽ ſaniei.

¶ Cũ aũt dolor ĩ aure ſit poſt faſtidioſam ſacietatẽ. aut poſt vẽtos frigidos oleuꝫ in quo ruta aut cepe cocte fuerint in aure diſtilletur.

¶ Ponit curam doloris ꝓuenietis a materia frigida. p̃mo per iniectiones dicit: cum autem dolor in aure fuerit poſt faſtidioſaꝫ faſtiditatẽ aut poſt vẽtos frigidos oleum in quo ruta aut ſepe cocte fuerint in aure diſtillentur. Nota ꝙ olla impleatur oleo rute et ponitur ſupra cineres calidos ⁊ aliquãdo mittatur in aure. Nota quare illud oleuꝫ valet. cauſa eſt: quia eſt multũ ca. ⁊ reſolutiuũ et conſumptiuũ ⁊ mundiſſimũ rute ⁊ integre corpore prius purgato ⁊ euacuato cũ medicinis dictis ſupra in ca. doloris capitis. ⁊ per illa raß intelligit ſimilia. et inter alia ſunt tria mihi expta. Primuꝫ eſt ſuccus ligni fraxini quãdo ponitur ſupra ignem diſſoluatur liquor. ⁊ ille reprimatur in aliquo vaſe. ⁊ ponũtur due vel tres gutte in aure ĩ dolore ca. a mala frigida. Scd̃m eſt ⁊ eſt experimentuꝫ Auicẽ. ſuccus rute cuꝫ modico mellis ⁊ caſtorei. Tertium eſt experimentũ Ioh. ebeme. oleum colloquin. ſ. ꝙ oleuꝫ bene bulliat cum colloq̃n. ⁊ illud oleũ diſtilletur ⁊ eſt mirabile.

¶ Et ſi hoc non ſuffecerit oleuꝫ in quo turbith coctum fuerit diſtilletᷣ.

¶ Ponit curã ad remediũ. dicit: ꝙ ſi hec non ſufficiant oleum in quo turbith coctum fuerit diſtilletur. cauſa eſt: q2 turbith non ſolum valet contra materiaꝫ flegmaticã cõſumẽdo: imo etiã euacuãdo. ⁊ ideo magis valet ꝙ̃ p̃mũ: q2 primũ habet virtutem reſoluendi ⁊ conſumendi tm̃.

¶ Aut oleũ de lilio ſumatur ⁊ cuicꝫ ℥. ſ. ex ea miſceatur euforbij recẽtis ʒ. j. ß. caſtorei. ʒ. j.

¶ Ponit aliud remediũ. dicit: yreos vel de lilio ſumatur et cuicꝫ ex eis miſceatᷣ euforbij recentis. ʒ. ſ. cauſa eſt: quia habet virtutes conſumendi confortandi ⁊ reſoluendi: q2 ſunt calida in quarto ycumen. i. de yreos vel de lilio eo. ſ. oleo.

¶ Sed ſi hoc non ſuffecerit venter ex pillulis cochijs ſoluatur. patiẽs quocꝫ balneum ingrediatur in quo ſudet. vinum quocꝫ vetus ⁊ forte ei tribuatur.

¶ Ponit curam per medicinas baluei et potum vini. dicit: ꝙ ſi non ſufficiant vẽter ex pillulis ſoluatur cochijs infirmus balneuꝫ ingrediatur vſquequo ſu

det. vinū quoq; vetus et forte ei tribuat. causa est: quia postq̄ nō sufficiūt illa vi deť q nō solū peccat coniūcta: imo añs materia in cerebro rōne cui⁹ fluit ad au res: iō bonū est q euacuat materia añs in cerebro pcedēte syrupo digestio dicto supra. Sed q̄ est cā q̄re post euacuatōes dz administrari bal. cā est: q: resoluit resi duū materie. q̄re potatio vini: q: hz pfor tare et dz admistrari in parua quātitate vt nō generet multos vapores.

¶ Si autē cū dolore auris sonitus et tinnitus fuerint atq; vētositas: pa nicum siue miliū in sartagine torre factū calidū multotiēs supponat.

¶ Ponit curā p epithimata. dicit: si aūt cum dolore auriū fuerit sonit⁹ vel tinit⁹ atq; ventositas panicū siue miliū in sar tagine ca. m/totiēs supponat. causa est: quia ista habēt resoluere illā ventosita tē et miliū hz resoluere sine attractiōe. et p illud intelligit sifla sicut expimentū Gordonij. Sed sacculus de betonica sic ca/vel sacculus de aniso vel cimio. et sic habet psumere et carmiare ventositatē vt faciūt vetule. verū est q est dubium nisi corpus sit bñ mūdificatū. et ideo cuz in plus attrahit a cerebro ad nares q̄ dissoluit nisi corpus sit mūdificatū: va let etiā miliū torrefactuz vt hūiditas q̄ ibi est psumatur vt tu scias pare cepam in cineribus in cuius appositione oleuz fit appropriatū. s. costinuz sisaminū ca nabinū: talis vbi cepa ponitur in pāno factis mirabiliter valz ad remouenduz dolorem auriū/pcipue duz a materia fri gida vel ventositate.

¶ Auris quoq; super vaporē aque in qua sint cocta mentastruz et stica dos arabicus et sansucus teneat.

¶ Ponit curā p suffumigationem. dicit: auris quoq; super vapores aq̄ in aq̄ sit coctū mentastrū et sticad arab. et sansuc⁹ teneat. cā est: q: ista suffumigatio mul tum valet resoluere ventositatē.

¶ De castoreo preterea et euforbio in oleo sambucino dissolutis quorū vnūquodq; quattuor gra. ordei pon deris in aurem mittatur.

¶ Ponit curam per iniectiones. castoriū quoq; et euforbiū i oleo sambucino disso luto: quorū vnūquodq; quattuor grana ponderent auri fiat imissio. causa est: q: ista duo multū resoluunt ventositates et alia etiam predicta que in pdicto casu competūt: vt oleū scorpionum.

¶ De sanie in vlcere auriū. cap. 32

Circa rubricaz nota q triplex est sanies au riū. Primum est morbi pdicti vt apostematis ex cui⁹ ruptura sanies remanet in aure et p pñs vlcus. Scda ē supfluitas descendens a cerebro ad ipāz aurem que nunq̄ a calore naturali dige ritur et cōuertitur in saniē. Tertia cau sa ē debilitas virtutis in mutatiōe dige rere non potentis: nec conuertere nutri mentum in sui naturā: et tunc remanet ibi aliqd supfluuz et conuertit in saniē.

Cum pus ab aure egredit ydromel tepidum multo tiens in vna die in aure est distillandū. Deinde hoc medicamē optime faciens ad hoc est imitten dum. ℞. sarcocolle aloes et san guinis draconis thuris squame fer ri ziniar. omnia in aceto dissoluātur et in aurē mittātur aut liciniū melle illinitū i pdictis intingat. et sic imit tat. paties itaq; ex hoc medicamie et hydromelle medicet dōec san⁹ sit.

¶ Hoc est aliud ī casu i quo ponit cura vlceris et saniei auris. et pmo p mūdifica tiuū. dicit cū pus ab aure egredit ydro mel tepidū multotiens vno die in aure distillanduz est. ydromel. s. pauce com mixtionis. Nota q auris pōt mūdifica ri a sanie dupl̄r. vno mō p ea q̄ applicāt ab ex̄. Alio mō cū illis q̄ ab itra. ab ex̄ cū empl̄o attractio forti: cui⁹ recepta pt eē talis. ℞. galbāi. ʒ. ij. armōiaci tereben tine cere añ. ʒ. ß. cerapini. ʒ. ij. succi sepe

3.j.τ ß.mirre castorei añ.3.ʃ. puluerizan
da puluerizent̃ misce oia ad modũ ex co
crocei malexãdo cum oleo laurino.alio
mõ cũ illis q̃ applicant̃ abintra.vnũ est
mel quod ponit ras̃ cum pãnis mũdis.
sed meli⁹est emplastrũ.scõm est vinũ ca.
τ fit frequenter cumvino calido.Sʒ ter
tiũ est idromel.qñ materia est multum
frigida.q̃rtũ est succ⁹foliorũʒ oliue cum
melle τ est expimẽtũ auic̃.τ dicit: ꝙ est
vltimũ in sanie auris. Quintũ est vinuʒ
decoctõis bethonice. vltimũ de aq̃ pisci
um salitoꝝ vel oliuarũ salitaruʒ.Deinde
tũ ponit curam ꝑ consolidantia.dicit:de
inde hoc medicamẽ optime facit ad hoc
est auri imittẽdum.℞.sarcocolle aloes
san.dra.thurĩ squame ferri sumat ex eo
in aceto dissoluatur et in aure dimitta-
tur τ lichinium melle illinituʒ in predi-
ctis intingatur τ imittatur pa. itaqꝫ ex
hoc medicamine ydromell' medicet̃ do-
nec sanus fuerit. Nota prio causam par
tis: q̃ hec medicina est partim ꝯsumpti
ua materie: q̃ aliq̃d remãsit. filr est ptiũ
vnitiua τ ꝯsolidatiua ꝑpter san.dra.oli
banũ squama ferri. itaqꝫ incorporentur
cum modico mellis recentis τ tenta po-
nitur ibi τ ponitur intra . Scõo nota ꝙ
sanies τ vlcus qñqꝫ prouenit a materia
ca. qñqꝫ a materia frigida. si a ca. compe
tit tale ꝯsolidatiuum τ ꝯsumptiuuʒ sa-
niei.℞. squame ferri frixi in sartagie et
tincte quinquies in aceto τ acetũ inouã
dum.3.ij.olei ros̃.q̃rtĩ.ß.cere q̃rtĩ.ß.fiat
vnguẽtũ τ tenta in eo ĩfusa in aure ĩmit
tatur τ bulliat in oleo ros̃.τ modico ace
ti τ decolatur inijciẽt̃ in aurem due vel
tres gutte. τ si prouẽit a materia frigida
tale ꝯsolidatiuuʒ cõpetit.℞. mirre.3.ij.
castorei aloes añ.3.ß.olei laurini q̃rtĩ.ß.
aceti.3.ß.cere q̃rtĩ.ß.fiat vnguẽtum. Si
autẽ sit fistula facta in aure inijciatur
fel taurinum cum vrina pueri virginis
vel vino decoctiõis olibani .in alijs elle
bori albi multũ ibi vʒ in passiõib⁹ auriũ
vel ea que dicta sunt in fistula vel illud
expimẽtũ Auic̃.℞. vini rufi.3.ij.mellis
3.ß.pul̃.ellebori albi.3.j.τ.ß.misceãt̃ τtẽ
ta in ꝑdictis infusa in aure mittatur et
semꝑ equaliter.ſ.3.j.

De tinitu τ sonitu auriũ. Ca.30.

Circa rubricã nota ꝙ instrm audit⁹ est du-
plex.quoddã est mãdans vt
neruus descendens a cerebro ad aures q̃
destruit spũm aĩalem.aliud est recipiẽs
vt auris cum aere sibi cõnaturali existẽ
te in ea.Scõo nota ꝙ duplex est cã soni
tus auris.quedã est extrinseca vt vent⁹
mouẽs aerẽ cõnaturalẽ aurẽ ingrediẽs
ex cui⁹motu causat̃ son⁹.alia ẽ cã itrinse
ca τ ẽ duplex . vna ẽ acuitas sẽsus q̃ cãt̃
ex acuitate τ claritate spũũʒ τ magis vi
get ꝑcipue in ieiuno. Alia cã ẽ vẽtositas
q̃ causat̃ a materia exñte ĩ cerebro q̃ fran
git aerẽ cõnaturalẽ auris τ ex ei⁹fractio
ne causatur sonus τ hoc est vt plurimũ.

Et fortasse quandoqꝫ con-
tingit ex subtilitate sensus
auditus τ eius claritate cu
ius signum est ꝙ in tempore famis
augetur τ in hora satietatis τ ebrie-
tatis minuitur que propria non idi-
get cura nisi supfluitateʒ obtineat.

In isto caplo determinat de sonitu au
riũ.dicit fortasse: qñqꝫ ꝯtingit ex subtili
tate τ claritate ipsi⁹ sensus audit⁹ cui⁹ si
gnũ ẽ ꝙ in tpe famis auget̃: ĩ hora ebrie-
tatĩ τ saturitatĩ diminuit̃ q̃ ꝑpe ñ idiget
cura nisi vt a supfluitate abstineat. cã ẽ
q̃ qñqꝫ sẽsus ẽ nimis acut⁹ τ fit qñqꝫ fra
ctio: siue mot⁹ꝑcipit̃ τ meli⁹in ieiuno: q̃
tũc nõ ipedit̃ a vaporibus τ tũc indiget
cura: quia tunc nõ causatur ex egritudi-
ne sed ex fortitudine virtutis.

Tunc enim de opio dissoluto in
oleo immittendũ est q̃tum duo gra
na ordei ponderant.

Ponit curã qñ ꝑuenit a sbtilitate sen-
sus.dicit enim tunc de opio dissoluto in
oleo mittẽdũ est quãtum duo g̃na ordei
põderarẽt. cã alioꝝ est: q̃ illõ opiũ igros
sat spũs τ remouet sensuʒ stupefaciẽdo
sʒ est periculosum. sed accipiant̃ g̃na pi-
ni τ castorei vt dicit Auic̃.τ infundãtur

cum aceto deponitur in aure.

¶ Si autem hec cum grauedine capitis et auditus debilitate affuerint oleū de semine raphani et oleum de amigdalis amaris et oleum ros. in quo castoreum fuerit resolutum sunt immittenda.

¶ Ponit curā quē puenit ex vētositate. dicit: si aūt cū grauedine capitis vel audit' affuerit oleū de se. raphani et oleū de amigdalis amaris oleū ros in quo castoreū fuerit resolutū sunt imittēda. nota q̄re vz. cā est: q: illa olea ɔsumunt ventositates sicut oleū de raphano in aqua ei' dissolutū mirabiliter vz. et oleū scorpionis et oleū costinū vel oleū de castoreo et oīa olea dicta in caplo de dolore auriū causato ex materia frigida.

¶ Auris quoqz superponenda est vapori aq̄ in qua sansucus sticados arabicum absinthium mentastrum origanum cocta sint.

¶ Ponit curā p suffumigatōes. dicit: aures q̄z supra vaporē aque in q̄ sit sambucus sticados. arab. absinthiū mētastrū origanū cocta ponēda sunt. cā est: q: illa ɔsumūt vētositates et vz suffumigatio bethonice qm̄ gordoni' hz cordialē et ex foliis lauri. et gordoni' dicit q bethonica ē calida i tertio gdu. et vz in tinnitu iuxta modū sue exhibitionis. sz si folia comedant de mane vl' q bulliat in vino et q recipiat fum' vl' q succ' eius colatus tepidus aurib' inijciat. Si aūt tinnit' fuerit propter stomachum q bethonice addatur absinthium.

¶ Et venter multotiens ex pillulis cochijs est soluēdus. Et cibaria minuenda et vinum dimittendum.

¶ Ponit laxatiuā et nutriētia ex pillīs cochijs mltotiēs vēter ē soluēdus et cibaria sunt diminuēda et vinū ē dimittēdū. Nota q̄re vz. cā ē: q: pille cochie euacuāt materiā ex q̄ cāt vētositas flegmatica. et nō opz dare multū vinū: q: ē vaporosū et egro dissolueret materiā. Deinde pōit curā p lichinū. i. tētā. sententia est clara et patet in textu. causa est: q: valet a primis q̄litatibus et a tota specie et plus est appropriatuz auri q̄ alteri membro etc.

¶ De grauedine auditus. Cap. 31.

Circa rubricaz

nota q duplex ē surditas q̄dā ē naturalis et ē duplex. q̄daz cāt ex lesiōe orgāi. i. mala cōplone auriū vel solone ɔtinui et ē icurabilis. Alia cāt ab opilatione causata ex supfluitatib' q̄ veniūt a pncipio gn̄atōis ad aurē et talis ē curabil' Alia ē accn̄talis et illa ē duplex. q̄dā recēs an̄ duos ānos et ē curabil'. alia ē antiq̄ post duos annos et ē curabilis. Nota duo. pmo q hic sumit g̃uitas auditus generaliter ad actionem diminutam et ablatam: q: in vtraqz sunt eedem cause cum sunt fortiores in ablata.

Cum in auditu ɔtingit grauitas ɔsiderādum est an sit ibi sordicies que vocatur cera que fit in aure que si inueterauerit mundet aut cuz medicinis sm̄ q prediximus: aut cum cura manus.

¶ Hoc ē caplz in quo determinat de grauedine audit' et dicit prio curā q̄ venit ex sordicie auriū et dicit cū in auditu ɔtigit g̃uitas ɔsiderādū ē an sit ibi surditas q̄ vocat cera q̄ fit in aure q̄ si ibi inueterauerit mundet aut cū medicinis q̄s diximus aut cō cura manus. Circa qd nota vel surditas est in pua quantitate vl' in multa. si in pua et si in supficie aurꝫ tunc pt remoueri cū manu vl' alio instrō. si sit mlta et intrinsecus dz remoueri cū medicina solutiua colere et cū medicina applicata ab extra. i. medicina mūdificatiua. et idromel vt intelligit Ras.

¶ Si āt sordicies nō affuerit. et euenerit hoc post satietatē fastidiosā q̄ eā pcussit. aut egritudinē acutā aurꝫ ponēda ē sup vaporē aq̄ i q̄ ea q̄ pdiximus cocta fuerint traiectorio interposito quousqz vapor ascendat.

¶ Ponit curam qñ dolor ꝓuenit ex alijs causis. ꝛ p̄mo ex repletione. dicit: si autē sordicies nō affuerit ꝛ venit post saturitatē fastidiosam que causa p̄cessit añ acutā egritudinē auriū ponenda est supra vapores aque in qua ea q̄ dicta sunt cocta sūt traiectorio iposito quousq; vapor ascendat. causa est: q2 tunc ꝓuenit a ventositate causata a materia frigida. qd̄ ptz: q2 ꝓuenit a repletiōe antiq̄ et q2 ille herbe ꝯsumūt illā materiā frigidaz: ideo valet sacculus cōmixtus ex milio torrefacto.

¶ Qd̄ hoc modo fieri cōuenit. Res aūt iste in cucuma habēte os acutuz coquātur deinde traiectoriū ori cucume supponatur. ꝛ ne vapor egredi possit pānis inuoluat̄ ꝛ auris super os traiectorij ponatur. Istud p̄terea cief in aurem mittat̄. Qd̄. ℞. colloquintide. ʒ. j. baurach tertiā. ʒ. vni⁹ castostorei aristo. ro. succi absinthij oium añ. ʒ. ß. costi quartā. ʒ. vni⁹ euforbij sextaz. ʒ. vnius. fell' vaccini quātū sufficit ad p̄dicta conficiēda. fiant ex eis cief. Cūq; necesse fuerit sumatur vnuz in oleo de amigdalis amar3 resolutū ꝛ imittatur auri. hoc eñ valde vtile existit dolori flegmatico ꝛ vētositati ꝛ sonitui ꝛ tinitui qui ex grosso fuerit: ꝛ surditati q̄ est ex grossis humorib⁹.

¶ Ponit modū faciēdi suffumigationē. dicit: ꝙ hoc mō ꝯuenit fieri res cū cucuma hñte os acutū coquat̄. deinde traiectoriū ori cucume supponat̄ vt ne ille vapor egredi possit pannis obuoluatur' ꝛ auris supra os traiectorij ponat̄. Nota ꝙ hic ponit modū faciēdi suffūigatoriū vnde suffumigatoriū d3 sic fieri: ille herbe ꝛ silia debēt bulliri in aliquo liquore ꝛ olla stricti orificij ꝛ supra ollā ponatur illud instrumētū cū quo ponit̄ vinū in amphora vel ꝯsil'e/sicut scutella pforata. ꝛ caput cāne d3 intrare i aurē et d3 bñ coopiri os olle cū3 illo instrō ne possit fumi⁹ exire nisi p istā cānam ad aurē. Aliud tale cief in aurē mittat̄. ℞. colloquintide. ʒ. j. baurach tertiā p̄tē. ʒ. vni⁹ aristol. ro. succi absinthij oiu3 añ. ʒ. ß. costi quartā p̄tē. ʒ. vni⁹ euforbij sextaz p̄tē. ʒ. vni⁹ fellis vaccini quātū sufficit ad p̄dicta ꝯficiēda fiat ex eis cief cum quo si necessariū fuerit vnū in oleo amig. amararū resolutū auri imittat̄. hoc eñ valde vtile existit dolori flegmatico ꝛ vētositati ꝛ sonitui ꝛ tonitrui q̄ ex grosso vento fumūt ꝛ surditati ex grossis hūoribus.

¶ Ponit etiā curā per iniectiōes collirij qñ ꝓuenit ex grossa materia ꝛ loco illi⁹ pōt fieri hoc. pone oleū laurinū in quo est bullitū spoliu3 s̄pentis. Scd̄o valet oleum iuniperi ꝛ oleū balsami et oleum amig. amararū. ꝛ dicit ras ꝙ illud est valde bonum.

¶ Si aūt auditus debilitas post ieiuniū vigiliasq; ꝯtingit fueritq; facies extenuata ꝛ oculi concaui eger balneū sepe igrediat̄. Et largiori cibo ac potu vtat̄. Et i somno fiat ꝓfundior. Sup caput quoq; aquā tepidā cū oleo fundat donec sanetur. Quod si post frenesim contingat ex medicinis primis curetur.

¶ Ponit curā qñ cātur ex adustiōe dicit: si aūt debilitas audit⁹ ꝯtingat post ieiuniū ꝛ vigilias ꝛ fuerit facies extenuata oculi ꝯcaui eger bal. ingrediat̄ ꝛ largiori potu ꝛ cibo vtat̄ somn⁹ ꝓfundior fiat: supra caput q̊q; aq̄ tepida fundat̄ donec sanet̄ cū oleo. Nota nutriētia valent vt restaurēt sanguinē ꝛ spūs ꝛ val3 somn⁹ ꝛ balñ. q2 humectāt. ꝛ oīa q̄ in ethica valēt remittit nos ad curam ei⁹ qñ venit post frenesim. dicit: ꝙ si post frenesi3 cōtigat ex medicis curat pri⁹. Nota ꝙ p̄t venire post frenesim duplici de cā. Una est ꝓpt delegationē materie ad aures. ꝛ sic d3 curari cū medicis dcis i pria p̄te cap̄. Alio mō ex debilitate vtut3 rōne cui⁹ cāt̄ vētositas. ꝛ sic d3 curari cū resoluentib⁹ vētositatē. Tertio mō rōne inanitōis et tūc d3 curari cū alijs q̄ statim dcā sunt.

¶ De vermibus auriū. cap̄.32

c Circa rubricā nota ꝙ vermes possunt inesse auribus dupl̄r. Uno modo q̄ intrauerūt. Alio mō quia generati sunt a materia putrefacta que a calore naturali cōuertitur in verme.

c Um ī aure fuerit titillatio ⁊ pruritus ⁊ dolor. deīde ceciderint vermes ab aure ī-mittatur auri succus mentastri: aut de folijs ꝑsicoꝝ aut oleū de nucleis ipsoꝝ. aut aloes in aqua dissoluat̄ ⁊ immittatur. hec eñ vermes auris ⁊ parua animalia ingredientia ipām aut que in vlceribus nascūtur interficiunt.

¶ Ponit curam vermiū ⁊ alioꝝ aīaliū. dicit: ꝙ cū in aure fuerit titillatio ⁊ pruritus ⁊ dolor. Deinde ceciderint vermes ab aure immittatur auri succus mentastri aut de folijs ꝑsicorū aut de oleo nucleorū: aut aloes in aqua dissoluatur ⁊ immittātur vermes auriū ⁊ ꝑua aīalia ingredientia ipsam q̄ erunt in aure ⁊ q̄ vlterius nascūtur īterficiūtur. Nota ꝙ inter cetera materialia q̄ magis interficiunt vermes sunt succus mentastri vl̄ folioꝝ ꝑsicoꝝ vbicūq̄ sint vermes. et iō valēt dicta in.c.q̄ vermes occidunt/vel etiā valet succus lupinoꝝ amaroꝝ ⁊ succus centauree ⁊ succus absinthij ⁊ oīa similia fella elleborus al. valet etiā vas in quo fit lac applicetur ad aurē et eger succubat supra illam aurem: q̄ ibi ibūt ad dulcedinē. vel sic. ℞. vini. ℥. ij. mellis ℥. iij. olei ros̄. ℥. iiij. misce cum albumine ouoꝝ duoꝝ ⁊ lana īfundatur in p̄dictis ⁊ ex eo emplētur auris eger cubet supra illam aurem lana extrahatur subito: vt descendat ratione mellis/vel sit spōgia infusa in melle ⁊ ponatur in aure ⁊ subito extrahatur ⁊c.

¶ De hijs que cadūt in aure cap̄.33

c Circa rubricā nota ꝙ q̄ cadunt in aure sunt duplicia. quedā in solida substātia alia in liq̄da vt aqua vel mel vel alius liquor.

c Um aliq̄d in aurem figitur oleum tepidū est īmittēdū ⁊ patiens balneū ingrediat̄ ibi morā faciens donec corp⁹ eius mollificetur.

¶ Ponit curam nocumēti ꝓueniētis ex nutrientib⁹ substam auris. Primo docendo remouere. dicit: ꝙ cum aliq̄d figitur oleū tepidum immittendū est. ⁊ patiēs bal. ingrediatur ⁊ ibi morā faciat donec corpus eius mollificet̄. Nota causam q̄ mollificat: ideo est melius.

¶ Deinde naribus insuffletur condisi. ⁊ teneatur anhelitus vt sternutatio sequat̄. forsitā eñ sic egredit̄.

¶ Ponit curā p iniectionē in aure. ⁊ fit cum coudiso eufor. dicit. deinde narib⁹ insuffletur ⁊ teneatur anhelit⁹ vt sternutatio sequatur forsan sic egrediatur. Nota causam ꝑtis: quia tunc virt⁹ mouetur ad expellendū sup̄fluitates. ⁊ iō tunc expellūtur per nares.

¶ Si aūt fuerit difficile ⁊ non exierit erit necesse vt cū ferro auri imisso extrahat̄. Qd̄ etiā in naribus est faciendū si quid eas ingressum fuerit qd̄ extrahi nō possit. Qd̄ si aqua aurē intrauerit capite ad ꝑtē auris illius inclinato saliat eger. Qd̄ si nō exierit ꝓuocetur sternutatio vt diximus deinde oleum tepidum multotiens immittatur.

¶ Ponit curā per ingressum aque. dicit: si aūt fuerit difficile ⁊ nō exierit erit necesse cum ferro auri īmisso extrahere: q̄ etiā in naribus est faciendū si ꝙ eas ingressum fuerit ꝙ extrahi nō posset ꝙ si aqua intrauerit capite ad partem auris illi⁹ īclinato saliat eger. ⁊ si nō exie-

rit prouocetur sternutatio vt diximus. Deinde oleum tepidum auri iniiciatur. Nota loco illius pōt fieri cāna ī aure eo ꝙ extrahat humiditates ad se. et sic extrahatur aqua: vel ꝙ trahatur cum instrumento puerorū cum quo proiiciunt aquaꝫ: vel accipiatur amphora ꝛ ponaꝭ in aure vel infra: ꝛ ponatur virga ignita que cōsumat ꝛ fiat sacculus ex exiccātibus vt aniso ꝛ cimino.

¶ Neqꝫ hoc pro paruo est habēdū ꝛ precipue si res malaꝫ hñs qualitatem ingressa fuerit.ex ea nāqꝫ grauis sequitur dolor.

¶ Ponit documentū. dicit:neqꝫ hoc pro paruo est habenduꝫ ꝛ precipue si res habens malam qualitateꝫ ingressa fuerit ex ea:atqꝫ grauis sequitur dolor. cā est: qꝛ acquirit malam qualitatem in aure.

¶ De fluxu sanguis nariū. cap.37.

c Irca rubricaꝫ nota ꝙ duplex est fluxus sanguinis. quidā ē a causa extrinseca. quidā a cā intrinsecta. extrinseca sicut morsus. pcussio. icisio. ꝯtorsio ꝛ sicut fit cū palea ita cū pilis vel cetis cuius signū ē indiciū patiēt꞉. cā intrinseca alia ē dispositio mēbri alia est dispositio humoruꝫ.s.ꝙ san. sit multus. alia est dispositio virtutis. dispositio membri vt quādo mēbrum est rarum vel laxum. vt pꝫ in coleric꞉ ī quib⁹ de facili fluit sanguis de naribus ꝛ non solum fluit de narib⁹ imo per oculum vidi aliquādo. alia causa est dispositio quando san. est multus qui inꝙ non pōt conuerti infra venas. ꝛ ideo resudat per orificia venarum vl'frāgitur vena cuius signuꝫ est plenitudo ꝛ inflatio venarū ꝛ rubedo corporis: ꝛ in alio casu possunt expelli q̄ttuor lib. sanguinis sine magna debilitate virtutis. q̄uis aliquando sit inuentum ꝙ expellebantur a corpore. xx. lib. statim pa. moriebatur vt dicit Auic꞉. tertio cano. fen iiij. caplo de fluxu sanguinis nariū. similiter fluit sanguis propter dispositionē humorum. vt quādo est acutus coleric⁹ ꝛ subtil'ratione acuositatis pungit orificia venarum ꝛ aperiuntur vene. vt pꝫ in fe. acuta vt in causone: aliquando venit per viam crisis cuius signum est eleuatio patientis quando talis fluxus venit post signa digestionis ꝛ talis fluxus non est restringendus nisi multum debilitaret virtutem ꝭm Auic꞉ in q̄rto. ꝛ maxime cōtingit in estate. ꝛ ille qui prouenit ex m̄ltitudine sanguinis vt plurimū prouenit in vere. Similiter cōtingit fluxus sanguinis quādo sanguis est aquosus.s. quando est flegmaticus flegmate aquoso talis sanguis de natura sua est aptus fluere. cuius signum est albedo coloris vel palliditas. Tertia causa fluxus san. narium est dispositio seu debilitas virtutis cōtentiue ꝛ fortitudo virtutis expulsiue. nam quando virtus expulsiua est fortis ꝛ contētiua debilis: de facili fluit sanguis. ꝛ aliquādo venit talis fluxus a cerebro cuius signum est dolor capitis ꝛ grauedo illius membri ꝛ vt plurimum talis sanguis prouenit a venis q̄uis aliquando proueniat ab arteriis. et causa est: quia arterie habent duas tunicas ꝛ non de facili rumpuntur sicut vene que non habent nisi vnam tunicam. ꝛ quando contingit ꝙ veniat ab arteriis sanguis est multum ca. ꝛ est cū saltu.

e X his que sanguinis de naribus fluxū retinent est succus alleodori cum cāphora ī eo dissoluta naribus immissus: confert enim ei qui hanc passionem incurrere solitus est ante eam iniectus aut in hora egritudinis.

¶ In isto capitulo ponit curam fluxus san. nariuꝫ. dicit ꝙ ex his que sanguinis fluxum nariuꝫ retinent est succus alleodori. i. oximum maius cū camphora fuerit in eo dissoluta et naribus infūdatur alleodorus. i. basiliconis maior. Nota ꝙ fluxus sanguinis nariuꝫ restringitur sex modis. primo modo cum frigidis sicut cū lactuca ꝛ morella sempuiua aqua frigida ꝛ rob. aceto. ꝛ causa est: qꝛ ista in

grossāt sanguinē quo igrossato fit iept⁹ fluxui. ⁊ ppter hoc est bonū fundere ab alto sine embrocare caput cum modico aceti vel aq̄ frigida. ⁊ ita fluxus sanguinis restringit᷑: q᷒ sanguis q̄ est in venis ingrossatur. ⁊ loco eius cōpetit mantergium infusum in aq̄ frigida vel madefiat in aqua ros. ⁊ aceto ⁊ opprimatur ⁊ ponat᷑ in collo. illud em̄ igrossat sanguinem ascendentez p venas. ⁊ tūc nō pōt fluere p venas. ⁊ iō infusio aq̄ frigide super spatulas restringit sanguinē: q᷒ ipsum in venis plus ingrossat. vel si venit ab epate hoc cognoscitur: q᷒ ibi est dolor. ⁊ fiat emplastrū cū infrigidātib⁹ ipsum epar. ⁊ fiat ex sandalis. ⁊ ex sola aq̄ ros. ⁊ modico aceti ⁊ fiat emplastrum. ⁊ misce cū farina ordei. et p ista intelligo filia q̄ faciūt sanguinē grossum in epate. Scdō restringit᷑ cum stipticis sicut acatia ypoq̄stidos bolus armenicus corallus ematistes terra sigillata vl' argilla. et etiam vz emplastrum positum supra frontem ⁊ timpora: q᷒ stiptica vniunt orificia venarum. ⁊ est tale. ℞. succi plātaginis aque ros. ex stipitib⁹ añ. q̄rt. s. ⁊ ß. aceti. ℥. s. albu. ouorum terre sigillate vel loco eius argille q̄rt. ß. misce omnia. ⁊ fiat emplastrum mediocriter liquidum. similiter vz restrictiuū io. ebe mesue. ℞. san. draco. gūme arabici asse anisi assi. i al'. amidi assi anthere grana xx. acatie ypoquistidos spodij balaustie boli armenici terre sigillate vel argille loco eius q̄rt. ß. lapidis ematistes coralli rubei karabe: in al'. cacabre añ. s. ⁊ ß. ʒ. papaueris portulace cornu cerui adusti turis gallarum nuc. cipressi añ ʒ. ʒ. s. opij. ß. pul. subtiliter ⁊ incorporēt᷑ cum succo plantaginis q̄rt. ß. fiat massa. ⁊ potest extendi supra pannū et fiat emplastrum. ⁊ ponatur supra frontem et timpora. similiter insufflatio in nares pul. coralli rubei vel lapidis ematistes vel cacabre vel tenta infusa in succo plantaginis in quo sit pul. coralli rubei. Tertio restringatur cum cōglutinātibus. vt dragagāti gūmi arabici albu. oui. farine volatilis molendini olibani ⁊c. et causa est; quia faciunt adherere partes adinuicem. ⁊ talia conglutinatiua vtplurimum misceātur cum alijs vt cum stipticis et frigidis: q̄a faciunt alia adherere. cum ex proprio ingenio debeant talia fabricare. ⁊ ideo dicit supra q̄ in fluxu ventris cum alijs competūt stiptica. Quarto restringantur cū cauterisantibus vt attramētum arsenicū ⁊ calx viua. causa est: quia ista faciūt crustam infra nares in orificio venar̄ que phibent fluxum: sed hoc est piculosum: q᷒ si contingat q̄ remoueat᷑ causat᷑ maior fluxus. ⁊ ideo nō vtor. Quinto restringitur cum medicina q̄ hz restringere a tota pprietate. et specialiter sunt duo. scz stercus asini ⁊ stercus porci. si ab extra vl' ab intra quoquo mō fiat emplastrū vidi q̄ restrinxit fluxum sanguinis mēstruorum ⁊ emorroydarū superfluum si fiat emplastrum ponit᷑ supra pectinez in mulieribus. vel accipiat᷑ tenta ⁊ infundatur in succo et ponat᷑ in naribus. vl' emplastret᷑ supra nares. Sexto modo restringitur cum distrahētibus san. ad partem 9triam. ⁊ hoc dupl'r. Primo modo cum euacuatione per flobothomiā de cephalica vel de vena brachij vel de vena spatular̄ que statim facit cessare fluxum ßm Auic. tertio cañ. f. v. ca. de fluxu san. narium. ⁊ causa est: quia materia que mittebat᷑ ad nares mittit᷑ ad alias partes sicut ptz de aqua prati q̄ si vadit ad hunc locū trahat᷑ ad alias partes diuersas. tunc prior fluxus cessabit: ita in proposito quādo ßm loca contraria tranhitur san. ⁊ est remedium vltimum. verum est tamē q̄ medicus nou⁹ non bene faceret. Alio modo sine euacuatione sicut est ventosa posita supra mēbrū a quo pnenit talis flux⁹ sicut si ab epate ponitur supra epar. idē de splene ⁊c. vel cum ligatura brachij vel pedis: quia ratione doloris natura mittit sanguinē ⁊ spiritū ad partes contrarias. vel ex ligatura testiculor̄ in viris: ⁊ mamillar̄ in mulierib⁹: et vz infrigidatio testiculorum. ⁊ multotiens ligent᷑ aures fortiter. ⁊ attrahātur retro: quia ratione dol'. trahitur san. ad partem posteriorem cerebri. ⁊ sic habebis in isto

ca.omnia quibus vtoꝛ. Scđo nota quare valet iniectio raſ̅ .cauſa eſt: quia ille ſuccus eſt ſtipticus ⁊ camphoꝛa infrigidat.⁊ ratione ſtipticitatꝫ vniũt ptes ad inuicem.⁊ ratione camphore infrigidat̃ ſanguis.⁊ ideo vꝫ expimentum raſ̅.

¶ Aut ſumatur gypſuꝫ cinis charte de pãno galle ſanguis dꝛaconis calx̃ gezi.⁊ pulueriꝫata naribus inſufflent̃ aut lichiniũ in eis intinctũ mittatur in nares.

¶ Ponit aliud remediuꝫ.dicit:ꝙ aut ſumatur gypſum cinis charte de panno. galle. ſan.dꝛa.calx̃ gezi.⁊ puluis naribꝰ inſuffletur aut lichiniũ in eis intinctũ ĩmittat̃ in nares. Nota quare vꝫ pul. ille:quia eſt cõpoſitus ex ſtiptico ⁊ cauteriſatio. ⁊ rõne ſtipticitatꝫ partes vniũtur adinuicem. ⁊ rõne cauteriſationis fit cruſta in oꝛificio venarũ:ſed nõ vtoꝛ ꝗuis ſit bonum expimentuꝫ. gypſuꝫ.i. terra ſigillata lichiniũ.i.tenta.

¶ Aut alumẽ iameni pulueriꝫatuꝫ vt alcohol cũ amilo eiuſdeꝫ quantitatis naribus inſuffletur.

¶ Ponit aliud remedium. dicit: ꝙ alumen pulueriꝫatũ vt alcohol cuꝫ amido eiuſdem quãtitatis inſuffletur naribꝰ. Nota cauſam:quia illud alumẽ eſt compoſitum ex conglutinatione et cauteriſatione.⁊ alumen ſm̃ actoꝛes eſt ſtipticum ⁊ amiduꝫ eſt conglutinatiuũ.et eſt experientia bona. ⁊ ratione ſtipticitatꝫ vniuntur partes.⁊ vidi experientiaꝫ de alũie:⁊ vꝫ contra fluxum meſtruoꝛum. nam vidi ꝙ nõ poterat reſtringi ꝑ flobothomiam nec per emplaſtra nec per iniectiones:ſed applicatuꝫ fuit alumẽ: et ſtatim fuit reſtrictus . et illud ponitur in ſcđa fẽ.pꝛimi ca.ca.de bal.⁊ certe veruꝫ eſt:quia magis reſtringit ꝗ̃ bal. alumen queꝗ̃ fluxum ſan.ſiue ventris ſiue mẽſtruoꝛum.

¶ Quod ſi vehemẽt̃ adhuc manauerit ſuperioꝛes bꝛachioꝛuꝫ partes apud aſſellas cum inſtita et coxe apud inguina ligentur et teſticuli ſunt ligandi ſimiliter.

¶ Ponit curaꝫ per ligaturas.dicit:ſi adhuc vehementer manauerit contrarioꝛum adiutoꝛium partim acellas cuꝫ inſtita ⁊ coxa inguinum ligentur. ⁊ teſticuli ſimiliter ſunt ligandi.cauſa eſt: ꝗa ratione ligature cauſatur doloꝛ in mẽbꝛo.⁊ ratione dol̃. fluit ſan. ad partem contrariam:quia ad locum doloꝛoſum mittit natura ſan. et ſpũm ſm̃. ℌ. ſcđo amphoꝛiſmoꝝ. quecũꝗ̃ coꝛpoꝛa.ſed nõ dꝫ tenere continue.imo foꝛtiter ⁊ dimittere.⁊ iterato facere: ꝗa quãdo fit ſubito natura ſentit ⁊ mittit ad illũ locuꝫ ſan.acellas.i.iuxta acellas.

¶ Si vero paſſio inualuerit flobothometur cephalica eiuſdeꝫ partis de qua fluit ſanguis.

¶ Ponit curam per flobothomiam de cephalica ⁊ de vena bꝛachij. dicit: ſi vero paſſio inueterauerit flobothometur de cephalica eiuſdem partis de qua fluit ſan.cauſa eſt:quia ſan. non ſoluꝫ trahitur ad partem contrariamꝰ per flobothomiam.imo etiam euacuatur ⁊ eſt ſecuriꝰ omni re. ⁊ ſi hoc nõ vꝫ aperiat̃ vena que eſt in ſpatulis.et eſt vna magna vena.

¶ Si auteꝫ nec hoc modo ſtrictus fuerit magne ventoſe ſuperponantur ventri ab ea parte de qua fluit ſanguis.

¶ Ponit curam per ventoſam. dicit: ſi nec hoc modo reſtrictus fuerit magne ventoſe cum igne apponantur ventri ab eadem parte de qua fluit ſan. cauſa eſt: quia ventoſa attrahit : quia ꝗ̃uis non euacuet ſaltem diſtrahit ad vnam partem contrariam. imo valet in vno caſu hoc non modo.ſ.per flobothomiã donec ſapientes multas laudes dicunt de ipſa:quia applicata ad mamillas reſtringit fluxum menſtruoꝛum vt ponit ypo. quarto amphoꝛiſmoꝛum . mulierum quoꝗ̃.

¶ Medicamen qđ vehemēter valet ad sanguinem cōstringendum. Sumat calx alba ⁊ leuis qua vtuntur aurifices ⁊ sepe narib⁹ insuffletur sine interpolatiōe ⁊ lichiniū albumine oui illinituz ea inuoluatur et naribus immittatur.

¶ Ponit remedium per iniectionez. dicit: cōfectio medicamis qđ vehemēter vz ad sanguinē restringendū recipiatur calx alba ⁊ leuis q̄ vtūtur aurifices. et sepe in narib⁹ insuffletur sine interpolatione. ⁊ lichiniū de albu. oui illinituz ea inuoluatur. ⁊ in naribus iniiciatur. causa est: q: cauterizat ⁊ inducit crustā in orificio venaruz: piculosuz est. tn̄ q̄ suis sit artificiale. ⁊ ideo raro vtor receptā. s. additionis. s. ex vitellis ouorum coctorum ex calce fiat emplastrū supra locum brachij q̄ flobothomat. et vena cuius brachij fit flobothomia confert ei ⁊c.

¶ De vulneribus que fiunt in interioribus nariuz. Cap. 38

Irca rubricā

nota q̄ hic sumit vuln⁹ pro vlcere facto ītra nares. ⁊ ē duplex. qđdā siccū. ⁊ aliud hūidū. siccuz qñ fit crusta sicut videm⁹ qñ viget magnū frig⁹. aliud ē hūidū a quo fluit hūiditas: vt plurimū venit a reumate capitis. ⁊ de quolibet hic determinatur.

Um in naribus fuerint vlcera cera ⁊ oleū ⁊ adeps gallinaceus eis imittat ⁊ aquam calidam naribus in mane multotiens per aliquot dies odoret.

¶ Sequitur capl'm in quo ponit curaz vlceris nariū. ⁊ primo docet remouere corticē. dicit: q̄ cū ī narib⁹ fuerit crusta cera et oleum ⁊ adeps gallinace⁹ eis immittatur ⁊ aq̄ ca. naribus multotiens in mane per aliquot dies odoret ⁊ sugget. Nota q̄ vlcus nariū curat. vno mō cum remouētib⁹ crustā si ibi crusta fit, et appareat ad sensuz. ⁊ hoc fit vt plurimuz cū mollificātibus sicut ponit ras. cera oleū adeps ⁊ axūgie. ⁊ cadit statim cū mollificatiuis. ⁊ ideo videm⁹ q̄ si vngatur pustula cū butiro sine sale cadet in crastino crusta. ⁊ locus illi⁹ vngnēti ras. pōt cōpetere illud vnguentū remouēs crustā. ℞. medulle cerui vituli oui draagraganti gummi arabici añ. ʒ. ij. olei sisamini q̄rt. ℥. ß. cere qđ sufficit fiat vnguentū. ⁊ si ī crastinū adhereat multuz valēt mūdificatiua ⁊ stimulatia nature vt acetum ⁊ sal: q: stimulāt naturaz ad expellendū. ⁊ pp̄ter hoc cōiter facio vulnera per vnguēta. Tertio mō curat vuln⁹ cū mūdificātib⁹ illā hūiditatem et sordiciē. ⁊ illa mūdificatiua dicta sūt in ca. de cura vlceris auriū ⁊ oculoꝝ et nasi: curat cū eisdē mūdificatiuis nisi q̄ in aure indigem⁹ magis de siccatiuis q̄ in oculis ⁊ stipticis mag. q̄ ī narib⁹.

¶ Cūq3 pustule egredi ceperint lichiniū aceto forti infusuz ī quo sal sit positum narib⁹ īmittat ac super eas acetum ⁊ sal similiter ponātur. Siccabūtur eñi ex hoc ⁊ nō prolongabitur earum mora.

¶ Ponit curaz per mordificatiua. dicit: cū pustule siue cortices egredi apparuerint lichiniū acero forti infusuz in quo sal positū sit narib⁹ immittat: ac super eas acetū cū sale supponit desiccabūt ex hoc. ⁊ plougabit eorum mora. cā est: q: natura est coacta: tūc expellere tales cortices seu pustulas.

¶ Qđ si vlcera ibi affuerint vñguēto de cerusa curentur.

¶ Ponit curam p cōsolidatiua. dicit: si ibi vlcera fuerint ex vnguēto de cerusa curētur. Nota differentiā inter cerotuz et vnguētum: q: in ceroto ponit multū de cera: in vnguēto min⁹. iō d: cerotuz a cera. Nota quare valet illud vnguentū de cerusa: quia est ꝯsolidatiuū ⁊ consumptiuum. idez medicamē ponit ras. septimo ca. de cōsolidatiuis medicinis vulnerū. ⁊ loco illi⁹ vz vnguentū aliud

qđ est in antidotario. ꝛ illud vnguentū qđ pōt applicari est vnguētū de cerusa. ℞.myrrhe ceruse litargiri ꝛ aluis galla rum modicū cōbustaꝝ aluis aā.ʒ.ſ.olei roſ.qrtꝫ.j.ꝛ ß.cere qrtꝫ.ß.pulueriȝanda pul.misce omnia ꝛ fiat vnguentum cuꝫ quo vngant nares ꝛ vlcus.

❡De polipo narium et emoꝛoydarum. Cap.39

Irca rubricaꝫ nota ꝙ in narib⁹ vtplurimuꝫ fiunt tria apostemata.ſ. cācer polip⁹ ꝛ emoꝛoſogia. Cācer ē pue quantitatis ad modū grani. ꝛ est duplex. versus ptem superioꝛem. ꝛ in partib⁹ inferioꝛibus nasi: qꝛ ille ptes sunt magꝫ cartilaginose. ꝛ emoꝛoſogia est excrescētia carnis mollis. ꝛ aliqñ exit nasum ꝛ est magna vt aliqñ videm⁹. Sed polip⁹ est medius inter emoꝛoſogiaꝫ ꝛ cancrū: immo ad quātitatē molliciē ꝛ duriciem. ꝛ de vtroqꝫ intēdit raſ qꝛ cum eisdeꝫ medicinis curantur.

Um intus in naribus caro superflua mollis ꝛ quasi dissoluta rubea: aut alba exoꝛta fuerit et nares ingrossari ceperint ac ex carne pꝛedicta repleri cephalica pꝛius erit flobothomāda.

❡In hoc capitulo ponit curā polipi p flobothomiā. dicit: cū intus fuerit i naribus caro supflua mollis ꝛ qsi dissoluta rubea aut alba exoꝛta: et nares inceperint ingrossari. aut ex carne pꝛedicta repleri cephalica ē pꝛimo flobothomāda. Nota cāꝫ ptis duplex est.ſ.ad remouendū plectoꝛiā. ꝛ pꝛhibendū fluxuꝫ humoꝛum ad nares.

❡Deinde lichiniū ex vnguēto viridi qđ in.c.de coꝛrodētibus carnem nomiauimus liniendum ꝛ naribus erit imittendum. Si vero illud nō suffecerit medicamen acutū qđ ibi descripsimus apponatur donec ex toto mundificetur.

❡Ponit curā p tentā narib⁹ imissaꝫ. dicit: deinde lichiniū ex vnguento viridi ꝙ in ca. de coꝛrosiuis siue de coꝛrosionibus carnē noiauim⁹ liniendi. ꝛ narib⁹ ē immittēdi. Si vero illud nō suffecerit medicamē acuti⁹ ꝙ inde descripsimus apponit donec ex toto mūdificet. Nota ꝙ medicine coꝛrodētes sūt iste. ℞. floꝝ eris ꝛc. qꝛ illa medicina remouet carnē supfluā. Silr alia medicina est ista. ℞. arsenici citrini calcis floꝝ eris omniuꝫ aā.lib.ß.argēti viui lb.j.salis armoniaci qrtꝫ.j.terant subtilr. ꝛ infundant in aq̄ q̄ vocat calx argēti sic extincti ꝛ reseruem⁹. alia lra: infundat calx ꝛ argentuꝫ viuū. ꝛ in aqua dissoluant ꝛ illa ponant supꝛa vlc⁹: sed illud est piculosuꝫ. ergo cirurgici frequēter remouēt cum cauterio.ſ.cū ferro ignito. ꝛ est meli⁹. ꝛ tenta infusa in oleo roſ. ꝛ albu. oui mūdificetur.i.remoueatur.

❡Hec pꝛeterea passio quādoqꝫ curatur cum ferro radicitus omnino incidendo.

❡Ponit curā cū ferro: hec passio qñ curatur radicit⁹ oino incidendo. cā est: qa meli⁹ est vt statiꝫ remoueat. ꝛ in ipo remoto debꝫ poni aliqđ remollitiuum et sedatiuū doloꝛis ꝛ postea cōsolidatiuū vt vitellum oui cum modico oleo roſ. est sedatiuum doloꝛis.

❡Medici tamen quādoqꝫ in hoc errant. vnde ex eoꝝ cura eger maximū icurrit nocumentū: in hoc nāqꝫ loco cancer plerumqꝫ exoꝛitur. Uerum cancer qñ in hoc nascitur loco nec tolerat acutas medicinas: nec incisionē que cū ferro fit: imo indiget vt suauiter tractet ꝛ medicaminibus leniētibus ꝛ flobothomia ꝛ vētris solutione curet. Cognoscit aūt an illud accidens sit cācer: qꝛ est durus ptingēs qñqꝫ vsqꝫ ad palatum.

❡Ponit erroꝛeꝫ medicoꝝ qui in hac cu-

ra multotiens contingit. dicit: ꝙ medici q̄n̄q; in hoc errāt. vn̄ ex eoꝝ cura maximū incurrit nocamentū. in hoc loco nāq; cancer vtplurimū oritur. vn̄ cācer qn̄ i hoc loco exorit̄: nec acutas tollerat medicias: nec incisionē q̄ fit cum ferro: igit̄ indiget vt lenius tractet̄ vt medicaminibꝰ lenientibus: vt flobothomia et vētris solutione. Cognoscitur aūt illud accidēs si sit cancer: q: est durus pertingens q̄n̄q; vsq; ad palatuꝫ. cā est: qr habet radices infixas in suba nasi. iō non curat̄ nisi remoueat̄. ⁊ iō siue cuꝫ ferro siue cū medicinis: sed melius curat̄ cuꝫ medicinis. ⁊ curat̄ cum medicina laxatiua ⁊ mūdificatiua. vt dicit. G. vj. amphorismoꝝ. q̄buscūq; cancer. sꝫ qr facit mētionē de cācere ponit curā cancri.

¶ Sed cum nares sicce sint ⁊ dure nec sit in eis aliqua humiditas superflua summope cauenduꝫ est ne hec egritudo aut similis: ferro aut acuto medicamīe tangat̄. Si aūt quod in naribus exoritur caro est mollis: fluxerintq; ex eis humores. et cum nares stringūtur iueniūtur molles et cum tangūtur tactus nō sentitur solidus nō est timendū quin ex medicaminibus acutis ⁊ ferro mederi possint.

¶ Ostendit qn̄ cōuenit operari cū ferro in naso ⁊ cū medicinis acutis. ⁊ quādo cōuenit. dicit: sed cum nares dure ⁊ sicce fuerint nec fuerit in eis hūiditas aq̄ superflua summope cauendum est vt hec egritudo nec sibi sil'is: ferro aut acuto medicamine tangat̄. si autem ꝙ in auribus exoriat̄ caro mollis / ⁊ ex eis fluxerint hūores. ⁊ cū nares tangunt̄ inueniuntur molles. ⁊ cū tangunt̄ cancer nō sentitur solidus nō est timendum quin medicaminibꝰ acutꝭ ⁊ ferro mederi possint. Nota cām qr quando sunt sicce timendū est ꝙ infra nares est. ⁊ iō nō dꝫ remoueri cum ferro vel cum medicina acuta. qn̄ aūt est mollicies tūc est signū ꝙ polipꝰ ⁊ emororogia pōt remoueri cū ferro et medicina acutā: et non cancer: qr dicit ypo. quibuscūq; cancer. alia cā dicta ꝙ cancer ⁊ non polipus: qr dꝫ esse mollis caro ⁊ nō dura. quādo est polipꝰ in naribus ⁊ cancer hꝫ multas radices et iō opꝫ mūdificare illā materiaꝫ grossam cū medicinis mūdificatiuis.

¶ De amissione odoratꝰ. Cap. 40

Irca rubricā

c nota ꝙ triplex ē actio odoratus lesa. s. diminuta. corrupta. ⁊ ablata. actio diminuta appellat̄ qn̄ odores ꝑcipiuntur sicut sunt: sꝫ tn̄ imꝑfecte. ⁊ hoc cōiter in natura hūana maxie respectu aliorum aīaliuꝫ ꝓpter hūiditatē magnā cerebri que est in organo odoratꝰ. ⁊ in ipo dn̄at̄ sm̄ Ari. in de sensu ⁊ sensato. ⁊ ꝓpt̄ hoc aīalia habētia cerebrū calidū ⁊ siccū bn̄ odorāt. Sed actio ablata vocat̄ qn̄ nullus odor ꝑcipit̄. ⁊ hoc ꝓpter magnā lesionem organi. vel ꝓpter opilationē ipsarum nariū. ⁊ etiā ꝓpter solutionē cōtinui ipsarum narium. ⁊ isto mō rap̄ docet curare. sed qn̄ defectus odoratꝰ causatus est ex opilatione meatꝰ ex superfluitatibus inductis: q̄a amissio odoratus ꝓpter magnā lesioneꝫ organoꝝ dr̄ curabilis. ⁊ illa hꝫ easdeꝫ causas sicut actio diminuta: sꝫ in ista sunt fortiores. Sed vocatur actio corrupta qn̄ percipit̄ odoratus seu odor aliter ꝙ̄ sit: vt si res odorifere percipiantur vt fetide. et econtra. et causa huius est malus humor inficiens organum odoratus vtputa carūculos duos qui sunt in interioribus partibus narium: quia illi sunt organum. et si humor est putridus tunc res que sunt odorifere percipiuntur putride vel fetide. sicut patet de gustu: quia si co. est in lingua que est amara res comeste percipiuntur vt amare. nam q̄cquid percipitur ab alio ad modum recipientis rei recipitur. secūdo de anima: sed si flegma dulce sit in cibo res fetide percipiūtur vt odorifere: quia illud est odoriferum ꝓpter dulcedinem.

C

Um sensus quo odoranda percipiuntur missus fuerit nec in naribus caro superflua euenerit ⁊ aer ita leuiter vt prius attrahatur ⁊ oculi ac sensus naturaliter existunt naribus erit insufflãdus puluis adeo subtilis vt alcohol qui fiat ex condisi ⁊ artemisia ⁊ sale armoniaco.

¶ In secundo capitulo ponit curã amissionis odoratus .i. illius sensus quo odoramenta percipiũtur cum fuerit amissus vt in naribus caro superflua ⁊ aer ita leuiter vt prius attrahitur ⁊ oculi ac sensus naturaliter exeant naribus erit insufflandus pul. adeo subtilis vt alcohol qui fiat ex condiso ⁊ atanasia ⁊ sale armoniaco. causa est: quia presuppositum est vt veniat ex opilatiõe. ⁊ quia ille pul. apiens est opilatiuus ⁊ prouocat sternutationẽ cum qua expelluntur superfluitates. et ideo vz: ⁊ per istũ pul. intelligit sibi similes vt est pul. eufor. ⁊ sinapi ⁊c. ⁊ vz pul. quia non est caro in vulneribus: quia signum est quod non est emorosagia ⁊ polipo: imo ex opilatione: ⁊ quia oculi sunt in sui perfectione signum est: quod cerebrum non indiget purgatione. sed solum de opilatione infra nares. ideo vz ille pul. in isto casu.

¶ Egro quoque precipiatur vt nares vapori ex aceto calido procedẽti multotiens apponat.

¶ Ponit aliud remediũ. dicit: egro quoque precipiatur vt naribus vapores ex aceto calido apponat multotiẽs. causa est: quia est mundificatiuum ⁊ propter hoc valet in superfluitatibus. quia mundificat ⁊ prouocat sternutationem postquam superfluitates nasi expellunt. Sed si esset ibi modicum nigelle conquassatuz esset maius iuuamentum secundum quod dicit Auic. capitulo de amissione odoratus.

¶ Si autem hec non suffecerint naribus insuffletur puluis quem nominabimus cuius descriptio est. ℞. nigelle fellis gruis colloquintide elebori al. oium añ. partes equales puluerizentur ⁊ ponant in vrina cameli arabici quantitate tanta quod cooperiri possint ⁊ ponant ad solẽ donec siccentur. deinde fiat ex eis cief. cumque necesse fuerit vnum ex eis lentis habens magnitudinem in oleo sambucino intinctum naribus imittat. optimũ enim ad hoc existit.

¶ Ponit aliud remediũ. dicit: si autẽ hec non sufficiãt que nominauimus naribus insufflentur hec. ℞. nigelle fellis gruis colloquintide ellebori albi omnium añ. partes equales puluerizẽtur ⁊ ponẽtur in vrina cameli arabici quantitate tanta: quod ea cooperire possit et ponantur ad solem donec exiccẽtur ⁊ fiat deinde cief ex eis. cumque necesse fuerit vnum ex eis lẽtis habentis magnitudinẽ in oleo sambucino intinctum naribus immittatur. optimũ enim ad hoc existit vrina cameli vel hominis si cameli nõ reperiatur: quia equiualet cief id est paruus trociscus quod ille pul. valet: quia est aperitiuus ⁊ prouocat sternutationez. ⁊ est euacuatiuus superfluitatuz: quia ibi ponitur nigella ⁊ per illa intelligit Ras. similia sicut iniectio radicis yreos. in qua pul. piretri sit infusus. similiter valet iniectio olei nardini in quo eufor. et castoreum ⁊ muscus subtiliter puluerizati sint dissoluti. Secundo nota quod dictum Rasis habet verum supposito quod non sit plenitudo corporis et specialiter cerebri: quia si esset repletum corpus vel cerebrũ. primo competit medicina laxatiua: postea gargarismata: postea ventose ⁊c. in posteriori parte cerebri sine scarificatione ad distrahendum materiam ⁊ post debent fieri remedia que ponit Ras. equalia. vt anisi. ℥. ij. vel. j. cief idest trociscus paruus intinctum dissolutum existens .s. ad odoratum recuperandum.

¶ Si autem ex eo qđ naribus imittitur fortis sequatur dolor oleuz de semine cucurbite eis imittatur ⁊ aq̃ calida super caput fundatur ⁊ sorbeat calida ea que humectãt vt ptisanã quod fit de aqua furfuris ⁊ de farina ⁊ similia.

¶ Docet sedare dolorem causatũ ex iniectionibus. dicit: si autẽ ex hoc ꝙ narib⁹ iniiciat̃ dolor fit oleũ đ cucurbita iniiciatur ⁊ aqua ca. sup caput infundat̃ ⁊ sorbeat ca. ⁊ ea que humectãt vt prisana q̃ fit ex aqua furfuris ⁊ farina. Nota quare valet iniectio hui⁹ olei. cã est: q̃ sunt frigida ⁊ hu. ideo hñt remouere acuitatẽ eoꝝ que sunt ca. multũ iõ vz oleuz de cucurbitis ⁊ vz odorare pomũ rõne illius sternutationis. ⁊ ideo abluant̃ nares cũ aqua ca. ⁊ ponant̃ ad oleum ⁊ odoret pomũ qñ inueniet̃ ⁊ vz multũ odor panis calidi ad remouendũ dolorẽ ⁊ acuitatez ipsius sternutatiõis ⁊ valẽt omnia que ab iutra vel ab extra: silr̃ que reprimunt acuitatem istorum. s. farina ordei ⁊c.

¶ Et hoc quidem est medicamẽ ad amissionem olfatus probatissimuz quod sic conficitur. Nigella puluerizatur donec fiat vt puluis ⁊ misceatur cum oleo veteri. deinde eger implens os suum reclinet caput retro quanto plus poterit ⁊ tunc ex predicto medicamine aliquante gutte naribus distillentur. Egro quoq̧ precipiatur vt quantum ei possibile est aerem extrinsecus interius attrahere nitatur quod in tribus diebus et tribus vicibus fieri conuenit.

¶ Põit aliđ remediũ ad diminutõez odorat⁹. dicit: ⁊ hoc q̃dẽ est medicamen ꝓbatissimũ amissionis odorat⁹ ⁊ sic ꝯficit̃: nigella pulnerizet̃ donec fiat pul. ⁊ cũ oleo veteri misce. deinde eger iplẽs os suũ aq̃ inclinet caput retro q̃to plus poterit ⁊ tũc ex p̃dicto medicamine aliquãte guttę naribus instilletur. ęgro quoq̧ precipiat̃ vt q̃tũ ei possibile est aerẽ extrinsecũ int⁹ attrahere nitat̃ qđ ĩ trib⁹ dieb⁹ trib⁹ vicib⁹ fieri cõuenit. i. vnaquaq̧ die semel. cã ẽ: q̃ nigella ẽ apitiua ⁊ ꝓuocat sternutationẽ ⁊ per hoc intelligit sibi similia. ⁊ dz inclinari caput retro vt meli⁹ medicina ĩ ꝓfũdo intret ⁊ teneat os plenũ aq̃ frigide vt medicina ibi nõ vadat: q̃ ibi qñq̧ accipit̃ aliquid p nares ꝙ vadit ad palatũ ⁊ dz fieri trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ vicibus ⁊ semel ieiuno stomacho ĩ die.

¶ Si autem mordificatio superuenerit fiat hoc quod prediximus.

¶ Remittit nos ꝓ cura putredis. dicit: si aũt mordicatio affuerit fiat hoc ꝙ nominauim⁹. Nota ꝙ in hoc casu dz aq̃ cucurbitarũ poni vel oleũ cucurbite ⁊c.

¶ De fetore oris. Cap. 41.

s Iquis ergo fetorẽ oris et anhelit⁹ hũerit ex materia sordiba fetida diu retẽta ĩ colatorio nasi qđ cognoscitur: q̃ a lõge mag' sentit̃ ⁊ ore clauso fortit̃ sentitur qđ nõ erit in aliis causis. purgetur talis cũ yerapigra vel cuz pillis cochiis vel aureis p̃cedẽte oximelle p. iiij. vl̃. v. dies quo facto gargarizet bis vel ter de mane ⁊ ante cenã de mostarda dulci distẽperata cũ aqua cicerũ rub. ⁊ sit totuz tepidũ. vl' fiat sic. ℞. se. sinapi. ʒ. ij. se. staphizagrie. ʒ. ß. ꝯquassent̃ ⁊ pulnerizent̃ ⁊ distẽperent̃ cũ sirupo acetoso qđ sufficiat fiat gargarisma cũ modico aq̃ ciceꝝ rube. loco hui⁹ masticet de mastice cũ pipere đ mane p pausaz. quo facto ꝓuocet statim sternutationem odoret de radice yreos bñ pulnerizata: faciat vnũ pomuz in panno rarissimo et si vis adde modicũ de pul. mẽtastri qđ portet in manu đ mane ⁊ ante cenã vl' si vis forti⁹ ꝓuocare insuffla in nares vel odora de pul. ꝯdisi. vel ellebori al. post istas sternutationes impone infra nares cum pluma de oleo viola. vel distilla de eo infra nares: quia partes illas exiccat mirabiliter. confortat ⁊ cõtemperat. ideo fine sternutatio-

ne extrahatur sanguis cum vētosa z flo
nibus potes eo vti potissime in quibus/
dam colericis. vł fac istud remediuz qđ
mirabiliter z potētissime valet inde opi
lando os colatorij. ℞. semi. nigelle. ʒ. ij.
pulverizetur subtilissime distēperetur
cum veteri oleo qđ sufficit pa. impleat
os suum de aqua z declinet caput suum
retro. z distilla de hoc in eius nares. pa.
attrahat anhelitum. q talis liquor ascē
dat magis: fac hoc semel vel bis in die:
potissime de mane. ras vult q instilles
infra succus mentastri vel succus edere
clarificati per residentiam. aliqui volūt
fortius facere z contemperant nigellā p
vnam diē in aceto. postea dissolvunt cū
dicto oleo z instillant infra nares modo
dicto. aliqui distillāt infra nares mediā
testam nucis vini al. decoctionis edere
vel absinthij bis vel ter in die. vidi bonū
effectum de vino. Et si quis fetorem oris
z anhelitus ex humorib⁹ putridissimis
in pectoralibus habuerit quod patet: q2
vniformiter apparet post cibuz sicut an
te cibū: tales curari non possunt. sed vtā
tur diayris salamonis z teneāt in ore đ
radice yris vel de conserua. vel de istis
pillulis ad palliāduz. ℞. macis ligni alo
es añ. ʒ. j. musci. ʒ. ß. carniū yris. ℥. ß. ani
di. ʒ. ß. misceatur fiant pillule. quarum
vna teneatur in ore ad palliandum feto
rem. assistendo personis honestis. credo
si venosus est valet flobothomia de ba
silica vena. Et si quis fetorem oris z an/
helitus habuerit ex corruptione humo/
rum in stomacho eoruz qđ cognoscitur:
quia ante cibum maior est fetor z sum/
pto cibo talis fetor notabilr̃ minoratur
alijs querelis dictis absentibus sumat
de syrupo acetoso composito cum aqua
cicerum rub. si vř tibi misceas vnā par/
tē syrupi de absinthio. postea da sibi. ℥.
j. yerepigre. Gal. addito. ℈. ß. pulpe collo
quintide grana. iij. bdellij dissoluti cuz
aqua ciceruz rub. fiat potus. hoc fiat de
trib⁹ in trib⁹ septimanis vsq3 quo fuerit
curatus. vitet pisces z offas. remolitas
ista sufficiant.

¶ De dolore dentium. Cap. 42.

Circa rubricaz
c nota q dentes sunt triplices.
quidam vocantur incisiui. et sunt quat/
tuor in qualibet maxilla in parte an/
teriori causantur ex superfluitate subti/
li ossium capitis z propter hoc citius na
scuntur q alij. Alij sunt qui vocantur ca
nini z sunt duo in qualibet maxilla et
generantur ex superfluitate mediocris
ossis capitis. Alij sunt qui vocantur mo
lares z illi sūt quattuor in qualibet ma
xilla. in aliquibus q̃nq3 in qualibet ma/
xilla. z ita sunt in numero triginta duo.
vel in alijs vigintiocto. z isti causantur
ex superfluitate grossa ossis capit3 z pro
pter hoc tardius nascūtur illi molares.
z q̄uis dentes de se non doleant cuz sint
de natura ossis tamen dolent per colli/
gantiam quam habent cum gingiuis et
lacertis z neruis z ligaturis ibi existen/
tibus. Nota q duplex est causa doloris
dentiū q̄tū ad propositū. mala cōplexio
calida vel frigida vel solū cōtinui. z ista
duo aliquando causantur a causis ītrin
secis. aliquādo ab extrinsecis. ab extrin/
secis fit sicut acceptio rei frigide vel co/
mestio cibi frigidi aut ca. aut casus vel
percussio ab intrinsecis vt plurimum a
reumate a capite ad gingiuas descendē
te inducente malam complexionem ca:
si materia calida sit vel frigida. si frigi/
da sit vel solutionem ꝯtinui quando hu
mor reumatizans sit acut⁹ vt co. vel fle/
gma salsuz: vt possit in gingiuis corrosio
nem facere.

Si gingiua cum dolore den
s tium fuerit sanguinolenta
z apostemosa z rubea: fue/
ritq3 apostematio cum pulsatione
extrahatur sanguis cuz ventosis. flo
botomia ex cephalica prius facta.

¶ Ponit dolorem dentiuz quando venit
a materia ca. per flobotomiam z vento
sas. dicit: q si gingiua cū dolore dentiū
fuerit sanguinolēta z apostemosa z ru/
bea fueritq3 apostematio cum pulsatio

ne extrahatur sanguis cū ventosa ⁊ flobothomia de cephalica pri⁹ facta. Nota causam: quia quādo illa apparēt signū est ꝙ venit ex sanguine calido, vel ex eo ꝙ fluit sanguis. ⁊ vbi est cum pulsatiōe signū est ꝙ san. ca. est pulsatiu⁹: qꝛ non veniret pulsatio a frigido sanguīe: imo accipiendo similiter dolor pulsans: ꝯm Auicē. ꝑmo cañ. fen. ij. ca. de spēbus dolorū. absolute habet fieri a calido. ⁊ ideo competit flobothomia ad remouendū pulsationē ⁊ ꝓhibēdū fluxum: ꝯm Gal. tertio tegni. Sꝫ qm̄ dyaforetica. Sꝫ q̄re conuenit ventosa. causa est ad distrahē dum materiā calidā ⁊ frigidā. flobothomia vl'is fiat de vena que est intus in labio vbi fluit sanguis ad gingiuas: ⁊ cōiter cū labio inferiori quāuis debeat fieri de venis que sunt in labijs supiorib⁹.

Deinde in ore aliquādiu acetum et oleum roſ. teneat postꝙ eiecerit hoc: idem iterum fiat: post hoc oleū roſ. in ore teneat.

Ponit curā p ea que tenentur in ore. dicit: aliquandiu acetum ⁊ oleum rosa. teneat que postꝙ exierit iterum faciat. post hoc oleū rosa. in ore teneat. causa est: quia oleum rosa. frigidū est: ideo restringit fluxum. similiter valet ad ꝓhibendum fluxum materie: quia repercutit ⁊ alterat malam complexionē ⁊ malam qualitatē humoꝝ ⁊ sedat dolorem. ⁊ per hoc raſ intelligit similia. similiter valet acetū decoctionis gallarū vel ꝙ diu teneatur in ore aqua frigida. ⁊ bene diu: quia si parū teneretur fieret maior dolor ⁊ fluxus. sed si diu remouet dolorem causatū a materia ca. ab extra pōnitur lana succida iuxta maxillā cū oleo roſ. vl' sacculus de roſ bullitis in aqua ⁊ aceto bñ expressis. similiter valet si dolor ex ꝑcussione venerit.

Et si ex hoc non euaserit fueritqꝫ pulsatio vehemēs ⁊ cū inflāmatiōe camphora ⁊ piretrū teranť ⁊ ī radicibus dentiū ponātur. Cūqꝫ dissoluta fuerint iteꝝ mittātur; cotū quoqꝫ oleo roſ. illinitū desup ponātur.

Ponit curam qñ nō sufficit. dicit: ꝙ si ex hoc non euaserit fueritqꝫ pulsatio vehemens: ⁊ cum inflātione camphora ⁊ piretrum terantur: ⁊ in radice dentium teneantur cum dissoluta fuerit: iterum mittatur cotū oleo roſ. illinitū et desuper ponať. q̄re valet. causa est: qꝛ ibi ponitur piretrū ad euacuandū materiā: qꝛ ꝓcurat multum saliuā. ⁊ cum hoc remouet causam facientē dolorē in gingiuis/ causa camphore: quia hꝫ mitigare dolorem: imo hꝫ stupefacere cum sit frigida in q̄rto gradu: ⁊ ideo ꝓhibet fluxū humorum ⁊ ꝓhibet malas qualitates humoꝝ ⁊ multū laudat illud expimentum Gerald⁹ sup viatico. ⁊ est bñ artificiale. *camphora fria in 4° gdu*

Quōd si dolor aliqñ augmētetur et vehementior fiat opij sexta pars. ꝫ. vnius in oleo rosa. dissoluať ex quo cotum illinitū radici dentis dolētis adhibeatur.

Ponit aliud remediū. dicit: ꝙ si dolor aliqnādo augmenteť ⁊ vehemētior fiat opij sexta pars. ꝫ. vnius in oleo roſ. resoluatur ⁊ coquatur illinitū radicib' dētis dolentis adhibeatur. causa est: quia opiū non solū remouet qualitates humorum vt malā cōplexionē ca. imo stupefacit membrū ita ꝙ in testa siue tegula ponatur ca. facit em̄ ꝙ membrū penitus nihil sentit imo penit' aufert dolorē. ⁊ nō dꝫ ministrari nisi in casu dispato.

Si autē nōduꝫ sedetur scalpendus est locus ⁊ sanguisuge superponende sunt.

Pōit vltimū remediū. dicit: si aūt nōdum sedetur locus scalpendus est ⁊ sanguisuge suppo nende sunt. gingiue vero si nō sanguinolēte fuerit nec apostemose/ nec dolor cum pulsatione/ nec in facie fuerit inflātio aut dolor accidit post fastidium ex sacietate. i. post cenam. et fit ex cibis frigidis mltotiēs eger ex pillulis cochijs soluendus est. causa est: qꝛ euacuat materiam facientē dolorē qua remota remoueť dolor. nam non est vix si accidentia cessent cū cessent cause fa- *a multis frigida*

remota causa removetur effectus

cientes ea : ſm Gal. iiij. amphoriſmorum Quibuſcunq; aures. ⁊ illa remedia valent in corpore purgato: quia ſi plectoricum eſſet licet materia coniuncta remoueatur tamen adhuc remaneret materia antecedens: que iterato ibi creſceret ⁊ faceret iterum dolorem.

¶ Gingiua vero ſi non ſanguinolenta fuerit nec apoſtemoſa nec dolor eſt cum pulſatione nec in facie fuerit inflatio : aut dolor acciderit poſt faſtidium ex ſatietate ⁊ poſt cenam comederitq; ex cibo frigido multum venter egri ſoluendus eſt ex pillulis cochijs.

¶ Ponit curam doloris dentium quando venit a materia frigida: vt patet ex predictis.

¶ Et dolentium dentium radices ex hoc medicamine fricande ſunt quod ſic fit. ℞. piretrum ſinapi ſeteragi indi baurach piper ana. ⁊ ex eis puluerizatis dentium fricentur radices. cotum quoq; in eis illinitum ſuper dentium radices ponatur. poſtquam eger os ex aceto in quo piretrum ⁊ mentaſtrum et origanum fuerint cocta colluerit.

¶ Ponit curam per ea que dentibus applicantur. ⁊ dicit: dolentium dentium radices hoc medicamine fricande ſunt: quod ſic fit. ſumatur piretrum ſinapi ceterach munda. baurach piperis zinziberis. ⁊ ex eis puluerisatis dentium radices fricentur cotum quoq; ex eis illinitum ſupra dentium radicibus ponatur poſtquam eger os ſuum ex aceto in quo piretrum mentaſtrum atq; origanum cocta fuerint colluerit. cauſa eſt : quia ille puluis et gargariſmus euacuant materiam flegmaticam a gingiuis que eſt cauſa doloris. ⁊ ideo valet in iſto caſu: quia multum inde euacuant ⁊ alia ſimilia que in littera ponuntur que ſunt conſumptiua ⁊ euacuatiua. ⁊ per iſta intelligit ſimilia vt illud in quo nunquam defecit. Notandum eſt quod in dolore dentium duo requiruntur. ſ. euacuatio materie ⁊ prohibitio materie deſcendentis. et ideo poſtquam iſta remedia fuerint facta faciendum eſt iſtud. ℞. maſticis. ℥. ſ. ſaluie ℳ. ſ. conquaſſentur fortiter ⁊ bulliant in lib. ß. aceti vel vini ſi materia ſit multum frigida: ⁊ communiter pono tantum de vino quantum de aceto coquatur donec redeat ad quartam. ſ. et coletur ⁊ cum colatura os abluatur. maſtix enim euacuat materiam flegmaticam muſillaginoſam. ſaluia etiam confert multum: quia eſt ſtiptica ⁊ confortat. ⁊ ideo quia illud euacuat materiam ⁊ prohibet fluxum alterius materie prouenientis: ideo valet. et certe eſt multum artificiale. vel ſic. ℞. vuarum paſſarum munda. ab arillis quartam. ß. dolſarum alliorum mundatarum ana. ℥. ß. conquaſſentur ⁊ bulliant in predicto aceto ⁊ vino coletur ⁊ cum colatura os abluatur. iſtud enim euacuat ſed non prohibet fluxum alterius materie ſicut facit primum: ⁊ euacuat ratione dolſarum. ſed ⁊ ponuntur ibi vue ad reprimendum acuitatem humorum. Similiter valet acetum decoctionis ſpolij ſerpentis ⁊ emplaſtrum factum de eodem: ſimiliter valet vinum decoctionis edere iter cetera mundo. capſia ⁊ fumus terre.

¶ A foris preterea panicum ſiue milium in ſartagine torrefactum ſuper maxillam eſt ponendum.

¶ Ponit aliud remedium de a foris panicum ſiue milium in ſatargine torrefactum ſupra maxillas eſt ponendum. cauſa eſt: quia multum reſoluit materiam ſine attractione. ⁊ ideo ſi ſit multus ſtupor ponuntur minus calida ad ſedandum dolorem.

¶ Aut ex piperis puluere melli commixto dens eius ⁊ radix fricetur.

¶ Ponit aliud remedium dicens ex piperis puluere melle mixto dens eius ⁊ radix fricentur. cauſa eſt : quia mundificat gingiuas a materia frigida et conſumit materiam ⁊ euacuat ratione piperis. et per iſta intelligit ſimilia ſicut eſt illud ℞. piretri ſeminis ſtaphizagrie ſubtiliter pulueriſate ana. ʒ. j. cere albe. ʒ. ij. miſceantur in modico iſtius cere dens inuoluatur: ita quod dens doloroſus circum

detur totus ex ista cera: q: mitigat mor dicationem ⁊ aliqualiter euacuat. et est experimentum multum subtile/vel sac culus factus de staphizagria ponatur in dente: similiter valet a tota substātia radix diptami: idem dicunt de radice ce lidonie.

¶ Et si hoc non suffecerit in dentis radicibus hec tyriaca ponatur. que ℞. castorei assi piperis. ʒʒ. storacis opij oīum añ. partes equales. confi ciātur cū melle ⁊ admistrentur.

¶ Ponit aliud remedium. dicit: ꝙ si hoc non suffecerit in dentium radicibus tyriaca hec ponatur. ℞. castorei se. piper ʒʒ. storacis opij oīuȝ añ. ptes eq̄les cōficiantur cum melle ⁊ administrētur. causa est: quia hoc medicamen habet consumere ⁊ euacuare materiam facientē dolorem. ⁊ ponitur ad stupefaciendū mēbrum ⁊ ꝓhibendū fluxū materie.

¶ Eger p̄terea per aliquantulū tē poris a comestiōe abstineat maneatq3 famelicus ⁊ igrediatur balneū ⁊ vtatur motu. si autē nec sic q̄escat ferrum ignitū radici dentis multotiens apponatur: aut eradicet.

¶ Ponit curam per dietā. dicit: eger preterea per aliquātulū tēpus a comestione abstineat maneatq3 famelicus ⁊ ingrediatur bal. et vtatur motu. si aūt nō sit eger quiescat ferrū ignitū radici dētis multotiens applicetur aut eradicetur. causa est: quia per abstinentiā superfluitates fluxe cōsumūtur: similiter per exercitium ⁊ balneum. idē intelligit de balneo qḋ dr̄ stupha.

¶ Si vero dens corrosus fuerit repleatur ex medicamibus q̄ nominauimus et que sunt corrosiua aut extrahatur.

¶ Ponit curā dentis putridi corrosi. dicit: si corrosus fuerit repleat ex medicaminib' qḋ nomiauim' q̄ sunt corrosiua aut extrahatur. Nota ꝙ i dēte corroso ⁊ putrido causat vermis ex illo hūore corrupto ⁊ putrido ⁊ tūc v3 suffumigatio ex semie iusquiami ⁊ semie porri vl' sinapi ⁊ tale semē iusquiami occidit aialia talia vt colūbos. cōueniūt eñ ista q: se. iusquiami est stupefactiuū se. porri euacuatiuū: vel ꝙ extrahat dēs. similiter si humor sit putridus vel corruptus d3 medicari cum medicinis: vel ꝙ ponas in dēte vbi est vermis vl' humor putridus in cōcauitate paruȝ de aqua ardenti. ⁊ valet multum: cōsumit eñ materiam.

[marginal handwriting:] generatio vermis in dente corroso et illius ablatio cum suffumigatione

¶ De extractione dentiū. cap. 43

Circa rubricā nota ꝙ dens h3 duplex iuuamentū. Unū est masticatio cibi: vt melius in stomacho et alijs ptibus degerat. Aliud ē iuuamētū ad vocē formandā: q: retinēt aerē. ⁊ aliqñ ꝯtingit ꝙ dens ꝓpter sui corrosionē et putrefactionē nullū istorū facit: ⁊ tūc est vtile extrahere tales cū inferunt nocumētū.

Medicamen qḋ cū i dēte corroso ponit ipsius sedat dolorē/ aut ipm constringit. Sumatur chebilrengi ⁊ piper ⁊ trita ex alchitrano conspergatur ⁊ impleantur ex eo.

¶ Docet extrahere nociuos dētes. dicit: ꝙ cū in dēte corroso ponit/ipsi' dētis sedat dolorē aut ipm ꝯstringit. sumat chebilrēgi ⁊ pip trita ⁊ alchitrano ꝯspergatur ⁊ ipleat ex eo cōstringit ⁊ dispōit ad ex̄hēdū ex̄. Debete ē titimali qḋ assilat portulace/tū h3 lac. cā quare v3: q: h3 cō sumere ligamēta ⁊ corrodere cū q̄b' dēs ligat cū gingiua: vt ista spēs titimali ratiōe aliquātulū corrodit. sir pip ꝯsiīr ⁊ ita facilr pōt extrahi dens cū ligamēta corrodātur. ⁊ p hoc itelligit sibi sīlia vt lac titimali ⁊ malaxetur cum pasta vel cū cera ⁊ fiat capsula dēti. ⁊ postea dēs de se cadit: q: corrodūtur ligamēta. sed hoc est periculū ꝙ non tangat gingiuas vidi quedā amittere gigiuā ⁊ labia: s3 si aꝯcauitas ⁊ illic ponat lac titimali et induatur denti: vt lac illud malaxetur

cium pasta ⁊ pipere equalib⁹ ꝑtibus tritum.i.puluerisatum.

¶ Medicamen qđ dentes debiles ac dolētes qui sunt extrahendi eradicat. ℞.cortices radicū celsi ⁊ radicuz capparis ⁊ piretrū ⁊ lac titimali atqꝫ lac anabule et arse.ru. ⁊ rad. colloqntide. sumantur ⁊ trita ex tāto aceto qđ eis sufficiat conspergātur. acetū quoqꝫ per hebdomadam vnaz semel in die vt prius addatur. post hoc dentes in circuitu scalpentur ⁊ ex p̄dictis decies in die epithimentur donec ad mouendū sint faciles ⁊ postea extrahant̄. Aut fiat epithima ex fece aceti acutissimi ꝑ multos dies ⁊ postea extrahantur. Aut rane fluuiales in oleo coquātur donec dissoluātur. Cūqꝫ necesse fuerit dentiū radices scapellētur ⁊ ex oleo isto multotiēs inūgantur donec facile moueri possint. postea cū istrumēto euellēdi dētes euellant̄.

¶ Ponit tria remedia. dicit: cōfectio medicamis qđ dentes debiles aut dolētes eradicat. ℞. cortices radicꝫ mori ⁊ radi. capparis piretri et lac titimali atqꝫ lac anabule ⁊ radi. colloqntide sumat̄ crete ⁊ tantū acetū qđ eis sufficit. cōspergat̄ quoqꝫ acetū ꝑ ebdomadā vnaz semel in die addatur vt prius. postea dētes in circuitu scalpētur ex p̄dictis decies in die epithimet̄ donec ad motū sunt faciles. ⁊ sic extrahatur aut fiat epithima ex fece aceti fortissimi ꝑ multos dies. postea extrahātur aut rane fluuiales i oleo coquātur donec dissoluātur. Cūqꝫ necesse fuerit dentiū radices scalpentur ex oleo isto multotiēs inūgātur donec faciliter moueri possint: post cū instrō extrahendi dētes euellētur. causa p̄mi est: qꝛ ista medicina hꝫ virtutē penetratiuā ⁊ corrosiuā ⁊ ꝯsumit et corrodit ligamēta q̄bus ligātur gingiue. causa est: qꝛ hec medicina hꝫ virtutē penetratiuā. causa eīn est: qꝛ hꝫ virtutē cōstringendi ligamēta dissoluātur. i. ossa a carnib⁹ seꝑantur cū ferro. i. forfici.

¶ De cōgelatione dētiū. cap. 44.

c Irca rubricaz nota ꝙ cōgelatio dentiū siue stupor causant̄ ex masticatione rerū acetosaꝝ. causa est: qꝛ eoꝝ acetositas penetrat i fūdū: qꝛ sapor acetosus fundatur in subtili suba: vt dicit ysaac in dietis vlibus q̄uis ponticus ⁊ stiptircus causent ꝯgelationē ⁊ stuporem cuz maxime acetosus.

p Ortulaca ⁊ amygdale amare masticētur: aut hijs silia. Aut fiat fricatio cum sale: et masticetur cera.

¶ Ponit quattuor remedia. dicit: portulaca ⁊ amigdale amare masticent̄ ⁊ hijs silia: aut fiat fricatio cuz sale aut masticetur cera ⁊c. vt pinee. causa est: qꝛ remouent congelationē dentiū ⁊ hoc dicunt aliqui ꝙ hoc ē a tota specie: sed hoc nō est nisi refugium. Alia causa est: quia portulaca hꝫ gūositatē in se ⁊ viscositatem. ⁊ ideo qꝛ fortiter adheret ꝑtib⁹ gingiuaꝝ adinuicē q̄ sunt diuerse ꝑ frigiditatem reꝝ acetosaꝝ: ideo portulaca valꝫ ad remouendū cōgelationez dentiū: sed quare amig. cā est: qꝛ hn̄t viscositatē: iđ remouent frigiditatē ⁊ diminutionē frigidā cū ꝑtibus: silr̄ pinee. quare fricatio cum sale. cā est: qꝛ sal remouet frigiditatem ⁊ hūiditatez. ⁊ ideo valet: bn̄ video aliqđ meli⁹ in ꝯgelatione dentiū. q̄re valet cera: quia hꝫ viscositatē ⁊ causat adherentiā malam in partibus gingiuaꝝ. ⁊ ideo valet.

De dolore dētiū ex re frigida. 45

c Irca rubricaz nota expōnez rubrice qn̄ dicit ex re frigida. i. a reb⁹ actu frigidis vt ē gladi⁹ ferrū vl' masticatio reꝝ frāꝝ vt pot⁹ frigid⁹ vel vnguētū frigidū.

Leũ calefactũ i pãno desup est ponẽdũ aut vitellus oui assat⁹calidus mľtotiẽs masticeť: aut calidũ panem multotiẽs mordeat: aut fricatio ex balsamo: aut oleo de lilio siluestri

¶ Ponit curã doloris dẽtis cãti ex re frã racta a dẽtib⁹. dic: oleũ calefcm̃ i stagno ḋsup ẽ ponẽdũ vitellũ oui assatũ ca. mľ totiẽs mordeat aut fiat fricatõ ex balsamo aut oleo de lilio siluestri. cã ẽ: qꝛ oleum ḋ lilio ex natura sua hꝫ mitigare dolorẽ cũ sit viscosũ ꝛ rõne viscositat꞉ talr̃ hꝫ remouere frigiditatẽ inductã: qꝛ calidũ hꝫ remouere frũꝫ ꝛ plus cedat dolorẽ rõne viscositat꞉. silr̃ valẽt vitella oui ca. qꝛ ex natura sui hꝫ remoueř quicũqꝫ dolorẽ. silr̃ vꝫ masticatio rex ca. qꝛ hñt remouere dolorẽ. q̃re oleũ balsami: qꝛ hꝫ viscositatẽ ꝛ rõne caliditat꞉ actual'ꝛ potẽtial' hꝫ remouere frigitatẽ iductã. ꝛ iõ vꝫ oleum de been. ꝛ sic de alijs oib⁹ valẽtibus.

¶ De vlcerib⁹ oris ꝛ pustulis. ca. 46

Irca rubricã

nota q̃ vlc⁹ẽ duplex. quoddã iteri⁹ vt in palato iferiori vel supiori ꝛ istis vlcerib⁹ magis ꝓ̃pe ꝛ plus valẽt lauamẽta q̃ pul. qꝛ de facili pulueres remoueť ꝑ saliuã ꝛ fricatões lingue ait i exteriorib⁹ vt i labijs. ꝛ aliqñ vlcera oris sunt corrosiua ꝛ aliqñ nõ. de vlceribus corrosiuis raš facit hic mẽtionẽ q̃nis sint mľte passiões oris vt aliqñ actores ponũt practici: tñ alie causanť sicut similes passiones alioꝝ membrorum. iõ non facit hic mentionem.

I pustule fiant rubee sumãtur anthere amili spodij lẽtiũ excorticataꝝ semis portulace coriandri sicci. semis sene de mecha oium ꝑtes eq̃les cãphore parũ. ex his puluerizatis fiat fricatio.

¶ Põit curã pustulaꝝ siue vlcerũ causataꝝ a mačia ca. ꝑmo ꝑ sñõiaꝫ. dicit si pustule fuerit rubee sũmať anthere amidi/spodij/lentiũ excorticatarũ. se. portulace coriãdri sicci sen edere mẽte añ. ꝑtes equales cãphore parũ ꝛ his puluerizatis fiat fricatio. Nota q̃ vlcus oris vel ẽ cũ corrosione vel sine. si primo mõ req̃runť duo. ꝑmo mũdificatio. scḋo ꝯsolidatio. mũdificatio fit cũ ydromelle facto cum melle roš. vel cuꝫ vino vbi rose sunt ibullite. sed consolidatio põt fieri cũ quicq̃ poniť roš. qꝛ est cõsolidatiuum. ꝛ iõ põt ꝓ̃cedere mũdificatiuũ: qꝛ non datur nisi ꝓ̃us mũdificetur vt. v. ampho. vulnera non sananť. vel isto vnguento. ℞. ceruse lote amidi cathinie vel litargirij subtiliter puluerizati. añ. ℥. j. incorporentur cum misillaginis dragraganti gũmi arabici q̃rt꞉. ß. fiat in modũ vnguẽti ꝛ si ferať sit modica sine vlceratiõe sufficit solus pul. dragaganti ꝛ gũmi arabici. ꝛ si ex corrosione vꝫ pul. ligni putrefacti: qꝛ. multũ vꝫ in excoriatione sed si vlcus sit cum corrosione dꝫ ꝯsumi materia faciẽs corrosionẽ ex substãtia corrupta mẽbri ꝛ postea mũdificabitur ꝛ generabit carnẽ. ꝛ medicamẽ põt esse tale ꝛ est experimẽtũ raš in diebus. ℞. arsenici ru. calc꞉ alluminis gallarũ flo. eris subtilr̃ puluerizã. añ ℥. j. infundanť in modico aceti ꝑ ebdomadã vnã ꝛ ericceť ꝛ illi⁹ pul. ∈. j. supra locum vlceratũ per vnã horaꝫ ponatur postea vngatur locus cuꝫ oleo roš. ad sedandum dolorẽ ꝛ sic fiãt donec tota materia est ꝯsumpta ex quo patet causa partis quare vꝫ: qꝛ habet virtuteꝫ consolidatiuam camphore q̃re ꝛc.

¶ Et cum aceto mixta ꝛ oleo roš. ꝛ aqua roš. teneantur.

¶ Ponit curã per ea que teneňť in ore. dicit: aut cũ aceto mixtũ aut cũ oleo roš. i ore teneať. cã est: qꝛ ꝯsolidatiua sũt ꝛ cũ hoc ꝓhibent fluxũ materie cũ pñs dꝫ locus mũdificari si ibi est virulẽtia aliqua ꝛ loco istius vꝫ ista ablutio. ℞. gallaruꝫ ℥. j. aque roš. q̃rt꞉. ß. aceti lb. ß. bulliant simul vsq̃ quo q̃rta ꝑs sit ꝯsumpta coleť ꝛ cũ colatura fiat ablutio in ore.

¶ Et sanguinis minutio cum vẽtosis fiat.

¶ Ponit curā per ventosas. dicit: q̄ sanguinis minutio fiat cum ventosis. et intelligitur q̄ sub mento ponatur vel retro in collo: quia distrahunt materiā ad ptem contrariam.

¶ Albe vero si fuerint pustule: cum sale et melle fricentur.

¶ Ponit curam pustularum. primo a materia frigida per fricationē. dicit: albe vero si pustule fiunt: cum sale et melle fricētur. causa est: quia sunt flegmatice eo q̄ sunt albe. et quia ista spēs salis habet remouere et consumere: ideo p hoc intelligit similia que dissoluūt flegma oris vt puluis et gargarismata.

¶ Syrup⁹ acetosus aut almuri in ore teneatur.

¶ Ponit curam per ea que tenentur in ore. dicit: q̄ syrupus acetosus teneatur in ore aut almuri. Nota almicoron almuri. i. dyamoron almuri frigidū: sicut cū rebus acetosis et spēbus. quare valet. cā est: quia habet virtutem mūdificatiuā. et loco istius valet cum aqua celidonie et modico aceti.

De fluxu sanguinis gingiuarum ca. 47

c Irca rubricam nota q̄ fluxus sanguinis gingiuarum potest fieri dupliciter. Uno mō a causa extrinseca. Alio modo a causa intrinseca. si a causa extrinseca vt a casu percussiōe sine gladio de tali non determinatur: quia eodem modo potest curari. Itē alter est fluxus sicut dictum est supra. Alio modo a causa intrinseca. vno mō ex multitudine sanguinis ratione cuius non potest conueniri q̄lis contineri in venis et arterijs. et tunc fluit ad gingiuas: quia resudat. et pter multitudinem finduntur vene. et de tali nō loquitur hic. Alio modo a mala materia acuta descendēte a cerebro per viā reumatis si a colera vel flegmate falso corrodente gingiuas: vt q: gingiue sunt corrose ratione cuius fluit sanguis et vt plurimum fit si antiquatur: et de isto loquitur hic.

c Um ex gingiuis sāguis subtilis continue manauerit. vtriusq; arsenici. s. ru. et citrini calcis gallarum aluminis omniū partes sumātur equales ex quibus puluerizatis et cum aceto mixtis par ui formentur trocisci. cumq; necesse fuerit ex eis puluerizatī sumatur quātum sexta pars. ʒ. vnius: fricentur ex eo optime et pmaneat sic parū. deinde teneatur oleum rof. in ore: est enī hoc mirabile ad hanc egritudinem curandā et putredinē et herpetē estiomenum qui est in ore.

¶ Ponit curam fluxus sanguinis gingiuarum causati ex corrosione. dicit: cum ex gingiuis sanguis subtiliter manauerit vtriusq; arsenici ru. et cit. calcis gallarum aluminis oium partes equales sumantur ex quibus puluerisatis cum aceto pui formētur trocisci cūq; necessarium fuerit sumātur quātū est sexta pars. ʒ. i. et fricentur ex eo gingiue optie et permaneat sic parum. Deide teneat oleum rof. in ore. est enī hoc mirabile ad hanc egritudinē que est ī ore. Nota circa istud et attende: q̄ in cura flux⁹ sanguinis causati ex amissione quattuor per ordinem requiruntur. Primo requiritur remouere illud quod corruptum est in gingiuis q: non potest aliter caro in gingiuis generari. Scdo requiritur mūdificatio loci. Tertio cōsolidatio: sine carnis gingiuarum regeneratio. Quarto confortatio gingiuarum vt vlteri⁹ ad eas mala materia non fluat. Cōsumptio male materie faciente corrosionē potest fieri cum medicina raf. et debz tātū teneri vsquequo ps sana videat: et q̄ videat rubea: q: materia erat ante viruleta/vel q̄ fiat tale gargarisma siue ablutio quo vtor ī hoc casu. R. foliorum oliue. M. s. et. ß. piretri radicī yreos aā. quartī. ß. zinziberī albi masticis aā. ʒ. ß. mellis electi vncias. ij. fiat decoctio clarificata ad quartī. iij.

cuʒ q̄ fiat ablutio gingiuaꝝ ꝛ mūdifica-tio fiat cū isto. ℞. aque calide. ʒ. j. mellis roꝭ. colati. ʒ. iij. misce ꝛ cū pāno ĩfuso in ꝑdictis abluāt̄ gingiue cū vino decoctionis roꝭ. siccarū ꝛ loto ꝑfecte mūdificato caro regñet̄ isto medicamine. ℞. olibani sarcocolle san. dra. subtil'r puluerizatoꝝ añ. ʒ. j. misce ꝛ de pul. ponat̄ modicuʒ in gingiuis vel venit ꝙ ponat̄ illud ꝙ ꝯfirmat dentes ꝛ replet eos de carne ꝛ nota bñ. ℞. lapdani/masticis añ. ʒ̄rt. ʒ. ß. camphore subtil'r puluerizate ℈. v. alia lr̄a hʒ ʒ̄na. vj. misce malaxādo cū aqua roꝭ. ꝛ fiat massa ꝛ extēdat̄ supra pannū ꝛ ponat̄ sup̄ locū scd̄m ꝙ fuerit loc⁹ corrosus Ad faciēdū oīa ista ꝛ est secretū est pul-uis fact⁹ de sale tosto ꝛ alumine gemelli pluuie. sed inter alia ꝓhibētia fluxū reumatis est pānus ĩfusus in aq̄ distillata folioꝝ cipressi ꝛ ponat̄ supra gingiuas illud multū vnit ꝛ confortat. ꝛ iō sūmevꝫ.

¶ De casu vuule. Cap. 48.

Circa rubricā nota ꝙ iste sunt actiōes spe-ctantes ad loquelā. q̄rū vna sequit̄ alterā ſm Gal. q̄rto de iterioꝛib⁹. ꝑmo ē exit⁹ aeris cū anhelitu. i. exsuffla-tio. scd̄a est flatus sine ictu. tertia est flatus cū ictu. q̄rta est vox. q̄nta est loque-la. Scd̄o nota ꝙ circa radicē lingue sūt q̄nqꝫ. ꝑmo sunt duo additamenta q̄ vo-cant̄ glandule/ꝛ sunt gñatiue saliue. scd̄o est trachea arteria q̄ est via ꝑ quā trāsit aer ad pulmonē cui⁹ pars supioꝛ vocatur epiglot⁹. tertio est ysophagus q̄ est via ꝑ quā trāsit aer ad pulmonē cui⁹ supioꝛ vocat̄ meri. quarto est ibi guttur ꝛ ē spaciū mediū iter ysophagū ꝛ tracheā arteriaꝫ. quinto est vuula ꝛ est q̄dā pellicula ex̄ns in gutture cooperiens vt plurimū viam anhelitus ꝛ q̄nqꝫ cooperit viam cibi q̄n homo loquit̄. ꝛ ꝓpter hoc malū est loq̄ ꝛ comedere: q2 multi ex hoc suffocant̄. ꝛ talis vuula facit duo iuuamēta. ꝑmū est ꝙ defendit ꝑtes pectorales a nocumentis tā intrinsecis q̄ꝫ extrinsecis vt a magno frigore pul. ꝛ fumo. ꝛ coopit istā viam a causis intrinsecis vt a reumate. ꝛ q2 multotiēs expellit̄ cum saliua ꝛ nisi esset ibi vuula descēderet ad pulmonē. ꝛ iō illi q̄ hñt vuulā ĩcisam sunt parati ad ptisim. scd̄m iuuamētū est ad formādū vocē: q2 sicut se hēt digit⁹ fistularis ad vocē. vt dicit Gordoni⁹ ita vuula. Nota ꝙ duplex ē cā casus vuule. vn⁹ apostema calidū vuule frigide q̄ nunq̄ꝫ ꝓpter sui q̄uitatē ꝛ pōderositatē relaxat vuulā ꝛ ꝓlongat. alia cā est mollicies siue relaxatio vuule causata a materia flegmatica aquosa descēdente a capite ad istam vuulam ꝛ hoc vt plurimū ꝛ assimilat̄ quasi paralisi.

Cum eger senserit aliq̄d radici sue lingue insistere aut gutturi ꝛ cū iubetur aperire os ꝛ extrahere linguaꝫ videtur vuula eius iam esse fluxa ꝛ elongata: ramech ꝛ sal armoniacus sumantur ꝛ bene puluerizata cū instrumento insufflandi super vuulam insufflentur ꝛ ex eis in sūmitate predicti instrumenti aliquid ponatur ꝛ radici vuule cum eo dirigatur ꝛ ipsa instrumēto parum exterius extrahatur.

¶ Ponit curā casus vuule. ꝑmo ꝑ insufflationē medicine. dicit: cū eger senserit radici ligue sue ĩsistere aliq̄d aut gutturi ꝛ cū iubet̄ os opire ꝛ ex̄here linguam vr̄ vuulā oīno eē fluxā ꝛ elōgatā ramech ꝛ sal armoniacū sumant̄ ꝛ bñ puluerizata cū istr̄o raꝭ sufflādi sup vuulā ĩsufflet̄ ꝛ ex eis in summitate dicti instr̄i aliquid ponat̄ ꝛ radici vuule cum eo dirigat̄ ꝛ instrumēto dicto exteri⁹ ex̄hatur. ramech i. mirtū. Nota ꝙ remediū raꝭ est ꝓpriuꝫ iuuamētū in ꝓcessu: q2 in ꝑncipijs casus vuule conueniūt ꝓprie repcussiua ꝛ partim resolutiua si ꝓueniat ab epate. si autē materia flegmatica ꝓueniat aquosa in ꝑncipio cōpetunt pure repcussiua q̄re vꝫ. cā est: q2 mirt⁹ est herba stiptica ꝛ propter hoc fit balneū in fluxu vētris ꝛ est spāle remediū: q2 hʒ v̄tutē stipticā ꝛ sal hʒ v̄tutē resolutiuā siue dissolutiuā. ꝛ iō facit fluere materiā q̄revꝫ in ꝓcessu. sꝫ in ꝑncipio cōpetūt repcussiua ꝛ si materia

calida perueniret cuius signum est rubedo ꝛ calor magn⁹. iō vȝ gargarisma decoctionis gallaꝝ cū dyamorō. silr̄ vȝ decoctio se. rosꝫ. cū succo herbe seu barbe yrcine vel vȝ gargarisma decoctiōis saluie psidie ꝛ balaustie cū dyamorō vl̄ vȝ gargarisma corticis maloꝝ granatoꝝ. ita ꝙ coquatur in aqua. ꝛ postea in illa aqua dissoluat̄. ℥. j. dyamorō ꝛ frequenter vtor in pueris. ſȝ si fluat ꝓpter fluxū materie frigide cui⁹ signū est albedo et mltitudo saliue vȝ in ꝑmo gargarisma decoctiōis gall̄. ꝛ modico mellis masticis thurꝫ nucꝫ cipressi decoquant̄. ꝛ fiat gargarisma. sed in augmēto vȝ gargarisma se. sinapis cū modico mell̄ ꝛ aceti et in hoc est error apud barbitōsores et vetulas: qꝛ nō curāt de ꝑncipio ꝛ augmēto: ſȝ ponūt statī resolutiua. ꝛ faciūt vt attrahat̄ mala matia. deberēt ipi pri⁹ scire si corpus est plectoricū. ꝛ tūc facere pri⁹ vniuersalem purgationē cuȝ flobothomia aut clisteri. vel alio modo in fra. s. sufflādi dirigatur. i. applicetur in primis. s. vuula.

¶ Aut granatum acetosum cū pulpa sua terat̄ ꝛ fiat ex ea gargarism⁹.

¶ Pōit aliud remediū ꝑ gargarismata. dicit: ꝙ granatū acetosuȝ cū pulpa sua terat̄. ꝛ fiat ex eo gargarisma. Nota ꝙ illud vȝ qn̄ ꝓuenit a matia ca. ī ꝑncipio: et ꝑ ista intelligit silr̄ia gargarismata facta ex aqua rosꝫ. ꝛ dyamoron. et vt accipiatur. ℥. j. dyamoron. ꝛ. ℥. j. aq̄ rosꝫ.

¶ Qꝺ si diu ꝑmanserit taliter ꝛ elōgata fuerit eiusqꝫ pars superior subtiliata ꝛ caput eius rotūdum fuerit tunc radicitus erit incidenda. Cauēdum tamē ē ne anteꝙ ita vt predixímus sit disposita icidatur: ex hoc eñ sequeretur quādoqꝫ sanguinis fluxus qui restringi nō potest.

¶ Ponit quoddaȝ documentū. cū dicit: ꝙ si diu permanserit ita ꝛ elongata fuerit: eiusqꝫ pars superior subtiliata fuerit: ꝛ caput eius rotundū fuerit tunc radicitus est incidenda. Cauendū tamen est ne anꝙ ita vt diximꝰ sic disposita incidatur. ex hoc enim qn̄qꝫ sequitur sanguis fluxus qui restringi nō pōt. Nota ꝙ duplex ē signū ꝙ vuula incidi potest. vna est extenuatio meat⁹ in lingue radice: quia posito ꝙ sit grossa in sua cute vl̄ suꝑficie cū ratione deffect⁹ virtutis extenuat̄. ꝛ tunc est signū ꝙ nō pōt redire ad dispositionem naturalē. ꝛ iō debȝ remoueri ꝙ nihil facit ibi: qꝛ opilat. scōȝ signuȝ est ꝙ sit multuȝ alba rōne saniei vel viridis. vl̄ nigra rōne putredinis vl̄ corruptiōis: tūc incidēda est: qꝛ nō pōt redire ad dispositioneȝ naturalē. Scōo nota ꝙ in icisiōe vuule duplex nocumētum causat̄. vnuȝ superflu⁹ fluxus sanguinis: ꝛ illud ponit rasꝫ: ꝙ incidat̄ anteꝙ descenderit: qꝛ qn̄ ē putrida vel corrupta nihil sentit̄. aliter ꝟo qn̄ ē sanguinea. tunc icidatur ꝛ causat̄ dolor ꝛ rōne doloris fit magn⁹ flux⁹ sanguis. Scōm nocumētū ē ꝙ pectoralia nō debēt euitari a nocumētis extrinsecꝫ ꝛ intrinsecꝫ et ꝓpter hoc tales ptisici fiunt cōmuniter. ꝛ si contingat ꝙ incidatur pōt fieri multipliciter. vno modo cōiter cum rasorio paruo. s. flobothomo. scōo mō cuȝ acu ignea transeunte per cānam ꝑforatam vel pōt incidi cum medicamie corrosiuo superposito: sed est periculosuȝ: et facta icisione debet fieri gargarisma cū aqua decoctionis. yreos/ysopi/capilli veneris/ordei: mellis et modico aceti ad mundificandum partes illas. scȝ versus radicem illam.

¶ De sāguisugꝫ i gutture. Cap. 49

Irca rubricā

c nota expositioneȝ vocabuli de mouendis seu extrahēdis sanguisugis que intrāt guttur. vnde sunt animalia que ponuntur ad extrahendum san. a barbitōsore: vt patȝ in scabiosis.

c Um aliquis in gutture suo titillationem senserit ꝛ sanguis subtilis inde manaue-

rit exiſtimandū eſt: tunc ſanguiſugam in ore eſſe. ⁊ precipue ſi aquam loci in quo ſanguiſuge fuerit biberit.

¶ Determinat de ſanguiſugis extrahendis de gutture. dicit: cū aliquis in gutture ſuo titillationē ſenſerit. ⁊ ſanguis ſubtilis inde manauerit exiſtimandū eſt ſanguiſugā in ore eſſe. et precipue ſi aquā biberit in qua ſanguiſuge fuerit. cauſa eſt: q2 ſentit titillationē: q2 comedit ptes vbi ſanguis exiſtit. ⁊ maximū ſignū eſt qñ bibit aliquis aquā ſanguiſugarū. Sāguiſuga: hec ē additio ⁊ nō text⁹. Ponit curā in gñali dicēs ad ſanguiſugā extrahendā vʒ ſuccus anabule que hʒ folia magna cōtinētia maculas albas. ⁊ inſuffland⁹ eſt. ⁊ ſup omnia vʒ. cauſa eſt: quia iſta herba eſt amara et abhominabilis ſanguiſugis et cuilibet animali. ⁊ ideo fugit herbam cum ſit amara verſus os. et per iſtam intelligit quācūq3 herbam amaram vt eſt abſinthium centaurea. et omnis res amara habet interficere eas. vtrum autē hec herba hoc habeat a tota ſpecie neſcio. Ponit ēt aliud remediū. dicit: ꝙ ſucc⁹ amigdale que hʒ florem valet. Nota ꝙ duplex eſt ſpecies amigda. vt pʒ in ſinonymis. cauſa eſt: quia eſt multū amarus et abhominabilis ſanguiſugis. et ideo fugiunt ab eo tanꝙ a nociuo. ⁊ per iſta intelligūt ſimilia vt gargariſma aq̄ decoctionis colloquintide vel aqua decoctionis aſſe fetide.

¶ Os igitur egri eſt aperiendū et lingua extrahēda ⁊ inferius premēda ⁊ guttur in ſole eſt aſpiciendum et ſi ſanguiſuga in loco ꝓpinquo pēdere viſa fuerit cū forpicibus quib⁹ ſagitte educūtur extrahēda erit qđ hoc modo fiet caput a quo pendet eſt ſtringendū: ⁊ ſic extrahitur.

¶ Ponit curam quando poteſt videri ⁊ quando non. dicit: ꝙ os eſt aperiendū ⁊ lingua extrahenda ⁊ inferius premēda. ⁊ guttur in ſole eſt aſpiciendum. et ſi in loco predicto viſa pēdere fuerit forpicibus quibus ſagitta educitur extrahenda erit. ꝙ ſi non fuerit manifeſta eger multotiens gargarizet ſinapi cum aceto: quia de loco in quo eſt mouebit. cauſa primi pʒ de ſe. cauſa ſcđi eſt: quia dicunt multum amara ⁊ abhominabilia bene occidunt vermes. ⁊ ſinapis eſt mordicatiuum. ⁊ iſta ſunt neceſſaria. et ideo fugiunt. viaticus ponit ꝙ cū aqua decoctionis lupinorum alborum et colloquintida fiat gargariſma.

¶ Quod ſi nō fuerit māifeſta eger multotiens gargarizet ſinapi cum aceto: q2 de loco in quo eſt mouebitur aut fiat gargariſmus ex aceto ⁊ aſſa ⁊ ſale.

¶ Ponit aliud gargariſma ex aceto ⁊ ſale aut ex aceto ⁊ aſſa. cauſa eſt: quia iſta ſunt nociua animalibus. ⁊ loco iſtius poteſt fieri vomitus cum experimento viatici ante dicto.

¶ Nigella preterea ⁊ ſinapis trita inſufflentur gutturi. fiat etiam gargariſmus ex ſucco cepe.

¶ Pōit aliud gargariſma. dicit: ꝙ nigella pura ⁊ ſinapis trita inſufflentur gutturi. fiat etiam ex ſucco cepe. cauſa eſt: quia ſunt multum mordicatiua. iō ſanguiſuge fugiunt.

¶ Si aūt poſt eius caſum remāſerit egro ſanguis deſudatio fiat gargariſmus ex apozimate in quo cortices granati ⁊ balauſtie ⁊ ſumach cocta fuerint. ⁊ gutturi inſuffletur puluis ex balauſtijs ⁊ thure et ſanguine draconis ⁊ amido.

¶ Ponit curam fluxus ſanguinis prouenientꝫ ex extractiōe ſanguiſuge. dicit: ſi poſt ei⁹ caſum remanſerit ſanguis reſudatio egro fiat gargariſmus ex apozimate in quo cortices granatoꝝ et balauſtie et ſumach cocta fuerint et gut

turi inſuffletur pul. ex balauſtijs ⁊ ſan. draconis ⁊ amido. cauſa eſt: quia ſunt cõſolidatiua ⁊ ꝓhibentia fluxum ⁊ parum vnitiua ⁊ non ſolum conueniunt in iſto caſu. imo in alijs fluxibus.

¶ Si autem ſanguiſuga ſtomacho annexa fuerit medicamina quibus vermes expelluntur in potu ſumantur.

¶ Docet extrahere ſanguiſugas deſcentes ad ſtomachum. dicit: ſi annexa fuerit ſtomacho medicina qua vermes expelluntur a corpore ſumãtur in potu. v. grana ſumach ſemẽ alexãdrinũ: ⁊ ſumat modicum aceti in introitu lecti: et ſi vermes fuerint poter de ſucco citri: quia occidit vᷣmes ⁊ cetera que dicentꝰ infra. cauſa eſt: quia ſic occidũt ſanguiſugas ſicut vermes. ⁊ propter hoc ꝯtinue comedentes allium non habent vermes.

¶ Ex his que ſanguiſugam exire faciunt eſt vt eger balneum ingrediatur ⁊ moretur in eo donec magnam patiatur ſitim ⁊ tunc aquam infrigidatam in niue frigidiſſimã. ſ. in ore aliquãdiu teneat. cũq; tepefieri ceperit eam expellat ⁊ aliã ſumat. ſanguiſuga enim quãdoq; venit ad os frigiditatem querendo.

¶ Ponit aliud remedium per balneũ ⁊ per retentionem aque frigide in ore. dicit: ex his etiam que ſanguiſugas exire faciunt eſt: vt eger balneum ingrediatur ⁊ moretur in eo donec magnam patiatur ſitim: ⁊ tunc aquam in niue infrigidatam in ore aliquãdiu teneat cum inceperit tepefieri eam expellat ⁊ aliaʒ ſumat: ſanguiſuga quandoq; venit ad os frigiditatem querendo. cauſa eſt: q2 ibi eſt ſanguiſuga ſentiens aquam frigidaʒ in qua conſueuit eſſe. ⁊ tunc venit ad os ratione ſiccitatis ⁊ diligit aquaʒ ⁊ ſimilaro intrat balneum ⁊ certe eſt ſubtilis imaginatio ⁊ Aueroys habet aliaʒ imaginationem ſcʒ ꝙ comedat allia ⁊ ꝙ teneat aquam frigidam in ore in aliquo vaſe coram ſe. nam allia ſunt contraria ſanguiſugis ⁊ inducunt ſitim. et iõ ſanguiſuga venit ⁊ valet tantuʒ imaginatio iſta ſicut illa Raſis.

¶ De ſolutione illoruʒ que intrant in gutture. Cap̃. 50.

Irca rubricaʒ nota ꝙ eſt clara ⁊ ſequitur capitulum.

c

Um aliquid quod guttur ingreditur: ⁊ infigitꝰ in eo aut meri fuerit bolus magnus aut ei ſimile de his que non habent fruſtra ſciſſa cõtenta in eis: aut acuta: confert pleruncq; percutere egruʒ in collo poſteriꝰ ⁊ multotiẽs: ⁊ aquã ſepe traijcere. Fortaſſis enim deſcẽdet inferius. Eger quoq; balneũ ingrediatꝰ ⁊ oleũ multotiens traijciat. quod poſtꝙ factum fuerit magnos deglutiat bolos.

¶ Iſtud eſt capitulum in quo determinat de ſolutione illoruʒ que intrant guttur. ⁊ primo ponit curam per alia ab inſtrumento ſcʒ percuſſioneʒ in collo trãſglutionem aque ⁊ bal. dicit: cum illud ꝙ guttur ĩtrat ⁊ figitur in eo aut fuerit bolus magnus aut aliquid ei ſimile de illis que non habẽt fruſtra ſciſſa ꝯtẽta in eis: aut acuta confert plurimum percutere illum in collo poſterius: multotiẽs et ſepe proijcere aquam. forſan enim deſcendet inferius. eger quoq; balneuʒ ingrediatur. ⁊ oleum quandoq; traijciat ⁊ poſtꝙ factuʒ fuerit magnos deducet. Nota q̃re valet ꝑcuſſio. cã eſt: q2 ꝑ motũ ꝑcuſſiõis. natura cogitꝰ expellere. quare vʒ ꝑmixtio aque ⁊ olei. cauſa eſt: q2 iſta

liquida faciunt descēdere illud ꝙ adhe/ret ⁊ est cōe apud nos. Nota ꝙ rasis di/misit illud ꝙ est magis difficile. s. ꝙ si illud ꝙ est in gutture est magis acutum vt spina. ⁊ illud per alium moduz est extrahenduz ⁊ pōt extrahi tripliciter. Primo modo cum carica transglutione filo capiti eius alligato ⁊ non fortiter masticetur vt nō vna pars ab alia separetur. ⁊ qñ fuerit in gutture subito extrahat: qꝛ carica habet viscositatem. ⁊ talis spi/na figitur ibi. ⁊ tūc extrahitur ibi vel ꝙ fiat gargarisma cū aqua decoctionis ca/ricaruz. Scđo extrahatur sic accipiatur parua spongia ⁊ transglutiatur. ⁊ quando erit in gutture extrahatur subito: et qꝛ est rara spina faciliter infigat. ⁊ ē subtilis modus. Tertio conuenit applicare ab extra res laxatiuas illorum que sunt in gutture ⁊ sunt emplastruz factum de mussillagine se. lini vel butyro et medul/la cassiefistule ⁊ oleo amigda. dul. ⁊ valet multum ⁊ istud facimus in squinantia in processu vt dicetur infra.

¶ Or si non descenderit instrumentum quo illi simile inferius duci cōsueuit in os mittatur. Est autem instrumentum illud de plumbo quod cum sit rethi simile est lōguz gibbositatem in se habens.

¶ Ponit curam per instrumenta. dicit: si nō descēderit instr̄m quo huic simile inferius ducere consueuit in os mittatur. est aūt instr̄m illud de plumbo ꝙ cū sit rethi simile ē longū gibbositatē in se habens. causa est: qꝛ illud instr̄m est perfo/ratum ideo ibi tollitur. illud instr̄m dꝫ esse porosum rarum ⁊ gibbosum vt me/lius intret per os. vnde per vnā ꝑtē de/bet esse gibbosum. ab alia ꝑte cōcauum.

¶ De grauedine lingue. Cap. 51.

Circa rubricā nota ꝙ grauitas lingue cau/satur dupliciter vel tripliciter. Uno modo ex defectu sanguis ⁊ spi/ritus vt in propinquis morti qui nō possunt loqui illo mō: qꝛ virtꝰ deficit rōne instrox. Scđo ex nimia repletione san/guinis vel flegmatis ⁊ vt plurimum flegmatis ꝓpter reumatismuz descēdentē a capite ad linguam. vt patet in ebrijs. ideo grauitates lingue patiunt. Tertio ex mala cōpositione. vt qñ ligamētū cū quo lingua ligatur cū palato īferiori est magnū. ⁊ de vtraqꝫ grauedine determi/nat hic ras.

Cum lingua absqꝫ alijs mēbris grauedinem fuerit passa ⁊ eger neqꝫ febrem neqꝫ acutam egritudinem incurrerit sal armoniacū ⁊ piper ⁊. ꝫꝫ. ⁊ sinapis album ac piretrum ⁊ stafisagriam et baurach atqꝫ origanum ⁊ salindi et nigella ⁊ sansucus siccus sumantur ⁊ in aqua coquātur ⁊ fiat ex eis gar/garismus.

¶ Ponit curam grauitatis ꝓuenientis ex repletione. ⁊ ꝑmo qñ peccat materia frigida. dicit: cū lingua absqꝫ alijs mēbris grauedinez passa fuerit ⁊ eger nec incurrerit fe. nec acutam egritudinem sal ar/moniacum piper. ꝫꝫ. sinapis alliuz ac piretrum ⁊ staphisagria baurach origanū et salnitrum nigella sansucus siccus su/mantur ⁊ in aqua decoquātur. ⁊ fiat ex eis gargarisma. caueat tamen patiens ne ex eis aliquid transglutiat. cā est: qꝛ ista euacuant materiam frigidam a lingua istoruz. ⁊ bene dicit ꝙ non sit grauedo in alijs partibus: quia si in alijs mē/bris alia conuenirēt vt in pueris vbi est parua grauitas cōuenit gargarisma fa/ctuz ex decoctione achori saluie et ysopi et facit cito loqui. ideo dicimꝰ nutrici ꝙ fricet linguam pueri cum saluia vt citi/us loquatur.

¶ Caueat tamē patiēs ne ex eo ali/quid traijciat: aut eger ieiunus multis diebus gargarizet almuri naba/ti: aut fiat gargarismus ex aceto et piretro.

¶ Ponit documentuz. dicit: ꝙ caueat ta

men patiēs ne ex eo aliq̄d transglutiat causa est: q2 est nimis acutū: q2 si veniret ad pulmonē esset cā vlceratiōis pulmonis. iō bonū est q2 nō transglutiat. Aut eger. Ponit aliud remediū dicit. ꝙ eger ieiun⁹ m̄ltotiēs gargarizet allumē nabati. est eñ salsa facta ex acetosis et spēbus. habet virtutē ꝓijciendi sputū. ideo euacuat materiā. ⁊ p̱ ista intelligit om̄ia dicta supra ꝓuocantia saliuam. Aut fiat. Pōit aliud remediū. dicit: aut fiat gargarisma ex aceto ⁊ piretro. cā ē: q2 piretrū multiplicat saliuā ⁊ euacuat flegma. ⁊ acetū h3 incidere. ⁊ ponitur acetū vt meli⁹ virtus piretri penetret.

¶ Postq̄ vero gargarizare cessauerit sumātur salis armoniaci piretri piperis sinapis omniū partes equales. ⁊ ex eis bene puluerizatis lingua diutius fricetur.

¶ Ponit aliud remediū p̱ fricationem. dicit: ꝙ postq̄ gargarizare cessauerit sumatur salis armoniaci pip̱is piretri sinapis oīm p̱tes equales ex eis bñ pul. lingua diuti⁹ fricetur. cā est: q2 habent virtutes euacuādi flegma a lingua. ⁊ ꝓuocant saliuā. ⁊ scias ꝙ de piretro vidi ꝙ q̄dā tātū tenuit piretrū ꝙ creauit ibi pustulas. ideo nō d3 sic teneri. sed debet poni in pāno / ⁊ tunc masticari ⁊ teneri supra linguam. ⁊ ita intrabit ⁊ non nocebit.

¶ Nō si cum lingue grauedine auditus aut reliquoꝝ sensuum grauitas fortis affuerit fiat egri curatio ſm doctrinā qua p̱alysis curatur.

¶ Ponit curam quādo grauitas cōicat alijs mēbris vel sensibilibus. dicit: ꝙ si cum lingue grauedine auditus aut reliquorum sensuū grauitas fortiter affuerit fiat egri curatio ſm doctrinam qua paralys̄ curatur. causa ē: quia euacuat materiam nō solum existētem in lingua. immo in cerebro cum flegmate aquoso et dicta est cura iam in capitulo de paralysi.

¶ Si autem loquela in acutis febribus aggrauata fuerit ⁊ videris ipsam cū grauitate in loquela extenuatam ⁊ abbreuiatā ⁊ spasmatam aqua calida ab alto super spōdiles dorsi ⁊ auris principia fundatur: et cum oleo fricet̄. Eger quoq3 oleu3 tepidum in ore tenere debet.

¶ Ponit curam quando prouenit ex inanitione. dicit: si antē loquela in acutis fe. grauata fuerit. ⁊ videris ipsam cum grauitate in loquela extenuatā ⁊ abbreuiatam et spamatam aqua calida ab alto super spondiles colli et auris principia fundatur. ⁊ cum oleo fricetur. eger quoq3 oleum tepidum in ore tenere debet. causa est: quia signum est ꝙ prouenit ex inanitione siue defectu sanguis et spiritus. ideo cōueniunt humectantia. ⁊ cōuenit aqua ordei ab extra aqua ros̄. ⁊ oleum ros̄. vel humectantie pillule dicte in ca. de catarro. ⁊ dicent̄ in ca. de tussi. ꝑncipia. s. radic3 spondiles. i. supra spondilia dorsi.

¶ Et si diu est ex quo loquela sua minui nō cessauerit vel etiā semper considerandu3 est an ligamentum quo inferius lingua cōnectitur maius sit q̄ debeat. Quod si ita fuerit: ex eo parum est incidendū. ⁊ 33. puluerizatum immittendum.

¶ Ponit curam diminutiōis lingue prouenientis a mala compositione. dicit: ⁊ si diu est ex quo loquela minui nō cessauerit. vel etiā semper cōsiderandu3 est: an ligamentum cū quo inferius lingua annectitur si maius fiat q̄ debeat. et si ita fuerit ex eo paru3 inciditur et 3in3i. puluerizatum est īmittendū. causa est: quia diminutionis loquele est ligamentum cum quo ligatur. quare nō potest lingua moueri. ⁊ vna causa pōt esse: q̄a lingua est breuis. ⁊ quare ꝯuenit vnguētum. causa est: quia euacuatur sanguis et ideo non fit crusta vlceris. illud vnguentū est consolidatiuu3 vlceris. iō cōuenit illa decoctio dicta in extrahēdis

sanguisugis que ꝯuenit ad remouendū fluxū sanguinis nariū ꝫegi.ſ.vitreo li.

¶ De magnitudie lingue. Cap.52

Jrca rubricā c nota ꝙ duplex est magnitudo lingue. vna est ex materia sanguinea cū apostemate vel sine apostemate. scđa magnitudo est maťia flegmatica cū apostemate vel sine. ꝛ vt plurimū tales materie descendūt a cerebro. ꝗuis possint venire ab alijs mēbris: de vtraqꝫ intelligit raś.

Um contingit linguā adeo c inflari vt pre magnitudie os egrediatur fricāda ē ex cepe aut ex citri acetositate aut cū ribes aut ex granato acetoso donec saliua mlťa ab ea fluat: hoc nāqꝫ mō detumescit ꝛ ad ṗmā redibit mēsurā.

¶ Istud est caplm in quo raś determiat de magnitudine lingue ponēdo eius curam. quādo causať materia flegmatica. dicit: cū cōuenit linguam inflari vt pre magnitudie os egrediať fricanda est ex cepis aut citri acetositate. aut cū ribes aut ex ğnato acetoso. donec saliua multa ab ea defluat. hoc aūt modo detumescit: ꝛ ad primā redibit mēsuraꝫ. cā est: qꝛ ista incidūt materiā flegmaticam. ꝛ eam disponūt ad euacuationē. et ꝑ ista intelligūtur oīa siťia gargarismata ꝛ fricatiões que dicte sunt in precedētib' q̄ habent euacuare flegma a lingua: vt est radix yreos mastix ꝛc.

¶ Si autem non sufficit fiat fricatio ex sale ꝛ aceto.

¶ Pōit aliud remediū. dicit: si āt nō sufficerit fiat fricatio ex sale ꝛ aceto. cā ē: qꝛ nō solū icidiť maťia flegmatica imo dissoluiť: qꝛ acetum incidit et sal dissoluit. per ista intelligit siťia dicta supra q̄ sunt fortiora ꝙ illa que ponit raś.

¶ Et si nōdum sufficit fiat minutō ex vtrisqꝫ cephalicꝫ prius: ꝛ postea ex venis sub lingua.

¶ Ponit curam qn̄ ꝯuenit ex sanguine. dicit: ꝛ si nō sufficerit fiat flobothomia ex vtraqꝫ cephalica. ꝛ postea ex venis q̄ sunt sub lingua. cā est: qꝛ est signum ꝙ materia sanguinea est: qꝛ tūc lingua est rubea. ꝛ apparet rubedo in facie: et q̄a flobothomia de cephalicꝫ euacuat sanguinem q̄ est materia antecedēs. iō cōuenit. ꝛ postea de venis q̄ sunt sub lingua: qꝛ illa flobothomia euacuat materiam cōiūctam facientē illum fluxum. ideo cōpetit. ꝛ si multum sit plenitudo magꝭ cōpeteret flobothomia de mediana vel de basilica vel de sophena.

¶ De nodo. Cap.53

Jrca rubricaꝫ c nota ꝙ iſte ꝯuenit a flegmate cum sub lingua.

Um sub lingua glandula nociua fuerit in principio ex c sale armoniaco ꝛ gallis fricāda est.

¶ Ponit curā glandule ꝑ fricationē. dicit: cū sub lingua glādula nociua ī ṗncipio ex sale armoniaco ꝛ galla fricāda ē.

¶ Si autem vetusta fiat ex medicamine gingiue sanguinolēte fricāda est. qđ est medicamē acutum.

¶ Et tali medicamie gingiua sanguinolēta fricāda ē. ꝛ est medicamē acutuꝫ a cute. ſ. dicte de cura sanguis. ꝛ ibi itrāt multa corrosiua. cā est: qꝛ galle ꝓhibent fluxū maťie ad linguā. ꝛ sal dissoluit materiā cōiunctā. ꝛ intelligiť illud ore mūdificato. Quare vꝫ istud medicamē acutum. cā est: qꝛ est corrosiuum ꝛ corrodit vsqꝫ ad substantiā lingue. et si aliq̄d est corrosum a lingua fit regeneratio carnis cū medicamine dicto supra.

¶ Eger autem acetum ꝛ salem in ore teneat.

¶ Ponit curā ꝑ illud ꝙ teneť in ore. dicit: eger accipiat acetū. ꝛ sal teneat ī ore cā est: qꝛ acetū incidit ꝛ sal hꝫ euacuare et dissoluere: deinde alia gargarismata dicta superius.

¶ De pustula lingue. Cap.54.

Irca rubricaȝ

nota ꝙ pustula lingue ⁊ ei⁹ vlcera semp sunt malū signū in oī egritudine q̄ est signū debilitatꝭ ꝟtutꝭ nō potētis materiā expellere ad mēbrū extrīsecū: ſȝ expellit ad os. sed pustula vel vlcera que fiūt in ore ē bonū signum fortitudinis ꝟtutis ꝑ hoc ꝙ mandaꝭ ad mēbra vilia sicut est os lingue.

i Sta ex eisdem sunt curanda ex quibus curantur alcola que supra nominauim⁹ ⁊ squinantia sanatur.

¶ Istud ē caplm̄ in quo remittit nos ad curam pustularuȝ oꝛis ⁊ lingue. dicit: ꝙ sunt curanda cum quibus vlcera que superius nominauimus ⁊ squinātia sanatur. cum quib⁹. s. mūdificātibus ⁊ cōsolidantibus colera. i. vlcera oꝛis ⁊c.

¶ De squinantia. Cap.55.

Irca rubricā

nota ꝙ squinātia est apostema gutturis ⁊ partiū ei⁹ propinquarū siue vie anhelitus ⁊ cibi: ⁊ tale apostema vtplurimū causaꝭ a sanguine cui⁹ signū ē ruboꝛ/ plenitudo venaꝝ ⁊ pulsus. Scđo pōt causari a co. cuius signū est coloꝛ citrin⁹ oꝛis ⁊ faciei. Tertio ex flegmate: cui⁹ signuȝ ē albedo faciei ⁊ mltitudo saliue. Quarto ⁊ raro ex melācolia. cui⁹ signū ē: fuscedo faciei ⁊ oꝛis et alia signa que dicta sunt. et causa est: qꝛ flegma ⁊ melācolia nō habent virtuteȝ penetratiuaȝ tantā in gutture sicut sanguis ⁊ colera. ⁊ ideo vtplurimuȝ causaꝭ ex sanguine vel co. cum sanguine mixta. Nota ꝙ quattuoꝛ sunt species squinantie. vna est in qua apparet rubedo ⁊ tumoꝛ extra in collo. ⁊ ista est lenioꝛ inter oēs: qꝛ signuȝ est ꝙ materia declinat ad exterioꝛa. Scđa est in q̄ apparet tumoꝛ ⁊ ruboꝛ interi⁹ oꝛe aperto: ⁊ ista est difficilioꝛ q̄ꝫ p̄ma. Tertia in qua nōdū appet in gutture tumoꝛ nec ruboꝛ: nisi si ligua fortiter cōpꝛimaꝭ: ⁊ ista est deterioꝛ q̄ꝫ secunda cū magis decliuet materia ad interioꝛa. Quarta spēs in qua nōdū apparet ruboꝛ nec tumoꝛ nec intra nec extra. ⁊ ista est moꝛtalis: qꝛ materia est infixa multum: ⁊ inducit moꝛtem suffocando: quia signum est ꝙ materia est acuta in vijs intrinsecis ⁊ in vijs anhelitus ⁊ aliquando in vijs cibi. Nota ꝙ squinantia pōt ~~causari~~ tribus modis. Uno modo ꝑ insensibilē resolutionem vt quādo materia est pauca subtilis facta flobothomia vniuersali ⁊ particulari et gargarismate ⁊ curaꝭ passio squinantie euacuata vna ꝑte materie ꝟtus resoluit aliam. Scđo mō ꝑ ꝯuersionē ei⁹ in saniē. sicut qn̄ apostema maturatur ⁊ nūq̄ꝫ pōt terminari infra q̄ttuoꝛ dies ⁊ hoc ē qn̄ materia est grossa ⁊ multa. Quarto mō per trāsmutationē ad alia mēbra vt ad stomachuȝ vel ad alias ꝑtes pectoꝛales. ad stomachū. s. qn̄ ista materia declinat ad viā cibi: ⁊ tūc nausea vomit⁹ ⁊ doloꝛ stomachi/ad ꝑtes pectoꝛales: cui⁹ signuȝ est tussis tremoꝛ coꝛdis ⁊c. qꝛ materia fuit delegata ad coꝛ.

c Um in deglutiēdo sentitur angustia idest passio q̄ squinantia vocatur.

¶ Hoc ē caplm̄ i quo determinat đ squinātia ponēs pmo ei⁹ signa. dicit: cum in trāsglutiēdo sentiꝭ angustia idest passio q̄ dꝭ squinātia. Nota ꝙ dictū raꝭ hēt veꝝ qn̄ ista angustia trāsglutiēdo panē vel aliquod aliud causaꝭ ex apostemate exn̄te in gutture: ⁊ tūc est squinantia. ⁊ ista causaꝭ subito. Aliqn̄ causaꝭ ex siccitate vie ⁊ strictura pectoꝛis. aliquando ex maxima debilitate vt in ꝓpinquis moꝛti. ⁊ tamen ꝓpter hoc nō patiuntur squinantiā. causa est: qꝛ illud apostema opilat vias anhelitus vtplurimū: ⁊ aliquādo viā cibi. Jtē ꝙ declinat ad ꝑtem q̄ dꝭ gula vel ad ꝑteȝ que dꝭ ceruix. mō talis suffocatio venit a cerebꝛo subito: sed a pectoꝛe paulatiue.

¶ Et eius grauitas aut leuitas ꝫm angustie quantitatē depꝛehēdi pōt.

¶ Ponit signa fortitudinis & debilitatis ei⁹.dicit:cuius grauitas & leuitas s3 an gustie quātitatē deprehēdi pōt.cā est:q2 non inducit periculu3 nisi rōne suffoca/ tionis & s̄m q̄ inducit grauitatē maiorē vel minorem inducit maius vel minus periculu3 in suffocando:& pp̄ter hoc est egritudo pacuta in qua nō est expectan da digestio materie et grauitas sequtur q̄re debeat cito laxari venter.Ad squinā tiā:ponit curā in gn̄ali per gargarisma/ ta.dicit:ad squinātiā.℞.medulle cassie/ fistule & ei⁹ qd̄ ē in medio fermēti iterio ris āborū.añ.ʒ.ß.succi liq̄ri.q̄rt].p̄tē.ʒ. j.& ex eis dissolutis in lacte ita capiēdo ex vniuersalibus extrahit̄ fiat gargaris/ ma:est enim mirabile.Circa qd̄ notādū q̄ in squinātia cōpetit gargarisma in p/ cessu.& nō in p̄ncipio:q2 in p̄ncipio cōpe tūt repcussiua ne materia fluat ad locū. sed in pcessu p̄uenit.q2 illud gargarisma est maturatiuum materie cū sit ca.& hu. doloris mitigatiuum & relaxatiuu3 gut/ turis.& ideo valet multū lac in passioni bus gutturis:& pp̄ter hoc nō datur istis cibus nisi ad q̄ttuor dies vel tres. iō lac amigdalarū etiam valet: q2 egritudo est peracuta.s.ʒ.ß.de quolibet.vel.ʒ.j.

¶ **Cūq3 traijciendi angustia fuerit in facie & oculis rubedo & repletio: in p̄ncipio curationis cephalica flo/ bothometur.**

¶ Ponit curā in sp̄āli & primo qn̄ p̄uenit a materia ca.p flobothomiā.dicit: cum fuerit difficultas anhelādi & oculis ru/ bedo & repletio in p̄ncipio curatiōis ce/ phalica flobothomet̄ statī patiēti squi/ nātiā.Nota circa p̄tē q̄ si fit in corpe ple nitudo flōia d3 fieri in corpe de brachio eiusdē later]vsq3 ad sincopim & i plecto/ ric]vsq3quo mutet̄ sāguis si p̄t tollerare vsq3quo veiat sāgui s a loco apostemat]: vt d̄r scd̄o regimēti acutor3:q2 flobotho mia d3 fieri vsq3 ad sincopim i plectori cis quousq3 mutet̄ sanguis color.& tūc ē signū q̄ venit a loco apostematis.Itē i pp̄osito q̄ apiant̄ vene siuevie vt reple/ tio expellat̄.imo qn̄q3 in squinatico faci mus de vtroq3 brachio. & cā est:q2 flōia remouet cām apostematis.Sed est itē ligēdū:q̄ si venter est constipatus:tunc d3 p̄cedere clistere.p̄mo facta flobotho/ mia d cephalica.postea deuenis que sūt sub lingua siue palato:q2 euacuat mate riam piunctam:vt dicit auic].q̄rto cañ. fen.j.vt de illa que est sub palato īferio ri:quia vltimū & multū v3 & vidi vnum magistrū q̄ sepe d ea flobothomiā fecit.

¶ **Et gargarismus ex succo grana/ ti muzi cum carnositate sua fiat.aut ex rob mali maciani acetosi.aut ex rob moride sceni.**

¶ Ponit curam per gargarismata & hoc ante tertium diem.et dicit: gargarisma ex succo granati musti cū carnositate fic ca fiat ex rob mori maleam acetosi aut rob mori de seni.et post hoc fiat garga/ risma ex aqua rosa.in qua sumach fue/ rit infusu3.causa est:quia repercutiunt et prohibent & repellunt fluxu3 materie ad locū & bene intelligitur post euacua/ tionem:q̄m ante euacuationē pōt bene repercuti materia.ideo errāt illi qui pō nūt repercussiua cū materia fit ventosa que repcuti nō possunt anteq̄ fiat flo/ bothomia & d3 esse gargarisma ex aceto sis & stipticis: q2 acetosa faciunt pene/ trare:& stiptice repercutiūt: & postea ex aqua roß.que est multū stiptica & prohi bet fluxu3:& per ista intelligunt̄ similia vt est succus lactuce de quo dicit Auic]. q̄dā habuerūt squinātia3 & somniabāt: q̄ si facerent gargarisma de succo lactu ce q̄ sanarēt̄ & fecerunt & curati sunt. & dicit Auic].q̄ habet hoc a tota p̄prie/ tate.vel fiat gargarisma cum aqua deco ctionis gallarum sumach et dyamoron vel gargarisma factū cū aq̄ decoctionis mirtillor3.imo tantū laudat ip̄m auic]. sicut diamoron.vel sic.℞.sirupi de papa uere dyamoron añ.ʒ j aq̄ roß.ʒ.ij.misce & fiat gargarisma actu frigidum:q2 ma/ gis repcutiet & mitigat.ideo valet in p̄n cipio squinantie.Nota ab extra valet in principio vnguentum camomille:q2 re/ soluit sine attractiōe:valēt similiter pil lule si teneant̄ sub lingua facte q̄ reuma faciūt descēdere de capite ad guttur: q2

ut plurimū fit hoc apostema ꝑ viā reumatismi scꝫ per viam diriuationis. et raro per viam congestionis.

¶ Et post hoc fiat gargarismus ex aqua ros. in qua sumach fuerit infusum. quod postꝙ̄ per tres dies sic factū fuerit: ꝛ vēter ex succo fructuū: sicut prunorū tamarindorū cassiefistu. ꝛ tereniabim solutus fuerit fiat gargarismus ex apozimate ficuum citrinarum ꝛ passularum aut ex medulla cassiefistu. cū hydromelle.

¶ Ponit curā ꝑ gargarisma ꝑ tres dies. dicit: ꝙ postꝙ̄ per tres dies sic factū fuerit ꝛ venter ex succo fructuum sicut prunorum thamarindorꝫ cassief. se. cabini solutus fuerit fiat gargarisma ex apozimate fructuum scꝫ citrinorꝫ ꝛ fructuum passularum aut ex medulla cassief. et ydromelle. causa est: quia post tres dies debet dari medicina laxatiua: qꝛ illa euacuat eo. ꝛ postꝙ̄ trāseūt tres dies signuꝫ est ꝙ materia est maturata ꝛ conuertitur in saniem: ꝛ qñꝗ terminat per resolutionem insensibilem ante quartū diē ꝛ qꝛ illud iuuat ad maturanduꝫ relaxat guttur ꝛ cedat dolores. ideo valet in hoc casu. ꝛ per illud intelligas sibi similia. et omnia que applicantur ab extra vel ab intra que iuuant ad maturandum materiam. Sed illud gargarisma est ꝙ conuenit in augmento. ℞. liquir. ras. caricarum pinguium an̄. ʒ. j. seminis psilij/ se. citoniorum/ se. papaueris al. an̄. ʒ. ß. ordei mund. q̄rt. ß. mellis. ʒ. ij. fiat decoctio parum clarificata vsꝗ ad q̄rt. iij. In statu v̄o ad repercutiendū materiā vel ad rumpendum apostema conuenit oximel diureticum ꝛ ab intra ad maturandum valet istud vnguentum. ℞. vnguenti dialtee q̄rt. ß. mussillaginis/ se. psilij/ mussillag. se. citoniorum an̄. ʒ. ij. medulle cassief. butyri sine sale an̄. ʒ. ß. fermenti caricarum pinguiū an̄. ʒ. j. olei viola. ʒ. ij. misce ꝛ valet in augmēto squinantie de materia calida.

¶ Qꝛ si passio inueterauerit ex gargarismis ꝛ insufflatione fortiuꝫ medicaminum que dicturi sumus curāda erit. Si autem in facie nō fuerit rubedo fluxeritꝗ ab ore saliue multitudo ꝛ eger fuerit humectatus: in principio soluatur vēter ex cochijs. Et fiat enema cuꝫ clisteri acuto: qd̄ in capitulo de apoplexia noīauimꝰ. Cū passio tamen inceperit fiat gargarismus ex syrupo acetoso.

¶ Ponit curam causatā a materia frigida. primo per medicinam laxatiuam. dicit: ꝙ si passio inueterata fuerit ex gargarismis et ex suffocatione fortiū medicaminū: que dicturi sumꝰ medicanda erit. Tunc remittit nos pro cura squinantie antique: sed in facie capituli hoc dicit. si autem in facie non fuerit rubedo fluxeritꝗ ab ore multitudo saline ꝛ eger fuerit humectatus in principio soluatur vēter ex pillulis cochijs ꝛ clisteri acuto ꝙ ī capitulo de appoplexia apozima nominauimus. causa est: quia est signū ꝙ materia faciēs apostema est flegmatica: ex quo non est ibi rubedo: ꝛ quia pillule cochie euacuant flegma. igitur ꝛc. et si nō potest accipere per modum pillularum tunc dissoluatur in aliquo syrupo vel in aqua vel potet vel ponatur in clisteri et loco istius potest poni yerapigra et non debet precedere digestiuum: quia materia est furiosa ratione membri. Nota ꝙ Rasis ponit clistere ꝙ est forte: qꝛ fit ex colloquintida elleboro ꝛ alijs medicinis fortibus. causa dicti ē: quia per illud clistere materia flegmatica extrahitur ad partē inferiorē a superioribus. ideo vꝫ.

¶ Aut cum hydromelle ꝛ pipere et oximelle deinde ex almuri nabati: fiat etiam gargarismus ex hydromelle ꝛ sinapi.

¶ Ponit curam per gargarismata. dicit: cum passio inceperit fiat gargarisma cū syrupo acetoso aut ydromelle ꝛ pipere ꝛ oximelle. Deinde ex almuri nabati ꝛ fiat

etiaȝ gargarisma ex ydromelle ⁊ sinapi.
Nota ꝙ dictū raſ habet veruȝ qñ mate/
ria est multū grossa: quia tunc non com
petit multū repercussiuū imo incisiuuȝ
materie. si aūt non sit multuȝ grossa cō
ueniunt pure repcussiua sicut gargari/
mata cum decoctione olibani mastic̄ et
addatur modicū de dyamoron ⁊ est ma/
gis conueniens. Sed post in augmento
conuenit almuri ad incidendū materiā
sed conuenit ydromel ⁊ sinapis ad rūpē
duȝ apostema qñ materia est digesta be
ne: ⁊ generatur sanies. ⁊ quādo ē ex fle/
gmate/non per resolutionē insensibileȝ
sed per saniem terminatur: ⁊ per garga
rismata itelligit sibi similia super illud
qđ ē de materia grossa. ℞. raď yreos. ʒ.
ß. ysopi capilli veñ. re. añ. ℳ. j. liquiri.
rase vnaꝝ passarū mūđ. caricarū piguiū
añ. ʒ. j. se. fenugreci. se. lini añ. ʒ. ß. ordei
mūđ. quart. ß. mellis. ʒ. ij. fiat decoctio
parum clarificata ad quart. iij. Sed in
isto casu. s. in statu ad rūpendū apostēa
cōuenit oximel squilliticū. sed ad eꝝ ad
maturandū conuenit istud vnguentuȝ.
℞. vnguenti dyaltee quart. ß. musillagi
nis se. fenugreci mus. se. lini añ. ʒ. ij. me/
dulle cassief. butiri sine sale añ. ʒ. ß. fer/
mēti caricaꝝ piguiū añ. ʒ j. olei amigđ.
dul. ʒ. ij. misce. ⁊ pillule retente in ore va
lent que dicte sunt supra ꝙ reuma frigi/
gidum. ⁊ valēt in pncipio squinātie cau
sate a materia frigida etiā i vtraqꝫ cau/
sa siue calida siue frigida valet gargaris
ma decoctionis celidonie alš sebesten
et mirabile dicitur de ea / vel gargaris/
ma decoctionis stercoris al. canis vel
yrūdinis vel lupi.

¶ De hijs preterea que male squi-
nantie conferūt: est vt ex venis que
sunt sub lingua fiat minutio: ⁊ vēto
se absqꝫ scarificatiōe in collo ponā-
tur. Et epithimetur colluȝ ex melle
anacardino donec vesice in eo gene
rētur. ⁊ fiat gargarismus cū sinapi.
⁊ fiat gutturi insufflatio ex hoc me-
dicamine qđ sic fit. Sinapis sal ar-
moniacus piretrū nitruȝ assa piper
mētastrū sumantur ⁊ ex eis cū ydro
melle fiat gargarismus.

¶ Ponit curaȝ squinantie quando est in
vltimata sui malicia. Prio p flobotho/
miā dicit: de hijs pterea q̄ male squinā
tie pferūt vt ex venis q̄ sūt sub lingua fi
at minutio/subdit de ventoš. dicit: etiā
vētose absqꝫ scarificatiōe ponanť ⁊ epi/
thimetur collū ex melle anacardino do
nec ventose in eo generētur. et fiat gar/
garisma cum synapi et gutturi fiat in/
sufflatio ex hoc medicamīe qđ sic fit. ℞
sinapis salˀ armoniaci piretri nitri asse/
fetide mētastri ⁊ cū melle fiat gargaris/
ma. Cā primi q̄re vȝ flōia sub ligna cuȝ
vlˀi de cephalica: q̄ i hoc casu ē error. cā
est: q̄ illa flobothōia euacuat materiaȝ
coniunctā facieutē apostēa. Causa scđi
est: q̄ ventosa ponitur in collo retro in
ptibꝰ inferioribꝰ carnosis sine scarifica/
tione: q̄ vētosa attrahit a pte anteriori
ad posteriorē ⁊ facimus ipaȝ post flobo
thomari. Causa tertij: q̄ p illud epithia
remouet dolorē et materia attrahitur a
pte anteriori ad posteriorē. Causa q̄rti:
quia talia gargarismata sunt mltū sub/
tiliatiua ⁊ incisiua materie ad illā pteȝ.
remittit nos p squinātia antiqua equa
les ptes. vt. ʒ. ß.

¶ De tussi. cap. 56

c Irca rubricaȝ
nota ꝙ tussis diffiniť sic. tus/
sis est motus virtutis expul/
siue naturalis pulmōis coadiuuāte vir/
tute motiua lacertoꝝ pectoraliuȝ ppter
motū expellēdū ex qua diffinitiōe appa
ret ꝙ in pfecta sanitate nō est tussis: q̄a
v̄tus est coacta a re nociua facere taleȝ
motū: vt ptȝ pmo de crisi. Nota ꝙ de nu
mero motuū q̄ sunt in pfecta sanitate.
q̄dā est pure naturalis vt singultꝰ. q̄daȝ
pure volūtariꝰ sicut tussis inictus ⁊ ege
stio. ⁊ de nūero istaꝝ q̄daȝ sunt vbi natu
ra supat volūtatē vt tussis: q̄ nō pñt re
tinere vlˀ abstinere a tussi hoies qñ volūt
imo velle aut nolle eoꝝ tussiūt. Alter est

in quo volũtas superat naturã: lz sit error qñ superat ⁊ egestio: sũt v̄ba Auicē. p̄mo cañ. fen. ij. doc. iij. ca. p̄mo. Nota q̄ duplex est tussis. q̄dã sicca ⁊ q̄dã h̄ũida. Tussis sicca h̄z plures causas. Una ē mala ꝯplo siue materia exñte in pulmõe et ptib⁹ pectoralib⁹: vt mala ꝯplo ca. vl' frigida: simplex vel ꝯposita: q: q̄uis in pulmone non sit materia. tñ virt⁹ conat̄ ad expellendũ nociua: vt pz in singultu de inanitiõe lz nõ sit materia: tñ natura conatur expellere quãuis non sit ibi qd̄ expellat. Scd̄a cã tussis dr̄ esse ꝯp̄ssio dyafragmatis. s. cuiusdã pãniculi q̄ diuidit mēbra sp̄ũalia a nutritiuis ⁊ exp̄sso dyafragmate causat̄ tussis. ⁊ tũc pulmo nõ põt libere dilateri nec ꝯstringi: ideo idu cũt nocumētũ in pulmone rõne cui⁹ causat̄ tussis. Scd̄a cã ē mat̄ia mlt̄ũ grossa ⁊ viscosa adherēs ip̄i pulmõi ⁊ ptib⁹ pectoralib⁹ rõne cui⁹ expelli nõ põt. ⁊ ppt̄ hec in asmaticiȝ posito q̄ habeāt multaz materiã: tñ est sicca tussis: q: nõ põt aliq̄d expelli. Quarta cã tussis est liq̄ditas ⁊ subtilitas materie rõne cui⁹ fugit aerē: ideo nõ expellitur sed vadit p latera trachee arterie ad pulmonē s̄m Gal. ij. pnosticoꝝ. Sputũ in oĩ egritudine. vbi dicit. q̄ ppter subtilitatē ei⁹ non põt expelli ⁊ q: liquidũ fugat aerem. Quīta cã est magna debilitas virtutis: vt patz in ppinq̄s morti qui rõne debilitatiȝ v̄tutiȝ nõ pñt expellere materiã q̄ est in pectore ⁊ pulmõe quã natura expellere nõ p̄t ⁊ descēdit a capite vtplurimũ p viã reumatismi ad pect⁹ quãuis possit vēire ab alijs mēbris. ⁊ ista materia aliqñ est ca. aliqñ frigida. ca. materia vtplimũ est cã ptisis: q: h̄z q̄litates corrosiuas et acutas vt flegma salsum corrodens pulmonem: ⁊ vtplurimũ est materia frigida: licet rab̄ determiet de cura tussis ꝓueniētis a materia ca. ⁊c. quia hoc est vtplurimũ de cura tussis ꝓuenientiȝ a flegmate: q: ista duo vtplimũ ꝯtingũt. nã tussis que ꝓuenit ex exp̄ssiõe dyafragmatiȝ curat̄: sicut illa q̄ cõprimũt ⁊ remouent.

Um tussis acciderit fueritq̄ȝ aspera ⁊ sicca ⁊ cuz rubedine ⁊ calore. egro murab viol. ⁊ ptisana tribuēda erit. fabas quoq̄ȝ excorticatas ⁊ spinachias cũ oleo de amigdalis dulcib⁹ i cõestione accipiat.

¶ Hoc est caplm in quo deteriat de passionib⁹ pectoris q̄ sunt sex. Prio de tussi ponēs ei⁹ curã cãnte a caliditate ⁊ siccitate. ⁊ hoc p dietã. dicit: cũ tussis acciderit ⁊ fuerit ca. ⁊ sicca ⁊ asp̄a cũ rubore ⁊ calore: tũc competit mirabilr̄ egro violatũ ⁊ ptisane ⁊ fabe excoriate ⁊ spinachia cuz oleo amigd. dul. in cõestione sua: in ore vero sp teneat pillas cochias. aquã quã bibit sit syrupus viol. cõmixt⁹. Cõfectio pillaꝝ cochiaꝝ. ℞. liq̄riȝ. zuccari al. ãboꝝ añ. ʒ. iij. enule cãpane dyagragãti amig. dul. excorticataꝝ oĩuz añ. ʒ. v. ex hijs cuz musillagiȝ. se. citonioꝝ cõpresse ⁊ formētur pillule. Nota q̄re valēt ista. cã est: q: infrigidãt ⁊ humectãt sicut cõdimentũ de viol. cum sint frigide ⁊ h̄ũide humectãt. silr aq̄ ordei spinachia frigida ⁊ hu. sunt: q: remouēt caliditatē ⁊ siccitatem facientē tussim. igit̄ ⁊c. ⁊ p ista itelligit silia sicut pot⁹: vt in hoc casu aq̄ ordei. ⁊ terãtur ⁊ coquãtur i eis testudines fluuiales ⁊ oĩa q̄ ꝯueniũt in ethica vl' conueniũt ista: vt lactuce bal. aq̄ dulcis electuariũ dyadragãti: vl' illd̄ resumptiuũ dyapenidiõ cinamomi ⁊c. q̄ ponit̄ ifra in. c. de ptisi. ab extra vero ꝯuēit tale vnguētũ. ℞. musillagiȝ. se. psillij musillagiȝ. dyagragãti gũmi arabici añ. ʒ. ij. axũgie galline medulle vituli añ. ʒ. ß. olei viol. olei amigd. dul. añ. q̄rtiȝ. ß. cere al. qd̄ sufficit. fiat pãn⁹ incerat⁹ de pãno fustanici ad quãtitatē palme vni⁹ i lõgitudie ⁊ duoꝝ digitoꝝ in latitudie. alia lr̄a h̄z eq̄ ⁊ põat̄ supra pect⁹. Scd̄o nota q̄ ista cõueniũt i cura tussis ꝓueniētiȝ a materia ca. descēdente a cerebro ad pect⁹. ⁊ oĩa q̄ dc̄ã sunt supra i. c. de catarro cãto a materia ca. siue syrup⁹ siue medicia siue electuaria siue pille siue suffumigatiões. ⁊ iõ non est obliuiscēdũ caplm de catarro cãtuz de mat̄ia ca. q: nisi itercipiat̄ reuma curatio nihil vz neq̄ȝ opatio: iõ videtis ip̄as opatões circa pect⁹ cũ nunq̄ dz mũdificari pect⁹ ab illa mã a capite d̄scē

dens. et ideo nisi intercipiatur nihil valet cura. fabe fracte prohibent partes pectorales ab apostemate. et bene dico sine corticibus: quia cum cortex sit aspera lederet illas partes. et non est capitulum in medicina adeo necessarium. et bene sciatur sicut capitulum de catarro: quia catarrus est mater omnium egritudinum. et ideo nisi reuma intercipiatur nunquam curabitur.

In ore vero semper tenere debet pillulas bichichie. Aque autem quam bibit syrupus viol. est admiscendus. Pillule bichichie. ℞. succi liquiritie zuccari albi amborum ana. ʒ. x. amili draga. amigdalarum dulcium excorticatarum ana. ʒ. v. ex hijs cum musillagine se. citoniorum consperssis informentur pillule.

¶ Ponit curam per ea que tenentur in ore. causa est: quia sunt humectantia et remouentia siccitatem. et per illas intelligit similia vt iulep/ vel syrupus nenufarum vel aqua ordei cum cancris fluuialibus et testudinibus: et similia dicta in ca. de catarro. electuarium vt dyagragantis. Item de syrupo viol. causa est: quia infrigidat et humectat et pectus lenit. Item valent pillule si teneantur in ore et transglutiantur paulatim: et hoc est regula generalis vel quia illa que administrantur pro tussi teneantur in ore: quia si irent statim ad stomachum cum sit remotus: tunc virtus medicine tarde iret ad locum tussis. et per ista que ponuntur intelligit similia cum sparsis. i. incorporatis.

¶ Quod si cum tussi multum affuerit sputum quod cum expuendo expelli non potest nocumentum infert. sed neque febris neque vehemens ventris solutio concomitantur ex hijs troc. dandum erit infirmo. quod ℞. seminis feniculi. semis apij succi liquiritie capilli ve. amigdalarum omnium partes equales. ex hijs cum musillagine seminis lini conspersis informentur trocisci ex quibus. ʒ. iij. tribuantur.

¶ Ponit curam tussis causate a flegmate. et primo quando est vera. dicit: quod si cum tussi multum affuerit sputum etc. nocumentum infert sed neque fe. neque vehemens ventris solutio ipsum concomitantur ex hijs trociscis dandum erit infirmo. ℞. se. feniculi se. apij succi liquiricie capilli ven. amigd. dulc. omnium partes equales ex hijs cum musillagine se. lini conspersis informentur trocisci: ex quibus tribuantur. ʒ. iij. in decoctione que dicta fuit in cap. de catarro. cui tamen valent capilli ven. sunt addendi. quare valent isti trocisci. causa est: quia sunt incisiui materie. et valent ad expellendum et non permittunt adherere materiam grossam et viscosam. et trocisci debent administrari cum decoctione alicuius habentis virtutem istorum: vt cum decoctione liquir. vel syrupi de capill. ve. vel ysopi et quod quilibet die poterit de mane. et per ista intelligit similia. sicut verbi gratia. intercepto reumate per illa que dicta sunt in ca. de catarro frigido. et hec est regula generalis: scilicet quod prius intercipiatur reuma in remouendo materiam in partibus pectoralibus existentem: valent ista. s. ficus sicce comeste cum amigd. et valent in reumate multum. similiter ficus modicum toste cum pul. piperis et calamenti maxime si superbibat brodium caulium ru. vel ad clarificandum vocem: similiter dyayris salomonis. Quarto gordonius facit brodium quoddam de succo caulium et melle sed abominatur. similiter valet dyapendion similiter vt dyaysopum. Ultimum nota inter electuaria est dyaprassion et est fortioris virtutis quam aliquod aliud. et similia sicut dyantos cum musto. similiter valet syrupus de prassio inter omnia mundi: sed est modicum mali saporis vel isto syrupo communiter vtor. ℞. rad. yreos enule campane calamenti origani prassij ana ℥a. j. anisi seis feni. se. vrtice orobi se. fenugreci seminis lini ana. ʒ. j. ordei mundati quart. ß. liquiritie rase vuarum passarum ana. ʒ. j. mellis et panis zuccari ana lib. ß. fiat syrupus clarificatus ad quart. ij. in alijs libris habetur ista recepta. ℞. rad. yreos enule campane ana. quart. ß. ysopi capilli vene. re. ana. M. j. serapini calamenti origani prassij ana. Manip. j.

anisi se. feniculi se. vrtice orobi se. fenugreci se. lini añ. ʒ. j. ordei mũda. quartꝫ. ß. liqrꝫ. rase vuarum passarũ añ. ʒ. j. mellis panis zuccari añ. lib. ß. fiat syrupus clarificatus ad quartꝫ. ij. in alijs libris habetur ista recepta sic. ℞. rad yreos enule campane añ. quartarꝫ. ß. ysopi capilli ve. re. añ. M. ij. serpilli calamenti origani prassij añ. M. j. anisi se. fenicli se. vrtice orobi se. lini assi se. fenugreci añ. ʒ. ij. panis zuccari mellis electi añ. lib. ß. fiat syrupus clarificatus ad quartꝫ. v. post istum syrupũ laxetur venter cum pillulis de agarico. Tertia recepta est ista. et est Johãnis ebeme. ℞. rad lilij prassij añ ℈. j. agarici. ʒ. j. turbith. ʒ. ß. pulpe colloquintide sarcocolle añ. ℈. ß. yerapigre. G. ℈. ij. pulverisanda pulverisent: postquam conquassent misce oia cum syrupo de capillis veñ. fiant pillule et administrentur in introitu lecti/ab extra: continet istud vnguentum. ℞. mussillaginis se. psilij se. lini se. fenugreci añ. ʒ. ij. in alijs libris añ. ℈. ij. butiri sine sale. ʒ. j. in alijs. ʒ. j. olei amigd. dul. quartꝫ. j. cere qd sufficit fiat pannus inceratus de fustanio ad quantitatem vnius palme et duorum digitorum in longitudine/vel accipiatur bombax bene carpinata et extensa supra cissoriũ vel qd desuper aspergatur oleũ amigd. dul. et calefaciat ad ignem et ponatur supra pectus et facit mirabilia.

¶ Decoctione aũt qua in hac egritudie vtẽdum est in. c. de catarro iam descripsimus. cui tñ. ʒ. v. capilli veneris sunt addende.

¶ Remittit nos pro decoctione ad capitulum de catarro; capillus ve. est multum conferens istis. et ideo Auerroys in. v. colliget dicit. si multum valet capillus veñ. non est mirũ et nulli infert nocumentũ: quia est temperatus.

¶ Quod si tussis antiqua et nociua fuerit adeo vt egrum in nocte dormire nõ permittat pillule storatice sunt dande que. ℞. myrrhe storacis opij oium añ partes equales informentur ex eis pillule ad lupinorum similitudinem ex quibus vna aut due patienti tribuãtur.

¶ ponit curã tussis quando est antiqua et primo per pillulas. dicit: qd si ita fuerit qd tussis sit inueterata et antiqua nociua in tm: vt egrum non permittat in nocte dormire pillule storatice sunt dande ℞. storacis myrrhe opij oium partes equales formentur ex eis pillule ad similitudinem lupinorum: ex quibus patienti vna vel due tribuant. Nota quare valẽt iste pillule. causa est: quia tussis est antiqua propter transitum continuũ materie descẽdẽtis a capite: quia ibi sunt stiptica ingrossantia materiam aquosam cõfortantia caput: ideo valet. et per istas pillulas intelligit alias similes dictas in capitulo de catarro frigido.

¶ In potu vero sumat syrupum de papauere et comedat semen albi papaueris cũ zuccaro.

¶ ponit curam per potum. dicit: in potu vero sumat syrupũ de papauere et comedat se. papaueris albi cum zuccaro. Nota qd iste potus valet in cura tussis antique causate a materia ca. et quia iste potus est infrigidatiuus et ingrossatiuus materie et nõ valet in materia frigida: quia iam suffocaret magis: quia in materia calida cõueniũt ista sicut syrupus papa. et cõueniũt oia q dicta sunt in ca. de catarro.

¶ Qui hanc preterea patitur egritudinem vitet in comestione acerosa salsa pontica acuta atque amara.

¶ Ostendit a quibus est cauendũ. dicit: qd qui hanc patitur egritudinẽ vitet in cõestione acetosa salsa põtica atque amara. causa est: quia omia ista exiccant pectoralia. et sicut hec nocẽt ista contraria applicata iuuant et penidie dactili ficus et omnia leniẽtia. et inter spẽs sunt. ʒ. ß. ʒʒ. croci et cubebe. que multum clarificant vocem: omnia extrema aialiũ sunt bona in tussi vt extrema vituli etc.

Suffumigiũ ad antiquã tussim et sputum fetidum. ℞. aristol. myrrhe sto-

racis galbani omniũ ptes equales arsenici rubei ad põdus oiuꝫ: omĩa pulnerizata ex butyro vaccino conspergantur: ex quib' magdaleones ad pillule parue similitudinẽ informẽtur ⁊ cuꝫ necesse fuerit in ieiuno ex vno eoꝝ per traiectoriũ suffumigetur eger.

¶ Docet ꝙ suffumigiũ ad antiquã tussiꝫ ⁊ sputũ fetidum. ℞. aristologie myrrhe storacis galbani oium añ. arsenici rubei ad pondus oĩum oĩa puluerisata ex butyro vaccino ↄspergãtur: ex q̃b' magdaleões ad siĩtudinẽ pillule pue iformẽt ⁊ cũ necesse fuerit in ieiuno ex vna earũ per traiectoriũ fumigãtur. Nota ꝙ istõ suffumigiũ non dꝫ dari in omĩ casu nisi vbi est vlcus pulmõis: sed bñ ↄuenit in vlcere ad ↄsumendũ saniẽ. ⁊ ideo nõ cõuenit nisi in casu dicto. Suffumigiũ ad remouendũ tussim: ⁊ est istud. ℞. ysopi M. j. liq̃r. rase vuaꝝ passaruꝫ. añ. q̃rt. j. ⁊ ß. fiat suffumigiũ. q̃ñ aũt fit: clarũ est. quia nõ ponit hic: in alijs libris habetur ista recepta. ℞. ysopi. M. j. liq̃r. rase vuarũ passaꝝ añ. q̃rt. j. et. ß. se. lini se. fenugreci añ. q̃rt. ß. ↄquassanda conquassentur ⁊ bulliãt in libris q̃ttuor aq̃ vsq̃ quo redeat ad lb. ij. ⁊ ß. ⁊ fiat cũ olla circũuoluta pãno aliquo in quo sit puũ foramẽ. p paupibus sufficit suffumigatio facta cum decoctione liquir. ⁊ vuarum passarum.

¶ De asmate. cap. 57

Irca rubricaꝫ nota ꝙ triplex ẽ spẽs difficultat anhelitus loq̃ndo ꝫm virtutẽ ⁊ artificialr. Una spẽs difficultat in attrahẽdo aereꝫ fit spãlr quando villi lõgitudiãles pectoris sunt debiliores ⁊ vocaƚ cõiter a nobis disnia. Scdã species difficultat in expellẽdo aerẽ dr asma etiã est qñ villi lõgitudiãles sũt debiles: rõne cui' nõ pñt ↄstrigi ⁊ expellere suas superfluitates fumosas. ⁊ tunc stãt erecti rõne magne angustie ⁊ coangustatiõis. Tertia spẽs ẽ ꝙtũ ad vtrãq̃ scꝫ in expellẽdo ⁊ attrahẽdo. ⁊ hoc ẽ qñ villi pectoris oẽs sunt debiles ⁊ vocanƚ cõiter orthomia. Nota scdõ ꝙ asma siue difficultas anhelãdi capiẽdo noie gñali / habet tot causas quot hꝫ tussis. sed sunt fortiores in asmate ꝙ̃ in tussi absolute dicta. ⁊ idõ opꝫ vias discurrere p illas / modo raƀ ponit hic curam asmatis cãti ex multitudie flegmat viscosi vl' sanie opilantis in cõcauitate pectoris: vl' est i venis ⁊ orificijs pectoris. ⁊ tũc moriũtur oẽs ⁊ in porositatib' pulmonis ⁊ qñ hꝫ pulsum vndosum vermiculosum quia iste vie p quas intrat aer sunt opilate: ideo mors est ppinqua.

Um aliquis assidue patitur tussim: ⁊ aerem attrahit sicut fit post cursuꝫ aut post vehementem motum: ⁊ cũ iacet supin' est ei deterius: sed cũ sedet est ei melius. Decoctio ei dãda est. que ℞. ficuũ citrinoꝝ. ʒ. x. dactiloꝝ multam hũiditatẽ habentiũ. semĩs apij feniculi capilli veneris liq̃ritie ysopi prassij oiuꝫ añ. ʒ. v. coquãtur in tribus lib. aque dulcis donec redeant ad vnã ⁊ coletur. De hac vero decoctione trib' dieb' egro i potu tribuatur cũ põdere duoꝝ aureoꝝ hui' cõfectionis q̃. ℞. succi liquiricie ysopi capilli vene. oĩum añ. ʒ. x. cordumeni piperis amigdalarũ amaraꝝ aristol. ro. semĩs vrtice oiuꝫ añ. ʒ. v. mellis dispumati qd̃ sufficit. hec eñ cõfectio supfluitates q̃ sunt in pectore mirabilr expellit ⁊ ẽ optĩa. Dãda itaq̃ est p hebdomadã vnã ↄtinuo.

¶ Ponit curã asmat. ⁊ pmo a flegmate p potũ ⁊ electuaria. dicit: cum aliq̃s assidue patiƚ tussiꝫ. ⁊ trahit aerẽ queãdmodũ post cursuꝫ fit vel motũ vehementẽ ⁊ cũ iaceat supin' est ei deteri': sed cũ sedet ẽ ei meli': tũc decoctio ei dãda ẽ q̃ ta

lis ē. ℞. ficuū citrinaꝝ. ℥. x. dactiloꝝ maioꝝ hūiditatẽ habentiū se. apij se. feniculi capil. ven. ysopi liq̃r. prassij oīum aā ℥. v. coquātur ī trib⁹ lib. aq̄ dulcis donec redeat ad vnā. ⁊ coleẽ de hac ꝯo decoctōe trib⁹ dieb⁹ egro in potu tribuaẽ cū pondere duoꝝ aureoꝝ huiusmōi ꝯfectiōis. ℞. succi liq̃r. ysopi capil. ve. oīz aā. ℥. x. cardumeni pipis amigd. amaraꝝ aristologie ro. se. vrtice aā. ℥. v. mell. dispumati qđ sufficit. hec enim ꝯfectio supfluitates que sunt ī pectore mirabilr̃ expellit ⁊ est optima/dāda ē itaq̄ p ebdomadaz vnā ꝯtinue. deinde eger postꝙ̄ comederit sinapiū ⁊ mel vomere cogēdus ē. Nota q̄re est meli⁹ asmaticis stando ꝙ̄ iacēdo supra illđ latus. cā est: q̄ tūc trachea arteria cōprimiẽ ꝯsus gulam. ⁊ qñ stat meli⁹ pōt fieri attractio aeris ꝙ̄ qñ trachea arteria ē supra ptes pectorales qñ est supin⁹: ideo melius se hñt ꝙ̄ qñ stēt. Scđo q̄re valet pot⁹ ⁊ electuariū: q̄ ista sunt ca. ⁊ sicca. ⁊ īcidūt materiā grossam q̄ ē asmatẽ: ⁊ humectāt ptes pectorales. ⁊ p ista intelligit raẽ silia: sicut est syrupus dict⁹ in. c. de tussi. silr̃ valet brodiuz galli antiqui decocti cū ysopo. ⁊ liq̃r. et vuis passis mūđ. ab arillis cubebis ⁊ se. fenugreci ⁊ se. vrtice: q̄ ista dant virtutes brodio galli ad ptes pectorales. silr̃ debent addi magis fortia vt syrupus de squilla vł de prassio dictus ī ca. de tussi. silr̃ valet malūgranatū diu tñ decoctuz cuz modico zuccari candi. ideo ꝙ̄ fundatur malūgranatū in q̄ttuor ptes. ⁊ ī medio ponaẽ zuccaꝝ et ponaẽ sub cinerib⁹ calidis pri⁹ bñ ligatis: ⁊ postea accipiantur ista grana ⁊ ponātur in vase ⁊ cū cocleari ista grana accipiat ⁊ lābat. et istđ lenit ptes pectorales: īmo est summū remedium ad clarificandū vocē. et valz in tussi ⁊ raucedine. silr̃ valz in asmate. silr̃ valz inter oīa aqua distillata enule campane. ⁊ valet si cōmedāẽ quolibz mane de folijs enule cāpane duo boli: in alijs libris habeẽ de folijs maligranati cū ficubus vel cuz zuccaro candi. ita ꝙ̄ quolibet mãe accipiat duos bolos ex illis folijs magis tenuibus. ⁊ valēt oīa dicta in cap. de tussi causata ā flegmate continue bis in die.

¶ Deinde eger postꝙ̄ comederit sinapim ⁊ mel vomere cogend⁹ est.

¶ Docet curare per vomitum. dicit: deinde eger ⁊c. nota vt dictum est supra ꝙ̄ dictum raẽ habet verum si ꝓuenit a materia flegmatica existente in stomacho: q̄ materia existens in ptibus stomachi expellitur per vomituz. sed quare valet: q̄ incidit ⁊ disponit materiaz ad euacuādum: q̄ materia viscosa non potest euacuari nisi prius incidatur.

¶ Et venter ex hijs pillulis soluendus, que. ℞. agarici. ℥. iiij. gra. ordei xviij. colloquintide interioris grana vj. elacterij gra. iiij. succi liq̃ritie. ℥. ß. fiant ex eis pillule. et sufficit ad dosim vnā.

¶ Ponit curam per medicinā laxatiuā. dicit: ꝙ̄ vēter est soluendus ex istis pillulis q̄ sequūtur. ℞. agarici. ℥. quattuor grana ordei. xviij. colloq̃ntide interiorẽ grana. vj. elacterij grana quattuor succi liquir. ℥. ß. fiāt ex hijs pillule ⁊ sufficiūt ad dosim vnaz. causa est: quia euacuant materiam flegmaticam a partibus pectoralib⁹ loco istius valēt pillule de agarico. Joh. ebeme. dicte supra.

¶ Post hoc quoq̄z iteruz redeat ad confectionem ⁊ decoctionē sumendam: ⁊ postremo ad vomituz ⁊ ventris solutionez vt prius: hoc sepe faciendum est donec eger sanitati restituatur. Interim tñ a cibis grossis ⁊ stipticis acetosis abstineat.

¶ Docet reiterare frequenter. dicit: post hoc iterum redeat ad bibendum confectionē ⁊ decoctionē sumendū ⁊ posteri⁹ ad vomitū ⁊ ventris solutionez: vt pri⁹ hoc frequenter faciendū est donec eger restituatur sanitati. Iteruz tamen a cibis grossis stipticis et acetosis abstineat. causa est: quia passio est cronica: et non potest ita breuiter separari: ideo docet reiterare medicinam quare debz abstinere ab istis. causa est: quia ista nocēt

[illegible] in clarificando voce, in tussi et raucedine, in asthmate aqua enule campane distillata. item foliorum eiusdem duo [illegible] [illegible] quolibet mane. ℞. mali granati [illegible] in [illegible] ptes in medio ponatur zuccarum candi et ponatur sub cineribus calidis prius bene ligatis. [illegible] accipe ista grana et ponatur [illegible] et cum cocleari cap. ista grana et labat, [illegible] partes pectorales.

partibus pectoralibus. ꝛ ꝯria iuuant. ꝛ
maturatiua lenitiua pectoris vt vue paſ
ſe ſine arillis panis aſmaticoꝝ dꝫ deco/
qui cũ aniſo feniculo ꝛ croco: qꝛ incidũt
materiam. Auicꝫ. dicit de croco ꝙ vꝫ in
malicia anhelitus: qꝛ raro facit mate/
riam. vꝫ iſtud qꝺ dictum eſt ab extra in
aſmate in ca. de tuſſi dictũ ꝯuenit illud
emplaſtrũ poſitum ſupra pectus. ℞. da
ctilorũ pinguiũ ꝛ caricarũ pinguiuꝫ añ
ʒ. ij. radicis malue biſmalue añ. q̃rtꝫ. ß.
ꝯquaſſent̃ fortiter ꝛ bulliãt̃ i aq̃. deinde
℞. ſtercoris colũbini terebentine reſine
añ. ʒ. ſ. miſce oĩa cũ muſillagine ſe. fe/
nugreci ſe. lini qꝺ ſufficit: fiat emplaſtꝝ
et ſupra pectus ponat̃. Nota medicamẽ
valde mirabile ad aſma. ℞. ſtercoris lo
cuſtarum vermiũ cerici. ʒ. ij. quotidie cũ
aqua ca. bibat̃. ꝛ de carne. ʒ. ij. cum ſyru
po faciẽte ad hoc. Nota ꝙ iſte valeut ad
clarificandum vocem. ℞. pul. dragagan
ti frigidi zuccari cãdi fiat electuariuꝫ ſi
ne pul. vel ſic. ℞. pul. cubebaꝝ ꝛ poue in
tus ficus ſicce. et capiat̃ ante comeſtio/
nem. ſimiliter valet pul. liq̃rꝫ. ꝛ omnia
temperate ca. ꝛ humida.

¶ De pleureſi. Cap. 58

Circa rubricaꝫ
nota ꝙ pleureſis eſt duplex
ſcꝫ vera ꝛ nõ vera. Nota ꝟa
eſt duplex. q̃dam cauſatur ex vẽtoſitate
cauſante dolorem in lateribus. ꝛ iſta de
facili remouetur. alia cauſat̃ ex apoſte/
mate exñte in laterib⁹ exteriorib⁹ pecto
ris. ꝛ de iſta pleureſi nõ vera nõ deter/
minat hic raſ. Alia eſt vera pleureſis: et
eſt apoſtema exñs in pãniculis coſtaꝝ.
et in exterioribus lacertꝫ eaꝝ ſiue ſit il/
le pãniculus tegens coſtas ſiue diuidat
mẽbra ſpũalia a nutritiuis. ſicut dicit̃
dyafragma in loco cũ ibi cõiungit̃ cuꝫ
coſtis. ꝛ aliq̃ñ tale apoſtema habet eſſe
in latere dextro. ꝛ aliq̃ñ in ſiniſtro. et ci
tius terminatur rõne caloris cordis. ſꝫ
hoc eſt magis periculoſum ꝑpter ipſuꝫ
cor. Sed q̃ñ eſt in latere dextro min⁹ pe
riculoſuꝫ eſt: qꝛ quãto magis remotior
a corde, tanto minus periculoſum. dici
tur apoſtema ꝑ ſe vel ꝑ accidẽs. ꝑ ſe vt
ſi a co. vel a ſanguine. etiaꝫ ſit ꝑ accñs
rõne putrefactionis: qꝛ ꝑ accideus pu/
trefactio inducit calorẽ. vñ cauſat̃ a fle
gmate vel a melãcolia: ſed valde raro.
Nota ꝙ q̃nq꜃ ſũt ſigna pleureſ ꝟe. vnũ
eſt difficultas anhelitus. aliud tuſſis. ꝛ
cauſa iſtius eſt duplex: qꝛ pulmo patit̃
nocumentũ ꝑ colligantiaꝫ quã hꝫ cum
ꝑtibus pectoralib⁹. ꝛ iõ non ꝑfecte dila
tari nec conſtringi pñt. ꝛ cũ rõne nocu/
menti eſt ibi tuſſis. Tertiũ ſignũ eſt fe.
ꝯtinua ꝑpter approximatiõeꝫ talis apo
ſtematis ad cor. Quartũ ſignũ eſt dolor
pungitiu⁹ ꝑpter humorẽ pũgitiuum et
acutum ſꝫm latitudinẽ extẽdens. ꝛ hoc
eſt cã pungitiui doloris ſꝫm Auicꝫ. ij. f.
primi. Quintũ ſignũ eſt pulſus ſerrin⁹:
qꝛ tale apoſtema eſt in mẽbro neruoſo
ideo ꝑ colligantiã inducit diuerſitatem
in arteria rõne cui⁹ eſt talis pulſus ſer
rin⁹. Tertio nota ꝙ pleureſ põt terĩari
quinq꜃ modis. vno mõ ꝑ reſolutioneꝫ
inſenſibilem. ſ. ꝑ calefactoria q̃ñ mate/
ria eſt pauca ꝛ ſubtilis. ſcꝺo ꝑ euacua/
tionẽ ſenſibilẽ: vt ꝑ ſputuꝫ ꝛ fit cõiter.
Tertio modo ꝑ ꝯuerſionẽ eius ad ſaniẽ
ſcꝫ q̃ñ materia eſt groſſa. ꝛ talis cura ẽ
periculoſa: qꝛ vtplurimũ efficiũtur pti/
ſici. quarto amphoriſmoꝝ. q̃cũq꜃ ex ple
nitudĩe. ꝛ bñ dico cõiter qꝛ aľr termĩat̃
per reſolutionem. ſicut ꝑtꝫ primo am/
phoriſmoꝝ. ꝑorios. ꝛ primo de criſi. et
ꝑpter hoc actores ꝓhibent vt matura/
tiua non ponantur ſupra nec ab intra.
Quarto mõ põt termĩari ꝑ ꝯuerſioneꝫ
eius in duriciẽ. ꝛ ſic ꝑ reſolutionẽ. et fi
at per medicinas calidas applicatas.
reſoluit̃ enim qꝺ eſt ſubtile ꝛ remanet
groſſum. Quinto mõ termĩat̃ ꝑ trãſmu
tatiões ad alias ꝑtes. ſicut aliq̃ñ tranſ
mutatur materia ad pulmonẽ. vt cũ de
pleureſi fit ꝑypleumonia aliq̃ñ ad cere
brum ꝛ tunc cauſatur freneſ. ꝛ aliq̃ñ ad
neruos. ꝛ tunc cauſat̃ ſpaſm⁹. aliq̃ñ ad
vias vrĩales. aliquando ad inteſtina: et
ſic de alijs partibus. Sexto modo nota
ꝙ pleureſ ſalubris hꝫ quattuor tpa. ſ.
principium augmentũ ſtatuꝫ ꝛ declina/
tionem. principiuꝫ vocatur in pleureſi

totum illud temp⁹ in quo nõ expuitur de materia. sed vocat̃ augmentũ i quo incipit expuere materiaꝫ. et hec sunt signa digestionis: cũ materia nõ est ꝑfecte digesta: vt sputũ est subrubeũ. Sed vocat̃ status in quo est sputũ albuꝫ leue ⁊ equale. ⁊ expellit̃ in facilitate. Sꝫ declinatio est qñ fe. ⁊ alia accidẽtia remittũtur. ⁊ bñ dico salubris: q₂ in pleuresi mortali moriuntur in principio vel augmẽto ꝓpter malam qualitatem: vt qñ sputũ est nigrum. tunc est signuꝫ ꝙ mẽbra nutritiua compatiuntur spiritalibus siue pectoralibus.

Um aliquis sub costis suis doloreꝫ sentit pũgitiuuꝫ: et ꝓprie qñ siccam patitur tussim et febrẽ: expedit vt si dolor sup partem costaꝝ ⁊ furculaꝫ tendit: fiat minutio ex basilica ei⁹ partis in qua est dolor nisi totũ corpus multo sanguine repletuꝫ fuerit: tũc enĩ ex latere cõtrario sanguinis detractio facienda est. egritudo quoq₃ si iam per aliquos dies infestauerit egruꝫ a principio sui flobothomia a parte dolẽte facienda est.

¶ Hoc est capl'm in quo determinat de pleuresi ponẽdo eius curã qñ tussis est sicca. i. qñ nihil expuit̃. ⁊ hoc primo per flobothomiã. dicit: cũ aliquis sub cost͡l suis senserit dolorẽ pũgitiuum. ⁊ ꝓprie qñ tussim patit̃ siccaꝫ ⁊ fe. expedit si sit dolor supra ꝑtem costaruꝫ. ⁊ ad furculã tendit vt fiat minutio de basilica eiusdem ꝑtis in qua est dolor. cũ enĩ corpus de sanguine repletũ est: tũc ex latere cõtrario detractio est faciẽda. egritudo q₃ si iam per aliquos dies a sui principio infestauerit egrũ. flobothomia simpl'r a parte dolenti faciẽda est. Nota primo ꝙ anteq̃ fiat flobothomia d₃ fieri calefactorium ſm ypo. scd̃o regi. acutorum et causam reddit. G. in cõmento: q̃a vel curabit si materia est mota ⁊ subtilis: vel saltim ostendit q̃d sit agenduꝫ ꝙ si calefactoriuꝫ augmentat dolorem sicut de rõne calidi signũ est ꝙ flobothomia est faciẽda. ⁊ si ꝯtingat ꝙ materia actu sit ca. ⁊ subtilis ⁊ pauca: vt co. q₂ vt plurimum cõtingit: cuius signũ est fe. intẽsa ⁊ multũ acuta pa. h₃ rigorẽ rõne co. tũc ponit̃ calefactoriũ cũ aqua sola posita in vase eneo. ⁊ ꝙ ponat̃ pannus inter illud vas ⁊ latera patiẽt͡l ⁊ sit pãn⁹ in medio vel spõgia in aqua ca. infusa. et fortiter exp̃ssa ponat̃ supra locuꝫ. sed supra spõgiã d₃ poni pannus duplicat⁹ ad custodiendũ caliditatẽ spongie. et si ĩfrigidetur calefiat iterato: sꝫ si fiat cuꝫ vase repleto aqua caueat̃ ne fum⁹ tangat nares. sꝫ si materia sit grossa vt flegma vel co. multũ grossa ꝙ declinat̃: q₂ fe. est remissa. ⁊ dolor nõ est intẽsus pa. teneat regimẽ multiplicatiuũ flegmat͡l tũc conuenit sacculus iste. ℞. ordei oroби añ. q̃rt͡l. ℔. furfuris par. j. cõquassent et fiat sacculus ad quãtitatẽ palme ex vtraq₃ ꝑte. ⁊ bulliat in aqua et modico aceti. ⁊ expressus ponat̃ supra locũ: q₂ si sit materia vẽtosa ⁊ aquosa ꝙ declinatur: q₂ pa. remittit regimen multiplicatiuũ sanguis aquosi. vt pisces offas fruct⁹ ⁊ olera. tũc ꝯuenit sacculus de milio ⁊ modico sale torrefacto. ⁊ q̃uis hec sint verba actoris tñ ꝓpter experientiaꝫ vetulaꝝ cõuenit aliud ꝙ cedet dolorẽ plectoricuꝫ. ℞. malue bismalue pistent̃ cũ oleo viol'. ⁊ axũgia porcina recẽti. ⁊ sepe supra locũ ponat̃. sed nõ d₃ diu retineri q₂ tũc ẽ maturatiuũ. Scd̃o nota ꝙ cõiter dr. ꝙ in pleuresi corpus est plectoricũ: vl' nõ. si sit plectoricũ hoc demõstrat plenitudo venaꝝ et pulsus: ⁊ alia signa sanguinis: tũc d₃ fieri flobothomia de basilica partis contrarie: q₂ si de basilica eiusdeꝫ partis fieret maior. ⁊ flueret fluxus ad locum. vel fiat flobothomia de sophena eiusdem partis ſm Auic͡l. si vero nõ sit plectoricũ: ⁊ adhuc materia est in fluxu sicut in principio: tunc fiat flobothomia de parte cõtraria: vt ꝓhibeatur fluxus ad illũ locum. si aũt materia est fluxa: vt qñ stetit diu de eadeꝫ parte fiat flobothomia: quia meli⁹ euacuatur materia apostematis: ⁊ deb₃ fie

ſi in iſto caſu niſi ſit aliud impediēs vt quequo veniat ſanguis de loco apoſtematis. ita ꝙ in pleureſi ſtante virtute forti: flōmia magis cōpetit ꝑpt pericu lum egritudinis ex quo pꝫ cauſa ptis: quare competit flobothomia de baſilica: q2 iſta vena immediati⁹ euacuat illā materiam ꝙ alie vene. ⁊ einſdē partis. quare competit flobothomia de baſilica ſi materia ſit fluxa. et corpus non ſit plectoricum: q2 ſi ſic debet fieri de parte cōtraria: ſed raþ intelligit de eadē parte. ⁊ intelligit corpore nō exñte plectorico: ⁊ materia nō ſit fluxa tuſſis ſit ꝑpt eā ꝙ nō expellunt.

¶ Quod ſi dolor inferius ad partē coſtarum poſteriorem tendit: venter ex decoctōne quā in. c. de reumatiſmo deſcripſimus eſt ſoluendus.

¶ Hic oſtēdit qñ conuenit medicina laxatiua. dicit: ꝙ ſi dolor inferius ad partes coſtarum poſteriores tēdit venter ex decoctione quā in ca. de reumatiſmo deſcripſim⁹ eſt ſoluendus. cauſa ſm. G. ſcdo regimēti acutoꝝ poꝛoſi qdem. vbi dicit: ꝙ qnādo apoſtema eſt in partib⁹ inferioribus eſt aptum natuꝫ curare ꝑ medicinā laxatiuam: ſed quādo in ſuperioribus per flobothomiā. ⁊ tunc dolor aſcendit. Scdo nota ꝙ anteꝙ fiat euacuatio fortis debꝫ precedere digeſtiuꝫ materie. digeſtiuꝫ aūt qḋ cōuenit quo laxatur eſt forte: q2 debꝫ dari digeſtiuū in pleureſi qñ materia eſt colerica ⁊ eſt iſtud. ℞. endiuie ſcariole lactuce dul. capilli ve. re. añ. ℈. ij. quattuor ſe. frōꝝ maiorum mūdatoꝝ ſe. malue biſinalue ſe. bōbac) añ. ʒ. ß. ordei mūda. ʒ. ij. liqr). raſe vuaꝝ paſſa. etiā iuiube ſebeſten añ ʒ. j. floꝝ viol'. floruꝫ nenufaꝝ añ. ʒ. j. panis ʒuccari lb. j. fiat ſyrupus clarificatus ad qrt). v. vel ſic. ℞. ſyrupi viol'. lb. ß. ſyrupi de papauere ſyrupi de capillis ve. añ. qrt). j. miſce. Medicina laxatia debet eſſe talis. ℞. floꝝ viol'. boraginis et bugloſſe añ. ʒ. j. prunoꝝ damacenoꝝ iuiube ſebeſten añ. x. numero ſpicenardi. ℈. ß. liqr). raſe vuarum paſſa. añ. ʒ. v. fiat decoctio in qua diſſoluat caſſief). munda. bñ pinguis. ʒ. j. reubarbari electi infuſi in modico aque endiuie. ʒ. ß. vel. ʒ. j. ſi paſſio ſit fortis fiat colatura ad qrt). j. ⁊ ß. miniſtret in aurora. valet etiā i tertiana. i pleureſi vero de maſia groſſa competit talis ſyrupus digeſtiu⁹. ℞. yſopi capilli ve. recētis añ. ℈. j. liqr). raſe vuaꝝ paſſa. añ. ʒ. j. ordei mūda. ʒ. ij. quattuor ſe. froꝝ maiorum mūda. ſe. bruſci ſpagi fenugreci ſe. lini aſſi añ ʒ. j. aceti albi. ʒ. ij. mell' electi qrt). j. panis ʒuccari. qrt). iij. fiat ſyrupus clarificatus ad qrt). v. laxatiuū pōt eſſe tale. ℞. floꝝ boraginis bugloſſe añ. ʒ. ß. liqr). raſe vnaꝝ paſſa. añ. ʒ. j. cartami mūda. ʒ. ß. aniſi. ʒ. ß. fiat decoctio in qua diſſoluat caſſief). mūda. bene pinguis. ʒ. j. agarici electi turbith bñ gūmoſi mūda. interi⁹ añ. ℈. ß. fiat colatura ad qrt). j. ⁊ ß. ⁊ ſi materia ſit melācolica ꝙ raro cōtingit addatur iſti ſyrupo boraginis cum coto. lb. j. ⁊ pōt laxari cū elleboro nigro vel ſecurius ſit thimo vel epithimo vel polipodio ⁊ ſene ⁊ preualet. Nota ꝙ maxime eſt cauendū in pleureſi de modo flux⁹ ventris. ⁊ maxime quando fit a co. vel a materia ca. igit nō eſt ſecurum facere euacuantia fortia.

¶ Melius tñ eſt vt flobothomia fiat: deinde aqua ordei cum ʒuccaro aſſidue tribuatur. ⁊ ſi videris tuſſim eius vehementis ſiccitatis da ei in diliculo omni die iulep.

¶ Oſtendit qḋ melius eſt vel flobothomia vl' farmacia. dicit: melius eſt tamē vt fiat flobothomia vna. cauſa eſt: qa ſecurior eſt flobothomia: quia pōt reſtringi quādo volum⁹. ⁊ qnādo non in farmacia: quia aliquādo medicus non poteſt reſtringere. ⁊ quādo eſt multus fluxus ſequitur debilitas magna. ideo timemus farmaciā magis ꝙ flobothomiam. igit ⁊c. cauſa eſt: quia virtus medicine nō poteſt ita perfecte attingere panniculos coſtaꝝ ſicut flobothomia. ideo magis competit. veꝝ eſt ꝙ ex parte materie peccantis vt co. magis competeret farmacia. ſed nō hꝫ illam viā euacuandi in multitudine. ſicut flobotho-

mia in virtute exñte forti.

¶ Deinde da ei in potu aquā ordei

¶ Ponit curam per potuз. dicit: deinde aqua ordei cū zuccaro continue tribua⸗tur. ⁊ si videatur tussis vehemētis sicci tatis da ei in diluculo omni die iulep. Deinde da ei in potū aquā ordei vsq̄ ad quartaз diem. cā est: q꞉ ptisana infrigi⸗dat ⁊ hūectat ⁊ laxat. ⁊ pectus mundifi cat ꝺm ypo. ⁊. G. scđo regi. acutorū ⁊ fit cōiter sic habeant. x. ptes aq̄. ⁊ vna scu⸗tella ordei ⁊ dз decoqui tātū quousq̄ or deum sit fractū. ⁊ due partes sint ꝯsum pte. ⁊ fiat sine fumo. ⁊ cōiter fit in fur⸗no. sз si p hoc nō hūectetur nec spuat fi at iulep ꝙ magis cōpetit ⁊ ꝙ mag⁊ hu⸗mectat ꝙ̄ aqua ordei.

¶ Q2 si eger fuerit debilis nutria⸗tur cum pane ⁊ zuccaro. si auteз for tis fuerit aqua ordei vsq̄ ad diem quartum sufficiat.

¶ Ponit curam per nutrientia. dicit: et si eger fuerit debilis nutriatur cū pane et zuccaro. si aūt fortis cū aq̄ ordei vsq̄ ad quartū dieз sufficiat. Nota ꝙ panis fermētatus de se nō cōperit in pleuresi sed cā digestionis materie: q꞉ ducit apo stema ad rupturā. et illud nō competit ante digestionē. sed panis de quo dicit ras͛ sit lotus in aqua frigida: q꞉ aqua fri gida de se in apostematibꝰ non cōpetit: bene in egritudinibꝰ in quibus materia paulatiue expellitur quanto magis ex⸗spuunt tanto plus est danda: q꞉ in prin cipio quādo nō spuūt nullo modo cōue nit testante ypo. scđo regi. acutorum: sз quando spuūt datur ordeatum cuз sub⸗stantia vel auenatum ⁊ spinargia cum lacte amigda.

¶ Cūq̄ screare ceperit decoctionē quam. in. c. de reumatismo noiaui⸗mus quotidie sumat ⁊ ante aquam ordei bibat donec sanetur.

¶ Hic ponit curam quando pleures͛ est humida vel quando spuit. dicit cū screa re inceperit decoctionem quā in ca. de reumatismo nominauimꝰ quotidie su⸗mat ⁊ ante aquaз ordei bibat donec sa⸗netur screare. i. spuere. causa est: q꞉ ha⸗bet lenire ⁊ subtiliare materiam ⁊ pre⸗parat eam ad expellenduз. et postea da aquam ad bibendū. ⁊ per ista intelligit illa que ponūtur in ꝯsumptiuis. ī aliis ⁊ constipatis. ꝺm ꝙ materia est magis grossa vel subtilis.

¶ Si autem febris ⁊ acuitas per⸗seuerent ⁊ eger in excreatione diffi cultatē patiatur detur decoctio quā in. c. de asmate nominauimꝰ: qđ silr̄ est faciēdum cū saniei fit excreatio.

¶ Ponit curam quando passio est fort⁊. dicit: si autem fe. acuitas perseuerane⸗rit: ⁊ eger in screatione difficultateз pa tiatur detur decoctio quā ī ca. de asina⸗te nominamus qđ silr̄ facienduз est cū saniei fit excreatio. causa est: quia iste potus subtiliat ⁊ incidit materiaз gros sam ⁊ ventosaз. ⁊ lenit pectꝰ. et est mul tū fortis. ⁊ loco illiꝰ vз syrupus quē di⸗cit in materia grossa: q꞉ hз ista facere. ⁊ ista oīa sunt intelligēda qñ venter ē cō stipatꝰ: q꞉ sp dз p̄suppōi priꝰ assellari ꝙ̄ dare aquā ordei vel alterū cibū. vñ mul tum est bonū qñ pa. hз ventreз laxuз: quia tūc est signū ꝙ morbus cito teriat īō dicit aueroys. v. colliget. ꝙ medicꝰ q̄ nō euacuat in principio ⁊ paulatiue est talis sicut qui verba negat. vñ patet ꝙ semper dз teneri venter laxus.

¶ Qđ si in principio passionis qđ excreatur nigrum aut velut citrinū apparet. ⁊ sic permanserit ⁊ fe. non quieuerit nec calor vsq̄ in diem. vij. timorosum est. ⁊ si cum hoc toto ae ris attractio non alleuiatur ⁊ in pe ctore affuerit oregmon: aut in ma⸗xillis rubedo et in oculis labor: est morti propinquus.

¶ Pōit signa mala. dicit: ꝙ si in p̄ncipio passionis screatur nigruз aut velut ci⸗trinum apparet. ⁊ sic permanserit. ⁊ fe. non quieuerit nec calor vsq̄ in dieз. vij. timorosuз est. ⁊ si cū hoc tanta aeris at tractio nō alleuiat. et si ī pectore fuerit oregmō aut ī maxillis rubedo. ⁊ ī ocłis

labor morti ē ppinquus. cā ē: q: sputū ē nigrū. viride nō ē: nisi ex admistiōe multe materie. si nigrū venit ex adustiōe perfecta. viride signat adustionē pfectā. z iō qñ sputū ē nigrū malū ē: z spāliter qñ ē oregmon: z hoc pp multā materiā i oculis. rubedo appet ppter fumos malos eleuatos a materia co. vel labor z sapor ppter malos hūores ascēdētes p tracheam arteriā ad illā ptē. z iō malū est: q: malā materiā ad illā ptē z debilitatem virtutis signat oregmon. i. sonus.

¶ Si autem exterius in latere apparuerit rubedo aut apostematio z cū pmit locus dolet ponat desup vētosa aut ēplastruz ex sinapi z ficub9 z dimittatur ibi donec loc9 vlceret.

¶ Ostēdit qñ cōpetūt ventose vl' emplastrum. dicit: si aūt exteri9 i latere rubedo aut apostema z cū pmit loc9 pōit desup vētosa: z emplastrū de sinapi z ficub9 et dimittat ibi donec vlceret loc9. cā est: q: ē signū q apostema magnū nō ē i iteriorib9 costarū sz in lacertis exteriorib9. z iō pōt materia exhi ad exteriora. z iō vno mō cōpetūt i pleuresi repcussiua: q: si repcuteret materia illa iret ad cor z cāret mortē z pōt accidi vt apostema nō fit bñ maturū z si idigeat maturatiōe exteri9 vnguēta cōpetūt z emplastra dicta in capitulo d' asmate. nec oportet reiterare hersen. i. apostema pectoris.

¶ De his vero que ex errore stolidorum ad augmentum nocumenti accidunt hanc egritudinem patientibus est cum dolor sentitur in principio sub costis existimant grossaz fore ventositatē. ideoq electuariū diamuscum aut ei similia egro tribuūt: eumq interficiunt. Hec passio vocatur birsen cuius causa est apostema quod oritur interi9 ex costis hypocundriorum.

¶ Ponit errorē medicorū empicorū. dicit: de his vero q ex errore stolidorū ad augmētū nocumēti acciderit hāc egritudinē patiētib9 ē q cuz dolor i pncipio sentit sub costis estimāt grossaz fore vētositatez. iō electuariū dyamuscū aut ei sile egro tribuūt eūq iterficiūt. hec passio vocat birsen cui9 cā ē apostēa qd orit i cost3 ypocūdriorū. cā ē: q: augmētāt maliciā materie q ē ca. z apostema ēt q ē ca. cū illd ponūt ad declatiōez egritudinū z nō aliud.

¶ De peripleumonia. Cap. 59.

Irca rubricā nota duo q pipleumonia est apostema pulmōis z causat vtplimū. z pt fieri ex quolibet hūore periculoso ex flegmate vt plurimū. z pleuresi z co. cā ē: q: pulmo ē mēbrū rarū. z iō co. non hz ibi durare: q: acuta z subtilis nō pt ibi teneri diu nec melācolia ppter sui grossitiē sed hūor aquosus. s. flegma ppter descensuz ei9 p viā reumatismi a cerebro. z iō etiā tale flegma pōt venire ab alijs mēbris. Nota scdo q pypleumōia pt terminari qnq modis. Prio mō p resolutionē isensibilē. s. qñ mafia ē pauca z subtilis. Scdo mō p euacuationē sensibilē z est vt plimū p sputū. Tertio mō p puersionē ei9 i saniē: vt qñ mafia ē grossa z terminatio ē picolosa multū: seu pnitiosa: q: qñ apostema rūpit efficiunt ptisici necessario. Quarto mō p puersionē ei9 ad duriciē: vt qñ resoluit subtile z remanet grossū ppter calidū medicamē excessiue applicatū. Quinto mō p transmutationē materie ad alias ptes: vt ad pect9 z tūc fiat pleuresis z pypleumonia simul. vel ad cerebrū: z tūc causat frenesis. vl' ad pedes vl' retro aures: vt pz scdo pno. vel ad intestina vel ad vias vrinales: z tunc pōt fieri curatio.

c

Um homini superuenerit fe. z in anhelitu tantam patitur constrictionē vt se prefocari putet. z in maxillis ita vehemens fit rubedo vt tincte videātur. z anterior pars pectoris dolet z tussis adest et quod cum screatione emittitur existit spūosuz z i pectore sen-

titur grauitas sine punctione et sine calore. cui omnia hec accidunt acutum in pulmone patitur apostema et vocatur hec passio perypleumonia.

¶ Hoc est capitulum in quo determinat de perypleumonia ponendo eius signa. dicit: cum alicui homini peruenit febris non in anhelitu tamen patiatur constrictionem vel se prefocari putet vel in maxillis ita vehemens sit rubedo vt tincte videantur et anterior pars pectoris dolet et tussis adest et cum screatione emittitur sputum spumosum et in pectore sentitur grauitas sine punctione et sine calore. cum autem omnia hec accidunt acutum patitur in pulmone apostema. et vocatur perypleumonia. Nota causam. primi signum quare patiuntur maximam difficultatem tussis. causa est: propter nocumenta pulmonis: quia ratione colligantie pulmo non potest dilatari nec constringi nec cor inde euentari nec mirum: quia iam suffocatur propter egritudinem pectoris. s. apostematis. Quare rubedo in maxillis. causa est: propter fumos siue vapores ascendentes ad superiora. Quare dolor est in parte pectoris: quia in loco illo est locatus. Quare sputum spumosum: causa est: quia pulmo cum sit rare substantie in quo habūdat flegma: ideo fit ebullitio sanguinis magna propter se. ex qua ebullitione causatur sputum spumosum .ij. pronosti. vbi viride malū. et Gal. si. amphorismorum strangulatorum: quare non dolet in pulmone: quia membrum est insensibile secundum auic. j. ca. fen. j. doc. v. c. singulari de membris. et ideo dolor generatiuus causatur in perypleumonia propter multitudinem materie puncta et supple sine calore magno.

¶ In principio igitur curationis eius basilica est minuenda. deinde eger ex his quibus medicatur pleuresis est curandus.

¶ Ponit curam. dicit: in principio autem curationis est basilica minuenda. Deinde eger ex his quibus procuratur pleuresis est curādus. Quare competit flobothomia ad distrahendum materiam et prohibetur fluxus ad pulmonem vt reddatur materia fortior super residuo materie. quare de basilica: quia immediatius et directius euacuat ab alijs partibus intelligēdo tamē si materia ē in fluxu de parte contraria. si autem materia sit fluxa de eadem parte. Quare eidem medicine que in pleuresi causata a materia flegmatica: quia sicut in pleuresi cōueniūt mundificatiua lenitiua et preparatiua materie ad expellendum: ita in perypleumonia et si sit in perypleumonia de colera nō conuenit alicui reddere receptas pleuresis. nisi de colera.

¶ De sanguinis proiectione cum sputo sine vomitu vel rascatione. Capitulum. 60.

Circa rubricā nota quod sputum sanguinis potest prouenire ab octo locis. aliquando a cerebro per viam stillicidij fluxus sanguinis narium. signum ē grauitas et dolor capitis Secundo a gingiuis quod sensus demonstrat et de isto superius determinatum est. Tertio potest prouenire a palato: et tunc venit cum modica rascatione et frequenter contingit. Quarto modo a gutture: et tūc venit cum magna et forti rascatione. Quinto modo a trachea arteria. cuius signum est: quia venit cum modica tussi. Sexto modo a pulmone. cuius signum est: quia venit cum magna tussi et clarus et spumosus est et sine dolore. Septimo modo prouenit a pectore. cuius signum est: quod venit cum magno dolore et tussi: et sic venit in magna quantitate: et si ex corrosione venit in parua et virulentus erit. Octauo mōdo pōt prouenire a stomacho et alijs membris inferioribus: vt epate / splene / matrice. cuius signum est: quia expellitur cum vomitu cum tussi de qua determinat in capitulo sequenti. hic autē determinat fluxum cum rascatione que venit a gutture vel palato.

c Um sanguis cuȝ rascatione aut paruo sonitu qui fit sine tussi egredit̃ nō est egro in-de timendum.

¶ Hic determinat de sputo sanguis cuȝ rascatione. dicit: cū sanguis cū rascatione aut p̱uo motu siue sonitu q̄ fit sine tussi egredit̃. nō est egro inde curanduȝ seu timendū. cā est: qꝛ ex tali sputo non p̱uenit infirmitas p̱iculosa sicut ex illo sputo sanguis p̱uenientis ab epate vel pulmone. Alia cā est: qꝛ medicine cōsolidatiue meli⁹ p̄nt applicari in istis q̄ in alijs: qꝛ sufficiūt gargarismata vel alia vt dictū est supra in ca. de squinantia ꝙ sufficit ꝙ applicentur medicine in ore. in alio vero non.

¶ Poterit eñ sanari gārgazando ea que in. c. de squinātia nominauimus ꝛ regimen subtiliando.

¶ Dat cām ponendo curā. dicit: poterit eñ sanari gargarizando ea que in ca. de squinātia noiauim⁹. ꝛ regimē subtiliando. cā est: qꝛ ista gargarismata sunt ꝯsolidatiua ꝛ partiū vnitiua. quare competunt. causa alia est: vt sup̱fluitas ꝛ multitudo sanguinis deuinceretur.

¶ De vomitu sanguinis. Cap. 61

c Irca rubricā nota capitulū in quo determinat de vomitu sanguinis cū tussi. dicit: cū vomitu q̄ȝ si exierit sāguis nō magnū aufert timorem. curat̃ nāq̄ȝ flobothomādo egrum et si comederit stiptica sicut sumach ex bolo armenico ꝛ succ⁹ vue acerbe armoniaco gūmi arabici balaustie sāguinis dra. thuris oīm p̱tes equales dent̃ i eo iij. ʒ. cū rob succi de citonijs. quibusdaȝ solet accidere sanguis fluxus cū interpollatione ex quo nullum sentifit nocumentū imo remediū. Nota ꝙ vomitus sanguis pōt causari duob⁹ modis. Uno mō ex sup̱fluitate sanguis qui non pōt cōtineri in venis. ꝛ in isto nō est timor virtute exn̄te forti vt p̱ȝ in isto nono. ꝛ illud multotiēs cōtingit in mulierib⁹ ꝛ non est malū. Alio mō rōnē qualitatis sanguis: qꝛ est acut⁹ vel salsus: et talis sanguis vel p̱uenit ante signa digestionis in istis fe. vel post. si ante est malū: et vtplurimū mortale. imo nūq̄ vidi ꝙ euaderet aliq̄s. Si aūt post signa digōnis: ꝛ ī die cretica ē bonū signū: qꝛ significat fortitudinē virtutꝫ expellētis materiā nociuā .s. sanguinē malū ꝛ acutū. ꝛ de isto dicit hic ras quādo dicit ꝙ nō est timor.

c Um vomitu quoq̄ȝ si exierit sanguis nō magnū aufert timorem. Curat̃ nāq̄ȝ hoc flobothomando.

¶ Circa ꝙ nota quare vȝ comestio stipticorū. cā ē: qꝛ hȝ vnire ꝛ ꝯsolidare p̱tes ꝛ meat⁹. iō valēt illi trocisci. ꝛ p̱ istos ītelligit̃ siles trociscos sicut ē istud electuariū. ℞. dyacodiō dyapapaueris tria sandali zuccari ros. factis de rosis siccꝫ carniū citonioꝝ conditoꝝ cum pane zuccari ꝛ sine spēb⁹ añ. q̄rtꝫ. s. misce. Uł istud ℞. cōserue ros. rub. ʒ. ſ. tria sādali. q̄rtꝫ. s. coralli rubei kacabre lapidis emastites se. portꝫ. se. plātagis añ. ʒ. ſ. san. dra. dragaganti gūmi arabici spodij añ. ℈. ſ. panis zuccari q̄s sufficit. pulnerizāda pulnerizētur subtilr̃ misce oia i modū zuccari ros. silr̃ valēt trocisci iohis ebeme sue admistrati cū aq̄ plātaginis. et admistret̃. ʒ. ſ. recepta posita est supra ca. de tussi. similr̃ vȝ aq̄ ros. potata vł succus virge pastoris. Ultimū remediū est succ⁹ plantaginis cū modico opij ab ex. vȝ emplastrū factū de succo plātaginis et modico aceti. ꝛ terra sigillata posita supra stomachum. aliq̄n fit sine magno magisterio vt plantagine ꝯquassata cū modico aceti.

¶ Et si comederit stiptica sicut sumach ꝛ succuȝ vue acerbe. In potu p̄terea sumat ex boli armēici gūmi arabici balaustie sanguis draconis thuris oim añ. partib⁹ equalibus. ꝛ dentur ex eo. ʒ. iij. cū rob simplici de citonijs. Quibus aūt solet accidere sanguinis exitus cū interpollatiōe

ex quo nullum sentit nocumentuz: ideoqz sic est dimittendus.

¶ Tūc, subdit qn̄ nō est opanduz ibi. cā ē ptis: q2 signū ē q vomit9 sanguis nō idu cit nocumētū ⁊ ē signū fort virtut3 expel lētis. ⁊ iō merito dicit ypo. f. q̄lia opz. ⁊ de tali euacuatione nō dz opari iuxta il lum amphorismū. eaqz quoz cris.

¶ Qd si cū tussi supueniat sanguis egressio: est timorosum.

¶ Determiat de cura ei9. dicēs: Gal. j. p' nosti. dicit: q si cū tussi eueniat sanguis egressio timorosū ē: q2 vt plimū ex sputo sāguis fit ptisis s3 ypo. iiij. ampho. ⁊ cā ē: q2 cū illo vadit sanguis ad pulmonē ⁊ habens malas qualitates corrodit pulmonem. et ideo fluentes sanguinē inde fiunt ptisici.

¶ Est tn̄ incipiēdū in curatiōe egri cū flobothomia ex basilica. Deinde ex trociscis istis in potu est tribuendū. Qui. R. thuris sanguinis draco. āboz an̄. 3. iij. ⁊ tertiaz ptē ⁊ karabe 3. v. ematistes terre sigillate amboz an̄. 3. x. aluminis. 3. ij. ⁊. 5. balaustie. 3. iij. opij. 3. ij. rauetseni. 3. ij. ex his oībus fiāt trocisci. x. d q̄bus quotidie vnus in potu sumat cū succo ozimi maioris aut portulace: ⁊ si egritudo vehemens fuerit alius circa noctez dandus est.

¶ Ponit curā per flobothomiā. dicit: est tn̄ incipiendū in curatione egritudinis flobothomādo ex basilica. cā est: q2 flōia diuertit flux9 sanguis: vt p3 de aqua fontis q̄ si deriuat ad locū 9triū cessat flux9 pus. ⁊ ita in pposito. ⁊ iō magis fiat flobothomia magna si corp9 sit nimis repletū. Deinde ex trociscis istis in potu tribue. R. thuris/san. dra. amboz an̄. 3. iij. ⁊ tertiā ptē ⁊ carabe. 3. v. ematistes. terre sigillate amboru3 an̄. 3. x. aluminis. 3. ij. ⁊. ß. balaustie. 3. iij. opij. 3. ij. reubarbari. 3. ij. ex his omnibus fiunt trocisci. x. de quibus quotidie vnus sumatur cum succo ozimi maioris aut portulace si egritudo vehemēs fuerit. alius circa noctē dād9 est. adiutoriū. i. brachiorū quoqz ⁊ coxarum partes superiores sunt ligande ⁊ extremitates fricande. potus etiaz precipue si in eis fuerit locus dolens cu3 trociscis predictis cu3 aq̄ portulace epithimetur. Nota q in hac littera tangitur cura per trociscos. causa est: q2 sunt consolidatiua et dent cum aqua pluuiali et per istos trociscos intelligit sibi similia habentia similes proprietates cōstringendi sputū sicut est istud quo vtor R. pul. lapidis ematistes cum aqua portulace et distemperentur ⁊ iste pul. paulatim transglutiatur: similiter valet masticare folia portulace. similiter valent trocisci Joannis hebemesue paulatim cum aqua portulace dissoluti. Uel istud R. granorum mirthi/seminis plantaginis subtiliter puluerizati an̄. 3. j. aq̄ portulace. 3. ß. misce ⁊ potetur paulatiue et est regula gn̄alis q omnes medicine pectorales paulatiue transglutiantur vel competit illud electuarium quo cōiter vtor. R. pul. dragagāti frigidi. ℥. ß. cacabre coralli rubei/lapidis ematistes/boli armenici an̄. ℈. j. sanguinis drac. origani gūmi arabici an̄. ℈. ß. seminis portulace 3. ß. misce ⁊ potetur paulatiue. seminis plantaginis/coriādri preparati an̄. 3. ß. masticis olibani anisi grana tria carniū vuarum passarū mundatarum bene pinguium. ℥. j. aq̄ ros. electe. ℥. ij. aq̄ portulace. ℥. j. panis zuccari al. lib. j. fiat electuarium almuri supple gemelli ceni. i. reubarbari illius terre/ozimi maioris idest portulace. adiutorium idest brachioru3. similiter valent trocisci Joānis hebemesue quoru3 forma est talis. R. sanguinis draconis/gūmi arabici/ assi/ amidi/ antho. acassie ypoquistidos/spodij/balaustie boli armenici/terre sigillate/lapidis ematistis/coralli rubei/cacabre an̄. ℥. j. ⁊ ß. papaueris/ seminis portulace/ cornu cerui nigri adusti/thuris gallaz/ nucis cipressi an̄. 3. j. opij. 3. ß. puluerizāda puluerizentur subtiliter ⁊ incorporentur cū succo plantaginis: q̄rt3. ß. et fiat massa ⁊ extendatur supra pannum ⁊ applicetur

timporibus. Experimentum ad idez in quo nūq̄ defecit prius facta vlī purgatione p flobothomiā pul. lapidis ematistis cū aq̄ portulace transglutitus.

¶ Adiutorium q̄z ac coxarum ptes superiores sunt ligande ⁊ extremitates fricāde. pectus etiam p̄cipue si fuerit in eo locus dolens ex predictis trociscis ex aqua et aceto epithimetur.

¶ Ponit curam p ligationes ⁊ fricationes. ⁊ snīa pz: q: ratione doloris cāti ex ligatura fluunt humores p ↄ̄trium ad illum locū. nam ad locū dolorosuz natura humores ↄuertit ᵭm. H. v. amphorismorum. q̄cūq̄ corrupte sunt. sicut illud fit in fluxu sanguinis narīū. Quare valēt trocisci. cā est: q: sūt cōsolidatiui. Scd̄o nota q̄ q̄uis isti trocisci valeant ab extra applicari quātū est ex pte sputi sanguinis: tn̄ nō est ↄueniens ex pte tussis et ppter hoc est error: q: admistramus pure stiptica ab extra: q: lz valent ad cōsolidandū tussim tn̄ augmentāt. et ideo vz tale vnguentuz ab extra. ℞. olei ros. olei mirtillorꝫ olei amigda. dul. añ. ℥. j. succi citoniorū. ℥. ß. cere q̄ꝭ sufficit fiat vnguentum.

¶ Eius preterea cibaria succū vue acerbe ⁊ sumach ⁊ eis similia admixta habeat. Et patiens supinus iacens de terra sigillata aliquid paulatim comedat.

¶ Ponit quedā alia que ↄueniūt in sputo sanguis. dicit: ei⁹ cibaria preterea sumat succū vue acerbe ⁊ sumach ex eis similia admixta habeat. ⁊ pa. supinus iacens de terra sigillata paulatine comedat. cā est: q: sunt stiptica. ⁊ ideo vz ad cōsolidandū. ⁊ loco istius valēt pillule iste si teneant̄ sub lingua. ℞. dragagāti gūmi arabici se. portulace mediocriter assatorꝫ aā. ʒ. ß. lapidis ematistis ancexboli arme. terre sigillate kacabre corralli rubei aā. ʒ. j. in aliȷ̄s. ℈. j. musillaginis se. psilliȷ̄. ʒ. ij. pulverizanda pulverizētur subtilr̄ misce oīa cū aqua portulace ⁊ musillaginis se. psilliȷ̄. ⁊ fiant pillule cōpresse ad quātitatē pue fabe. Scd̄o nota q̄ si cōsolidata fuerit vena. ⁊ remanet sanguis in cōcauitate pectoris: tūc cōueniunt mūdificatiua pectoris: ⁊ inter alia ᵭm actorē tyriaca antiqua cum decoctione liq̄r̄. vel aqua capill̄ ve. In principio vz tyriaca recens. ⁊ vz ad mūdificandū aqua ca. cū modico aceti. ⁊ si ↄuenit ex corrosione p̄mo cōueniūt euacuatiua male materie faciētes corrosionem. ⁊ postea cōsolidatiua q̄ dicta sūt. q̄uis vtplurimū sputū sanguis sit icurabile qn̄ ↄuenit ex corrosione.

¶ De ptisi. Cap. 62

Circa rubricaz nota q̄ ptisis est vlcus pulmonis ad qd̄ sequunt̄ accidētia quattuor. Primū ē fe. ethica. cā est: q: pulmo vlceratus nō pōt euētare cor. ideo cor supcalefit q̄ supcalefactū mittit sanguinē arterialē: ⁊ spm̄ multū calidum ad mēbra. ⁊ ideo calefiūt mēbra. et per ↄn̄s demacerant̄. ⁊ ideo nihil aliud est ethica nisi caliditas maxima fundata in mēbris radicalibus. Scd̄m accidens est tussis magna. ⁊ magna difficultas anhelitus rōne nocumenti pulmonis. Tertium est rubedo maxillarꝫ rōne fumorꝫ calidorꝫ ascendentiū ad caput. Quartū est sputū saniosuz. ⁊ ppter hoc fetet si ponat̄ supra carbones. ⁊ si ponatur supra scutellā aque petit funduz q̄uis aliqn̄ ppter mixtionem flegmatis musillaginaret. ⁊ ideo diuidimus illud flegma cuz baculo. ⁊ in processu accidit gibbositas vnguinz. ⁊ casus capillorꝫ ratione defectus nutrimenti. ⁊ tunc sequitur mors.

Cum aliquis diminutionem pati videtur post tussim ex cronica passione ⁊ sputo sanguinis aut saniei procedente lac asininuz in potu tribuatur. Quod si inueniri non poterit caprinum cum pauco zuccaro dādū est cū quo etiā

panē sepe comedat: ipsūq; quanto plus pōt loco aque in potu sumat.

¶ Hoc est causam in quo determinat de cura ptisis. ⁊ p̄mo ꝑ administratiōez lactis. dicit: cū aliq̄s diminutionē carnium pati videt post tussim ex cronica passione ⁊ sputū sanguinis aut saniei p̄cedentē lac asine in potu tribuat ꝙ si inueniri nō poterit lac caprinū cū pauco zuccari dandū est. cū quo panem comedat. ip̄z etiā quāto plus pōt loco aq̄ sumat. cā est: q: ista sūt signa ptisis. ⁊ egro ꝯpetit lac asine: q: nutrimētū ptisicoꝝ debz hr̄e. v. ꝯditiōes. s. ꝙ sit facilis digestionis cū in eis sit debilis virt⁹. Scd̄o ꝙ sit facilis penetratiōis: q: meat⁹ sūt in eis stricti. Tertio ꝙ sit ꝯsolidatiuū. Quarto ꝙ sit mūdificatiuū: q: vlcera nō curant̄ nisi pri⁹ mūdificētur. vj. amphо. ydropisis vulnera. Quīto ⁊ vltio ꝙ sit m̄ltinutrimēti: q: in ptisicꝫ multū dep̄dit̄ rōne fe. ethice. magꝫ vz inter alia lac mulieꝝ ꝓpter sīlitudinē quā hz cuz natura ex q̄ gn̄ant̄ mēbra: q: sanguie mēstruo. iō inter alia mūdi magis nutrit. p⁹ illud lac asine pl⁹ nutrit q̄ lac cap̄ne: q: ē multi nutrimēti: sz in ꝯsolidādo lac cap̄ne pl⁹ vz q̄ mulieris vel asine. ⁊ dz capi cū accipit̄ ab vbere. vel si nō ꝙ ponat̄ scutella i aq̄ ca. ⁊ ptisic⁹ bibat. ⁊ si ptisicus hz fluxū vētris dz bibere lac i quo lapides candētes sint extincti. vel calips etiam candēs vt ꝯsumat̄ aquositas lactis.

¶ Vinum tamen subtile ⁊ temperatum aliquādo est tribuendum.

¶ Ponit curam per administrationē vini. dicit: vinū tn̄ subtile est tēperatū et aliqn̄ est dandū. cā est: q: in ip̄is ptisicis fit magna dep̄ditio caloris naturalis et sp̄ūs. ⁊ vinū gn̄at multos sp̄ūs. iō vz et dz eē limphatū in quātitate eq̄li. i. moderata. ⁊ in p̄ua quātitate dz sumi nō simul cuz lacte. sed ante vel post: q: facit ebullitionem in lacte.

¶ Nutrimentum quoq; egri fit ex carnibus auium ⁊ hedulina.

¶ Ponit curā ꝑ cibaria. dicit: nutrimentuz aūt egri fit ex carnib⁹ auiū. ⁊ ex edulinis: q: iste carnes sūt facilis digōnis. et vt p̄lrimū p̄dit: ⁊ hz virtutē ꝯsolidādi sīlr carnes edulie: q: sūt laudabil' nutrimēti ꝯsolidāti. ⁊ cū hec ꝯ̄riant̄ suis q̄litatib⁹ valēt sīlr extrema aīaliū vt pedes porci vituli ⁊ aues in aq̄ nō degentes sicut galline capones p̄dices ⁊ faziani.

¶ Eger preterea ante comestionē et post: balneum ingrediatur quod non sit calidum sed tepidum. et in semicupio moram faciat.

¶ Pōit curā ꝑ balneū. dicit: eger p̄terea añ comestionē ⁊ p⁹ comestionē igrediat̄ balneū ꝙ nō sit calidū sz tepidū. ⁊ in semicupio morā faciat. cā ē: q: hēt hūectare. ⁊ p̄hibz ꝯsūptionē. ⁊ sic dicit ras. balneū aq̄ tepide aq̄ dul. q: tale bal. hz laxare. ⁊ sic trahit̄ nutrimētū ad mēbra ⁊ iō dz intrare bal. qn̄ i stomacho ⁊ epate facta est digestio. ⁊ facim⁹ illud qn̄ volum⁹ incrassare semicupio. i. semiplena aq̄. ⁊ qn̄ bn̄ istant̄ signū est qd̄ sufficit.

¶ Summopere vero cauenduz est ne venter soluatur.

¶ Ostn̄dit a q̄bus est cauenduz sūmope. dicit: ꝙ cauenduz est ne vēter soluat̄. cā est: q: vētris fluxus i ptisicꝫ sm̄ actores ꝓuenit ex debilitate vētris ꝯtētiue mēbroꝝ. ⁊ tunc est signū mortale.

¶ Cui tamen si solutus fuerit ex huius pulueris bibitione succurrenduz est. Qui. ℞. gummi arabici spodij boliar. seminis mirtini omniuz añ. ʒ. j. fiat ex eis puluis de quo in die. ʒ. iij. cuz syrupo de papauere al. aut rob mirtino detur: huius quoq; pulueris bibitio omnibus ventris constrictione indigentibus qui tussim patiuntur remedium affert cui plurimūq; addūtur xilocaracte de siria ⁊ bdellium de mecha.

¶ Docet restringere fluxū vētris. dicit: si solut⁹ fuerit venter huiusmodi pulueris bibitione succurrēdū est q̄ est talis. ℞. gummi arabici spodij boli armenici se. mirtini añ. ʒ. j. fiat ex eo pul. de quo sumat in die. ʒ. iij. cū syrupo de papaue

re al. aut rob mirtini desi: hmoi quoqz pul. bibitio oibus ventris constrictione indigentibus qui tussim patiutur remedium aufert cui plerūqz addūtur xiloca racta de siria z bdellinz de mecha. causa partis est: quia illud habet claudere vias z meatus z confortare virtutes. z valent multū restringentia fluxuz vētris que dicentur infra iō nō sto ibi.

¶ Qd si lac egro febrem generauerit/auferēdū est ei lac z ptisana quousqz fe. recedat danda. deinde lac ei denuo tribuatur: z si febris iterū redierit remoto lacte ptisana est danda. post cuius receptionem vt prius ad lac est redeundū. hoc autez semper est faciendum cuz necessitas vrget z venter summe cauēdum est ne soluatur.

¶ ponit quoddā documentū. dicit: q si lac egro fe. gñauerit/auferēdū est ei lac: z ptisana vsqz quo fe. recedat danda est. deinde lac ei detur z si fe. iterū redierit remoto lacte danda est ptisana post fe. recessionem: vt prius lac est dandū. hoc autem semp est faciendum cum necessitas vrgeat z summopere est cauendū ne venter soluatur. Nota q per istā aquaz ordei intelligit oēs potus cōuenientes ptisicis z mūdificantes pectus z consolidantes vlcus: ideo valet istud. R. radi. yreos. ʒ. ij. ysopi capill. ven. re. ān. Ɱ. j. ordei mūd. qrt. iiij. al. quart. j. qttuor se. frōz maioz z minoz mund. seminis malue bōbac. mund. seis fenugreci. semis orobi iuiube sebesten ān. ʒ. j. in al. ʒ. ß. liquiritie rase vuaz passarum zc. ān ʒ. j. mellis electi. quart. j. panis zuccari quart. iij. fiat syrupus clarificat' cuz aqua pluuiali perfecte ad quart. iij. z si poneretur aq in q ferrū candens extinctuz est p̄ualeret/vel valet istud electuarium. R. rad. yreos re. infusi per noctem in syrupo rob. ʒ. ij. pul. dragagāti frigidi ʒ. j. candi penidiarū ān. quart. ß. panis zuccari al. lib. j. fiat electuariū: z si non habueris penidias adde carniū testudinum nemoraliū bene p̄paratarū qrt. vnū vuarū passarū bene pinguium. ʒ. j. in al. ʒ. ß. Uel sic. R. dyayris salomonis/dyasimphici ān. lib. ß. misce. Uel sic. R. conserue rob. rub. quart. ß. conserue capill. ven. ʒ. ß. pul. dragagāti frigidi. ʒ. v. pul. pulmonis lupi. ʒ. j. se. fenugreci puluerisati. ʒ. ß. panis zuccari albi quart. ß. vel qd sufficit misce delicate z fiat electuarium ad modum zuccari rob. similiter valēt vnguenta resumptiua z alia q conueniūt in ethica.

¶ De tremore cordis. cap. 63

Circa rubricaz nota q duplex ē causa tremoris cordis. s. causa coniuncta z priuata. coniuncta sunt vapores mali calidi vel frigidi venientes ad cor ab aliis mēbris: sicut matrice plene vel stomacho z vtplurimū ab eodez orificio ratione p̄pinquitatis viarum quas habet cum corde. z de isto tremore cordis non loquitur hic: quia iste curaƚ curatis passionibus aliorum membrorū a quibus venit talis tremor. vel est causa priuata vel existens in corde z est mala complexio vtplurimū calida vl' frigida cuz materia vel sine materia. cū materia. s. sanguinea flegmatica vel melācolica aquosa vel vētosa quoz signa posita sunt supra. Ulterius potest cōtingere duobus modis. Uno modo cum apostemate vel sine apostemate. z hic determinat de cura tremoris causati a mala complexione ca. vl' frigida sine apostemate: quia apostema cordis est mortale. z licet sit calidum vel frigidū: quia si ca. in prima die interficit. sed frigidum in scda z ad longius in tertia: sm Auicē. iij. cañ. fen. vj. cap. de apostematib' cordis. et ideo non curauit facere mentionem. et raƚ ponit curā per alterantia: quia euacuatio presupponiƚ p ista que dicta sunt supra ca. de tussi z de pleuresi. quia eadem est materia peccans. ideo eodem modo debet euacuari sicut materia peccans in pulmone.

f Si cum cordis tremore fuerit pulsus velocitas et febris eger ex basilica est minuendus.

¶Determinat de tremore cordis. ꝛ p ꝯse qnēs de sincopi: quia in sincopi cura est facienda: sicut in tremore: qꝛ tremor cordis via ē ad sincopim ꝛ sincopis via ad mortē. ideo Auicē. dicit tertio cañ. sic caueant illi qui tremorē patiūtur ne subita morte moriātur. Primo modo ergo ponit curam tremoris cordis puenie̅tis a materia ca. p flobothomiā de basilica. i. de vena epatis vel de mediana. dicit: q̄ si cū cordis tremore fuerit pulsus velociter et febricitet eger ex basilica est minuēdus. ꝛ trocisci camphore cum succo maloꝝ acetosoꝝ in potu sunt tribuēdi. ℞. spodij seminis cucumeris citrulli endiuie lactuce portulace roß. sandal. alb. oium partes eq̄les. ꝛ pro vnoquoqꝫ pōdere vni⁹ aurei ex eis sumatur: camphore trium granoꝝ ordei pondus: ex quib⁹ cum succo macianoꝝ confecti sunt trocisci: de quibus in potu continue. s. aurei pōdus qualibet die duo tribuātur. et per duas ebdomadas fieri conuenit. Si aūt hec non sufficerēt lac de quo butirum est extractuꝫ ad bibendum detur ipse vero nutriatur cum pullis ꝛ cū aceto ꝛ succo vue acerbe ꝛ ex acetosis. syrupum igitur acetosum cuꝫ zuccaro factū bibat. causa est: quia quando est frequētia pulsus signum est q̄ tremor pulsus conuenit a materia ca. et si materia illa sit sanguinea conuenit flobothomia directe: quia illam materiaꝫ euacuat. sed si co. conuenit indirecte ꝑpter duo. Primo quia refrigerat. Scḋo quia digerit materiaꝫ ꝛ facit vt natura sit fortior super residuū materie. ꝛ ideo conuenit flobothomia in tertiana vera: quia materiam infrigidat. ꝛ ideo euacuant aliquā partem colere ꝛ naturā efficitur potentior supra residuū materie.

¶Et trocisci camphorati cum succo maloꝝ acetosorum in potu sunt tribuēdi, Qd. ℞. spodij seminis cucumeris citrulli endiuie lactuce portulace rosaruꝫ sandali albi oiuꝫ partes equales et pro vnoquoqꝫ pondus aur. vnius ex eis sumanť: triuꝫ gra. camphore ordei pondus: ex q̄bus cum succo macianoꝝ confectis fiant trocisci de quib⁹ in potu quotidie vnius aurei pondus quaqꝫ die tribuatur qḋ per duas ebdomadas fieri conuenit.

¶Ponit curā per trociscos. prima pars prius pꝫ. Nota quare valēt. causa est: qꝛ alterant malā complexionē faciētē tremorem ratione cui⁹ non potest perfecte exercere operationē. ideo causatur tremor ad similitudinē mot⁹ cerebri: quia quando natura nō potest supra morbuꝫ in egro causatur tremor. ꝛ per istos trociscos intēdit similia confortātia: vt pꝫ illud esse electuarium quo cōiter vtor. ℞. conserue roß. ru. ℨ. ß. cōserue nenuf. conserue buglosse añ. ℨ. ij. margaritaruꝫ electarum. ℨ. j. iacinctoꝝ saphiroꝝ smaragdoꝝ se. atri. se. acetose coralli rubei añ. ℈. s. oium sandal. coriandri ꝑparati spodij deuronici romani been al. ꝛ rubei añ. ℈. ß. ossis de corde cerui isusi in aqua roß. ℨ. ß. limature auri ꝛ argenti añ. ℈. ij. in al. ℈. ß. pannorum auri puri ꝛ argenti añ. ℨ. xv. panis zuccari quart. ß. in al. qḋ sufficit. puluerisanda puluerisentur misce omnia in vase marmoreo fiat conditum sine igne ad modum zuccari roß. ꝛ spergatur seu irroreť cū modico aque roß. ꝛ potest augeri vel minui ẜm q̄ patiens est pauper vel diues. ab extra conuenit tale epithima. ℞. aque roß. aque nenufaꝝ añ. quart. j. ꝛ. ß. aque buglosse quart. s. aceti muscatelli. ℨ. ß. sandal. ordei muscatelli semis citri se. acetose añ ℨ. s. cāphore. ℈. ß. succi pomoꝝ acetosoꝝ facta residentia lib. ß. puluerisanda puluerisenť misce oia. ꝛ fiat epithīa vl' misce cū pul. roß. qḋ sufficit. ꝛ fiat empl'm mediocris liqdū. sili valent odoramēta dicta supra ca. de cura doloris capitis a colera citonioꝝ. i. pomoꝝ acetosoꝝ.

¶ Si aūt hec non ſuffecerint lac de quo butyrum fit extractū ad bibēdū detur.

¶ Ponit curam per adminiſtrationē lactis. cauſa eſt: quia nutrit ⁊ alterat malam complexionē cordis.

¶ Ipſe vero nutriatur ex pillulis cū aceto ⁊ ſucco vue acerbe ⁊ ex acetoſo. Syrupum preterea acetoſum de zuccaro factum bibat.

¶ Ponit curaꝫ ꝑ nutrientia. cauſa eſt: q2 ille cibus cū hoc ꝙ nutrit habꝫ alterare malam complexionē rōne iſtoꝝ acetoſoruꝫ ⁊ miniſtrāt̄ acetoſa: q2 frigiditas cū rebus acetoſis magis penetrat ꝙ alia res: quia iſta frigiditas magꝭ penetrat. ⁊ cū hoc ꝓuocat appetitum. cauſa ꝑtis de ſyrupo eſt: q2 ſyrupus infrigidat. ⁊ cū hoc materiā faciētē tremorē cordis euacuat. ⁊ per iſtum ſyrupū intelligit̄ ſilia: ſicut iulep vel iſtū potum. ℞. aq̄ roſ. aq̄ nenufaꝝ aq̄ bugloſſe ſucci pomoꝝ acetoſoꝝ bene depuratoꝝ aā. quartꝭ. ſ. in al. quartꝭ. ß. panis zuccari albi. lib. ß. fiat iulep ad lib. ſ. ⁊ multū valent in iſto caſu. Idem facit ſyrupus roſ. vel viol. vel nenufaꝝ vel ſyrupꝰ limonuꝫ. ſilr̄ ſyrupꝰ de acetoſa vel ribes ſimplr̄ vel mixtim.

¶ Si aūt cum tremore cordis non fuerit fe. troci. muſ. in potu ſumant̄. Dō. ℞. maſticis ſpice xiloaloes cinamomi gariofil. gallie muſc. nuc. muſ. cubebe cardamomi maioris et miorꝭ corticū citri oium aā. pōdus vnius aur. muſci ſextā. ʒ. vniꝰ ex hijs oibus cum vino bn̄ redolēte cōſperſis fiant trociſ. cōferūt ſincopi ⁊ tremori cordis.

¶ Ponit curā per electuariū. dicit: ſi aūt cū cordis tremore non fuerit fe. trociſci muſcati in potu ſumātur. ℞. maſticꝭ ſpicenardi xiloaloes cinamomi gariofilorum gallie muſcate / nucis muſc. cubebe cardamomi maioris ⁊ minoris corticis citri bellitricoꝝ oiuꝫ aā. pondus vniꝰ aurei muſci ſexta pars vnius. ʒ. ex hijs oibus vino bene redolente cōſperſo fiant trociſci qui aūt trociſci conferūt ſincopi ⁊ tremori cordis. q̄re valēt trociſci iſti. cauſa eſt: quia cū hoc qd̄ habet cōfortare alterat malam complexionem frigidam cordis. ⁊ ideo remouet cauſam tremoris.

¶ Electuariū dyamaſcū ꝑcioſuꝫ qd̄ eſt ad ſincopim ⁊ triſtitiam cordiſq3 tremorem ⁊ tepiduꝫ faciens. ℞. maſticis cinamomi ſe. ozimi maioris gariofilati ſe. melliſſe ſe. ſiſimbrij ſemis ſanſuci macropiperꝭ oiuꝫ ꝑtes equales ex quibꝰ oibꝰ pulueriꝫatis ʒ. x. ſumātur margaritaꝝ minutarū coralli ru. cubebe ſete crude. barabe beē al. ⁊ ru. folij oim aā. ʒ. x. muſci tubatij puri. ʒ. ß. conficiantur melle de mirabol. kebul. hoc enim electuarium ad frigiditatem ſtomachi et digeſtiue egritudinem optimum exiſtit.

¶ Ponit curaꝫ per electuariū dyamaſcū ꝑcioſum ꝙ ad ſincopim ⁊ ad triſtitiā et tremorē cordis ⁊ tepidū faciēs ſit iſtud. ℞. maſticis cinamomi ſe. ozimi maiorꝭ gariofiloꝝ ſe. melliſſe. ꝫꝫ. ſe. ſanſuci macropiperis oium partes equales: ex quibus oibꝰ pulueriſatis ʒ. x. ſumātur margaritaꝝ minutaꝝ coralli rubei folij oiuꝫ rū. ʒ. x. muſci damaſceni vl̄ tubatij puri ʒ. ß. conficiātur de melle ⁊ mirabolanis kebulis. hoc eīm electuariū ad frigiditatem ſtomachi ⁊ debilitatē digeſtiue confert. cauſa ē: quia hoc electuariū cū hoc ꝙ cōfortat cor alterat malā cōplexioneꝫ facientē tremorē cordis. igit̄ loco iſtius pōt cōpetere iſtud. ℞. margaritaꝝ. ʒ. ij. in al. ʒ. j. deuronici. romāi been al. et ru. ꝫꝫ. alb. florum cinamomi maſticis galange aā. ℈. ij. gariofilorum cubebe domeſtice. ſeminis melliſſe aā. ʒ. ß. ſandal. albi cirici crudi / grana tinctoris ligni aloes / ſtoracis calamite. ſeminis

basilicōis añ.ʒ.ß. radicis buglosse.ʒ.ij. croci.ʒ.j.corticis atri.conditi.℥.ß.conserue boraginis/ɔserue buglosse/ɔserue flo.pomi citri si posit inueniri añ.ʒ.iij. liquiri.rase.℥.ß.candi.℥.x.carnium vuarum passa. bñ pinguiuz.℥.j.aque buglosse.℥.j.aque melisse/succi pomorum dulciuz bene depuratorum aque ros. de damasco añ.ʒ.ß.i al'.añ.℥.ß.musci ambre.añ.ʒ.j.panis zuccari albi lib.ß.in alijs lib.j.fiat electnariū.similiter valet dyamargariton dyamuscus leticia.Gal'.simplex vel compositum:vel potest cōpetere tale iulep.℞.aque melisse añ.lib.ß.panis zuccari al.qrt'.iij.fiat iulep.ad lb.j. Sz diceres que tu supra posuisti quādo prouenit a materia calida ꝙ caperet lib.j. zuccari dico ꝙ hic ponit parū:qꝛ ē mltuz inflatiuum ꝛ sunt etiam hee res multū calide. similiter vz aqua buglosse cuz gariofilis ꝛ potet quolibet mane ab extra cōpetit tale epithima .℞. succi melisse/succi buglosse/facta residētia añ.qrt'.iij aceti.℥.v.in al'.℥.ij. gariof.℥.j.ꝛ.ß.musci electi.ʒ.j.pulueriʒanda pulueriʒentur. misce omnia et fiat epithima supra cor vel supra mamillam cum panno. vel cōpetit istud emplastruz.℞.lapdani qrt'.j.terbentine qrt'.ß. corticis citri musci gariofilorū añ.℥.j.in al' ℥.ß.musci electi ʒ.j.pulueriʒanda pulueriʒētur cōquassanda conquassentur cum pistello calido:misce omnia malexando cū aqua buglosse ꝛ fiat emplastrum tenue ad quantitatem medie palme ex vtraqꝫ parte:ꝛ ponatur supra mamillam sinistram.

¶ De colica passione. Cap. 64.

Circa rubricaz nota ꝙ triplex ē expulsio subita cibi vel humoris stomachi vel intestinorū. quedam est expulsio cibi vel humoris per superius vt per vomitum ꝛ vocatur anostiosa. alia per inferius:ꝛvocatur apostesia.ꝛ hoc est quando humores multum declinant ad intestina inferiora.Tertia est per vtranqꝫ partem.s.per iferius ꝛ superius: ꝛ vocatur passio colica;de qua Ras determinat in isto caplo.ꝛ causaꝫ ex acuitate cibi ꝛ humorum habentiū malā qualitatez sicut ex flegmate salso vel humore melācolico vt prassino vel rubiginoso. ꝛ ideo qñ expellūꝫ per superius ꝛ inferius: nō est in mlta quantitate:qꝛ natura nō mitteret per ptes ɔsuetas rōne male q̄litatis .iō ad vtrāqꝫ partē mittit sicut videm⁹ per pugiles : qñ sunt infessati expellunt ad vtrāqꝫ partem .similiter quando natura est aggregata expellit per superius.

Cum pūctio ꝛ tristitia alicui superuenerit affuerintqꝫ cū ea vel post eā vomit⁹ vel vētris solutio : aqua calida multotiēs in potu tribuaꝫ:ꝛ si adhuc pseuerauerit vomit⁹ ꝛ vētris fluxus:aq̄ calida iterum deꝫ:sedabiꝫ enim passio.

¶ Hoc est caplm in quo determinat de passiōe stomachi ꝛ pmo de colica passione.ꝛ hoc qñ passio est debilis p administrationē aque calide.dicit .Cum pūctio ꝛ tristitia venit subito ventri cum ea vl post ipsam vomit⁹ ꝛ ventris solutio tūc aqua calida multotiēs in potu tribuaꝫ. ꝛ si adhuc pseuerauerit vomit⁹ ꝛ ventris solutio aqua ca.iterū detur. cedaꝫ enim passio.causa est:qꝛ aqua ca. ablnit ꝛ mūdificat stomachū a materia peccāte ꝛ remouet malā qualitatē humorū: et acuitatē eo. vt per expientiā in istis que pueniūt a malicia humorū. pꝫ quādo datur aqua ca.iam tollit eam:qꝛ malam qualitatem reprimit ꝛ per istam intelligit sibi similia omnia que mundificāt stomachuz ꝛ intestina:vt ista que diceꝫ post in.c.ix.ab isto : qꝛ ibi diceꝫ de istis et de omnibus mūdificantib⁹ stomachum.

¶ Cū aūt egritudo q̇euerit balneuz ingrediatur eger in quo p vnius hore spacium moretur. Egressus autē de balneo leui alatur nutrimento: deinde dormiat.

¶ Ponit curā qñ talis passio ē i declinatione.dicit:cūqꝫ egritudo quieuerit eger bal.igrediaꝫ i quo p vni⁹ hore spaciū moreꝫ.egressus aūt d balneo leui aliaꝫ nu

trimẽto donec dormiat bal. vz: qꝛ euacu at residuuz materie ⁊ post dz utriri cũ leui nutrimẽto: qꝛ stomachus ei⁹ factus est debilis. ⁊ iõ nõ põt digerere grossum cibum. ⁊ iõ valet pulla assata ⁊ perdix: ⁊ somn⁹ etiã vz qꝛ habet cõfortare ꝟtutes naturales rõne calorꝫ inclusi ad iteriora ⁊ hz remouere euacuatiões ⁊ fluxum ꝺm auicꝫ. ꝑmo cañ. fen. ij. doc. iiij. cap. ix.

¶ Quod si vomitus ⁊ ventris solutio vehemẽtes fuerit ⁊ sinthõata ter refacientia supuenerit. non tãtũ est timendum imo cum medicaminib⁹ que ego nominabo succurrẽduꝭ. In ꝑncipio itaqꝫ trocisci de olibano cũ aqua ⁊ niue ⁊ rob granatorum dent̃ semel qui iterum sunt etiam dandi si vomitus non cessauerit.

¶ Ponit curã qñ passio est fortis ⁊ hoc ꝑ trociscos. dicit: ꝙ si vomit⁹ ⁊ fluxus ventris vehemẽtes fuerit ⁊ sinthomata ter refaciẽtia supuenerint: nõ tãtũ est timẽdũ nec diminuẽdũ. imo cum medicaminib⁹ que narrabo succurrẽdũ est. in ꝑncipio itaqꝫ trocisci de olibano cũ aq̃ ⁊ niue ⁊ rob granatũ det̃ simul q̃ iterũ dãda sunt si vomitus non cessauerit. cã est: qꝛ stiptici sunt ⁊ confortant retentiuaz stomachi que magis patitur in ista passione. ideo valet in isto casũ.

¶ Duo quoqꝫ adiutoria ⁊ coxe in supremis partibus ligentur. Et aqua niue ifrigidata super crura ⁊ pedes fundatur ⁊ in ipsam etiã mittat̃.

¶ Ponit curã ꝑ ligaturas ⁊ aque frigide infusionẽ. dicit: duo quoqꝫ adiutoria et coxe in supremis partib⁹ ligentur ⁊ aqua in niue infrigidata sup pedes ⁊ crura fũdat̃ in ipsis etiã mittat̃. causa est: qꝛ rõne doloris causati a ligatura distrahit materiã ad locum doloris. Quare extremitates debẽt põi in aq̃ frigida. cã ẽ: qꝛ illi⁹ ingrossat̃ materia ⁊ redditur inepta fluxui sic igrossata: ⁊ loco isti⁹ vz manutergiũ vel velũ triplicatum ponat̃ in aq̃ frigida ⁊ expressuz circũuoluat̃ collo vz multũ. iõ vidi in isto casu ꝙ materia nõ poterat retineri in stomacho ⁊ accipiebam⁹ panẽ tostũ ⁊ nihil valebat ⁊ accepi manutergiũ triplicatum in aq̃ frigida ⁊ expressum circũuolutũ collo ⁊ statim cessauit vomit⁹: qꝛ nerui venientes a cerebro efficiuntur rigidi. ⁊ ita claudit̃ orificiuz stõi. ꝙ nõ põt expellere aliquã rem.

¶ Uẽter quoqꝫ ex sandal' ru. rof. cãphora galla aqua rof. ꝯspersis epithimetur. Et pãnus aqua rof. in niue ifrigidat⁹ infusus desuper ponatur qui postꝙ̃ tepefactus fuerit est remouendus ⁊ alius vt prius desup mittendus.

¶ Ponit curã per epithimata. dicit: venter cum sandalis rub. rof. ⁊ cãphora galla aqua rof. in niue ifrigidata cõpressuz epithimetur ⁊ pannus aqua rof. in niue infrigidat⁹ desuper ponit̃ qui postꝙ̃ tepefactus fuerit est remouendus: et alius desup ponat̃. causa est: qꝛ illud epithima est frigidũ ⁊ siccum ⁊ stipticuz. iõ confortat retentiuaz stomachi ⁊ intestinoꝝ: ⁊ qꝛ frigidũ est alteraꝫ malã cõplõnẽ ⁊ q̃litatem humoꝝ faciẽtes ipsuz fluxum: ⁊ loco istius põt cõpetere tale emplastrum. ℞. lapdani masticis añ. q̃rtꝫ. ꝭ. olibani. ʒ. ꝭ. saudali a'bi / coralli rubei / sumach berbe. añ. ℈. j. ãthere' arilloꝝ' acathie ypoq̃stidos / psidie balaustie añ. ℈. ꝭ. terebẽtine. ʒ. ſ. pulverizãda pulverizẽtur. cõquassanda cõquassent̃ cũ pistello ca. misce omnia malarãdo cuz oleo rof. fiat emplastrũ ad modũ scuti ⁊ ad quãtitatem ad dextrã ꝑtẽ: ⁊ si vomit⁹ est multum fortis fiant duo ⁊ ponat̃ vnũ retro ⁊ aliud ante: qꝛ orificiũ stomachi magis declinat ad ꝑtem posteriorẽ: veruz est: ꝙ spondilia ꝓhibent ⁊ ꝓpter hoc magis ponimus a parte anteriori. ⁊ vidi ꝑ experiẽtiã ꝙ est plurimũ positũ retro: sistat vomit⁹ ⁊ nõ ante. Uel sic. ℞. succi plantaginis aq̃ rof. de stipitib⁹: qꝛ ista ẽ magis stiptica añ. q̃rt'. ſ. anthere. ʒ. ꝭ. sumach berberis añ. ʒ. iij. masticis olibani añ. ʒ. ſ. farine lentium ꝙ sufficit ꝙ magis restringit ꝙ̃ farina ordei pulverizãda pul-

uersentur cōquassanda ꝯquassenť ꝛ fiat emplm mediocriter liquidū. ꝛ ponať supra stomachū: ꝛ vidi certe de vetula ꝙ accipiebat de pane tosto ꝛ pistauit bñ ꝛ accepit. ℥. ij. de puluere masticis ꝛ aqua ros. ꝛ aceto ꝛ miscuit totum: ꝛ posuit in sacculo vno ꝛ calefecit cuꝫ manibus ad ignem ꝛ posuit supra stomachū/statim fuit curatus.

¶ Ad potandum aūt paulatim tribuatur vinū vetus tēperatū cuꝫ rob granatoꝝ ꝛ quando vomuerit iterū tribuatur. Panē quoqꝫ i succo granatoꝝ infusum cogēdus est sumere cu vino et comedere: ꝙ si vomuerit iteꝝ dandus est ei donec q̄escat.

¶ Ponit curaꝫ per potum vini ꝛ alia nutrientia. dicit: ꝙ ad potandū paulatim tribuať vinū vetus tempatū ꝛ rob granatoꝝ. ꝛ q̄n veniūt iteꝝ tribuať eis panis in succo granatoꝝ īfusus. ꝛ cogatur sumere cū vino ꝛ cōedere quē si vomuerit iterū dandus est donec quiescat. causa est: quia ꝯfortat vtutes et sīat spūs. Sed q̄re valet succus. causa est: q꞉ confortat retentiuā stomachi. ꝛ quia acetosa ꝓhibent corruptionem cibi in stomacho ḿm Gal. nono de igenio: vbi dicit. ꝙ illū oportet comedere pullū coctū ꝛ acetosa: vt in succo maloꝝgranatoꝝ vt ꝓhibeatur corruptio in stomacho ꝙ si sincopis superuenerit mustū cum vino dare conueniens erit inferēdo ꝛ succū carnis edine ꝛ pulline cū succo citonioꝝ cuꝫ vino mixtum in potū est tribuendū.

¶ Qd̄ si sincopis superuenerit muscū cum vino dare conueniēs est et succus carnis edine ꝛ pulline cū pauco citonioꝝ succo ꝛ vino mixtus in potu est tribuendus.

¶ Ponit curam sincopis ꝓuenientis ex colica passione sńa p̄tꝫ p̄ dicta. Nota q̄re sincopis venit in ista passione: dico ꝙ ꝓpter doloreꝫ stomachi. quia in tali dolore vl' vomitu ascendūt multi fumi ad corpꝰ ipsuꝫ: ideo fiunt cā sincopis. Nota q̄re valet vinū cum musto: quia repat spiritus ꝛ confortat cor. ideo dicit Auerro. vij. colliget. ꝙ vinū penetrat absqꝫ digestione de qua fit curanduꝫ ꝓpter hoc in sincopi de inanitione: conueniunt multa oua et alia facilis digestionis: vt oua sorbilia ꝛ testiculi galloꝝum. et si ponatur modicum de succo citonioꝝ ꝓualet cum modico vino.

¶ Pulli p̄terea assandi ꝛ aliq̄n nares ipsiꝰ dispergendi sunt. thus etiā dandum est vt masticet ipsuꝫ ꝛ paulatim traijciat ꝛ postremo bolū corascenū conditū cum camphora tribuatur. Quicquid aūt de huiꝰ passionis cura nūc vsqꝫ diximus donec vomitus sedetur ꝛ stomachus cibū recipiat sicut fieri ꝯsueuit conuenit.

¶ Hic docet ꝙ preterea pulli sunt assandi ꝛ aliq̄n nares ipsius dispgendi. thus etiam dandus est ꝛ ipm masticet ꝛ paulatiꝫ traijciat postremo bolū corascenū cuꝫ camphora conditū tribuatur. q̄cq̄d autem de huiusmōi cura nūc vsqꝫ diximus donec vomitꝰ cedetur: ꝛ stomachꝰ recipiat cibum sicut fieri ꝯsueuit conuenit fieri. Nota quare odor pulli assati vꝫ seu competit: quia ille odor non solū cōfortat cor: imo stomachū plus ꝙ cibus: imo contingit in sincopi ꝓueniete a stomacho: ideo dicit Auicē. iij. can. ca. iij. ꝙ isti multū cōfortant stomachū ꝛ cor. q̄re abluitur. causa est: quia habꝫ a stipticis: ideo conforꝫat multū. ꝛ in isto casu competunt coctana ꝛ coriandruꝫ ꝓpatū ꝛ in fine mense: ꝛ postea nō potare sicut faciebat magister Arnaldus de villa noua/vel dyacitonitē valet in isto casu. de quo Gordonius dicit. si vis deinde ciatū da mihi frater. Item similiter bolus armenicus valꝫ in isto casu: quia est stipticus ꝛ mlťa alia stiptica vt pira coctana ꝛ quicquid ponit notabile.

¶ Postq̄ vero stomachus ipsiꝰ recipere poterit: nutriēdus est eger et paꝝ vini veterꝭ in potu sumat bene redolentis ꝛ dormire incipiat.

¶ Ostendit quid sit faciendum passione cessante. postq̄ vero stomachus ipsi⁹ recipere poterit nutriēdus erit eger ⁊ parum vini veteris bñ redolentis in potu sumat ⁊ dormire incipiat. causa ē: q2 est nutrimentū leue ⁊ q2 stomachus est frigidus et debilis: ideo non pōt digere cibum grossuz. q̄re vinū: q2 ɔfortat stomachum. q̄re somu⁹ q2 ɔfortat virtutē naturalem rōne reclusionis caloris naturalis ad intra.

¶ Trocisci de olibāo ad vomitū dādi. ℞. boli corasceni thuris amborū añ. ʒ. x. cubebe cardamomi amboruz añ. ʒ. ij. ⁊ ß. cāphore gallie garioium añ. vj. ʒ. vni⁹ fiāt trocisci pōdere aur. vni⁹. hij eñ vomitui multū cōferūt. Rob de malis granatis succus malorū granatoꝝ acetosoꝝ sumātur: et per noctē vnā aut amplius dimittātur donec qd̄ grossuz est in fundo resideat ⁊ deinde coquaẗ et dispumeẗ donec iulep silr̄itudinē habeat ī quo ab igne disposito: adhuc tñ calido mente viridis stipites mittanẗ ⁊ in ipso ꝑmanere ꝑmittanẗ quousq3 infrigidenẗ. Cūq3 ifrigidatū fuerit extrahātur ad cui⁹ silr̄itudinē syrupus de citonijs ⁊ syrupus de malis macianis fieri cōueuit.

¶ Ponit quasdā ɔfectiōes de quib⁹ fecit mētionē. dicit: trocisci de olibano ad vomitū dicti: ℞. boli corasceni thuris amborū añ. ʒ. x. cubebe cardamomi amborū añ. sextā. ʒ. vni⁹ fiant trocisci pōderis aurei vnius. hij eñ vomitum ɔferūt multū: rob de mal' granat' succ⁹ granati acetosi sumaẗ ⁊ p noctē vnā aut ampli⁹ dimittaẗ donec grossuz ī fūdo resideat: deinde coquaẗ ⁊ despumeẗ donec iulep similitudinē hēat ī quo ab igne deposito adhuc cū calido mēte viridis stiptic' mittanẗ ⁊ in ipso dimittaẗ quousq3 ifrigidetur cū ifrigidatū fuerit extrahaẗ ad cui⁹ silr̄itudinē syrup⁹ de citonijs aut syrup⁹ de malis macianis fieri ɔtingit. Si aūt vomit⁹ in aliq̄ hora nimis ꝑualuit ⁊ superfluit magna ventosa stomacho supponatur. causa dicti est: q2 sunt confortatiui ⁊ stiptici.

¶ Si aūt vomitus hora aliqua inualuerit nimis ⁊ superfluerit: magna vētosa stomacho supponaẗ.

¶ Ponit aliud remediū vomitus superflui. Nota q̄ ventosa v3 in fluxu vētris ⁊ val3 in vomitu ⁊ v3 in vtrisq3 sil'. val3 in fluxu vētris si ponaẗ supra vmbilicū ⁊ qñ stat p duas horas ɔstringit fluxu3: scḋm Auicē. iij. cañ. fen. xvj. Sed in vomitu ponitur iuxͣ vmbilicū in vtrisq3 sil'. in vtroq3 latere vt in colica passiōe: imo accidit mihi frequēter in fluxu magno ⁊ ponebāẗ. iij. vētose. vna ī vno latere. ⁊ alia ī alio. ⁊ alia supra vmbilicū ⁊ iste vētose attrahūt ad se hūores ⁊ itelligaẗ sine scarificatiōe. Nota inter oēs herbas mūdi magis ɔfortat stomachū et iter gūmas est mastix. de herbis dicit Johannes de scō amādo: absinthiū / ⁊ ipm mltū laudat. Nota se. nasturtij torrefactū ⁊ modicum puluerisatū in potu maxime constringit fluxū ventris. silr̄ v3 coriandrū ꝑparatu3 sine potatiōe: q2 ꝓhibet ascensum vapoꝝ ad caput ⁊ ɔfortat stōachū. silr̄ valet aq̄ carnis si ponaẗ in eadē aq̄ citonioꝝ. ⁊ est bonū: q2 magis ɔfortat.

¶ De hijs q̄ ɔfortāt stōachū ⁊ ciborum ꝑficientiū digōnem. cap. 65

c Irca rubricā3 nota q̄ stomachus pōt ɔfortari quinq3 mōis. Uno mō p viam alteratiōis: ⁊ si esset calidus ɔfortetur p frigida: ⁊ ecōtra. Scḋo mō p viā vnitionis ꝑtiū3. ⁊ sic d3 ɔfortari p stiptica: sicut p cocttana pira. Tertio mō p viam mūdificatiōis ei⁹. ⁊ sic medicīe laxatiue domestice ɔfortāt stomachū mūdificādo / maxīe a malis hūorib⁹. Quarto modo p viā nutritiōis ⁊ fit p cibos facilis digōnis ⁊ multi nutrimēti. Quinto mō p illa q̄ hñt ad ip3 aspectū a tota ꝓprietate: vt sūt mēta / absinthiū / mastix galāga. In isto ca. raẟ docet ɔfortare sto

machum per viā alterationis partiū: qꝛ docet confortare stomachum calidū per frigida ⁊ econtra.

Um stomachi debilitas cū pauca siti ⁊ tarda cibi de stomachi descensione ⁊ acido ructu fuerit: fuerintqꝫ oīa accidētia hec parua nec fuerint vetusta: stomachus ex trociscis de rosis est curandus de quibꝰ eger quotidie in mane pōdus aur. vniꝰ ⁊. 5. cū. ʒ. ſ. decoctionis de seibꝰ sumach sūat. Decoctio aūt de seminibꝰ hec est. sumant cimini nabati ⁊ ameos bulliant in aqua donec aqua fiat rubea. ꝺ qua postea cum troci. de rosis vt predictum est in potu tribuatur.

¶ Hoc ē caplm̄ i quo determinat de passionibꝰ stomachi ponēdo curā debilitatꝭ stomachi ꝓueniētꝭ a frigiditate ⁊ hoc est qn̄ noua ē ꝑ trociscos. dicit: cū stomachi debilitas ē cuꝫ pauca siti ⁊ tarda cibi de scēsione de acido ructu fuerit: fueritqꝫ oīa accn̄tia ꝑua neqꝫ vetusta stomachus ex trociscꝭ de roſ erit curādus. de quibꝰ eger quotidie de mane pōdꝰ vniꝰ auri ⁊ ſ. cū. ʒ. ſ. decoctōis de se. sūach sūat. decoctio aūt de semibꝰ hec ē. sumant cimini nabati ⁊ ameos ⁊ bulliāt in aq̄ donec aq̄ fit rubea: de q̄ postea cū trociscis de roſ vt dcm̄ ē: i potu tribuat. Nota circa ꝑtē q̄re si ista signa apparēt signat ꝙ debilitas stomachi ꝓueīt ex frigiditate: vt tarditas digōnis. ⁊ alia cā est: qꝛ tādiu retinet retentiua q̄diu digerit digestiua: qꝛ post tpa digerēdi sunt tpa expellēdi. ij. amphο. cōmento illiꝰ. eoꝝ q̄ nutriunt. ⁊ qꝛ digestiua est debilis. iō ꝓtus retētiua multū retinet. Simil'r eructuatio a frigiditate ꝓuenit ꝑ Gal'. vj. ampho. cōmento. j. ⁊ qꝛ decoctio istaꝝ trocisci sunt calidi ⁊ stiptici. iō stomachi cōfortatiua q̄re vꝫ i frigiditate remouēda. Scdo nota ꝙ eructuatio ē q̄druplex. q̄dā acetosa cū. s. vr̄ hōi ꝙ hꝫ acetū i stōacho vl' in ore ⁊ talis ꝓuenit a caliditate maxīe si sint cibi ad hoc dispositi: vt oūa frixa ⁊ filia. Tertia ē fetida: ⁊ talis ꝓuenit ex putredine hūoꝝ i stōacho a calore ꝑter naturā. Quarta ē cibalis ⁊ ꝓuenit a totali repletione: vt pꝫ in digōue: qꝛ total'r ē repletꝰ venit cibꝰ ad os. Quita ē icipiēda ⁊ vēit a ꝑfecta digōne ⁊ fortitudine nature expellētis fumos q̄ remāserūt. ⁊ illō ē bonuꝫ signum senibus scꝫ calidis. nabati. i. de ista terra.

¶ Troc. vo de rosis sunt qui. ℞. pulueris ro. ru. ʒ. iij. xiloaloes spice masticis xilocassie squināti cinamomi absinthij oīum añ. ʒ. j. cōspergantur ex vino veteri ⁊ informentur troc.

¶ Ponit ꝯfectionē trociscoꝝ ꝺ roſ. dicit: trocisci vo de roſ sunt qui. ℞. pul. roſ. rube. ʒ. iij. xiloaloes de roſ / spice nardi masticꝭ / cassielignee / squināti / cinamo. absinthij oīuꝫ añ. ʒ. ſ. spargant i vino veteri ⁊ forment trocisci. cā ꝑtis ē: q̄re illa q̄ hic ponunt sunt calida ⁊ stiptica. ideo stōachi ꝯfortatiua. ⁊ oīa ibi opposita sūt appropriata. cōspergātur. i. incorporent.

¶ Nutriat vo ex his que cito digeruntur ⁊ paucorū sunt humoꝝ ⁊ paucarū superfluitatū que etiā ex redolentibus ⁊ seibꝰ sunt ꝯdita sicut sunt callagie ⁊ mutagenat. Ipse quoqꝫ ante comestionē multo vtatur exercitio et aquam minus solito bibat: ⁊ post comestionē multum dormiat de vino quoqꝫ veteri ⁊ puro parum bibat. totāqꝫ nutricationeꝫ minuat.

¶ Pōit curā ꝑ dietā. dicit: nutriat ex his q̄ cito digerent ⁊ paucoꝝ sunt hūoruꝫ ⁊ paucaꝝ sup̄fluitatū ⁊ q̄ ēt in redolētibꝰ seminibꝰ sunt ꝯdita sicut sunt callagie ⁊ mutagenat. ipse quoqꝫ añ comestionem vtat exercitio ⁊ aquaꝫ minꝰ solito bibat totā nutricationē minuat. Nota q̄re vꝫ nutrimentū facilis digestiōis. cā ē: qꝛ digestio in tali stomacho est debilis. ergo nō cōuenit nutrimētū grossum nec multū: qꝛ natura nō posset digerere. Quare

eructuatio quadruplex

cibaria cum speciebus debent condiri. causa est: q2 sicut ca. ideo extrahũt frigiditatez stomachi. ꝛ q̄uis multe species sunt valent allia sicut tyriaca rusticis et dicit. G. xij. de ingenio sanitatꝫ ca. vltimo. Quare motus ꝛ exercitiuz. cã est: q2 confortãt calorẽ naturalẽ ꝛ spũs. et expelluntur supfluitates stomachi ad inferius. Quare somn⁹. cã est. q2 rõne eius coadunat᷑ calor naturalis ad interius. iõ sequit᷑ cõfortatio virtutis naturalis. De vino veteri: q2 magis est calidum ꝙ̄ nouuz. ꝛ dz parum dari vt nõ debilitet᷑ stomachus. ꝛ si q̄ras a me q̄d magis cõfortat stomachũ. dicerem certe parũ potare. ꝛ multuz potare debilitat. Quare nõ aqua. cã est: q2 debilitat stomachũ ꝛ calorem naturalem. vt patz tertio regi. acutorũ. mutigiant sunt quedã species frigide ẜm sinonyma.

¶ Qd si hec accidentia vetusta fuerit electuariũ diacimini ꝛ diaolibani amborũ ana vnius aur. pondus cuz ʒ. j. veteris vini puri in potu sumat. Regimen autem eius sit vt p̄diximus.

¶ Ponit curã debilitatis stomachi prouenientꝫ a frigiditate qñ passio est antiqua ꝑ electuariũ. dicit: ꝙ si accidẽtia vetusta fuerit electuariũ dyaciminũ diaolibanũ amborum añ. vni⁹ aurei pond⁹ cũ ʒ. ß. veteris vini puri in potu sumat regimẽ aũt ipsi⁹ sit vt supius diximus. cã est: quare valẽt ista electuaria que sunt calida vt stomachi calefactiua ꝛ confortatiua ventositatẽ causataz ex debilitate ꝯsumũt. imo inter alia dyaciminũ est appropriatũ ad frangendũ vẽtositatez et ideo dant᷑ in colica omni die duo coclearia de cimino torrefacto modicũ. ꝛ ꝑ ista electuaria itelligũt sibi silia appropriata stomacho: vt isto dyacitonitẽ cũ spẽbus dyamẽte diagalãge dyatrionpipereon rosata nouella vel dyamuscum vel vtor illud quo freq̄ẽter vtor in magnis domis. ℞. iterioris cinamomi electi. ʒ. iij. galãge. ʒ. ß. aq̄ rosꝫ. damasceni. ʒ. ß. panis zuccari. lb. j. fiat electuariũ. ꝛ ẽ multum rectificatiuum appetitus. vel sic. ℞. ℥. al. ʒ. j. gariofiloruz galange interioris cinamomi electi añ. ʒ. ß. zedoarij piperis coriãdri p̄parati añ. ℈. ß. et ß. anisi se. feni. ameos spicenardi cardamomi masticꝫ añ. g̃na. v. corticꝫ citri cõditi. ℥. ß. liq̃rꝫ. rasꝫ. ℈. ij. candi. ʒ. v. carniũ vuarum passa. bñ pinguiũ. ʒ. j. in al᷑. ℥. ß. aq̄ rosꝫ. damasceni. q̃rtꝫ. ß. panis zuccari al. lb. ß. fiat electuariũ. vel loco isti⁹ electuarij ꝯuenit iste pul. quo vtor in cibarijs. ℞. coriãdri p̄parati interioris cinamomi electi añ. ℥. ß. triuz generũ piperꝫ gariofilorꝫ galãge. ℥. albi. añ. ʒ. ß. ꝛ ß. se. anisi se. fen. añ. ʒ. iij. croci. ʒ. ß. panis zuccari al. ℥. ß. fiat pul. subtilis. ꝛ ponat᷑ in sacculo de aluta. ꝛ accipiat pa. ĩ suis salsamẽtis ꝛ cibis omibus.

¶ Electuarium dyaciminũ. ℞. cimini carmeni. ʒ. c. ℥. ʒ. xx. piperis. ʒ. x. foliorꝫ ruthebaurach: zuccari albi añ. ʒ. x. hec omia cũ melle dispumato cõficiant᷑ ꝛ detur de hoc electuario si venter strictus fuerit.

¶ Ponit confectionem dyacimini ostendẽs qñ ꝯuenit dictũ electuariũ dyaciminũ. q̄d sic fit. ℞. ciminũ carmeni. ʒ. cẽtuz ℥. albi. ʒ. xx. piperis. ʒ. x. foliorum ruthebaurac pannorꝫ auri in alijs pãnis amborꝫ añ. ʒ. x. hec omia cũ melle dispumato cõficiant᷑ ꝛ detur de hoc electuario si venter strict⁹ fuerit. Quare vz istud electuariũ. cã est: q2 est carmĩatiuũ ꝛ dissolutiuum ꝛ ꝯsumptiuũ. Quare si venter sit strict⁹. cã est: q2 ẽ laxatiuũ quãtũ ad ciminũ si grosso modo terat᷑ ẜm Auicẽ. scdo cañ. ca. de cimino vbi dicit. ꝙ si ciminum grosso modo teratur laxat ventrem: q2 si subtiliter ꝑuocat vrinã transeũdo ad vias vrinales: sꝫ maxime laxat q2 expellit ventositates ad inferiora q̄ ventositates iuuant ad expulsionẽ ẜm Auicꝫ. ꝑmo cañ. fen. prima. d. vj.

¶ Quod si solutus fuerit vẽter electuarium dyaolibanũ est dandũ cuius descriptio in. c. de ventris solutione continetur.

¶ Ostendit quando competit dyaolibanũ. dicit: ꝙ si solut⁹ fuerit venter electuarium dyaolibani erit danduꝫ cui⁹ descriptio in ca. de ventris solutione ꝯtinetur. Quare vꝫ. cã est: q꞉ est stipticũ mõ stiptica cõstringunt ventrẽ. ꝛ ꝑpter hoc dyaolibanũ vꝫ in reumate. ꝛ iõ ꝗna ei⁹ duo multũ valẽt. ꝛ ꝓ pauperib⁹ vꝫ magꝫ. bñ dico pauperibus ꝙ accipiãt tria grana masticꝫ ꝛ trãsglutiãt in introitu lecti. ꝛ vꝫ magis eis ꝙ̃ vnus bolus electuarij valentꝫ. ꝛ iõ magister Arnaldus de villa noua reputabat̃ magn⁹ medic⁹ sicut erat certe. qui plus opabat̃ cum medicinis simplicib⁹ ꝙ̃ cõpositis. ꝛ meli⁹ operatur simplex effect⁹ suos ꝙ̃ composita.

¶ Si autẽ hec nõ suffecerint squama ferri cũ vino tribuat̃: scorie aũt ferri cõfectio hec est. ℞. semis apij. seminis feniculi anisi cimini ameos amidi origani keisi carui seminis coriandri melanopipis macropipis cinamomi thuris spice gar. nucis mus. ciperi. oĩum añ. pondus aur. vnĩ⁹ scorie aur. ʒ. x. oĩbus sextupluꝫ vini addat̃. ꝛ coquat̃ donec ad medietatem redeant ꝛ colet̃: deinde eger de hoc syrupo postꝙ̃ colabitur põdus. ʒ. xxx. quotidie sumat et nutritioneꝫ alleuiat. qð per tres hebdomadas faciat. Caueat sibi ab acetosis ꝛ a fructibus recentib⁹ et aqua frigida. vinum vero mensurate bibat.

¶ Ponit curam quãdo ista nõ sufficiũt sq̃maꝫ ferri accipiat cũ vino. scorie aũt ferri ꝯfectio sic fit. ℞. se. apij. se. fen. anisi cimini ameos amidõ origani carui se. coriãdri melanopiperis macropiperis cinamomi spicꝫ. gariofilorũ nucis muscate cipi. ʒʒ. omniũ añ. ponderis aurei vnius scoree auri. ʒ. x. oĩbus sextuplum vini addatur et coquat̃ donec ad medietatẽ redeãt ꝛ coletur. Deinde eger ex hoc syrupo postꝙ̃ colabit̃ põdus. ʒ. xxx. quotidie bibat ꝛ nutritiõeꝫ alleuiat ꝛ per tres hebdomadas pa. caueat sibi ab acetosis ꝛ fructib⁹ recentibus. et ab aq̃ frigida. vinũ mensurate bibat. cã ẽ: q꞉ ista cõfectio d꞉ calida: q꞉ d꞉ mellicratum ab actorib⁹: q꞉ ponit̃ spẽs ꝛ fit cuꝫ vino. ꝛ ratio est: q꞉ vinũ est multuꝫ calidũ ꝛ ꝯfortatiuũ stomachi iõ vꝫ. ꝛ ꝙ̃uis sq̃ma ferri frigida sit tamẽ est sicca in tertio gradu. ideo exiccat supfluitateꝫ. ideo d꞉ ꝙ vꝫ in supfluitate ꝛ sanie aurꝫ ꝑpter saniẽ quã hꝫ cõsumere. ꝛ iõ multum vꝫ. ꝛ loco istius vꝫ claretum vel nectar bene factũ vl' vinũ absinthij. ꝛ hoc sic fit. ℞. absinthij ꝛ pistetur ꝛ scĩdatur minutim. ꝛ ponat̃ in vino al. ꝛ fiat vnica ebullitio vel due: ꝯseruet̃ per diẽ ꝛ noctem coletur ꝛ modicuꝫ de illa potetur hꝫ enĩ purgare malos hũores a stomacho. ꝛ cõfortat stomachũ anuden. i. radix herbe de qua fit aqua fetida resyn i. penta dactili septupluꝫ. i. sex partes sine quantitates.

¶ Emplastrum qð stomachuꝫ confortat ꝛ calefacit. ℞. storacem spicam squinãtum absinthiũ calamuꝫ aromaticũ masticẽ ex his cum vino veteri ꝛ succo citoniorum cõspersis emplastrũ sup stomachũ ponatur.

¶ Ponit curam ꝑ emplastruꝫ. dicit: emplastruꝫ qð stomachum calefacit ꝛ confortat est tale. ℞. storacꝫ spice squinãti absinthij calami aromatici ex hijs cum vino veteri ꝛ succo citonioꝝ: ꝛ ponat̃ in panno supra stomachũ. prius ex hijs facto emplastro. ꝛ certe bonum est: q꞉ oĩa posita sunt appropriata. ita ꝙ fiat pul. incorporetur cũ vino ꝛ succo citoniorũ. et ponat̃ in pãno supra stomachum. Cã quare vꝫ: q꞉ oĩa ista sunt ca. ꝛ stiptica q̃ cõfortat ꝑpter vnitionẽ ꝯtiuꝫ. ꝛ ꝑ illud intellige similia q̃ applicant̃ ab extra sicut est istud emplastrũ quo cõiter vtor ad stõachi frigiditatẽ. ℞. masticꝫ. q̃rtꝫ. ʃ. galange zedoarij ameos añ. ʒ. ß. mẽte succi absinthij añ. ʒ. j. terebentine ʒ. ß. pulueriʒãda pulue. cõquassãda ꝯquassentur cum pistello calido. misce omia

malaxando cū oleo de mastice ꝛ fiat emplastrum ad moduȝ scuti ad quātitatē medie palme pue ex vtraqȝ pte. ꝛ extendatur supra alutā vel supra pannum vȝ emplastrare īfantulū iuuenē. ꝛ maxime puellā. ꝛ spāliter bū carnosaȝ. ꝛ caueat sibi ꝙ nō sudet infātulus: qꝛ resolueret vel catulū iuuenē vł caniculū. ꝛ teneret desup manū calidaȝ vel panē de furno ꝯpressuȝ pul. absinthij vel mēte masticꝫ cum modico vini. ꝛ ponatˀ supra stomachum. ꝛ confortat mirabiliter.

¶ Ad hoc preterea cōfert vt stomachus fricando inungatˀ ex oleo qđ fit ex spica nardi et cipero: vt lana carpinata in predicto oleo calefacto inuoluta sup stomachum ponatˀ et cum panno ligetur.

¶ Ponit curā per vnctioneȝ. dicit: ꝙ ad hoc pterea ꝯfert. vt stomachus fricando inungatˀ ex oleo ꝙ fit de spicanardi ꝛ cipo: et dicit ꝙ lana carpinata in predicto oleo calefacto īuoluta supra stomachū ponatˀ. ꝛ cum panno ligetur.

¶ Eger quoqȝ vinum vetus bibat: aut miuā aut ydromel.

¶ Pōit curā di. ꝙ eger vinū vetˀ potet ꝛ miuā aut ydromel. cā est: quia ista sunt calīa stiptica ꝛ ꝯfortatīa. ꝛ p ista intelligit sibi silīa. ꝛ oleū de mastice. ꝛ est sibi appropriatū vel istud vnguētū. ℞. succi mēte absinthij facta residentia aā. ʒ. ij. olei de mastice. q̄rtꝫ. j. cere qđ sufficit fiat vnguentū. itellige de ydromelle pauce ꝯmixtionis vbi sunt octo ptes aq̄ ꝛ vna mellis. ꝛ cōpetit in fe. ardētissima vt habetur tertio regi. acutoꝝ.

¶ Miua autē hoc modo fit. succus citonioꝝ muȝoꝝ sumatur ꝛ p diem et noctem vt residere possit dimittatur ꝛ coletur: deinde eius qđ claruȝ est partes due sumantˀ: ȝuccari ps vna ꝛ vini veterꝫ ps. j. ꝛ icipiat coq̄ suauiter ꝛ dispumari donec in iulep similitudinē transeat: postea p vnaquaqȝ. lb. ex toto sumatˀ. ʒʒ. spi. cinamomi gar. oīm aā. ʒ. j. masticis. ʒ. ij. oīa puluerizata in pāno ligentˀ ꝛ intus dum calefactū est mittatur ꝛ cū infrigidari ceperit pānus extrahatˀ et exprimatˀ: deinde syrupˀ recōdatˀ.

¶ Ponit cōfectioneȝ miue. ꝛ habeas in mēte: qꝛ frequēter allegatˀ. dicit: accipiatur succus citonioꝝ facta residētia muȝorum. ꝛ p diem ꝛ noctē vt residere possint dimittatˀ ꝛ coletˀ. deinde eius qđ clarius est due ptes sumātur: succari pars vna ꝛ vini veterꝫ pars vna. ꝛ incipiat coqui suauiter et despumari donec iulep silitudinē trāseat. postea p vnaq̄qȝ lib. ex ea sumatˀ. ʒʒ. piperꝫ cinamomi gariofilorum oīm aā. ʒ. j. masticis. ʒ. ij. omīa hec in pāno pnluerizāda ligentˀ. ꝛ itus dum calidū est mittātˀ. ꝛ dum infrigidari ceperit pānus extrahatur ꝛ exprimatur. Deinde syrupus recondatˀ. cā partꝫ est: qꝛ ista miua fit ex rebus habētibus ppriatatē ad stomachū que sunt stiptica. ꝛ licet succus citonioꝝ sit frigidus. ꝛ tamen est stipticus. ꝛ eius frigiditas reprimitur per alia.

¶ Qđ si digestiue debilitas fuerit cum multa siti et paucoꝝ ciborum appetitu ꝛ fetido ructu syrupˀ acetosus de citonio bibatˀ. Syrupˀ. ℞. succi citonioꝝ acetosoꝝ partem. j. ȝuccari al. partem. j. aceti clari quarta pars vniˀ coquātur omnia simul donec inspissentˀ. Est autē syrupus iste stomacho ꝯfortatiuus ꝛ ad suas pagendas operatiōes iuuatiuˀ et vehementia incēsionis ꝛ inflationem que est in stomacho sedat.

¶ Ponit curam de debilitate stomachi pueniētis a caliditate. primo per syrupum. dicit: si digestiue debilitas fuerit cum multa siti ꝛ pauco ciboꝝ appetitu et fetido ructu syrupum acetosum des de citonijs bibere. Nota ꝙ cōfectio syru

rupus acetoſus de citonijs eſt. ℞. ſucci citonioꝝ acetoſoꝝ ps. ſ. zuccari al. ptꝭ ſ. aceti clari quartā ptꝭ vnius coquantᷣ oīa ſimul donec inſpiſſentᷣ. iſte aūt ſyrupus eſt ſtomachi cōfortatiuꝰ ⁊ vehemētis inflationis ⁊ incētionis q̄ erant ī eo ſedat. Cauſa ptꝭ eſt: qɼ iſta ſunt ſigna ꝙ debilitas ſtomachi ꝓuenit a calido. et ꝑcipue debilitas appetitꝰ: qɼ calidꝰ ſtomachꝰ bonꝰ eſt digerere. malus eſt appetere. G. ij. tegni. ⁊ qɼ ſyrupꝰ iſte eſt frigidus ⁊ ſtipticꝰ: iō ſtomachi cōfortatiuꝰ. ideo vȝ. et ꝑ iſta pn̄t intelligi ſi̇̄lia vt ſyrupus de berberis q̄ magis repmit ſitiȝ inter alios ſyrupos. ſi̇̄lr ſyrupus roſ. ⁊ alter ſyrupus frigidꝰ. Scd̄o nota ꝙ licȝ iſti ſyrupi valeāt applicari ab intra. alī q̄ſ ſūt applicādi ab extra ſicut eēt iſtud emplaſtrum confortatiuū ſtomachi calidi. ⁊ frequēter mihi accidit ꝙ non potui ſedare ſitim ꝑ potus infrigidātes ſedaui cū emplaſtro applicato ab extra. et credo ꝙ cā eiꝰ eſt: qɼ ſitis eſt paſſio orificij ſtomachi. mō ille potꝰ cito tranſit orificiū ſtomachi. ⁊ vadit ad funduȝ. et ideo nō pōt tantū infrigidari orificiuȝ ſicut ꝑ emplaſtrū frigidū applicatū ab extra ſupra orificiū ſtomachi: qꝛ plꝰ durat. ⁊ cā eſt emplaſtꝝ iſtud. ℞. ſucci plātaginis aq̄ roſ. electe an̄. q̄rtꝭ. ß. aceti. ℥. j. ſandal̄ al. ⁊ rubei corall i ꝑparati an̄. ʒ. ij. ſe. citonioꝝ ſe. acetoſe an̄. ʒ. ſ. farine ordei ꝙ ſufficit. puluerizāda pul. miſce oīa. ⁊ fiat emplaſtrū mediocriter liquidū ⁊ applicetᷣ ſtomacho: ⁊ ab iſtis frigidis cauēdū ē ꝙ nō ſtēt multū ꝑpter difficultatē anhelitꝰ: qꝛ patiᷣ dyafragma ab iſtis frigidis. iō ſequiᷣ inde malus anhelitꝰ: qɼ latera pectoriſ ledūtur. Vel ſic. ℞. olm ſandal̄ coriandri ꝑparati ſe. acetoſe ſe. citonioꝝ berbeꝝ an̄. ʒ. ij. ſucci citonioꝝ. ℥. j. olei. roſ. ʒ. iiij. puluerizāda pul. bulliant ſimul ſuper carbones calidos vſqꝫ ad cōſumptionē ſucci. coletur: et colature addatᷣ cere qꝺ ſufficit vel fiat vnguentum vel talis ſacculus quo cōiter vtor in fe. ſeu miniſtramus in fe. ℞. roſ. rub. ℥. ß. ſandal̄ al. ⁊ rub. ſe. citoniorum coralli albi ⁊ rubei an̄. ʒ. ſ. coriādri ꝑparati. ʒ. j. ⁊ ß. conquaſſentur ⁊ fiat ſacculus ad modum ſcuti ad quātitatem medie palme parue ex vtraqꝫ parte ſtringit. i. remouet.

¶ Egri vero nutricatio ſit res in q̄ ſimul cōgregantur acetoſitas ⁊ ſtipticitas vt eſt caro cum ſucco vue acerbe cocta ⁊ cuȝ malis macianis ſimiliter cocta cum ribes ⁊ facta ex alhulel ⁊ almoſtus ⁊ illis ſimilia ex cibis.

¶ Ponit curam per nutrimentū ex ſucco limonū vel ſucco acetoſoꝝ. dicit: eger vero nutriatᷣ ſic res ī qua aggregatᷣ acetoſitas ⁊ ſtipticitas: vt eſt caro cuȝ ſucco vue acerbe cocta cum malis macianis ſimiliter cocta cū ribes. ⁊ frigida alhulel et almoſtus. et illis ſi̇̄lia ex cibis. Cauſa partꝭ eſt: qɼ iſta acetoſa comeſta nō ſolū infrigidāt imo appetitū prouocant. et in ſtomacho calido appetitꝰ eſt pſtratus. ideo vȝ iſta cōfectio cōſumēdo hūiditatem q̄ eſt ī orificio ſtomachi. et ideo vȝ in ſtomacho calido ſuccꝰ agreſte. ⁊ frequēter feci in ꝑncipio paroximoruȝ fe. q̄ñ venit ſincopis ꝑpter mordicationem co. et in orificio ſtomachi dedi modicū de agreſta q̄ñ inueniebatur ſtatim cōſtabat malis macianis. i. pomis acetoſiſ alhulel. i. ſal ſiue acetū ribes. i. acetoſum alchooſus eſt colſiba cocta in aqua in qua cocta eſt mēta in vētre agreſta: qꝛ ꝓhibet caliditatē ſtomachi. ⁊ fumoſitatē ⁊ curſum co. ad orificiū. Itē pul. cū ſucco maligranati vl̄ ſyrupo acetoſo. eſt talis. ℞. roſ. rub. ʒ. x. ſpodij. ʒ. iiij. coriandri. ʒ. v. ⁊ ſit doſ eius. ʒ. v. ⁊ ſimilia: vt zuccarū roſ. vel viol̄ vel dyacitonitē ſine ſpēbus vt tria ſandali.

¶ De iſto preterea detur puluere vt tranſglutiat q̇. ℞. roſ. ru. ʒ. x. ſpodij. ʒ. iij. ſeminis coriādri. ʒ. v. doſis eius ſit. ʒ. ij. cuȝ ſucco granati muzi et cū ſyrupo de citonijs acetoſis.

¶ Ponit curam debilitatis ſtomachi ꝑ pul. dicit: de illo pul. ꝑmo detur vt trāſglutiat. ℞. roſ. rub. ʒ. x. ſpodij. ʒ. iij. ſe. co

risandri.ʒ.v.dosis eius est.ʒ.ij.ꝛ cuꝫ succo granati mixti.ꝛ cuꝫ succo acetoso de citonijs. Nota quare valet iste pul. causa est: q: est frigidus ꝛ stipticus. ideo remonet caliditatē stomachi.ꝛ confortat stomachum vniēdo ptes. ꝛ per ista intelligit raß electuaria approꝑata vt zuccar. roß. et viol' ꝛ dyacitoniten sine speciebus.

Si autem cū hoc quod diximus fuerit in corpore extenuatio ꝛ inflatio: egro lac ꝛ aqua ordei dāda sūt. Ipse quoqꝫ ex herbis humectantibus nutriendus est: vt sunt lactuce malue cucurbite carnes hedorum ꝛ agnorū lactantium ꝛ pisces recentes. Balneum preterea anteq̄ comedat ꝛ postq̄ comederit ꝛ tinam quotidie ingrediatur. Et vinum clarum valde temperatū bibat: ꝛ assidue vtatur quiete. ꝛ motuꝫ ꝛ exercitium vitet: sitqꝫ totum eius regimē sicut eius qui corporis grossitiē adipisci desiderat.

Ponit curaꝫ debilitatis stomachi prouenientis ex siccitate ꝑ dietam. dicit: si aūt cum hoc qd diximꝰ fuerit corporis extenuatio.i. qñ corpus extenditur ad pristim. tunc egro lac ꝛ aqua ordei dāda sunt: ipse quoqꝫ ex herbis humectantibus nutriēdus est: vt sunt lactuca malua cucurbite citruli carnes hedorum et agnorū lactantuū ꝛ pisces recentes. bal. aūt anteq̄ comedat ingrediat. ꝛ postq̄ comederit tinaꝫ quotidie ingrediatur. et vinū clarum ꝛ valde temperatuꝫ bibat ꝛ assidue vtatur quiete. sitqꝫ totuꝫ eius regimē vt eius qui corporis grossicieꝫ adipisci desiderat. cā est: quia ista humectant ꝛ remouēt malā dispōnem facientē siccitatē stomachi. ideo valet ꝛ ideo conuenit lac mulieris. ꝛ frigiditas fit cōiūcta cū siccitate ꝯuenit: mel ꝛ modicum salis. iō dicit Galien. vj. de ingenio sanitatis/ vinū vꝫ: q: cōfortat et humectat ꝛ lenit. s. vinuꝫ limphatū valde bū vt dicit Auic. p̄mo cañ. f. iiij. ca. p̄mo et scđo: ꝛ i quarto cañ. fen. p̄ma. tractatu. ij. ca. de cura tertiane: quies vero. q: humectat sed nō exercitiū: q: calefacit sil'r valent carnes hedoꝝ ꝛ multū hūectant. sil'r gallina cocta cuꝫ seminibus. bal. vꝫ rōne hūiditatꝫ. q: irrorat ꝛ dicit tina ꝛ non bal. q: istis conueniunt hūectantia ꝛ nō resoluentia vt dictū est de ptisicis: q: eadem est cura. postq̄ comederit supple facta digōne i epate. ꝛ breuiter cōpetunt sibi hec que in ethica sicut lac mulieris ꝛ asine ꝛ aqua ordei.

Et si cum hac dispositione inflāmatio fuerit ꝛ incensio vehementissima stomachus ex rebus frigidis est liniendus ꝛ aqua ordei danda sitqꝫ eius regimen sicut ethicam habentis.

Ponit curaꝫ per epithimata. dicit: q̄ si cum hac dispōne inflatio fuerit ꝛ incensio vehemētissima stomachus ex rebus frigidis erit liniēdus. ꝛ aqua odei danda. sitqꝫ eius regimē vt ethicā habētis. cā est: q: ista sunt humectātia et infrigidantia. vt emplastrū factum de lactuca ꝛ succo plantaginis ꝛ succo spinue. ꝛ si calor sit in vltimo siccitatis valꝫ tunc magis cum succo solatri.

De dolore et apostemate stomachi. Cap. 66

C Irca rubricaꝫ nota q̄ duplex est causa doloris stomachi sicut aliorū mēbrorum. sicut mala complexio ꝛ solutio ꝯtinui. mala ꝯplexio. s. cali. vl' frigida. ꝛ ē duplex vl' cū mafia vl' sine mafia. sine materia vt cōplexio calida vel frigida. cum materia vt cū apostemate vl' sine. Et signa apostematis ꝛ aliorum mēbrorum dicta sunt supra in signis dominij cuiuslibet humoris. ꝛ specialiter signa apostematis stomachi ad sensuꝫ apparent. nam qñ apostema stomachi venit a sanguine apparet rubedo ꝛ tumor notabiliter ꝛ plenitudo pulsus ꝛ venaruꝫ: sed qñ fit a co. apparet citrinitas in stomacho: amaritudo oris: siccitas icēsa:

dolor fortissimus: sed quando ex flegmate apparet rubedo in colore dolor modicus ꝛ duricies vel mollicies in tactu ꝛ sic de alijs signis humorum peccantiū. Dolor etiam causatus a solutione ꝯtinui ē duplex. quidā ex ventositate extendēte qui est cōiter. Alter est qui causatur ex vlcere existēte in stomacho. Hic raſ pōit curam doloris stomachi exñtis cum materia siue cum apostemate siue non: ꝛ ita ponit curā doloris ꝓueniētis a solutione ꝯtinui causati a ventositate ꝛ nō ponit curā doloris sine materia: qꝛ p̄suppo nit curā in caplo p̄cedenti vbi docet confortare stomachū ꝑ alterantia: nec pōit curā doloris stomachi ꝓueniētis ex vlcere: qꝛ vlcus stomachi curaẜ sicut alia vlcera aliorum mēbrorū sicut per consolidatiua ꝛ mundificatiua.

8 Si cum dolore stomachi adsunt turbatio ꝛ angustia et nausea: egro aqua tepida ī potu est tribuenda ꝛ vt vomat precipiendum.

¶ Hoc ē caplm in quo ponit curaꝫ doloris stomachi. p̄mo cū materia sine apostemate ꝛ hoc qñ materia ē calida ꝛ ſm admistrationē aq̄ calide. dicit: si cū dolore stomachi affuerit abhominatio ꝛ nausea: egro aq̄ tepida ē tribuēda in potu ꝛ vt vomat est p̄cipiendū. cā est: qꝛ ista sūt signa ꝙ fe. est de co. qꝛ est ibi estuatio: qꝛ nausea de se nō est signum: sed qñ coniūgitur cum calore forti ꝛ siccitate est forte signum ꝙ materia calida est. spāliter si añ cibū fit ardor. ꝛ in hoc differt estuatio que fit in matia flegmatica q̄re post prandiū apparet: ꝛ qꝛ aqua calida prouocat vomitū mobilitādo ideo datur: quia co. est magis mobilis per supiora q̄ꝫ inferiora ſꝫ Gal. iiij. ampho. estate quidē. ꝛ si nō ꝓuocaret vomitū cū aqua tūc prouocetur per aliam medicinaꝫ vomitiuā ꝛ superiꝰ posita sunt mlta de istis ꝛ iste vomitꝰ cū ista aqua lauat ꝛ mūdificat a materia mala. ideo valet.

¶ Et si hoc non suffecerit venter ex yerapigra soluatur. Quod: ℞. pulueris roſ. rub. spice masti. xilobalsami carpobalsami: cinamomi xilocassie assari oīum añ. ʒ. v. aloes scotrensis duplum oīum qđ bene tritū misceas cum medicinis tritis ꝛ cuꝫ panno sericino subtilissime cribellatis quarum trituratio cum aloe secūdo iteretur cuius doſ sit a pondere duorum aur. vsq̄ꝫ ad. ʒ. ij.

¶ Ponit curam per medicinam laxatiuam ista ſm actores dicitur yerapigra. ꝛ ista solum euacuat a stomacho ꝛ nō trāsit venas meseraycas ſm actores si illa ꝛ alia composita euacuant ab omnibus partibus corporis: quia ibi intrat colloquintida ꝛ alie medicine fortes. dicit ergo ꝙ si hec non suffecerint venter ex yerapigra soluatur. ℞. pul. roſ. rube. spice masticis / xilobalsami / carpobasami / cinamomi / xilocassie / azari omniuꝫ. ʒ. v. scotrentis duplum omniuꝫ ꝙ bene tritum cuꝫ alijs misceatur medicinis ꝛ pāno serico subtilissimo cribelletur quorum trituratio cū aloe itereẜ. Scđo itereẜ cuius dosis sit a pondere. ij. aur. vsq̄ꝫ ad. ʒ. ij. causa est: qꝛ yerapigra pro maiori parte euacuat coleraꝫ ꝛ aloes flegma: ſꝫ p̄ncipaliter colerā citrinā: sed anteq̄ꝫ administretur ista medicina debet precedere syrupus pro tota materia existēte in stomacho. ℞. ordei mūdi. ʒ. ij. endiuie sarcocolle lactucis dulcis absinthij añ. M. j. quattuor se. frigidorum mundatorum añ. ℥. ſ. florum violˀ. roſ. rub. añ. ℥. j. vini malorumgranatorum. ℥. ſ. panis ꝫuccari al. q̄rtˡ. iiij. fiat syrupus clarificatus ad lb. ſ. Medicina laxatiua sit talis qua communiter vtorum ℞. florum violˀ. boraginis ꝛ buglosse añ. ℥. ß. pruno. dama. x. tamarrindorum electorum. ℥. j. vuarum passarū. ʒ. v. corticis mirabolanorum bene gūmosorum infusoruꝫ per noctem in decoctione predictorum. ʒ. j. fricentur de mane fortiter et coletur et colature addatur cassief. mund. bene pinguis. ℥. ſ. ꝛ ministreẜ ī aurora yerapigra. ſ. Galˀ. aloes scotrēsis id est citrinum.

¶ Egro quoqꝫ quotidie det͛ panis in vino ⁊ succo maligranati infusus ⁊ in sirupo acetoso de citonijs.

¶ Ponit curã per cibũ. dicit: egro quoqꝫ quotidie detur panis in vino ⁊ succo maligranati infusis ⁊ in sirupo acetoso de citonijs. causa est: q: ista acetosa stipticitatez habent ratione sue frigiditatis alterantis membrum. vtputa calidum. quia ratione stipticitatis remouent coleram ab orificio stomachi vt patuit in capitulo precedenti.

¶ Quod si cum dolore ructuuz multitudo ⁊ extensio atqꝫ singultus: egro electuarium diaciminum ⁊ diacalamentũ, ⁊ alie ꝯfectiones que ventositatez dissoluunt quas in. c. de colica nominauimus danda erunt.

¶ Ponit curam doloris stomachi quando prouenit a materia frigida. et primo per electuaria. dicit: si causa doloris fuerit ⁊ ructuuz multitudo ⁊ extensio atqꝫ singultus egro electuarium dyaciminuz ⁊ dyacalamentuz ⁊ alie cõfectiones que ventositatẽ dissoluere consueuerunt nominata in capitulo de colica dẽtur. causa est: quia ista signa significant ꝙ dolor ẽ ex materia frigida sicut eructuatio acetosa: ⁊ quia electuaria vt dyaciminũ dyagalanga sunt stiptica ⁊ resolutiua cõfortant stomachum ⁊ ventositatem resoluunt ⁊ possunt cõpetere similia vt aqua ardens ⁊ similia consumentia ventositatem ⁊ frequenter experior: est cum aqua ardenti. Secundo nota ꝙ anteꝙ dentur ista electuaria debet euacuari materia peccans precedente eius digestione ⁊ syrupus digestiu⁹ materie flegmatice peccantis in stomacho potest esse talis. ℞. flor. boraginis viol. añ. ʒ. j. menthe/ ysopi/ absinthij/ capilli veneris recentis añ. M. j. corticis radicis feniculi/ petrosilij añ. qrt͡. ß. in alijs. M. ß. anisi ameos añ. qrt͡. j. in alijs. ʒ. j. liquiri. ras. vuarũ passaruz ⁊c. añ. ʒ. j. aceti albi. ʒ. j. mellis electi/ panis zuccari lib. ß. fiat syrupus clarificatus ad qrt͡. v. vel valet oximel diureticum vel squilliticũ. Et pauperibus medicina laxatiua potest esse talis. ℞. florũ boraginis viola. añ. ʒ. j. anisi ʒ. ij. liquiri. rase/ vuarum passarum añ. ʒ. v. polipodij qrcini. ʒ. ß. corticis mirabolakebulorum bene gũmosorum infusoruz per noctem in decoctione predictoruz. ʒ. ß. fricentur de mane fortiter et colentur ⁊ colature addatur turbith bene gũmosi mundi interius. ʒ. j. ⁊ administretur in aurora vel ponat͛ loco turbith dyaturbith. ʒ. iij. Si vero peccet vtrunqꝫ scʒ colera ⁊ flegma: tunc valet yerapigra communis vel dyacartami quorum dos est. ʒ. j. vel stomachi laxatiuũ. Si vero dolor proueniat a melancolia conuenit talis sirupus. ℞. boraginis cum toto buglosse cũ toto cortice/ radic͡ feniculi/ petrosi. añ. qrt͡. ß. interioris squille. ʒ. j. mẽthe ysopi/ scolopendrie/ capparũ/ capilli veneris añ. M. j. anisi/ maratri/ cuscute añ. ʒ. j. liquiri. rase/ vuarum passarum ⁊c. añ. ʒ. j. aceti al. ʒ. j. in alijs. ʒ. ß. sirupus clarificatus ad qrt͡. v. similiter conuenit oximel diureticuz ⁊ squilliticum administratum cum decoctione boraginis. Medicina laxatiua potest esse talis. ℞. florum viol. ⁊ buglosse añ. ʒ. ß. liquiri. rase/ vuarum passarum. añ. ʒ. j. thimi/ epithimi/ polipodij/ quercini añ. ʒ. ß. corticis mirabolanorũ indorum bene gũmosorum infusorum in decoctione predictorum per noctem. ʒ. j. fricẽtur de mane ⁊ colentur et colature addatur lapidis armoniaci nonies abluti. ʒ. j. et administret͛ in aurora. Artificialia sunt ista. Si vero dolor causaretur ex ventositate tũc competit sacculus de milio ⁊ sale torrefactis ⁊ ventosa sine scarificatione posita supra stomachum. vel istud vnguẽtuz. ℞. ruthe. M. j. castorei. ʒ. ij. anisi ʒ. ij. radicis aristologie longe qrt͡. ij. vini rubei. ℈. ij. vel. iiij. olei laurini. ʒ. iiij. cõquassanda conquassentur et bulliant simul supra cineres calidos vsqꝫ ad ꝯsumptionem vini coletur et colature addatur cere quod sufficit et fiat vnguentũ.

¶ Cibaria quoqꝫ eius sunt calagie ⁊ mutagerat cuz se. Vini veteris pu

ri parum bibat ⁊ vtatur motu ⁊ ingrediatur balneum.

¶ Ponit curam per dietaʒ. dicit: cibaria vero eius sunt calagie et mutagerat cum feminibus veteris vini puri parum bibat ⁊ vtatur motu ⁊ ingrediatur balneū: causa partis: quare valet ista condita facta ex seibus. causa est: quia ista sunt calida et habent consumere ventositatem ⁊ remouere malam complexionem frigidam. de vino veteri patet: quia ē calidū ⁊ siccum. Quare exercitiuʒ: quia fortiter calefacit. quare balneuʒ intellige remoto fastidio eadem de causa: quia per hoc remouet instantiam quam facit Geraldus cremonensis in additionibus supra rasim. ibi enim reprehendit ipsum.

¶ Stomach' quoqʒ ex oleo de neridē vt diximus in panno inuoluto vaporet.

¶ Ponit curam per oleum ⁊ per vnguenta. dicit stomachus vero et oleo de neridē vt diximus in panno inuoluto vaporetur. causa est: quia est multum calidum ⁊ stomachi confortatiuum. ⁊ per ista intelligit omnia dicta in precedenti.

¶ Si aūt cum dolore stomachi fuerit fe. ⁊ apostema manifestum: ⁊ cū tangitur sentitur caliditas. eger prius ex basilica flobothometur ⁊ loco dolenti duo superponantur sandali ⁊ ro. ⁊ camphora cuʒ aqua ros. ⁊ succo citoniorum.

¶ Ponit curam doloris stomachi cū apostemate calido per flobothomiam ⁊ postea per epithimata. dicit: si aūt cū dolore stomachi fuerit febris ⁊ apostema manifestum ⁊ cum tangitur sentitur caliditas. eger pri' ex basilica flobothometur ⁊ loco dolenti superponātur sandali ⁊ rose ⁊ camphora cum aqua ros. ⁊ succo citoniorū. Quare valet flobothomia: quia ista sunt signa q̄ est d̄ materia sanguinea vel de materia sanguinea vt sanguine vel co. ⁊ si fit ex sanguine competit flobothomia directe. si et co. īdirecte q: refrigerat. silr q: phibet fluxū humorū ad apostema: q: ad locum dolorosum fluūt humores. et iō siue fit de sanguine siue de co. competit flōia ⁊ intelligas in pncipio vt prohibeatur fluxus eiꝰ. Ponit curaʒ per epithimata ⁊ pōt sic poni etiam i forma. ℞. aq̄ ros. lib. ß. succi citoniorum quart. ß. sanda. al. ⁊ rubei/ ros. rube. oīum añ. ʒ. iij. cāphore. ℈ j. puluerizāda puluerizent ⁊ misce oīa ⁊ pueniūt pdicta i ca. pcedēti pfortātia stōachū calidū. Nota q̄ tale epithima vʒ: q: est frigidū ⁊ stipticū. ⁊ iō phibet fluxū humorum ad ipsuʒ apostema: ⁊ q: in pncipio apostematis cōpetūt refrigerātia. Nota scdo q̄ illō epithima ros. cōpetit in pncipio apostemat' calidi: sʒ in augmento apostemat' cōpetit istud emplastruʒ ad maturanduʒ. ℞. folioꝝ malue/ absinthij añ. M. ij. axūgie galline anat'. añ. ℥. j. dactiloꝝ pinguiū qrt. ß. musillagis/ se lini/ musilagis/ se. fenugreci cōquassanda cōquassent fortiter ⁊ oīa misce.

¶ Nutrimentū vero eius non fit nisi sola ordei aqua ⁊ custodiatur a carne ⁊ vino ⁊ confectionib' que de melle fiunt ⁊ bibat succū granatoꝝ musorum ⁊ rob de fructibus frigidis.

¶ Ponit curam per dietam. dicit: nutrimentum eius non fit nisi sola aqua ordei et custodiatur a vino ⁊ carne ⁊ confectionibus que de melle fiunt et bibat succum malorum granatorum musoruʒ ⁊ rob de fructibus frigidis. causa est: q: infrigidat et laxat ventrem. ⁊ hoc est necessarium in tali apostemate. Quare nō conueniunt carnes ⁊ vinuʒ. causa est: q: calefaciunt ⁊ adherent in materia apostematis: q: fe. est in isto apostemate stomachi silr oēs cōfectiones que calefiūt. Quare valent succi frigidi. causa est: q: alterant ⁊ reprimunt malā cōplexionē ⁊ phibent fluxū materie apostemat' ad locū ppter stipticitatē quaʒ hñt. q̄re aq̄ ordei: q: infrigidat leniat ⁊ humectat.

¶ Cūqʒ caloris vehementia sedata fuerit: egro cassiefist. cum succo endiuie dissoluta ac bullita ⁊ dispumata ad bibendum detur.

¶ Ponit curā ꝑ medicinā laxatiuā.s. qñ materia est digesta.dicit: cū talis vehementia sedata fuerit egro cassiafi. i succo enð.dissoluta et bullita dispēsata ad bibendū detur.cā est: q: ista medicia purgat materiā peccātē: ⁊ cū sit lenitia non inducit dolorē ⁊ nō ꝯuenit medicīa acuta ⁊ rōne maioris acuitatis facit maiorē locū ⁊ multiplicaret multitudinē materie ꝓpter hoc ꝯuēit plꝰ ꝙ alia medicia.

¶ Cū autem egritudinis dies elōgati fuerint et calor oīno ꝗeuerit si remāserit apostēa cū duricie ex hoc emplo epithimetur locꝰ q̊.℞.viol. siccarum.ʒ.x.ro.ru.ʒ.v.spice odorifere: masticis amboꝝ añ.ʒ.iij. cipi sq̄nāti calami aromatici oīuz añ.ʒ.ij. farie fenugreci.ʒ.xx.floꝝ camomille seis maluauisci al. farine ordei oīuz añ.ʒ.x.ꝯspgantur oia ex mucillagie se.lini.deinde locus ex oleo de neriden tepefacto inūctꝰ emplastretur ex p̄dictis per q̄ttuor horas añꝙ cōedat. Et postꝙ cibus fuerit digestꝰ ⁊ stomachus fuerit euacuatꝰ ex oleo de neriden: cū lana vt diximꝰ vaporetur. Cōfectio olei nardini simplicis.℞. olei de been.lib.j. spice.ʒ.ß. masticis costi cipi sq̄nanti calami aromatici oīuz añ.octaua.ʒ.j. oia hec puluerisata in p̄dicto oleo posita ad solē ꝑ ebdomadā vnā vasis ore clauso dimittantur:deinde colentur ⁊ exp̄mantur feces ⁊ scophe q̊ in māibꝰ remāserint emplis admisceātur: optime eīn erunt.

¶ Ponit curam apostēatis calidi cōuersi in duriciē.dicit:cum aūt egritudis dies elongati fuerit ⁊ calor omis ꝗeuerit ⁊ remāserit apostēa cū duricie: ex hoc emplastro epitietur locꝰ.℞. viol. siccarū.ʒ.x. rosꝫ.rub.ʒ.v.spice odorifere masticis amboꝝ añ.ʒ.iij. ciperi sq̄nanti calami aromatici oīuz añ.ʒ.ij.farie fenugreci.ʒ.xx. floꝝ camomille se.maluauisci farine ordei oīum añ.ʒ.x.ꝯspgant oia:ex musillagine se.lini. Deinde locus cū oleo de neriden tepefacto empletur inūctꝰ ex p̄dictis q̄ttuor horaꝝ anteꝙ cōedat.⁊ postꝙ fuerit digestꝰ ⁊ stomachus fuerit euacuatꝰ ex oleo de neriden cū lana vt diximus euaporetur.Confectio olei de neridē hec est.℞.olei de beē lib.j.spice.ʒ.ß. masticis corticis costi cipi sq̄nanti calami aromatici oīuz añ.octauā ꝑtē.ʒ.j.omia hec puluerizata in p̄mo dicto oleo posita ad solem ꝑ vnā ebdomadā vasis ore clauso dimittātur. Deinde colētur ⁊ exp̄mantur feces q̊ in manibꝰ remāserūt emplastris admisceantur: optime eīn erunt.

Nota ꝙ illud apostēa pōt ꝯuerti in duriciē duplici de cā. Una ē ꝑ ista q̊ applicantur ab ex̄ vt ꝑ calida resoluētia ꝙ subtile est in mā. ⁊ ideo remanet qð est magis grossum.⁊ ꝑ hoc cessat fe.rēoto apostemate: q: materia subtilis resoluta ē. Scða cā est etherogeneitas materie: q: aliqñ sunt in apostēate magis subtiles ⁊ materie magis grosse cuiꝰ subtile dū resoluitur remanet grossum.⁊ ꝓpter hoc remanet apostēa durū rōne grossaꝝ ꝑtiū. Scðo nota cām q̄re ꝯuenit illud emplastrū.cā est:q: ēst mollificatiuū.⁊ iō valꝫ ad mūdificandū materiā et loco eiꝰ pōt cōpetere emplm supꝰ dictū ꝯpetēs i augmento apostēatis cuiꝰ recepta est supꝰ posita.Cōfectio supple hec ē:cōspgātur.i. sp̄sim incorporētur.causa scði dicti ē.q̄re valꝫ istud oleū.cā est : quia confortat stomachū ⁊ resoluit materiā faciētē dolorē.⁊ ꝑ hoc itelligit filia dicta in ca.p̄cedenti neridē.i.nardio: been.i.piper longum scophe.i.feces.

¶ Cū aūt apostēa in stomacho iueterauerit troci.de spica erūt dandi. Qui.℞.floꝝ squinanti xilocassie rauedseni chalami arōatici spice oīuz añ.ʒ.iij.crocꝰ myr.anisi costi piperis oīuz añ.ʒ.j.bdellij varij.ʒ.iij. masticis ʒ.ij.armoniaci.ʒ.j.informētur troci. quoꝝ vnusquisqꝫ ponderet aur.j.de

q̃bꝰ vnꝰ quotidie cū vino cocto detᷣ.
¶ Ponit curam apoſtēatis frigidi ꝑ tro ciſcos ex eo ꝙ materia ē antiq̄.dicit:cū aūt apoſtēa in ſtomacho inueterauerit trociſci de ſpica erūt dādi.⁊ ſunt iſti. ℞. floꝝ ſquinanti xilocaſſie reubarba. de ſe. chalami aromatici ſpice oīum añ.ʒ.iij. croci myrrhe aniſi coſti piperꝭ oīum añ. ʒ.ſ.bdellij varij.ʒ.j.maſticꝭ.ʒ.ij. armōia ci.ʒ.j.informent trociſci:quoꝝ vnuſq̄ſq; ponderet aureū vnū: ex q̃bꝰ vnꝰ cū vino cocto detur.cā eſt:q2 ſunt calefactiuū et ſubtiliātes materiaꝫ.⁊ eā mollificāt:vt pꝫ in ſuis materialibꝰ⁊ datᷣ cū vino ca. q2 materia ē frigida.⁊ ſi materia ē multū frigida pōt dari cū aq̄ ardēti/vel ſilibus tarde.i.ieiuno ſtomacho.

¶ Emplaſtruꝫ quoq; iſtud fiat.qđ ℞.bdellij mollis.ʒ.x. armōiaci.ʒ.v. ſe.been ſe.apij amboꝝ añ.ʒ.x. ſpice maſti.nigri amboꝝ añ.ʒ.v.cere.ʒ.iij. olei de neridē.ʒ xv. gumme in vino diſſoluātur.deinde oīa ꝯiūgantur ⁊ fiat ex eis emplaſtrum.

¶ Ponit curaꝫ per emplīm.dicit: emplīm iſtud ſic eſt.℞.bdellij mollis.i.minꝰ ſicci.ʒ.x. armoniaci.ʒ.v. croci.ʒ.iij. olei de nerideu.ʒ.v. gūme in vino diſſoluātur. deinde oīa coniūgātur ⁊ fiat ex eis emplꝫ loco iſtius pōt valere emplīm qđ eſt cōe. ℞.empli ceronici quartꝭ.ſ.⁊.ß.malaxetᷣ cum aleo amigđ diu ⁊ extēdatur ſupra ablutam ad quātitateꝫ medie palme ex vtraq; parte.

¶ Ad dolorē tū ſtomachi ⁊ epatꝭ curādū medicꝰ valde eruditꝰ ē neceſſarius q̇ ipſoꝝ diligēter attēdat diſpoſitiōes. Nos tū aggregatiōes ⁊ ſūmas ad hoc cōferentes iam diximꝰ. licet in quantū potuimꝰ in hoc abbreuiaremꝰ ſermonem.

¶ Ponit quoddā documētū.dicit: ad dolorē ſtōachi ⁊ epatꝭ curandū medicꝰ valde eruditꝰ ē neceſſariꝰ qui ipſoꝝ diligēter attēdat diſpōnes. nos aūt aggregatōes ⁊ ſūmas ad hoc ꝯuenientes lꝫ iquātū potuimꝰ i hoc abbreuiauimꝰ ſmonē.cā ē:q2 ad modicū erroreꝫ iſtoꝝ mēbroꝝ ſeqtur magnꝰ error alijs mēbris cū in iſtis duobus celebrātur digōnes a q̃bꝰ nutriuntᷣ alia mēbra:iō in ipſa ē recte agendum.

¶ De ſingultu. cap.67

c Irca rubricaꝫ nota pˢmo q̄d ē ſingultꝰ: dico ꝙ eſt motꝰ expulſiue naturalꝭ incitate a vtute ſenſibili ꝑpter nocumētū expellēdū.⁊ ē duplex ſingultꝰ.Quidā ex replōne.aliter ex ianitiōe. ſingultus ex repletōe cātᷣ a mala matia ⁊ vētoſitate ifixa i poroſitatibꝰ villoꝝ ſtōachi. vñ vtus ſenſibilis ſentiēs ſuū nocumētuꝫ talꝭ materie icitat naturā ad expellēdū illā materiā ⁊ talis motꝰ vocatᷣ ſingultꝰ alter ſingltꝰ ex ianitiōe.ſ.ex ſiccitate ſtomachi:⁊ iō fit ꝙ icitat virtutē naturalē ad expellēdū cuiꝰ motꝰ ē ſingultꝰ. ⁊ ꝑpt hoc fruſtra tlis motꝰ fit: ſicut appet in tuſſi ſicca in q̄ eſt motꝰ pulmōis. Scđo nota ꝙ ſpaſmꝰ⁊ ſingultꝰ ꝯueniūt⁊ dr̄nt. ꝯueniūt i duobꝰ.pˢmo q2 ſicut ſpaſmꝰ pt cāri ex replōne ⁊ ianitiōe ſic ſingultꝰ. cōueniūt etiā in alio. q2 ſicut i ſpaſmo fit ꝯtractio nerui vſus ſuā originē:ita i ſingultu ē ꝯctio ptiū ſtōachi.q̄re in vtraq; fit ꝯctio vſus ſuā originē. ſꝫ dr̄nt i duobꝰ:q2 ſpaſmꝰ ē paſſio nerui. ſingultꝰ nō: ſed lacerti ſtomachi.ſcđo dr̄nt: q2 i ſpaſmo ita eſt ꝯtractio:vt poſtea nō eſt dilatatio niſi curetᷣ. ſed in ſingultu ꝙuis ſit pˢmo ꝯctio: tū fit poſtea dilatatio.

c Um ſingultꝰ poſt groſſi cibi cōeſtionē aut vini valde tēꝑati bibitionē ſuꝑuenerit aq̄ calida in qua ciminū ⁊ menta et mētaſtrū ⁊ parū thuris bulierit multotiens in potu eſt ſumenda.

¶ Ponit capłꝫ i quo deteriat pˢmo ponēdo curā ſingultꝰ ex repletiōe ꝑ aquā ca. ⁊ alia que conueniūt.dicit:cū ſingultus poſt groſſi cibi comeſtionē aut vini temperati vbicunq; etiam ſuperuenerit aqua calida in qua ciminū menta ⁊ mētaſtrum ⁊ parū thuris bullierint mlto/

tiens: in potu erit sumēda. causa quare cōuenit talis aqua ca. est: q̄ est signū ꝙ singult⁹ ꝓuenit ex materia faciēte ebullitionē ex qua ebullitione cāatur ventositas que est causa īmediata singult⁹. ⁊ q̄ aqua ista est ca. ⁊ vētositatū carminatia ꝓpter illa q̄ ibi ponūtur: idō valꝫ. ⁊ per istum potū intelligit alios q̄ pn̄t ꝯpetere in hoc casu vt syrupus dictus in cap̄. p̄cedēti vt aqua ardens. ⁊ inter alia est mihi vnū exptuꝫ: ⁊ est istud. ℞. diptami subtiliter puluerisati. ʒ. ß. tyriace electe ʒ. j. vini rubei calidi. ʒ. j. misceātur ⁊ ministrētur in potu: ⁊ valet in om̄i dolore stomachi fortissimo ꝓueniēte a materia frigida ventosa.

¶ Et egro vt dormiat est precipiendum ⁊ venter vaporādus ē ⁊ ieiunādum est ei.

¶ Ponit quoddā qđ ꝯuenit vt somn⁹. dicit: ⁊ egro vt dormiat est p̄cipiendū ⁊ vēter vaporādus est ⁊ ieiuniū est ei īponēduꝫ. causa quare ꝯuenit spasm⁹ est quia calor naturalis in somno cōfortatur in interiorib⁹ quia recluditur magis et cōsumit materiam frigidam ventosam facientē singultū q̄re talia q̄ ꝯsumūt ⁊ resoluūt ventositatē vt saccul⁹ ⁊ empl̄m. ⁊ in hoc casu mūdificatiuū factū cuꝫ aq̄ ardenti vꝫ. sil̄r inūctio facta cū tyriaca vel etiā vētose posite supra stomachuꝫ. Quare ieiuniū. causa est: quia calor non inueniens nutrimentū agit in materiā frigidā ipam ꝯsumēdo: ideo flegmatic̄ competit ieiuniū. ⁊ sil̄r valꝫ sacculus de milio torrefactus cum sale.

¶ Cuꝫ aūt per multos dies a comestione abstinuerit iubenduꝫ est balneū sepe ingredi. Deinde paucis cibis desiccantib⁹ tm̄ est alēdus sicut sunt galagie ⁊ mutagenat cū seminibus ⁊ vini parum puri in potu tribuendum.

¶ Ponit curā p balneū et nutrientia. dicit: cuꝫ aūt p multos dies a comestione abstinuerit iubendus est sepe balneum ingredi: deinde paucis dieb⁹ cū desiccātibus est alendus: sicut sunt coloya ⁊ mutagenat cū semibus ⁊ vini puri parū in potu tribuendum est. Causa quare valꝫ bal. stuphe: dico ꝙ ad resoluēdū residuū materie q̄ remansit facta abstinētia: q̄a p̄supponit ꝙ materia peccās purgetur aliter multū noceret. q̄re nutrientia sicca. causa est: quia iuuāt ad ꝯsumptionē materie humide. similiter vinū purum quia calidū ⁊ stipticū est supfluitatū flegmaticaꝝ: cōsumptiuū ⁊ ꝯfortatiuū stomachi.

¶ Et si hec non suffecerint trocisci isti dandi sunt qui dicūtur de thure. ℞. thuris. ʒ. v. enule. ʒ. iij. mētastri foliorꝫ rute sicce amborꝫ an̄. ʒ. ij. semis sisimbrij. ʒ. iij. ⁊. ß. informent̄ trocisci ex eis pondere aur̄. vni⁹: ex quibus vnus in die cum apozimate cinamomi tribuatur.

¶ Ponit curaꝫ qn̄ hec nō sufficiūt. dicit: ꝙ si hec nō suffecerint trocisci isti dandi sunt q̄ dicūtur trocisci de thure. ⁊ est talis. ℞. thur̄. ʒ. v. enule cāpane. ʒ. iij. mētastri foliorꝫ rute sicce amborꝫ an̄. ʒ. ij. semis nemē. ʒ. ij. ⁊. ß. ⁊ informentur ex eis trocisci pōderis aurei vni⁹: ex quib⁹ vn⁹ in die ex apozimate cinamomi tribuat̄. cā est: q̄ oīa ista sunt ca. ⁊ ꝯsūptiua vētositatuꝫ ⁊ subtiliatīa materie frigide. ⁊ p ista ītelligit sibi sil̄ia. s. oīa electuaria cali. supradicta: sicut dyagalāga dyatrionpipeon dyaciminū dyaolibani: verū est ꝙ in singultu sunt gariofili p̄parati sm̄ Auicē. nemen. i. maiorana.

¶ Qđ si singultus post fe. acciderit fueritqꝫ cū eo tribulatio: aut nausea aut sitis: aut ī ore siccitas. aq̄ calida egro multotiēs tribuēda erit: nō tm̄ repēte sꝫ paulatī. Et si sedat⁹ nō fuerit aq̄ ordei cū oleo de amigdal̄ dulcib⁹ det̄. spōdiles qꝫ colli ⁊ dorsi ex oleo tepido inūgant̄ ⁊ fricentur. Et musillago psilij cū iulep ⁊ succo granati in potu tribuātur.

¶ Ponit curaȝ singultus ꝓuenientis ex inanitiõe cũ oleo humectatiuo vel alio liquore. dicit: ꝙ si singultus post fe. acciderit fueritq̃ cũ eo abomĩatio aut nausea aut sitis aut in ore siccitas aqua cal. multotiẽs egro danda erit/non tñ repẽte sed paulatim. sed si sedatus nõ fuerit detur aqua ordei/aliq̃n amigd. dul. dentur spondiles colli quoq̃ ꝛ dorsi cũ oleo tepido inũgãtur ꝛ fricẽtur et musillagi. se. lini vel iulep ꝛ succo granatoꝝ in potu tribuatur. Causa est: quia ista habẽt signa ꝙ ꝓuenit ex siccitate/sicut ṗbi gña si fe. sit consumens. et maxima siccitas oris ꝛ alia que contingũt ꝛ aqua paulatim transglutita: quia potata subito lederet ꝛ nõ humectaret. simili aq̃ ordei ꝛ amigd. dul. que habent oia humectare. simili inũctio spõdiliũ habẽt humectare. simili musillago psillij sitim cedat iter omnia mũd. spẽaliter si admĩstreẽ cũ aliquo humectatio. ꝛ valẽt oĩa que valent in ethica: vt potatio lactis et alia q̃ ponũtur. vij. de ingenio sanitat.

¶ Singultui ṗterea ꝛ sternutationi conferunt retinere anhelitũ.

¶ Regreditur ponendo curã singult' cau sati ex repletõe. dicit: singultui ṗterea ꝛ sternutationi ꝯferũt retinere anhelitũ. Nota quare valet motus sternutatiõis dico ꝙ est fortior motus qui in corpe potest esse cum sit motus ṗmi sensus. ꝛ propter hoc valȝ in expulsione fecidine. q̃re valet retentio anhelitus. causa est: q: tunc calefaciũt omnia mẽbra interiora: ideo iuuãt ad consumptionẽ ventositatis ꝛ materie frigide. et per ista intelligit similia: vt inducere timoreȝ: q: tunc calor naturalis recluditur ad interiora qui reclusus est fortificat' ꝛ facit ꝯsumptioneȝ materie ꝛ semp ṗsupponit purgatione materie cum vomitu: quia aliter non posset curari vt dictũ est prius.

¶ De canino appetitu. cap. 68

Irca rubricaȝ nota ꝙ quadruplex est appetitus ṗter naturaȝ. Un' dr caninus. Scd's bolisin'. Terti' fa[illegible] copalis. Quart' est appetitus corrupt'. Caninus est fames insatiabilis: q: q̃ãto homo magis comedit tanto mag' appetit quousq̃ venit ad vomitum/vel expellitur p sup' vt canes faciunt. cuius causa ẽ duplex. Una ẽ si materia frigida aquosa existens in stomacho que ratione frigiditatis ꝛ acetositat' inducit continuã inanitiõeȝ: quia comprimit humiditatẽ orificij stomachi. ꝛ ideo multũ inducit famẽ. vt dicit Auicẽ. ṗmo cañ. do. q̃rta de humorib'. ꝙ vna portio melãcolie missa est ad orificiũ stomachi ad excitãdũ appetitũ. a filii est de isto ꝛ ad istuȝ appetitũ reducitur ṗpentes ꝛ lubrici et alia q̃ attrahũt cibum a stomacho. Alia causa est calor stomachi ꝛ alioꝝ mẽbroꝝ q: ȝ stomachus calidus digerat solũ cũ caliditate oĩuȝ membroꝝ ẽ cã canini appetitus. ꝛ causa est: q: q̃n membra sic sunt ca. sunt multũ inanita ꝛ attrahũt a venis ꝓuis et ꝓue a magnis et magne ab epate. ꝛ epar a venis mesaycis. vene meserayce a fundo stomachi: fund' stomachi ab orificio. ꝛ ideo ẽ ꝯtinua inanitio. ꝛ hic rasis ponit curam vtriusq̃ appetitus. Bolisin' est appetit' qui cũ vno bolo satiatur. ꝛ hȝ plus fieri in tpe frigido q̃ in alio. vt ptȝ in istis itinerãtib' tpe frigido: q: imediate cũ comedũt incipiunt ambulare ꝛ frigiditas subintrat et facit inanitionẽ in orificio stomachi. et tũc appetit ꝛ curaẽ cũ vno bolo. et ideo dicunt ꝙ calcauerũt vnaȝ herbã q̃ habȝ istam ꝓprietatẽ q̃d tñ falsuȝ ẽ. ꝛ de isto nõ determiat hic raẽ cũ de facili cureẽ. Sed fames sincopalis ad quã sequitur sincop. cã est: q: sensibilitas orificij stomachi ꝛ in corpib' colericl q̃n nõ daẽ cibus: tũc cãtur sincop. ꝓpter subtilitatẽ ꝛ sensibilitatẽ orificij. ꝛ cura hui' ẽ sĩlis cure sincopis sicut mica panis ꝛ ligatio dolorosa vt dictũ est supra. iõ non ponit hic curã illius appetit'. Corrupt' est ille in quo appetiẽ illud q̃d nõ est ꝓueniẽs nutrimẽtũ corpi hũano vt appetũt mulieres ꝓgnãres/corrodũt testas ollaꝝ et tegulas ꝛ fruct' põticos ꝛ recẽtes. et cã hui' dr hũor grossus posit' ꝛ dispositus

ad putrefactionē in stōacho q̇ inq̄ indiget desiccatiōe ⁊ īcisione: ⁊ qꝛ talia desiccant ⁊ incidūt. iō ꝯueniūt ista ⁊ credo ꝙ iste appetit⁹ fit per ꝯ̄triuum: qꝛ iste humoꝛ putridus vel ad putrefactionē disposit⁹ existit. iō appetit vt statim ꝯsumat ⁊ ratione ēt humiditatis mulieꝝ ⁊ talis appetitus coꝛruptus curat̄ p euacuātia illū humoꝛē ⁊ ī tali appetitu sinap̄. ꝯuēit

C Um aliquis famez assidue patit̄ ⁊ cib⁹ post comestionē adeo grauat eū vt aut vomere aut per inferioꝛem regionez ipsum eijcere cogatur. rizi dandūz est ei quod cum coquitur ex liquoꝛe qui fluit ab agno qui in furno assatur īpinguatur. ⁊ cauda et ei similia; necnon ex omni cibo qui vnctuosus est. Et vinum vetus purum dandū ē de quo quātū poterit bibat. Deinde p̄cipiēdū ē ei vt euomat ⁊ hoc regimē ei ꝯseruādū ē donec sanet̄.

¶ Hoc est capl'm in quo ponit curā appetitus canini ⁊ p̄mo ꝯueniētis ex humoꝛe dicit: aliquis famē assidue patitur ⁊ cib⁹ post comestionem adeo grauat eum vt aut vomere aut per inferioꝛē regionē ipsum eijcere cogat̄ risi dandū est ei ꝙ dū coquitur in liquoꝛe qui fluit ab agno qn̄ ī furno assatur impinguat̄ ⁊ cauda ⁊ eis similia ex omni cibo qui vnctuosus ē. ⁊ vinū vet⁹ purū dandū est de quo quātuz poterit bibat. Deinde p̄cipiendū est ei vt vomat: ⁊ hoc regimen cōseruādū ē donec sanet̄. Quare valet risus cū vnctuosis. cā est: qꝛ ista sunt grassa cibaria ⁊ dātur vt impleant stomachū ⁊ oꝛificiū ei⁹: qꝛ vnctuosa supernatant ꝯm Gal. ij. amphoꝛ. potus indigentiā soluit. Itez valet vinū: qꝛ calefacit ⁊ incidit illaz materiā facientē caninū appetitum ⁊ qn̄ pa. poꝛtat magis q̄ debet disponit ad vomituz talis purgatio cū vomitu multū vz ⁊ in hac 'passione ⁊ per hoc intelligit filia: vt oīa vnctuosa vt epar assatū frumentuz coctum. vel si quis bibat lib. olei ros̄. in

quo adeps vaccinus sit resolutus. valet ideo si continetur per. ix. dies postea os non desiderat comedere.

¶ Qꝺ si nec cib⁹ eum grauat nec ipsum euomit nec p secessum expellit carnes vaccine sunt dande ⁊ frumētum coctum vt puls ⁊ rizi ;cuz lacte: ⁊ aquam frigidam in potu sumat. ⁊ in aere frigido moꝛetur.

¶ Ponit curam si non vomat. dicit: si nec cibus eū grauat nec ipsum euomat nec p secessum expellat carnes vaccine sunt dande ⁊ fermentum coctum vt puls ⁊ risus ;cum lacte ⁊ aqua frigida in potu sumatur ⁊ in aere frigido moꝛet̄. hac eniz egritudine laboꝛans nil acetosuz vl' acutum comedet. sed dulcib⁹ cibis ⁊ vnctuosis solū vtatur. cā partis est: qꝛ signū est ꝙ nō ꝯuenit a materia frigida existente ī stomacho: sed calida. iō ꝯueniūt grossi cibi: qꝛ cibus multuz subtilis in stomacho multū calido adurit̄ ꝯm Auic. p̄mo can̄. fen. iij. do. ij. ca. vij. iō ꝯueniunt cibi grossi ⁊ vnctuosi ⁊ carnes asinine ⁊ anserine ⁊ cum riso: qꝛ frigidū est ⁊ est cibus grossus similiter aq̄ frigida: qꝛ alterat caliditatē stomachi ⁊ alioꝝ mēbroꝛum.

¶ Hac āt egritudine laboꝛās, nihil acetosū ⁊ stipticū nec acutū cōedat. sꝫ dulcibus ⁊ vnctuosis solū vtat̄.

¶ Ponit que ꝯueniūt in canino appetitu ⁊ que non. causa partis est: qꝛ cibaria acuta ⁊ acetosa ⁊ stiptica augmētāt appetitū cū inducūt inanitionē oꝛificij stomachi ⁊ ītelligo nisi admīstret̄ in via medicine: qꝛ inq̄tū acuta ⁊ vnctuosa subtiliāt materiā ⁊ illo mō ꝯueniūt; ⁊ alr̄ nō.

¶ De doloꝛe epatis. Cap. 69.

Circa rubricaz nota ꝙ epar sūit̄ duplr̄. Uno . mō q̄tū ad sui essentiā ⁊ isto⁹ nō dolet nisi doloꝛe agḡgatio pp mltitudinē maīie: qꝛ ē mēbrū īsēsibile ꝯꝫ auic. p̄mo can̄. do. v. de mēbris. c. singlari. vbi dicit ꝙ q̄tuoꝛ sunt mēbra īsensibilia. s. re

nes ꝛ splen ꝛ epar ꝛ pulmo. Alio modo sumitur quātū ad pāniculū tegētē ipm ꝛ circūdantē. ꝛ isto modo pōt dolere ꝓprie dicto. Scdo nota ꝙ apostema epatis est duplex. quoddā est in gibbo ꝛ quoddā in cōcauo. aliud ē qđ est in latere existente a longe super epar ꝛ signuȝ distinctiuū super apostēa exñs in gibbo ꝛ ī lacerto est. nā in lacerto est figura oblōga sed qñ est in suba epatis est figura lunaris. i. rotūde. vt dicit Auic. ꝑmo cañ. fen scđa. doc. iij. ca. j. sed signū distictiuū existens inter apostēa exñs in gibbo ꝛ existens ī ꝯcauo est: qm̄ qñ est in ꝯcauo patiēs nō pōt egerere: q꞉ hūiditas vel cib⁹ attrahūtur ad tale apostēa. silr ꝓpt opilationē q̄ fit in ipsis ꝓpter gibbū. sȝ qñ est ī gibbo patiēs nō pōt bñ vrinare: q꞉ ille vene ꝑ qs transit vria sūt opilate ꝓpter mltitudinē materie. silr ptȝ ī tactu ꝛ visu. ꝛ tale apostēa in gibbo pōt trib⁹ mōis cāri. Uno mō ꝑ vrinā. alio mō per sudorē. trio mō ꝑ fluxū sāguis nariū. similiter apostēa exñs in ꝯcauo alijs tribus mōis: per secessuȝ per vrinaȝ et per sudorem.

c Um quis male fuerit coloratus. ꝛ cum hoc malaȝ habuerit formam. habueritqȝ dolorē in dextro latere apud costas posteriores ꝛ fuerit eius malus color citrinus ꝛ fuerit cū hoc in ore siccitas ꝛ sitis vehemēs aq̄ ordei ꝛ succi herbaꝝ vt endiuie ꝛ solatri et cuscute cuȝ syrupo acetoso de zuccaro al. facto in potu tribuatur.

¶ Hoc est caplm̄ in quo deteriat de apostemate epatis ponendo ꝑmo curā ipsi⁹ apostematis qñ ꝓuēit a calido. dicit: cū quis fuerit male colorat⁹ ꝛ cū hoc malā hūerit formā hūeritqȝ dolorē in dextro latere apđ costas exteriores ꝛ fuerit ecōtra malus color citrin⁹: ꝛ fuerit ī ore siccitas ꝛ sitis vehemēs aqua ordei ꝛ succi herbaꝝ vt endiuie ꝛ solatri ꝛ cuscute cū syrupo acetoso ex zuccaro alb. facto in potu tribuat̄. Causa est: q꞉ iste pot⁹ infrigidat ꝛ deopilat. ꝛ iō remouet malā q̄litatē facientē dolorē. igitur ꝛc. ꝛ ideo bene dicit cum zuccaro al. quia rubeū ē calidū nec dicit cū melle: q꞉ illud conuenit in morbis frigidis. ꝛ per istū potū intelligit similes potus remouentes malam qualitatē exñtem in epate. ꝛ pōt cōpetere iste syrupus digestiuus materie calide. ℞. endiuie nouelle nō lote. M. iij. lactuce dulcꝫ scariole rostri porcini vtriusqȝ epatice añ. M. j. q̄ttuor se. frōꝝ mūđ. añ. ʒ. j. sandal. al. ꝛ ru. añ. ʒ. j. vini maligranati. ʒ. j. panis zuccari al. quartꝫ. iij. iste syrup⁹ fiat clarificat⁹ vsqȝ ad lib. j. vl̄ sic. ℞. orizac. simplicꝫ syrupi viol. añ quartꝫ. j. syrupi endiuie lib. ß. misce omnia. si vero co. esset grossa addatur in prima recepta aqua fenicli petro. añ. q̄rtꝫ. ß. aceti loco vini maloꝝ granatoꝝ. ʒ. j. vl̄ sic. ℞. orizacare cōposite syrupi de endi. añ. lib. ß. ꝛ si co. sit parum grossa sicut in estate in pama recepta syrupi radicum brusci spagi gramis añ. q̄rtꝫ. ß. aceti. ʒ. j. vel sic. ℞. syrupi acetosi simplicꝫ syrupi endiuie añ. lib. ß. misce. ꝛ si sit co. adusta addatur syrupi fumiterre et boraginis. laxatiuū materie calide existentis ī epate debet esse tale. ℞. floꝝ viol. et boragꝫ. añ. ʒ. ß. prunoꝝ damascenoꝝ. x. numero tamarindoꝝ electorum. ʒ. ß. spicenardi ℈. ß. fiat decoctio in aqua in qua dissoluatur cassiefꝫ. munđ. bene pinguis. ʒ. j. fiat colatura vsqȝ ad quartꝫ. j. ꝛ. ß. vel loco reub. ponit̄ electuariuȝ de succo roß. ʒ. iij. vel. ʒ. ß. si est fortis. Uel sic. ℞. syrupi viol. ʒ. ß. aque ordei quartꝫ. j. reub. infusi in modico aque endiuie. ʒ. j. piloruȝ spicenardi grana tria electuarij đ succo roß. ʒ. ij. misce. ꝛ administretur tepiduȝ in aurora sine eo ꝙ coletur. sed si nō ponitur reubarb. ponant̄. ʒ. iij. de electuario de succo rosa. vel. ʒ. ß. si col. sit grossa plus valet dyacartami/vel ꝙ in colatura loco reub. ponitur agarici electi. ʒ. ß. Nota ad infrigidandū epar. ℞. aque scolopēdrie aque capill. vene. aque buglosse añ. q̄rtꝫ. j. aque endiuie panis zuccari albi añ. quartꝫ. iij. fiat iulep. Nota ꝙ in apostēate gibbi plus marcessit corp⁹ ꝙ̄ in apostēate chime. cā est: q꞉ ī gibbo nō

pōt transire sanguis ad membra nutriē-da. Si apostema fuerit i chima siccitas penetrat bene ad loca digestionis.

¶ Emplastruz quoqꝫ ex duob' sandalis ꝛ ros. ꝛ cāphora ꝛ aq̄ rosa. cuz pāno lineo loco superponat. Quod hoc mō fiat pannus in predictis inuolut' superponat cūqꝫ tepere ceperit remoueat ꝛ alius loco eius apponatur.

¶ Ponit curā p emplastrū. dicit: emplastrū quoqꝫ ex duob' sanda. ꝛ ros. ꝛ cāphora ꝛ aq̄ rosa. cū pāno lineo loco supponatur. qd hoc mō fiat pānus in p̄dictis inuolut' supponat. cūqꝫ tepe ceperit remoueatur ꝛ alius loco eius apponat. Nota ꝙ loco istius valet emplastruz istud. ℞. succi lactucis vl' succi solatri si sit magna debilitas aque endiuie boragis añ. lib. ß. aque ros. q̄rt̄. j. aceti albi. ʒ. ß. sandali al. ꝛ rubei. seminis citri pulueriza. añ. ʒ. j. misce ꝛ fiat vnguentū. potest poni supra epar p̄hibēs paroxismū fe. tertiane ꝛ valet sup oia alia. ℞. ros. rub. ʒ. j. se. papaueris al. q̄rt̄. ß. succi absinthij facta residentia q̄rt̄. j. succi solatri lib. ß. aceti ʒ. j. farine ordei qd sufficit: pulueriʒāda pulueriʒētur misce oia ꝛ fiat emplastrū mediocriter liquidum intellige ꝙ valet purgato corpore: q2 si non esset purgatū augeret materiam.

¶ In potu preterea sumat granatorum succum ꝛ rob qui infrigidare ꝯsueuerūt. Hic quoqꝫ a vino ꝛ a cōfectionib' que de melle fiūt sibi caueat ꝛ a cibis calefaciētibus.

¶ Ponit quib' debet vti ꝛ a quib' abstinere dz. dicit in potu primo sumat succuz granati ꝛ rob. qui infrigidare ꝯsueuit ꝛ ipse a vino ꝛ ꝯfectionib' que de melle fiunt sibi caueat ꝛ a cibis calefaciētib'. cā q̄re valēt isti pot' ē q2 infrigidāt epar ꝛ alterant ꝛ cole. reprimūt: sed q2 dz abstinere a vino ꝛ melle ꝛc. quia augerēt amplius malā qualitatez mēbri ꝛ ageretur in materia: q2 ista sunt calida multum ꝛ opilant ratione dulcedinis.

¶ Et sumat trocis. de berberis. Qd ℞. succi berberis. ʒ. x. se. endiuie. seminis citrulli portulace oium añ. ʒ. iij. ros. ʒ. ij. reub. d sene. ʒ. j. spice. ʒ. s. informent trocisci pōdere aur. vni' ex quibus det vnus cū sirupo acetoso d zuccaro aut cuz zucco granati.

¶ Ponit curam per trociscos. ꝛ dicit: sumat trociscos de berberis. ℞. succi berbe. ʒ. x. se. endi. citrulli/ se. portulace/ se. scariole oiuz añ. ʒ. iij. ros. ʒ. ij. reubar. de sene. ʒ. s. spice. ʒ. j. informent trocisci ꝛ in pondere aurei vnius ex quib' detur vn' cum sirupo acetoso de zuccaro aut cum succo granatorū. cā quare valēt isti trocisci est: q2 ipsi infrigidant epar ꝛ alterant ꝛ co. reprimūt ꝛ cū hoc deopilant ꝛ aperiunt venas ꝛ per istos trociscos intelligit electuaria valentia cōtra discrasiam ca. epar̄ vt triasandali dyarodon abbatis sine sp̄ebus ꝛ dyareubarbari quo cōi ter vto: informent sil'r cū succo endi.

¶ Venter quoqꝫ si necesse fuerit cū succo fructuum soluatur. vt sunt pruna ꝛ tamarindi ꝛ zuccarū albū.

¶ Ponit curam per medicinaz laxatinā. dicit: venter quoqꝫ si necesse fuerit cum succo fructuum soluatur vt sunt pruna tamarindi ꝛ zucca. alb. causa est: q2 ista euacuant colerā vel p̄nt fieri cum medicinis dictis saltim.

¶ Qd si malus color qui est cū dolore epatis fuerit albus medius videlicet inter eū qui est cū fluxibilitate ꝛ eum qui est cuz tumore fueritqꝫ cū eo ventris solutio ꝛ palpebraꝝ atqꝫ extremitatum tumor trocisci de rauedseni cum sirupo acetoso de melle in potu dandi sunt quod. ℞. spice masticis succi eupatorij succi absinthij seminis feniculi anisi oium añ. ʒ. ij. rauedseni. ʒ. x. informent trocisci pōdere aur. vnius ex quib' vnus in potu omni die tribuatur.

¶ Ponit signum doloris epatis ⁊ curaz eius per trociscos qñ puenit ex frigiditate. dicit: ꝙ si malus color qui est cum dolore epatis fuerit albꝰ mediꝰ. s. inter eũ q̃ est cũ tumore fueritq̧ cũ eo vẽtris solutio. ⁊ palpebraꝝ atq̧ extremitatuz tumor trocisci de reubarbaro de sene cũ syrupo acetoso de melle in potu sũt dãdi q̃ sunt isti. ℞. spice masticis succi eupatorij succi absinthij se. fe. anisi oĩum añ. ʒ. ij. reubarbari. ʒ. j. informẽtur trocisci ponderis aurei vnius ex q̃bus vnꝰ in potu omni die tribuat̃. Nota primo quare ista sunt signa ꝙ dolor epatis venit a mala frigida. nã color albus est signũ flegmatis: q2 flegma est albũ similiter mollities ⁊ tumor mẽbroꝝ cuiꝰ cã ptz ca. de ydropisi. ⁊ q2 isti trocisci calefaciunt epar. et subtiliant materiam ⁊ aperiũt opilationes: q2 ꝯfortant epar. et sunt medicina ꝑtim laxatiua ꝓpter reubarbaꝝ. ⁊ ꝑ istos trociscos intelligit electuaria calefacientia vt dyagalange dyacitonitẽ. ⁊ oĩa que calefaciũt stomachum ⁊ epar. Scd̃o nota ꝙ anteq̃ administrent̃ trocisci isti debẽt p̃cedere digestio ⁊ euacuatio materie flegmatice. ℞. cortic̃ radis feni. petro. añ. q̃rt̃. ß. radic̃ apij. ℥. j. eupatorij. M. iij. capilli ve. dyãthos gariofꝝ scolopendire ⁊ lingue ceruine añ. M. j. anisi maratri cuscute añ. ℥. j. spicenardi sq̃nãti añ. ʒ. ij. liq̃r̃. rase vuarum passa. ⁊c. añ. ℥. j. aceti al. ℥. j. mellis electi panis zuccari añ. lb. ß. fiat syrupus clarificatꝰ ad q̃rt̃. v. Laxatiuũ dz esse. ℞. floꝝ boraginis buglosse añ. ℥. j. anisi. ʒ. iij. ʒʒ. al. ʒ. ß. pilorum spicenardi. ℈. j. agarici electi. ʒ. j. polipodij. q̃rtã ℥. ß. fiat decoctio vsq̧ ad q̃rt̃. j. ⁊ ministretur in aurora. vel loco turbith põt poni dyaturbith. ℥. ß. Si vero in epate peccet materia melãcolica dz digeri et euacuari vt dicet̃ infra in ca. de passionibus splenis fluxibilis vt est mollities tribuatur. s. cuz syrupo acetoso. Vñ sciendũ ꝙ qñ datur aliquis syrupus debẽt poni quattuor coclearia syrupi et sex vel octo aque tepide.

¶ Sumantur preterea mastix spica ciperi squinantũ chalamus aroma. crocus myrrha. deinde myrrha et mastix in vino dissoluta cuz alijs misceantur. Et ex eis emplastrum epati superponat̃.

¶ Ponit curã ꝑ emplastra. dicit: sumat̃ p̃terea spica mastic̃ thur̃ sq̃nãti chalamꝰ aromaticꝰ crocꝰ myrrha/deinde myrrha et mastix ⁊ vinũ dissolutũ cũ alijs dissolut̃. ⁊ ex eis fiat emplastrũ. ⁊ epati supponat̃. cã est: q2 est cal̃. ⁊ epatis cõfortatiuũ: q2 remouet discrasiã mẽbri ⁊ memorie si qua est. Et bñ dico si q̃ est: q2 nũq̃ dz applicari nisi facta purgatione vli. q̃re iubeo tibi vt talẽ errorez vites sũme: q2 frustra laborares. vel loco istiꝰ põt applicari ĩ epate frigido hoc. ℞. succi eupatorij. lb. j. aceti. ʒ. ij. spicenardi subtiliter puluerizati. ʒ. j. ⁊ ß. miscer ponat̃ supra epar cum panno.

¶ Eger vero a cibis frigidis ⁊ grossis abstineat.

¶ Ostendit a q̃bus est cauendum. dicit: eger ṽo a cibis grossis abstineat. cã est: q2 ista cibaria sũt grossa. ⁊ iõ multiplicãt materiã peccantẽ ⁊ male dispositã: q2 flegma grossũ gñat̃ a cibis grossis. iõ nullo modo est dandum.

¶ Si autem hoc non suffecerit trocisci de lacca cum apozimate de radicibus sunt dandi. Trocisci autem de lacca sunt hec. ℞. lacce raued seni amborum añ. ʒ. iij. spice se. apij ameos masticis squinanti se. iuniperi amigdalaꝝ amararũ costi amari rubee succi eupatorij aristol. ro. gentiane oĩm añ. ʒ. j. ⁊ ß. informẽtur ex his trocisci cũ pondere. j. aur. Apozima de radicibus. ℞. corti. radicis apij feniculi amboꝝ añ. ʒ. x. se. apij se. feniculi floris squinãti ameos oĩum añ. ʒ. v. rosarum rubearum spice odorifere amborũ añ. ʒ. iij. coquantur in lib. j. aque donec ad ter-

tiam redeant ⁊ detur in potu cū pre
dictis trociscis.

¶ Pōit curā ꝑ trociscos de lacca cū apo
zimate de radicibꝰ sunt dādi. quoꝝ re/
cepta est talis. ℞. lacce rub. de sene an̄.
ʒ. iij. spice se. apij ameos masticꝭ se. iuni
peri vl' saluie al' sauine amigd. amaraꝝ
costi amari rubei succi eupatorij asari
aristologie ro. gētiane oīum an̄. ʒ. ſ. ⁊ ß.
formēt ⁊ ex eis trocisci pondere aurei
vnius. Apozima de radicibꝰ. ℞. corticꝭ ra/
dicis apij fen. amboꝝ an̄. ʒ. x. se. apij se.
fen. folioꝝ squinātī ameos oīm an̄. ʒ. v.
ros. rub. spice odorifere amboꝝ an̄. ʒ.
iij. coquātur in lb. j. aq̄ donec ad tertiā
ꝑtem redeant. ⁊ det in potu cū p̄dictis
trociscis. Causa q̄re valent isti trocisci
est: q2 sunt calefaciētes epar ⁊ subtiliā/
tes. ⁊ remouēt malā dispōnez epatis et
materie. ⁊ ponit trociscos loco electua
rioꝝ: q2 eadē sunt materialia. et de illis
pn̄t fieri pillule ⁊ electuaria de velle me
dici. ⁊ iō si sit exꝑtus facilius pōt talia
facere. sil'r vz dyalacca inter oīa mun
di. ⁊ est appropriatū epati frigido. ⁊ po/
nitur a iohāne hebemesue in suo anti/
dotario. maior ⁊ mīor dyalacca est ma/
gis amara rubee. s. maioris vel tīctoris
ꝯfecto supple. ⁊ est tertia supra partem
libre.

¶ Si autem apostemata in epate
fiant. eorum cura erit vt apostema/
tum que in stomacho generantur.

¶ Ponit curā apostematis. dicit: si autē
apostemata in epate fiāt eoꝝ cura erit
sicut cura apostematis qd̄ fit in stoma/
cho: siue gn̄atur. Nota q2 duplex ponit
cā quare ras nō pōt explicare oīa apo/
stemata epatis. Una est: q2 vt plurimū
apostema epatis est mortale. naz indu/
cit mortē subito. vel inducit patientem
ad ydropisim. ⁊ ꝑ ꝯn̄s facilis ad mortē
vt pz. ij. ꝑnosticoꝝ. apostemata vero. ⁊
ideo nō curauit ponere curā eiꝰ explici/
te. Alia cā est: q2 ras supra posuit curaz
apostematis stomachi ⁊ illa q̄ ꝯueniūt
in apostemate stomachi cal'i. ꝯueniunt
in cura apostematis epatꝭ cal'i. ⁊ iō opz
euacuare cū medicinis attractiuis leni
tiuis ⁊ repcussiuis in p̄ncipio vt dictuz
est ibi. apostema si nō curet venit ad au
gmentū. ⁊ tūc dicit q2 in augmēto cōpe
tunt que dicta sunt supra. ⁊ ideo recur/
re ibi.

¶ De ycteritia. Cap. 70

Irca rubricaz

c nota q2 ycteritia est triplex.
Quedā est citrina ⁊ causat ab
expulsione co. citrine vel rubee ad ipaz
cutiz. Alia est viridis ⁊ causat ab expul
sione colore prassine ad ipam cutē. ⁊ ista
est viridis. Alia est nigra q̄ causat ab ex
pulsione melācolie ad cutē. ⁊ ista vltia
aliqn̄ ꝑuenit a splene aliqn̄ ab epate: sz
prime due ꝑueniūt ab epate. ⁊ quelibet
ycteritia pōt ꝑuenire ꝑ viā crisis: vel ꝑ
viam sinthomatis. ꝑ viā crisis vt quan
do matia ē digesta ex fortitudīe virtutꝭ
materia expellitur a mēbris nutritiuis
ad mēbra extrinseca. s. ad cutez. ⁊ q2 ma
teria est grossa nō resoluit insensibil'r:
sed remanet in cute. aliqn̄ ꝑuenit ꝑ viā
sinthomatis. sine qn̄ est facta opilatio
in epate vel in splene. et nō pōt expelli
co. vel melācolia ad suū receptaculū rō
ne multitudīs materie vel malicie eius
⁊ mittit sinthomatice ab extra ab epa/
te vel splene vt dictum est.

I cuz ycteritia fuerit febris
c succus endiuie ⁊ solatri ⁊ aq̄
ordei egro in potu tribuat.
Ipse quoqz ex cucurbita ⁊ crisolo/
cāna ⁊ citrullis ⁊ his similibus her
bis frigiditati attinētibus nutrien
dus est. Et syrupuz acetosuz ex for/
tissimo aceto in potu sumat.

¶ Hoc est caplz i quo ponit curā ycteri
tie. ⁊ p̄mo ycteritie cū fe. ⁊ intelligas il/
lā q̄ ē citrina. ⁊ p̄mo hoc facit cū potu ⁊
nutrientibꝰ. dicit: si aūt cū ycteritia fue
rit fe. succꝰ endiuie ⁊ solatri. ⁊ aq̄ ordei
egro in potu tribuat. ipse q̄ꝫ ex cucurbi/
tis ⁊ crisolocāna ⁊ citrullis. ⁊ hijs simi
libꝰ herbis frigidati attinētibꝰ nutriē/
dus est. ⁊ syrupū acetosuz ex fortissimo
aceto in potu sumat. Nota q̄re valz iste

pot⁹:q2 ifrigidat epar:q2 illō rōne calidi tatis ei⁹erat cā m̄ltitudis co.ꝛ iō ꝯuenit succ⁹citri ꝛ atriplic⁹ꝛ oīa filia q̄ ꝯueniūt qñ ꝯueniūt ēt calida sicut ē endiuia no/ uella comesta.vꝫ eni m̄l'ū in quolꝫ ma/ ne cū aceto ita vt comedat duos bolos vl' tres.filr vꝫ sugere ptē iteriorē aceto sam citri ꝛ sum expt⁹.Nota scdo ꝙ ī ycterícia cū fe.ad pfectā curā req̄rit̄ syrupus di/ gestiuus ꝛ medicina laxatiua q̄ dicta sūt supra in cap̄lo de causis doloris epatꝭ ꝯ/ ueniētis a caliditate nec amplius opoꝛ tet reiterare receptas.

¶ Epati preterea emplastrū ex duo bus sandalis est supponendum. Et venter ex succo prunoꝛuꝫ ꝛ zuccaro soluendus.

¶ Ponit curā p epithimata ꝛ medicinaꝫ laxatiuā.dicit:epati pterea emplastruꝫ de duob⁹sandalis est superponēdū ꝛ vē ter ex succo prunoꝝ ꝛ zuccaro est soluen dus.Causa q̄re vꝫ istud epithima est:q2 remouet malā dispōnēꝫ epatis m̄ltipli/ cantē co.s.calidā.filr q2 cōfoꝛtat cum sit stipticum:filr laxat q2 euacuat co.que ē cā istius ycterície:ꝛ q2 ducit ad ptē ꝯtra riam scꝫ ad intestina. ideo valet.

¶ Quod si nō suffecerint trocisci de camphoꝛa cum succo granatoꝝ dan di sunt trocisci de cāphoꝛa .℞.zuc/ cari spodij rosarū rubearum omniū añ.ʒ.iij.seminis endiuie seminis ci/ trulloꝛuꝫ cucurbite lactuce poꝛtula/ ce seminuꝫ ex omnibus sandalis ru. omniū añ.ʒ.j.infoꝛmētur ex his tro cisci pondere.ʒ.ij. ex quibus quoti/ die vnus cum sexta.ʒ.j.de camphe/ ra detur.

¶ Ponit curam per trociscos si non suffi ciant hic trocisci de cāphoꝛa cum succo granatoꝝ dandi sunt quoꝝ trocisci con/ fectio talis ē.℞.succari spodij roſ. rub. oium añ.ʒ.iij.se.endi.se.citrulloꝝ/cucur bite lactuce/poꝛtulace/sempuiue ex oī/ bus sandalis rub.oium añ.ʒ.j.infoꝛmē/ tur ex oibus his trocisci pondere.ʒ.ij.ex quib⁹quotidie cuꝫ sexta pte.ʒ. vnius de cāphoꝛa detˀ:cā ptis ē: q2 isti trocisci sūt ifrigidatiui ꝛ repꝛimūt malā q̄litatē epa tis multiplicātem co.filr sunt apitiui ꝛ epatis cōfoꝛtatiui.supponit tñ semp ꝙ masia sit euacuata ꝛ p hoc itelligit oīa electuaria q̄ valēt in hoc casu vt triasan dali dyarodon abbatꝭ dyaolibani ꝛ ista tria respiciunt epar.

¶ Si autē eger venas habuerit ple nas: fueritq3 diu ꝙ minut⁹ non fue rit flobothometur.

¶ Ponit curā per flobothomiaꝫ.dicit:si aūt eger venas habuerit plēas:fueritq3 diu ꝙ minutus nō fuerit flobothomet̄. cā ē:q2 signū ē ꝙ materia nō ē grossa:et q2 est diu ꝙ nō fuit flobothomatus. iō ē signū ꝙ hꝫ dñiuꝫ sanguis:ꝛ q2 fl'oia de opilat ꝛ ifrigidat ꝛ cū isto sanguine eua/ cuat̄ ps materie peccātis. iō vꝫ ꝛ natura reddit̄ foꝛtioꝛ sup2a residuū materie:ꝛq2 ēt remouet opilationē. iō ēt vꝫ ꝑꝫ Gal'. scdo de ingenio sanitatis vbi dicit:ꝙ flo bothomia cōpetit in egritudine causata ex opilatione ꝛ istā solonē dabat magi/ ster macer qñ petebat̄ ab eo vtruꝫ aliqs flobothomaret̄ ꝛ non esset in sui pñria dicebat si ē diu ꝙ nō fecit flobothomiaꝫ ꝛ quia consueuit si delectetur fiat et est artificiale.

¶ Qd si ycteritia fuerit sine fe. ven/ ter ex his pillulis soluat̄ q̄.℞. aloes ʒ.j.scamonee quartam.ʒ. vni⁹ex his cum succo endiuie confectis fiāt pil lule ꝛ sufficient ad dosim.j.

¶ Ponit curaꝫ ycterície sine fe.per medi cinā laxatiuaꝫ. dicit:ꝙ si ycterícia fuerit sine fe. vēter ex his pillulis soluat̄ q̄.℞. aloes.ʒ.j.scamonee' quartam.ʒ.j.agari/ ci partes duas .ʒ. vnius succi eupatoꝛij partem.ʒ.vnius ex his cum succo endi/ uie ꝯfectis fiant pillule ꝛ sufficit ad do/ sim.j.causa est: quia quando fit sine fe. non soluꝫ ꝓuenit a materia grossa ab solute.imo mixta cum flegmate imo cō ueniunt ꝛ est intelligendū signis digesti uis precedētibus squama.i.ferri.

Floia

scamonea in pillulis

¶ Deinde dentur trocisci de lacha cum apozimate de radicibus.

¶ Ponit curā per trociscos. dicit: deinde denť trocisci de lacha cū apozimate ð radicib⁹. cā est: q₂ sunt aperitiue ⁊ resolutiue materie. iō valent ⁊ per ista intelligit sibi silia vt est aqua raphani distillata ⁊ est sūma medicina silr comestio eupatorij ieiuno stomacho cū aceto. Itez super oīa mundi tenere faciem super decoctionem bone aque a qua fumi eleuanť.

¶ Si autez icteritia in oculis remāserit eger fortissimum acetum paulatim olfaciat: ⁊ balneum ingrediatur: eius quoqȝ oculis qui icteritiaz cum febre patitur aqua roſ. immittenda est.

¶ Docet remouere malum colorē oculoruz. dicit: si aūt ycтericia in oculis remāserit fortissimuz acetū paulatim olfaciat ⁊ balneū igrediatur: eius quoqȝ oculis qui yctericiā cum fe. patitur aq̄ roſ imittenda erit. cā partis est: q₂ acetuz p viam mordicationis quā inducit in cerebro ⁊ incitat v̄tutē expulsiuā in cerebro. silr subtiliat materiā qua subtiliata insensibilr euacuať ⁊ nō remanet in ocl'is. Quare vz eq̄ roſ. admīstrata in p̄ncipio ycтericie: q₂ ē stiptica frigida ꝯfortatiua iō phibet ꝙ materia nō fluat ad oculuz sed in pcessu non valeret imo noceret bn̄ si fiat ablutio cum aceto albo ⁊ succo citri: multum valet si ponatur cum aceto modicum de camomilla.

¶ Ictericie p̄terea valde ꝯfert vt eger p tres hebdomadas serȝ bibat.

¶ Regrediť ad ponēdū curā yctericie calide dicit: yctericie p̄terea valde ꝯfert vt eger p tres septimanas bibat serū. cā ē: q₂ mūdificat sanguinē ⁊ materiā ca. adustam vł nō adustā. iō dicit Io. hebemesue ꝙ ē medicina medicinarū laxatiuaȝ ⁊ sepat co. adustā ⁊ vz in scabiosis. Nota ꝙ vz positio vnius gutte aq̄ roſ. in ocl'o in processu ēt valet positio vnius gutte aceti posita in oculo. Syrupus expt⁹ ꝯ yctericiā. ℞. radic℥ brusci sparagi feniculi petrosi. aā. ℳ. ij. scolōpēdrie / capil. vene. politrici / dyāthos / folioȝ pentafilon aā. ℳ. j. q̄ttuor se. frīoȝ / se. endi. lactuce cuscute aā. ℥ j. mediani / corticis tamarisci / fraxini / salicis aā. ℳ. ß. floȝ roſ. ru. buglosse aā. ℥. ß. vini malorūgranatoruz q̄rt℥. j. aceti albi. ℥. ij. succi rostri porcini succi endiuie depuratoȝ aā. q̄rt℥. j. pul. zucca. al. lß. j. fiat syrupus cū aq̄ faboȝ.

¶ De ydropisi. Cap. 71.

Irca rubricā nota ꝙ ydropisis diffiniť sic ab auic℥. iij. cañ. fen. ix. trac. v. c. j. vbi dicit: ydropisis ē egritudo materialť cui⁹ cā ē materia exuberās frigida igrediēs mēbra ⁊ crescūt p eā mēbra oīa vel mēbra in quib⁹ ē regimē nutrimēti ⁊ humoruz. ⁊ bn̄ dicit ꝙ est egritudo materialis: cuius cā est materia exuberās frigida: q₂ oīs ydrops vel ē materia flegmatica vt in yposarca vł aquosa vt in alchite vel vētosa vt in tympanite: et q₂ ista materia est mlťū melancolica causat tumorē magnū: dicit ingrediēs mēbra. vel q₂ mēbra oīa vt materia flegmatica que vadit ad oīa mēbra: ⁊ q₂ nō est cōueniēs nutrimētū remanet ibi materia in porositatib⁹ mēbroȝ. ⁊ inde tumefiūt oīa mēbra ⁊ est videre in yposarca: sed in alchite ⁊ tympanite ingrediť talis materia ad loca vacua que est inter epar ⁊ vmbiculū. vñ pueri in vētre matris mingunt per vmbilicū. iō natura mittit vrinā ⁊ materiā ad loca illa ad que ꝯsuenit ⁊ ad illa loca vacua q̄ sunt iter epar ⁊ vmbilicū ⁊ in alchite ⁊ tympanite oīa membra demaceranť excepto ventre ⁊ pedib⁹ propter debilitatez: q₂ sunt remota a fonte caloris sed alia membra nō: q₂ ista aquositas vel ventositas nullo modo attrahitur a mēbris: saltim materia flegmatica attrahitur ratione humiditatis: q₂ natura credit materiā cōuertere. ⁊ ideo ppter hoc dicit: vel oīa mēbra. Scđo nota ꝙ triplex est spēs ydropisis. q̄dā dicitť yposarcha apō medicū ⁊ hz duas cās. s. materialē ⁊ efficientē. cā materialis est

materia flegmatica habundans in corpore que dirigitur ad omnia membra ratione humorum. et cum non fit nutrimentum conueniens remanet in porositatibus membrorum. et inducit in eis inflationem. causa efficiens ydropisis est duplex. scilicet principalis. et est epatis frigiditas seu debilitas caloris eius ratione cuius non generatur bonus humor calidus vt san. vel co. sed generatur humor flegmaticus. Alia est causa coadiuuans. et est frigiditas membrorum. que quando sunt frigida non possunt corrigere maliciam talis caloris que est in epate. et possunt esse causa debilitatis stomachi splenis et intestinorum: quia tunc chilus non potest attrahi. similiter non potest bonus sanguis generari sed humor flegmaticus. Alia est species ydropisis scilicet tympanistes. et causa eius est duplex. scilicet materialis et efficiens. causa materialis est ventositas in plus et aquositas in minus. et propter hoc sonat venter sicut tympanum vel vter vento plenus. Causa efficiens tympanistem est duplex. quedam principalis. alia coadiuuans. principalis est debilitas caloris epatis. sed enim ydrops causatur ex errore secunde digestionis ratione cuius non potest generari bonus humor. sed conuertitur in ventositatem. et illa ventositas quando est multiplicata mittit ab apate ad illa loca inter ciphac et mirach. Causa vero coadiuuans est debilitas stomachi et intestinorum: quia quando est debilis calor generatur multa ventositas: quia multa ventositas generatur a debili calore. vt patet vi. de morbo. et quando est ventositas cum tali dispositione epar non potest generare bonum chimum nec stomachus bonum chilum. et isti causa vt plurimum est stomachus. Alia est species ydropisis. scilicet alchites cuius causa est duplex materialis et efficiens. materialis est aquositas in plus. et ventositas in minus. que multiplicata in epate vadit ad loca vacua. causa efficiens est duplex. principalis. et coadiuuans. principalis causa est materia debilitas epatis. et caloris naturalis que inquantum debilitas potest causari ex caliditate simul tum excellente ratione cuius vel resoluitur calor naturalis qui resolutus non potest conuertere nutrimentum in bonum humorem: sed inventositatem. similiter si epar sit excellenter frigidum non potest conuertere cibum in bonum humorem sed in aquositatem: quia maior requiritur ad generandum ventositatem quam aquositatem. et ista aquositas multiplicata mittitur ad loca vacua. et quando plus augmentatur de bilitatur calor epatis. et non tamen fit tantus sicut in tympaniste: quia maior calor requiritur ad generandum ventositatem quam aquositatem. ideo apparet quod alchites est deterior quam alia species. licet additio rasis dicat quod alia est deterior. et certe dicit falsum: quia dicit contra Auic. Causa vero coadiuuans est debilitas caloris vtplurimum epatis vlterius stomachus quandoque est causa coadiuuans. Omnis potest esse debilitas epatis quando generatur chimus multum frigidus: tunc epar non potest generare bonum humorem. sed generat aquositatem et mittit ad alia membra.

¶ Sequitur tertius capitulum. 71. et hic ponitur numerus. 72. quamuis non est: causa negligentie.

C Um venter post epatis dolorem et fe. augmentari ceperit et quod est ab vmbilico vsque ad femur exterius promineat et cutis que est ibi subtiliari et albere visa fuerit. et cum venter mouetur audit sonus quasi aqua in vase non plene mota et si cum his vrina fuerit rubea: parua est habenda fiducia et proprie si virtuti non affuerit fortitudo.

¶ Hoc est canon in quo determinat de ydropisi ostendendo primo quando species ydropisis que dicitur alchites dicitur icurabilis. et dicit: cum venter post epatis dolorem et fe. augmentari cepit. et quod est ab vmbilico vsque ad femur exterius prominuerit et cutis que ibi est subtiliari et dealbare visa fuerit et venter mouetur. et audit sonus sicut aqua mota in vase non plene. et si cum his vrina fuerit rubea parua habenda est fiducia. et proprie si virtus non fuerit fortis. causa est: quia ista sunt signa quod morbus habet perfecte dominium supra ventrem: quia ibi est siccitas magna. et ideo est signum quod venit a caliditate epatis resoluente calorem naturalem quare tumor quia significat multitudinem aquositatis ratione materie ibi existentis. quare vrina rubea. causa est: quia tunc est signum quod ibi est debilitas virtutis

segregatiue epatis nō potētis segregare sanguinē ab vrina. ꝛ ideo est ꝑua fiducia habēda in alchite cōfirmata. ꝛ iō ē incurabilis. nec vidi aliquē inde curari.

¶ Hijs tamē si virtus fortis fuerit et venter vehementer siccus pil. de rauedseni que recipiunt mezereon dande sunt. Que. ℞. rauedseni succi eupatorij semis endiuie omniū añ. ʒ. iij. agarici. ʒ. v. mezereon. ʒ. x. fiant ex his pillu. quarū dos. sit. ʒ. ij. et ß. ex quibus quaqꝫ hebdomada dosis vna sumatur.

¶ Ponit curā qñ est fortis virtus ꝑ medicinā laxatiuā. dicit: hijs tñ si virt⁹ fortis fuerit/ ꝛ vēter vehemēter siccus pillule de reubarbaro dāde sunt q̄ sunt tales. ℞. reubarbari de sene succi eupatorij. se. endiuie oīm añ. ʒ. iij. agarici. ʒ. v. mezereon. ʒ. x. fiant pillule. quoꝝ dosis sit. ʒ. ij. ꝛ ß. cā est. q: ista medicina laxatiua euacuat aquositatē ab epate. ꝛ cum hoc ꝯfortat epar vt rubarbarū ꝛ mezereon. ꝛ est vltimū remediuꝫ in ydropisi ꝫm iohēm hebemesue. ꝫ anteqꝫ det̃ medicina laxatiua cōpetit iste syrupus. et cōpetit qñ est de caliditate. ꝛ ē recepta girardi suꝑ viatico. ꝛ aduerte ꝙ in isto casu aduertere opꝫ aduertēdo. s. ad cāꝫ efficientem ꝛ materialē. ꝛ nō competit syrupus fiſr frigidus. ℞. endiuie. ℳ. iij. scolopendrie capilli ve. re. añ. ℳ. j. se. fen. petro. cuscute añ. ʒ. ß. spicenardi spice celtice añ. ʒ. ij. panis zuccari lb. j. fiat syrupus clarificat⁹ ad q̄rtꝫ. iij. Laxatiua q̄ cōueniunt in ydropisi pñt esse mlťa appropriata. ꝛ pñt esse talia/ ꝛ aduerte bene. ℞. ceri caprini. ʒ. iiij. radicꝫ yreos recentis cōquassati mūdati a corticib⁹. ʒ. ß. bulliāt siľ lento igne quousqꝫ redeant ad q̄rtꝫ. j. coletur. ꝛ colatura administret̃ cū modico panis zuccari. vel sicꝛ est medicina Gordonij. ℞. radicꝫ succi yreos facta residētia. ʒ. j. bibat̃ crud⁹ vel per se vel cum modico panis zuccari vel cū ouo sorbili vel cuꝫ modico seri caprini. vel sic. ℞. foliorum laureole sicce subtiliter pulerizate. ʒ. ß. infundat̃ per. ij. dies naturales in succo citonioꝝ et aceto añ. qď sufficit. ꝛ postea incorporetur cū syrupo roß. ꝛ fiat massa de qua pōt dari pondus quinqꝫ granoꝝ ordei mezereon. i. laureola.

¶ Quod si virtus fuerit debilis trocisci de merezeon dandi sunt. Qď ℞. semis endiuie. ʒ. x. mezereon. ʒ. j. et duas tertias agarici. succi eupatorij similiter tantūdem: rosaruꝫ seminis citrulloꝝ amboꝝ añ. ʒ. ij. et ß. ex his oībus fiant trocisci. x. de quibus vnus in die cum syrupo acetoso de zuccaro dandus est.

¶ Ponit curam alchite qñ virtus est debilis. ꝛ post qñ venter est constipatus. dicit: ꝙ si virtus est debilis trocisci de mezereon sunt dandi qui sunt. ℞. se. endiuie. ʒ. x. mezereon. ʒ. j. ꝛ duas tertias agarici succi eupatorij. similiter tantūdem roß. se. citrulloꝝ amboꝝ añ. ʒ. ij. ꝛ ß. in hijs omnibus fiant trocisci. x. de quibus vnus in die cum syrupo acetoso cū zuccaro dandus est. causa est: q: euacuant materiam frigidā ꝛ aquosam faciēdam ydropisim. ꝛ ideo valꝫ inquātū laxatiua. ꝛ per istas intelligit alias medicinas similes. ꝛ q̄uis sint multe medicine posite ab actorib⁹ experte eis tñ forte sunt inexperte. prima est ꝙ administrentur duo coclearia syrupi roß. et endiuie cuꝫ q̄rtꝫ. j. aque decoctionis foliorū laureole. ꝛ est medicina valde appropriata. ꝛ ponit̃ ab Auicꝫ. fen. ix. trac. iij. cañ. tertio. c. de cura alchitis. ꝛ hoc auctoritate. Ga. ꝛ iste syrup⁹ summe ē vtilis. Alter est syrupus qui ponitur ab Auicꝫ. ℞. radicꝫ yreos recētis mundate a corticibus lb. ß. mellis electi q̄rtꝫ. iij. fiat syrupus clarificatus vsqꝫ ad lb. j. et administretur cū aqua calida. et credo ꝙ ista sufficiūt in laxando pro ydropisi/ hec enī iueni iu spacio. Aliq̄ faciūt mirabilia in ydropisi cum prassio administrando eius succum depuratum cum

vino albo vel zucca. vel melle ieiuno stomacho et intestina mūdificat a fecibus & stercore: et stercus bouinum in puluere redactum totum et ex isto fiat lixiuium & pedes inde lauentur & supra ventrem ponitur filtrū madefactum in tali lixiuio: hec de inuent] extra lectionē. Nota quod sicut ydropisis curatur per medicinas laxatiuas ita curatur aliquādo et melius per medicinas vrinales et inter omnes sunt quattuor speciales magis. Prima est. ℞. feri caprini. ℥. iiij. spice nardi puluerizati. ℥. iij. bulliant simul lē to igne vsque quo redeat vsque ad. ℥. iij. coletur & colatura ministretur ieiuno stomacho. imo spica nardi prouocat inter omnia mundi sm actores vrinas. Secunda est. ℞. succi calamenti facta residentia ℥. j. et potetur ieiuno stomacho. Tertio est vrina capre in qua bulliant spice nardi. ℥. iij. valet similiter vrina hominis potata etiam vel ista duo vel vnum vt dicit de sero caprino. Quarto est vinum albū decoctionis florum vel foliorum anthos & est experimentum vetularū. accipiunt enim eius folia & pistant ea & inde faciūt pastem vt tortam & ponitur in furno et attrahitur per extra & frangitur minutissime & ponitur in vino ad remolliendum per diem & noctem et postea potatur ista confectio anabula id est species lacticiniorum] siue titimali.

¶ Si autem venter fuerit solutus: dentur trocisci de berberis cum sirupo acetoso. Eger quoque nutriat ex zibergi. & bibat sirupū acetosum de citonijs: & si vētris solutio vehemēs fuerit citoniorum rob solū dandum est.

¶ Ponit curam alchites quando est fluxus ventris. dicit: si autem venter fuerit solutus dentur trocisci de reubarbaro cū syrupo acetoso. eger quoque nutriatur ex zibergi & bibat syrupum acetosum de citonijs et si ventris solutio vehemēs fuerit citoniorum rob solum dandū erit: causa est: quia isti trocisci infrigidant epar et similiter idem facit syrupus endiuie similiter rob: quia cum isto habet virtutem laxandi ratione zuccari. & ideo frequenter vidi quod cum succo plantaginis magis valuit quam cū alio quando erat maior caliditas zibergi id est cibus de citonijs.

¶ Si autem cum hac passione non fuerit vrina rub. nec calor. pillule iste dande sunt. Que. ℞. mezereon serapini amborum anā. ℥. v. salis indi fimi columbini amborum anā. tertā. ℥. vni9 pillule enim iste aquam vehementer descendere faciunt.

¶ Ponit curam alchitis sine fe. primo per pillulas. dicit: si autem cum hac passione non fuerit vrina rubea nec calor pillule iste dande sunt. ℞. mezereon serapini amborum anā. ℥. v. salis indi/fimi columbini amborum anā. tertam partem. ℥. vni9 pillule enim iste aquam vehementer descendere faciunt. causa est: quia] cum hoc quod habet virtutem laxatiuam multum calefaciunt & desiccant. ideo euacuant & consumunt materiam: & per ista intelligit omnia alia que possunt competere quando est de materia frigida.

¶ Trocisci preterea de laccha cum apozimate de radicibus dādi sunt.

¶ Ponit curam per trociscos & apozimata. dicit: trocisci preterea de laccha cum apozimate de radicibus dandi sunt. causa est: quia isti calefaciunt & aperiūt oppilationes epatis & prouocant vrinas et per istos trociscos intelligit omnia electuaria que in hoc casu [valenc in dyalaccha maior & minor & diacostum & similia.

¶ Emplastrum asciti conueniens ℞. farine ordei ciperi stercoris ouini veteris baurach boli ar. ouium partes equales. ex his omnibus tritis fiat epithima super ventrem: huius nāque proprietas est aque magnam partem exiccare.

¶ Ponit curam per emplastrũ. dicit: emplastrũ asclit. ℞. farine ordei ciperi stercoꝝ oĩum ꝑtes equales ꝛ ex istis oĩbus fiat emplastrũ supra ventrem. huiusmodi nãq ꝓprietas aque magnã ꝑtem hẽt exiccare. causa est: q2 est multũ calidũ ꝛ desiccatiuũ. verũ est ꝙ ibi ponitur farina ad reprimẽdũ caliditatem aliorum ꝛ est bonum ꝛ per illud intelligit sibi silia que applicant̃ ꝓbi gr̃a ꝛ ꝙuis sint multa tamen sunt aliqua magis specialia. primũ est inunctio cum oleo fistucoꝝ vl' oleo de amigda. amaris. sil'r est speciale emplastrum cuꝫ stercorẽ caprino aut bouino cum vrina infantiũ hoc dicit auic. iij. cañ. c. de alchite. ꝙ stercus bouinum fortius est oĩ re ꝛ vꝫ in podagra. sil'r vꝫ in alchite ꝛ in frigida materia: q2 est val de ssiccatiuũ. vel sic. ℞. caricarum bene pinguiũ q̃rt ʒ. ij. stercoris colubini. ʒ. iij. spicenardi/masticis añ. ʒ. ß. in alijs. ʒ. ß. pulueriზanda pulueriზẽtur ꝯquassanda cõquassent̃. misce oĩa cuꝫ vrina capre ad modum emplastri ꝛ ista emplastra si alchites sit de caliditate debet poni supra vẽtrẽ ꝛ nõ supra epar. sil'r ꝯueniunt epithimata dicta supra frigida: q2 ꝓuenit a caliditate sed si prouenit a causa frigida potest poni supra epar ꝛ ventrem.

¶ Quod in palpebris ꝛ extremitatibus fuerit apostema molle ꝛ testiculi apostemant̃: facies quoq ac totũ corp⁹ mollicie q̃dã teneat̃ erit tũc hydropisis species que hyposarcha vocatur.

¶ Determinat de alia specie ydropisis. s. yposarca ponendo ei⁹ signa. dicit: ꝙ si in palpebrarũ extremitatibus fuerit apostema molle ꝛ testiculi apostementur facies ꝛ totũ corpus molliciẽ quandã habuerit ẽt yposarcha. causa est: q2 ibi oĩa ista sunt signa ydropisis causata ex humore flegmatico delegato ad oĩa mẽbra que non pñt conuerti in corp⁹ nostrũ: q2 nõ est nutrimẽtũ ꝯueniẽs. iõ remanet in porositatibus membrorum quare inducit tumorem in membris.

¶ Egro itaq hac spẽ laborãti trocisci de laccha cũ apozimate de radicibus sunt tribuẽdi: ꝛ vẽter q̃libet hebdomada ex pillulis de reubarbaro est soluendus: ꝛ patiens in arena calida est sepeliendus.

¶ Ponit curam per trociscos ꝛ apozimata ꝛ medicias laxatiuas. dicit: eger itaq hac specie laborãti trocisci de laccha cũ apozimate de radicibus sunt tribuẽdi ꝛ vẽter qualibet ebdomada ex pillulis de reubarbaro est soluendus et patiens in vna tina calida sepe liniendus est. causa ẽ de trociscis ꝛ apozimatibus: quia ista sunt signa ꝙ prouenit a frigiditate epatis ꝛ a materia frigida et flegmatica: et quia isti trocisci subtiliant materiam ꝛ aperiunt opilationem epatis ꝛ confortant epar et prouocant vrinã. ideo sunt apti in hoc casu: et per ista itelligit alia que eandem proprietatẽ habent sicut syrupus digestiuus materie flegmatice ꝛ medicina laxatiua supra posita. ideo nõ valet hic reiterare. Sed quare valẽt pillule: quia euacuant materiam flegmaticam et aquosam ex hoc intelligit ꝙ iste pillule valent in tribus speciebus ydropisis: quare similiter valet in tympaniste: quia ibi fit plus ventositas ꝙ̃ aquositas et non euacuant ventositatem nisi ex cõsequenti. similiter valet in alijs speciebus. patiens debet sepeliri in arena. causa est: q2 habet aquositates existentes in membris exterioribus cõsumere. ꝛ ideo valet prouocatio sudorum in hoc casu: ꝛ loco istius valet inunctio facta cũ aqua cucumeris asinini et multum desiccat extremitates et loco istius potest fieri fouea et ponantur ibi ligna cũ igne ꝛ igne extracto ponatur ibidem patiẽs.

¶ Ei quoq ẽ ꝑcipiẽdũ vt exercitio vtat̃ ꝛ famẽ ꝛ sitim sepe patiatur.

¶ Ponit curã per dietaꝫ. dicit: ei quoq precipiendum est primo vt exercitio vtatur ꝛ famen ꝛ sitim sepe patiatur. causa est: quia exercitium calefacit et desiccat materiam flegmaticã consumendo que est causa ydropisis.

¶ Si vero venter inflatus fuerit ac tē sus et cū pcutitur sonū reddit vt tympanum: hydropisis species adesse significabitur qui tympanistes dicit.

¶ Hic determinat de alia specie ydropisis. s. tympaniste pponēdo ei⁹ signa. dicit: si vo venter inflat⁹ et extēsus fuerit et cū pcutit sonū reddit vt tympanū. ydropisis adesse significat q tympanistes vocat. cā est: qr tympanistes est ꝺ materia vētosa saltim in plus. et ideo reddit venter siccus et durus: qr vētositas est sicca et duricies causat ex siccitate vt patet secundo de generatione.

¶ Quam qui patitur a comestione olerum abstinere debet/atq eorum oium que vētositatē sunt gñantia.

¶ Ponit curā ostendo a qbus ē cauēdū dicit: q qui patitur a comestione olerū abstinere dꝫ atq oium eorꝫ que vētositatem sunt generantia. cā est: qr ista sunt frigida et aquosa a quibus materia vētosa granat et ide mltiplicat mafia faciēs tympanistē. et per olera intelligit pisces et legumina.

¶ Venter quoq omni die ex panico est vaporandus.

¶ Ponit curā p epithimata. dicit: venter quoq oi die ex panico ē vaporādus. cā ē: qr illud granū ē resolutiuū vētositatē et itelligit purgato corpe sicut quotidie tibi clamo et fiat sacculus et per istū sacculū intelligit alia resolutiua vētositatē et sacculus de sale et milio torrefactis panicū. i. granum ad modum milij.

¶ Et vētose sup vētrē ponēde: et medicamina tumorē dissoluētia danda sunt vt diaciminū et electuarium de lacca lauri qꝺ i. c. ꝺ iliaca noiauim⁹.

¶ Ponit curam per vētosas supple sine scarificatione. dicit: q ventose supra ventrē ponēde sūt et medicamina tumorem dissoluētia vt dyaciminū et electuariūꝫ de bacca lauri q in caplo de yliaca noiauimus. cā est: qr iste vētose hñt attrahere vētositates ad extra et resoluere. ideo multū vꝫ in hoc casu. Quare valent ista electuaria. cā est: qr hñt ꝯsumere vētositatē que est materia ipsius ydropisis et sicut valēt ista electuaria ita valēt alia sicut pot⁹ resoluētes vētositatē vt aqua fenicli potata et qñ tympanistes causat a caliditate cōpetit aq endi. vt. ℞. aque endiuie lb. ß. ꝺ mane vnum gobellūꝫ et vnum in introitu lecti.

¶ Eger preterea exercitio vti assuescat ac famem pati.

¶ Ponit curā p dietā. dicit: eger pmo exercitio vti assuescat ac famē pati. cā est: qr sicut q dixim⁹ indigemus calefactiuis et desiccatiuis: et qr ista ꝯsumūt vētositatem facientē istū morbū et c. vt recolo in isto casu qñ eram bacchalari⁹ q tenui in cura tympanisticum et erat ita bene purgatus et tñ nō veniebā ad finē intentuꝫ et eram inde multū attediatus tūc venit quidā antiquus practicus et dixit mihi. videt q magister Arnaldus de villa noua pcipiebat talibus q ascenderēt vnuꝫ montem qualibet die ante prandiū et sic ego pcepi illi et fu⁹ curatus infra sex mēses. Quare competit fames. causa est: qr calor naturalis tunc acuitur et non inueniens nutrimentum in qꝺ agat agit in ventositatem/ illam consumēdo.

¶ Et ex collirijs que ventositatem dissoluunt: quorꝫ faciemus mentionē: sibi subijciat.

¶ Ponit curam per medicinaꝫ laxatiuā et colliria que ventositateꝫ resoluunt de quibus faciemus mētionē sibi subijciat sicut sunt pillule de reubarbaro: qr non solū valēt⁹ ad materiā frigidā. veꝝ est q alie sunt magis appropriate q dicte sūt in capitulo de apostemate epatis.

¶ Venter quoq cum mādili donec incipiat rubere fricet.

¶ Ponit curam per fricationes. dicit: venter quoq cum mandili donec incipiat rubere fricet. cā est: quia iste fricatiōes aperiūt poros et calefaciūt et p ꝯsequens euacuant et consumunt materiam et valent multū fricationes cū allijs. imo est summū remedium in tympaniste.

¶ Et ex oleo rutaceo clysterizetur. ¶ Ponit curaȝ per clystere. dicit: ex oleo rute clysterizet. Nota clystere in tipaniste potest esse tale. ℞. rad. yreos. ℥. j. ysopi apij absinthij mercurialis brāche vrcine añ. M. j. anisi maratri ameos granoꝝ lauri añ. ℥. ß. surfurꝝ. p. j. mellis electi olei rute añ. quart℥. ß. salis gēme. ʒ. j. yerepigre Gal. ℥. j. fiat clystere ad q̄rt℥. v. Nota ꝑ Gal. yerapigra est mirabilis quia euacuat solum malos humores et non bonos. Item nota ꝙ in ydropisi nisi ista remedia deficiunt: valēt duo alia. Quoꝝ vnum est continua comestio epatis lupi. Scd̄m est cauterium sub vmbilico ad duos digitos vl' tres ꝑ ꝙ ꝑsona est magna: ita ꝙ ꝑforet mirach et cifac: sed tñ foramen qd̄ fit in mirach debet esse latius ꝙ foramen in pellicula inferiori ⁊ non euacuatur subito illa aqua. ⁊ ita non est ꝑm voluntatem medici. et aliquādo fit magis versus ꝑteȝ sinistrā ⁊ quādo tumor est versus ꝑteȝ dextram vel econtra.

¶ De dolore splenis. cap. 73

Irca rubricaȝ nota ꝙ splen potest sumi dupliciter. Uno modo quātū ad sui esse. ⁊ sic in splene non est dolor nisi aggrauatiu' rōne mltitudinis materie: quia est membrū insensibile: ꝑm Auicē. ꝑmo cañ. doc. quinta de membris. c. singulari. Scd̄o modo ratione pāniculi ipsuȝ circūdantis. ⁊ sic bene ⁊ vtplurimū causatur a mala complexione cum materia aquosa vel melācolica vel ventosa extendente splenem ⁊ inducēte solutionem cōtinuū cū apostēate. ⁊ dico vtplurimū: quia aliquando pōt esse de co. vel sanguine sed hoc est raro. et ideo rab' nō fecit mentionem.

I cuȝ dolore splenis fuerit calor: et vrine rubedo ⁊ calor: eger ex hijs trociscis sumat. Trocisci de agnocasto. ℞. seis agnicasti semis tamarisci amboruȝ añ. ʒ. x. semis endiuie. seis portulace amboꝝ añ. ʒ. v. ex hijs fiant trocisci de quibus detur quotidie vn' cū syrupo acetoso de zuccaro cui' pondus sit. ℥. iij.

¶ Hoc est capl'z in quo determīat de dolore splenis ponendo primo curaȝ doloris splenis cum fe. dicit: si cū dolore splenis fuerit calor ⁊ vrine rubedo ⁊ febricitet eger ex hijs trocisc℥ sumat trociscos de agnocasto. ℞. seis agnicasti se. tamarasci amboꝝ añ. ʒ. v. se. endiuie se. portulace amboꝝ añ. ʒ. v. ex hijs fiant trocisci de quibus quotidie detur vnus cum syrupo acetoso de zuccaro cuius pondus sit. ʒ. iij. Nota ꝙ ex quo ē ibi fe. et alia signum est ꝙ ꝑuenit a mala materia putrefacta rōne cuius putrefactiōis aduenit fe. et q2 illi trocisci sunt subtiliātes materiā illā ⁊ aperiūt opilationes splenis ⁊ ꝯfortant splenē: igitur ⁊c. q̄re valꝫ cum syrupo acetoso: q2 est frigid': iō alterabit fe. ⁊ ꝑ istū syrupū itelligit alios syrupos qui ꝯueniūt in passiōe splenis in fe. sicut est iste. ℞. rad. capparis mediane cortic℥ tamarisci serapini al's fraxini ⁊ geneste añ. ℥. j. endiuie scariole portulace scolopēdrie capilli veñ. recentis añ. M. j. quattuor se. frigidoꝝ mūd. se. portulace se. apij se. brusci se. spagi añ. ℥. j. liquiritie rase vuaꝝ passarū ⁊c. añ. ℥. j. mellis electi quart℥. j. panis zuccari q̄rtar℥. iij. tēperētur cortices in aceto ꝑ noctem vnam ⁊ fiat syrupus clarificatus ad quart℥. v. Medicina laxatiua debet esse talis. ℞. florum tamarisci floꝝ boraginis ⁊ buglosse añ. ℥. ß. vuaꝝ ⁊c. ℥. j. anisi. ʒ. iij. polipodij quercini thimi epithimi añ. ℥. ß. cortices mirabolanoꝝ indoꝝ bene gūmosoꝝ infusoꝝ ꝑ nocteȝ in decoctione ꝑdictoꝝ. ℥. j. fricētur de mane fortiter. ⁊ colatura mistretur in aurora. vl' loco mirabolanoꝝ mistret' vel dissoluat' colatura dyasene yerarufini añ. ʒ. ij. ⁊ valēt tm̄ trocisci in succo scolopēdrie.

¶ Eger ꝟo si repletus fuerit ex saluatella que est in sinistra manu flo-

bothometur.

¶ Ponit curam per flobothomiã. dicit: eger vero si repletus fuerit ex salvatella que est in sinistra manu flobothometur. causa est: quia corpus est repletum sanguine: ideo peccat sanguis melãcolicus qui per flobothomiã euacuabitur: quia illa vena euacuat a splene.

¶ Splen quoque ex frusto filtri aceto calido infuso embrocetur.

¶ Ponit curã per epithimata. dicit: splẽ quoque ex filtro. i. frusto filtri aceto calido infuso embrocetur. causa est: quia quã corpora sunt multũ opilata generatur melancolia. et quia illud iuuat ad melancoliam remouendã. ideo valet: quia habet incidere et subtiliare ipsam melancoliã. et propter hoc dicimus in syrupis quod cortices et radices remolliantur per diem et noctem sed in aceto saltim per noctẽ.

¶ Et obseruetur a rebus dulcibus et cibis grossis.

¶ Ostendit a quibus est cauendum. dicit: quod obseruetur a rebus duris et cibis grossis: quia illa multiplicãt melãcoliã et augmentãt opilationes: ideo ab alijs est abstinendum.

¶ Quod si cum predicta egritudine nõ fuerit calor egro trocisci de capparis dandi sunt. Qd. ℞. corticis radicis capparis se. agnicasti ambor. añ. ℨ. x. scolopẽdrie. ℨ. vij. aristol. lon. folior. rute. se. nasturcij acori nigelle oium añ. ℨ. iij. armoniaci. ℨ. iij. armoniacum in aceto dissoluatur ex quo cetera conficiantur et informẽtur ex eis trocisci ponderãtes. ℨ. ij. ex quibus vnus cũ syrupo acetoso de melle et apozimate de radicibus in potu sumantur.

¶ Ponit curã quãdo est sine fe. per trociscos. dicit: si cum predicta egritudine non fuerit calor egro de cappar. trocisci sũt dãdi qui sunt isti. ℞. corticis rad. cappar. se. agnicasti ambor. añ. ℨ. x. scolopẽdrie ℨ j. aristologie lõge foliorum rute se. nasturcij acori nigelle oium añ. ℨ. iij. armoniacum in aceto dissoluatur in quo cetera conficiãtur et formẽtur ex eis trocisci ponderantes. ℨ. ij. ex quibus vnus cũ syrupo acetoso de melle et apozimate de radicibus in potu sumatur. causa quare valẽt isti trocisci: quia sunt calidi subtilia tiui materie et aperiũt opilationes et cõfortant splenẽ. et per istos trociscos itel ligit alia. s. syrupos digestiuos electuaria et alia valẽtia ad splenẽ vt dyapapauer et syrupus digestiuus materie melãcolice potest eẽ iste qũ est sine fe. ℞. rad. yreos rad. achori corticũ rad. feniculi petrosilini añ. quart. ß. interiorum squille ℨ. j. cortic. mediane/capparis cortic. thamarisci fraxini et geneste añ. ℨ. j. scolopẽdrie capilli vene. recent. sane mũde gariofilate camedreos camepiteos dyanthos añ. Man. j. anisi maratri cuscute azari seminis portulace añ. ℨ. j. liquir. rase vuarum passarum añ. ℨ. j. flor. thamarisci florum borag. et buglosse añ. ℨ. ß. mellis electi lb. ß. panis zuccari quart. iij. fiat syrupus clarificatus ad lib. j. et ß. medicina laxatiua debet esse talis. ℞. florum tamarisci/florum boragis florũ buglosse añ. ℨ. ß. anisi cuscute añ. ℨ. ij. thimi epithimi agarici electi añ. ℨ. ß. vuarũ passarum. ℨ. j. fiat decoctio in qua dissol uãtur yerarufini. ℨ. ij. lapidis lasuli nonies abluti. ℨ. j. et. ß. fiat colatura vsque ad quartar. v. detur in aurora in alijs vsque ad quartar. j. Uel sic. ℞. yerarufini. ℨ. ij. lapidis lasuli abluti/vel loco eius lapidis armenici puluerisati. ℨ. j. misceãtur malaxando cum syrupo scolopendrie et fiant pillule ad quãtitatẽ cicerũ. idẽ potest fieri de yerarufini et de lapide lasuli et de lapide armenici.

¶ Si autem splen tẽsus fuerit et cũ premitur auditur sub eo rugitus: ex predictis trocis. cũ apozimate de radicibus est dãdũ: et vinũ vetus tribuẽdum et potus aque minoretur quãto plus possibile fuerit.

¶ Ponit curam doloris splenis prouenientis a ventositate et trociscos. dicit: si autem splen desus fuerit et comprimitur ab eo et auditur rugitus ex predictis trociscis cum predicto apozimate de radicibus est dandum et vinum vetus ad bibendum. et potus aque minoretur quantum possibile est: quia sunt euacuatiui ventositatum als viscositatum: ideo valet multum in hoc casu vinum vetus: quia calefacit. Quare non competit frigida aqua: quia debilitat calorem naturalem qui debilitatus est causa generatiua ventositatis. ideo quando limphatur vinum melius est cum aqua ferrata. ponitur enim ferrum de calibe igni to: quia illa aqua mirabiliter confortat stomachum et splenem: similiter valet aqua tamarisci.

¶ Emplastrum ad duriciem et ventositatem que est sub splene. ℞. foliorum rute. ℥. i. baurach mentastri sicci amborum ana ℥. iii. armoniaci ℥. vii. armoniacum in vino veteri dissoluatur ex quo cetera conficiatur. et fiat ex eis emplastrum quod loco supponatur.

¶ Ponit emplastrum conueniens duriciei splenis. dicit: emplastrum ad duriciem et ventositatem splenis facies sic. ℞. foliorum rute. ℥. x. baurach mentastri sicci ana ℥. iii. armoniaci ℥. vii. armoniacum in vino veteri dissoluatur ex quo cetera conficiantur et fiat ex eis emplastrum quod loco supponatur. causa est: quia cum hoc quod est calidum est mollificatiuum. et per illud intelligit sibi similia emplastra et vnguenta. Primum ergo potest esse emplastrum de sale armoniaco infuso in aceto et quod extendatur supra alutam et ponatur supra splenem et ratione aceti sua virtus penetrat ad interiora. vel sic. ℞. emplastri ceronei quartam. ʒ. s. malaxetur cum succo squille et extendatur supra alutam. vel sic. ℞. armoniaci bdellii picis naualis ana quartam. ʒ. s. corticis capparis se. sinapis sulphuris scordeon. i. allii agrestis stercoris vaccini et ouini exiccatorum ana ℥. i. ʒ. s. musillaginis se. psillii puluerisanda puluerisentur subtiliter gumma in aceto fortissimo dissoluatur: misce omnia malaxando cum oleo laurino et fiat emplastrum. Uel sic bulliat ruta in aceto forti et pannus de fustana in eo infusus et bene compressus ponatur calidum supra splenem. vel compe tit tale vnguentum in quo numquam defeci in molliendo duriciem splenis. ℞. malue bismale rad. lilii squille pe seis lini semis fenugreci caricarum pinguium vuarum passarum bene pinguium ana ℥. s. conquassentur fortiter et infundantur in aceto forti per noctem et post bulliant in aqua: et iterum conquassentur. Deinde. ℞. vnguenti dyaltee ℥. iii. axungie anatis medulle vituli butiri sine sale ana ℥. i. olei amigdalarum dul. ℥. iii. cere modicum et valet multum. Item lauetur splen cum vrina propria et da sibi bibere ℥. s. et mirabilia videbis. Nota emplastrum quod multum valet in inflatione splenis de quo se iuuat. ℞. oppoponacis lib. s. vel quartam. i. ʒ. s. dissoluantur in aceto et succo apii ana. quod sufficit. et extendatur et fiat emplastrum ad quantitatem splenis.

¶ De yliaca et colica passione. capitulum. 74.

Circa rubricam nota quod sex sunt intestina. scilicet tria subtilia: et tria grossa. Primum intestinum duodenum dicitur: quia est ad quantitatem duodecim digitorum secundum latitudinem. et continuatur immediate fundo stomachi cuius orificium portanarius dicitur. Secundum intestinum vocatur ieiunum: quia communiter suggitur ab eo humiditas per venas meseraycas ab epate. et non est intestinum in quo tot resolutiones fiunt sicut in illo: vt patet in anothomia. Tertium intestinum vocatur subtile als gracile inuolutum: quia in eo sunt multe resolutiones vt feces stent ibidem. et sic fit ibi aliquod benignum non potest attrahere per illas venas ab epate. Alia sunt tria intestina grossa et sunt immediate sub istis subtilibus. Primum immediate sub istis est vnum intestinum quod vocatur orobus et alio nomine saccus. et non habet nisi

vnū foramē. ꝛ pp hoc vocat̃ orob⁹. Scōꝫ intestinū grossuꝫ vocatur colon: quia in eo fit p̄ncipaliter colica passio in quo recludūtur ꝛ retinent̃ multe vētositates. Ultimū intestinū grossum vocatur longaon seu rectuꝫ qd̄ ꝯtinnat̃ orificio ani. ꝛ in primis tribus ītestinis supiorib⁹. s. in gracilibus fit passio q̄ dr̃ iliaca. ꝛ ī tribus inferiorib⁹ grossis fit passio q̄ dicit̃ colica. ꝛ p̄ncipaliter in isto intestino qd̄ dicit̃ colon. Scōo nota ꝙ colica passio ꝛ iliaca conueniūt ꝛ dr̃nt. ꝯueniūt in causis: q̄ꝛ easdē hn̄t causas. ꝛ ꝓpt̃ hoc rab̃ d terminat de hijs simul in vno cap̃. ꝛ cause istaꝝ passionuꝫ p̄ncipaliter sunt. v. et transibo causas p̄mitiuas. Una cā pōt esse colerica materia cū apostēate vel sine. cui⁹ signū est dolor ītestinoꝝ intēcissimus pungitiuus siccus. ꝛ si ē cū apostemate ꝛ cū fe. ꝛ iuuatur a frigidis ꝛ ledit̃ a calidis. ꝛ sic de alijs signis colere q̄ dicta sunt vt sit iuuenis colericus ꝛ estas. ꝛ vtatur regimīe multiplicāte co. Scōa causa est materia flegmatica existēs in intestinis/ spālīter flegma vitreū qd̄ est magis frigidū in quo dolore videt̃ homini ꝙ pforetur carabello rōne frigiditatꝫ materie. cui⁹ signū est rugitus ventris ꝛ corrosio ꝛ mutatio doloris de loco ad locum. ac priuatio sitis ꝛ iuuat̃ a calido ꝛ leditur a frigido. ꝛ sic de alijs signis frigidis flegmaticis. Tertia cā est ventositas intestinoꝝ q̄ inclusa in ītestinis extendit pāniculos intestinoꝝ: cui⁹ signuꝫ est rugitus vētris ꝛ corrosio et mutatio doloꝝ de loco ad locuꝫ. Quarta cā est retentio fecū cui⁹ signū est ꝙ diu est ꝙ nō assellauit. Quinta cā sunt vermes mordicantes ꝛ pūgentes: quoꝝ signa dicent̃ īfra. Tn̄ in duob⁹ differūt. p̄mo ī situ doloris: q̄ꝛ in colica est dolor in intestinis grossis subvmbilico. sed in iliaca passione est dolor ī ītestinis supiorib⁹. s. supra vmbilicum. Scōo differūt in modo curandi: q̄ꝛ in passione iliaca non ꝓficiūt clisteria ꝛ suppositoria ex eo ꝙ non pn̄t attingere partes supiores quātuꝫ est de per se. sed in colica magis conueniūt illa que per inferius ministrātur. s. clisteria vel suppositoria.

SI cum dolorē ventris fuerit ipsius constrictio ꝛ nausea: sed nec calor nec fe. affuerit ea egro dāda sunt que ventrē sine vomēdi desiderio soluāt: vt est electuariū de gallia. qd̄. ℞. masticis gar. ʒʒ. melanopipis macropiperis cinamomi nucis mus. gallie musca. oīuꝫ añ. ʒ. x. scamonee. ʒ. x. postea exprimātur citonia acetosa ꝛ recētia ꝛ succus eoꝝ cū eiusdē quātitatꝫ melle misceatur ꝛ coquat̃ vsq̄ꝫ ad spissitudinem paulatim ꝛ conficiat̃ ex eo medicamē qd̄ tamē eiusdē quātitatis sit cui⁹ species sunt. cui⁹ dosis sit a. ʒ. ij. vsq̄ꝫ ad. ij. ꝛ. ß.

¶ Hoc est capl'm in quo ponit curā colice ꝛ iliace. ꝛ hoc qn̄ proueniūt a materia flegmatica. ꝛ primo per medicinas laxatinas. s. qn̄ est constipatio vētris ꝛ nausea. dicit: ꝙ si cum dolore ventris fuerit ipsius ꝯstipatio ꝛ nausea. sed nec est fe. etiā nec calor affuerit. ea dāda sunt egro que ventrem vomendi desiderio soluūt vt est electuariū de gallia. ℞. masticꝫ gariofiloꝝ. ʒʒ. melanopiperis macropipis cinamomi nucis musca. gallie oīum añ ʒ. x. scamonee. ʒ. iij. postea comprimūtur citonia acetosa ꝛ recentia: ꝛ succus eorū cum eadem quātitate mellis misceātur ꝛ coquantur vsq̄ꝫ ad spissitudinem paulatim. ꝛ conficiātur cuꝫ eis medicine q̄ eiusdē sunt quātitatis: cuius spēs sūt. et dosis eius sit a. ʒ. ij. vsq̄ꝫ ad. ʒ. ij. et. ß. Nota quare competit medicia laxatiua quādo est nausea et cōstipatio ventris. causa est: quia ex eo ꝙ est nausea signuꝫ est ꝙ est materia multa in ptibus supioribus: quia est passio stomachi. ꝛ idō debet euacuari per medicinā que euacuat illam materiā ꝛ calefacit membrū. et loco istius reuertenduꝫ est ad curaꝫ doloris stomachi ꝓuenientis a materia flegmatica. ꝛ loco istius medicine pōt competere brodium galli antiqui in quo sit coctum polipodiū cartamus se. aueti et

anisi ponātur in olla ad bulliendū vsq₃ ad carnium sepationez. postea potetur ⁊ valet multuz ꝯm sapientes: confectio hec melanopiper.i.albuz piper.

¶ Qd̄ si nausee vehementia nō fuerit nec eger medicias vomuerit: pillule yliace sunt dande. Que.℞.colloquintide serapini amborū añ.ʒ.x. scamonee.ʒ.iij. ⁊ tertiā. informētur pillule de quibus vnius aurei pondus est danduz: velociter em̄ passionem dissoluūt yliacam.

¶ Ponit curam quando non est nausea per medicinam laxatiuā.dicit: ꝙ si nausee vehementia non fuerit nec eger medicinam vomuerit pillule yliace dande sunt.℞. colloquintide serapini amboꝝ añ.ʒ.x.scamonee.ʒ.iij. informētur pillule: de quibus vniꝰ aurei poudns est danduz: velociter em̄ yliacā passionē dissoluit.causa partis est: quia ista euacuant pricipaliter flegma. scamonea ponitur ibi ad euacuādū materias. ⁊ bene dicit: ꝙ non sit ibi nausea: q: ibi ponūtur q̄dā que inducunt nauseā vt colloq̄ntida. et per ista intelligit similia que conueniūt in dolore stomachi ꝓueniente a materia flegmatica vt frequēter dedi yerepigre Gal̄.tertiā ꝑtem.ʒ.vnius.

¶ Si autem passio yliaca difficilis fuerit nec medicamia ventris solutiua eis cōtulerint hoc suppone colliriuz. Qd̄.℞.salis panis.ʒ.x. colloq̄ntide interioris scamonee amboꝝ añ ʒ.ij.⁊.ß.fiant ex eis collíria longa et supponantur.

¶ Ponit curam quādo medicina laratiua nō valet.dicit: si aūt passio yliaca difficilis fuerit nec medicina ventris solutiua contulerit hoc suppone collirium. ℞.salis panis.ʒ.x.colloq̄ntide interioris scamonee añ.ʒ.ij.⁊.ß.fiant ex eis colliria louga et supponūtur.causa ē: quia quando est constipatus medicina nō potest transire. ⁊ tunc valet suppositoriuz ad mordicandum ⁊ expellendum feces: quia materialia hm̄ōi habēt hoc facere ⁊ per istud suppositoriū intelligit silia: vt duo suppositoria cōia quibus cōmuniter vtimur. ⁊ scribimus apothecarijs sic.℞.duo suppositoria acuta cum modico yerepigre.Gal.ʒ.ij.et debet esse longa ⁊ melius attinguut ꝑtes suꝑiores.

¶ Et si non contulerint ex enemate leni clysterizetur.qd̄.℞. ficus citrinas.v.furfuris quātū vna manu capi potest maluauisci.M.j. hec i pā no ligato ⁊ sicle folia.x.in duabꝰ lib. aque coquātur donec ad vnaz redeant.deinde coletur ⁊ ponatur super eam baurach pōdus vnius aur.olei sisami.ʒ.j.et fiat clystere ex eo. Si autem quis fortius ⁊ acutius facere voluerit pondus aur.vnius de collirio quod prius diximus admisceat.

¶ Ponit curāz per clystere.dicit: et si nō ꝯtulerit euacuet clysteri leni qd̄ .℞.ficꝰ citrinos.v.furfurꝫ q̄tuz vna manu capi potest maluauisci.M.j. hec em̄ in pā no ligata et sicle folia.x.in duabus lib. aque decoquant donec ad vnaz redeāt. Deinde coletur ⁊ ponatur super eā baurach pōdus aurei vnius olei sisami.ʒ.j. fiat clystere ex eo.si quis autem fortius facere voluerit pondus aurei vnius de collirio qd̄ diximus admisceat. Nota q̄re melius valet clystere ꝙ suppositoriū. causa est: quia melius habet liquefacere ⁊ expellere feces ⁊ magis tēdit ad superiora ꝙ suppositoriū. ⁊ loco istius valet clystere. nam cōmuniter vtimur isto clysteri ⁊ spāliter quando est magna cōstipatio.℞. malue/bismalue/brance vrcine/mercurialis añ.M.j.caricarū pinguium.x.numero.semis fenugreci. seis lini.seis aneti añ.ʒ.j.furfurꝫ pusillū vnū mellis sisami añ.quartꝫ.ß.salis gemme ʒ.j cassiefꝫ. bene pinguis. ʒ.j.yerepigre Gal.ʒ.vj.fiat clystere ad quartꝫ.v. vel si esset magna constipatio et si sit materia ventosa.℞.paritarie abrotani cētauree

minoris calamenti origani mercurialis
an̄.M.j.anisi cimini cartami mundati
an̄.ʒ.j.polipodij q̄rcini. turbith bn̄ gū-
mosi serapini an̄.ʒ.ß. pulpe colloquinti
de.ʒ.ij.furfuris pusillū vnū mellis olei
rute an̄.quart.ß.salis gēme succi sicle
ʒ.j.fiat clystere vsq̄ ad quart.v. vel sic
si esset magna constipatio τ si sit mate-
ria ventosa. ℞.pitarie abrotani centau-
ree minoris calamēti origani mercuria-
lis an̄.M.j.anisi cimini granorum lauri
cartami mūd.semis aneti semis lini an̄
ʒ.j.furfuris pusillū vnum mellis olei ru
te an̄.quart.ß.salis cōmunis.ʒ.ij.yere-
pigre Gal.ʒ.j.fiat clystere vsq̄ ad quar
taria quinq̄.

¶ Clystere vehementer soluēs quo
tunc vtendum est cum medicamina
non conferunt nec venter soluitur.
℞.colloquintide interioris.ʒ.x.cen-
tauree.ʒ.v.buchormariē arthanite
amborū an̄.ʒ.ij.omnia in tribus lib.
aque donec ad tertias duas redeāt:
coquantur τ colentur:deinde dissol-
uantur in ea alchitrā mellis ambo-
rum an̄.ʒ.iij.castorei:serapini oppo-
ponaci collirij qd̄ prediximus oium
an̄.ʒ.ij.misceātur omnia τ dum est te
pidum fiat ex eo enema τ si squiba-
le exierit iteretur clystere donec exi
re videtur.hoc nāq̄ clystere admini
strari debet cum res fortissima est τ
pessima τ i colica mala. τ est illa in
qua sit nausea valde vehemens τ in
firmus non egerit.

¶ Ponit clystere.dicit:clystere vehemē-
ter forte soluens quo tunc vtendum est
si non conferunt nec ventrem soluunt.
℞.colloquintide interioris.ʒ.x. menta-
stri.ʒ.v. buchormarien arthanite am-
borum an̄.ʒ.ij.mētastri origani rute om
nium an̄.M.j.omnia in tribus libris
aque bulliant donec redeāt ad duas ter
tias vnius lib.coquātur τ colentur.de-
inde dissolue colloquintide mellis am-
borum an̄.ʒ.iij. castorei serapini oppo-
ponacis collirij q̄ diximus oium an̄.ʒ.ij.
misce omnia τ dum tepidum est fiat ex
eo enema:id est clystere.τ si stercus non
exierit iteretur clystere donec exire vide
tur clystere. hoc nanq̄ clystere fieri de-
bet cum res fortissima est. et pessima et
in colica mala. et est in materia in qua
fuerit nausea valde vehemens . et infe-
rius τ superius nihil egredit̄.causa par
tis est: quia ista sunt consumptiua ma-
terie flegmatice:τ expulsiua. ideo intel-
ligendum est de illis clysteribus dictis
quando dolor est fortis.

¶ Huic preterea egritudini quan-
doq̄ fetida superuenit eructatio et
plerunq̄ stercus per os egredi-
tur . quod cum accidit sepe mortem
pretendit.

¶ Ponit signa mortis in passione colica
et yliaca. dicit:huic preterea egritudini
qn̄ fetida superuenerit eructatio et ple-
rūq̄ stercus per os egreditur τ cum ac-
cidit pretēdit sepe mortē.causa est:quia
illud significat debilitatē virtutis ma
gnam non potentis expellere feces per
regiones conuenientes et morbum esse
magnum. τ vtplurimum ꝓuenit ex opi
latione in intestino existente.Item clau
dūtur meatus τ non possunt expelli per
partes inferiores:ideo est mortale.

¶ Qd̄ si cum dolore ventris nō fue
rit ipsius strictura.sed inflatio τ ru-
gitus τ tensio in ventre existūt.Cō-
fectio de baccis lauri danda est.que
℞.foliorum rute siccorum.ʒ.x. ameos ci-
mini nigelle cheisim origani carui
alexandri emigdal. amararum me-
lanopiperis macropiperis menta-
stri dauci.acori baccarum lauri ca-
storei omnium an̄.ʒ. duas serapini

ʒ.iiij. oppoponaci. ʒ. iij. conficiantur cum melle eiusdem ponderis: cuius dosis sit ut auellana vna aut nabacha multis vicibus. ʒ. j. vini calefacti: aut cum apozimate de radicibus: huic confectioni in remouenda ventositate et dissoluenda nihil equiparatur.

¶ Ponit curam yliace et colice passionis que puenit a ventositate. et primo quando non est ventris constipatio per electuarium. dicit: quod cum ventris dolore non fuerit ipsius strictura sed inflatio et rugitus nec tentio in ventre existit: electuarium vel confectio de baccis lauri danda est. ℞. foliorum ruthe siccorum. ʒ. x. ameos cimini nigelle hepsim origani carui se. alexandrini amigd. amararum melanopipis macropipis metastri dauci acori baccarum lauri tostorum oim ana. ʒ. v. cerapini. ʒ. iiij. oppoponacis. ʒ. iij. conficiatur cum melle eiusdem ponderis cuius dosis sit vt auellana nabacha multis vicibus cum. ʒ. j. vini calefacti aut cum apozimate de radicibus: huic enim componi in remouenda ventositate et dissoluenda equparatur. causa partis est: quia omnia que ponuntur ibi sunt ca. et ventositates resolutiua et carminatia. et per ista intelligit sibi similia. et inter oia valent dyaciminum vel dyanisum et dyatrionpipeon et oia electuaria que dicta sunt. et inter oia sunt mihi duo specialia quibus coiter vtor in pinguibus et pauperibus. et certe habeo ea perperta. ℞. castorei puluerizati. ʒ. ij. et incorporetur cum ydromelle facto cum aqua cimini. et fiant pillule ad quantitatem cicerum. et dentur due de nocte: vel comestio cimini torrefacti modicum. s. vnum coclear de mane et tria ante cenam. et est secretum. et plus vz ceteris in cosumedo ventositates ther sim celidonia ad quantitatem vnius castanee detur.

¶ Hoc pterea suppositorium subijciatur quod fit vetositatis dissolutiuum ℞. cimini foliorum ruthe viridis amborum ana. ʒ. j. bucchomarie arthemisie amborum ana. ʒ. iij. baurach. ʒ. j. conficiantur ex melle et supponatur cum spongia vel lana: hoc enim dissoluit ventositatem inferius et expellit.

¶ Ponit curam per suppositorium. dicit: hoc primo suppositorium subijciatur quod tamen fit ventris dissolutiuum. ℞. cimini foliorum lauri ana. ʒ. ß. buchomarie arthemisie amborum ana. ʒ. ij. baurach. ʒ. j. conficiatur ex melle. et supponatur cum lana vel spongia. hoc enim ventositates dissoluit. et inferius expellit buchomarie. i. radix piretri. arthemisia. i. succus ficle. causa partis est: quia materialia istius suppositorij non solum sunt mordicatiua et fortia ad expellendum. immo sunt ventositatis dissolutiua.

¶ Venter quoque assidue ex panno calido vaporandus est. et eger in tina mittendus.

¶ Ponit curam per epithimata et balnea. dicit: venter assidue ex panno calido vaporandus est et eger in tina mittendus. Causa quare valet sacculus: quia est resolutiuus ventositates. et valet bal. quia habet resoluere residuum. et valet magis cum decoctione herbarum appropriatarum vel aperitiuarum. vel valet bal. naturale vel extra aquam maris vel artificialis vt stupham multum calidam et siccam et per ista itelligit similia: vt sacculus ex milio et sale torrefactis vel vesica enula enea cucurbita predicta impleta decoctione herbarum vt vnius vel plurium. et ponitur super ventrem vel pannus calidus desuper positus: vel spongia infusa in predicta aqua fortiter compressa. et supra ventrem posita. vel valet iste sacculus. ℞. se. lini. lb. ß. cimini modicum torrefacti. ʒ. j. furfuris grossi. par. j. conquassentur. et fiat sacculus ad quantitatem vnius palme lat. ab vtraque parte et bulliant in aqua vel vino albo. et fortiter compressum ponitur supra ventrem et debet coqui quousque natet pinguedo supra.

¶ Si aūt hec non ſuffecerint vento
ſa cū igne ponenda eſt: τ locus do-
nec rubere iceperit fricādus. Poſt
hoc iterato fieri ꝯuenit ex oleo ruta
ceo τ ex aliis oleis calidis et ex eis
clyſterizādus eſt eger. poſtꝙ eis ad
mixta fuerint caſtorei euforbij am-
borum aā. ʒ.5.

¶ Ponit curam per ventoſam fricatio-
nem τ inunctionem. dicit: ſi autem iſta
non ſufficiunt ventoſa cum igne ponen
da eſt et locus fricādus donec rubere in
cipiat poſt hoc iterato fieri conuenit ex
oleo ruthe et aliis oleis calidis et de eis
clyſterizandus eſt eger poſtꝙ eis admi-
xta fuerit caſtorei / enforbij. amborum
aā. ʒ. ß. cauſa partis eſt: quia vētoſa ha
bet reſoluere ventoſitatem facientē do-
lorem et aquoſitatem inteſtinorum fa-
cientem dolorem τ aquoſitatem inteſti
noruz. Quare valet fricatio temperata.
cauſa eſt: quia calefacit τ ventoſitatem
reſoluit: ſed iſta fricatio cuz aliis preua
leret τ inunctio olei ruthe: quia reſoluit
τ ꝯſumit ventoſitatez. ſilr valet clyſtere:
quia euacuat principaliter materiā pec-
cantem. Item valet inunctio cum pin-
guedine anatis vel galline: quia reſoluit
et humectat et habilitat folliculos inte-
ſtinorum ad exeundum ne ſentiatur do-
lor et debet eſſe ſine ſale: quia cum ſale
magis reſolueret et exiccaret et poſſint
inijci per clyſteria.

¶ Hanc vero ſolitus pati egritudinē
dum ſanus eſt caueat ne vinū aqua
mixtum bibat: nec etiā ſumat vinuz
niſi purū τ forte: nec aquam multaz
bibat. τ abſtineat ab herbis τ lacte:
τ omnibus inflatiuis.

¶ Ponit a quibus eſt cauendum. dicit:
hāc vero ſolit⁹ pati egritudinem: caueat
cum ſanus ſit ne vinum aqua mixtū bi-
bat nec ſumat niſi vinum purum et for-
te nec aquam multaz bibat τ abſtineat
ab herbis et lacte τ omnibus inflatiuis
et generantibus ventoſitatez. cauſa eſt:
quia iſta vina deſiccant ſtomachuz τ nō
habent generare ventoſitatem. ideo va-
let vinum purum ꝙ conſumit materiaz
et ventoſitatem. τ non potet aquam: qr
debilitat ſtomachum. Nota vinum eſt
magis nociuum nature ꝙ proficuum et
plures egritudines fiūt a vino ꝙ ab aq.

¶ Filoniū faciēs iliaſim cuz maxio
coartatur dolore: τ timet ne ſinco-
pis ſupueniat: vētoſitatez carminat
τ ſomnum prouocat. ℞. piperis ame
os foliorū ruthe mentaſtri caſtorei
baccaruz lauri cimini omniū aā. ʒ. j.
opij mandragore iuſquiami omniū
aā. ʒ.5. conficiantur cū melle eiuſdē
quātitatis detur ex eo pondus aur.
uni⁹. huic quoq; electuario additur
plerunq; ſcamonee. ʒ. j. τ fit tūc me-
dicamen ventris ſolutiuum.

¶ Ponit quoddam quod contingit cum
dolor eſt fortiſſim⁹ filoniū faciens ylia-
ſim cum maximo coartatur dolore τ ti-
met ne ſincopis egro ſupueniat et ſom-
num prouocat. ℞. piperis / ameos / folio
rum ruthe / mentaſtri / caſtorei / bacchaꝝ
lauri / cimini / omnium aā. ʒ. j. opij man
dragore / ſeminis iuſquiami / baccharuz
lauri omnium aā. ʒ. ß. conficiantur cum
melle eiuſdez quātitatis: detur ex eo pō
dus aurei vnius. huic quoq; electuario
addat plerunq; ſcamonee ʒ. j. et fiat tūc
medicamen ventris ſolutiuum. Confe-
ctio veri filonij. ℞. ſeminis iuſquiami
albi papaueris nigri aā. ʒ. x. opij. ʒ. iiij.
mandragore. ʒ. v. ſpice piretri / euforbij
aā ʒ. j. mellis diſpumati in duplo. cauſa
eſt: quia iſta opiata reſoluit τ conſumit
materiam. ſimiliter valet ſtupefactio vt
remoueatur paſſio membri ſed non de-
bet fieri niſi in caſu deſperato. ſi alr tūc
eſſet error peior priori et illud faciunt ri-
baldi curſores: qui ponunt pmo ſtupe
facientia.

¶ Si aūt cum dolore fe. affuerit ca
ſia fiſtula in ſucco endiuie bullito et
diſpumato diſſoluta egro eſt dāda:

et syrupus vio. in potu est tribuendus: ꝛ nutriẽdus est ex taphea cum oleo de amigda. dulcib' ꝯdita: ꝛ ex leui clysteri clysterisandus.

¶ Ponit curã colerice passionis a materia calida ꝓuenientis. dicit: si aũt cũ dolore fe. affuerit cõperit cassiafi. cum succo endiuie aut scariole ꝛ dispumato dissoluto egro danda est. et syrupus viol. in potu est tribuẽd' ex spinargijs cum oleo de amigd. dulcis conditis. ꝛ ex leui clysteri clysterizandus est. cã est: q2 ista euacuãt materiã peccantẽ. ꝛ vz syrup' viol. q2 humectat ꝛ digerit. istud clystere vz i materia ca. colerica. ℞. ordei mũda. q̃rt3. iij. summitatũ malue bismalue herbe viol. añ. ℳ. j. prunoꝝ da. sebestẽ añ. x. nũero se. melonũ mũd. se. portula ce se. cucurbite añ. ʒ. j. furfuris puri zuccari al. fub. olei viol. añ. q̃rt3. ß. cassiafi. mũda. ʒ. j. electuarij de succo ros. ʒ. v. fiat clystere vsq3 ad q̃rt3. v. ꝛ detur in hora tertia diei.

¶ Cum aũt locus doloris in vẽtre appuerit grossus ꝛ eger habẽs apostema in ꝑncipio flobothomeť: dede cassiafist. cũ succo herbarum sepe dãda est. Et sit cib' ei' cui hic dolor ex cõsuetudie accidere solet taphea vnctuosa cũ zuccaro ꝛ oleo sisamio et abstineat a stipticis ꝛ acetosis et a cibis grossis ꝛ vẽtrez strigẽtib'.

¶ Ponit curam colice prouenientis ab epate. dicit: cũ aũt locus doloris in ventre apparuit grossus et apostema hñs: eger i ꝑncipio flobothomeť. Deinde cassiafi. cũ succo herbaꝝ sepe dãda est. ꝛ sit cib' ei' cui hic dolor ex ꝯsuetudie accidere sol3. ꝛ taphea vnctuosa cũ zuccaro et oleo cisamio. ꝛ abstineat a reb' stipticis et acetosis. ꝛ cibis grossis ꝛ ventrẽ strigentibus. Causa quare vz cassiafi. est. q2 est lenitiua. ꝛ deopilatiua intestinorum. ꝛ euacuat materiã peccantẽ. Quare nõ cõueniunt stiptica. cã est: q2 claudunt vias. Quare nõ alia: q2 ampliant intestina ideoq3 augmẽtant dolorem. ꝛ inter oia mũdi ad mũdificãdũ vz illud clystere. ℞. lactis vacce lb. j. cassiefi. mũda. ʒ. j. si bene potest potare post apostoma valet flobothomia: quia diuidit materiam. ꝛ ꝓhibet fluxu3 materie. et recordor q fuit quedã dña q̃ stabat per ix. dies sine assellatione. ꝛ in fine decimi diei egerebat saniẽ. ꝛ quida3 medic' dedit ei illud clystere. ꝛ multũ vz ad mollificãdũ. ꝛ sibi ẽt dabat quolib3 mane de lacte vaccino. Itẽ de mane lac potabat. et cũ ampliabat itestiua in breui ista domina erat curata.

¶ Qui aũt cũ hoc dolore vẽtositatẽ pati solit' est: cibeť cũ calagie ꝛ mutagenat ꝯditum cũ semibus ꝛ abstineat ab olerib' ꝛ lacte ꝛ oibus q̃ inflãt. Et bibat vinũ forte ꝛ nõ mellicratũ. aut ydromel cũ spẽbus q̃ ꝓ cõdito ponenť: vt pip: quas dicemus. Hec est ꝯfectio eius. ℞. mellis mũdi. lb. j. aq̃. lb. vj. misceanť ꝛ coquantur diu ꝛ spumenť bñ donec fiat ad spissitudinẽ iulep. Cũq3 hoc factu3 fuerit in vnaquaq3 lb. ex eo mittãť ʒ. ij. puluerizati pipis in pãno ligati donec appropinquet finis decoctõnis eius: ꝛ cũ infrigidať extrahatur pãnus ꝛ exprimať ꝛ cũ necesse fuerit ꝓpineť.

¶ Docet preseruare a dolore vẽtris qui causatur a ventositate. dicit: qui autez cum hoc dolore pati solitus est ventositatem cibeť cũ calagie mutagenat conditu3 cũ spẽbus vel semibus. ꝛ abstineat ab olerib' ꝛ lacte. et oibus q̃ inflant et vinũ forte bibat. ꝛ nõ meilicratũ aut ydromel cu3 spẽbus que pro ꝯdimento poneť vt pip ꝛ alias quas dicem'. Confectio ydromellis. ℞. mellis mũda. lb. j. aq̃. lb. vj. misce ꝛ coquanť. et spumeť bñ donec fiat ad spissitudinẽ iulep cũq3 hoc factũ fuerit in vnaq̃q3 lb. ex eo mittantur. ʒ. ij. piperis pul. in pãno ligati donec appropinquẽt fini decoctiõis ei' et infrigidať ꝛ extrahať pãn' ei'. ꝛ exꝑmať

et cū necesse fuerit ꝓpinet̃. cā ꝑtis ē: q̄a ista sunt ca. ꝛ ꝯfortāt stomachū. ꝛ cōsumūt ventositatē. ꝛ ꝑ ista intelligit filia vt claretū factū ex spēbus.

¶ Cōfert ēt cui hec passio ex q̄daȝ vētositate et grossa suꝑfluitate accidere solȝ oleū ꝺ lzerua cū apozimate de semib' sūptū. Cōfectio apozimatis de seminib' hec est. ℞. ameos ciminí cheisim carui origani nigelle oim añ. pugillū vnū. Istis aūt admisceant̃ lb. iij. aq̄. ꝛ coquant̃ donec ad lb. j. ꝛ ß. redeāt. de hoc itaq3 apozimate sumant̃. ℥. ij. quib'. ʒ. iij. olei de lzerua addant̃ ꝛ multis diebus bibātur.

¶ Ponit potū vt potus aq̄ ardētis vel potus tyriace cū modico aq̄ ardētis vl' cū vino dissoluta. dicit: etiam ꝯfert cui hec passio ex quadam vnctuositate et grossa superfluitate solet accidere oleum de lzarua cum apozimate de semi. sumptum. Confectio autē apozimatis est. ℞. ameos cimini lzeysim carui origani nigelle oium añ. p. j. aq̄ lb. iij. misce decoquāt̃ donec redeāt ad lb. j. ꝛ ß. de hoc aūt apozimate sumant̃. ℥. ij. quib'. ʒ. iij. olei de lzerua addāt̃. ꝛ multis dieb' bibant̃ alkerna. i. palma christi.

¶ Sed si cui dolor iste cū calore superuenerit prune. xx. ꝛ ficus citrine quinq3 ꝛ vuarum enucleataruȝ. ʒ. v. sumant̃ ꝛ coquant̃ ꝛ colentur. dein de cassiafistu. in eo dissoluta colet̃ cui oleū amigd. admisceat̃ ꝛ sumat̃ ex eo apozimate qꝺ ī ca. de reumatismo diximu' ī potu tribuat̃. Venter vero si multo fuerit strict' predicto apozimati addant̃ polypodij et turbith amboꝝ añ. ʒ. ij. ꝛ coquantur cū eo ꝛ detur donec vēter soluat̃ cū aūt solutus fuerit remoueatur polipodium ꝛ turbith.

¶ Regredit̃ ad ponēdū curā istaꝝ passionū. ꝛ hoc ꝑmo ꝑ medicias laxatias. di. sȝ si cui dolor iste cum calore suꝑuenerit prune. xx. ꝛ fic' citrine. v. ꝛ vuaꝝ enucleataꝝ. ʒ. v. sumant̃ coquant̃ ꝛ colent̃. Dein de cassiafi. cū ea dissoluta colet̃ cui oleū amigd. misceat̃ ꝛ sumat̃ ex eo apozimate ꝙ in ca. de reumatismo dixim' in potu tribuat̃. vēter ꝟo si multū strict' fuerit ꝑdicto appozimati addātur polipodij turbith amboꝝ añ. ʒ. ij. coquant̃ cuȝ eo ꝛ dent̃ donec venter soluat̃. cū autē solut' fuerit remoueat̃ polipodiū ꝛ turbith. cā ꝑtis est: q2 oīa ista sunt laxatīa et recurres vbi supra posite sūt recepte medicinaꝝ laxatiuarum.

¶ Confectio electuarij qꝺ ventreȝ soluens destruit ventositateȝ ꝛ grauedinē. ℞. turbith albi fricati ꝛ puluerizati. ʒ. xx. zuccari. ʒ. xxx. ʒʒ. ʒ. x. huius pulueris. ʒ. iij. ad bibandum tribuantur.

¶ Ponit aliā medicinā. dicit: electuariū quidē vētris solutiuū ꝛ ꝯ̃uedis. ℞. turbith ꝑdicti. ʒ. xx. ʒʒ. ʒ. x. vl' zuccari. ʒ. xxx. cui' pul. dent̃. ʒ. iij. ad bibendū. cā ē: q̄a illo pul. euacuat flegma subtile: sed admixtū cū. ʒʒ. ꝛ alijs euacuat grossum vt dicit iohēs hebemesue vl' loco istius vȝ dyaturbith.

¶ Pillule de quib' cū quis vētreȝ soluere voluerit vnā sumere dȝ q̄ et appetitum excitāt ꝛ inflationem resoluūt ꝛ grauedinē ꝛ cibū digerūt. ℞. masticis. ʒʒ. cinamomi gar. deronice ꝛ melanopiperis macropiꝑis scamonee zuccari violaꝝ oim añ. ℥. j. fiant ex eis pillule ad magnitudinem ciceris ꝛ sumat̃ vna, mouebit eū semel aut bis.

¶ Hic ōndit aliā medicinā laxatinā. dicit: pillule de quib' aliq̄s ventrē soluere voluerit vnā accipe dȝ: q̄ ꝛ appetituȝ excitāt. ꝛ inflationē reprimūt ꝛ grauedinem ꝛ cibuȝ digerūt. ℞. mastic. ʒʒ. cinamomi gariofiloꝝ deronice ꝛ melanopi

peris macropiperis scamonee viol. zuc cari oim añ. ʒ. j. fiat pillule ad quãtitatez cicer. ⁊ sumatur vna ⁊ mone bñ semel ac bis. cã ptis est: qꝛ oia sũt ca. iõ valẽt. Nota q̃re valent in resoluẽdo vẽtositatem in iliaca passione ⁊ colica. ℞. ʒ3. al. ʒ. ß. anisi. ʒ. ij. coriandri p̃parati. qrt. ß. mac. in alijs mastic. galange cubebe domestice nucis musca. subtilr pul. añ. ʒ. j. gariofilorum in tres ptes diuisorum xxx. numero. liqr. rase. ʒ. v. panis zuccari albi. ʒ. j. fiat dragera grossa illud confortat stomachum ⁊ cerebrũ. Sed nota qꝫ coriãdrũ cõditũ nõ dꝫ poni nisi sit dies. tñ sumit coriandrum preparatum quod tantum valet.

De fluxu ventris. Cap. 75

Irca rubricã

C nota qꝫ fluxus ventris est triplex. quidã vocatur lienteria. altr dyarria. terti⁹ dissinteria. Lienteria est expulsio cibi in ea quãtitate q̃ intrant saltim in eo nõ facta magna digestione sm Galie. iiij. amphorismoꝝ. ⁊ cã isti⁹ est duplex. Una est hũor flegmatic⁹ viscosus adherens supficiei stomachi interioris q̃ est ita lubric⁹ rõne cui⁹ debilitat virt⁹ retẽtiua stomachi. ⁊ propter hoc cib⁹ nõ põt adherere. ideoqꝫ cibus descẽdit crud⁹. Scda cã est. co. mordicatiua ⁊ pũgitiua cãns nocumẽtuꝫ in stomacho. rõe cui⁹ virt⁹ sensibilis sentiens nocumentũ i corpe. incitat virtutẽ stomachi ad expellenduꝫ cibum indigestum. Tertia cã ẽ vlceratio stomachi: qꝛ qñ ab intra est vlc⁹ cib⁹ ab ex̃ supueniẽs inducit mordicationẽ in vlcere. rõe cui⁹ virt⁹ sentiẽs nocumentũ incitat virtutẽ expulsiuã ad expellendũ. istud ptꝫ in exterioib⁹ vlcerib⁹ si ibi aliquid cadat. Alter est q̃ vocat dissinteria. ⁊ est flux⁹ hũoralis vt co. ⁊ melãcolia. ⁊ talis fluxus puenire põt a quinqꝫ loc. Uno mõ a cerebro p viã reumatis ad stomachũ et intestina cui⁹ signũ est qñ venit post somnũ. ⁊ est maior de nocte rõne clausionis naturalis caloris hũores magis fluunt ad intra. ⁊ isto modo loquit hic et cura ei⁹ est cura catarri. et vidisti ibi puocantia reuma. Scdo mõ puenit a stomacho ⁊ intestinis cuius est ĝuitas stomachi ⁊ itestinoꝝ. ⁊ est maior de die qꝛ fit maior cõmixtio in hũorib⁹ de die q̃ de nocte. Tertio mõ puenit a splene cui⁹ signum est ĝuitas splenis ⁊ fluxus ei⁹ est melãcolic⁹. ⁊ de isto nõ loquitur hic: qꝛ euacuare fluxum ei⁹ est euacuare melãcoliaꝫ a splene. et ip̃m mortificare vt dictũ est in ca. de splene. Quarto mõ ab epate ⁊ ẽ duplex. Quidã est pueniẽs ab opilatione epatis. ⁊ venaꝝ mesaraicarum. signũ isti⁹ est: qꝛ talis fluxus chilosus est ad modũ aq̃ ordei. ⁊ chilus a stomacho nõ põt trãsire ad epar. iõ transmittit ad intestina. Scdus mod⁹ est q̃ puenit a debilitate magna epatis. siue causat a caliditate siue frigiditate. rõne cui⁹ nõ põt cõtinere hũores. et cõuertere rõne male qualitatis vel multitudinis cui⁹ signũ est: qꝛ vel flux⁹ est calid⁹ et similis loture aq̃ carnis: qꝛ epar perfecte nõ põt segregare sauguinẽ ab hũorib⁹. et aliqñ iste fluxus ẽ virulẽtus ⁊ saniosus ppter saniẽ vel putrefactionẽ in cõcauitate venaꝝ gñata. Quinto mõ põt puenire a toto corpe. ⁊ hoc fit trib⁹ modis. Uno mõ p viã mũdificatiõis: vt in bona crisi cui⁹ signũ est alleuiatio infirmi vel p viã sinthomat.: vt in mala crisi cuius signũ est aggrauatio. Scdo mõ põt puenire a toto corpe ex debilitate virtutis cõtentiue mẽbroꝝ: vt in ptisicis ⁊ ethicis cui⁹ signũ est: qꝛ qñ cõtingit talis fluxus appet in eo pinguedo. ⁊ talis vt plurimũ est mortalis. de isto non loquit hic. Altr est q̃ puenit a toto corpe rõne opilationis pororũ exterioꝝ. vnde qñ pori sunt opilati supfluitates exire non possunt. et tunc redeunt per vias ad interiora. s. ad epar. ⁊ postea ad intestina. ⁊ tũc causatur talis fluxus. rar aũt de tali fluxu nõ loquit hic: qꝛ curat per apitiua. sicut p balneũ vel vinũ calidum ⁊ silia. ⁊ notabiliter dixit de fluxu pestilẽtiali. i. multũ violento: qꝛ vt frequẽter rar põit ibi medicinas laxatias siue vltias in materijs egritudini. ⁊ iõ

folium ponit illud quod non est in fluxu ventris quando est in sui malicia ꝛ certe est capl'm maxime vtilitatis.

C Um cibus in stomacho more solito non moratur imo citius egreditur nō mutat⁹ nisi parum ꝛ fuerit cum hoc mordicatio ꝛ dolor in ventre ꝛ sitis cū quo etiam plerunqꝫ adest ventris fluxus in quo ante comestionem inuenitur purulentus: detur egro rob de succo vue acerbe: aut de succo ribes aut de succo granatorum cum spodij et ros.ambor aā.ʒ.j.

¶ Hoc est capl'm in quo ponit curā fluxus ꝛ pmo lyenterici. dicit cū cibi in stomaco more solito nō moranꝰ. imo citius egrediunꝰ nō mutati nisi paruz: ꝛ fuerit cū hoc mordicatio ꝛ dolor in ventre ꝛ sitis cuz quo ēt plerūqꝫ adest vomit⁹ flux⁹ a comestiōe nō digestus detur egro rob de succo ribes aut de succo acerbe aut granator cū spodij ꝛ ros.ambarum.ʒ.j. Nota quare valet in lyenteria que dicta sunt. causa est: qꝛ tūc est signū ꝙ lyenteria puenit a materia ca. mordicatiua inducēte nocumētū in stomacho rōne cui⁹ virtus sensitiua sentiens nocumētū icitat vtutē expulsiuā: ꝛ qꝛ ibi sunt frigida stiptica reprimētia malam q̄litatem co. sua stipticitate faciūt descendere co. ad intestina: qꝛ remouēt eam specialiter ad orificia stomachi si euacuat rōne. q̄ illa co. inducit vlc⁹. cura pfecta est cuz illis q̄ euacuāt co. ꝛ cū medicinis dictis supra caplo de cura doloris stomachi ꝛ cōsolidatiuis. Nota ꝙ si ex ista co. pueniat vlcus in stomacho rōne isti⁹ co. tūc euacuatiua isti⁹ co. pueniūt mūdificatio ꝛ cōsolidatio istius vlceris mundificatiui scz ydromel ꝛ sex partes aque ordei. Consolidatiuum potest esse tale. ℞. dragaganti gūmi arabici masticis thuris cacabre aā.ʒ.j. puluerizētur subtiliter ꝛ pficiantur cum succo absinthij ꝛ fiant pillule ꝛ accipiantur due de istis stomacho ieiuno facta mundificatione.

¶ Trocisci quoqꝫ de spodio cōstrictiui eidez attribuantur.

¶ Ponit curam per trociscos de spodio cōfecti eidē attribuāꝰ. causa est: qꝛ sunt frigidi ꝛ stiptici ꝛ rōne frigiditatis debilitaꝰ mala qualitas co. ꝛ rōne stipticitatis constringit ventrem supponiꝰ ꝙ sit subtiliata ꝛ euacuata: ꝛ est error cōmunis apud medicos qui semper volūt dare stiptica: qꝛ nisi pus fuerit purgat⁹ fiet maior fluxus. prius ergo purgeꝰ humor peccans: qꝛ nō semp proficiūt stiptica ꝛ ad hoc attendētes dictum est in .iiij. amph. quibuscūqꝫ aures surdescunt non mirum si cessent accidētia cū purgentur humores faciētes ea. Secūdo nota ꝙ de numero eor que restringunt fluxum ventris. quedā sunt simplicia. quedā cōposita. quedā applicanꝰ ab intra. quedaz ab extra. Ab itra q̄uis sint mlta sunt mihi tū ista specialia. pmuz est coagulū leporis vel edi si deꝰ cum aq̄ plantaginis.ʒ.j. ante prandiū ꝛ cenā. Scōm est caseus antiquus a quo tota butyrositas sit extracta ꝛ salsedo ꝛ potest remoueri cū.x. aquis ꝛ poniꝰ in cibo/ ꝛ qñqꝫ dat bonuz saporē. Tertiū est tyriacha recens si deꝰ ʒ.s. cum aqua plantaginis. si vo inueniatur recens misce cum ea.℈.j. opij: qꝛ ingrossat humores. Quartū lentes cocte i tribus aquis ꝛ cocte in patella cū modico aceti ꝛ pinguedine mutonis. idem faciūt fabe excoriate cocte in aceto ꝛ torrefacte in patella. Quintū est se. nasturcij ꝛ intellige assatū administratū cum succo citonior al's syrupi citonior vel syrupi mirtillor. Sextum est lac caprinū in quo lapides candētes sint extincti ꝛ specialiter si cum eo bullierint arilli vel sumach. naz ſm Auerroim .v. colliget sunt multuz iuuatiui in isto casu vel antere. Septimū ꝛ vltimū est caro citonior cōditor cuz zuccaro sine spēbus: debet administrare ante cibum ꝛ post cibuz/ stiptica puocant fluxū. Simplicia que ab extra applicāꝰ q̄uis sint multa tū sunt mihi tria specialia. Primuz est ventosa supra vmbilicū posita de qua dicit auic. ꝙ si sit fluxus per tres horas ꝛ si fuerit

fluxus fortis ponantur simul tres.vna supra vmbilicũ. alie due supra ambo latera. Scdm est balneũ mirti: qꝛ confortat retentiuã multũ.ꝛ ideo nullo mõ in principio cõpetit. Tertium est ablutio pedum ꝛ tibiaꝝ cũ decoctione cuiusdaꝫ herbe q̃ dr calca trepa imo si fieret vsqꝫ ad coxas nõ minus valet:ꝛ loco istiꝰ vꝫ radix salicis vel radix cardamomi.composita dicentur inferiꝰ. vetule faciunt emplastrum de istis. vnuꝫ ponũt ante: et aliud retro.

¶ Nutriatur vero ex adesia citrina et pullis cum aceto coctis ꝛ assatis et cum succo vue acerbe positis. In potu vero sumat sumach cum aqua ro. deinde nutriatur ex cibo cui admiscetur sumach qui vocaẗ sumachia:totũqꝫ eius regimẽ ad hoc perducatur vt infrigidare possit ꝛ constringere.

¶ Ponit curaꝫ ꝓ nutrientia. dicit: ꝛ eger nutriatur ex adesia ꝛ pullis etiã assatis et in aceto coctis. ꝛ in succo vue acerbe positis. ĩ potu aũt sumat sumach cũ aq̃ roꝝ.ꝛ nutriaẗ ex cibo cui admisceaẗ sumach qui vocaẗ sumachia:totũqꝫ eiꝰ regimen ad hoc ꝓducatur vt infrigidari posset ꝛ restringere. Causa pti est: quia ista alterãt malã qualitatem facienteꝫ fluxum in ꝓposito. ꝛ faciũt descendere ad intestina.ꝛ ꝑ ista intelligũt sibi silia vt electuaria vel lac amigda. cuꝫ aq̃ decoctiõis sumach q̃ mihi sũt experta. lac hẽt ꝓhibere malã materiã.ꝛ sumach restringit. Unde fm Auicẽ. vnũ gobellum vꝫ ad potãdũ ĩ tantũ ꝙ aliq̃ ymaginãtur ꝙ portare in collo restringit. vel vꝫ lac spissatuꝫ ꝑ multã decoctionẽ mixtũ cũ risi. ita ꝙ sit bñ spissatũ:ꝛ nitrosũ remoueẗ. Dicit Auicẽ. ꝙ cũ risi torrefacto restringit multũ.ꝛ qñ est fe. nõ dꝫ dari qꝛ tunc nõ cõpetit lac sed ordeũ torrefactum cuꝫ ordeato vel cum lacte amigd. qꝛ tunc nõ essem ausus dare carnes: ordeum datur ibi ad restringendum. ꝛ vꝫ ad fe. qñqꝫ torrefactum. quãdoqꝫ administratur in ptisicis quãdo habent fluxum: ordeatũ sumach a sumachia dictũ. Ultimum remedium ab Auicẽ lib. primo fen. iiij. c. vij. est dare lyentericis. ʒ. ij. nasturcij torrefacti. in lacte cocti pulverizati prius administratis.

¶ Quod si nõ fuerit cũ eo in ventre mordicatio neqꝫ quod egrediẗ pus habet admixtum sed est viscosum ꝛ adest inflationis paucitas ꝛ ructus acidus ꝛ pauca sitis. egro sicla et sinapis ꝛ pisces saliti tribuanẗ. Deinde cogatur ea vomere sumẽdo saleꝫ et mel ꝛ anetum coctum.

¶ Ponit curam fluxus ventris lyenterici a flegmate.ꝛ hoc primo anteꝗ euacuatio materie sit facta. dicit: ꝙ si egro fuerit cũ eo mordicatio in vẽtre: neqꝫ ꝙ egreditur pus hꝫ admixtum. sed est viscosum ꝛ adest inflationis paucitas. et pauca sitis et ructus acidus eger cicla ꝛ sinapis pisces saliti tribuantur. deinde cogat ea vomere sumẽdo sal et mel et anetum coctum. cã ptis est: qꝛ est signum ꝙ venit a flegmate. ideo dꝫ euacuari cum sinapi:ꝛ incidi: cũ allijs postea dꝫ vomere flegma vt mel sal ꝛ anetum sumendo mixtũ.

¶ Que si nõ suffecerint medicamẽ qd expellit flegma tribuaẗ: qd. ℞. aloes. ʒ. j. colloquintide interioris ʒ. iiij. salis indi. ʒ. iiij. turbith. ʒ. j. ex his fiant pillule ꝛ sufficiunt ad dosim. j. Uomitu ꝑterea sepe vtaẗ. Et cibaria quibus vtitur in almuri per se intingaẗ et comedat sulcida que sale condiũtur ꝛ acrimoniã habent que appetitũ prouocare cõsueuere.

¶ Ponit curam quando ista non sufficiunt. dicit: ꝙ si ista nõ sufficiunt medicamẽ ꝙ expellit flegma tribuaẗ qd. ℞. aloes. ʒ. ij. colloquintide. ʒ. iiij. salis indi. ʒ. iiij. turbith. ʒ. ij. ex hijs fiant pillule.ꝛ sufficit ad dosim vnam. vomitu qꝫ sepe vtatur.ꝛ cibaria quibus vtitur in

almuri sparso intingantur et comedat ca.que salita sunt et que sale condiuntur et que acrimoniam habent que appetitum prouocare consueuere.causa est: quia euacuant materiam peccantem facientem lubricitatem in stomacho: quare valet aloes epaticum/colloquintida et turbith: quia euacuant flegma existens in orificio stomachi et in eius fundo. quare salsa: quia in ista passione est multum prostratus appetitus: quia illud flegma existens in orificio stomachi causat ibi frustrationem appetitus: et quia salsa et acetosa incidunt materiam et prouocant appetitum. ideo valent et per ista intelligit omnia euacuantia flegma dicta supra capitulo de dolore stomachi prouenientis ex flegmate ad.j.s.pillulas.

¶ Si autem cum hoc quod diximus nihil egreditur superfluum neque quod expellitur aliquid puluerulentum vel flegmaticum habet admixtum: egro vinum forte et purum tribuendum est et diaolibanum dandum. Quod. ℞. olibani ʒ.x. piperis ameos spice cheisim anisi nigelle omnium ana ʒ.ij. balaustie ʒ.x. mellis dispumati q. sufficit ad conficiendum: detur et hoc in potu quia stomachum calefacit et vehementer desiccat. Apozima quoque quod in c. colice passionis nominauimus detur et assuescat in potu sumere vinum purum.

¶ Ponit curam quando materia est euacuata. dicit: si autem cum hoc quod diximus nihil egreditur quod sit superfluum neque quod expellit aliquid puluerulentum vel flegmaticum habet admixtum egro vinum purum etiam forte tribuendum est et dyaolibanum dandum quod sic fit. ℞. olibani ʒ.x. piperis/ameos/spice keysim/anisi/nigelle/ omnium ana ʒ.ij. balaustie ʒ.x. mellis dispumati quod sufficit ad conficiendum detur ex hoc in potu: quia stomachum calefacit et vehementer desiccat. apozima quoque de feminibus quod in capitulo colice nominauimus detur et assuescat sumere in potu vinum purum.

causa est: quia confortat stomachum qui erat infrigidatus a flegmate et ad hoc confortat virtutem retentiuam. quare troc. causa est: quia sunt calidi et stiptici. ideo confortant stomachum. quare valent alia eadem ratione et per istos trociscos intelligit electuaria dicta in capitulo de cura doloris stomachi vt dyamenta dyagalanga/dyacitoniten cum speciebus valet in isto casu: quia ca. est et stomachi confortatiuum et loco huius valent tria dicta superius vel tria grana olibani vel tria grana mastic et hoc in introitu lecti de nocte.

¶ Si vero cibus non egredietur: sed res subtilis alba et aquosa cum qua sunt ea que epatis significant debilitatem: egro tribuatur id quod fit de scoria et dyaolibano, et electuarium dyacalamentum et trocisci calefacientes epar quos nominauimus et electuarium dyacalamentum: quod. ℞. foliorum ruthe foliorum calamenti siccorum ameos carui cheisim. ʒʒ. cinamomi macropiperis omnium partes equales conficiantur cum melle cocto et dentur alia medicamina que nominauimus in.c. epatis de his que ipsam calefaciunt et confortant.

¶ Ponit curam fluxus humoralis prouenientis ab epate. dicit: si vero cibus non egredietur sed res subtilis alba et aquosa cum qua sunt que epatis significant debilitatem: egro illud quod fit de scoria et de olibano et trocisci calefacientes epar quas nominauimus et electuarium de dyacalamentum quod sic fit. ℞. foliorum ruthe calamenti siccorum ameos mentastri cheisim zinzibe. cinamomi macropiperis omnium partes equales confice cum melle cocto et dentur alie medicine quas nominauimus in capitulo epatis ex his que ipsum calefaciunt et confortant. Nota quod licet posset esse multiplex causa fluxus prouenientis ab epate. hic solum innuit causam illius prouenientis ab opilatione per hoc quod ponit

calamentuz et alia aperitiua electuaria in quo fluxu nō cōueniunt stiptica: quia nō causarent. et in hoc certe est magnus error: quia medici nunquam dant nisi stiptica. et illa opilāt et sic inducūt maxime fluxū: sed magis cōueniūt apitiua vt aqua cicerum rubeorum. et petro. et silia et potus brodij et vinū debile/ cōueniūt etiā prouocātia vrinā: quia aperiūt vias. Similiter ponit curā fluxus ventris causati ex debilitate virtutis ɔtentiue: quia ibi ponit dyacalamentū et dyagalāga et oppositū faciūt oēs. ideo quando a co. puenit ɔuemunt vue acerbe et alia electuaria frigida: vt triasanda. et dyarodon abbatis dyareu barbarū et illa electuaria fria. Scdo nota quod illa ɔstringūt ventrē. quedā sumūtur ab intus. quedā sumūtur ab extra. medicine que ab extra applicant dicentur inferius vbi ponit curā per epithimata. Sed medicine cōposite que ab intra applicantur restringentes fluxū ventris sūt tres. quedā p modū cibi. quedā p modū electuarij. quedā sūt calida. quedā sunt frigida. fria pūt esse ista. ℞. pul. puluerizati triasandali dyacodion aā.ʒ.ij. coralli rubei coriādri p̄pati aā.ʒ.ß. citoniorum se. acetose arillorum aā.℈.j. interioris cinamomi olibani aā.v. grana ɔserue ros.rub. fctē ex ros siccis triasanda. aā. qrt.j. dyacodion dyacitoniten sine spēbus ɔditis cū pane zuccari aā. qrt. ß. et si est delicatus addant pāni aurei.xx. electuaria calida quibus raro vtimur sunt tria tm̄ dyaolibanum dyagalanga dyacinamonū. illa que administrentur in moduz potus sūt tria inter alia. Unuz est syrupus ministratus cum aqua pluuiali et aqua plantaginis. et est bonū remediū certe. Scdm est. ℞. aque plantaginis lb.ß. aque endiuie aque ros. facte de stipitibus aā. qrt. j. panis zuccari al. qrt. iij. fiat iulep vsque ad lb. j. Tertium est. ℞. aque plantaginis qrt. ß. cū.ʒ.j. pul. se. ros. vel antere quod idez est quod pauperibus vz quod dicit Auic. quod bene valz et est bonū se. anthere: pauperibus facio potare aquā ros. puram. et cōfortat eos et infrigidat quando est cum se. valet: et si est de stipitibus preualet. Nota quod mel crudum laxat. et coctum restringit.

¶ Si autem cum predicta egritudine non fuerit significatio debilitatis epatis: immo quod egreditur subtile est et albuz et fuerit in stomacho grauitas: puluis de malis granatis ad transglutiendum dandus est: cuius confectio. ℞. ossium granatorum acetosorum et citrinorum vt alcohol.ʒ.c. carui se. coriandri aceto acerrimo infusorum: et postea assatorum aā.ʒ.xx. xilocaracte sumach balaustie omniuz aā.ʒ.x. puluerizentur optime et misce et detur ad transglutiendum.

¶ Ponit curam fluxus ventris flegmatici prouenientis a stomacho. et hoc primo per pul. dicit: si autem cuz predicta egritudine non sunt signa debilitatis epatis. imo quod egreditur cum fluxu est subtile et album. et fuerit in stomacho grauitas pul. de granatis dandus est ad transglutiendum qui talis est. ℞. assatorum granatorum acetosorū et citrinorum vt alcohol.ʒ.c. carui se. coriandri aceto acerrimo infusorum. et postea assatorum aā.ʒ.ij. xilocaracte sumach balaustie omnium aā.ʒ.x. pul. optime et cōmisce deutur ex eis ad transglutiēdum. Nota quod iste fluxus est flegmaticus per hoc quod sentitur grauitas. et signum est quod magis venit de nocte quam de die: quia omnis fluxus proueniens a cerebro propter ascensum vaporum ad ipsuz est de mane vel de die magis quam de nocte. vnde iste pul. veniēs ad stomachum confortat virtutem retentiuam. et datur in calida. quia materia est frigida et aquosa. Scdo nota quod si ista materia flegmatica aquosa sit mlta: tūc opz euacuari: quia quanto plus damus stiptica tanto plus augmentamus fluxum et ad euacuandum et constringendum post euacuationem, vt faciunt mirabolani. et tunc po

rest esse talis medicina. ℞. corticis mirabolanorum kebulorum modicum cõbustorum supra tegulam calidam. ʒ. ij. cacabre boli armenici añ. ʒ. ß. dragagãti gummi arabici torrefactorum añ. ℈. j. fiat pul. ⁊ incorporetur cum syrupo mirtillorum vel aqua pluuiali. deinde fiat massa que distemperetur cum syrupo mirtino limphato cum aqua pluuiali et aliquando ministretur quãdo est fluxus sanguinis cum aqua plantaginis. et si cũ flegmate mixto ponatur equis partibus de mirabolanis kebulis de reub. s. ʒ. ij.

¶ Electuarium quoqꝫ quod dicit chãzi detur: quod. ℞. arillorum passarum tritorum vt alcohol lb. j. mirtillorum siccorum puluerizatorum vt alcohol lb. ß. xilocaracte nabati balaustie se. tamarisci ameos oĩum añ. ʒ. x. conficiantur cum melle de canna aut cum melle apum optime dispumato ⁊ electuarium sumatur.

¶ Ponit curam cuꝫ electuario. dicit: electuariũ quoqꝫ qđ detur sic fit. ℞. arillarum tritarum passarum vt alcohol lb. ß. mirabolanorum siccorum pul. vt alcohol lb. ß. xilocaracte nabati balaustie se. thamarisci ameos oĩm añ. ʒ. x. ɔficiãt cũ melle de cãna aut cũ melle apuꝫ optime dispumato. causa est: q꞉ hꝫ virtutẽ constringendi cũ sit multe stipticitatis ⁊ siccitatis. ⁊ hoc intellige si materia sit multa al. melancolica. ⁊ pro maiori parte euacuata. ⁊ hoc intelligit simpliciter de cãna mellis ⁊ zuccari.

¶ Si autem quod egreditur citrinum fuerit ⁊ anuꝫ mordicat eger ꝙ sitim patitur ⁊ febrem: trocisci constrictiui de spodio ⁊ aqua sauicb et ordei dentur. Trocisci constrictiui de spodio. ℞. rosarũ ru. ⁊ spodij añ. ʒ. x. se. acetose sumach balaustie gũmi arabici omnium añ. ʒ. v. informẽtur troci. pondere. ʒ. ij. quoruꝫ vnus cum. ℥. j. rob citoniorum simplici sumatur. Aqua vero sauich ordei ita fit: ordeum fractum in aqua ipsum cooperiente bulliat donec aqua inpsissetur: deinde coletur ⁊ bibantur ex eo. ℥. iiij. cuꝫ. ʒ. iij. spodij ⁊ gummi arabici eadem quantitate.

¶ Ponit curam fluxus colerici sine sanguine intestinorum. dicit: si autem qđ egreditur citrinum fuerit ⁊ anum mordicat. eger quoqꝫ cito patietur fe. trocisci cõstrictiui sunt dandi. ⁊ aq̃ sauich ⁊ ordei detur. Cõfectio trociscorũ de spodio talis ẽ. ℞. ros. rub. ⁊ spodij amborũ añ. ʒ. x. se. acetose sumac balaustie gummi arabici omnium añ. ʒ. v. informẽtur trocisci. ʒ. ij. quorum vnus cum. ℥. j. rob citoniorum simplici sumatur. aqua ordei quaꝫ diximus ⁊ sit fractum ordeum sic fit. ℞. ordei facti in aq̃ ipsã cooperiẽte bulliat donec aqua inspissetur. Deinde aqua coletur ⁊ bibantur ex ea. ℥. iiij. cum. ʒ. iij. spodij ⁊ gummi arabici in eadem quantitate. Nota quare valẽt isti trocisci: quia sunt infrigidatiui ⁊ constrictiui. ⁊ fluxus prouenit a co. ⁊ trocisci alterant et disponunt ideo valẽt/ quare valet aqua ordei illo modo madefacta: q꞉ non est lenitiua; quia est ex ordeo fracto et multum consumitur. et ratiõe eius acquiritur terrestreitas in ordeo que stipticat et restringit. ideo cõtrouersia ẽ inter rasim ⁊ auerroym qui dicit: ꝙ ordeũ laxat/ verũ ẽ: ordeũ non fractum. et sic non debet frangi quando datur. causa solutionis et in fe. sed quado est fluxus et sine fe. debet frangi. Nota secundo ꝙ si materia colerica fuerit multa: tunc euacuari debet ante trociscos et medicinas co. euacuatiuas ministrare fluxum facientes ⁊ confert in dissinteria causata ex eo. ℞. corticis mirabolanorum citrinorum gummosorũ reubarbari electi modicũ cõbustorum supra tegulam añ. ʒ. j. cacabre

boli armenici añ.℈.ß.dragaganti gummi arabici modicum torrefactoꝝ añ.℈.j.fiat pul.et incorporentur cum ſyrupo mirtilloꝝ ⁊ fiat maſſa ⁊ adminiſtretur: vt ꝑdictum eſt in alia medicina.

¶ Quod ſi ex fluxu ventris euenerit excoriatio puluis de bolo ar.ad tranſglutiendum detur. Qui.℞.pſillij.ʒ.xx.ſeminis plantaginis.ʒ.x.gūmi arabici boli ar. amboꝛuʒ añ.ʒ.iij. pſilium aſſetur ⁊ gūmi ⁊ boluʒ pulueriſentur ⁊ cōmiſceantur ⁊ ſumantur in potu ex eo in mane.ʒ.iij. cum rob de citonijs ⁊ circa noctem tātūdem. Cibus vero eius ſit pulmentū factum cum granis granatoꝝ ⁊ paſſis cum aqua ⁊ aceto ⁊ cibus factus cum ſucco vue acerbe ⁊ ſumach ⁊ raphea cui admiſcetur ſuccus ſumach ⁊ħis ſimilia cibaria.

¶ Ponit curam fluxus ventris cum excoriatiōe per nutrientia.dicit:ꝙ ſi ex fluxu ventris venerit excoriatio pul.,de bolo armenico ad tranſglutiendūʒ detur. ℞.pſilij ſpodij ſemis plantagis oim añ ʒ.x.gummi arabici boli armenici amborum añ.ʒ.iij.pſillium aſſetur. ⁊ gūmi et boli pulueriſent̃ ⁊ cōmiſceantur. in potu ex eo in mane.ʒ.iij.cū rob de citonijs ⁊ circa noctem ſit tm̄ cibus eiꝰ pulmentum factum cum granis granatoꝝ vuis paſſis ⁊ cibis factis cuʒ aqua ⁊ aceto cū ſucco vue acerbe ⁊ ſūachia ⁊ raphea cui adminiſtretur ſuccus ſumach ⁊ ſimilia cibaria. Nota primo ꝙ excoriatio inteſtinoꝛuʒ vel eſt in inteſtinis ſuperioꝛibus vel in inferioꝛibus. quādo eſt in ſuperioribus tunc eſt doloꝛ ſupra vmbilicum ⁊ exit ſanguis et ſanies.ſed quando eſt in inferioꝛibus eſt fluxus ventris cum ſanguine:⁊ eſt doloꝛ ſub vmbilico. Et in excoriatione que fit in inteſtinis ſuperioribus cōueniūt iſta que accipiūtur per os vt trociſci.ſed quādo eſt in īteſtinis inferioꝛibus excoriatio: tunc conueniūt illa que accipiuntur per inferioꝛa: quia illa que accipiuntur per os accipiūt magnam alterationeʒ anteꝗ̄ veniant ad locum inferioꝛem.⁊ tunc conueniunt duo clyſteria qñ eſt fluxus ventris cum excoriatione inteſtinoꝛum inferioꝛum. quorum primuʒ eſt mundificatiuū.ſcōm cōſolidatiuū. Clyſtere mūdificatiuū in fluxu ventris cum excoriatione inteſtinoꝝ inferioꝛū.⁊ eſt iſtud.℞.aque oꝛdei lib.ſ. mellis electi.ʒ.iiij. miſce qđ ſufficit pro duabus vicibus ita ꝙ qualibet die lib.ſ.inijciatur.quare plus dantur mundificatiua ꝗ̄ conſolidatiua: quia vulnera non ſanantur niſi prius exiccentur per Gal.v.amphoꝛiſmoꝝ. Conſolidatiuū debet eſſe tale.℞.gallaꝝ non perfoꝛatarū ſumach boli armenici añ.ʒ.ß. dragaganti gummi arabici añ.ʒ.ij.ſucci plantag. facta reſidentia.ʒ.ij.cepi renum capraꝛum recentium quart.ß.vitella duoꝛuʒ ouoꝛum cocta fiat clyſtere cuʒ aqua pluuiali ad lib.ß. et quanto magis retinet tanto plus reſtringit. In excoriatione auteʒ facta ex materia valet iſtud clyſtere factuʒ ex.xxx.ʒ.butiri re.⁊ duabus ʒ. ſanguis dꝛaconis et eſt ſatis expertum. Scđo nota ſi eſt fluxus ſanguinis ſine excoriatione inteſtinoꝝ vt quia vena eſt rupta vel ħmōi ſi ſit ſuꝑfluus tunc illa que conueniūt dicta ſunt in caplo de cura vomitus ſanguinis que ē cauſa ſcđi dicti.quare conueniūt ſibi iſta nutriētia. cauſa eſt:quia habent virtuteʒ ꝯſolidādi ⁊ reſtringendi materiam.

¶ Trociſci quoqꝫ de balauſtijs qui cum nimie conferant diarie dandi ſunt cum fluxus fuerit ſuperfluus ſiue habeat ſanguinem admixtum ſiue non.℞.gallarum ſiliquaꝝ nabati ſemis tamariſci olibani balauſtie oīuʒ partes equales. opij gūmi arabi.amboꝝ añ. partem.ß. infoꝛment̃ trociſci pondere.ʒ.ij. ex quibus.j.cū vino ſumatur. ſi neqꝫ caloꝛ affuerit neqꝫ febꝛis.ſed ſi fe.affuerit cū rob de citonijs acetoſis ſumatur ꝗ tunc

dandi sunt cum ventris fluxus superfluus fuerit. Confectio de trociscis ad tenasmonem qui tunc dandi sunt cum caloris absentia fuerit et ventositas erit nociua et sonitus. ℞. seminis iusquiami al. seminis aneti. seminis feniculi omnium ana. ℥. v. ameos. ℥. ij. et ß. opij. ℥. iij. seminis apij. ℥. x. fiant trocisci de quibus pondus. j. aurei in potu sumatur.

¶ Ponit curam per trociscos que indifferenter valent in omni fluxu. dicit: trocisci de balaustijs qui tamen nimie conferunt diarie dandi sunt cum fluxus fuerit superfluus siue habeat sanguinem admixtum siue non. ℞. gallarum siliquarum nabati seminis tamarisci olibani balaustie omnium partes equales opij gummi arabici amborum ana partem mediam. et formentur trocisci pondere. ℥. ij. ex quibus vnus cum vino sumatur si nec calor affuerit nec febris. Sed si febris affuerit cum rob de citonijs acetosis sumatur qui tunc dandi sunt cum ventris fluxus superfluus fuerit. causa partis est: quia trocisci sunt multum stiptici. et per istos trociscos intelligit alios quos ponit Joh. ebeme. in suis vniuersalibus.

¶ De tenasmone: capitulum. 76

c

Irca rubricam nota capitulum de tenasmone: quia in superfluo fluxu ventris prouenit tenasmon. hic igitur ponit curam tenasmonis prouenientis ex ventositate. et hoc primo per trociscos. dicit: trocisci ad tenasmonem dandi sunt cum caloris absentia et ventositas fuerit nociua. et sonitus. ℞. seminis iusquiami al. seminis aneti seminis feniculi omnium ana ℥. v. ameos. ℥. ij. et ß. opij. ℥. iij. seminis apij ℥. xj. fiant trocisci: de quibus pondus aurei in potu sumatur. Nota quod tenasmon communiter diffinitur sic. tenasmon est magna voluntas egerendi cum modico aut nullo affectu. Secundo nota que est causa tenasmonis: dico quod causa eius est omne illud quod inducit nocumentum in capite vltimi intestini. s. longaonis et virtus sensibilis intestinorum sentiens suum nocumentum incitat virtutem expulsiuam membri ad expellendum ac si emitteret feces. et iste sunt cause in generali. Prima est mala complexio frigida existens in intestinis causata. s. excessione longa super lapides frigidos vel herbas frigidas vt frequenter accidit. Secunda causa est ventositas existens in capite intestini cuius signum est rugitus et inflatio. Tertia causa est humor calidus imbibitus in ipso intestino cuius signum est dolor mordicatiuus et arsura et quod patiens iuuatur a frigidis et leditur a calidis. Quarta causa est humor flegmaticus viscosus infixus siue imbibitus in porositatibus intestinorum cuius signum est: quia expellitur humor inclusus grossus et mussillagiosus: et patiens iuuatur a calidis et leditur a frigidis. Quinta causa est vlcus intestini et post dissinteriam cuius signum est saniei exitus ab intestinis. Sexta causa est apostema istius intestini vel emoroide cuius signum est ad tactum. nam circa anum percipitur tumor notabilis. Tertio nota quare valent isti trocisci in tenasmone. causa est: quia sunt compositi ex calidis medicinis ventositates resoluentibus et carminantibus. similiter ponuntur medicine stupefactiue: vt remoueant sensum a membro vt iusquiamum/anetum/anisum/et quanuis valent isti trocisci ab intus recepti: ab extra tamen valet balneum factum ex spongia infusa in vino decoctionis rute/ysopi/maratri/anisi furfuris/caulium rub. fortiter compressorum et ano appo sita. et quod patientes sedeant super illam. hoc facimus communiter.

¶ Confectio electuarij de storace quod antiquo fluxui ventris confert ac te-

nasmoni cuz neq febris neq calor affuerit sed aderit ventositas nociua danda erit. ℞. castorei opij asari stora. liq̄de myrrhe se. iusquiami nigri thuris omniū partes eq̄les mellis qd̄ sufficit ad spēꝝ confectionez cuius dosis sit. ʒ. ij. vel. iij.

¶ Ponit curam per electuaria. dicit: confectio de lacte de storace antiquo fluxui sanguinis confert ad tenasmonem cuz nec fe. nec calor fuerit. sed si adest ventositas, nociua danda est. ℞. castorei opij assari storac. liquide myrrhe se. iusquiami nigri thuris oīum partes eq̄les mellis qd̄ sufficit ad spērum confectionem cuiꝰ sit dosis. ʒ. ij. vsq ad. iij. causa est de trociscis: quia componūtur ex stipticis ꝛ resoluentibꝰ ventositatē: quia in istis est maxima sensibilitas intestinoꝝ. ideo conueniūt stupefactiua ꝛ resolutiua ratione ventositatis: et parum ꝑficit accipere per os: quia multum est loginquū. ꝛ ideo loco electuarij ordinetur clystere euacuatiuū ꝛ resolutiuū et cōsumptiuū sicut dictum est in colica et yliaca parte aque: vt. ʒ. ij. vel. j.

¶ Si aūt postq̄ tenasmon. x. trāsierit dies non visa fuerint medicamina cōferre ꝛ eger super pectinē sentit dolorem redeundū est ad clystere. qd̄. ℞. panici excorticati rizi excorticati lentiū excorticatarū rof. siccarum balaustie cupularū glandiuz omniū aā. M. j. omnia in tribus libris aque coquātur donec ad. j. ꝛ. ß. redeant. deinde colentur: deinde fumāt ceruse ciner papiri baby. āborum aā. ʒ. j. boli ar. ʒ. ß. vitelli oui duri assati. olei rof. ʒ. ß. ex hijs omnibꝰ in predicto apozimate fricādo dissolutuz clystarizet eger semel aut bis.

¶ Ponit curam per clystere. dicit: si aūt postq̄ quietum diē pertransierit et visa nō fuerit medicamina ꝓferre, ꝛ eger sup pectinem sentit dolorē, redeūdum est ad clystere cōstrictiuū. ℞. panici excorticati risi excorticati lētiū excorticataꝝ rof. siccarum balaustie cupularum glandiū oīuz aā. M. j. omnia in tribus lib. aque coquantur donec redeant ad lib. j. et. ß. ꝛ colentur. ꝛ deinde fumantur ceruse cineris papiri babylonici amboꝝ aā. ʒ. j. boli armenici. ʒ. ß. vitelli oui duri assati olei rof. aā. ʒ. ß. in hijs omnibus in ꝑdicto apozimate fricando, dissolutū clysterizet eger semel aut bis. Nota quare illud clystere valet qn̄ est antiquus: quia ex quo medicamina non conferūt. signū est q̄ ista ventositas non remouetur: qr per illam ventositatem causatur illa relaxatio in intestinis. ꝛ ad illā relaxationem debet administrari ꝯsolidatiuū et resolutiuū: vt quia illud clystere est valde stipticuz vnitiuū partiū intestinoꝝ. ideo est multuz vtile: supposito q̄ talis ventositas sit remota: qr si non esset nō iuuaret. in hoc sumus decepti: quia administramus stiptica vt syrupuz de rof ꝛ augmentamus morbum. ꝛ loco istius clysteris potest administrari sacculus de stipticis vt de sumach et de rof et alijs stipticis infusis in aceto ꝛ modico vini stiptici fortiter compressus et applicatꝰ ano ceruse. f. lote.

¶ Qd̄ si tenasmon fuerit longi temporis in quo nō egreditur sanguis: sed rasura alba musillagini similis. medicamen putredinis qd̄ in. c. putridarum gingiuarū nominauimus dandū est ex quo in apozimate eorū que nominauimus fricato ꝛ dissoluto clystere semel aut bis fiat. Qd̄ si ex ventris fluxu in ventre vehemēs pūctio secuta fuerit clystere fiat ex oleo rof. tepido. si autē nullo modo mordicat clistere ex illo medicamie addatur multotiēs donec sanet.

¶ Ponit hic curam tenasmonis cuz exitu flegmatis. et dicit: q̄ si thenasmon fuerit longi temporis: in quo non

egreditur sanguis: sed rasura alba mussil lagini fitis. medicamen putredinis q in cap. de cura gingiuarum putridarum nomina nimus dandum est: ex quo in apozimate eorum que nominauimus fricatio aut dissolutio semel aut bis fiat. et si ex ventris fluxu in ventre vehemens mordicatio secuta fuerit clistere fiat ex oleo ros. tepido. si autem nullo modo mordicat clistere ex illo medicamine multoties administratur donec sanetur. Nota q duplex est causa exitus rei saniose & mussillaginis in thenasmone. Una est humor mussillagiosus imbibitus siue inuiscatus in porositatibus intestini. Alia est causa rasure intestini & exitus pinguedinis eius. & frequenter contingit post dissinterias: imo post magnam dissinteriam contingit exitus humorum vel pinguedinis. & de isto loquitur hic ras. cui in hoc casu exit. & quia illud est stipticum & consolidatiuum intestinorum. & si humor mussillaginosus nullo modo valet & materia per se euacuata competeret istud clistere. & quando est ex rasura intestini competit clistere positum in littera: & alia consolidatiua intestini facta mundificatione intestini si esset ibi sanies. Secundo nota q si thenasmon causaretur ex humore inuiscato in intestino. Primo debet fieri euacuatio flegmatis vt dictum est supra in cap. de colica & yliaca. Postea filtrum bal. vel spongia infundatur in vino decoctionis se. fenugreci lini furfuris caulium rubeorum fortiter compressorum applicetur ano: vel ex hijs fiat sacculus super quem patiens sedeat. & isto casu est vltima medicina fomentatio tapsi barbati vel eius cathaplasmatio ita q bulliat in aqua. & postea exprimatur & ponatur supra. Si vero tenasmon causatur ex humore ca. purget eum clisteri dicto supra cap. de cura colice et yliace passionis. & postea infundatur filtrum balneum in aceto & fortiter compressum applicetur ano et circuitus itestini vngatur cum oleo ros. & albumine oui in tenasmone causato ex ventositate siue a flegmate valet suffumigatio cum pinea pulverizata posita supra carbones. Si causetur ex vlcere mundificetur cum vino et melle primo. & postea consolidetur cum vnguento facto ex oleo ros. dragaganti gummi arabici aloe loco mastic. et thur. dicta supra. Si autem testetur ab apostemate calido in principio tenta de bombace: vel de panno molli infuso in oleo ros. & albumine oui supponatur. sed in augmento ad maturandum fiat vnguentum de axfigia galline mussillag. se. lini olei amigd. et si causatur ab apostemate: tunc conuenit istud medicamen. R. succi apij succi caulium ana ℥.j. olei ros. olei camomille misce & tenta in predictis infusa supponatur in augmento. addatur istis ad maturandum mussillag. seis fenugreci. seminis lini ana ℥.ß.

¶ Epithima de quo venter cum fluxus vehemens est & virtus debilitata liniendus est. R. gallie achatie ciperi mirte gallarum cipressi thuris ana. ex oibus hijs vino veteri. aut succo citoniorum conspersis liniatur venter. huic quoque quandoque addit panis coctus de syria.

¶ Ponit curam fluxus ventris per epithimata que prouenit a frigiditate. dicit: epithima de quo venter cum flux vehemens est et quando virtus debilitata est liniendus est. R. galle a cassie ciperi ros. gallarum cipressi omnium ana. partes equales vino veteri aut succo citoniorum compressorum liniatur venter. huic quoque quandoque addit panis biscoct de syria. id est de illa terra ita q fiat emplastrum loco istius valet istud emplastrum in fluxu ventris cano a fritate. R. anisi cimini nasturcij assatorum masticis olibani ana ℥.iij. succi absinthij lib.ß. aque rosa. quart. j. aceti ℥.j. farine/nucis cipressi quod sufficit. misce oia pulverisant & fiat emplastrum mediocriter liquidum.

¶ Si autem cum hac egritudine fuerit calor. epithima fieri conuenit ex duobus sandalis & ros. & boloar. et saufel. & gall. et pane biscocto cum succo macianorum aut citoniorum aut mirtino.

¶ Ponit curam qñ prouenit a materia calida. dicit: si autem cuz hac egritudine fuerit caliditas epithima fieri cõuenit ex duob⁹ sandalis rof. et bolo armenici et sausel ꝛ galla ꝛ pane bis cocto cuz suc co citoniorum ꝛ macianorum ꝛ mirtino sausel est lignum habens virtutem san dalis. causa partis est: quia omnia ista sunt frigida ꝛ stiptica ꝛ intestinorum et partium circũstantium cõfortatiua ꝛ lo co istius potest competere tale quo cõi/ter vtor. ℞. succi plantaginis ptẽ. iiij. aq rof. de stipitibus aceti añ. ℥. ß. berberis sumach añ. ℥. j. mirtillorum boli arme/nici añ. ʒ. ij. coralli rubei/ sandali albi ꝛ rubei/ antere/ arillorum/ masticis añ. ℥. ij. psidie/ balaustie/ gallarum añ. ℥. ß. fa/rine lentium quod sufficit pulnerizetur subtiliter misce omnia ꝛ fiat emplastrũ mediocriter liquidum vel illud qᵭ cõue nit in vtroqꝫ casu. ℞. lapdani qrt̃. j. ma sticis. ℥. j. olibani. ʒ. ij. sumach berberis añ. ʒ. j. ꝛ ß. mirtillorũ boli armenici añ. ℥. j. coralli rubei/ sandali albi ꝛ rubei/ an tere arillorꝫ/ rof. rub. añ. ʒ. ß. terebẽtine ʒ. j. pulnerizãda pulnerizẽtur subtiliter conquassanda conquassentur cum pistel lo calido misce oia malaxando cum oleo rof. vel mirtino fiat emplastruꝫ ad mo dum scuti ad quantitatez medie palme ex vtraqꝫ parte extendatur supra alu/tam archeta facta ex epate porci caulí/bus perbullitis/ ouis coctis in aceto et postea debet accipi vitellum oui carniũ citouiorum. ʒ. iij. in modico cere cuz mo dico cinamomi ꝛ coriandri valet in flu/xu ventris.

¶ Quod si eger vehementer patia/tur tenasmon ꝛ sepe vadit ad cellaꝫ ꝛ nihil tamẽ egreditur collíriũ istud subijciatur. est enim mirabile ad se/dandum tenasmonem. Colíriuꝫ. ℞. thuris licij croci gũmi arabici añ. ʒ. j. ꝛ opij. ʒ. ij. informentur collíria et supponantur.

¶ Ponit curaꝫ thenasmonis qñ nihil ex pellitur. dicit ꝙ si eger frequenter patia tur thenasmonem ꝛ sepe vadat ad cellã ꝛ nihil egrediatᷣ. collíriũ istᵭ subijciatᷣ. ẽ enim mirabile ad sedandũ tenasmonez. ℞. thuris licij arabici/ croci gũmi añ. ʒ. j. apij. ʒ. ij. informẽtur collíria ꝛ suppo/nantᷣ. causa ptis ẽ: qꝛ ex quo nihil expel litur signũ est ꝙ causatᷣ ex relaxatione intestini ꝛ eius nimia subtiliatione. ꝛ qꝛ illud suppositorium est stipticũ. ideo vꝫ cũ periculuꝫ est de hoc qᵭ dicit Auicẽ. ꝙ quidam hñt thenasmonem cũ fluxu ven tris ꝛ imposuit apiũ in intestinũ ꝛ mor/tuus fuit. verꝫ est qᵭ idem dicit ras.

¶ De difficultate mingẽdi. Ca. 77.

Circa rubricã nota ꝙ emissiõis vrine est tri plex nocumẽtũ. s. actio lesa. actio corrupta. diminuta ꝛ ablata. vocatᷣ enim actio diminuta vel actio corrupta qñ vrina nõ potest expelli nisi per inter ualla ꝛ per tpa ꝛ cõiter tunc dᷣ dissuria scꝫ qñ homo nõ potest mingere sed bene vult. Sed vocatᷣ actio ablata qñ vno mõ potest expelli ꝛ vocatᷣ cõiter suria. Sed corrupta vocatᷣ quãdo vrina incõuenien ter expellitᷣ. s. inuolũtarie ꝛ guttatim: ꝛ dicitᷣ cõmuniter strãguiria. hic loquitur ras de primis duobus nocumẽtis: qꝛ in illis est retentio vrine inuoluntaria. De actione aũt corrupta dicitur infra: qꝛ re stat dicere de difficultate vrine ꝛ eius re tentione vnde actio diminuta ꝛ ablata easdem hñt causas: ꝛ in vtraqꝫ est inuo/lũtaria retentio. Scᵭo no. ꝙ cã difficul tatis mingendi est triplex. s. extrinseca ꝛ est duplex. Una est frigiditas magna co artãs ꝛ opilãs meat⁹ vrine: vt vẽt⁹ boreal̃ ꝛ alia frigida supra pectinẽ posita ꝛ vesi ca. Scᵭa cã est casus pcussio cõquassãs lacertos lateris ꝛ ventris. qui quidẽ in trant ad expulsionẽ vrine. Causa intrin seca est duplex. alia est cõiuncta. alia est priuata. cõiuncte cause pñt esse. vj. in ge nerali. Prima est passio intestinorꝫ sicut qñ est apostema in intestinis siue feces opilate inducentes opilationẽ in vesica ꝛ coartationẽ qua compressa eius meat⁹ clauduntur. Secunda est passio renum ꝛ quãdo apostema est in renib⁹ vl̃ lapis

claudūtur vie per quas transit vrina ad vesicā. Tertia est passio epatis vt ī ydropisim retinēre aquositatem q̄ mittebat per viam q̄ est inter epar ⁊ vmbilicum. Quarta causa est passio cerebri: vt pȝ in frenesi ⁊ litargia. quia obliuiscūtur mingere ⁊ tamen ista expulsio vrine nō potest fieri nisi a v̄tute sensibili que a duabus virtutibus dependet: vt ptȝ do. vj. de virtutibus ca. vltimo. Quinta causa est passio totius corporis vt in feb. ardētissima in qua consumit aquositas que debet ire ad vesicam. ⁊ propter hoc dicimus quando mingunt parum ꝙ fe. hoc facit. de ista non loquitur hic: quia ista faciliter curatur. Alia ē priuata siue ꝓpria difficultas mingendi. ⁊ est duplex. Una est virtus expulsiue ⁊ lacertoꝝ pectoris ⁊ ventris: vt quando villi latitudinales sunt debiles. ⁊ ꝓpter hoc aliqui faciliter mingunt vrinam ⁊ aliqui non. Scđa est opilatio existens in vesica siue illa fit ex lapide siue ex sanie. et de ista difficultate mingendi loq̄tur hic.

¶ Seq̄tur iam text⁹ capli. lxxvij. qđ hic dicit. lxxviij. ꝙuis nō ē vt videbit in ꝓcessu ꝓpter numeꝝ capi. seqnentiū.

Cum vrina minuitur ⁊ ex toto retinetur nec tumor apparet in femore nec grauitas nec dolor in renib⁹ sentitur. succurrendum est ex medicaminib⁹ vrine ꝓuocatiuis que nomiauim⁹ quorum vni⁹ confectio. ℞. seminis apij nitri rubee tinctorum semis olisatri semis iuniperi assari ameos spice amigdalaꝝ amararū aā. ʒ. xx. semis melonis. ʒ. x. cantaridarum quarum capita ⁊ ale abscisa fuerint. ʒ. j. armoniaci. ʒ. iiij. armoniacuȝ in vino dissoluatur ⁊ alie species ex eo cōspergātur: ex quib⁹ fiant pillule magne ex quibus sumatur ab. j. ʒ. vsq̄ ad tres. hoc eñ medicamē valde cōfert corpori cum dissolutioneȝ ⁊ laxationē patitur ⁊ hyposarce ad expellenda omnia accidentia causa quoꝝ corpus desiccari oportet.

¶ Hoc est capitulū in quo determinat de passionibus renuȝ ⁊ vesice. Et primo de passione que dicitur difficultas mingendi: prout ꝓuenit ex debilitate virtutis expulsiue. dicit: cum vrina minuitur aut totaliter retinetur: vt in feb. apparet tumor vel grauitas: vel dolor in renibus sentitur. succurrendum est ex medicaminibus ꝓuocatiuis vrine que nominauimus quorum confectio est. ℞. seīs apij nitri rubee tinctoꝝ se. olisatri se. iuniperi se. assari ameos seīs feniculi spice amigđ. amararū oīum aā. ʒ. xx. semis melonuȝ. ʒ. x. cātaridaꝝ q̄rū capita ⁊ ale abscise fuerit. ʒ. j. armōiaci. ʒ. iiij. armoniacū in vino dissoluat ⁊ alie spēs ex eo ꝯficiantur: ex quib⁹ pillule magne auellane similes de quibus sumatur ab. j. ʒ. vsq̄ ad. iij. ʒ. hoc enim medicamen confert valde corpori dissoluto ad laxitateȝ ⁊ yposarce. ⁊ ad expellendum omnia accidentia quorum corpus desiccari oportet. causa est: quia ex quo omia ista aperiunt. signum est ꝙ ista debilitas nō ꝓuenit ex opilatiōe aliqua: quia materia inducit grauitatem in membro: sed solum ex debilitate virtutis expulsiue. et quia ista iuuant ad expellendum ⁊ conferunt virtuti ad expellendum ⁊ prouocāt vrinā: iō valēt. ⁊ sup istud electuariū ducis bibatur cum modico brodij cicerū: ⁊ valet ad frangendum lapidem. et hoc in ieiuno stomacho cum vino albo elixato. i. de se. macedonie ⁊ spicenardi aspergātur ⁊ incorporētur.

¶ Or si contingat mingendi difficultas ex casu vel percussione in femore vel in ano vel in eorū circuitu eger ex basilica minuat. deide aqua calida loco sepe superfundat ⁊ vsq̄ ad spatium medij diei ex oleis fricetur. Egro quoq̄ precipiat vt vrinaȝ expellere nitatur.

¶ Ponit curam quando accidit ex casu et percussione. dicit: vel in femore vel in ano aut in eorum circuitu eger ex basilica minuat᷑ ꝛ deĩde aqua tepida loco percusso sepe superfundatur ꝛ vsq; ad spacium medij diei ex oleo fricet᷑. egro quoq; precipiatur vt vrinam expellere nitatur et si aliquis diceret: quare nõ potest curari quãdo prouenit ex frigiditate. dico ꝙ per alterantia sola curatur. ideo non curauit ponere. Causa partis quare vz aq̃ calida supfusa: q2 ratione pcussionis vl' casus facta est concussio in mẽbro ꝛ patiens est debilitatus dolore et loco denigrato ratiõe illius sanguinis ꝛ hoc per aquam calidam resoluitur supposito ꝙ corpus sit plenuz ꝛ facta flobothomia posita ꝙ luna sit ĩ plenilunio vl' nonilunio statim debet fieri flobothomia quando aliquis est percussus ꝛ si patiẽs est constipatus primo debet dari clystere ne vesica comprimatur. Quare valet inunctio. causa est: ad confortandum illam virtutem: q2 electuarium est in parte stipticum ꝛ loco illius. iiij. ca. de mirrha ꝛ mastice posita supra locum vl' emplastrum de mumia dissoluta in vino vl' sacculus de absinthio abluto vel bullito in vino compresso fortiter super locũ ponitur femore. i. inter inguina.

¶ Si autem mingendi difficultas cõtingat vesica existente plena ꝛ extensa. ꝛ fit hoc post sanguinis vl' puris mictum. medicamina que trumbos sanguinis vel puris quod in vesica generatur soluere ꝛ eliquare cõsueuerunt danda sunt. Cõfectio medicaminis sanguinis vel puris trumbos qui in vesica fiunt dissoluentis ℞. cordumeni mirrhe rubee de qua tingitur. seminis iuniperi armoniaci asse fetide aã. armoniacum dissoluatur et informentur pillule ex alijs speciebus ex eo confectis de quibus quater in die sumat᷑ cũ apozimate de seminibus qd̃ noiauim⁹.

¶ Ponit curam quando prouenit ex opilatione. primo per pillulas. dicit: si autẽ mingendi difficultas contingat. vesica existente plena et extensa et hoc fit post sanguinis vel saniei mictum medicamina que consueuerunt dissoluere trumbos aut pus generatum in vesica danda sunt. medicamen᷑do fit tale. ℞. cardamomi minoris rubee de qua tingitur se. iuniperi armoniaci asse omnium partes equales armoniacum dissoluatur et informentur pillule ex alijs speciebus ex eo cõfectis. de quibus grana. iiij. in die sumantur cuz apozimate de seminibus ꝙ nominauim⁹. Nota ꝙ vesica potest impleri ex tribus. Uno modo ex vrina quãdo moratur inter nobiles et tunc preualet ꝙ homo decubet supra pectinem ꝛ ꝙ fricetur ꝙ vrina vadat superius ꝛ ꝙ vie dilatentur: quia tunc portus aperitur ꝛ vrina vadit ad inferius. Secundo modo ex humoribus scz flegmate vl' sanguine et vt plurimum ex humore flegmatico ꝛ in isto casu valet illud remedium: q2 est subtiliatiuum ꝛ aperitiuum vie ꝛ vrine prouocatiuum. Tertio modo ex lapide ꝛ de isto in fine capituli ponit curam difficultatis mingendi ex lapide aã. omnium partes equales vel. ʒ. ij. vel. j. ꝛ dissoluatur scz cum vino.

¶ Syrupus etiam acetosus ex forti aceto factus multotiens detur.

¶ Ponit curam per syrupum sumptum cum brodio cicerum. dicit: ꝙ valet syrupus acetosus cum aqua melonum et cicerum et hoc ex forti aceto multotiens detur. causa est: quia est compositus ex trib⁹ aperitiuis ꝛ subtiliatiuis que habent vias aperire ꝛ vrinas prouocare et per istum syrupum intelligit alios pro uocatiuos vrine ꝛ vnus potest esse fm Auer. oximel squilliticũ ministratũ cuz brodio cicerũ rub. vel se. melonũ vl' iste quo cõiter vtor. ℞. pilorũ spice nardi. ʒ. ß. cãtaridũ abscisis capitibus ꝛ alis. ℈. j. fiat pul. subtilis ꝛ ministretur cum decoctione cicerum rub. ꝛ se. mellonuz vel sic similiter valet aqua raphani distillata si potest. silr valent oẽs potus quiua-

lent in fractione lapidis que dicentur in sequenti capitulo.

¶ Per siringaȝ preterea imittaᵗ aq̄ in vesicam in qua dissolutus fuerit sal aut aqua cineris. Et ista est confectio aque que fit de cinere. ℞. cinerem de salice cinerem de vitibus cali. calcem his omnibꝰ admisceaᵗ tantū aque vt ex ea cooperiri possint et dimittanᵗ sic ꝑ tres dies: deinde colenᵗ ꝛ per siringaȝ inijciaᵗ in vesicā.

¶ ponit curam per iniectionē. dicit: per siringam inijciatur in virga aqua in qua dissolutum sit sal vel aqua cineris ꝛ ista est confectio aque que fit de cinere. ℞. cineres de salice/cineres de vitibus cali. calcem cineres clauellatus et fit de quadam herba salsa de qua vtuntur tinctores. his omnibꝰ misce tātū. ꝺ aqua vt ea omnes cooperiri possint et dimittantur sic per tres dies: deinde colentur ꝛ per siringam in virga inijciātur. Nota quare valet aqua cineris cribellati: causa est: quia aqua salsa est mordicatiua ꝛ icitat virtutem expulsiuam vt dictuȝ est de illis in quibus ponitur sal per clystere: incitat enim et mordicat ꝛ loco istius cōmuniter operantur et mittimus oleum scorpionuȝ per siringam in quo cineres sunt dissolute ꝛ colate ꝛ valet multum.

¶ Herba quoqꝫ croci hortulani ꝛ sula cocta supponātur. Tinam preterea assidue igrediaᵗ in qua sit aqua in qua cocta sit camomilla sticados arabicus sansucus sisimbriuȝ: vel in qua extremitates cauliuȝ ꝛ sula ꝛ fimus columbinus cocta fuerint ꝛ sedeat i ea q̄diu poterit. Et ex herbis istis sic coctis fiet emplastrum siue epithima sup femur ꝛ partes ei circūadiacentes. Et dum in tina moratur sumat ea in potu que vrinā prouocant. Et si hec oia non profuerint ad instrumentum quo vrina prouocatur redeundum est.

¶ Pōit curā ꝑ emplastra balnea ꝛ epithimata. dicit: herba croci orientalis al's hortulani ꝛ sula cocta supponaᵗ: tinā pmo assidue igrediatur in qua sit aq̄ i q̄ cocta sit camomilla/sticados arabici/sansuci/zinziberis añ. vel in qua extremitates caulium. sulla est herba arthetica et est prouocatiua vrine inter omnia mundi ꝛ fimus columbinus fuerit: in decoctione earum sedeat et ex herbis similiter coctis fiat emplastrum supra femur et ꝑtes circūadiacentes: ꝛ cū in tina moratur sumat ea in potu que prouocatiua vrine sunt et si hec omnia non sunt proficientia ad instrumentum quo vrina prouocatur est currenduȝ: emplastra id est herba in qua sit cathamus. causa partis est: quia illa ex quibus fiunt sunt prouocatiua vrine et aperitiua et ꝑ ista intelligit sibi similia et valet istud emplastrum quo communiter vtor precedente clystere. ℞. foliorum crete marine. M. ij. cōquassentur et torrefiant modicum in sartagine cum oleo amigdalarum amararū et fiat emplastrum supra pectinem. vel fiat tale vnguentuȝ de paritaria vt sit. ℞. armoniaci. ʒ. iiij. malaxentur cum oleo scorpionum et extendatur supra alutam et fiat emplastrum vel fiat tale vnguentum quo communiter vtor. ℞. axungie cameli asinini axungie catti añ. ʒ. j. cere modicuȝ: Fiat vnguētum cum quo vngatur pecten ꝛ loca circūstantia. similiter valet si ipleatur sacculus de cineribus conquassatis et induatur virga virilis ei vel ꝙ illi cineres conquassentur et ponantur in capite virge inter pellem ꝛ carnem. balneum competens in prouocatione vrine est cōmuniter bal. decoctionis petro. apij paritarie crete marine omnia ista debent precedere clystere ꝛ si corpus est plenū precedat flobothomia vel medicina vel benedicta audacter sine sirupo.

¶ Si autem mingendi difficultas post lapidis signa affuerit eger supinus iacꝫ ⁊ pedes eius diu ⁊ diuersis modis ⁊ fortiter quatiendi sũt. Et si vrina nõ egressa fuerit oportebit vt cum instrumento curetur per quod mẽbro imissum sit impulsio. cauendum tamen est ne virge imittatur cum est apostema.

¶ Ponit curam difficultatis mingendi quando prõuenit a lapide. dicit: si autẽ mingẽdi difficultas post lapidis signa fuerit supinus iacet. et pedes eius diu et diuersis modis conquassendi sunt sine erigendi. et si vrina nõ egressa fuerit opꝫ ꝙ cum instrumento curetur per qđ membro immissum fit impulsio cauendũ est tamen ne virge immittatur cuꝫ ibi fit apostema. Nota ꝙ lapis facit difficultatem mingendi quãdo est mediocris quantitatꝭ. ⁊ ita quando nõ est nimis magnus: quia claudit tunc plus foramen subevesice. vnde quando est paruus tunc opilat ex toto: quãdo mediocris claudit. Et in isto casu sunt tria iuuatiua ꝗuis raƀ nõ ponat nisi duo vꝫ vt dicit. G. ꝙ digitus lõgus ponatur in ano: ⁊ comprimatur vesica cum digito. vt lapis qui est in illa vesica eradicetur a collo ⁊ vadat interius. Scđm est ꝙ ponit raƀ pat. iacet supinus. ⁊ leuanť crura ⁊ constringantur ante et retro vsꝗ descenderit lapis ad fundũ vesice. Tertium remedium qđ ponit raƀ est ꝙ cirига vngatur cum aliquo oleo vt de lilio vel de roƀ. vel amigd. dul. ⁊ cuꝫ illis nõ iducať dolor in virga: pungať et impellitur lapis ad intra. ⁊ sunt multũ bona .s. cũ intromissione siringe vt dicit raƀ: ꝙ aliqualiter inducit dolorem. ⁊ per cõsequens fluerent humores ⁊ augerent humores.

¶ Ad difficultatem vero vrine valde confert sepe ingredi tinam ⁊ vngere locum ex oleo; et medicamina vrinam prouocantia in potu sumere; ⁊ abstinere a nutrientibus acetosis ⁊ ponticis ⁊ grossis.

¶ Ostendit que conueniunt ĩ difficultate mingendi vel nõ. dicit: ad difficultatem mingendi valde confert sepe ingredi tinam ⁊ vngere loca ex oleis. ⁊ medicinam vrinam ꝓuocantiam in potu sumere. ⁊ abstinere a nutrientibus acetosis ponticis ⁊ grossis. causa est: qꝛ aqua illa dilatat poros vesice ⁊ ꝓuocat vrinã et subtiliat materiam. vel inungatur cũ oleo: quia apit ⁊ cõfortat vesicã vt oleũ de scorpione ⁊ amigd. dulcibus et de lilio. Quare prouocãtia vrine: qꝛ aperiũt vias ⁊ digerũt humores grossos. ⁊ committo eis vt comedant de petro. in magna quatitate. ⁊ coquanť in brodio carnis. et facio ꝙ comedat pat. caules. et est vltimum remedium.

¶ De lapide renũ ⁊ vesice. Cap. 79

Circa rubricam nota ꝙ duplex est causa lapidis renũ ⁊ vesice. quedam est materialis. ⁊ quedã est efficiens. materialis: sunt humores grossi exñtes in renibus vel in vesica vel humores flegmatici ⁊ viscosi. Causa efficiens est duplex: quedã mediata. quedã immediata. immediata est calor renuꝫ congelans hũores grossos. et quod subtile est resoluitur. et ꝙ grossum est indurať siue putrefit. Mediata est duplex. intrinseca. ⁊ extrinseca. intrinseca est debilitas stomachi ⁊ epatis que est causa ꝯgelans humores grossos: quia calor debilis humoreꝫ flegmaticũ gñat: ⁊ magꝭ in comedentibus gulose. Causa intrinseca sunt res nõ naturales generãtes humores grossos. Et nota ꝙ drĩa est inter lapidẽ renum ⁊ vesice: quia lapis vesice est durior et albior ꝗ̃ renum. ⁊ frequenter generantur in pueris rõne fortis virtutis expulsiue que euacuat nocumẽtũ ad ptes inferiores longinquiores. lapis renuꝫ mollior et rubicũdior est: quia mẽbrum carneũ

est. et ratione sanguinis rubeus est. et frequenter generatur in senibus ratione debilitatis virtutis expellentis q̄ ē in eis nō potentis expellere materiam ad partem longinquam.

Cum eger virgam sepe fricat et manu tractat ipsa quoqꝫ frequēter erigitur ⁊ subtiliatur ⁊ vrina indifficiliter ⁊ cum dolore egreditur in q̄ egritudie fortasse et longaon exit: lapis in vesica esse significatur.

¶ Hoc est capl'ꝫ in quo teriat de lapide renum ⁊ vesice ponēdo signa lapidis renum ⁊ vesice. dicit: cum eger virgam sepe fricet. ⁊ manu tractat ipsa quoqꝫ erigitur ⁊ crescit ⁊ vrina difficulter ⁊ cum dolore egreditur in qua egritudine forsan longaon exit. lapide in vesica esse signat. cā est: qꝛ lapis inducit pruritūꝫ et titillationē partis in collo vesice cū sit asper. sed virga erigitur ꝓpter titillationem. Alia cā est: qꝛ calor debilis qui generat ventositatē que est cā erectionis virge. quare dolor est ī pectine: qꝛ generat illa loca. Quare longaon exit quan affellat. cā est: ꝓpter cōpressionēꝫ ⁊ nocumentum qđ incitat. ⁊ natura velit expellere ⁊ iō expellit longaonem.

¶ Si autem eger cum difficultate mingendi sentit vehementem dolorem in renibus et in inguinibus et nauseam ⁊ ventris constrictionem: in renibus lapis esse mōstratur.

¶ Ponit signum lapidis renum. dicit: si eger sentiret cū difficultate mingēdi dolorem in renib⁹. ⁊ in emūctorijs et nauseam ⁊ ventris cōstrictionē: in renibus lapis esse dignoscitur. cā est: ꝓpter opilationem de aliquo alio ꝓpter mordicationem lapidis ⁊ acuitatis. ⁊ si est in rene dextro ascendit dolor vsqꝫ ad epar. si in sinistro vsqꝫ ad vesicaꝫ: qꝛ ren dexter calidior est q̄ꝫ sinister. ⁊ nausea est rōne plenitudinis. ⁊ cōstipatio est si constrictio intestinorum precesserit.

¶ Lapidi vero qui est in vesica confectio hec vtilis existit: ⁊ est optima ad frangendum lapidem cuꝫ fuerit vetustus. Ego quoqꝫ iam fregi cuꝫ eo magnum lapideꝫ in minori spatio q̄ꝫ .xl. dieruꝫ. Quod. ℞. carpobalsami semis raphani se. olixatri cortic. radicis oppoponaci. corticū radicum capparis amigdalarū amararum dānocochie squinanti ciperi spice ide cassie lignee sacculo cōdrion. harmel. gentiane aristol'. ro. asari cordumeni armoniaci serapini bdellij pipis acori aā. gūme dissolute sufficiēti balsamo malaxenꝰ et ex eis alie spēs cōspergātur ex quibus informentur pillule ⁊ sumatur ex eis inde. ℥. ʒ. cuꝫ apozimate de seminib⁹. Qn̄qꝫ septima pars vni⁹ ℥. de cinere scorpionū cū eis dat. Cinis vero de scorpionib⁹ hoc mō fit. scorpiōes sumāt ⁊ ī ollā nouā positi os hn̄teꝫ oppilatū sup laterculū ī furno mittātur in quo nō sit nimi⁹ calor neqꝫ vehemēs ⁊ sint in. vj. horarum spacio: deinde extracti pulverizentur ⁊ reponantur.

¶ Ponit curaꝫ lapidis. primo per pillulas. dicit: lapis vero que est in vesica. cōfectio ista est sibi vtilis ⁊ optiā ad frangendum lapidem cum est vetus. ego q̄dem iam fregi magnum lapidem in eo infra. xl. dies. ℞. carpobalsami semi. raphani dauxi olixatri se. corticis capparis amigd. amararuꝫ dānocochie sq̄nāti cipi spice indice cassie liguee sacculo ꝯdrion asari cardamomi armoniaci harmel gentiane aristol'. ro sapini bdellij piperis achori omnium partes eq̄les gumme sufficienti balsamo dissoluto malaxātur. ⁊ ex eis alie species cōficiantur ex quibus informēt pillule. ⁊ sūat ex eis de die. ℥. ʒ. cū apozimate de

feminibus. quãdoq; etiã. vj. pars. ʒ. j. de cinere scorpionis simul cũ eis detur. Cinis vero scorpionis hoc mõ fit: sumant scorpiones. et in olla noua ponãtur et opileẽtur os olle. ⁊ in furno mittat̃ i quo sit vehemẽs calor. deinde extrahant̃ et reponãtur. Nota cãm ptis: q2 oĩa ista sunt incisiua ⁊ subtiliatiua medicamia. ideo digerũt lapidẽ ⁊ diuidũt. ⁊ per ista ĩtelligit similia mĩstrata ieiuno stomacho in dura suba. ⁊ valz illud qđ dictuz est. ℞. crete marine milij solis siccorum aã. ʒ. ß. ⁊ ß. sanguis yrci bñ pparati. ʒ. ij. lapidis spõgie lapidis iudaici anisi melonum indorũ. ʒ. j. saxifrage. s. aq. ʒ. ß. panis zuccari al. lb. j. fiat electuariũ vl' sic. ℞. licõtripeõ electũariũ duc; aã. ʒ. s. ⁊ ß. al's q̃rt; . s. misce. similr vz si comedant̃ quolibz mãe duo boli de folijs crete marine madefactis in modico aceti in quo sit medietas vini al. silr vz si comedant̃ quolibet mane duo boli radic; raphani silvestris. Silr vz comestio auis tremule q̃ vocat̃ cauda tremula quocũq; mõ sumpta vel in pul. vel in assa vel elixata vel pastillata.

¶ Eger vero nutriatur ex aqua cicerũ ⁊ calagie ⁊ mutagenat: et abstineat a lacte ⁊ caseo ⁊ ab alijs nutrientibus grossis.

¶ Ponit curam p dietam. dicit: eger vero nutriatur ex aqua cicerũ ⁊ calagie. et mutagenat ⁊ abstineat a lacte et caseo: et ab alijs cibis grossis ⁊ siccis. iste sũt cõfectiones facte ex speciebꝰ. Nota q̃re valet aqua cicerum rubeorum spãliter: quia inscisiua ⁊ subtiliatiua ⁊ parũ aperitiua est. Quare valẽt ista condita cuz speciebus. causa est: q2 sunt ca. ⁊ subtiliatiua ⁊ incisiua humorũ ⁊ aperitiã porum. quare nocent cibaria vt fabe lẽtes: quia multiplicant materiã flegmaticam. et q̃uis videt̃ de lacte: tamẽ stomacho debili nõ bene dirigit̃. ⁊ tunc generat̃ flegma qđ d2 in scđo regi. de illo q̃ comedebat castaneas inuentus est pilus in renibus eius ad quantitatẽ vniꝰ cubiti.

¶ Et ingrediatur tinam vbi sit aq̃ in qua cocta sint folia caulium ⁊ sula keregiosos et mentastrum et fimus columbinus et medulla croci hortulani.

¶ Ponit curaz per bal. intelligo stomacho vacuo caulium. s. rubeoruz. dicit: q̃ ingrediat̃ tinam in qua sit aqua ⁊ folia cauliũ cocta ⁊ sula et keregiosos. ⁊ est vna species abrotani. ⁊ mẽtastruz ⁊ fimus colũbinꝰ ⁊ medulla se. croci hortulani. causa partis est: q2 ratione humiditatis aque mollitur lapis ⁊ dilatant̃ vie. ⁊ ratione virtutũ herbarum subtiliatur ⁊ incidit̃ lapis. ⁊ per illud bal. intelligit similia sicut bal. in frangẽdo lapidem aque decoctionis malue bismalue pitarie abrotani crete marine se. altee fenugreci et se. lini illud bal. remouet dolores ⁊ mundificat ⁊ subtiliat. incidit ⁊ aperit vias. ⁊ frangit vere croci hortulani. s. chartami.

¶ Femur etiam sepe inungatur ex oleo scorpionis ⁊ immittatur virge. Quod. ℞. aristo. ro. gentiane ciperi cortic. radic. cappar; aã. ʒ. j. hec omnia in lib. j. olei de amygdalis amaris posita ad solem per hebdomadam vnam dimittantur ⁊ colentur et pro vnaquaq; lib. ex eo adiungãtur ei scorpiones. x. ⁊ totum in vas cuius os opilatum fuerit missum ad solem per duas septimanas moretur. deinde colatum reponatur. Est enĩ optimuz ⁊ mirabile de quo guttatim quotidie in virga mittendum est postq̃ eger egreditur de tina.

¶ Ponit curaz p inunctionẽ femoris. i. pectinis. dicit: femur inungat̃ cuz oleo scorpionis. ⁊ distillet̃ ex eo ĩ virga oleuz de scorpione. ℞. aristo. ro. gentiane cipi corticis radic; capparis oĩm aã. ʒ. j. hec omia ĩ lb. j. olei amigđ. amaraꝝ posita

ruꝫ ad solem per hebdomadam dimittātur: ꝛ ponantur ꝛ exprimanť. ꝛ ꝓ qualibꝫ lb. ex eo adiūganť ideꝫ scorpiones decem. et totū in vas cuiꝰ os oppilatuꝫ sit missum ad solē p duas septimanas moretur. deinde colatura reponatur. ꝛ post coleť. est eñ optimuꝫ ꝛ mirabile. de quo ꝯtinue inungať guttatiꝫ mittendū ꝛ infundendū. postq̄ egrediať eger de tina. Nota illud oleū multum laudať in fractione lapidis. q̄re vꝫ: qꝛ in frāgendo lapidē oleū scorpiōis vꝫ a tota ꝓprietate: imo dicit Auic. in ca. v'li q̄ sicut peonia a tota ꝓprietate vꝫ i epileptia: ita illud oleū ad frangendū lapideꝫ. ꝛ spālr post bal. qꝛ tunc vie sunt apte. Iteꝫ vꝫ oleum amigd. cū oleo scorpionis. Nota scđo q̄ anteq̄ fiat inunctio cuꝫ oleo scorpionis vtile est mollificare lapidē cū vnguēto vel emplastro. ꝛ in hoc est magnꝰ error in fractione lapidis: qꝛ supponimꝰ incidentia. et ista q̄ sunt ca. et tñ in quacūq; materia dura ꝛ grossa sp mollificatiua reqrunť. Emplastrū mollificatiuuꝫ vel vnguentuꝫ. ℞. malue bismalue se. altee se. lini caricarū pinguiuꝫ butyri re. ana q̄rt. ß. olei amigd. dul. q̄rt. ij. ꝯquassanda ꝯquassenť fortiter misce oīa. post inungatur cū oleo scorpionis.

Quod si lapis magnus fuerit nō inuenitur aliud remedium nisi vt cū incisione extrahatur. de hoc tamen loqui huius nostri libri modum excedit.

Ponit aliud remediū. dicit: si lapis fuerit multū magnus incidať pa. ꝛ extrahatur. ꝛ talis incisio sp fit in collo vesice inter anū ꝛ virgā: qꝛ locus est ibi carnosus. ꝛ pōt bene ꝯsolidari.

Cum autem in renibus fuerit lapis eger frequēter ingrediatur balneum. Et renes ꝛ ilia ex oleis inungantur ꝛ ea que calefaciūt locuꝫ desuper eum pāno ponanť. vt sunt ea que nominauimꝰ. In potu quoq; sumantur ea que lapidem frangunt.

Ponit curam lapidis renū cū est in ipsis. dicit: cum aūt in renibꝰ fuerit lapis eger frequēter tinā ingrediať. ꝛ renes ꝛ ylia inungātur ex oleis. ꝛ ea q̄ loca calefaciunt desup cū pāno supponātur. ꝛ ea que noiauimꝰ in potu sumanť. s. ea q̄ lapidem frangūt. Causa p'tis est: qꝛ bal. ꝓpter virtutē aque mollificat lapidē ꝛ vias dilatat. ꝛ rōne herbaꝝ incidit apit et subtiliat. inunctio olei vꝫ vt dictum est vel emplastrū positū. vel ponātur calida sup locū vt sacculus quē dixi: vel mollificatiuū. vel incisiuū. ꝛ q̄uis illa q̄ lapidem frangūt sunt multa tñ mihi inter alia tm̄ sūt q̄ttuor spālia. Primū. ℞. corrigiole marine. ℥. j. cicerū rub. q̄rt. ß. se. melonū nō mūdatoꝝ. ℥. ß. bullianť ꝛ cōquassenť in. ℥. iiij. aq̄ dulcis donec redeant ad. ℥. ij. coleňť ꝛ colatura cū modico zuccari admistreť in potu. mirabiliť expellit arenulas a renibꝰ. Scđm est istud ℞. aque clauellate aq̄ limonū ana lib. ß. misce. ꝛ administreť de ista aq̄. ℥. j. ꝛ ista aq̄ multū hꝫ ꝓprietateꝫ: vt patꝫ expientia. vñ si quis laminā auri vel argēti ponat in succo limonū totaliter dissolueť. Tertiū est aq̄ gallitrici. Quartū est istud ℞. brusci spagi g̃mis radic. ana q̄rt. ß. scolopendrie cum radice capilli ve. recētis crete marine tribuli marini saxifrage pipinelle milij solis leuistici endiuie ana. ℈. j. cicerum rub. ℥. ij. se. siseleos se. altee se. fen. se. saxifrage ana. ℥. ß. se. melonū non mūdatoꝝ q̄rt. ß. liq̄r. rase vuarum passa. ana. ℥. j. spicenardi. ʒ. iij. aceti squillitici. ℥. j. mellis electi panis zuccari ana lb. ß. fiat syrupus clarificatus vsq; ad q̄rt. v. similr valet pul. sanguinis yrci bene prepati si ministreť cuꝫ pul. cicerum rub. brodio. ʒ. ß. vel. ℈. j. et ß. ꝛ fm alios debet yrcus nutriri cū herbis apitiuis et subtiliatiuis vt saxifraga pimpinella et se. mellonum milij solis ꝛ verbene. ꝛ debꝫ decollari ꝛ remoueri primus sanguis in vna scutella: et dꝫ eijci post alter sanguis vꝫ: sili'r ad frangēdum lapidē valēt clistere ꝛ vomitꝰ.

Si autem lapis ceciderit ꝛ in virga obstaculum fecerit aqua calida

ab alto distillando ei superfundatᷓ donec rubere videatur. deinde oleũ tepidum guttatim superiniiciatur. ꝛ si necesse fuerit sugatur ꝛ ex hoc mouebitur lapis et exibit. Sed si magnꝰ ꝛ angulosus fuerit necesse ē vt virga inferius incidatur et extrahatur.

¶ Ponit curã qñ lapis ceciderit in virga inducens in intestinis dolorez. dicit: ad frangendũ lapidẽ multũ vз clistere. Si aũt lapis ceciderit. ꝛ in virgã obstaculũ fecerit aqua ca. ab alto distillanda desuper fundatᷓ donec rubere videatᷓ. Deinde oleum tepidum guttatim desuꝑ fundatᷓ vel mittatᷓ ꝛ fricetᷓ. ꝛ si necesse fuerit ad exteriora sugatᷓ. hec eñi mouẽt lapidez ꝛ exire faciunt. Sed si magnꝰ fuerit ꝛ difficilis necesse est vt virga inferius incidatur ꝛ extrahatᷓ. causa ꝑtis est: qꝛ aqua ca. aꝑit vias ꝛ dilatat. ideo meliꝰ põt lapis expelli. Siłr vз inunctio olei: qꝛ dilatat ꝛ sedat dolorem. ꝛ sic etiã sugatio est cã extractionis lapidis. et dз inungi cum oleo de lilio. ꝛ oleo amigda. dul. ad molliendum.

¶ De apostemate renũ. Cap. 80

Jrca rubricã

c nota ꝙ differẽtia est inter apostema renũ et vesice: qa qñ apostema est i vesica tũc apꝑet tumor notabilis in pectine et dolor in intestinis. imo est dolor sicut mulieris ꝑturientꝭ. cũ mẽbrum pãniculosum sic maxie sit apostomatuз spałr de mafia ca. declarat hoc fe. intẽsa. ꝛ dolor acutus siłr difficultas mingẽdi. Sз qñ apostema est in renibꝰ tunc nõ apparet tumor in dorso nisi esset apostema i dorso exteriori pãniculo circũdante renes: quia renes sunt mẽbra insensibilia nisi rõne pãniculi circũdantis ipos. et si sit in rene dextro tũc magis cubat supra ꝑtem sinistram. ꝛ econtra. si dolor magis sentitur in sinistro sentit magnum dolorem in dextro. causa partis est. qꝛ apodiatur supra apostema. siłr idẽ est i pleuresi vt superius dictum est. et in vtroqз apostemate renum ðr fe. et statim affligit. tñ quãdo est de materia ca. fe. est intentissima. Si vero materia fuerit frigida fe. est magis remissa. Scðo nota ꝙ apostema renũ vel vesice potest causari tribus modis vt alia apostemata. Uno modo ꝑ resolutionẽ insensibilem. ꝛ quãdo materia est pauca et facta flobothomia. Scðo mõ ꝑ cõuersionẽ eius in saniẽ cuiꝰ signũ est: tũc qꝛ est fe. ꝛ dolor fortissimus ꝑm ypo. scðo amphorismorum circa generationem saniei. Tertio modo ꝑ conuersionem eius in duriciẽ. ꝛ quãdo per medicinas resolutiuas totuз qð est subtile resoluitur. ꝛ qð est grossuз remanet: cuius signum est cessatio feb. apostemate iam remanente.

a D apostema quod fit in renibus ꝛ vesica cõcomitatur febris permixta que nõ est vehemẽtis caloris cum qua est horripilatio et rigor ꝛ frequẽs mictus et dolor in inferioribus costis ꝛ grauitas. ꝛ cum impellitur videtur ꝙ aliquid ibi sit suspensum.

¶ Hoc est capitulum in quo ponit curã apostematis renum. dicit: apostema quod est in renibus ꝛ vesica concomitatur fe. ꝯmixta que non est vehementis caloris cum qua est horripilatio ꝛ rigor et frequens mictus. ꝛ dolor in inferioribus dorsi ꝛ pectine. ꝛ cum impellitur vrina videtur ꝙ aliquid sit ibi suspensum. Causa partis est: qa ibi est putrefactio humorum qua remota remouetur etiã fe. quare est interpolata. qꝛ membra sũt lõginqua a corde. Quare grauitas ꝛ dolor: qꝛ vbi dolor ibi egritudo quarto amphorismorum. Quare sentitur rigor propter multitudinem materie trahentis renes infra. ꝛ trahit ad se panniculum. ita similiter vesica cũ sit mẽbruз neruosum ꝛ pãniculosum trahitur inferius. quare ẽ rigor rõne maliciei materie pũgitiue. quare dolor ꝓpter saniẽ.

¶ Cum itaqȝ hec signa visa fuerint eger ex basilica minuatur eiꝰ partis in qua grauedinem ꝛ dolorem sentit. Loco quoqȝ emplastri infrigidātia superponantur.

¶ Ponit curā apostematis renū ꝛ vesice anteꝙ ꝯuertant in saniē ꝛ hoc ꝑ flōiaȝ ꝛ emplastra. dicit: cū hec itaqȝ signa fuerint visa eger ex basilica ē flobothomandus in eādeȝ ꝑtē in q̄ dolorē sentit. loco quoqȝ emplastri īfrigidātia supponātur. Quare vȝ flōia: qꝛ ꝓhibet fluxū hūoꝝ et distrahit materiā ꝛ euacuat. sȝ q̄re de eadē ꝑte. cā ē: qꝛ in flōia faciēda nō ē trāseūdum vltra vnū dyametruȝ. j. ca. fen. iiij. ij. ca. ꝛ sufficit superiꝰ a vesica ad brachiū. Nota dictū rāß hȝ veruȝ qn̄ apostema est de mafia ca. ꝛ ē in sui ꝓncipio: qꝛ ꝓmo opȝ ꝙ alteret mēbrū a sui mala q̄litate. Quare vȝ empl'm īfrigidatiuū ꝛ ꝓt eē tale. ℞. roß. rub. ʒ. ß. se. papaueris al. se. portulace an̄. ʒ. ß. musillagi. se. psilij citōioꝝ an̄. ʒ. ij. olei roß. q̄rtꝫ. ij. aq̄ ordei lß. ß. puluerizāda puluerizent. misce oia ꝛ fiat emplastrū mediocriter liq̄dū. Sȝ si apostema fit de materia frigida cōpetit istud emplastruȝ ad reꝑcutiendū. ℞. succi absīuthij lß. ß. olei roß. olei camomille an̄. q̄rtꝫ. ß. aceti. ʒ. ij. farie ordei qđ sufficit. misce omnia ꝛ fiat emplastrum mediocriter liquidum.

¶ Et si egritudo sic dissoluta fuerit bonum erit. Si autem febris ꝛ dolor ꝛ grauitas perseuerauerint ꝛ vrina nimiuȝ ꝛ frequenter egrediatur. significatur ibi pus colligi.

¶ Pōit sig̃ qn̄ sanies ē gn̄ata etiā pōit curā. dicit. ꝛ si egritudo dissoluta fuerit bonū erit. si aūt dolor ꝛ grauitas ꝛ fe. ꝑseuerauerint ꝛ vrina minutim ꝛ frequēter egredit̄ signat ibi plus colligi. cā est quā reddit Gal'. ij. ampho. ibi circa gn̄ationē saniei. ꝛ dicit: ꝙ calor īcipit digerere materiā īducēdo ebullitionē in ea ꝛ in ista ebullitione fe. augmētatur. ꝛ fit solutio ꝯtinui ꝑpter rarefactionē materie ꝛ sic augetur dolor. Quare frequens mictus qꝛ sicut aggregat̄ sic expellit̄ vrina. causa est ratione acuitatis materie.

¶ Emplastrum igitur est tunc suꝑ dorsum ponenduȝ ex camomilla se. lini oleo sisamino furfuris conspersis. Est ergo precipienduȝ vt in tina sedeat. Si auteȝ eger minxerit pus semina que nominabimꝰ in c. de ardore vrine sunt dāda donec pus minuatur deinde trocisci dentur quos in. c. de mictu sanguinis ꝛ puris nominabimus.

¶ Pōit curā qn̄ sanies ē gn̄ata. dicit: ē ergo supra dorsū emplastrū ponendū. s. ex camomilla se. lini/papauere al. oleo cisamino ꝯspersis suppouēdis ꝛ ē egro in tina vt sedeat ꝓcipiendū. Si āt eger mixerit pus semīa q̄ noiabimꝰ i caplo đ ardore vrine sunt danda donec pus minuat̄. Deinde dent̄ trocisci qui in caplo đ mictu sanguis ꝛ saniei mōstranimꝰ. cā ē: qꝛ est mollificatiuū ꝛ maturatiuū. sil'r vȝ illud qđ ponit: qꝛ mundificat ꝛ apit. Sed q̄re sanie expulsa vȝ electuariuȝ. cā ē ad ꝯsolidandū locū ex quo sanies exiuit: ꝛ et qꝛ ibi necessaria est ꝯsolidatio. iđ vȝ et ꝑ illđ emplastrū itelligit sil'ia. Emplastrū maturatiuū einsdē apostematis pōt eē tale. ℞. malue bismalue an̄. ℳ. ß. caricarū pinguiuın q̄rtꝫ. ß. medulle cerui et vituli an̄. ʒ. ß. olei cisamini. ʒ. ij. aque ordei lß. ß. mellis electi q̄rtꝫ. ß. farine tritici quod sufficit cōquassentur fortiter misce omnia fiat emplastrum maturatiuū vn̄ nota ꝙ malua ꝛ bismalua debēt bulliri. Emplastrum maturatiuum frigidi apostematis pōt esse tale. ℞. caricarum piguiū. ʒ. ij. radicꝫ lilij q̄rtꝫ. ß. musillagi. se. lini an̄. ʒ. ß. olei cisamini q̄rtꝫ. ij. ydromellis pauce cōmixtionis q̄rtꝫ. j. ꝛ. ß. farine tritici quod sufficit conquassentur fortiter ꝛ fiat emplastrum.

¶ Apostema vo qđ fit in vesica debet concomitari fe. conclusa ꝛ difficultas mingendi ꝛ dissuria sꝫ femoris ꝛ virge dolor.

¶ Ponit signa apostematis sanguinei. dicit: flegmon vel apostema vo qd est inveficata sic debet concomitari fe. acuta ⁊ difficultas mingendi dissuria ⁊ virge et femoris dolor. causa est: qꝛ materia est ca. ⁊ qn materia est ca. lz attrahat p putrefactionē sequitur inde ebullitio ⁊ est ibi sinochus qui est fe. de sanguine. Quare est difficultas mingēdi ratiōe oppilationis. quare dolor in virga ⁊ pectine: quia ibi est materia doloris ⁊ causa doloris ē mala cōplexio ⁊ solutio ꝯtinuitatis q̄ est in apostemate ⁊ vbi dolor ibi egritudo.

¶ Et tunc eger ex basilica minuendus est ⁊ fiat huius egritudinis cura quemadmodum prediximus.

¶ Ponit curā. dicit: ⁊ tunc eger ex basilica est flobothomādus ⁊ fiat huiusmodi egritudinis cura quēadmodū prediximꝰ scz in casu isto. causa partis est: qꝛ flobothomia ꝓhibet fluxum materie ad apostema. ⁊ ideo plus cōuenit ⁊ melius euacuat materiā de directo: qꝛ sāguineꝫ: similr vz in cura quā diximus si in saniem conuertatur. Scdo nota ꝙ nunꝙ in magno dolore renū ⁊ apostemate administrerur apitiua vsqꝫ in declinatione: qꝛ tūc fieret maior attractio humoꝝ ad locum ⁊ magis augmētaretur dolor ⁊ apostema nec medicina fortis tūc ꝯuenit. iō errāt illi qui dant benedictā in ꝑncipio: sz dz admistrari cassiafi. cū sero caprino: euacuato corpe per illa opilatiua ad mūdificandū apostēa renuz ⁊ vesice. ⁊ iō nō posuit syrupum in isto casu: qꝛ oēs syrupi sunt aperitiui vt dictū est ⁊ nocēt. Et iō nota ꝙ nunꝙ in dolore renum magno ⁊ apostemate competūt diuretica nec medicina fortis sed cassiafi. cum sero caprino nisi in declinatione: qꝛ tūc bene cōpetunt apitiua. ideo nō miremini si vnuz sirupum dedi vobis in isto capitulo.

¶ Est autez quandoqꝫ ꝙ renū apostema non peruenit ad saniem. imo transit in duritiem cuius grauitas in renibꝰ sine febre perseuerat. Est ergo clysterizandus ex mucillagine fenugreci ⁊ seminis lini ⁊ apozimate camomille ⁊ caulium ⁊ melliloti ⁊ maluauisci ⁊ furfuris. Et vomat frequēter. Renibus quoqꝫ superponatur emplastrum ex his que nominauimus. ⁊ si vrina minui videtur vrinam prouocantia dētur. Hoc quoqꝫ pro paruo non est habendum. qꝛ ex eo peruenitur ad hydropisim.

¶ Ponit curā apostematis qn ꝯuersuz est in duriciē ꝑmiscēdo eius signa. dicit: aliqn renum apostema nō ꝑuenit ad saniē imo transit in duriciez cū quo grauitas sine fe. ꝑseuerat. est igit talis clysterizandus ex musillagine se. fenugreci/se. lini ⁊ apozimate camomille ⁊ cauliū ⁊ melliloti ⁊ maluauisci ⁊ vomat frequēter renibus quoqꝫ supponat emplastrum ex istis que noīauimus ⁊ si vrina minui videatur tūc illa vrinam ꝑuocatiua dent. hoc quoqꝫ pro paruo nō est habēduz: qꝛ ex eo ꝑuenit ad ydropisim. Quare aliqn ꝯuertit in duriciē. cā est: qꝛ illō qd subtile est resoluitur ⁊ remanet grossuz ⁊ hoc fit qn vrine sunt calide. Quare fe. cessat. cā ē: ꝓpter resolutionē materie ca. Quare vz clystere: qꝛ vz ad mūdificandū materiā ⁊ mltū vz qnqꝫ ex malua ⁊ bismalua vbi intrat cassiafi. ⁊ nō dz poni sal qn volumꝰ sedare dolorē. Quare vomitꝰ: qꝛ distrahit materiā ad oppositā ꝑtē ⁊ monet eā alio mō. ⁊ dicit auic. ꝙ ē vltima medicina in oibꝰ passionibꝰ renū. Quare vz emplastrū. cā ē: qꝛ mollificat: post cōuenit emplastrū resolutiuū vel vnguētū. Quare si vrīa nō emittit ꝑuenit ad ydropisim. cā ē: qꝛ pori sūt oppilati ⁊ mādat ad alias partes vbi dz gnari ydrops: similr apostēa est cā ydropisis: qꝛ tūc renes nō possunt attrahere de se. ⁊ iō regio epatis debilitat ⁊ iō cadit illa aquositas ad viā q̄ est inter vmbilicū ⁊ epar ⁊ sic est causa ydropisis ⁊ sic est finis capituli.

¶ De ardore vrine. Cap. 81.

Irca rubricaz nota ꝙ duplex est causa vrine

ardoris. Una e acuitas vrine que causat admixtione humorum calidorum et acutorum et isto modo ras. hic determinat de ardore vrine. Secunda causa est vlcus oris vesice vel in vijs propinquis extris: quia licet non acute transit per vlcus et causat ardorem: et de istis non intelligit hic ras. imo in sequenti capitulo ponit curam vlceris renum et vesice.

Cum eger dum mingit sentit ardorem et punctionem in virga: a salsis acetosis et acutis abstinendus est: et nutriendus est ex tapheis lenibus et zibrebezi et eorum similibus.

¶ Ponit curam ardoris vrine. dicit: cum eger dum mingit sentiat ardorem cum punctione in vrina a salsis et acetosis et acutis abstineat: et nutriatur cibis lenibus et zibrebezi. causa est: quia cibaria salsa et acuta generant humores acutos et co. vel flegma salsum. Quare administretur cum vrina quia sunt causa huius ardoris et ex ista mixtione leduntur omnia membra nervosa. Quare cibo hu. causa est: quia remouet malam qualitatem vrine vt pauca acuitate: quia omnia humida reprimunt acutum salsum et amarum secundum Joannem Mesue primo suorum vniuersalium.

¶ Hec quoque medicina danda est ei ℞. se. melonis excorticati ʒ. xxx. citrulli cucurbite portulace papaueris albi omnium an. ʒ. iij. seminis iusquiami albi ʒ. ij. zuccari albissimi ad pondus omnium de puluere horum dentur quotidie ʒ. iij. in mane: alie. iij. circa noctem cum ʒ. j. sirupi viol. aut iuleb sumatur.

¶ Ponit curam ardoris vrine per medicinam. dicit: hec quoque medicamia danda est. ℞. se. melonum excorticatorum ʒ. xxx. se. citrulli / seminis cucurbite / se. portulace. se. papaueris albi omnium an. ʒ. iij. se. iusquiami albi ʒ. ij. zuccari albissimi ad pondus omnium de pul. horum dentur quotidie in potu ʒ. iij. in mane: et alie tres circa noctem cum ʒ. j. syrupi viol. aut iulep sumatur. Causa est: quia frigidum est et humidum et in parte appropriatum in equalitate. et ideo remouet illam acuitatem. Si autem materia est calida euacuetur. et per istum pul. intelligit sibi similia siue ab intra siue ab extra. vt lac amigd. cum decoctione melonum. multum enim reprimit acuitatem. Similiter vz syrupus viol. cum aqua decoctionis se. melonum et similia. Similiter vz iniectio in virga cum siringa albumen oui bene agitatum et inter omnia mundibene refrenat acuitatem vrine. Uel sic. ℞. mussillaginis / se. citoniorum ʒ. ij. lactis mulieris siue asine ʒ. ß. misce et inijciat cum siringa. similiter valet iniectio lactis per se vel sparsim ab extra. Ab extra vz istud. ℞. sandal. al. et rubei / spodij / sumach / mirtillorum an. ʒ. ij. acasie / ypoquistidos an. ʒ. j. se. portulace / cucu. cucurbite / an. ʒ. j. et ß. succi plantaginis aque ros. an. quart. j. ʒ. ß. farine ordei quod sufficit pulverizanda pulverizentur subtiliter. misce omnia et fiat emplastrum mediocriter liquidum. similiter pannus duplicatus infusus in lacte mulieris et albumine oui bene agitatum mixtum et positum supra loci. Item lac asine vz semper ab extra supra regionem vie vrinalis.

¶ Hec ergo egritudo non est paruipendenda: quia cum sit mansiua et perseuerans proueniunt ex ea in vesica et in instrumentis vrinalibus vlcera.

¶ Ponit quoddam documentum. dicit: hec quoque egritudo non est negligenda: quia cum sit mansiua et perseuerans proueniunt ex ea in vesica et in vijs vrinalibus vlcera. causa est: quia colera vel flegma descendens ad illas partes est causa corrosionis intestinorum. et similiter descendens ad vesicam est causa corrosionis eius et vrina de se non infert nocumentum nisi ratione humorum mixtorum.

¶ De minctu sanguinis et saniei. Capitulum. 82.

Circa rubricam

nota quod sanguis qui mingitur potest prouenire a tribus locis. s. ab epate renibus et vesica vel locis medijs. vnde qui prouenit ab epate sanguis est valde purus vel prouenit ex

debilitate epatis ꝛ est doloꝛ in latere dextro. ꝛ est multus exitus cū vrina ꝛ quanto magis venit a longinquis ꝑtibus tanto magis permiscetur cū vrina. sed quando venit a vesica est cuꝫ doloꝛe pectinis ꝛ talis sanguis est trūbosus et separat᷒ ab vrina ꝛ a quolibꝫ istoꝛum locoꝛuꝫ potest ꝓuenire in magna quātitate vel in parua. si in magna tūc significat rupturam vene vel ex percussione vel ex repletione nimia quā non potest sustinere et frangit vel venit per viaꝫ resudationis sicut in ꝑua quātitate venit ēt ex resudatione vel coꝛrosione/vel quādo administrentur aliqua acuta vel sanguis de se acutus est vt cantarides. et tūc venit ex coꝛrosione vel apertione capitis venaꝝ. Scđo nota ꝙ sanies aliquādo mīgitur a renibus: aliquādo ab aliis membris. si ab aliis membris tunc venit a ruptura apostematis: vt a ruptura apostematis pectoꝛis vel pulmonis. et descendit sanies per venas vsqꝫ ad venam kilis ꝛ de vena kilis ad renes vel vesicam. cuius signum est doloꝛ illaꝝ partiuꝫ ꝛ tūc curantur curatis membꝛis. ꝛ de tali nō loquitur hic rase. aut ex sanguine congregato in concauitate venarum: vt pꝫ in coꝛpoꝛibus lapsis. s. quando deserūt exercitium: tunc aggregātur multe supfluitates ꝛ tūc non est malum signū: qꝛ tūc nō ē aliud ꝙ ꝙ caloꝛ naturalis maturauit illam materiam que non potest conuerti in substantiaꝫ membꝛoꝝ. et de ista intelligit hic rase. Alio modo potest prouenire hic sanies a renib᷒ vel a vesica ꝛ ab vlcere existente in renib᷒ sanies exit cuius signuꝫ est doloꝛ: quia quando sentitur doloꝛ in renib᷒ sentitur etiā in doꝛso. ꝛ quando est in vesica doloꝛ est in pectine. ꝛ de istis ponit rase curā in ca. ꝑdicto. cui᷒ causa ē duplex. Una est humoꝛ acutus moꝛdicatiu᷒ coꝛrodens renes vel vesicam: sicut co. vel flegma salsum. Secūda causa est humoꝛ melācolic᷒ grossus ꝛ viscosus: qꝛ rōne sue viscositatis habꝫ multū adherere ꝛ spāliter excoꝛiare. cui᷒ signū est: quia sanies est multuꝫ grossa ꝛ viscosa que mingitur: vt iam videbit in textu sequenti.

C Um aliquis ꝓpter casuꝫ vel percussioneꝫ sanguinē minxerit ex basilica minuatur.

¶ Ponit curam mictus sanguinis ꝛ saniei. ꝛ pꝛimo sanguis causati ex acuitate humoꝝ per flobothomiā. dicit: cū aliquis aut ꝓpter casuꝫ: aut ꝑcussionē minxerit sanguinē ex basilica flōmat. cā est quia flobothōia diuertit ꝛ distrahit ad partem contrariaꝫ. cōuenit ergo in quacūqꝫ percussione vel casu flobothomia: vt faciunt rustici.

¶ Et trocisci qui dicunt᷑ trocisci de karabe tribuantur. Qui. ℞. karabe gummi tremule arboꝛis aā. ʒ. v. balaustie ypoquistidos aā. ʒ. ij. ꝛ ß. olibani. ʒ. ij. semis apii ꝛ opii aā. ʒ. j. foꝛmentur trocisci pōdere aur. j. ex quibus vnus in die cum apozimate sumach tribuatur.

¶ Ponit curā per trociscos et trocisci de karabe in potu tribuāt᷑ qui sunt isti. ℞. karabe gummi tremule arboꝛis amboꝝ aā. ʒ. v. balaustie ypoq̄stidos āboꝝ aā. ʒ ij. ꝛ ß. olibani. ʒ. ij. se. apii. ꝛ opii āboꝝ aā ʒ. j. infoꝛmentur trocisci pondere aurei vni᷒: ex quibus vn᷒ omi die cū apozimate tribuatur. causa est: quia isti trocisci sunt frigidi ꝛ stiptici ꝛ ꝯglutiatiui ꝛ appꝛopꝛiati restrigere sanguinē qꝛ karabe lap̄. est ematites al's ematistes ꝛ corall᷒ ru. valēt ad restringēduꝫ a tota ꝓꝓetate ꝛ ꝑ istos trociscos intelligit alios siles. Ioh. ebe. ꝛ debēt mistrari tm̄ succi vel aq̄ plantag. ℥. j. ꝛ ibi distemperētur kacabꝛe. i. karabe.

¶ Ad comedendum vero tribuantur carnes cocte cum sumach ꝛ carnes cocte cum succo vue acerbe. Abstineat a nutrientib᷒ acutis ꝛ salsis.

¶ Ponit curā ꝑ dietā. dicit: ad cōedēduꝫ ꝟo tribuat᷑ caro cocta cū sumach ꝛ carnes cū succo vue acerbe cocte. abstineat aūt a cibis acutis ꝛ salsis. ꝛ ꝑ ista cibaria intelligit silia q̄ valēt ad restrigēdū sanguinē. Quare ē abstinēdū a salsis ꝛ acu

tis cū sint aperitiui ꝛ ꝓuocatiui sanguis
ꝛ non facerent maiorem fluxum.

¶ Loco vero percussionis suppona
tur emplastrum ex bolo armeno et
acacia ꝛ aloe ꝛ litio confectis cum
aceto ꝛ aqua.

¶ Ponit curam p emplm̄.dicit: loco per
cussionis supponatur emplm̄ ex bolo et
acacia ꝛ aloe ꝛ litio confectis ꝛ aceto et
aqua.causa est: quia est ꝯstrictiuū ꝛ con
solidatiuū: ideo valet in ꝯq̄ssatōe.ꝛ per
istud emplꝫ intelligit sibi silia sicut em/
plastrū de radicib⁹ sempuiue vel empla
strum factū ex folijs plantag.ꝯq̄ssatis
vl' folijs portulace vel illō emplm̄ qō ē
vltimo factū ex trociscis Joh.ebeme.di
stempatis cū succo plātag.posit supra
locum.sarcohol.i.yringus.

¶ Si autem sanguinis mictus eue
nerit post comestionem ciboꝝ acu/
torum:aut potum vini acuti flobo/
thometur eger.trociscos de karabe
in potu sumat ꝛ eodem quo dixim⁹
gubernetur regimine.

¶ Ponit curam mictus sanguis ꝓueniē
tis ex acuitate hūoꝝ.dicit: si aūt sangui
nis mictus ꝓuenit post comestionē ci/
boꝝ acutoꝝ vl' potu vini acuti flobotho
metur eger.ꝛ trocisci de karabe in potu
sumat ꝛ eodē quo dixim⁹gubernetur re
gimine. causa est: q2 illi trocisci sunt fri
gidi ꝛ rep̄mūt acuitatē hūoꝝ cuꝫ hoc ꝙ
sunt stiptici valēt ad ꝯsolidandū venā.
Scdō nota ꝙ mictus sanguis vl' ē nou⁹
vel antiqu⁹.si nou⁹ sumat ꝙ dictū est p
raß.si sit antiqu⁹ anteꝙ illud admistreꝛ
opꝫ mūdificare vesicā ꝛ vias vrinales a
sanguie ꝛ a materia faciēte talē fluxuꝫ
sanguis.ꝛ iter oia mūdificatiua vesicaꝫ
pn̄t esse duo spālia.Unū est istud.℞.ca/
pilli ve.M.iiij.liqr.ʒ.j.se. melonū mū
datoꝝ q̄rt.ß.mellis electi panis zucca/
ri al.an̄.qrt.j.ꝛ.ß.fiat syrup⁹ clarificat⁹
ad lb.j.ꝛ admistreꝛ cū decoctiōe se. me/
lonū vel ꝯsolidat ꝛ mūdificat.Remediū
in quo nunꝙ inueni defectuꝫ.℞.folioꝝ
pentafilonis.M.iiij.pars zuccari q̄rt.
iij.fiat syrupus clarificatus ad lib.j.et
administretur cū decoctione folioꝝ plā
taginis.ꝛ Gal.nō inuenit defectū.Pau/
peribus aūt sufficit comedere duos bo/
los pentafilonis de mane.

¶ Pus vero si mixerit egro trocisci
isti dādi sunt:q.℞.se.melōis citrulli
cucurbite absq3 corticib⁹ oium an̄.ʒ.
xx. boli arme.gūmi arabici thur pi
guis sanguis draconis oium an̄.ʒ.x.
opij.ʒ.iij.semis apij.ʒ.ij.informētur
trocisci pondere.ʒ.ij.ex quib⁹ om/
ni die vnus cum syrupo de papaue/
re.ʒ.j.in potu tribuatur.

¶ Ponit curā mictus saniei p trociscos.
dicit:post vero si mixerit egro trocisci dā/
di sunt isti.℞.se.melonuꝫ citrulli cucu.
oium an̄.absq3 cortibus.ʒ.xx.boli arme
nici/gūmi arabici thuris piguis/oliba/
ni/sanguis draco.oiuꝫ an̄.ʒ.x.opij.ʒ.iij.
seis opij.ʒ.ij.informētur trocisci ad pō/
dus.ʒ.ij.ex quibus omni die cuꝫ syrupo
de papauere.ʒ.j.in potu tribuatur.cau/
sa est:quia ad curam vlceris tria requi/
rūtur.s.alteratio male qualitat humo
ruꝫ facientiū corrosionē ꝛ vlcerationē.
Scdā mūdicatio vlceris a sanie. Tertio
consolidatio vlceris et quia isti trocisci
habent oīa ista:ideo valent.ꝛ hoc po/
test videri per materialia ꝛ per istos tro
ciscos itelligit alios:q2 sunt approꝑati.
ꝛ sunt trocisci alkekēgi.Joh. ebeme.po
siti in suo antidotario.ꝛ Auic.ʒ.can̄.ca.
ꝓprio. et quito can̄.c.ꝓprio de trociscis
alkekengi. Nota ꝙ in tali cura mistran
tur mūdificatiua et consolidatiua siml'
ꝛ aliqn̄ sepatim. ꝛ primo mūdificatiua.
scdō cōsolidatiua.Si sepatim conuenit
istud mundificatiuū . et est artificialis
operatio salua reuerentia Auicē. ꝛ mū/
dificetur vlcus renuꝫ ꝛ vesice.℞.semis
melonū munda.semis solatri montani
seminis altee an̄.ʒ.iij.amigd. amararuꝫ
se.citrulli capilli ve.rad. yreos oroß. li/
quir.raß recentis an̄.ʒ.j. ꝛ.ß.se. baucie
se.apij an̄.℈.j.panis zuccari albi lib.ß.
fiat electuariū per bolos ꝛ ex eisdē pōt

fieri syrupus: sed ꝙ duplicetur quantitas ⁊ administretur cum decoctione se. melonum. Consolidatiuū est istud. ℞. consolide maioris ⁊ minoris añ. ʒ. ij. sanguis draconis thuris boli armenici masticꝫ añ. ʒ. ij. re ub. assati acassie mirti añ ʒ. ß. pilorum spicenardi. ℈. j. dragaganti gūmi arabici gūmi cerasoꝝ añ. ℈. ij. panis zuccari qđ sufficit. fiat electuarium per bolos ex istis. similiter potest fieri syrupus sꝫ ꝙ duplicetur quātitas. Si vero administretur coniunctim vel simul scꝫ mūdificatiuū ⁊ consolidatiuū: valet talis syrupus. ℞. liquirꝫ. ʒ. ij. capilli vene. arnoglosse folioꝝ plantagꝫ. añ. M. ß. se. melonū mūđ. ʒ. ij. semis papauerꝫ al. ʒ. ß. seīs cucumerꝫ. seīs cucurbite citrulli mūđ. añ. ʒ. ij. seīs altee mirtilloꝝ mūdatoꝝ se. citonioꝝ añ. ʒ. ß. dragagāti gūmi arabici añ. ʒ. iij. mell. rоß. quartꝫ. ß. al's quartꝫ. j. pāis zuccari q̄rtꝫ. iij. fiat syrupus clarificatus ad quartꝫ. v. vel fiat iste syrupus duꝫ vis ⁊ p̄ualet. ℞. folioꝝ agrimonie folioꝝ plantagis añ. M. iij. panis zuccari lib. j. fiat syrupus clarificatus ad quartꝫ. v. fil'valꝫ syrupus siue electuariū. ℞. liquirꝫ. mūđ. ʒ. ij. se. melonum mūđ. ʒ. ß. citrulli semis cucume. seminis cucurbite mundate semis papaueris al. semis solatri montani añ. ʒ. ij. interiorꝫ cinamōi mirtilloꝝ añ. ʒ. ß. dragaganti gūmi arabici infusi per noctez in aqua roß. añ. ʒ. j. ⁊. ß. amidi succi liquiritie añ. ʒ. j. amigđ. dul. excorticataꝝ pinorum mūda. añ. ʒ. ß. cōserue roß. rub. ʒ. v. aque roß. aque plantagꝫ. añ. quartꝫ. ß. panis zuccari qđ sufficit. fiat electuarium: inter omnia valet potus lactis caprini. ⁊ valet loco cibi et potus. Auicen. dicit hoc.

¶ Virge quoqꝫ ex isto collirio imittatur. Collirium de cerusa. ℞. ceruse sarcocolle olibāi gummi arabici opij sanguinis draconis oīum partes equales. fiant ex eis collíria et per siringam prius fiat iniectio ex ydromelle ⁊ mingat eger: ⁊ post eiꝰ egressionez fiat iteꝝ iniectio istius collirij dissoluti in lacte asine.

¶ Ponit curam per iniectionē. dicit: virge quoqꝫ ex isto collirio imittatur. s. collirium de cerusa. ℞. ceruse sarcocolle olibani gummi arabici opij sanguis draconis omniū partes equales ⁊ fiāt ex eis colliria: et per siringam fiat prius iniectio cū ydromelle ⁊ mingat eger. ⁊ post eius innunctionez fiat iniectio istius collirij dissoluti in lacte asine: sed prius fiat iniectio ydromellis. causa est: qꝛ ista iniectio totaliter est cōsolidatiua: ita ꝙ prius mūdificetur locus cū ydromelle.

¶ De hijs qui non possunt retinere vrinam. cap. 83

c Irca rubricaꝫ nota ꝙ inuoluntaria emissio vrine est duplex. Una est in q̄ mingitur vrina in magna quantitate. ⁊ vocatur dyabetica passio. causa huiꝰ est magna caliditas renum ad quam sequitur magna sitis. ⁊ ideo magnus potus: quia potatur ꝓpter caliditatē renum. ⁊ attrahitur ꝓpter fortē caliditatē: quia caliditatꝫ est attrahere: vt pꝫ p Auicē. doc. vj. de virtutibus. et ſm ꝙ attrahit a renibus sic inuolūtarie emittitur. alia expellitur in parua quātitate ꝗ guttatim ⁊ vocatur strāguiria. ⁊ istius est duplex causa. Prima est ardor seu acuitas vrine que inducit mordicationem: quia nō potest stare tēpore debito: quia vna pars expellit aliaꝫ. ⁊ isto modo non loquitur hic: quia dictum est in capl'o suo. Scđa causa est: quia vrina nō potest teneri posito ꝙ non sit acuta: tamen inducit dolorez ⁊ mordicationem rōne cuius nō potest contineri īmo sicut congregatur: ita cito expellitur. nec de isto loquitur hic: quia in capitulo precedenti dictum est. Tertia causa est debilitas contentiue vesice que causatur ex mollificatione viarum ⁊ ex nimia frigiditate ⁊ humiditate / ⁊ est via ad palisim. ⁊ in isto capitulo determinatur de inuolūtaria emissione que dicitur dyabetica: ita ꝙ comprehendit duo capl'a ꝓboꝝ doctoꝝ.

c Um eger multum vrine emittit ⁊ i emissione ardorē nō sentit aut mingit i somno suo nec patitur sitim nec corpis extenuationem incurrit: ea que vrinam cōstringūt dāda sunt.

Hoc est caplm̄ in quo ponit curaꝫ in voluntate emissionis vrine ostendēdo primo quādo nō est restringēda. dicit: cuꝫ eger multū emittit ⁊ in emissione ardorē nō sentit aut mingit in somno suo: nec patitur sitim nec extenuationē corporꝫ: ea que vrinam stringūt nō sunt danda. causa est: quia ex quo nullū patit̃ nocumentū signuꝫ est ꝙ venit multitudo vrine ꝑ viam mundificationis: ideo non est restringenda.

¶ Medicamē retinens vrinam. ℞. glandium. ʒ. j. olibani. ʒ. xxx. seis coriandri sicci boli armenici gūmi arabici an̄. ʒ. x. fiat ex eis puluis de quo in mane. ʒ. iij. ⁊ circa noctem totideꝫ ad trāsglutiendū dentur.

¶ Hic docet restringere. ⁊ hoc p̄mo quādo multitudo exitus ꝓuenit ex debilitate virtutis cōtentiue per admīstratiōeꝫ istius pul. ⁊ ita ponit curam strāguirie ita ꝙ. ʒ. iij. dent̃ de mane ⁊ alie. iij. de nocte p̄cedente cena. ℞. glādiū. ʒ. ij. olibani ʒ. xxx. se. coriandri sicci boli armenici/ gūmi arabici oīuꝫ an̄. ʒ. x. fiat ex eis pul. de quo de mane. ʒ. iij. et circa noctem totideꝫ ad transglutiēdū dētur. causa est: q̄ iste pul. est stipticus multū ⁊ claudens vias ⁊ ꝯfortans virtuteꝫ retentiuā. ⁊ illa confortatur per siccuꝫ sicut expulsiua per humidū: vt pateꝫ per Gal. vj. de morbo. ⁊ q̄uis valet accept⁹ ab intraꝛ̃ꝫ alia tn̄ valet plus: quia vesica est mēbrū longinquū ⁊ emplastrū in strangniria pōt esse tale. ℞. lapdani masticꝫ an̄. ʒ. ij. vl'. ℥. ij. ligni aloes storacis calamite galange cinamomi an̄. ʒ. ſ. terebentine. ʒ. j. puluerisanda pulu erisentur conquassanda cōquassentur cuꝫ pistello calido misce oia malaxando cum succo mente. ⁊ fiat emplastrum tenue ad quātitatē medie palme ab vtraqꝫ parte extēdatur supra alutam et applicetur pectini. Uel istud: et est magis speciale a quo habui multos honores. ⁊ valet in defectu coitus quādo habui membruꝫ nimis molle. ℞. succi mente lib. ß. masticis olibani an̄. ℥. ß. nucis cypressi. ʒ. ij. ligni aloes galāge an̄ ʒ. ij. pul. cinamomi qd̄ sufficit. si est pauper pul. cimini assi loco cinamomi: misce omnia ⁊ fiat emplastruꝫ mediocriter liquidum. ⁊ omnia sunt intelligenda materia peccante p̄mo euacuata.

¶ Quod si cuꝫ hac egritudine sitis fuerit validissima clamosa ⁊ aqua q̄ bibitur cito egrediat̃: aqua ordei cū psilio detur. Et nutriatur cuꝫ succo vue acerbe ⁊ sumach ⁊ similib⁹ horū nutrientiū. ⁊ cū cibo q̇ fit de simula ordei ⁊ masal ⁊ rob acetosum da ei in potu ⁊ ꝓhibeat̃ a labore ⁊ cū muliere cōcubere.

¶ Docet restringere vrinam multā quādo venit a caliditate renū ⁊ primo ꝑ dietam. dicit: ꝙ si cum hac egritudine fuerit sitis nihil deficit ⁊ aqua que bibitur cito egrediatur tūc aqua ordei cū psillio detur ⁊ nutriatur cum succo vue acerbe ⁊ silib⁹. ⁊ cū oleo qui fit cū simula ordei ⁊ alphitꝫ. i. cibis acetosis ⁊ masal et rob acetosum da ei in potu. ⁊ ꝓhibeatur laborare ⁊ nō cum muliere cōcubere. causa est: quia illa passio causatur a caliditate renuꝫ cui⁹ signū est sitis. ⁊ illa sunt frigida: iō remouent sitim ⁊ malā dispositionē renū. ideo valent vt lac acetosuꝫ ⁊ oīa alia cibaria frigida. quare debꝫ remoueri ab aliis calidis. causa ē: quia augmentarēt istam caliditatē istarū ꝑtiū scꝫ labor ⁊ coitus.

¶ Isti quoqꝫ trocisci in potu sumātur. ℞. spodij. ʒ. x. lactuce se. portulace an̄. ʒ. xv. coriandri sicci. ʒ. j. se. rꝭ ru. boli armēi an̄. ʒ. v. balaustie. ʒ. ij. camphore. ʒ ß. sumātur in potu cum succo granati acetosi.

¶ Ponit curam per trociscos. dicit: ꝙ in potu sumat hos trociscos. ℞. spodij. ʒ. x. se. lactuce/ se. portulace amborū aā. ʒ. xv. se. coriandri boli armenici succi ros. rub. omniū aā. ʒ. v. balaustie. ʒ. ij. cāphore. ʒ. ß. sumantur in potu cum succo granorum acetosorum. Nota ꝙ de istis trociscis debet sumi. ʒ. j. ꝛ. ß. cum lacte acetoso. causa est: q2 isti trocisci sunt frigidi. ideo alterant malam cōplexionem renum: ꝛ quia sunt stiptici claudunt vias vrinales ꝛ ꝑ hoc soluitur questio. ꝙ nunꝙ trocisci frigidi ꝛ humidi valēt plus certe ita si clauderēt vias: ꝛ q2 in proposito requiritur ibi clausio viarum. ideo magis valēt trocisci isti ꝛ per hoc intelligit oīa electuaria frigida ꝛ stiptica hn̄tia infrigidare ꝛ stipticare vt triasandali dyarodon abbatis.

¶ Herbe etiam frigide terantur et super renes ponantur. Et caueat sibi a cibis calidis ꝛ vino ꝛ ab omnibus que vrinam prouocant. Illud autē quod ex nimio stolidorū errore prouenit est. q2 dant in hac egritudine medicias calidas. vnde illico ducūt ipsum ad ptisim.

¶ Ponit curā per ea que ab extra applicantur aliqua alia prohibendo. inducendo postea errorem qui postea contingit dicit: herbe quoqꝫ frigide terātur ꝛ sup renes ponantur ꝛ caueat sibi a cibis calidis ꝛ vino ꝛ ab omnibus que vrinā ꝓuocant. illō aūt ex magno stolidoꝝ errore. Item error est qui dant in hac passione egro medicinas calidas vn̄ illico ducūt ipsum ad ptisim. causa ꝑmi est: q2 remouet sitim. Nota ꝙ emplastrū tale debet esse sicut de lactuca solatro semperuiua plantag. ꝛ similib9: ꝛ q2 iste herbe sunt frigide remouēt multiplicationē vrine ꝛ causam vtputa caliditatem renum. et per ista rat intelligit alia similia emplastra ꝛ sunt mihi tria spālia. Primū ē pecia plūbi multis locis perforata infusa in aceto supra pectinem et renes posita ꝛ illō fit sepe in religiosis qui sunt spermate pleni. vel sic. ℞. vnguēti populeon q̄rt. j. olei ros. olei mandragore aā. ʒ. ß. mussillaginis/ seminis psillij. ʒ. ij. aceti ʒ. j. cere modicum fiat vnguentum. vel istud. ℞. succi lactuce dulc. succi solatri aā. q̄rt. j. et. ß. aque ros. q̄rt. j. aceti. ʒ. ß. fiat emplastrum mediocriter liquidū. Sed quare est abstinendum ab alijs. cā est: q2 multiplicarent causam augmētationis vrine ꝛ vinum ꝛ cibaria calida augmentant caliditatem renū que est causa istius. Sed que est causa errorum istorum que perducunt ad ptisim ꝛ ethicā. causa est: q2 in ista passiōe est magna siccitas ꝛ caliditas ꝛ per consequens consumptio corporis ꝛ per indurationē caliditatis corpus magis consumitur ꝛ cadit in ethicam.

¶ De lūbricis et vermib9 que in vētre nascuntur. Cap. 84.

Circa rubricā nota ꝙ ad gn̄ationē v̄miū tria req̄runtur sicut ad gn̄ationē cuiuslibet aīalis. ꝑmo calor sufficiēs ꝛ iste ē calor acq̄sit9 in materia flegmatica ꝑ putrefactionē: ꝛ ꝙuis iste calor fit ꝑ naturā respectu flegmat. qd putrefit ē tn̄ naturalis respectu v̄miū nec dꝫ dici putrefactio simplr̄ sed putrefactio cū digestione ꝛ preparatiōe materie ad nouā formā. s. ad formā v̄miū vt pōit auic. s. cān. fen. ij. do. ij. caplo. j. de causis calefacientiū. Scdo ad gn̄ationē v̄miū req̄rit materia debita ꝛ ē talis hūor flegmatic9 sm̄ q̄ttuor ei9 spēs q̄ sunt salsū acetosū dulce ꝛ naturale. flegma aūt gipseū ꝛ vitreū ꝓpter eoꝝ magnā grossiciē ꝛ frigiditatē nō sunt materia v̄miū. Ex flegmate v̄o salso gn̄antur v̄mes lōgi q̄ vocantur lumbrici: q2 rōne caloris agētis qui est i plus in isto flegmate ꝙ in alio melius extendunt sm̄ longū ꝛ isti gn̄antur vt plurimū in intestinis gracilibus spāliter ꝛ in illo inuoluto quoꝝ signa sunt mltitudo saliue de nocte ꝛ exiccatio labiorum in die. causa dicti est: q2 in die caliditas vadit ad exteriora ꝛ consumit. sed de nocte aggregantur superfluitates interius in intestino ꝛ est nausea ꝛ subuersio stomachi:

quia humores mouentur ꝓpter eorum
ꝓpinquitatem. ꝛ dolor est supra vmbili
cum ꝛ pruritus nasi ꝓpter malos vapo
res ascendētes ad ipsum nasum ꝛ dolor
capitis eadē de causa: ꝛ obfuscatio ocu
lorum: ex flegmate acetoso generantur
vermes parui ꝛ curti qui vocantur asca
rides et generātur in inferiori intestino
scꝫ in lōgaone. ꝛ ē causa duplex q̄re sunt
curti. Una est ex parte materie: quia est
frigida ꝛ sicca. ideo non est apta nata ex
tendi eo ꝙ non est humiditas efficiens
nec caliditas ad extendendū. Alia causa
est feces q̄ expellūtur ab intestino illo.
ꝛ iste sūt cause diminutiōis materie in
illas ꝑtes: ideo sunt curti. ꝛ tales ꝟmes
sunt multi quānis ꝑui. quoꝝ duo sunt
signa. primū est pruritus ani. scōꝫ est do
lor sub vmbilico. Sed ex flegmate dulci
ꝛ naturali generātur quidā vermes qui
sunt grossi ꝛ rotūdi. ꝛ generantur i duo
bus intestinis medijs. s. in colon ꝛ sacco
siue orobo. ꝛ causa est grossa humiditas
cum caliditate sufficienti: igit̄ sunt gros
si. quoꝝ signa sunt spāliter dolor iuxta
vmbilicum ꝛ magnus appetitus ratio-
ne attractionis ipsius chili ad se. ꝛ ē cō-
stipatio ratione opilatiōis quā inducūt
ꝛ de vtrisqꝫ rat̄ hic determinat. ꝛ idō in
ventre dicit de lūbricis ꝛ vermib᷑.

Qui hoc nocumēto solitus est ledi: a cibis grossis ꝛ vnctuosis sibi cauere debet. ꝛ quotidie anteꝙ̄ comedat sumat bucellas aliquas cum sinapi ꝛ almuri. hoc enī ipsos generari ꝓhibet.

¶ Hoc est capl'm in quo deteriat de ver-
mibus qui nascūtur in ventre: dicendo
prius conseruare corpus humanū a ver
mibus. dicit: qui hoc nocumēto solitus
est ledi: cauere debꝫ a nutriētib᷑ grossis
ꝛ vnctuosis: ꝛ quotidie anteꝙ̄ comedat
sumat bolos aliquos cū sinapi ꝛ almuri
hoc ipsos generari ꝓhibent. causa est:
quia sinapis est incisiu᷑ materie flegma
tice ꝛ subtiliatiu᷑. ꝛ ideo valet panis cū
sinapi. ꝛ loco hui᷑ valꝫ specialiter come
stio alliorum ꝛ alioꝝ acutoꝝ. q̄re valent
acetosa: quia incidunt ꝛ subtiliant ma-
teriam flegmaticā que erat causa ver-
mium ꝛ non solū ad ꝓseruandū valent
sed etiam ad occidendū: quia omnia vē-
tosa occidunt vermes.

Si vero eos generari contingat nō conuenit nisi vt expellātur. Medicamen ascarides expellens burūgi excorticati cum valde famelicus est eger. ℥. vij. sumātur.

¶ Ponit curaꝫ qn̄ sunt gn̄ati. dicit: si ve-
ro eos gn̄ari ꝯtingit non cōuenit aliud
nisi expellāt̄ ꝛ medicamē expellens asca
rides ē burūgi excoricati cū valde fame-
licus est eger. ℥. vij. sumātur: burūgi est
species abrotani vel folia. Alij dicunt ꝙ
est semen nigrum amarum qđ portatur
de seni sil'e piperi pro quo potest poni
se. endinie. ꝛ est amarū famelico et ieiu-
no stomacho debet sumi. causa est: quia
est medicina multum acuta ꝛ amara. et
omnia ista occidunt vermes ꝛ incidunt
materias: ideo valēt. per hoc itelligit si-
milia que in potu intus vel ab extra su-
mūtur seu accipiūtur. ꝛ inter alia q̄ va-
lent in occidendo vermes sunt hec ꝓmū
pul. se. alexādrini incorꝑatus per noctē
in aceto forti: ꝛ incorꝑatus cū ouo sorbi
li vel carica vel lacte vel melle cuius do
sis est. ℥. s. ꝛ aliqui dicunt pōdus vnius
denarij / maxime valet si ꝑ duos dies bi-
berit lac. item valent allia comesta. vel
istud. ℞. aloes cicotrini pl'uerisati. ℥. ij.
incorporentur cuꝫ melle ꝛ fiant pillule.
Iteꝫ potest fieri de yerepigra Gal. simi-
liter valet potus aceti et valet in omni
specie vermiū: vt dicit Auicē. Iteꝫ succ᷑
citri ꝛ ꝓpter hoc fit ꝑuis puerꝫ qn̄ hn̄t
se. ꝛ ex̄ valꝫ istud emplꝫ si fit se. ℞. succi
mercurial'. q̄rtꝫ. s. ꝛ. ß. succi folioꝝ ꝑsici
succi absinthij an̄. q̄rtꝫ. ß. i al'. q̄rtꝫ. s. ace-
ti. ℥. j. farie ordei qđ sufficit misce oīa et
fiat emplꝫ mediocrit̄ liq̄dū: vel istud qn̄
nō pn̄t expelli ꝑ aliqua empl'a. ℞. fellis
vaccini. ℥. ij. aceti. ℥. j. pulpe colloq̄ntide
qđ sufficit ad incorporandū misce oīa et
fiat emplastrū mediocriter liquidū: vn̄
dꝫ poni an̄ dolorē vt fugiāt illi vermes
ꝛ occidantur. Similiter valet inunctio

cum oleo persicorum amarorum ꝛ illud faciunt vetule vl' valet istud emplastrū si sit fe. ℞. succi vermicularis q̄rt℥.j.ꝛ.ß. succi foliorū persicorum succi absinthij aceti añ.℥.j. farie ordei quod sufficit. misce omnia ꝛ fiat emplastrū mediocriter liquidum: aut valent folia portulace in aceto posita supra ventrez. Uel istud emplastrum. ℞. succi absinthij succi foliorū fisticoꝝ añ.q̄rt℥.j. aceti.℥.j. fellis vaccini.℥.ß. se.alexandrini/aloes/ pulpe colloq̄ntide pulverizate añ.ʒ.j. farine lupinoꝝ amarorū ꝙ sufficit: misce ꝛ fiat emplastrum mediocriter liquidum ꝛ valet si sit cum fe. Nota ꝙ si dolor sit supra vmbilicum emplastrū ponitur ante modicum supra: ꝛ si subtꝰ ponitur supra vmbilicum emplastrū quod semper debet poni modicū supra partē dolentem.

¶ Medicamen magnum expellēs lumbricos. ℞. berūgi excorticati turbith se. milij omniū partes equales lupinorum nasturtij cambil. añ. partem mediam sumantur ex eo in potu.ʒ.vij. prius tamen bibat eger lac mox vt mulctū fuerit per tres dies. ꝛ deinde die quarta dietet se. ꝛ d̄ predicto medicamine in lacte adhuc calido vt est mulctum dissoluto aceto dum est valde famelicus bibat.

¶ Ponit curam in magnis vermibus. dicit: medicamen expellens magnos lumbricos est. ℞. berūgi excorticati/seminis milij omnium partes equales lupinoꝝ/ seminis nasturtij cambij oīum añ. partē mediaz sumātur ex eo in potu.ʒ. vij. priusꝙ̄ bibat eger lac vt statim mulsum est per tres dies in quarto dietat se cū predicto medicamine lacte adhuc calido vt mulsum est dissoluto in aceto et dū valde famelicus est bibat cabul.i. terra rubea minuta que fertur de mecha et cum fricatur supra manum intrat ꝛ nō disparet: inde fit etiam vnguentum ꝙ dicitur penetrare omniū partes equales f.ʒ.iij. causa est: q2 est amarum ꝛ acutū. ideo occidit vermes et loco istius aministro se. alexandrinum, vnde prius bibant illum potum lactis ꝛ postea venit ille pul. ꝛ sic comedūt amarum.

¶ Uermes ꝟo minuti qui in ano fiunt pro quibus generatur pruritus in eo. ꝛ ideo cū fricatur anus expelluntur cum coto quod ex oleo abluto inuolutū imittatur. aut imittatur cū oleo de criso mil'. aut succo mētastri aut ĩuoluat' ex p̄ua quātitate aloes et felle vaccino et superponat'.

¶ Ponit curam vermium minutorū que sunt in vltimo ĩtestino scz in ano. dicit: vermes ꝟo minuti qui in ano fiūt ex quibus generatur pruritus in eo. ꝛ ideo cū fricat' anus expelluntur. cū coto albium ex oleo ablutum inuolutum imittatur aut inuolutū in oleo crisomille aut succo mentastri aut inuoluat' in parua quātitate aloes in felle vaccino ꝛ supponatur. cā est: q2 ista sūt acuta ꝛ amara ꝛ incitant virtutē expulsiuam ꝛ sil'r q2 sunt amara occidūt ipsos ꝛ per ista intelligit clysteria ꝛ suppositoria ꝛ valet suppositoriū de carnibꝰ salsis: q2 incitat naturā p̄m viaticū. similiter vz clystere de lacte cū yerapigra in quo sit se. alexandrinū ꝛ vbi pul. colloquintide fuerit bullitꝰ et valet illud. ℞. abrotani/bethonice/ centauree minoris/ mētastri/ absinthij añ. M.j. se. ruthe. cimini assari/se. apij añ. ʒ.j. se. alexandrini. ʒ.ij. furfuris. p.j. olei p̄sicorum amarorū añ. q̄rt℥.ß. salis cōis ʒ.ij. yerapigre. ℥. succi folioꝝ p̄sicoꝝ añ. ℥.j. fiat clystere ad q̄rt℥.v. sed Raſ dicit: ꝙ oleum persicorum amaroꝝ ꝛ totū infusum in oleo persicoꝝ in ano supponat' aut cotum infusum in lacte vaccino.

¶ De emorroydibus ꝛ de fistulis ꝛ ragadijs. Cap. 85.

Irca rubricā nota ꝙ triplex est genꝰ emorroydarū. quedā verucales ꝛ iste sunt quedā excrescētie existes in ano cāte ex materia melācolica ꝛ sūt. v. vene

in orificio ani ꝛ qñq augmētant: ꝛ tūc ille excrescētie dñr emorroydes ỽucales Alie sūt emorroydes q̄ dicunt morales vel moroycales ꝛ hñt silitudinē moroꝝ. Alie sunt emorroydes vuales ꝛ assimilā tur in colore vue q̄ est bñ matura ꝛ iste sunt in venis extātib' in ano causatis ex sanguine melācolico. vñ i verucalib' est oio melācolia: i moralib' sāguis: i vualibus vterq hñor ꝛ iste sūt uuale q̄ sūt ad modū racemi vl' vue mltū mature ꝛ qlibet illaꝝ emorroydaꝝ sūt duplices. q̄daꝫ māifeste q̄ appent exteri' i orificio vl' ad oculū. alie occulte q̄ sunt i loco itrinseco vl' in intestino ita q nō pñt videri: ꝫ tm̄ pñt pcipi cū digito si tangat iterius. et q̄dā istarū adhuc sūt duplices. q̄dā fluētes ē. ꝛ alie surde. fluētes sūt qñ sanguis euacuat ex eis ꝛ si nō exit sāguis sūt surde. Scdo nota q duplex ē cā ragadiarū ani. Una ē feces idurare i itestinis ꝛ trāseūtes p itestina q̄ cū sint mēbra sensibilia inducūt fissurā p soluōnē ɔtinui. Secūda ē caliditas ꝛ siccitas orificij ani. q: sic hūiditas ē cā vniōis ꝛ ɔtinuitatꝫ. vt pꝫ. ij. de gñatione ita siccitas ē cā fissure vt pꝫ in fissura q̄ fit in labijs qñ est siccitas magna. Tertia cā est vlc' ipsius ani ꝛ per ɔñs cāt fissura seu ragadia in ipso ano. Quarta cā ē apostema ipsi' ani qñ rūpitur ꝛ tūc fit fissura ꝛ soluō ɔtinui: q: aliqñ ille vene putrefiūt ꝛ corrūpunt et causāt ragadia: ꝛ qñq fistula qñ est deperditio pfunda ꝛ magna vlceratio. q̄d aūt est fistula dictū est supra in caplō de fistula oculi. hic aūt ras determinat de fistula ani: ꝛ sunt eiusdē mēbri passiōes ꝛ qñq ab illis emorroydib' si ē magna putrefactio ꝛ corrosio causat fistula. si ỽo nō: nisi ragadia: ꝛ ras ponit totuꝫ in vno capitulo q: eiusdē sunt cure amborum.

C Um sanguis recēs sine dolore per inferiorem fluit regionem interpollato tēpe nō est ɔstringendus nisi patiens debilitet. a multis enim passionib' exinde liberatur.

¶ Ponit curā emorroydaꝝ fluentiū ꝛ primo quādo sanguis nō est restringēdus. dicit: cum sanguis recēs sine dolore per inferiora fluit interpollate tūc nō est restringēdus nisi patiēs ex eo debilitet: a multis passionibus exinde liberabitur. cā est: q: tūc ē signū q materia mala melācolica expellit ꝛ sanguis mundificat. Quare liberat: q: liberat ab egritudinibus multis que gñant a sanguine melācolico vt lepra ipetigo mania melācolia. igit ꝛ per retētionē in illis in q̄bus venire cōsueuerūt causant multe passiones: q: regurgitat ad superiora ꝫ ypocra. vj. ampho. emorroyd. ꝛ sic nullo modo debēt restringi si veniant per interualla ꝛ non debilitetur ex eis patiens.

¶ Si autē ex eo debilitet ꝛ indiget ɔstrictione: trocisci de charabe cum succo sumach dent. In comestione quoq sumat sumachiā ꝛ cibum qui cum succo vue acerbe fit ꝛ his silia de illis que nutrientia sunt. Si ỽo multū debilitet nutriatur cuꝫ succo carnis cui plurimuꝫ admiscetur succus citoniorum ꝛ vinū. Uinū quoq bibat stipticum.

¶ Docet restringere talē fluxum p trociscos. dicit: si aūt ex eo debilitet ꝛ idiget restrictione trocisci de carabe cuꝫ succo sumach sumantur. in comestione ỽo sumat simachiā ꝛ cibum qui cū succo vue acerbe fit. Si ỽo multuꝫ debilitetur nutriatur cum succo carnis cui plerūq admisceatur succus citoniorum et vinum quod bibat stipticum. data est causa de trociscis in capitulo de mictu sanguis: quia sunt frigidi et stiptici ꝛ congelatiui a tota proprietate et stringunt sanguinem propter carabe: ꝛ q: ista quattuor specialiter stringunt sanguineꝫ. ideo valent et per istos itelligit trociscos de carabe Joannes ebemesue et ea que dicta sunt in capitulo de mictu sanguinis et vomitu sanguinis ꝛ debet vti stipticis: quia claudunt vias in quocūq casu fiue fluxu quare in collo suspensum stringit sanguinem.

Et super epar ponatur emplastruꝫ de spica quod in ca. de epate nominauimus.

¶ Ponit curam per emplastrum. dicit: ⁊ super epar emplastruꝫ de spica ꝙ in ca. de epate diximꝰ ponatur. cā est: qꝛ istud emplastrum est stipticuꝫ ⁊ ꝓhibet fluxū sanguinis declinare ad partes iferioꝛes qꝛ ad distrahēdū sanguinē ad nares ponēda sunt in doꝛso. Scd̓o nota ꝙ valet restrīgendo sanguinē seu fluxum sanguinis positum supꝛa epar: qꝛ est membꝛum mandās alijs. sic etiā valet emplastrum positum supꝛa anū: qꝛ est mēbꝛuꝫ suscipiēs. inter alia ⁊ sūt duo que valēt. Primū est. ℞. aloes cicotrini sanguinis dꝛa. piloꝛuꝫ lepoꝛis subtiliter pulueriza toꝛum añ. ʒ. ij. tele aranee. ʒ. ʃ. albuīs oui bene agitati ꝙ sufficit ad incoꝛpoꝛādū: misce ⁊ extendat̄ supꝛa pannū ⁊ ponat̄ supꝛa. Uel istud. ℞. succi plantaginis. ℥. ij. aque roſ. ℥. ß. aceti. ʒ. ʃ. pul̄. sumach qd̓ sufficit ad incoꝛpoꝛandū: misce omnia. ⁊ fiat emplastrum liquidum. in pauperibus innungatur locus cum oleo roſ. mirtino vel sinapizetur cum pul. mirtilloꝝ et sumach.

¶ Et si ista nō suffecerint: cōfectio de scoꝛia ferri detur. Qd̓. ℞. mirabolanoꝝ indoꝝ belliricoꝛum ⁊ emblicoꝛum oium añ. ʒ. v. spice squinanti cipi. ʒʒ. piperis olibani ameos oim añ. ʒ. ij. scoꝛie infuse in aceto per ebdomadam vnā. et postea toꝛrefacte ʒ. xv. conficiātur omia cum melle dispumato qd̓ fuerit coctū cum apoꝛimate embliroꝝ sicut i ca. de melācolia nominauimꝰ: de quo quotidie ad nucis magnitudineꝫ sumat̄. hoc nāqꝫ emoꝛroidoꝝ ⁊ menstruoꝝ sanguinem ꝯstringit. fluxui quoqꝫ ventris lōgi tempoꝛis remediū aufert.

¶ Ponit curam per electuaria. dicit: ꝙ si hec non sufficiant confectio de scoꝛia ferri detur que est. ℞. mirabola. indoꝛū bebuloꝛum emblicoꝛuꝫ añ. ʒ. v. spicenardi squinanti cipi piperis longi. ʒʒ. ameos olibani oium añ. ʒ. ij. scoꝛie infuse in aceto per ebdomadam. et postea toꝛrefacto. ʒ. xv. conficiātur omia cum melle dispumato qd̓ fuerit coctum cuꝫ apoꝛimate emblicoꝛum sicut pꝛecepimus in ca. de melācolia. de quo quotidie ad magnitudinē nucis sumat̄: hoc nāqꝫ emoꝛroidoꝛum ⁊ mēstruoꝛum fluxum restringit. ⁊ fluxui ventris diuturno remedium aufert. causa est: qꝛ nō solum valꝫ in restringendo ventrē. sed etiā valet euacuando materiam facientē fluxum. ⁊ pꝛopter hoc vꝫ in restringendo: qꝛ euacuat materiam ⁊ restringit vias. ⁊ dꝫ modicū assari scoꝛia: qꝛ facta euacuatione multum restringit vt dixi in cura fluxus vētris ꝙ non est meliꝰ remediū qn̄ fluxus ventris est antiquus.

¶ Si aūt in ano oꝛitur aliquid pꝛominēs extra ex quo magnꝰ pꝛouenit doloꝛ nec ab eo fluit aliq̇d: succꝰ cepe cū pauca lana: aut fel vaccinum supponatur. Suppositoꝛiuꝫ quoqꝫ longum de ciclamine subijciat̄ qd̓ patiens per totā teneat nocteꝫ: et si contingat egredi remittatur donec infrigidetur: ⁊ egrediatur sanguis.

¶ Ponit curam emoꝛroidarum nō fluētium. dicit: si autem in ano oꝛitur aliq̇d perueniens extra ex quo magnus pꝛouenit doloꝛ. et neqꝫ fluit ab eo aliquid cum succo ceparum ⁊ felle vaccino fiat suppositoꝛium longum sibi subijciatur ꝙ patiens per totam noctem teneat. et si cōtingat egredi remittatur donec scindatur et egrediatur sanguis. causa est: quia ista habent virtutem moꝛdicatiuam ⁊ acutam. ⁊ ideo sunt cause apertionis illarum venarum. ⁊ per ꝯsequēs fluxus sanguinis: ideo docet aperire vt iste sanguis exeat. Scd̓o nota ꝙ emoꝛroide possunt aperiri. v. modis cōiter. ⁊ sunt expimēta magistri Arnaldi. pͥmo ꝑ flobothomū aut cū ferro ⁊ est melioꝛ ⁊ securioꝛ modꝰ. ⁊ vt nō claudātur dꝫ inūgi

locus cum isto vnguento. ℞. olei persico
rum amarorꝫ qrt. ʒ. ß. medulle cresobouo
rū dolsarū/alliorum ana. ʒ. j. cere ꝙ suffi/
cit: fiat vnguentum ⁊ tenta ponatur in
isto vnguento de bombace vel lana ⁊ sic
ponatur ad locum: vel sufficit ꝙ inunga
tur si volumꝯ ꝙ illud vnguentū est opti/
mū ⁊ est mordicatiuuz. imo sola allia fa
cerent hoc. Scḋo mō aperiunt per san/
guisugas positas ad emorroydas ꝑ can/
nas vt non vadāt ad aliū locū sanguisu/
ge vt habet pmo can. fen. iiij. ca. xxij. ha
bent euacuare ⁊ sugere sanguinē grossū
⁊ melācolicū. ⁊ ideo in hoc differūt a ven
tosis. Tertio mō apiunt cum folijs ficul
nee ⁊ iste fricantur fortiter a pte exterio
ri vsquequo incipiant emittere lac ⁊ po
stea fricat ille locus ⁊ sic aperiunt et est
cōis modus vetularū. Quarto mō ape
riunt cū illo qḋ dicit ras. s. ꝙ pannus vel
lana fundatur in succo ceparum ⁊ frice/
tur locus: qꝛ succus est valde acutꝯ ⁊ ape
rit. Quinto mō aperiūtur sic ⁊ fit cōiter
℞. aloes cicotrini subtiliter puluerizati
ʒ. ij. fellis bouini. ʒ. j. aceti. ʒ. j. misce ⁊ cū
lana vel filtro infusis predictis fricetur
locus: tamen illud quod ponit satis est
expertum. s. fricare cum radice ciclamis
i. de malo cinereo vt dicit ras. Secūdo no
ta ꝙ folia caulium torrefacta inter alia
sedant dolorem vbicūqꝫ fuerit.

¶ Cum aūt dolor vehementissimꝯ
fuerit et apostema magnum in ano
flobothomet eger ⁊ emplastrū hoc
superponat: sedat enim hemorroi.
dolorem cum adest apostema cum
eis. Quod. ℞. mellilotum camomil/
lā que tādiu in aqua coquant donec
dissoluantur. deinde sumatur ex aq̄
decoctionis earū quātuz vna manu
capi potest. vitellus oui assati vnus
croci. ʒ. j. opij. ʒ. ij. se. lini triti/ fenu
greci/maluauisci omniuz ana. M. j.
ꝯficiantur oīa ex rob ī quo bdellij. ʒ.
iij. fuerint dissolute ⁊ folia superpo/
sita: postꝙ superficies ex oleo cisa/
mino in quo adeps gallinaceus fue
rit dissolutꝯ aut anatis inuncta fue/
rit more emplastri superponat dum
adhuc sit tepida.

¶ Docet sedare dolorem emorroydaruz.
dicit: cum autem dolor vehemens fuerit
⁊ apostema in ano magnum: minuatur
eger ⁊ emplastruz hoc superponatur. se
dat enim dolorem emorroydarꝫ cū adest
apostema cum eis. ℞. camomille melli/
loti que tādiu in aqua coquantur donec
dissoluātur. deinde sumatur ex aqua de
coctionis earꝫ quantū vna manu pōt te/
neri vitelli vniꝯ oui assati ⁊ croci. ʒ. j. opij
ʒ. ij. seminis lini/tritici/fenugreci/ mal/
uauisci. omnium ana. M. s. conspergātur
oīa in rob: alias cū bdellio in quo. ʒ. iij.
fuerint dissolute et folio superposito et
superficies earum cum axungia galline
ex oleo cisamīo fuerit dissoluta aut ana
tis inunctus fuerit more emplastri sup
ponātur dum adhuc tepida sunt. Qua/
re dolor mitigatur ex positiō istius em
plastri: quia iste dolor potest remoueri.
Uno mō per resolutionē materie. Secū
do modo per stupefactionez. Tertio mō
mollificādo et maturādo: qꝛ apostema
te maturato ⁊ mollificato sedatur dolor
⁊ quia istḋ habet omnia ista ideo valet.
nam resoluit materiā camomilla. opiū
enim stupefacit: mollificat in parte rō/
ne se. lini ⁊ maluauisci: ⁊ rōne vnguenti
qꝛ fit de amigd. que maturescunt. ⁊ iter
omnia sedant dolorez: ⁊ per istud empla
strum ⁊ vnguentū intelligit omnia que
possunt sedare dolorez: ⁊ sunt duo inter
alia. Primū ē istḋ. ℞. se. mucillagi. semi/
nis fenugreci/ seminis lini ana. ʒ. ij. butyri
sine sale/cepi renū caprarū ana. ʒ. ß. vitel/
li oui vnius/olei ros. ʒ. j. cere modicuz ⁊
fiat vnguētum. Uel sic. ℞. foliorꝫ lingue
canis/foliorum malue ana. M. ij. se. fenu
greci/se. lini. omnium ana qrt. j. cōquas/
sentur ⁊ bullient in aqua in q̄ patiēs te
neat anchas vel spongia infusa in pdi/
cta aqua fortiter cōpressa applicet ano:
vel fiat sacculus ex istis bullitis in aqua
⁊ fortiter compressus in quo patiens se
deat sup oīa vz: qꝛ diuertit materiam.

¶ Alia confectio dolorem ⁊ apostema sedans. Cepe albuз optime coctuз teratur ⁊ cū butyro vaccino misceatur vt mollefiat ⁊ tepefactū ano in quo est apostema supponaꝶ: hec eñ dolorem sedant vehementem.

¶ Ponit aliud remedium. dicit: alia confectio dolorem ⁊ apostema sedans est sepe alliū coctū optime teraꝶ. ⁊ cū butyro vaccino misce vt mollificet. ⁊ tepidū in ano in quo est apostema supponaꝶ. hoc eñ dolorem sedat vehemēteз. cā est: qa cepe mollificatiuū ē ⁊ maturatiuū. ⁊ qꝛ cito ducit apostema ad maturationem. iō vз ⁊ cepe ꝑ decoctionem ꝑdit acuitatē et butyrū etiā ⁊ tūc est maturatiuuз et sedatiuum doloris.

¶ Cum vero in ano ragadias habuerit patiēs q̄ eū ledunt cū ipsi' vēter sicc' tuncē pillulis de bdellio vtaꝶ. q̄. ℞. mirobal. ni. indoꝝ chebul. amborum añ. ʒ. x. serapini. ʒ. iij. nasturtij al. ʒ. ij. bdellij al. moll. et pinguis. ʒ. xv. dissoluatur bdelliū in succo porrorum. ⁊ ex eo cōficiantur alia et informētur ex eis pillule ⁊ sumanꝶ ex eis frequēter ab. ʒ. j. vsq₃ ad. ʒ. iiij.

¶ Docet curare ragadias ani non saniosas. primo cū pillulis. dicit: cū ꝟo in ano ragadias habuerit pa. que eū ledunt cū ipsius venter fit siccus. tunc pillulis de bdellio sepe vtaꝶ que sunt iste. ℞. mirabola. ing. indoꝝ kebuloꝝ āboꝝ añ. ʒ. x. serapini. ʒ. iij. nasturtij albi bdellij mellis tenac. añ. ʒ. v. dissoluaꝶ bdelliū in succo porrorum. ex quo cōspganꝶ alia. et informenꝶ pillule ⁊ sumanꝶ ex eis frequēter a. ʒ. ʃ. vsq₃ ad. ʒ. iiij. cā est: qꝛ iste pillule laxant ventrē ⁊ ꝯsolidant ragadias ⁊ laxant: qꝛ ibi sunt mirabolani ⁊ nasturtium. credo salua reuerentia sua ꝙ mirabolani cōstringunt ventrē post laxationem: qꝛ alia medicina remotiua fecisset applicetꝶ. ⁊ postea vngaꝶ p̄dicto vnguento de cerusa in multis locis dicto: cōsolidat eñ multū ⁊ fortiter. ⁊ qꝛ ista accepta per os nō ita bñ ꝯsolidant sicut accepta ꝑ inferi'. iō prius ministreꝶ clistere lenitiuum. ⁊ postea ꝯsolidentur ragadie ab extra.

¶ Locus vero si adustionē patiatur ex vnguento de cerusa inungaꝶ. si autem nō sentitur in eo adustio vngaꝶ ex vnguēto q̄ fit ex adipe q̄ in gibbo cameli inueniꝶ et bdellio qđ sic fit. ℞. cere citrine olei sisamini adip. anatis medulle cruris vaccini adipis que est in gibbo cameli bdellij oium ꝑtes eq̄les. bdelliū prius in musillagine se. lini dissoluatur: deinde oia misceanꝶ: hoc eñ optimū existit.

¶ Ponit curā ꝑ vnguēta. ⁊ p̄mo qñ sentitur adustio ī ano. dicit: locus ꝟo si adustionē patiaꝶ. ex vnguēto de cerusa vngatur. Si autem nō sentitur in eo adustio inungaꝶ ex vnguēto qđ fit ex adipe que in gibbo cameli inuenitur. cui' confectio est hec. sc₃ colide serien. i. adipe de gibbo cameli. ℞. cere citrine olei cizamini adipis anati medulle cruris vaccini adipis que est ī gibbo camelli añ. omnium ꝑtes equales bdelliū ꝟo dissoluatur prius in musillagine se. lini. deinde aūt oia misce hoc eñ optimū est. causa primi est: qꝛ pul. peruse maxie est cōsolidatiu' ⁊ est frigid': ⁊ qꝛ remouet cām facienteз ragadiā. s. ardorē ⁊ fissurā. iō vз: qꝛ cōsolidat. ac tamē si sanies est in illis ragadijs pōt cōpetere mūdificatiua. et postea appliceꝶ istud vnguentū. Causa scđi est. s. qñ est ardor. vз istud vnguētuз de adipe cameli ꝑ viam cōpressionis inducit fissuram. et patз in tꝑe qñ regnat boreas inducit fissurā in labijs ⁊ in manibus: qꝛ tunc cōueniunt calefacientia ꝓpter frigus. et in isto casu sufficit sola axūgia galline recentis ꝙ fiat cū ea vnguentum. ⁊ si ponerenꝶ ꝯglutinatia melius esset ꝙ cuз musillagine se. psillij: qa tunc citi' sanareꝶ. ⁊ loco medicamis rap qꝛ nō inueniꝶ apud nos adeps gibbi ca-

meli: sed habetur serum caprinum et tantum valet.

¶ Si autem eger ragadias in ano habuerit profundas a quibus fetens virus fluxerit medicamen acutum quod in ca. de vulneribus descripsimus eis superponatur quod eger per duos dies patiatur. Et si in eis aliquid remaneat quod resudet medicamen iterum apponatur quod eousque fiat donec locus siccetur et non resudet.

¶ Docet sanare ragadias saniosas. dicit: si autem eger in ano ragadias habuerit ex quibus fetens virus fluxerit medicamen acutum in c. de vulneribus diximus eis superponatur quod eger per duos patiatur dies vel per unum. et si in eis aliquid remanet et resudet medicamen iterum apponatur. et tam diu fiat donec locus siccetur. et non resudet si fuerit profundum. Quare vz istud mundificativum. causa est: quia est multum corrosivum. et per viam corrosionis consumit saniem ideo vz. Quare tenet istum modum: quia prius docet applicare istud. et postea quod superius est scriptum in ca. de polipo narium. et postea cum unguento de cerusa consolidetur remota ista sanie. Cerotum. i. unguentum de cerusa.

¶ Quod si ea que ibi fiunt eminentia extra et pendentia fuerint intantum ut arescant et nigrescant butyrum tepidum multotiens supfundatur donec nigredo ab eo removeatur. Si autem resudatio reversa fuerit acutum medicamen iterum ibi apponatur: et si non resudaverit ex unguento de cerusa curetur. Et etiam quando eminentes emorroides extra curentur cum ferro cauterizando: loqui tamen de hoc plus est quam huius nostri libri modus requirat.

¶ Docet curare emorroidas apparentes putridas. dicit: quod si ea que ibi fiunt eminentia: postea apprehendentia fuerint extra intantum ut putrefiant vel putrescant et nigrescant. tunc butyrum multotiens supperponatur tepidum donec nigredo ab ea removeatur. Si autem resudatio ab eo reversa fuerit medicamen acutum iterum apponatur. et si non resudaverit unguentum de cerusa applicetur. Et etiam quandoque eminentes emorroide extra curentur cauterizando cum ferro: loquitur tamen de hoc pertinet ad alium librum. Nota tamen quod butyrum debet esse sine sale. causa partis est: quia ratione mollificationis est curativum/quare vz acuta. causa partis est: ad consumendum saniem: sed sanie consumpta convenit unguentum consolidativum. et est unguentum de cerusa. de isto butyro usus sum frequenter in pustulis nasi et faciei et statim curatur; sed quare vz remoto cum ferro sive cauterio. causa est: quia medicine acute sunt periculose in illo casu: quia nescimus preparationem ipsorum. ideo cirurgici semper debent scire tamen si possunt: quia medicantur citius uno tempore quam alio. Nota quod loquitur in generali de emorroidibus: quia possunt curari quattuor modis. Uno modo per earum aptionem. et de isto superius dictum est. Secundo modo per fluxus earum restrictionem et de isto dictum est similiter. Tertio modo dolorem sedando. et etiam dictum est. Quarto modo possunt curari per incisionem. videlicet quod totaliter inscidantur. et quod prius purgetur corpus et flobothometur et evacuetur. et specialiter quando sunt novelle: sed quando sunt antique debent restrigi sola una remanente aperta. et possunt incidi quattuor modis. Uno modo si est dolor. et cum isto curo verucas sicut dolores. accipio filum de serico vel pilum equi. et infundatur in aqua in qua camphora sit dissoluta. et cum isto emorroide stringatur multis vicibus: quia ratione caphore est stupefactivum et non sentit aliquid a fissura illius fili. Vel sic. fiat filum de corticibus radicis aureole et ligentur emorroides totaliter et absciudantur. et est experimentum magistri Arnaldi. et quando sunt parve debent ligari in radice. et quando sunt magne in medio vel ultra radicem. Tertio modo inscindantur cum forpicibus venam incindentibus. et postea ponatur desuper emplastrum factum de vitello ovi et oleo ros. ad sedandum dolorem. et postea ad consolidandum cum unguento conso-

lidatiuo dicto frequenter anus vngatur. ⁊ fit ex cerusa lota aloe loco masticis thurꝫ san. dra. oleo roſ. ⁊ cera. Quarto modo incindũtur. ⁊ eſt magis periculoſum cũ medicinis cauterizatiuis cum illa medicina Auicꝫ. ℞. viride eris anacardini pul. añ. ʒ. ſ. mellis. ʒ. ij. miſce.

¶ Fiſtule vero generantur in ano velociter: quoniã figura eius facit ẽẽ illud neceſſariũ. Que ſũt vtrinqꝫ penetrantes: aut nõ penetrãteſ. Cũ autem ꝑforate ſunt vtrinqꝫ ſtercus egreditur ex eis ⁊ vẽtoſitas. Si aũt nõ egreditur ſtercus neqꝫ vẽtoſitas nõ eſt penetrãs ab vtraqꝫ parte. Loqui vero de eius cura ꝑfecte plus ẽ ꝙ̃ hic noſter liber expectat. ſed quia oẽs fere hoĩes ſemꝑ maximuꝫ incurrunt errorem in cura eiꝰ: vnde et maximũ incurrũt nocumentuꝫ: nos excitabimꝰ eos ad hoc qđ huic egritudini congruũ erit: et oſtendemus qualiter a ꝑ̄dicto errore ſe cuſtodiant. ⁊ dicimꝰ ꝙ fiſtula vtrinqꝫ ꝑforata cum ab vno remota fuerit nullo modo ferro tangenda eſt: inciſione eñ ferri cõſtringitur ſtercꝰ inuoluntarie egredi. Eſt etiam aliud q̃re fiſtula ab vtraqꝫ ꝑforata ferro tangi non dꝫ: qꝛ toto tꝑe vite eger ſic ꝑmanere poterit nõ magnũ faciens nocumentum neqꝫ ꝓuenit ex ea aliud niſi reſudatio ⁊ fluxus.

¶ Ponit curã fiſtule ani. dicit: fiſtule vero generãtur in ano velociť / qm̃ figura eiꝰ fecit iſtud eſſe neceſſariũ. q aũt penetrãtes ſũt: aut nõ penetrãtes notũ eſt. cũ aũt ꝑforate ſunt ſtercus ex eis egreditur ⁊ vẽtoſitas. ſi aũt ſtercus nec vẽtoſitates egrediant᷑ nõ ẽ penetrãs ab vtraqꝫ ꝑte. loq̃ tñ de eiꝰ cura ꝑfecte plus eſt ꝙ̃ hic noſter liber expetit: ſꝫ qꝛ fere oẽs homines maximũ incurrũt errorẽ in cura huiuſmodi egritudis. vñ maximũ inſeq̃tur nocumentũ plus exiccabimꝰ eos ad hoc ꝙ̃ huic egritudini ꝯgruũ eſt. ⁊ oſtẽdamus qualr̄ a ꝑ̄dicto errore cuſtodiantur. ⁊ dicemꝰ ꝙ fiſtula vtraqꝫ vľ vtrinqꝫ ꝑforato cũ ab ano remota fuerit nec ferro eſt tangẽda. ex inciſiõe eñ ferri ꝯtingit ſtercus inuolũtarie egredi. ⁊ etiã aliud q̃re fiſtula ab vtraqꝫ ꝑte ꝑforata ferro tangi nõ dꝫ: qꝛ ſi toto tꝑe vite eger ſic ꝑmanere poterit nõ magnũ faciẽs nocumentũ. nec ꝓueniat ex eo aliq̃d niſi reſudatio ⁊ fluxus. Nota ſicut ſuperiꝰ dictũ eſt. fiſtula eſt vlcus ꝯcauuꝫ ſordidũ ſtrictum exteriꝰ et amplũ interiꝰ cuꝫ calloſitate in fundo ex quo patet cã ꝑtis: qꝛ ꝑ iſtã fiſtulã eſt cura virulentie: ⁊ cã doloris. Que ẽ cã qñ ẽ ꝑforata ꝙ põt retineri. cã eſt: qꝛ totalr̄ eſt inciſus lacertꝰ eiꝰ. et ꝓpter hoc ꝓhibẽt actores facere inciſiones circa anũ. ⁊ ꝑ iſtũ lacertũ q̃ aliqñ eſt totalr̄ inciſus: iõ raſ ponit curaꝫ vt error iſtoꝝ medicoꝝ remoueat᷑: qꝛ ſi ſcinderet᷑ eſſet magnuꝫ ꝑiculũ qꝛ nõ eſt tangendum cũ ferro vt quidã dicunt. ⁊ credunt vtrinqꝫ. i. ab vtraqꝫ parte.

¶ Si qđ ab ea fluxerit: acutũ fuerit et mordicatũ ⁊ fetidũ habuerit odorem cuiꝰ eſſet quantitas quotidie augeat᷑: erit fiſtula putrida. ⁊ cum hoc herpeſtiomeno cui ex medicamine acuto ⁊ ex eo ꝙ cõplet oia ſuccurrẽdum eſt anteꝙ̃ dillatet᷑ ⁊ magnificetur. Cũ ãt reſudauerit niſi paꝝ neqꝫ quãtitas quotidie augeat᷑ neqꝫ magnificet᷑ neqꝫ odor ibi augmẽtatus fuerit nõ eſt in ea aliq̃d qđ ſit timendum niſi reſudatio ⁊ fluxus q̃ medicari põt donec ſiccet᷑ ⁊ detumeſcat ⁊ nõ reſudet ꝑ longũ tꝑus. Si aũt reſudatio redierit medicamẽ ꝑ̄dictuꝫ adhibeat᷑. Et hoc mõ poterit blãdiri ꝑ totũ tꝑus vite egri ⁊ nõ nocebit.

Modus adhibẽdi huic egritudini medicamẽ ex collirio qđ in, c, de fi-

stula ocl'i noiauim⁹. sumaẗ ꝛ optime teraẗ ꝛ fistula ꝑmaẗ donec quicq̇d i ea ꝯtineẗ egrediaẗ ꝛ si radi⁹ eā ingredi poterit iuoluaẗ coto: deide ex ꝑdicto medicamine postq̄ mollificatuz fuerit intinct⁹ in fistulā imittaẗ. Si ꝩo i ea minime radi⁹ igredi poterit dissoluaẗ medicamē in aq̄ ꝛ subleuetur coxa egri supposito puluinari et eo supino iacēte ꝑdictū medicamen distillando suꝑ fistulā fundaẗ ꝛ fiat hoc in mane ꝛ circa noctem per tres dies ꝛ sedeat in aqua de cucurma ꝛ lauetur ex ea.

¶ Pōit signū fistule putride ꝛ postea curā. dicit: si āt illō q̇ ab ea fluxerit fuerit acutū ꝛ mordicatiuū ꝛ fetidū hūerit odorē cui⁹ ēt quotidie quātitas augeaẗ ꝛ fistula putrida tūc erit ꝛ cū herpestiomeno cui ex medicamine acutoꝛ ex eo q̇ cōplet succurrēdū ē anq̄ dilatēẗ ꝛ magnificentur. Cuz autem resudauerit nisi parum vt eius quantitas quotidie augeatur nec malus odoꝛ ibi augmētatus fuerit nec est in eo aliquid q̇ est timendum nisi resudatio ꝛ flux⁹ quo medicari pōt donec exiccetur ꝛ detumescatur ꝛ nō resudet per magnum tempus. Si autē resudatio redierit medicamen predictum adhibeatur hoc modo poterit blandiri per totuz tempus vite ꝛ nō nocebit modus adhibendi medicamen huic egritudini ꝛ collirio q̇ in capitulo de fistula occuloꝛuz nominauimus sumaẗ ꝛ optime teratur ꝛ fistula prematur donec quicq̇d in ea est egrediatur ꝛ si radius eam igredi poterit inuoluatur coto albo. Deinde ex predicto medicamine postq̄ mollificatum fuerit interius in fistula mittaẗ. Si ꝩo radius ingredi minime videatur nec poterit dissoluatur medicamen in aqua ꝛ subleuentur coxe egri supposito puluinari in eo supino iacente predictū medicamen distillādo super fistulā fundatur ꝛ fiat hoc in mane et circa noctez per tres dies ꝛ sedeat in aqua de cucurma ꝛ lauetur ex ea. Nota herpestiomen⁹ ꝭm auic̄. iiij. can̄. est vlcus cū ad tātum iam deuenerit q̇ mēbrum corrūpiẗ ꝛ putrefit et fit de materia magis subtili q̄ cancer. Que est cā q̄re cuz doloꝛ existit fistula vocaẗ. cā est: qꝛ doloꝛ causatur rōne passiue q̄litatis materie ꝛ est ibi magna acuitas materie que ē cā corrosionis et ꝯsumptiōis substātie mēbri. Quare i ei⁹ cura vz medicamē illō. cā est vt supi⁹ dictū est ꝯsolidatiuū ꝛ ꝯsumptiuū materie resudatio. i. flux⁹ radi⁹. i. radiosa res vt tēta de bōbace ꝛ si tēta nō pōt intus itrare vt ipse dicit tūc dz eleuari. ꝛ cucurma. i. aqua posita in vase. qꝛ cucurma est vas ꝭm sinonymum.

¶ De exitu ani ꝛ m̄ricis: Cap̄. 86.

Circa rubricaz nota q̄ duplex est cā exit⁹ ani. Una cā ē mollificatio siue relaxatio lacertoꝝ retinētium feces ꝛ hoc fit ab hūore salso seu relaxato cui⁹ signū est: qꝛ ꝑ expulsionē cū digito pōt intrudi seu mitti in anū. Alia cā ē apostema ani seu vltime ꝑtis intestini iducēs grauitatē in itestinis rōne cui⁹ descēdit ꝛ filii nō pōt recipi itus cui⁹ signū est q̇ ꝓpter impressionē digiti vel cū manu pōt intrare ꝛ cuz hoc est magn⁹ doloꝛ ꝛ duricies magna. Scdo nota q̇ duplex ē situs inaturalis m̄ricis. Un⁹ est qui ꝓfocatio dr̄ ꝛ ē cū adest ascensus m̄ricis ad suꝑiora. Alter vocaẗ dislatio m̄ricis ad lat⁹ dextruz vel sinistrum ꝛ vocaẗ cōiter ꝑcipitatio ꝛ de istis duabus raꝭ fecit mentionem de vno explicite: qꝛ illud est magis periculosuz. Tertius est situs innaturalis matricis ꝛ ē descēsus matricis ad inferioꝛa imo aliq̄n exit vuluam ꝛ vocatur casus m̄ricis: qꝛ cadit ad collū ei⁹ ꝛ aliq̄n appa ret. Et cā casus siue sit⁹ inaturalis m̄ricis ē triplex. Prima ē mollificatio siue relaxatio ab hūiditate suꝑflua: q̄re non pōt retineri in suo loco naturali ꝛ sic cadit sicut patet in mēbro paralitico et cadit rōne mollificatiōis ꝛ rōne hūiditatis suꝑflue. ita sił ꝛ matrix. causa ē apostema matricis inducēs grauitatem in

matrice ꝛ per ꝯsequēs descēsum. Tertia causa sunt supfluitates multe descēdentes ab alijs mēbris ad ꝯcauitatē matricis rōne cuius matrix descēdit ad inferiora rōne grauitatꝭ ꝛ hec cā differt a prima: qꝛ pma est humiditas imbibita ī porositatibꝰ ꝛ hec sunt ī ꝯcauitate mr̄icis.

Cum anus extra egredit carēs apostemate ꝛ ita disponit ꝙ si impellat igredit: ceruse balaustie gallarū aluminis antimonij oium partes sumant eq̄les ꝛ in puluere redigant: ꝛ sup locū ex oleo ros. calefacto inunctū puluerizent ꝛ anus intromittat ꝛ ꝯstringatur: qḋ tñ fieri conuenit postꝙ eger a sella reuersus fuerit ne eū cito ad sellam surgere sit necesse.

¶ Determinat de vltia passione itestinorū .s. de exitu ani ꝛ incipit determinare de porositatibꝰ matricis ponēdo pmo curā exitus ani cum est sine apostemate ꝛ hoc pmo per sinapisma. dicit. cuz anꝰ ex egredit apostemate carens ꝛ ita disponitur ꝙ si ipellat egredit. ℞. ceruse balaustie/aluminis/ antimonij añ. oiuz ptes equales sumant ꝛ redigant in puluerez ꝛ sup locū ex oleo ros. calefacto inunctū pulverizet ꝛ ano intromittat ꝛ stringat ꝙ tñ fieri ꝯueīt cuz eger a sella reuersus fuerit ne eū cito surgere ad sellam sit necesse. cā est: qꝛ iste pul. cnm oleo ros. est stipticus ꝛ cōsumit aquositatem faciētem mollificationē. ꝛ ideo qꝛ ipsuz inducit et restringit ad suum locum. ideo vz. pmo inungatur anus cum oleo ros. vt melius retineatur pul. in itestinis: quia nisi esset inunctio cito caderet ꝛ per ista intelligit similia ꝛ est iste pul. quo communiter vtor. ℞. sumach. ʒ. ß. gallarum antere nucꝭ cipressi olibani añ. ʒ. j. ī quo sinapizetur intestinū inunctuz prius cū oleo ros. añ. ʒ. ij.

¶ Sumant etiā galle balaustie cupule glandiū folia myrti ꝛ coquant in aqua donec rubea fiāt ꝛ sedeat in ea ꝛ lauetur ex ea.

¶ Ponit curaz per balnea. dicit: sumant galle/balaustie/cupule glandium et folia mirthi et decoquantur in aqua donec aqua rubea fiat ꝛ sedeat in ea ꝛ lauetur ex ea. causa est qꝛ istud balneū est stipticum ꝛ remouet mollificationem ani ꝛ confortat virtutem retentiuaz ꝛ in cura artificiali istud balneum debet precedere. scz primo balneetur ꝛ postea inungatur ꝛ deinde sinapizetur et loco istius balnei rasis competit balneum solum factum cum aqua decoctionis foliorum cipressi et si addantur folia mirthi nō facio vires.

¶ Qḋ si anus qui apostemosus est ingredi minime pōt: eger aquā calidā frequēter igrediat ꝛ in ea sedeat ꝛ vngat anū ex cera ꝛ oleo camomillino: aut anetino donec īgrediatur. Cūqꝫ intromissus fuerit ex his que nominauimus curetur.

¶ Ponit curam exitus ani cū apostemate. dicit: ꝙ si anꝰ q̇ apostemosus est non potest ingredi eger aquam calidam frequenter ingrediatur ꝛ in ea sedeat et inungat anum ex cera et oleo camomille aut anetino donec ingrediatur. cūqꝫ intromissus fuerit ex his que noīauimus curentur. cā est: qꝛ nō pōt intestinuz ingredi duplici de causa. Prio rōne magni doloris qñ tāgit. Scḋo ratione duriciei cum magnitudine apostematis: et quia aqua calida habet sedare dolorem et remouere duriciem apostematis ideo vz. Quare valet inunctio cū oleo camomille ꝛ anetino: causa ē: quia sedat dolorē: ꝛ duriciem mollificat. ideo valet cuz faciat ad introductionem intestini et postea inungatur cum oleo et sinapizetur cum pul. Secundo nota ꝙ balneum cōueniens quando non potest ingredi pōt esse vt balneū aq̄ calide simplicis singulariter vt balneū rex mollificatiuū sicut aqua decoctiōis malue/bismalue/fenugreci ꝛ se. lini ꝛ aneti ꝛ fortiꝰ mollificat ꝛ dolorē sedat ꝙ aqua per se.

¶ Uulua preterea si egressa fuerit similiter erit medicanda. Est tamen necesse vt fortiter ligetur et vt egra semper supina iaceat et coxa superius eleuetur.

¶ Ponit curā exit⁹ matricis. dicit: vulua preterea si egressa fuerit silr est medicāda: est tñ necesse vt fortiter ligetur et vt egra supina iaceat z coxe superius eleuētur. cā est: qꝛ eedez sunt cause exitus ani z matricis vt dictū est. igit̃ eodez modo debēt curari. s. cū stipticis qꝛ remouent humiditatē z vniūt: z intellige materia purgata: qꝛ alr̃ operatio nihil valeret. qꝛ iste supfluitates facerēt descēdere inferius. Quare dz iacere supina. cā ē: vt matrix retineat̃ z eadē de causa eleuent̃ coxe vel crura vt matrix meli⁹ vadat ad locū suū naturalem. Item si matrix steterit diu dislocata z potissime si exierit ad exteriora de difficili aut nunq̄ curatur. hec gordonius. Secundo nota q̄ ad pfectā curā exitus matricis sex p ordinē requirunt̃. Primo vētose z reqrunt̃ due insimul posite. vna imediate sub vmbilico q̄uis dicat Gal. q̄ vna sub mamilla et vna sub quolibet latere sine scarificatione z hoc fit ad attrahēdū matricē ad superiora. Scdo requiritur suffumigatio que debet fieri cū emboto sic: habeat̃ olla parua cū carbonib⁹ de vite z pul. proijciatur sup illos carbones z ponatur embotuz supra vel ponat̃ in sella perforata mulier z cooperiatur bene z fumus nō vadat hincinde discurrendo: z ponatur in vulua os illius emboti ita q̄ sit intus in orificio vulue. Et si est melius embotum cuz ferro circūuoluatur os eius cū pāno in superficie vt nō ledatur matrix ratione ferri z p certo ita facio eis quātūcunq̄ iuuenes z pulchre sint: sed caueas cum dictaueris eis talia ne rideas: qꝛ parum haberes postea de lucro. Uel facio collū emboti de canna z est multum artificiale suffumigiuz potest esse tale. ℞. tormētille / acasie / radic̄ bistorte añ. ʒ. iij. psidie / balaustie añ. ʒ. ij. asse fetide ℥ j. mastic̄ / olibani / galbani añ. ʒ. j. z. ß. galange / nucis cipressi / foliorum mirthi añ. ʒ. v. fiat pul. causa est: qꝛ ē cōpositū ex stipticis fetidis z quia matrix est respuens fetida. ideo refugit illa matrix z cauendum est ne nullo modo vadat vapor ad nares mulieris. imo debet habere odorifera ad nares suas sicut ambraz camphorā z muscum vel maphiton. z valent iste pul. qꝛ vniunt ptem matricis z remouent̃ supfluitates que faciūt descēsum z iste pul. sufficit ad duas vices. et hoc suffumigiū debet fieri ventosis existentib⁹ supra ventrē. Tertiū q̄ conuenit in casu matricis est bal. z ē tale. ℞. ros. rub. q̄rt. ß. mirthi / radicis tapsi barbati añ. M. ij. tormētille / radicis bistorte anthere / masticis / olibani añ. q̄rt. j. matricarie / lauēdule sicce añ. q̄rt. ß. asse fetide q̄rt. j. conquassanda conquassent̃ z ponant̃ in sacculo z bulliant in modico vini stiptici: z submergat̃ totum in balneo facto cuz aqua fabaꝝ. eadē cā est de bal. qꝛ est cōpositū ex fetidis. iō refugit matrix z mollificationē matricis remouet. Quarto post istud balneum cōpetit vnguētū cū quo dz inungi orificiū vulue intus z extra et circa renes sicut natib⁹ z anchis z clunis z est istud vnguentuz. ℞. mirthini / olei de lilio / olei de mastice añ. ℥. ij. assefetide / se. radic̄ bistorte tormentille añ. ʒ. iij. cere qđ sufficit. fiat vnguētū. eadē cā est: qꝛ ex stiptic̄ z fetidis est cōpositum. Quintū qđ cōpetere pt ē suppositoriū vel pessariū in dura substātia positum in collo matricis. z est istud ℞. assefetide. ℥. j. mastic̄ / thur̄ / se. mirti galange / nucis cipressi añ. ʒ. j. puluerizāda puluerizent̃. misce oīa: malaxādo cuz oleo mirtino z fiat massa ex q̄ fiat suppositoriū z istud est bonū: qꝛ fetidū est z stipticū. ergo cōuenit istud emplastrū z dz poni imedate supra vuluā sub vmbilico: z ventrem claudit: matricem cōsolidat z ꝯseruat in suo loco naturali. Uel istud. ℞. gūmi piui. ʒ. ij. masticis thuris añ. ʒ. j. gūmi cipressi. ℥. ß. liquefiāt omnia i olla noua cū oleo de mastice z fiat emplastrum ad quantitatem vnius palme pue in lōgitudine. z medie palme in latitudie. Uel istđ. ℞. mastic̄ q̄rt. j. olibani

ʒ.ß.nucis cypressi gallaruȝ mirtilloꝝ aīi
ʒ.ſ.psidie balaustie aīi.ʒ.ß. terebentine
ʒ.j.puluerizanda puluerizētur cōquas-
sanda conquassentur misce omnia cū pi
stello calido: omnia malaxādo cuȝ oleo
roß.ꝛ fiat emplastrū tenue ad quantita
tem vni⁹ palme pue in lōgitudine: ꝛ me
die in latitudine.ꝛ extēdatur supra alu-
tam.in cura etiaȝ hui⁹egritudinis mul-
tum valet vomitus.

¶ De supfluitate mēstruorum con-stringenda. cap.87

Circa rubricaȝ
nota ꝙ triplex est causa ime-
diata supflui fluxus mēstruo
rum.Una est dispō membri sicut qū mē
brum dicitur rarū dilatatū aptum ꝛ re-
laxatum:vel membrū sit rarū multū ac
cidentaliter:quia pōt ꝓuenire a casu si-
ue a ptu difficili. Scđa causa est disposi
tio humoꝝ ꝛ ista erit ex multitudine vł
acuitate vł fluxibilitate.mł'titudo ē:qū
sanguis est multus ꝛ calidus ꝙ non pōt
retineri in venis ꝛ imediate vene rūpū-
tur. ꝛ ita fit multus fluxus in mł'ierib⁹
quietātib⁹ se ꝛ viuētib⁹ regine multipli-
catio sanguis.similiter acuitas humoꝝ
colericoꝝ ꝛ subtilitas sanguis in venis:
ideo in eis inducitur mordicatio ꝛ ape-
riūtur vene:vt pꝫ in mulierib⁹ calidis.
Signū hui⁹ maxime videtur:si recipiat
in pāno ꝛ postea abluat pānus ꝛ anteꝙ
pfecte ericcetur videat cui⁹ coloris est.
ꝛ si est citrin⁹ rube⁹ tūc sanguis est cole-
ricus ꝛ acutus.ꝛ si est albus sanguis est
flegmaticus. ꝛ silr apparet ibi liq̄ditas
qū sanguis est aquosus ꝛ fluxibilis cu-
ius signū est:q: si madefiat pān⁹ ꝛ exicce
tur nō ex toto appet illi⁹ colo. Tertia cā
est dispō virtutis q: qū virtus retētiua
est debilis:ꝛ expulsiua fortis:et hoc con
tingit:q: villi latitudinales sunt fortes
per quos expulsiua laborat: ꝛ villi trās-
uersales sunt debiles per quos opat re
tētiua:vt dicit Auic.pmo cañ.fen pma
do.vſ.c.ppō. ꝛ ideo determiat rab de su
pfluitate mēstruoꝝ restringendo: q: flu
xus eoꝝ moderatus non est restringen-
dus: q: illa est causa cōseruatiua vt mu
lieres sint fecūde ꝛ caste: ꝛ quia ille que
habent retentionē mēstruoꝝ multū ap
petunt: ꝛ si ad hoc ꝓspexerit videbis ꝙ
adhuc ille sanguis inducit titillationeȝ
in membris inferiorib⁹: ergo magis ap-
petunt coitum.

Pro supfluis menstruis constringendis trocisci de carabe per ebdomadam vnam sunt dandi.

¶ Ponit curā superflui fluxus mēstruo
ruȝ.pmo per trociscos.dicit:ꝙ supfluis
menstruis restringēdis trocisci de caca
bre per vnaȝ ebdomadā sunt dandi: qui
si non ꝯtulerint de scoria ꝯfectio detur.
causa est ista quā dixi ī ca.de mictu san
guis ꝛ saniei.ꝛ q: isti trocisci sunt frigi-
di ideo ingrossant sanguinem:et q: sunt
stiptici claudūtur vie.ꝛ sunt ꝯglutinati
ui ꝛ debent miſtrari cū aqua plantag.
ꝛ per istos trociscos intelligit trociscos
Johā.ebene.de cacabre: ꝛ illud meli⁹ est
vt accipiant.vj.pillule ꝛ informētur ex
eis trocisci ꝛ dētur in introitu lecti nul-
la cena ꝑcedente.ꝛ rab intelligit oīa alia
que per os accipiūtur ad restringēdum
fluxum magnū: ꝛ sunt tria spālia: si san
guis sit coleric⁹ tūc poterit potare pul.
coralli rubei.ʒ.j.cum.ʒ.ſ.aque plātag.
ꝛ bibat bis in die. Scđm est syrup⁹ mir
tilloꝝ limphat⁹ cuȝ aqua plantag.ꝛ bi-
bat bis in die.Tertiū est pillule facte ex
trociscis dict Johā.ebene. ꝛ accipiant
in itroitu lecti vt dictū est: ꝛ desup biba
tur aq̄ plantag.quart.ß.

¶ Et si non contulerint confectio de scoria detur.

¶ Ponit curaȝ p electuariū.dicit:textus
datus:cā quare dꝫ dari electuarium de
scoria:quia inter oīa mundi est stipticū
ꝛ vnit partes membroꝝ.

¶ Et fiat minutio et basilica.

¶ Ponit curam per flobothomiā. dicit:
ꝙ si fiat minutio de basilica ꝛ competit
illa flobothōia directe si peccet sanguis
sua multitudine:quia euacnat materiā
ꝛ distrahit.ꝛ si fuerit sanguis aquosus

vel colericus inducens fluxum: tūc com
perit directe. s. distrahendo materiā ad
partem contrariam.

¶ Uentose quoqꝫ ad mamillas ap/ ponantur.

¶ Ponit curam per ventosas. dicit: ven
tose quoqꝫ ad mām̄illas ponātur. i. sub
mām̄illis in radice. causa est: q͛ hn̄t col/
ligātiam cum matrice ꝑ venas. ꝛ ꝓpter
hoc ex mēstruo t͛pe ꝑtus generat̄ lac et
valꝫ: quia distrahit sanguinē descendē
tem ad matricem. ꝛ sil͛r valent ille vēto
se posite in dorso recte. Itē in ꝑte oppo
sita vmbilico: quia distrahūtur ad ꝑtes
supiores ꝛ frequēter feci.

¶ Et in comestione cibis vtat̄ sti/ pticis. Et hoc medicamen egra sibi subijciat. Qd̄. ℞. olibani balaustiaꝝ gallaꝝ antimonij achatie aluminis oium partes equales. puluis horū optime tritoꝝ cū pauca lana subijci atur. Femur vero ꝛ dorsum ex epi/ thimatibus que in. c. de fluxu vētris nominauim⁹ epithimet̄. Et sedeat in aqua de cucurma.

¶ Ponit curā ꝑ nutrientia. dicit: ꝛ in co/
mestione stipticis nutritis nutriatur. ꝛ
hoc medicamē egra sibi subijciat cui⁹ cō
fectio hec ē. ℞. gallaꝝ balaustie antimo
nij achatie aluminis oiū an̄. ꝑtes equa
les puluis hoꝝ optime tritoꝝ cum pau
ca lana subijciat̄. femur q̄ꝫ et dorsum ex
epithimatib⁹ q̄ in ca. de fluxu vētris no
minauim⁹ epithimet̄. ꝛ sedeat in aq̄ cu/
curma. Causa p̄mi est: quia ista sunt sti
ptica: iō hn̄t claudere vias ꝛ vnire ꝑtes
mēbroꝝ/ q̄bus vnitis nō pōt sanguis de
scendere ad matricē. Aliud est se. planta
gis ꝯquassatū positum in pāno mūdo ꝛ
postea bulliat̄ ī brodio carniū. q̄re dꝫ fi/
eri suppositoriū cū balaustijs: q͛ ē m͛tū
stipticū ꝛ claudit orificiū vulue ꝛ ꝓhibꝫ
fluxū. ꝛ ꝑ illud suppositoriū q̄dcūqꝫ pes/
sariū in dura suba vel liq̄da. Et supposi
toriū in liq̄da suba pōt esse istud. ℞. fo/
lioꝝ plantagī. recentiū. M. s. ꝯquassent̄
ꝛ fiat suppositoriū. vel valꝫ istud. ℞. tro
ciscos de cacabre. ʒ. ß. sumitatū plātagī.
ʒ. ij. misce ꝛ fiat suppositoriū/ vel illd̄ cō
petit in liq̄da suba. ℞. succi plātagī. lib.
ß. ꝛ mittat̄ in matrice. vel valet iniectio
stercoris asinini in vuluā. ꝛ est secretū
vetularū ꝛ faciūt emplastrū de isto ster
core ꝛ dꝫ esse recens. Causa quare empla
strū dꝫ poni supra femur deorsum. i. in
inguine. ꝛ est pars posterior: q͛ ista em/
plastra quedā calida sunt ꝛ q̄dam frigi/
da. vn̄ si sanguis sit colericus ponit̄ em/
plastrū frigidū. si aquosus ponitur em/
plastrū calidū. ꝛ ꝑ ista itelligit sibi silia
ꝛ qn̄ est coleric⁹ pōt esse istd̄ emplastrū.
℞. succi plantagī. lib. ʃ. aque ros. q̄rt. j.
aceti. ʒ. ʃ. coralli rubi cacabre lapid̄. ama
tistes boli armenici mirtilloꝝ capsulaꝝ
glandium olibani, an̄. ʒ. j. terre sigillate
vel argille ꝙ sufficit ꝑuerizanda pulue
rizētur misce oia. ꝛ fiāt duo emplastra.
vnū ante ꝛ aliud retro. similiter valꝫ em
plastrum de stercore asini recentis. Cau
sa querci est quare valꝫ bal. in cucurma
ꝛ est radix qua vtuntur tinctores. et est
multum stiptica. ꝛ per istud balneū in
telligit similia. ꝛ sūt duo specialia. Unū
est decoctio folioꝝ mirti scortic̄ rad̄. vl/
mi scorticis rad̄. querci. Scd̄m ꝛ vltimū
in iuuamēto est baln̄. decoctionis alu/
mis plume. vt dicit Auicē. p̄mo can̄. fen
scd̄a cap̄. de balneo. ꝛ super omnia valet
in isto casu purgare corpus cū mirabo/
lanis citrinis: imo nihil op̄atur quando
non purgatur corp⁹. Nota ꝙ oia ista va
lent in fluxu sanguinis colericoꝝ men/
struoꝝ sanguie aquoso cōpetūt oia cali
da stiptica debent esse in ꝑua quantita/
te vt morosea frigida. si addātur nō est
vis vt tempentur a ca.

¶ Qd̄ si ista non contulerint ex alio pessario acuto fiat imissio ꝛ maneat in vulua.

¶ Ponit curā quando ista non sufficiūt.
dicit: qd̄ si ista nō contulerint ꝙ ex alio
pessario acuto fiat immissio et maneat
in vulua. Nota ꝙ si ista non sufficiunt
sicut contingit quandoqꝫ ex emorroy/
dibus que nascuntur in matrice vel

vlceribus:tunc recurrendum est ad me
dicinam dictaȝ in.c.de emoroidibus et
vulneribus vel medicamentū acutuȝ. ⁊
fortius est istud qd̄ dictū est in ca.de cu-
ra emoroydaꝝ fluentiū. ⁊ ideo raſ non
facit mentionem de emoroidibꝰ matri
cis:quia curantur sicut alie. Nota ꝙ in
omni fluxu menstruoꝝ cōiter debilitat̄
cor:ergo oportet ꝯfortari. ℞.margarita
rū perforataꝝ.ℨ.ß.sandal'al.⁊ rubei co-
ralli añ.ʒ.j.tormentille.ʒ.ſ.⁊.ß.deuroni
ci.ʒ.ß.zuccari cādi pulueriſati.⁊ ille pul
uis potest dari cum brodio vel cuȝ vino
albo:⁊ tūc digeratur materia cū oximel
le ⁊ euacuatur cuȝ stomaticon laxatio.
Deinde fiat inunctio cuȝ oleis stipticis
sub vmbilico ⁊ pectine cuȝ oleo de nuce
indica.deinde sinapizetur cū puluere fo
lioꝝ quercoꝝ euellatoꝝ cypressi gallarū
non ꝑforataꝝ.⁊ bibat potū in quo deco
ctum sit sumach ⁊ couandrū:imo coriā-
drū comestū facit cessare menstrua. No-
ta balneū cum stipticis debet fieri vsqꝫ
ad vmbilicū:⁊ priusꝙ̄ fiat ꝑ suppositoriū
assellet ⁊ teneat̄ suppositoriū i balneo vt
qñ exierit a cella tūc nō fiat cōstipatio.

¶ De ꝓuocatiōe mēstruoꝝ cap. 88

c Irca rubricaȝ
nota ꝙ triplex est causa ime-
diata mēstruoꝝ retentionis.
⁊ intellige de retentione preter naturaȝ
quia naturalis est icurabilis post.liiij.
annos.vna cā est dispositio membri:vt
qñ mēbrū est naturaliter strictū siue ac-
cidētaliter a ꝑncipio gñationis vt rōne
balnei vel potus/vel ꝑ stiptica accepta
per os claudētia ⁊ ꝯtrahētia os vulue.
Causa est dispositio humoꝝ vt qñ hu.ē
multo pauciorꝙ̄ deberet in mulieribus
ethicis ⁊ ꝯsumptis ⁊ conualescētibꝰ ab
egritudinibꝰ multū lōgis.⁊ de isto nihil
hic/vel quia humorꝭ est multuȝ grossus
⁊ viscosus rōne cuiꝰ non est fluxus: imo
opilationes multe ratione quarū san-
guis fluere nō potest ⁊ ineptus est flu-
xui.⁊ de isto nihil hic.Tertia cā ē dispo-
sitio virtutis retentiue fortis ⁊ expulsi-
ue debilis. ⁊ hoc quādo villi transuersa
les sunt multū fortes per quos operat̄
virtus retētiua ⁊ dimitto alias causas:
vt est cicatrix vulnꝰ casus que non sunt
bene curabiles ⁊ possunt reduci ad istas
tres ꝑdictas.

c Um ex retentione mēstruo
ruȝ magna sequitur passio:
trocis.de myrrha dētur: qd̄
℞. myrrhe.ʒ.iij. lupinorum optime
tritorum.ʒ.v. foliorum rute menta-
stri pulegij ceruini rubee de qua tin
gitur asse serapini oppoponaci oim
añ.ʒiij.informentur trocisci ponde-
rantes.ʒ.ij.ex quibꝰ detur in die vnꝰ
cum aqua in qua semen iuniperi co
ctum fuerit. hoc nanqꝫ medicamen
adeo vehemens existit in prouocan
dis menstruis vt etiā fetuȝ excutiat
siqua eo sepe vtatur.

¶ Docet curare raſ mēstrua retēta ꝑter
naturam.primo per trociscos.dicit:cuȝ
retentione mēstruorum sequitur passio
trocisci de myrrha dentur : et confectio
hec est.℞.myrrhe.ʒ.iij.lupinorum opti
me tritorum.ʒ.v.foliorum rute menta-
stri pulegij sauine rubee tinctoruȝ asse-
fetide serapini oppoponacis oium ana
dragme tres informentur trocisci pōde-
re.ʒ.ij.ex quibus detur vnus in die cum
aqua vbi semen iuniperi coctum fuerit.
hoc nanqꝫ medicamē adeo est vehemēs
in ꝓuocandis mēstruis ꝙ etiaȝ fetū eij-
ciat si sepe eis vtatur.causa est:quia isti
trocisci subtiliatiui sunt ⁊ icidūt humo
res grossos.⁊ sunt multū calidi ⁊ aꝑiti-
ui ideo aperiūt vias. ⁊ cum hoc ꝙ sunt
aperitiui etiā mordent cū sunt amari ⁊
acuti:ideo remouēt malā dispōneȝ hūi-
daȝ.⁊ qꝛ aꝑitiui iō remouēt malā dispo
sitionē membri. ⁊ qꝛ acuti ideo fortificāt
virtutē qñ retinētur menstrua de gros-
situdine humoꝝ. Scd̄o nota ꝙ dicit.ꝙ
eijciūt fetum:vñ fetus debet expelli qñ
est mortuus.⁊ cognoscitur a tribꝰ. Prio
ex motu diminuto mulierꝫ de latere in
latus.⁊ similiter mouetur ad motū mu

lieris de latere ad latus: signum est ꝙ ē
mortuus: qꝛ nõ adheret ligamẽto matri
cis. ⁊ hoc facim⁹ cõiter. Scdo cognoscit
ex fetore anhelitus qñ mortuus est per
duos dies vel per tres anhelitus fetet
rõne corruptionis fetus in matrice. Ter
tium signũ est ex tactu: vt si barbitõsor
vel vetula ponit manum in aqua calida
temperata. ⁊ ponat supra ventrẽ. ⁊ ite-
rato alia vice. ⁊ sic fiat multis vicibus.
et si cõtingat ꝙ ꝑpter frequẽtationem
appositionis manus fetus moueatur, si
gnum est ꝙ est viu⁹. ⁊ si nullo modo sen
tiat signum est ꝙ est mortu⁹. ⁊ sic feci in
villa ista. ⁊ fuit curata fetus vni⁹: nõ dꝫ
expelli a medico simpliciť: sed dꝫ iuuare
ad partum facilem isti⁹ mulieris. Nota
que expellunt fetũ mortuum debẽt esse
fortioris virtutis ꝙ̃ illa que iuuant ad
partum faciliorem faciendum. et sunt
specialia tria. Unuꝫ est ꝙ sumiť ab int⁹
et sunt. ʒ. ij. de galbano dissoluatur in la
cte caprino. q̃rtꝫ. ß. vel. ʒ. j. ⁊ potetur et
expellit fetum mortuum. Tertiũ est sup
positoriuꝫ. ℞. ellebori nigri staphizagrie
aristologie rotunde bothormarien gra
norum laureole pulpe colloquintide ar
moniaci añ. ʒ. ij. fellis bouini. ʒ. j. armo-
niacum dissoluať in succo arthemisie cũ
quo alia misceanť ⁊ fiat suppositoriuꝫ.
⁊ hoc est: prius puluerizanda pul. ⁊ etiã
et istis põt fieri pessariũ in liquida sub
stantia: ⁊ immitti matrici. Tertium est
emplastrum positum supra ventrẽ infe
rius sub vmbilico. ⁊ sunt duo fortia. pri
mum est. ℞. galbani lb. ß. malaxeť cum
succo arthemisie. ⁊ extẽdatur supra alu
tam ad quantitatem vni⁹ digiti in lon-
gitudine. ⁊ duorum digitorum in latitu
dine. ⁊ est multũ forte. ℞. succi ruthe lb.
ß myrrhe puluerizate. ʒ. iij. pulpe collo-
quintide ꝙ sufficit ad incorporandũ mi
sce ⁊ fiat emplastrum mediocriter liq̃-
dum. ⁊ extendatur supra pannũ ⁊ ca. po
natur supra ventrem. ⁊ dimitto exitũ fe
tus cuꝫ instrumẽto: qꝛ spectat ad cirur-
gicum. ⁊ est vltimum remediũ. Nota ꝙ
ista que iuuant ad facilem partũ sũt du
plicia. Quedaꝫ sunt que cõpetunt ante
partuꝫ que sunt sine periculo ⁊ sunt ta-
lia leuia que facio. nec alia libenter fa-
cerem. Primum est ꝙ ante per. ix. dies
vel plus vtantur caricis bene pinguib⁹
in principio prandij ⁊ cene: qꝛ relaxãt vi
as ⁊ mollificant ꝑtes inferiores. Scdꝫ
est frequenter intrare bal. ⁊ specialiter
ex rebus mollificãtibus vt malue bis-
malue ⁊ aque dulcis odoris. Tertiuꝫ est
in ascendendo et descendendo. facit eñ
hoc vt fetus facilius descendat inferi⁹.
Et ista que iuuant in actu ꝑtus sunt du
plicia. Quedã sunt mistrata ab intus. ⁊
quedam ab extra. ab intus sunt tria ma
gis cõia ⁊ expta ab actorib⁹. Unũ est. ʒ.
vj. de corticibus cassiefi. cũ vino al. vł cũ
brodio cicerum rub. Scdm est ꝙ dicit
Anicꝫ. ꝙ nõ est ibi par. ℞. myrrhe casto
rei storacis calamite añ. ʒ. ß. cinamomi
electi sauie añ. ℈. ß. et incorporetur cum
melle. ⁊ fiant pillule. Sꝫ ista que valẽt
ab extra sunt duo. Unum est decubitus
mulieris mult⁹: qꝛ debet decubere. et su
pra ventrem suuꝫ genibus flexis appli-
catis vmbilico et fortiter se cõprimere.
et si tunc ꝑuocatur vomit⁹ vel sternuta
tio de facili fetus expellitur. Alie sunt
medicine ⁊ sunt q̃ttuor inter alias. Una
ē gordonij de agrimonia ꝙ alligeť coxe
ita ꝙ radix sit directe versus ꝑtes supe
riores: ⁊ folia v̾sus inferiores ad pedes
sed facto partu statim remoueať ne ma
trix exeat. Siłr expertuꝫ est ꝙ magnes
i. lapis qui attrahit ferrũ alligat⁹ coxe
īmo solum si portet in manu sinistra fa
cit hoc idem. Tertium est corallus rube⁹
alligatus coxe dexte. Quartuꝫ est ꝙ cro
cus conquasseť. et ex eo fiat sicut nux. ⁊
alligetur coxe. ⁊ si contingat ꝙ post par
tum remaneret magnus dolor: ita ꝙ nõ
sũt ause intrare bal. vsqꝫ ad. vij. dies vł
ix. vsquequo vere sit bene purgata hẽo
duo remedia ad remouendũ doloreꝫ illa
rũ ꝑtium. Unuꝫ est sacculus factus ex
se. lini et modicuꝫ de floribus camomil-
le conquassanť ⁊ bulliant in aqua ꝑ tẽ-
pus. ⁊ pãnus madefactus cõpressus po
natur supra ventrem vel spõgia infusa
et expressa applicetur matrici ⁊ vꝫ: quia
mollificat sanguinẽ globatũ ⁊ mitigat
dolorem. Scdm est istud et scribitur in

thesauro pauperū emplastrū factum ex cepe albo cocto ꝛ butiro vaccino sine sale ꝛ misce ꝛ extēdatur supra pannū et applicetur ventri calidum.

¶ Vētose quoqꝫ sub curuatura poplitis sunt ponende ꝛ flobothomia ex saphena facienda est. postremo quoqꝫ ventose femori sunt superponende.

¶ Docet puocare mēstrua per vētosas. dicit: ventose quoqꝫ sub curuatura poplitis sūt ponēde. ꝛ minutio de saphena faciēda est. postremo qꝫ vētose supponē de[1] femori.i.coxe domestice: flobothōia de sophena que est in parte anteriori: lꝫ ab eodem trūco pcedant saphena ꝛ sciatica: tñ flobothomia de saphēa plus valet in mēstruis ꝙ alia in dolore scie. ꝛ tñ oppositum videtur: verūtñ Auicē. hoc dicit ꝙ Gal. hoc vidisset per expientiaꝫ. causa est: quia iste vene hñt colligantiā cum venis matricis. et quia trahit sanguinem ad partes inferiores ꝛ deopilat ipsam matricem. ideo valet multum ad puocandum aborsum. Item ventose valent ppter eandem causam: quia posite sunt supra genua ꝛ[1] coxas ꝛ distrahūt et aperiūt vias matricis. et dicit Auicē. ꝙ in mulieribus raris magꝭ pficiūt ꝙ flobothomia. Nota ꝙ quinqꝫ sunt que valent in puocatione mēstruoꝝ. Unuꝫ est ꝙ accipiatur per os ꝛ talia sunt multa: vnum potest esse tale. ℞. rad. rubee maioris.ʒ.j. rad. brusci spagi graminis rad. ciperi añ. quartꝫ.ß. arthemisie se. nepite valeriane calamenti pulegij añ. Ma.j. mellisse. M.ij. cizeleos.ʒ.ij. ziloba. seis melonuꝫ mūda. añ.ʒ.j. spicenardi.ʒ.ß. liquiritie rase vuaruꝫ passarum.ʒ.j. florum anthos florum sticados añ.ʒ.j. cōquassentur: mellis electi lib.ß. pāis zuccari albi quartꝫ.iij. fiat syrupus clarificatus ad lib.j.ꝛ.ß. ꝛ administretur cum brodio cicerum. ꝛ similiter si sit delicata distemperetur syrupus cum lib.iiij. clareti electi. coletur bis per manicam ꝛ reseruetur in vitro ꝛ potet quolibet mane vnum gobellum ꝛ sero similiter. et si indiget purgatione purgetur potato syrupo toto cum benedicta et ꝙ cōiter est necessariuꝫ. vel. ℞. dyaturbith.ʒ.iij. dyacarthami.ʒ.ij. misceātur ꝛ fiant duo boli deaurati qui dētur hora matutinaꝝ. Scdm est ꝙ puocat mēstrua ꝛ est maxime virtutꝭ vt ē aq̄ rubee maioris distillata lib.j. quia quando mingunt egreditur purus sanguis ꝛ clarus. Tertium ꝙ valet p pauperibus est vsus longus comestionis arthemisie quolibꝫ mane ieiuno stomacho.ij. bolos. Quartū est cōmune ꝛ est vsus trifere magne sine opio accipitur qualibꝫ vice.ʒ.j. cum vino al. vel cum brodio cicerum rub. Quintū est iste potus ꝛ frequēter administret post balneū. ℞. rad. rubee maioris.ʒ.ß. se. cizeleos.ʒ.iij. semis fenugreci faseleoꝝ rubeoꝝ/cicerum nigroꝝ añ.p.ß. decoquātur ī lib.ß. aq̄ vsqꝫquo redeāt ad quartꝫ.j. ꝛ coletur. ꝛ colatura cum modico zuccaro administretur vl' modico aceti. Scdꝫ principale iuuās ad puocationem menstruorū est balneū istud. ℞. arthemisie sauie añ. M.iij. folioꝝ baucie bismalue semis baucie se. lini se. fenugreci cuscute semis sinap. seis lauēdule se. cizeleos añ.ʒ.j. se. petro. seis feniculi anisi aneti azari dauci añ.ʒ.ß. floꝝ camomille floꝝ sambuci floꝝ anthos vtriusqꝫ sticados añ.ʒ.j. cōquassentur. et fiat sacculus ad quātitatē vni[9] palme ꝛ medie ex vtraqꝫ parte in quo sedeat mulier in balneo. et valꝫ illud bal. quia est cōpositum ex mollificatiuis ꝛ aperitiuis confortātib[9] virtutē expulsiuā ꝛ debilitātib[9] retentiuā ꝛ opilationes aperiūt ꝛ incidunt viscositateꝫ. ꝛ subtiliant humores grossos et cōiter est error: quia ponim[9] aperitiua ꝛ non mollificatiua: imo melius operantur cū mollificatiuis ꝛ aperitiuis simꝉ: quia debilitant virtutē retentiuā. Tertium principale prouocans mēstrua est pessarium ꝛ potest esse in substantia dura vel liquida. in dura potest esse tale et cōiter vtor. ꝛ oīa alia īducūt ardorē imo qñqꝫ excoriationē. sed non istud. ℞. rad. gentiane pulegij regalis añ.ʒ.ij. nigelle ʒ.j. carniū ficuū qd sufficit ad incorporādum ille carnes ficuū faciunt ꝙ alie me

dicine non faciunt dolorem excoriatio/
nez vel mordicationē: puluerisanda pul
uerisentur misce oīa malaxādo cum suc
co mercurialis ⁊ fiat massa ⁊ mulier fa/
ciat pessariū ad volūtatem ⁊ esset forti⁹
si fieret cum succo cucumeris asinini et
fiat pessarium ad modum glandiuz ⁊ ex
trahatur quando voluerit. vel sic: et est
fortius. ℞. gētiane. ℥. ij. se. staphisagrie
colloquintide nigelle añ. ʒ. ſ. ⁊. ß. carniū
ficuum qđ sufficit ad incorporandū. pul
uerisanda puluerisentur misce malaxā/
do cū succo mercurial' ⁊ fiat massa. ⁊ po
test fortificari cum elleboro albo vel eu/
forbio. ⁊ non est aliud fortioris virtutis
ꝙ istud pessariū qđ valet in liquida sub/
stantia. ⁊ est duplex. Primū est istud. ℞.
succi cucumeris asinini. ℥. ß. succi mercu
rial' quartℨ. ß. misce ⁊ fiat suppositoriuz
de bōbace ⁊ intingatur ⁊ supponat̄. Se
cundū pessariū iuuans ad conceptum ⁊
ad purganduz matricē est istud. ℞. rad.
rubee maioris rad. ciperi añ. quartℨ. ß.
arthemisie sauine calamēti ysopi pule/
gij regalis añ. M. ſ. sizeleos. ℥. j. nigelle
ʒ. ij. pulpe colloquintide. ℥. ß. mellis olei
de lilio añ. quartℨ. ß. succi arthemisie. ʒ.
j. benedicte. ʒ. vij. fiat pessarium qđ suf/
ficit ꝓ duabus vicibus et caueat ꝙ non
ponat̄ in recepta pessarium: sed dicas fi
at colatura ⁊ nō plus: vt mulier nesciat
quid faciat nec apothecari⁹. ⁊ quāto for
tius proijciatur in matricem tanto for/
tius purgabitur matrix. ⁊ proijciatur p
vnū instrumentū aptū ad hoc. Quartū
principale ad prouocādū mēstrua ē em
pl'm ⁊ sunt duo. Primum est in orificio
vulue. alind ponitur sub vmbilico ⁊ il/
lud facio monialibus: quia sunt vir/
gines et ponitur in orificio vulue: vt
virtus meli⁹ penetret. ℞. bñdicte quar/
tarℨ. ß. turbith gummosi mundati inte/
rius ⁊ exteri⁹. ℥. ß. nigelle. ℥. j. mellis. ʒ. v.
puluerisanda puluerisentur misce om/
nia ⁊ fiat emplastrum. Sed supra ven/
trem ponitur istud ⁊ est vnguentum iu
uans ad mollificandum ne fiat error cū
aperitiuis. ℞. musillaginis seminis li/
ni musillaginis se. fenugreci. añ. ℥. j. bu/
tiri sine sale. ℥. ij. axungie galline axūgie
anatis axungie anceris medulle vitu/
li añ. ℥. ß. armoniaci quartℨ. ß. olei sisa/
mini olei amigdalarū dul. añ. quartℨ. j.
cere modicum ⁊ misce. ⁊ vngatur muli/
er ante et retro: ⁊ postea debilitata vir/
tute retentiua ⁊ vijs dilatatis ponatur
sub vmbilico emplastrum de galbano/
vel illud emplastrum faciens ad expul/
sionem fetus mortui ⁊ multum prouo/
cat mēstrua. Nota mirabile ꝓbatum et
expertum ad matricem purgandum et
specialiter cuz peccant humores flegma
tici. ℞. succi apij mercurialis arthemi/
sie ana vnciā vnaz mellis. ℥. ß. farine se/
minis nigelle. ℈. ſ. vel. ʒ. ß. misce omnia.
et consequenter. ℞: cauliū rubeorū trū/
cum cum bōbace ⁊ forma inde tenta ad
modum pessarij et tinge totum in predi
cto liquore. ⁊ ponat mulier in matrice ⁊
liget cū filo vt possit extrahi. Itez nota
ad idē. ℞. radi. malue grossam ad modū
digiti ⁊ aliquantulum longioris rada/
tur exterius et supponatur pul. scamo/
nee: ⁊ supponatur prius ⁊ vngatur cum
melle. Quintum principale ꝙ iuuat ad
ꝓuocandum menstrua est extractio san
guinis per flobothomiaz ex saphena in
teriori ⁊ per ventosam sicut dictum est.
Nota ꝙ purgata matrice cum hijs que
dicta sunt ponenda sunt que faciunt ad
retentionez seminis vt fiat conceptus.
⁊ ad hoc tria in generali requirūtur. Pri
muz est delectatio viri ⁊ mulierℨ. Scđz
est confortare virtutem retentiuaz ma/
tricis. Tertium ꝙ semen receptum per/
maneat in matrice. delectatio viri ⁊ mu
lieris potest fieri duobus modis. Uno
modo ab intra cuz receptℨ. ⁊ est. ℞. pul.
dyasatirion vnciā mediā. zinziberℨ albi
dragmā vnam/galange been alb. ⁊ rub.
seminis baucie. semis sepe añ. ℈. ſ. cau/
darum stincorum: ⁊ est piscis quidā qui
inuenitur in apoteca. eringoꝝ dragmā
mediā conserue anthos/conserue stica/
dos arabici ceterach citri conditi ana
dragme due cerebelloꝝ passerū cerebel/
lorum columboꝝ modicum frixorū ana
vnciā vnā. fisticoꝝ mūda. integroꝝ. ℥. ij.

panis zuccari al.lib.j.fiat electuariū de
quo comedat vnum bolum ante prādiū
τ vnuz ante cenā.in muliere potest addi
pul.trifere magne sine opio.ʒ.j.τ.ß.τad
datur plus de zuccaro. Uel sic comedat
gallinas cōditas cū pane zuccari in quo
ponitur pul.ʒʒ.τ loco istius valet.ʒʒ.cō
ditū:qꝛ calefacit τ ventositatē inducit.
Ultimuz est.℞.spagi eruce se.baucie se.
sepe añ.ʒ.ij.testiculoꝝ vulpis secacul.cō
ditū.i.yringoꝝ cū pane zuccari macro/
piperis añ.ʒ.j.se.feniculi.ʒ.ij.caudaruz
stincoꝝ.ʒ.j.τ.ß.been al.τ reb.añ.ʒ.j.in/
terioris cinamōi.ʒ.ß.se.napi.se.sisami
añ.ʒ.ij.al.℈.ij.ꝯserue anthos ꝯserue sti
cados arab.añ.ʒ.ij.zuccari qd sufficit fi
at electuariuz.vir qñ vadit coire come/
dat cicera cum cepis frixis τ pul.ʒʒ.τ vi
di per expientiā istd qd ab extra prouo/
cat delectationē quāuis sint multa non
ponam nisi vnū expimentū.℞.succi sa/
tyrionis clarificati lib.j.aromatizet cū
ʒ.j.musci electi in eo dissoluti cum quo
abluantur virilia vtriusqꝫ τ pectus τ re
nes.Quartū est ꝯfortare virtutē retenti
uaz matricis.τ ad hoc iuuāt tria.s.bal.
pul.τ suppositoriū.bal.vt pria die sequē
ti post mūdificationē:qꝛ facta mūdifi/
catiōe mestruoꝝ dꝫ fieri īpregnatio:tūc
balneet cū aq̄ decoctiōis furfuris triti/
ci et auene nec fiat matrix aspsa τ bñ te/
neat.Scda die balneet in isto.℞.sumi/
tatū mirti recētis.M.iiij.folioꝝ vale/
riane nepite mellisse artheisie añ.M.j.
ros.rub.qrt.j.ꝯqssent cū oib' fiat bal.
Istud bal.est stipticū τ ꝯfortat virtutē
gignitiuam matric̄ τ i exitu balnei su/
mat de isto pul.ʒ.j.de sero et de mane.
℞.testiculoꝝ leporis exiccētur totalr qꝫ
puluerisari possint se.cizeleos se.arthie
se.athanasie se.mercurial.añ.ʒ.j.rasure
eboris.ʒ.iij.pāis zuccari ad podus oīuz
fiat pul.τ postea bibat modicū de vino
odorifero:idē facit si modicū puluer̄ te
sticuloꝝ leporis nouelli ligni aloes rasu
re eboris conficiātur cuz aqua decoctio/
nis cameleonte supponātur.τ qñ volue
rit vniri viro remoueatur:τ istis factis
post mediam noctez appropinquet mu/
lieri expulsis supfluitatib' ipsaz primo
osculando/amplexando/tangēdo eius
mamillas spāliter radices mamillarū τ
eleuat eas τ pitoneon.i.locus qui est i/
ter anum τ vuluam:τ cū mulier est be/
ne calida:cuius signum est qꝫ incipit lo/
qui balbutiendo vniat se totaliter ei eā
supponendo fortiter τ semine sparso in
matrice fortiter iungat se cum ea ne aer
possit intrare non mouēdo se per aliqd
tps post separet se ab ea.τ ipsa fortiter
constrigat anchas suas:vt labia vulue
constringātur fortiter.et postqꝫ steterit
post aliqd tempus supina voluat se ad
latus aliqd τ si voluerit habere mascu/
lum voluat se ad latus dextrum.si femi
nam ad latus sinistrū τ dormiat.τ si cō/
tigerit qꝫ vir haberet nimis virgam lō/
gam ponat puluinar paruū iuxta testi/
culos.τ si habꝫ nimis paruā ponat pul
uinar duruz sub anchis mulieris/vl ele
uet tibias cum duobus clunis vt subin
tret semē τ iniecto semine post somnuz
ponatur suppositum in collo matricis
qꝫ phibeat expulsionem se.℞.galle non
perforate.ʒ.j.squinanti.ʒ.ß.fiat pul.et
ponatur in pāno lineo raro.τ fiat saccu
lus oblongus τ informet τ supponat et
remoueat quando voluerit τ oia ista p/
supponūt qꝫ vir habeat satis de seie τ qꝫ
abstineat per.iij.septimanas vel men/
sem:quia si quotidie faceret nō valeret
semen.Nota emplastrum ad idē:sed est
Gordonij ℞.lapdani purissimi.ʒ.j.ma/
sticis olibani aloes añ.ʒ.ß.storacis cala
mite mediani corticis cinamomi semis
maiorane xilobalsami carpobalsami op
pobalsami nuc̄ cipressi ros.rub.añ.ʒ.j.
terebētine modicū:puluerisanda pulue
risentur.conquassanda conquassent mi
sce omnia malaxādo cum oleo de lilio τ
fiat emplastrū ad quantitatē vni' pal/
me cum dimidia in longitudine τ exten
datur supra alutam τ applicetur pecti/
ni.hoc em̄ emplastrū matricem fortiter
confortat τ in ea se.confortat.Nota bal.
restrictiuū colli matric̄.℞.folioꝝ quer
ci folioꝝ sorbe foliorum nespularum fo/
liorum agrimonie al's sumitatum beda
garum foliorum cipressi añ.M.j.sumi/
tatum mirti valeriane nepite añ.Ma.

ij.⁊ fiat ſacculus cũ ſedeat in balneo prius tñ bulliat iſte ſacculus.poſt bal.fiat iſtud ſuppoſitoriũ.℞.nucis cipreſſi gallarũ non pforatarũ gallarũ querci ſquinanti folioꝝ cameleonte añ.ʒ.ß.roß.ru.ʒ.ij.piloruꝫ leporis.ʒ.ß.fiat pul.⁊ ponatur in panno lineo raro ad longitudinẽ vnius digiti ⁊ eius groſſiciẽ ⁊ infundat in vino decoctionis floꝝ cameleonte capiẽdo ⁊ in exitu balnei applicet pfũde. Nota emplaſtrum qđ mulieres debent portare añ ⁊ retro qñ volũt ɔcipe i pectine.℞.maſtic/ lapdãi añ.q̃rtꝫ.ſ.cere ru.quartꝫ.ß.colofonie picꝫ naualis añ.ʒ.ß.terebentine.ʒ.ſ.⁊.ß.radicis biſtorte.ʒ.ſ.gallaꝝ/nucis cipreſſi añ.ʒ.ß.nucis muſcate berbe.añ.℈.ß.ligni aloes/ ſandali muſcatellini añ.ʒ.ſ.raſure eboris.℈.ß.coralli rub.℈.ij.antere.℈.ß.coriãdri preparati.℈.ſ.caſſieligꝫ.℈.ſ.⁊.ß.cubebarꝫ.cinamomi electi.añ.℈.ſ.ãbre griſe.ʒ.ß.muſci fini.ʒ.ß.puluerizãda puluerizent ſubtiliter ⁊ incorporent vt decet malaxando cum oleo maſticis ꝙ ſufficit ⁊ fiant duo emplaſtra vnum quadratum ⁊ aliud rotundum extenſa ſupra ſcarlatũ ⁊ fiut ad quantitatem ɔuenientẽ ⁊c.

De ragadijs vulue innaſcentibꝰ. Capitulum.89.

c Irca rubricaꝫ nota ꝙ ragadia in vulua eſt duplex.vna intrinſeca et alia extrinſeca.Cauſa extrinſeca põt eẽ frigiditas fortis cõprimẽs vel caliditas inducẽs ſiccitatẽ vel alia multũ acuta vel pungitiua vt vnguẽta ca.⁊ illa vbi itrat nigella ⁊ euforbium. Alia poteſt eſſe vt humor nimis calefaciens orificium interius inducens corroſionem ⁊ mordicationem in orificio vt fluxum menſtruorum a ſanguine colico ſicut in diſſinteria vel ragadia ſcꝫ ani.alia cauſa eſt res inducens vlcus in colluꝫ matricis ⁊ iſtiꝰ ragadie eſt duplex cã/ſcꝫ intrinſeca ⁊ extrinſeca.extriſeca ẽ res acuta remanẽs in collo matricis vt ſuppoſitoriũ in quo intrat nigella orobus ⁊ ſilia.intrinſeca eſt humor acutus mordens magis manens in orificio interius.Alia eſt ragadia que eſt in profundo in ſubſtãtia matricis intus in concauo matricis et põt eẽ duplex cauſa.intrinſeca.⁊ extrinſeca. extrinſeca poteſt eſſe res liquida incitãs in concauitatem matricis que ſunt facte ex rebus multum calidis vel acutis et poſſunt eſſe in liquida ſubſtantia vt vbi intrat nigella et euforbium.cauſa intrinſeca eſt humor multuꝫ calidus ⁊ acutus vt apoſtema quando rũpitur ⁊ ſic de alijs ſimilibus:⁊ quelibet iſtarũ ragadiarum vel fiſſuſarum ꝙ ideꝫ eſt vł eſt ſine ſanie ⁊ in principio:vel cuꝫ ſanie vt cum in proceſſu quandoqꝫ humor eſt multum calidus ⁊ eſt defectus virtutis ⁊ caloris naturalis.hic ſpecialiter determinat de ragadijs que ſunt in parte exteriori matricꝫ:qꝛ i.j.capitulo ab iſto vonit curaꝫ apoſtematis matricis ⁊ in.ij.pitulo de vlcere ⁊ cancro.

h Ec curande ſunt ex medicamine de ragadijs ani. Peſſarium quoqꝫ ex adipe anatis ⁊ hyſopo ⁊ ceroto ⁊ medulla cruris ceruini mixtis cum cera diſſoluta i oleo de lilio aut narciſcino ſubijciatur ſi neqꝫ febris neqꝫ acuitas affuerint.

¶ Ponit curam ragadiarũ matricis primo qñ non ſentit punctio.dicit: he curande ſunt ex medicamine ragadiarum ani.Peſſarium quoqꝫ ex adipe anatis et yſopo ⁊ ſeroto ⁊ medulla crurꝫ cerui mixtis cum cera:diſſolutis in oleo de lilio aut naſturcio ſubijciat ꝙ ſi neqꝫ fe.neqꝫ acuitas fuerit competit.cauſa eſt:qꝛ ragadia vt dictum eſt cauſat a frigiditate per viam comprehenſionis inducentis ſiccitatẽ.⁊ ideo qꝛ ſunt calide ⁊ humide cõpetũt rõne frigiditatis ⁊ ſiccitatꝫ que ſunt cauſe illaruꝫ: ſed preſuppono ꝙ cõpetunt ante conſolidationem ⁊ detur illud quod dicetur in parte ſequenti.⁊ ſi ſit ſanies competũt poſt mundificationem ſaniei ⁊ mundificentur cum ydromelle vel cum vino in quo mel roſa. ſit

dissolutum yreos.i.lilium.

¶ Quod si illud fuerit cum calore et acuitate oleum ros.adhibeatur. Ex vnguento quoqz de cerusa similiter fiat pessarium.si aut calor fuerit vehemẽtior:sumatur succus portulace sempuiue lactuce aut musillago psilij.et fiat tabula de plũbo similis marmori in qua terũtur colores habens in circuitu labiũ paruum.et ponatur in ea aliqd de predictis succis et cũ pistello plũbeo adeo super ipsam moueat vt de plumbo predicto liquori multum misceat.et inspissetur succ9 ex quo fiat pessariũ postq̃ oleum ros.ei admixtum fuerit et supponatur.hoc em̃ medicamen cancro vulnerato qui est in matrice optimum existit et alijs ei similibus.

¶ Ponit curaz quãdo sentitur passio.dicit:q si fe. fuerit cum calore et acuitate oleũ ros.adhibeatur: vnctio q̃z de cerusa siltr fiat pessariuz. Si aũt calor fuerit vehemẽtior sumat succus portulace lactuce aut musillago psilij.et fiat tabula de plũbo sitis marmoreo ibi terant colores.et habens in circuitũ labiũ paruuz et ponatur aliqd in eis de predictis et cũ de pistello calido plũbeo adeo sup ipaz moueat donec plũbo multũ predicto liquori misceat inspissef succus. et ex eo fiat pessarium postq̃ oleuz ros. admixtũ fuerit et supponatur.hoc em̃ medicamẽ cancro vlceratum in matrice optimum existit et alijs etiam similibus. causa est de oleo ros.qr est infrigidatiuum et cum hoc cõsolidatiuum:sz tamẽ precedere dz mundificatiuum et cũ ydromel.vel mel. ros.dissolutum.Quare valet iste syrup9 fortiter cõmixtus cum pistello calido. causa est:quia ratione plumbi efficitur consolidatiuus. Si autez ragadia fit in collo matricis tunc fiat cuz tenta.et ponitur in orificio. Si sit in cõcauitate dz

proijci. primo mundificatiuum in liquida substantia.et postea consolidatiuum et inter alia mũdificatia est lac sm actores si proijciatur intus vel si sit vlc9 magnum detur decoctio absinthij et ysopi cum modico mellis.et iniiciatur vel decoctio radic yreos:qr consolidat et mundificat.Nota istud vnguentum mũdificatiuuz.℞.dragagãti gummi arabici infusi in aqua ros.ceruse lote aloe lote olibani sãguis dra.aã.ʒ.j.litargiri.ʒ.ß.olei ros.ʒ.ij.cere qd sufficit pulverizãda pulverizẽ.misce oĩa.et fiat vnguentuz cõsolidatiuum in liquida substantia. Ad iniiciendum in matrice fit tale.℞. ceruse lote sanguinis dra. bo li armenici aã ʒ.ij.cõquassentur et bulliant in q̃rt.j. et ß. lactis caprini vsq̃ quo redeat ad q̃rt. j. coletur et colatura iniiciat.Ad remouendum ardorem valet suppositorium de bõbace infusum in oleo ros.vel aq̃ plãtaginis: similr valet ablutio cum aqua ca.simplici vel bal.aque decoctionis frigidarum vt mirti ros.et lentium.

¶ De apostemate quod fit in matrice. Cap.90

Circa rubricã nota q apostema qd fit in matrice est duplex.qdaz est qd fit a materia calida.quoddã a materia frigida. qñ fit a materia calida tunc est fe. ardentissima et dolor intensus. et cum sit mẽbrum multũ dolorosum frequenter sequitur sincopis dolore stomachi et cordis rõne colligantie vt plurimũ est incurabile.et si cõtingat q sanies fluat laudabil' signũ laudabile ẽ:q raro cõtingit.Si aũt ex materia frigida est:oĩa accidentia sũt remissa. imo nõ est fe. vt qñ apostema est durũ: sz grauitas sentitur.sed raro ptingit/qñ ibi fit fe.qr rõne doloris trahũtur calor et spũs ad illũ locũ et putrefiũt illi et tũc illa mãtia põt causare ibi fe.et tũc sunt talia signa menstruorũ retentio.et pa.tenuit regimẽ multiplicatiuũ colere vel melãcolie. et sic de alijs signis dictis supra. Aliqñ põt fieri

a ventositate ⁊ aquositate. et hoc raro ⁊ qñ a ventositate tūc est magn⁹ rugitus. Sed si ex aquositate tangit̃ cū digito et cedit tactui. ⁊ est gurgulatio in matrice et de istis ras̃ nō facit curam.

Si cum apostematibus istis adest calor ⁊ febris flobothomia ex cephalica fiat. Et patiens aqua ordei nutriat̃. Et linian tur renes ⁊ femur ⁊ ilia et sumen ex epithimate apostematis calidi: et infrigidet̃ locus quantū possibile ē.

¶ Ponit curā apostematis matric̃. primo cū fe. dicit: si cū apostematib⁹ istis adest calor ⁊ fe. flobothomia fiat ex basilica. ⁊ pa. ex aq̃ ordei nutriatur. ⁊ linian tur renes ⁊ femur ⁊ ilia. ⁊ sumen ex epithimate cal̃i apostemat̃. ita q̄ ifrigidet̃ loc⁹ quātū possibile sit. cā est: q̄ si fe. ē de sanguie cōpetit flobothomia directe q̄ distrahit materiā facientē fluxū sanguinis ad illū locum. ⁊ p̄hibet augmentum apostematis. Si ex alia mat̃ia fuerit fe. cōpetit flobothomia directe. ⁊ iō p̄hibet augmentū apostematis. Quare d̃z infrigidari locus: q̄ ista fria repcutiunt materiā vt nō fluat ad locū. et q̄a romouent discrasiam. ⁊ iō est intelligēdum in principio: q̄ si apostema eēt in augmēto cōpeteret maturatiua. ⁊ quia ista dicta sūt in ca. de apostemate renū et vesice. ⁊ illa q̄ cōpetūt in apostemate matricis cōpetūt in cura apostemat̃ vesice. Verū est q̄ plures cōpetūt iniectiones. ⁊ de eis dicte sunt recepte supra.

¶ Si vero postq̄ febris et acuitas quieuerit ⁊ remāserit ex apostemate calido aliq̄d erit vnctionibus liquidis curetur: ⁊ mulier in huiusmodi liquidis sedeat donec mollescat et maturetur.

¶ Ponit curā qñ est sine fe. ⁊ p iiectiōes. dicit: si v̄o postq̄ fe. ⁊ acuitas quieuerit remāserit aliq̄d ex apostemate ex iniectionib⁹ liq̄dis curet̃ ⁊ mulier in huiusmodi liquidis sedeat donec mollescat ⁊ maturet̃. cā est: q̄ ista sedāt dolorē ⁊ mūdificāt. Sz q̄re qñ nō est fe. cōpetit mollificatiuū. cā est: q̄ signū ē q̄ istud q̃d ē calidū de materia est resolutū ⁊ residuū induratū. ⁊ p̄mo cōpetūt mollificatiua dicta supra i ca. de apostemate matric̃.

¶ Pessarium mollificās dura apostemata matricis: ⁊ cōferens doloribus in ea factis ⁊ paulatim ea quiescere faciēs. ℞. adipis anat̃ medulle cruris cerui vel medulle crur̃ vaccini bdellij moll̃ croci vitelli oui assati fec̃ olei de seminib⁹: fecis olei de lilio oīum añ. partes equales dissoluant̃ in vino aut rob ⁊ fiat ex eis pessarium. est em̄ optimū ad sedandum dolorem ⁊ mollificandum duritiem matricis.

¶ Ponit curā p pessariū mollificatiuū apostemat̃ matricis duri ⁊ ↄferens doloribus in eo factis. ⁊ paulatim eos q̄escere faciens. ℞. adipis anatis medulle cruris cerui medulle crur̃ vaccini bdellij mellis croci vitelli oui assati fec̃ olei de lilio oīm añ. p̄tes eq̄les dissoluant̃ in vino aut rob. ⁊ fiat ex eis pessariū. ē em̄ optimū ad sedādū dolorē matric̃ ⁊ molliendū duriciem eius.

¶ Patiens preterea sedeat in aq̃ in qua coquantur fenugrecū ⁊ camomilla ⁊ mellilotum ⁊ caulium extremitates sigillatim aut oīa simul.

¶ Pōit curā per balnea. dicit: pa. quoq̄ sedeat in aqua in qua coctū sit fenugrecum ⁊ se. lini ⁊ camomille ⁊ mellilotū et cauliū extremitates sigillatī. cā est: q̄ bal. mūdificat resoluēdo ⁊ dolorē sedat. ⁊ p ista intelligit silia mollificatiā. et si fieret de radice lilij magis cōpeteret: q̄ inter oīa mūdi v̄z ad sedandū dolorem matricis. ⁊ frequēter dico paupibus q̄ habeant radices lilij. ⁊ q̄ pistent̃ et decoquātur cū oleo: ⁊ post extrahant̃ radices ac cōprimant̃ bñ vt virtus maneat in oleo ⁊ inungat̃ locus: ⁊ fortasse plus valet q̄ alia medicina.

¶ De vlceribus matricis et cancro. Cap. 91

c Irca rubricã nota ꝙ vlcus matricis in plꝰ se hꝫ ꝙ̃ cancer: qꝛ in omni cancro matricis est vlcus: sed nõ ecõtra. cuius signũ distinctiuũ est: qꝛ in cancro cũ illo vlcere matricis est duricies notabilis in matrice: qꝛ fit a materia dura. et illud qꝺ exit a matrice est multũ fetidũ et diuersoꝝ coloꝝ. vñ vbi est vlcus matricis nõ opꝫ ꝙ ibi fit cancer: sed vbi est cancer ꝑpter eiꝰ maliciã ibi est vlcus.

c Um a vulua fluxerit sanies spissa: aut virus tenue: si ex propinquo manat loco: neqꝫ fuerit ibi ꝑfunditas fetida: neqꝫ putrida: sumẽda sunt aloes: ꝛ myrrha et sanguis draconis: et sarcocolla atqꝫ olibanũ: ꝛ loco superponenda donec consolidetur.

¶ Ponit curã vlceris matricis ꝛ cancri. primo qñ est in exterioribus. scꝺo quando est in interioribꝰ. dicit: ꝑmo ꝙ a vulua fluxerit sanies spissa aut virꝰ tenue: si a ꝓpinquo loco manet neqꝫ ibi fuerit ꝑfunditas fetida vel putrida. sumẽda sunt aloes ꝛ myrrha ꝛ sanguis draco. et sarcocolla atqꝫ olibanũ supponẽdo donec ꝯsolidet̃. causa est: qꝛ illud est cõsolidatiuum. ꝛ intellige ꝑcedente mũdificatione. tñ tenta infusa ꝛ in remũdificãte vel vinum in quo mel roſ. est dissolũtũ.

¶ Si autem ex loco manauerit remoto: ex pessario quod noiauimus in capitulo de sanguine ꝛ sanie fiat prodisnia.

¶ Ponit curam quãdo est in interioribꝰ. dicit: si autẽ ex loco manauerit remoto etiam pessario ꝙ nomianimus in ca. de sanguine vel sanie fiat iniectio prolixa: qꝛ consolidatiuum est. ꝛ per ista intelligit alia dicta ĩ ca. de ragadijs vulue. vbi posui plura tam mundificatiua ꝙ̃ consolidatiua.

¶ Si autem qꝺ fluxerit est fetidũ: odorem habẽs malum. ex pessario secũdo acuto fiat iniectio postquaꝫ locus mũdificatus fuerit ex aqua ꝛ melle iniectis ꝑ instrumentũ eneũ.

¶ Ponit curã vlcerꝫ saniosi. dicit: si autẽ qꝺ fluxerit est fetidũ hñs malũ odoreꝫ ex pessario. scꝺo ex pessario acuto fiat iniectio per instrumentuꝫ postꝙ̃ locus mũdificatus fuerit ex aqua ꝛ melle iniectis per instrumẽtũ. causa est: qꝛ signuꝫ est ꝙ ꝓuenit a corruptione seu corrosione materie. ꝛ mũdificatiuũ est dictũ supra ca. de ragadijs. vbi posui triplex mũdificatiuum.

¶ Si vero cũ hoc quod fluit fuerit pũctio ꝛ dolor: est apostema durum qꝺ tactu discernitur summoꝑe cauẽdum est ne aliquo acuto medicamine tangat̃. Sed fiat iniectio ex confricatione plũbi quaꝫ diximus: aut ex vnguẽto de cerusa. Et flobothometur ex basilica. et custodiatur ab omibus que colerã nigram gignũt et semibus ꝛ speciebus que pro cõdimento admiscentur cibis.

¶ Ponit curam cancri matricis. dicit: si vero cum hoc affuerit pũctio ꝛ dolor. et apostema duruꝫ ꝙ tactu discernit̃ summopere cauendum est ne ex aliquo acuto medicamẽ tangatur: sed fiat iniectio ex cõfricatione plumbi quã diximꝰ: aut ex vnguẽto de cerusa. ꝛ flobothometur de basilica ꝛ custodiatur ab omnibꝰ que co. generant nigram ꝛ seminibus ꝛ speciebus que pro condimento administrabis. causa est: qꝛ cancer nullo modo curabilis. ideo inuanum ponerentur acuta. sed sufficit cura blanditiua cum consumptiuis saniei ꝛ desiccatiuis loci prohibentibus ne fiat maior adustio. quare debet cauere a speciebus: quia inducunt adustionem. ceroto. ĩ. vnguento de cerusa.

¶ De suffocatiõe matricis. ca. 92

C Irca rubricã nota q̃ suffocatio matricis est ascensus matricis ad supiora versus dyafragma rõne cui⁹ cãtur diffi-cultas anhelãdi ⁊ dolor capitis ⁊ aliq̃n sincopis: imo q̃n prolõgatur porismus sequitur mors ⁊ vidi mori vnam sic: quã doq̃ causatur ex vaporibus eleuatis. et causatur a spmate retento: vt in viduis que consueuerũt coire ⁊ non coeũt: ⁊ in puellis adultis: vel ex sanguie mẽstruo vel ab humorib⁹ habũdantib⁹ in matri-ce ex quibus eleuãtur vapores qui sunt causa suffocationis matricis. ⁊ dr̃ suffocatio seu p̃focatio. Nota scd̃o q̃ matrix mouetur vel ad latus dextruz vel ad la-tus sinistrum: cui⁹ causa est triplex. Pri-ma est duricies orificij interioris matricis: sicut ptz i corrigia vt quãdo vna ps est exiccata contrahit aliã. illud ↄtingit in spasmo: ita similiter vna pars matricis trahit aliam. Scd̃a causa est mollificatio matricis: quia matrix rõne mol-lificationis descendit. vt patet in mem-bro paralitico. Tertia causa dicũtur humores superflui positi ad alterũ latus matricis rõne quoꝝ descendit ad vnuz latus: q2 ista grauitas humores facit descẽde-re: ⁊ curã hui⁹ rab̃ in fine capl̃i ponit.

C Um menstrua per longum spaciũ temporis retẽta fuerint. aut mulier a cõmixtio ne viri diu abstinuerit licet valde affectauerit ⁊ euenerit grauitas ⁊ dolor in inferiorib⁹ partib⁹ femoris ⁊ senserit q̃si aliqd̃ sursum trahi a par te sumis fortasse post ista superue-nit ei sincopis ⁊ q̃si mortua cadet. p̃-pendi quoq̃ vix poterit q̃ ipa attra hat aerem vel habeat pulsum ⁊ for-sitan p̃focabitur ⁊ morieẽ ⁊ fortasse sanabitur laboriose tñ.

¶ Hoc est capl̃z in quo deteriat de suffocatione matricis. dicit: cuz mẽstrua per longa tempora retenta fuerint aut mu-lier a cõiũctiõe viri abstinuerit: licz val de affectauerit ⁊ euenerit grauitas ⁊ do lor in inferiori parte suminis. i. in pecti ne. ⁊ senserit q̃ aliquid sic sursuz trahit a parte suminis ⁊ postea fortasse supue nit ei sincopis ⁊ quasi mortua cadat. p-pendi quoq̃ vix poterit q̃ ipa attrahat aerẽ vel habeat pulsum ⁊ fortasse p̃foca bit ⁊ morieẽ: ⁊ fortasse sanabit laboriose tñ. Nota q̃ p̃suffocatio differt ab epile ptia: quia in p̃suffocatione matricis te-net manum supra ventrez plicatã: quia ibi est dolor. Uerum est q̃ in suffocatio-ne matricis nõ est tanta difficultas an-helandi nec tanta debilitas pulsus ve-lud in appoplexia. Sz differt a litargia: quia in litargia est fe. cum ibi sit aposte ma: sed in suffocatõe matricis nulla est fe. Causa primi est: quia ibi ẽ dolor. ⁊ vbi est dolor ibi egritudo. iiij. ãphorismoꝝ. Quare contingunt mala accidẽtia: quia matrix descẽdit versus dyafragma ⁊ ra tione illius comprimitur pulmo et non potest dilatari nec constringi. ⁊ frequen ter contingit mors p̃pter suffocationez quando p̃hibeẽ attractio aeris.

¶ Hec itaq̃ passio illico vt euene-rit curanda est.

¶ Ponit quoddã documentuz. dicit: hec itaq̃ passio illico vt euenerit curanda est: quia frequenter inducit mortem et non põt eẽ diu cor sine attractione ⁊ ex-pulsione aeris. ⁊ ideo si p̃longatur mul tum suffocatur patiens.

¶ Cuius cura est vt pedes fortiter fricentur ⁊ ligẽtur ⁊ ventosa magna summini supponaẽ ⁊ obstetrici quo q̃ p̃cipiatur: vt digitũ oleo bene re-dolente inungat et in circuitu oris vulue dũ est itus bñ cõmoueat. Na ribus p̃terea ↄdiñ isufflẽtur ⁊ circa aures ipsi⁹ voces clamãdo p̃feranẽ ⁊ nihil qd̃ bñ redoleat olfaciat: imo redolentia ⁊ algalia remoueãtur et pectẽ ⁊ ei⁹ iferiora ex eis epithimeẽ

et naribus malum reddētia odores applicentur vt stercus castoreum et sulfur.

¶ Ponit curam. dicit: cuius curatio est vt pedes fortiter fricētur ꝛ ligēt. ꝛ vētosa magna vmbilico supponat obstetrici precipiat vt digitū oleo bñ redolente iungat: ꝛ i circuitu oris vulue dū est intus bñ cōmoueat: narib⁹ p̄terea condiā insufflet. ꝛ circa aures ip̄ius voces clamādo ꝓferātur. ꝛ qḋ bñ redolꝫ olfaciat ī mo redolentia ꝛ algaria remoueant. et pecten ꝛ eius inferiora et supiora ex eis epithimēt vt sterc⁹ castoris sulfur. et cā est: qꝛ ista sūt mordicatiua ꝛ acuta. ꝛ rōne doloris quē īducūt faciūt ꝙ supfluitates descendūt de supiorib⁹ ad inferiora q̄ erant cā ascensus. Quare valent ligature in extremis. cā est eadē: qꝛ ad locum doloris trahūtur humores. Quare vꝫ ventosa magna. cā est: qꝛ trahit matricem inferius. ꝛ si fit ventosa de terra habeat orificiū magnū. ꝛ intus candela ponat accensa. vñ vetule bñ sciunt istuꝫ modū. Quare valēt alia. cā est: qꝛ distrahunt materiā ad oppositū. Quare valet olei ad orificiū. cā est: qꝛ inferi⁹ debent poni odorifera vt matrix ibi veniat. et narib⁹ fetida supius: qꝛ matrix fugit fetida. Quare vꝫ sternutatio. cā est: qꝛ ibi est fortis motus. ꝛ incitat virtutē expulsiuā oīm mēbroꝝ: ꝛ cōiter fit suffumigatio de assa fetida. ꝛ ei⁹ odor multū est fetidus. silr suffumigatio cū plumis ꝑdicum vel suffumigatio cū soleis calceorum cōbustorum. ꝛ ꝙuis odorifera sunt multa: sunt tñ duo spālia. Unuꝫ est muscus puluerizat⁹ positus in pāno lineo qui mittatur in collo matricis. Uel iste pul. ℞. ligni aloes storacis calamite gariofiloꝝ añ. ʒ. ſ. musci ambre añ. ʒ. ſ. fiat pul. ꝛ ponat in pāno lineo ꝛ supponat. et omia ista deficiāt. Ultimū remediuꝫ est ꝙ ponātur suppositoria acuta dicta in ca. de ꝓuocatione mēstruorum trahētia materiam ad inferiora quel suppositoria ponant in collo matricis algaria i. confectiones bene redolentes.

¶ Cum aūt sanitati restituta fuerit ex hoc medicamie curet ne egritudo redeat. Qḋ si hec egritudo post menstruoꝝ venerit restrictioneꝫ: ea dentur q̄ mēstrua prouocāt. ꝛ in pedibus fiat minutio ꝛ ventose in eis apponātur.

¶ Docet preseruare qñ ꝓuenit a retētione. dicit: cum aūt sanitati restituta fuerit ex huiusmodi medicamie curetur ne egritudo redeat: quia si hec egritudo venerit post menstruoꝝ retentionē ea dentur que mēstrua ꝓuocant. ꝛ minutio fiat a pedibus ꝛ ventose apponātur ī eis cā est: qꝛ remouēt cām facientem ꝑfocationeꝫ qñ ꝓuenit ex retētione mēstruorum pedibus. s. de saphena.

¶ Si autem post longā viri disiunctionem ꝯtingat ex quo etiam sepe accidit incipiat viri consuetudinem habere: aut obstetrix iteret illud qḋ sepe dixim⁹ in omni pauco tēpore: aut medicamina que minuūt ſꝑma dētur que prediximꝰ: ꝛ dentur troci. de myrrha quos in. c. de menstruis prouocandis nominauimus.

¶ Docet preseruare quando prouenit ex dimissione coitus. si autem contingat propter longam viri consuetudinem ex quo fieri accidat incipiat vir habere cōsuetudinem aut obstetrix cogat eam facere qḋ ꝑdixim⁹. Medicamia q̄ꝫ q̄ ſꝑma minuunt dētur. ꝛ dent trocisci de myrrha quos in ca. de mēstruis ꝓuocandis noīauimus. causa est: quia iste remouent causam. s. sperma ꝛ specialiter ista que prouocant menstrua valent in hoc casu sicut ruta que minuit ſꝑma: vel cū resolutiuis sicut est agnuscastus ꝛ ruta et frigida ꝛ sunt multa. ꝛ fuit quedam mulier q̄ audiuit de agnocasto ꝙ valet ad castitatē ꝛ ꝯtinuauit quolibꝫ die in cibis ex eo: ista fuit multum luxuriosa. ꝛ non antea. causa hui⁹ fuit: quia erat flegmatica ꝛ agnuscastus dissoluebat ꝛ

calefaciebat eam ⁊ sic fuit decepta. Nota q͏ꝫ ras non facit mentionez de precipitatione m͞ricis et cura eius stat in duobus verbis. Si precipitatio matric̃ venerit ex repletione tunc primo matrix ē purganda vt dictū est supra: ⁊ postea ponatur ventosa maior in contrario latere precedēte balneo aque dulcis: postea ponat̃ alia vētosa supra vmbilicuz ⁊ cuz redacta fuerit ad suū locū naturalem fiat suppositoriuz ex cera noua longū ⁊ grossum inunctum cum oleo de lilio ⁊ sustineat corpus matricis: postea ponat̃ emplastrum stipticuz supra matricē dictū est supra si precipitatio fiat ex mollificatione. si ṽo fiat ex duricie orificij interioris matricis qd̓ pcipit̃ ex tactu: q̃ tūc cū digito ibi sentiet duriciem ⁊ fiat suppositorium cum tenta infusa in vnguento mollificatiuo dicto supra: et postea fiat bal. mollificatiuū ⁊ vnguētuz ⁊ duricie remota fiat istud qd̓ statim dictum est.

De mola matricis. Cap. 93.

Circa rubricaz nota: q͏ꝫ mola matricis est duplex. quedā est vera. ⁊ quedaz nō vera. vera mola m͞ric̃ est carnositas paulatim aggregata vel gn͞ata in matrice augmētata ad similitudinē veri fetus ⁊ causat̃ put puto: q̃ non inuenio aliquez actorem qui hoc dicat sed estimat̃ dicere auic̃. q͏ꝫ multitudine se. mlr̃ieris retēti in matrice ratione cuius semen fecit motum ad moduz fetus seminis viri inducentis vitam in eo fetu ⁊ hoc addo: q̃ posito q͏ꝫ se. viri non haberet virtutē sufficientē ad inducendum vitā in fetu sed ratione caloris matricis ⁊ spermatis ⁊ menstrui retenti quasi viuificaret̃ ista massa q͏ꝫ crescit sicut planta: tamē in ipsa non pōt esse vita cum ibi non sit agēs sufficiens alterās sperma mulieris. Signa distinctiua dicent̃ i p̄ma parte capituli. Alia est mola matricis non vera: ⁊ est duplex. quedam causatur ex ventositate paulatiue aggregata in matrice ratione cuius inflat̃ venter: ⁊ si tangat̃ sonat ad modū timpani silitudinē h̓z cum ydropisi. s. tympaniste. Alia causatur ex superfluitatibus aquosis retentis ⁊ generatis in matrice ratiōe cuius matrix inflatur paulatine ac si eēt mulier p̄gnās cuius signuz est mollificatio magna matricis et cum hoc dispositio ad ydropisim. ideo medicina cōpetit in eo sicut in ydropisi alchitis.

Mulieribus plerunq͏ꝫ accidit passio ex qua pregnantium dispositionis similitudinez incurrūt: venter nāq͏ꝫ crescit ⁊ discolorate fiunt ⁊ retinent mēstrua. motus tamen qui est in hac egritudine non est vt mot᷒ infantis lꝫ quādoq͏ꝫ de suo mouetur loco cum duriter tāgitur. ad vltimum ṽo cum angustia ⁊ dolore frustum carnis informe ac si pareret emittitur. plerunq͏ꝫ ṽo solummodo ventositas et humorum multitudo emittuntur ⁊ deinde minuitur venter ⁊ remonent̃ accidētia.

¶ Determinat de mola matricis ponendo primo signa. dicit: plerūq͏ꝫ accidit mulieribus passio quā ex pregnationis dispositione incurrerunt. ventres enim crescunt et discolorate fiunt cum retinentur menstrua. mot᷒ tamen qui est in ista egritudine est motus infantis lꝫ quandoq͏ꝫ de suo moueatur loco cum duriter tangitur. Ad vltimum ṽo cum angustia tur frustra carnis in forma ac si pareret emittit plerunq͏ꝫ sola vētositas ⁊ humoruz multitudo emittitur. deinde minuitur venter ⁊ remouentur accidētia. Nota q͏ꝫ quinq͏ꝫ sunt signa distinctiua inter conceptum verum ⁊ non verum scꝫ molam matricis. Primū ⁊ multū certū sumit̃ ex motu: q̃ in conceptu vero tp̄e in quo scilicet post lx. dies in masculo cōiter est motus ꝯceptus ad oēm positiōis partem. s. dextrum ⁊ sinistrum ante ⁊ retro sursum ⁊ deorsum. sed tamen in mo

la matricis nõ est sic de se. imo adheret vni loco nisi per violentiã moueat cum manu. ergo dicit ras cũ difficultate tangitur: sed de se nõ mouet. Scdm signum est mollicies pedũ ꝛ manuum. ꝛ specialiter pedũ: qꝛ in cõceptu vero nõ est necessariuꝫ ꝙ pedes mollificẽtur: ſꝫ in nõ vero est doloꝛ. et rõne istius caloꝛ naturalis debilitat magis ꝙ̃ in conceptu vero. Tertium est ꝙ sumit ex virtute: quia qñ mulieres habẽt illam molã sunt debiles. ꝛ spãliter virtus motiua: qꝛ nõ ẽ apta ad mouendũ sicut in cõceptu vero. Quartũ signuꝫ sumit ex duricie vẽtris: qꝛ in mola vẽter est durioꝛ ꝙ̃ in vero cõceptu. Quinto ex tpe deferendi fetuꝫ in hoc vtplurimũ ẽ ꝑ nouẽ mẽses in vero: sed in mola aliquãdo stat ꝑ totã vitam. aliqñ ꝑ annũ. aliqñ ꝑ duos. ꝛ postea expellitur frustrum enoꝛme carnis vt dicit ras. Quare crescit venter. cã est: qꝛ augetur ista aquositas siue caro. Quare ascendit. cã est: qꝛ distrahit caloꝛ naturalis ꝛ sanguis cum spũ versus matricẽ. Quare in hoc casu nõ est motus. cã est: qꝛ infans põt moueri ad quanlꝫ drĩam positionis. s. ante ꝛ retro ꝛc. sed nõ mola nisi duriter tangat et pꝛinat. Quare emittit frustrum carnis. cã est: qꝛ istud qđ est in matrice est aliqñ ventositas vł aquositas vel caro ſm ꝙ est alia et alia species mole.

¶ Postꝙ̃ vero tempus p̃terierit in quo scitur pueruꝫ debere moueri si adesset: trocisci de myrrba dandi sũt et apozima de semibus ꝛ oleum de resina ad bibendum.

¶ Ponit curam ꝑ ista que sumũtur per os. dicit: postꝙ̃ aũt tempus p̃terierit in quo scitur puerũ debere moueri si adeẽt ał si adhuc est: trocisci de myrrha dandi sunt. ꝛ apozima de semibus ꝛ oleum de resin est bibẽdũ. resin. id est se. pentadactili. Nota ꝙ expulsio fetus moꝛtui: ꝛ ꝓuocatio mẽstruoꝝ ꝛ mole matricis cuꝫ eisdem fiunt siue sint ab intus siue sint ab extra ꝛ recepte dicte sunt supꝛa. Sed in hoc differunt; qꝛ in illa mola matricis per applicationem ab extra ponim⁹ potius medicinas mollificatiuas ꝙ̃ in ꝓuocatione mẽstruoꝛuꝫ ꝛ expulsione fetus moꝛtui. ꝛ debilitat virtus cõtentiua matricis. et tunc illa mola disponit ad exitum. ꝛ illa mollificatiua pñt esse vnguenta vel emplastra et balnea que dicta sunt supꝛa. ex hoc pꝫ quare ista valẽt qꝛ ꝓuocant mẽstrua ꝛ mollificant ꝛ foꝛtificant virtutẽ expulsiuã. ꝛ debilitant retentiuam. silr oleum vꝫ: qꝛ inducit abhoꝛiationem ꝛ vomitum. ꝛ valet multũ in isto casu.

¶ Et pessarium ex ruta ꝛ mẽtastro et alia pessaria pꝛedicta in ca. de alleuiatione partus sunt imittenda. doses quoqꝫ de pillulis fetidis frequenter tribuende sunt: cuꝫ hoc em̃ cito euadunt.

¶ Ponit curam ꝑ pessarium. dicit: pessarium ex ruta ꝛ mẽtastro. ꝛ alia q̃ faciũt ad facilem partũ sunt mittenda. et tunc subdit curã per medicinam laxatiuã. dicit: dos quoqꝫ de pillulis fetidis frequẽter est tribuenda. Causa primi est: qꝛ iuuat ad expulsionẽ mole matricis. similiter ad euacuandũ ꝛ mũdificandũ. et inter alia est vinũ foꝛtissimuꝫ. ℞. ellebori al. oppoponacis añ. ʒ. ij. fellis bouini. ʒ. ſ. puluerizãda pul. misce omĩa ꝛ fiat suppositoꝛium in liquida substãtia. ꝛ dosis pillularuꝫ fetidaꝝ est a. ʒ. j. vsqꝫ ad. ʒ. ij. et qꝛ in isto casu sunt foꝛtes infirmitates. iõ foꝛtes medicine cõpetunt. iiij. amphoꝛismoꝝ comẽto illius. elleboꝛus periculosus.

¶ De ruptura ꝛ eminẽtia. Cap̃. 94

Circa rubricaꝫ nota ꝙ duplex est ruptura. quedaꝫ inguinalis. alia intestinalis. Inguinalis duplex est. quedã est relaxatio. alia ruptura. ꝛ ꝯueniũt adinuicem. ꝛ differũt. ꝯueniunt: qꝛ in vtraqꝫ ẽ tumoꝛ sub vmbilico versus latus vł versus inguinaꝫ qꝛ in hernia causata ex re-

pletione ipsius cifac qui est panniculus intrinsecus vētris: q2 ille tumor egreditur ad interiora. s. vt cum digito vel rōne quieris. et post istud qñ aliquid retinet anhelitum. Uel fit hernia sine sono et gurgulatione vt dicit lancfranc⁹. Sꝫ hernia ex ruptura cum sono descēdit et gurgulatione. ⁊ facilius descendit qñqꝫ tota ruptura ꝙ quādo ē sola relaxatio. Alia est hernia testiculorꝫ. ⁊ hoc ſm ꝙ dicit. G. fit. vij. modis. ⁊ nos cōprehendimus in sex. Una est aquosa. Alia est vētosa. Tertia carnosa. q̄rta herniosa. quita zirbalis. Hernia aquosa generatur ex supfluitatib⁹ generatis in bursa testiculorum rōne cui⁹ inflant testiculi cuius signum sumit in tactu ⁊ ibi est mollicies et faciliter cedit tactui. Hernia ventosa generat ex aquositate p̄cedente ventositate in bursa testiculoꝝ: q2 signū est leuitas intestinalis et nō alioꝝ hernioꝝ. et cum hoc auditur sonus timpani. et auditur rugitus. Carnosa generat ex debilitate caloris testiculorum q̄ inquantuꝫ debilitatus est cā hernie illius loci cui⁹ signum est duricies magna testiculorꝫ. et ex hoc sequit ꝙ nō est ibi apostema/ qm̄ ibi nō est fe. sed cōiter in omni apostemate est fe. hic aūt nō. Hernia hūorosa causat ex descēsu multoꝝ hūorum vt plurimū flegmaticoꝝ ad bursaꝫ testiculoꝝ cuius signū sumit ex tactu: q2 pcipitur ad tactū dispō media inter herniaꝫ aquosā et carnosā. nec causat mollicies sicut in aquosa. silr ex apostemate pōt percipi. Hernia verucosa est inflatio testiculorum in bursa causata ex multitudine sanguis multū replētis venas burse testiculorum. ⁊ apparent vene ad modum venaꝝ inuersarum. ⁊ de ista nō loquitur hic: q2 in ca. inferius de varicib⁹ faciet mētionem. Hernia zirbalis testiculorum causat ex descensu intestinorū ad bursam testiculoꝝ. ⁊ pōt fieri ex relaxatione vel ex ruptura dindimi. ⁊ est ad modum nerui grossi. et tunc cadit inter dindimū ⁊ inguinā. Aliquādo ex ruptura cifacis. et qñ est in parte inferiori: vbi terminatur dyafragma. ⁊ illa pars q̄ retinet intestina ne cadāt et rūpit tūc intestina ad inferiora descēdūt sicut ad inguina. et tunc est relaxatio in via. Hic rab determīat de hernia inguinali que fit in relaxatione intestinoꝝ. ⁊ de aquosa et humorali: ⁊ alias dimittit sicut vētosam.

Cum aliquis in mirach ventris habuerit eminētia q̄ cuꝫ supinus iacuerit ⁊ cū leuiter digitis locus cōpressus fuerit remouetur ⁊ cū sederit redibit; passio adest que ruptura dicitur.

¶ Determīat de hernia siue ruptura ponens primo signa. dicit: cū aliquis in tunica ventris que est media quoddam ingredi sentierit. et cum supinus iacuerit et locus digitis cōpressus fuerit reuer‑tetur et cum cessauerit reuersus fuerit passio adest q̄ ruptura dicitur. Nota ꝙ supra intestina sunt. iij. panniculi. Un⁹ est superior q̄ dicitur mirach. ⁊ est superior pars ventris. Alter est medius interior. ⁊ dicitur cifac. ⁊ qñqꝫ est laxatio in isto. ⁊ intestina descendūt: sed qñ est in xtra inguinā dr hernia iguinalis. Terti⁹ panniculus dr zirbus. ⁊ est ad modū tele arenee. ⁊ est ordinatus ad cōseruāduꝫ calorem naturalem intestinorꝫ ex hoc patet causa. Quare quando est in tunica media regreditur ad interiora. ⁊ si est fracta totalis dicitur ruptura media. vt supple cifac.

¶ Qui hoc itaqꝫ patitur sibi cauere debet ne post comestioneꝫ moueat neqꝫ comedat fabas ⁊ hoc precipue neqꝫ faseolos neqꝫ lētes neqꝫ olera neqꝫ aliquē cibuꝫ inflatiuū. Studere etiaꝫ dꝫ vt eius venter semper sit mollis. Hoc nāqꝫ regimie possibile est ip̄m euadere dolorem.

¶ Ponit curam rupture inguinalis ostēdens a quibus est cauendum. dicit: qui hoc patitur debet cauere ne post comestionem moueatur ire. neqꝫ comedat fabas. ⁊ hoc precipue neqꝫ faseolos neqꝫ lentes neqꝫ olera neqꝫ aliquem cibū in‑

flatiuū ſtudere etiā debꝫ ſemp: vt vēter eius ſit mollis hoc nāq regimine poſſibile eſt enim euadere cauſa eſt: qꝛ fabe ſunt inflatiue ꝛ cauſant ventoſitatē: et ideo faciūt tumorem. quare vēter debꝫ eſſe mollis quia ꝑpter conſtipationem fit compreſſio ꝛ doloris augmētatio: qꝛ ideo non debet ire niſi venter cingatur inferius ſingulo lato ꝛ retentio anhelitus eſt cā reſidiuationis.

¶ Loco ꝑterea aliqđ ſemper ponēdum eſt obſtaculū. ꝛ ſtringendus ꝛ ꝑprie cuꝫ ſe mouere voluerit. Groſſus quoq ſi fuerit ꝛ ventrem habuerit grauem non debet vti motu: niſi vēter prius ſub vmbilico ampla cingatur faſcia.

¶ Oſtendit que competūt ſupra locū. dicit: loco ꝑterea ſupraponendū eſt obſtaculū ad conſtringendū ꝛ ꝑcipue cuꝫ mouere voluerit. ꝛ ſi fuerit craſſus ꝛ habuerit ventrem grauem non debet vti mora niſi prius vēter ſub vmbilico ampla ligaꝛ faſcia. cauſa eſt: ne iſte locꝰ augmentetur nec relaxeꝛ ꝛ fiat cōiter cū bracali ſupra locum de homine craſſo: ptꝫ cū habeat plures ſupfluitates.

¶ Emplaſtrum ad rupturaꝫ. ℞. gallarum cypreſſi partes. ij. myrrhe cyperi ſanſuci gallaꝝ achatie olibani gummi arabici: oīum añ. partē vnā. gūme prius in vino ſoluantur ꝛ aggregentur cum eis reliqua: et ſuper rupturaꝫ egro ſupino iacente ponātur ꝛ ſtringatur locus ꝛ nō ſoluatur vſq ad tres vel q̄ttuor dies. poſtea egro ſupino iacente ſoluatur. et illo eiecto de eodem emplaſtro ſupponatur eꝛ hoc enim prohibetur ampliari.

¶ Ponit curaꝫ per ꝯfectionē emplaſtri. dicit. ℞. gallarū cypreſſi ptes. ij. myrrhe ciperi ſanſuci gallaꝝ achatie olibani gūmi arabici oīum añ. ptem vnaꝫ: gummi prius in vino reſoluātur. Deide alia eis admixta egro iacēte ſupino ſupra rupturaꝫ ponātur ꝛ ſtringatur locus ꝛ nō ſoluaꝛ vſq ad. iij. dies vel. iiij. poſtea egro iacente ſupino ſoluatur ꝛ iſto erecto de eodeꝫ emplaſtro ſupponatur eꝛ hoc eñ ꝓhibetur ampliari. Cauſa eſt: quia ē ſtipticuꝫ ꝛ ꝓhibet apertionē foraminū: iō valet: imo aliqui curantur per emplm: imo dicit lancfrācus ꝙ cuꝫ bracali ꝛ bono regimie fuit quidaꝫ curatus: nec ego vidi aliquem curari poſtꝙ labia vulnerum ſunt indurata. ꝛ loco iſtius emplaſtri poſſunt eſſe alia emplaſtra ꝛ eſt emplaſtrū lancfranci. ℞. glutinis piſſiū. ʒ. ij. colofonie. ℥. j. et. ß. picis naualis armoniaci añ. ℥. j. ꝛ. ß. incindātur per fruſtra ꝛ infundantur per dieꝫ ꝛ noctem in ſex. ℥. aceti ꝛ. ij. ℥. olei de maſtice liquefiant ī patella: ꝛ coletur ꝛ colature addatur maſticis thuris boli armenici mūmie ſanguis dra. farine fenugreci ſubtiliter pulueriſādoꝝ añ. ʒ. ij. miſce oīa agitando ꝛ fiat emplꝫ. Aliud emplꝫ. ℞. radtrium conſolidaꝝ rađ fabe inuerſe viſci quercini añ. ℥. ß. maſticis olibani aloes añ. ʒ. ij. boli armenici gallarum nucis cypꝛſſi dragagāti gūi arabi. añ. ʒ. j. telle aranee pſidie balauſtie añ. ʒ. ß. ſanguis draconis. ʒ. ß. piloꝝ leporis. ʒ. iij. cepi yrcini ℥. j. picꝭ naualis. ℥. ij. cere noue. ʒ. v. pulueriſanda pulueriſentur liquefienda liquefiāt miſce oīa malaxādo cū oleo ro. et fiat emplm et ponatur in loco rupture ꝛ ponaꝛ bracale deſup. Scđo nota ꝙ aliqua ſunt q̄ accipiūtur ꝑ os q̄ multuꝫ valēt in ruptura. Primū eſt expimentū lancfranci in quoꝫ mane bibat patiēs ʒ. ß. pulꝛ. rađ. valeriane cum vino. Scđm eſt naſturciū integrū aſſatum adminiſtratum cū lacte coctū ꝛ adminiſtrētur. ʒ. ij. in vna vice. Tertiū eſt experimentū gordonij radicꝭ bruſci minutiꝫ inciſi adminiſtrata in vino. Quartū eſt expimentū cui magis adhereo potus vini cū aq̄ decoctionis cypreſſi ꝛ ſumatur. ʒ. j. et ad ideꝫ valꝫ ſyrupus factꝰ de nuce cypreſſi.

¶ In ruptura aūt teſticuloꝝ pellis oſſei augmētaꝛ: qđ fit aut ꝑpter vētoſitatē aut propter aquaꝫ q̄ ibi con

gregatur: aut quia intestina descen-
dunt ad locum illum.

¶ Hic determinat de hernia intestinoꝝ
ponēs quādā diuisionē rupture intesti-
noꝝ. dicit: cū aūt in testiculis fit rupt u
ta testiculoꝝ pellis augetur ꝙ vel fit ꝓ-
pter ventositatē vl' ꝓpter aquā q̄ aggre
gatur vel q: intestina descēdūt ad locuꝫ
illuꝫ. Nota ꝙ dimittit carnosam: q: illa
magis spectant ad cirurgicos.

¶ Si vero propter intestinoꝝ de-
scensum contingat; erit grauis ⁊ do
lorosus ⁊ sentiet dolorē cum tange
tur. Taliter itaqꝫ patiens sicut p̄di-
ximus regendus est ⁊ emplastrū p̄-
dictū supponendū est: ⁊ locus liga-
tura assidue stringendus est. Ruptu
ra eīn cū nō strigit̄ dilatat̄ ⁊ augmē
tatur semper.

¶ Ponit signa descēsus intestinoꝝ ad te
sticulos. dicit: si vero ꝓpter descēsum in
testinoꝝ q: eger fit grauis ⁊ tristis ⁊ sen
tiat dolorē cū tāgitur: ita ꝙ patiētes si-
cut p̄diximus regendi sunt. ⁊ empl'ru p̄-
dictum supponendū est: ⁊ locus cū liga
tura semp est stringēdus. causa ē: q: pro
pter grauitatē descendit īferi⁹ ⁊ ē passio
horribilis ⁊ dolor intēsissim⁹ qn̄ multuꝫ
descēdūt: ⁊ est restringēdus locus vt nō
amplietur ⁊ vt empl'm nō sufficit illud
nisi in p̄ncipio anteq̄ labia sint indura-
ta: ⁊ q̄uis curētur cū cauterizātib⁹ potē
tialib⁹ cuꝫ lancfrancus dicit ꝙ cū actua
libus.

¶ Si aūt causa aque fiat locus ap-
paret lucidus ⁊ tersus. huic itaqꝫ cō
fert epithimari epithimate qd̄ in. c.
de ydropisi nominauim⁹.

¶ Ponit signa ⁊ curam descensus. dicit:
si aūt fiat aque cā locus app̄et lucidus
spersus ⁊ tersus huic competit epithi-
mare ex epithimate ꝙ in. c. ydropisis di
ximus. Nota ꝙ in hernia aquosa tria re
quiruntur per ordineꝫ. Primo detractio
aque a bursa testiculoꝝ sicut in sectioni
bus positis ī bursa testiculoꝝ. Scd̄o cō-
petunt resoluentia aquam que descen-
dit. Tertio ꝙ curetur cum stipticis posi-
tis in radice testiculoꝝ et virge ne vlte-
rius descēdat aqua: ⁊ melius esset si po-
neretur ibi cauterizatiuū. extrahit̄ enī
aqua cum sectionibus vt dictū est. Sed
cōsumptiuū pōt esse tale. ℞. rute folioꝝ
agnicasti origani calamenti an̄. ℳa. j.
anisi maratri se. cimini se. rute se. siseleos an̄. ʒ. ſ. florū camomille melliloti an̄
ʒ. j. conquassentur ⁊ bulliant in tribus
lib. aque vsqꝫ ad duas libras redeant: co
letur: ⁊ cuꝫ colatura fiat fomentatio: fa
cta eius euacuatione perfecta competit
illud emplastrum stipticuꝫ positum in
radice testiculoꝝ vt intus materia non
fluat: ⁊ est recepta lancfranci. ℞. masti-
cis quart j. ſ. nucis cypressi. ʒ. ſ. dragagan
ti gūmi arabici an̄. ʒ. ſ. pul'. nucis iuday-
ci puluerisant̄ subtiliter: conquassanda
conquassentur cuꝫ pistello calido misce
antur omnia malaxando cuꝫ oleo ros̄.
⁊ fiat emplastrum perforatuꝫ in medio
vt possit intrare virgaꝫ ⁊ testiculū: ⁊ an
teq̄ ponatur emplastruꝫ stipticū debēt
reduci intestina interius: ⁊ hoc fit mol-
lificando cum aqua decoctionis malue
bismalue fenugreci semis lini: et quādo
sic mollificatiua intrabūt melius ipso
iacente supino: ⁊ ponatur tunc empla-
strum supra locuꝫ ⁊ ponatur bracale de-
super.

¶ Aqua vero in hac egritudine ple
rūqꝫ petit iferiora ⁊ fluit inde. vnde
eger ꝑ aliqd̄ tp̄s sanus efficitur: sed
postea redit egritudo. postq̄ ergo
aqua fluxerit curādus ē eger ex cau-
terio ⁊ medicamīe acuto. ex hoc eīn
prorsus curabitur nec redibit egri-
tudo. de hoc tn̄ loqui plus est q̄ hic
noster exigat liber. Cū aūt hec egri
tudo vētositatis causa cōtingat: lo-
cus fricandus est ex oleo sambuci-
no in quo castoreū ⁊ euforbiū disso
luta fuerint inungēdus: ⁊ ex eodem
int⁹ in virgā guttatiꝫ distillādū est.

¶ docet preseruare quando aq̄ est egres-
sa.aqua autē in hac egritudine petit in
feriora plerumq̄ ⁊ fluit inde vnde eger p̄
aliquod tempus sanus efficitur et post
redit egritudo postq̄ aqua ergo fluxerit
curādus est eger ex coctura ⁊ medicami
ne acuto.ex hoc autē curabitur nec egri
tudo redibit de hoc loqui plus est q̄ li-
ber requirit.Et tunc ponit curam infla-
tionis testiculorum ex ventositate.dicit:
cum autem egritudo cā ventositat; con
tingat locus fricādus est ex oleo sambu
cino in quo castoreum vel euforbiu; di-
solutum fuerit inungendus erit ⁊ ex eo-
dem intus in virga guttatim distillatu;
coctura.i.cauteriū.Causa scđi est : quia
est resolutiuum ventositatis cū sit mul-
tum calidū ⁊ specialiter quando iniicit̄ i
virgam ⁊ loco istius valet fomētatio di
cta vl' sacculus de furfure ⁊ cymino bul-
lito in vino albo fortiter compresso ⁊ ap
licatis testiculis.Uel illud emplastrum
℞.succi ebuli/vini al.aā.q̄rt;.s.⁊.ß.olei
camomille.ʒ.ij.mellis roß.colati q̄rt;.ß.
farine fabaru; q̄ sufficit:misce omnia ⁊
fiat emplastrū mediocriter liq̄du;.

¶ De podagra ⁊ sciatica ⁊ artetica. Capitulum.95.

Irca rubricā nota q̄ quinq̄ sunt nomina
significantia dolorē iūctura
rum.s.gutta/podagra/ciragra/artheti-
ca ⁊ passio sciatica.gutta significat dolo
rem existentem in qualibet iunctura.et
causa est:quia dolor iuncturarum causa
tur per modum stillicidij ad modū gut-
te cadentis ⁊ sic est genus ad quattuor.
Sed artetica proprie significat dolorem
in iuncturis:vt dicit̄:articulo; ⁊ ista ar
tetica est vnu; genus ad ciragram ⁊ di-
citur dolor iuncturarum pedu; ita q̄ in
pl' se h; gutta ad ista.a cyros q̄ ē man'.
Sed sciatica est dolor anche vnde scia ē
passio in quo os rotundum voluitur et
iste dolor habet fieri in ligamento q̄ est
ad ligandu; illud os.ideo dicitur passio
sciatica ⁊ q̄uis in illa passiōe patiant̄ li
gamenta de se nō dolēt tamen est dolor
propter colligātiā qua; habent ligamē
ta cū neruis.ergo in ista passione est ma
gnus dolor.Quarto nota q̄ duplex ē cā
imediata istarum passionum dimitten-
do causas itrinsecas que possunt reduci
ad istas vt lapis.Una est mala cōplexio
sine materia vt mala complexio frigi-
da vel ca.cuius signū est priuatio graui
tatis membri.⁊ si mala cōplo sentiat̄ in
mēbro ad sensum tact' caliditat; appet
tūc iuuat̄ a frigidis ⁊ ledit̄ a calidis ⁊ ec̄.
Alia cā est mala cōplo cū materia ⁊ hoc
duplr:q2 cū apostemate vl' sine.si cū apo
stemate tūc in iūctura est tumor notabi
lis ⁊ aliq̄n fe.si sit sine apostemate aliq̄n
de sanguine aliq̄n de co.aliq̄n de flegma
te:rarissime de melācolia:signū ē q̄ tale
apostema sit de sanguie q̄m tale mēbru;
appet rubeū ⁊ calidū ⁊ patiēs est cōplo-
nis sanguinee ⁊ tenuit regimē mlt'iplica
tiuū sanguīs ⁊ accidit maxie in vere . si ē
de co.signū ē q̄ tale mēbrū ē citrinū ⁊ ca
lidū q̄uis rubeū ꝓpter fluxū sanguis et
rōne doloris ⁊ ibi est dolor intensus ⁊ pa
tiēs ē col'icus a cōplōne ⁊ tenuit regimē
mlt'iplicatiuu; colere ⁊ si accidit ī estate
signū ē q̄ est de flegmate q̄ fit vt pl'imū
de modica portione co.fluxe:q2 tale mē-
brū sentit̄ frigidū nisi prius fuerit apo-
stema sanguineu; ⁊ est remissi doloris ⁊
patiēs est complexionis flegmatice ⁊ te
nuit regimē multiplicatiuu; flegmatis
⁊ fit in hyeme.Si v° sit melācolia signū
est q̄ ibi est magna duricies in iūcturis
⁊ patiēs est melācolicus a cōplōne ⁊ te-
nuit regimē multiplicatiuu; melācolie
⁊ maxime affligitur in autūno q̄uis ra-
rissime contingat cu; humor sit grossus
descendens ad iuncturas.hic rab loqui-
tur de podagra et sciatica que prouenit
a colera ⁊ melancolia.

c Um in iuncturis fuerit do-
lor ⁊ apostema:et locus cū
tāgitur fuerit tactu calidus
⁊ color rube';eger si dolet in dextro
pede ex dextra manu flobothome-
tur.⁊ si in sinistro ex dextra est flobo
thomandus.

¶Hoc est capl'z in quo determiat de podagra ⁊ sciatica. dicit: cū in iūcturis fuerit doloꝛ ⁊ apostēa ⁊ locus cū tangit̃ fuerit actu calid' ⁊ coloꝛ egri rubeus. si dolet in dextro pede a dextra manu est flobothomādus. ⁊ si sinistro a sinistra. Nota ꝙ in podagra nullo mō dꝫ fieri flobothomia nisi in podagra sanguinea. causa est: qꝛ flobothomia subtiliat hūoꝛes ⁊ eos per coꝛpus fluere facit: ꝓm Auicē. pmo can̄. fen. iiij. ca. ij. de flobothomia. ⁊ ideo tūc causaret maioꝛē fluxū: in sanguinea bn̄. ⁊ hoc duplici de cā. Primo qꝛ euacuat humoꝛeꝫ. Scd̄o qꝛ distrahit ad partem contrariā ⁊ a pte inferioꝛi ad superi'. ⁊ ideo ptꝫ causa partꝫ. Si coloꝛ sit rube' ⁊ alia signa sanguis apparēt fiat: in alijs aūt nō nisi tota mafia sit fluxa ⁊ in augmento.

¶Et locus ex hoc medicamine est liniēdus. Epithima. ℞. ros. ru. sandali/saufel/sief/memite/boli armeni. opij oīuꝫ partes equales. ex istis in aqua ⁊ aceto dissolutꝫ fiat epithima. psilium quoqꝫ aceto infusum in carta missum de panno super ponatur ⁊ cum tepuerit mutetur ⁊ loco ei' aliud superponatur.

¶Ponit curam per empl'm. dicit: ꝙ loc' ex hoc medicamie liniēdus ē ⁊ ē epithima. ℞. ros. rub. sandali/saufel/sief/memite/boli armenici/opij oīum an̄. ptes equales ex istis. iiij. ī aceto ⁊ aqua dissolutis fiat epithima. psilliū qꝫ aceto ifusum in carta missum de pāno supponat̃ ⁊ cū tepuerit mutetur ⁊ loco eius aliud supponat̃. Nota ꝙ in podagra requirit̃ duplex empl'ꝫ. Unū est ꝙ ponitur circūcirca locū ad ꝓhibendū fluxuꝫ humoꝝ. aliud ꝙ ponit̃ de directe supꝛa locuꝫ: qd̄ ponit̃ circa locū debet esse stipticū ⁊ doloris sedatiuū. sed in fine fluxa materia debꝫ esse resolutiuā totaliter. empl'm stipticum qd̄ dꝫ poni circūquaqꝫ est istud ℞. sumach mirtilloꝝ boli armēici an̄. ʒ. ß. sandal' al. ⁊ rubei acathie psidie balaustie an̄. ʒ. j. aque ros. aque plantagis an̄. quartarꝫ. ß. olei ros. quartꝫ. ß. aceti. ʒ. ß. farine lentiū qd̄ sufficit: pluerizāda pulverizētur misce oīa. ⁊ fiat empl'ꝫ mediocriter liquidū. vel sic. ℞. sandal' al. ⁊ rubei amigd̄. ceruse lote an̄. ʒ. ij. se. papaueris alb. ʒ. ß. cāphoꝛe. ℈. ß. olei ros. q̄rtꝫ. ß. butiri sine sale musillagīs psillij an̄. ʒ. j. ⁊ ß. vitella duoꝝ ouoꝛū bene agitatoꝛuꝫ puluerizanda pulverizētur misceatur ⁊ fiat emplastrum/vel sic facio cōiter. ℞. olei ros. quartꝫ. j. aceti. ʒ. ß. agitētur fortiter adinuicem ⁊ inungat̃ locus ⁊ multum mitigat doloꝛem. vel sic: accipiātur folia iusquiami ⁊ calefacta supꝛa tegulā calidam supponātur. Uerū est quia iste sedant doloꝛem: etsi per ista doloꝛ nō sedetur fricetur locus cuꝫ aceto calido: similiter valet emplastrū de hermodactilis cum oleo camomille ⁊ oleū de vitellis ouoꝝ optimū ē de cā ca. ī ista passione ad sedandū doloꝛeꝫ resolutiuū: ponitur statim a rasi psilliū supple integrū.

¶Uēter preterea ex apozimate mirabol'. ⁊ hermodactil'. soluat̃. Apozima. ℞. mirabol'. citri. ʒ. xv. puluerꝫ turbith fricati: polipodij amboꝝ an̄ ʒ. iij. sene se. fumiterre an̄. ʒ. iij. hermodactili al. se. endiuie se. apij ros. oīum an̄. ʒ. ij. coquātur in tribus libꝛis aque donec ad vnā redeant: deinde manib' fricētur ⁊ colētur ⁊ bibantur cuꝫ zuccaro tabarzet. ʒ. x.

¶Ponit curam per medicinā laxatiuā. dicit: venter preterea ex apozimate mirabolanoꝝ ⁊ hermodactiloꝝ soluatur. ⁊ est istud. ℞. mirabolāoꝝ citrinoꝝ. ʒ. xv. pul'. turbith fricati polipodij al. amboꝝ an̄. ʒ. iij. seminis fenugreci sene amboꝝ an̄. ʒ. iiij. hermodactiloꝝ al. semis endiuie semis apij ros. oīum an̄. ʒ. ij. coquatur in tribus libꝛis aque donec ad vnaꝫ redeant. Deinde cuꝫ manibus fricentur ⁊ colentur ⁊ bibant cum zuccaro alb. et valet ista colatura quando peccat co'a grossa: quia euacuat co. ⁊ flegma. ideo in illo casu valent vnde mirabol'. euacuāt co. ⁊ trahūt flegma; sed anteꝗ̄ adminis

stiptica et doloris sedatiua plura

strect decet talis syrup⁹ digestiu⁹. ℞. endi. M. iiij. ros. rub. q̄rt. j. j. oiuz sanda. ℥. ß. pauis zuccari lb. j. fiat sirup⁹ clarificat⁹ ad q̄rt. j. v. Laxatiuū pōt eē duplex. p̄mū ē electuariuz de succo ros. ⁊ ad hoc fuit iuentū antiq̄t⁹ ad remouēdū co. vł hūo-rē faciētē dolorē podagricū. Scōm ē tamarindoꝝ. ℥. j. vuaꝝ passaruz ⁊c. ʒ. v. corticis mirabolanoꝝ citrinoꝝ infusoꝝ per noctē in decoctione p̄dictoꝝ. ʒ. j. fricētur de mane fortiter ⁊ coleꝝ ⁊ colature addātur electuarium de succo ros. ʒ. ij. fiat colatura ad q̄rt. j. ⁊ detur in aurora.

¶ Si quis autē apozima fastidierit pillulas istas sumat que in lecto iacentes surgere ⁊ incedere faciunt ⁊ pedibus ambulare. pill. que nō valentes incedere faciunt surgere. ℞. aloes. ʒ. j. scamonee quart. ℈. j. rosa. rub. tritarum sextā. ʒ. j. hermodactili albi. ʒ. ß. iformenꝝ ex eis pillule que erunt dos. j.

¶ Ponit curā per medicinas in pillis. dicit: siquis apozima fastidierit pillulas istas sumat que nō valētes surgere īcedere faciūt ⁊ pedib⁹ ambulare. ℞. aloes ʒ. j. scamonee q̄rtam partem. ʒ. vni⁹ hermodactuli. al. ʒ. ß. informētur ex eis pillule que erunt dos. j. q̄ñ quelibet pillula fecit. j. dos: quia sufficienter laxat. Quare valet: quia peccat co. grossa ⁊ flegma ⁊ q₂ euacuāt humorem vtrūq₃ q̄ñ a dñio co. ⁊ hec opatio magis: q₂ medicina in liquida substātia nō solū cōpetit: ſ₃ stiptica vt claudanꝝ ⁊ nō fluūt humores. ⁊ iō tamarindi plus valēt q̄ꝫ alia medicāina. idē intelligēdum est de mirabolanis: q₂ cū hoc q̄ꝫ laxant claudūt vias: pillule informentur cum syrupo endiuie dos istarum est vna pillula.

¶ Eger vō nutriatur ex cibis frigidis et stipticis ⁊ abstineat a vino et ɔfectiōib⁹ que ex melle fiūt ⁊ carne.

¶ Ponit curā p nutrientia. dicit: eger vō nutriatur ex cibis frigidis ⁊ stipticis et abstineat a cōfeccionibus que ex melle fiunt ⁊ vino ⁊ carne. causa est; quia rōne frigiditatis reprimunt: ⁊ rōne stipticitatis claudūt vias vt nullo modo humor fluat. Quare est cauēdum a vino. cā est: quia est calidum ⁊ multiplicat co. ⁊ humorem magis subtiliat.

¶ Cum aūt apostematis calor quieuerit ⁊ eius iflāmatio: ex his que calidorum apostematū resoluunt reliquias curetur. Quoꝝ vnuz ē. ℞. cerā in oleo de lilio resolutam cui admisceatur mucillago fenugreci ⁊ se. lini. deinde teranꝝ simul donec vniantur: ⁊ fiat ex eis epithima.

¶ Ponit curā per resoluētia. dicit: cū aūt apostēat₃ calor q̄euerit et inflāmatio ex his que calidoꝝ apostematuz reliq̄as resoluūt cureꝝ: quoꝝ vnū ē. ℞. cerā in oleo de lilio resolutā cui admisceaꝝ mucillago/et se. lini. deinde terantur simul donec vniantur ⁊ fiat ex eis epithima. causa est: q₂ propter duo resoluit scilicet q₂ habet virtutez diureticā ⁊ loco istius resolutiui pōt competere talis fomētatio in calida materia ipam resoluēs. ℞. floruz camomille mellilori añ. q̄rt. j. ß. ros. ru. ℥. j. se. fenugreci/se. lini añ. ʒ. ij. furfuris. p. j. ɔquassenꝝ ⁊ bullianꝝ simul. i lb. j. aq̄ dulcis vsquequo redeat ad q̄rt. iij. coleꝝ et colature addatur aceti albi. ℥. ß. ⁊ fiat fomentatio.

¶ In tp̄e autez sue incolumitatis ⁊ pp̄rie circa tp̄s in quo egritudo euadere ɔsueuit ⁊ p̄cipue in vere assuescat flobothomie ⁊ vētris solutioni ⁊ ex his que colerā expellunt rub. et a potu vini abstineat. ⁊ a comestione eoꝝ que ex melle ɔficiunꝝ ⁊ a carne. ⁊ sint ei⁹ cibaria acetosa ⁊ stiptica ⁊ his similia ex his que īfrigidāt. Mēbra aūt que hāc ɔsueuerunt incurrere passionē minus solito laborem pati assuescant: ⁊ precipue cum tp̄s iuasionis timeꝝ ⁊ cū corp⁹ fuerit plenuz ⁊ vene plene ⁊ fuerit diu ex

quo neqꝫ minut⁹ neqꝫ solut⁹ fuerit.

¶Docet preseruare ab istis passiōibus. dicit: in tempore anteꝫ sue columitatis id est sui dominij ꝛ circa tēpus in quo ei egritudo inuadere consueuit: ꝛ maxime in vere assuescat flobothomiā ꝛ ventris solutionem ex hijs que co. expellunt⁹ rubeaꝫ ꝛ a potu vini abstineat vel a comestione eoꝝ que ex melle conficiūtur et a carne ꝛ sint eius cibaria acetosa ꝛ stiptica. ꝛ hijs similia que infrigidāt membra que hanc consueuerūt intrare passioneꝫ minus solito laborare assuescant pati et precipie cum tempus inuasionis timetur. ꝛ cū corpus fuerit plenū ꝛ vene plene ꝛ fuerit diu ꝙ nec minutus nec solutus fuerit. causa est: quia ꝑ ista euacuatur materia que est in pede: ꝛ cessante cā cessat effectus.

¶Cum aūt cum dolore iuncturarū neqꝫ calor neqꝫ rubor in colore fuerit: fueritqꝫ eger frigide complexionis ꝛ locus tactu sentitur frigidus: in principio curationis eius pillule maiores de hermodac. satirion mel sahara oium aā. ʒ. v. yerepi. ʒ. x. colloquintide centau. mi. amborū aā. ʒ. v. euforbij. ʒ. ij. turbith. ʒ. x. sectarigi indi. ʒʒ. sinapis piperis castorei oium aā. ʒ. j. iformēt ex eis pillule ex quibus a duabus. ʒ. ꝛ. ß. aut. iij. sumatur. he nāqꝫ pillule valde conferunt: q2 non valentes surgere incedere faciunt. Epithima ad podagram frigidam. ℞. castorei storacis liquide euforbij myrrhe aloes acatie oiuꝫ partes equales ex hijs oibus vino veteri admixtis fiat epithima.

Ponit curaꝫ podagre ꝓuenientis a materia frigida: dicit: cum autem cum dolore iuncturarum neqꝫ calor neqꝫ rubor in colore affueritqꝫ eger frigide complexionis ꝛ loc⁹ tactu sentitur frigidus in principio curationis pillule arthetice dāde sunt. ℞. hermod. satyrion sorbeth id est ruta vel sticados oium aā. ʒ. v. yerepigre. ʒ. x. colloquintide cētauree mi. amboꝝ aā. ʒ. v. euforbij. ʒ. ij. turbith. ʒ. x. vel sectarigi indi. ʒʒ. synapis piperis castorei oium aā. ʒ. j. informent ex eis pillule ex quib⁹ a duabus. ʒ. ꝛ. ß. vsqꝫ ad. iij. ʒ. sumantur. he nanqꝫ pillule valde conferunt: quia non valentes surgere incedere faciunt. Epithima ad podagrā frigidam. ℞. storacꝫ liquide castorei euforbij myrrhe aloes acatie oiuꝫ aā. partes equales ex hijs omnibus vino veteri admixto fiat epithima. causa est: quia euacuant materiam flegmaticaꝫ ꝛ cuꝫ hoc: quia sunt stiptice post laxationē ꝛ claudunt vias. ꝛ ideo prohibēt multū fluxū ad ista loca. Scdo nota ꝙ anteq̄ competat medicia laxatiua competit syrupus digestiuus materie. Et nota ꝙ alter syrupus competit materia existēte in fluxu: ꝛ alter materia fluxa: quia materia existente fluxa debet syrupus cōponi ex calidis ꝛ stipticis. sed materia ī fluxu debet cōponi ex incisiuis et subtiliatiuis: vt i fluxu sit talis. ℞. saluie. ℈. iij. yue primule veris. ℈. ij. panis zuccari lib. j. fiat syrupus clarificatus vsqꝫ ad q̄rtꝫ. v. Syrupus materia existente grossa et viscosa dꝫ esse talis. ℞. rad. achori rad. gentiane aā. ʒ. ij. rad. aristologie totidē ʒ. j. ypericon saluie yue ꝑmule veris arthetice squillarꝫ folioꝝ lauri camedreos camepiteos aā. ℈. j. anisi maratri seminis peonie aā. ʒ. j. semīs basilicōis cinamomi aā. ʒ. ß. liquiritie rase vuaruꝫ passarum ꝛc. ana vnciaꝫ vnam vtriusqꝫ sticados florum anthos aā. vnciaꝫ vnā aceti squillitici. ʒ. j. mellis lib. medIam panis zuccari quartꝫ. iij. fiat syrup⁹ clarificatus vsqꝫ ad lib. j. ꝛ. ß. Laxatiuū est duplex. Unum quo communiter vtor. ℞. turbith bene gummosi interius ꝛ exterius mund. ʒ. ß. hermodactiloꝝ electorum. ʒ. ij. dyagredij. ℈. ß. zinziberꝫ al. anisi aā. ʒ. j. macis panis zuccari aā. vnciā mediā: fiat puluis ꝛ administretur medium coclear quando patiēs est fortis: vel detur quīta pars pul. Uel istud. ℞. pillule fitide pillule arthetice aā. vnciā vnā misce. et fiāt pillule ad quātitatem

cicerum et miniſtretur in introitu lecti zebel vel rutha.i.cetera munda.i.capſia vel fumus terre. Nota ꝙ in podagra frigida competit duplex emplaſtruꝫ. Unū poſitum circūcirca locum vel ſupra locū doloris. Primum debet eſſe emplaſtruꝫ ſtipticum calidū. Scōꝫ nullo modo ſit ſtipticum ſed doloris ſedatiuum: qꝛ materia frigida non poteſt bene repercuti. vnde primum emplaſtrum poteſt eſſe iſtud. ℞. nucꝫ cypreſſi/ mirrhe/ maſticis añ.ʒ.ß. dragaganti/gūmi arabici añ.ʒ.ij. aque ſalnie lb.ß. aque roſ.ʒ.j. aceti.ʒ.ß. farine nucis cypreſſi quod ſufficit: miſce omnia ⁊ fiat emplaſtruꝫ mediocriter liquidum: et iſtud emplaſtrum poſſet poni ſupra locum facta euacuatione materie demādantis ad iuncturas ⁊ repercutiatur materia et iſta cōmuniter facio. idē de paraliſi ca. facta euacuatione materie emplaſtrum debet poni ſupra locū. Emplaſtra que competunt in principio podagre frigide ſunt multa ⁊ inter alia ſunt iſta. Primuꝫ. ℞. muſillaginis ſe. fenugreci/ muſillagīs ſeminis lini añ.ʒ.j. butyri ſine ſale q̄rtꝫ.ß. olei ciſamini/olei roſ. añ.ʒ.ij. cineruꝫ radicꝫ caulium.ʒ.ß. cere quod ſufficit fiat vnguentum. Secunduꝫ eſt ſacculus factus de ſemine lini conquaſſato bullitus in aqua ⁊ fortiter compreſſus. Tertium eſt emplaſtruꝫ factū de ſtercore vaccino recenti. Quartum eſt. ℞. ſe. fenugreci conquaſſati lib. ß. aceti q̄rtꝫ.j. bulliant diu ſimul ⁊ in fine decoctionis addatur mellis q̄rtꝫ.ß. et fiat emplaſtruꝫ. Quintum eſt iſtud. ℞. vitellorum ouorum bene agitatorū puluerizatoruꝫ quattuor/ hermo.ʒ.ß. miſce ⁊ valet. qꝛ eſt partim reſolutiuum ⁊ partim ſtipticum.

¶ Cuꝫ itaqꝫ dolor quieuerit ſuccurrat patiēti ex diſtillatione multe aq̄ calide ab alto ⁊ iunctio fiat ex oleo d̄ lilio. Et emplaſtrū de bdellio molli ⁊ ſtorace ac fenugreco ⁊ ſemine lini ⁊ armoniaco ſuperponatᷣ. Quod hoc modo ꝯficiatur. armoniacum ⁊ bdellium in vino veteri reſoluantᷣ ⁊ alia oīa eis admiſceantᷣ ex quibꝰ fiat emplaſtrū ⁊ ſupponatᷣ. Hec nāqꝫ egritudis ſpecies eſt que in lapidis duriciem tranſit ⁊ reddit membra ⁊ iuncturas fungis ſimilia.

¶ Ponit curā per reſoluentia. dicit: cūqꝫ dolor quieuerit debet diſtillari aqua ca. ab alto ⁊ iunctio fiat ex oleo de lilio et emplaſtrum de bdellio molli cum ſtorace ⁊ fenugreci ⁊ ſemīs lini et armoniaco ſupponatur ⁊ hoc modo conficiatur armoniacū ⁊ bdellium in vino veteri diſſoluātur ⁊ omnia alia eis admiſceantur ex quibus fiat emplaſtrū ⁊ ſupponatᷣ. hec nāqꝫ ſpecies egritudinis aliquando in duriciem cōuertitur vt lapis reddit mēbra ⁊ iūcturas fungis ſimilia. cauſa eſt: quia illud eſt multuꝫ mollificatiuum ⁊ hoc competit in podagra frigida: qꝛ pōt eſſe mollificatiuum ⁊ poſtea reſolutiuū ⁊ ꝫ illud ſit multum bonuꝫ ſunt tamen alia mollificatiua ⁊ reſolutiua que multum valent. ⁊ primuꝫ eſt iſtud. ℞. emplaſtri dyaquilon q̄rtꝫ.j. malexetur cū oleo coſtino ⁊ extendatur ſupra alutam. Vel ſic. ℞. armoniaci oppoponacis/ galbani temperatorum in aceto añ.ʒ.j. picis naualis q̄rtꝫ.ß. miſce malexando cum oleo coſtino et fiat emplaſtrum. Itē alia preter emplaſtra iſta ſunt et vnum eſt tale ſcꝫ fomentatio cum aq̄ decoctionis vulpis integre. Similiter valet oleum viperarum de quo dicit auicꝫ. ꝙ ſanat perfecte: ſimiliter oleum coſtinū. ſimiliter valet balneum ſulphuris. ℞. ſilr foliorum lauri/ maiorane/ ruthe añ. M.j. camomille/ florum anthos vtriuſqꝫ ſticados añ.ʒ.j. cōquaſſentur ⁊ bulliant in aqua ex qua fiat fomentatio ſpecialiter precedente euacuatione vel per vomitum vel per clyſtere.

¶ Quapropter hanc habens paſſionem a faſtidio ⁊ ab aqua frigida ⁊ a cibis groſſis abſtineat ⁊ a frequenti ebrietate cuſtodiatur.

¶ Ponit curam per dietam. dicit: ꝙ patiēs caueat a faſtidio vel ab aqua frigida, vel a cibis groſſis ⁊ a frequenti ebrie

tate. causa est: quia ista multiplicāt materiam peccantem.

¶ Et q̄ precipiendum vt dum sanus est motu vtatur: et a coitu abstineat precipue cum satur fuerit neq̄ balneum ingrediat neq̄ exercitetur post comestionē. vinum preterea vetus et purum bibat: eis quoq̄ duz sanus est vtatur que vrinam prouocare consueuerunt.

¶ Docet pseruare a tali passione. dicit: et quoq̄ pcipiendū vt duz sanus est motu vtatur et a coitu abstineat pcipue dum saturq̄ ne fuerit balneum ingrediatur neq̄ exercitetur post comestionē. vinuz preterea vetus et puruz bibat. eis quoq̄ dum sanus est vtatur que vrinaz puocare cōsueuerūt. cā est: q2 in exercitio superfluo currunt humores ad illū locuz. q̄re vz vti vino. cā est: q2 pfortat digestionē.

¶ Dolor vero qui sciatica vocatur est qui ab ancha per cotā totam vsq̄ ad genu in longitudinez ptenditur. qn̄q̄ etiā in longitudine ad virge similitudinē extēsus: per crus vsq̄ ad pedem descendit: et tunc si in complexione dn̄atus fuerit calor et in vrina tinctura ex basilica manus eiusdem partis prius minutio facienda ē: deinde ex sciatica.

¶ Ponit curam sciatice. dicit: dolor vero q̄ sciatica vocatur procedit ab ancha per cotam totam vsq̄ ad genu in longitudine et quādoq̄ ad similitudinē virge vsq̄ ad pedes descendit et tūc si in complexione fuerit caloris dominiū et vrina tincta fuerit ex basilica eiusdez partis manus flobothomia fiat. deinde ex sciatica. q̄re dolor vsq̄ ad genu. cā est: rōne colligantie: q2 nerui venientes ad pedes oriūtur a parte vltima dorsi et illi veniunt ad cotam. ideo dolor descendit vsq̄ ad pedes. Quare cōpetit flobothomia: q2 signat dn̄ium sanguinis et potest fieri de basilica ad euacuandū materiaz antecedētē. et de sciatica ad euacuandū materiā coniunctam: q2 imediatius euacuat a partibus illis: q2 fm Auic. j. j. cañ. fen. iiij. cap. ij. q2 si peccet alter hūor a sanguine nullo modo competit flobothomia a pncipio: q2 est causa maioris fluxus. Nota q̄ non ponit curam sciatice passionis per vnguenta et per alia nisi per flobothomiam: q2 eadē est cura podagre et sciatice: q2 in podagra nullo modo cōpetit flobothomia vt dictum est.

¶ Si aūt egri cōplexio frigida fuerit et color fuscus sepe prouocādus est vomitus ex apozimate rafani cū sirupo acetoso. Coxa quoq̄ ac pedes et crus ex oleo in quo castoreum et euforbiuz et storax sint resoluta inungantur assidue.

¶ Ponit curam sciatice passionis quando prouenit a materia frigida primo p vomitum. dicit: si autem egritudo frigida fuerit et color fuscus sepe est prouocādus vomitus ex apozimate rafani cum syrupo acetoso. subdit curam per vnctionem. dicit: coxa quoq̄ et pedes et crus ex oleo in quo castoreum et euforbiuz et storax sunt dissoluta innungantur assidue. Quare valet vomitus. causa est: q2 facit duo iuuamēta. Unū est q2 distrahit materiā oppositā. Scōm ē q2 euacuat materiam antecedentem. s. humorem: q2 si iret ad locum causaret maiorem dolorē ideo multum iuuat precipue in passionibus cronicis et per hoc intelligit medicinas alias positas supra et aliquando competunt fortes: et aliquādo debiles: et aliquando mediocres vt dictum est supra fm fortitudinem patientis. Quare valet inunctio. causa est: q2 dz intelligi materia existente fluxa et non multū dura: quia in principio stante in fluxu non cōpetit medicina ca. q2 attrahit plus. iō remouetur error in hoc. Sz in principio competit saltem medicina debilis dicta in cura podagre causate ex materia frigida. sed quando materia ē fluxa pōt resolui et cōpetit vnguētum raf. et si materia fit multū grossa cōpetūt pus mollificatiua: et postea resolutiua et sic patiēs cito curatur. storax. i. calamita.

s

¶ Quod si dolor in coxa mansiuus fiat: eger ex almuri nabati et baurach clisterizetur et ex enemate acuto qd in ca. de appoplexia nominauimus.
¶ Ponit curam doloris mansiui per clistere. dicit: qd si dolor in coxa mansiuus fiat eger ex almuri nabati et baurach clisterizet. et ex medicamine acuto qd in ca. de appoplexia nominauimus: illud clistere valet qr est forte. ideo attrahit humorem fluentem ad illum locum: qr si remaneret flueret ad ancham. ideo inter omnia mundi vz in doloribus et passionibus anche. et ideo datur ibi forte. qr materia est multum grossa et viscosa. ideo debile clistere non posset attrahere.
¶ Collirium quoque ex cyclamine et colloquintida factum supponatur. qd eousque fieri conuenit donec eger excoriationem incurrat: ex ea enim diu accidit plerumque consequitur sanitas.
¶ Ponit curam per suppositorium. dicit: collirium quod ex cyclamine et colloquintida factum supponatur quousque eger excoriationem incurrat inde plerumque sequitur sanitas. causa est: qr distrahit materiam que currebat ad locum ad partem contrariam. et cum hoc ipsam euacuat. et per hoc intendit alia fortia ex quibus accidit dissinteria.
¶ Si autem passio inueterauerit: sinapis sumatur et cum fimo colubino eiusdem quantitatis teratur et ex apozimate ficuum conficiatur ex quibus coxe emplastrum supponatur: qd tam diu dimittatur donec in loco vesice plene aque fiant et scindantur et fluat aqua que in eis est et vaporet locus cum aqua calida. deinde eger per aliquot dies quiescere dimittatur: et si nondum sanitati restitutus fuerit ad hanc eandem curam redeundum est.
¶ Ponit curam per emplastrum. dicit: si autem passio inueterauerit sinapis sumatur et cum fimo colubino eiusdem quantitatis teratur. et ex aquositate ficuum conficiatur ex quibus coxe emplastrum supponatur et tam diu dimittatur donec in loco vesice plene aqua fiant. et fundatur et effluat aqua que in eis est et vaporetur locus cum aqua. Deinde eger per aliquot dies quiescat. et si nondum sanitati restitutus fuerit ad hanc curam redeundum est. causa est: qr humorem facientem dolorem euacuat. et per istud emplastrum intelligit emplastra caustica vt supra. et inter alia vz emplastrum de cantaridibus et infundatur aqua ad sedandum dolorem.

¶ Quod si egritudo valde mansiua fuerit. et longi temporis et timetur ne vertebrum resiliat. aut egressus fuerit. locus ex instrumento qd rote assimilatur cauterizandus est: et intendatur cum coctura sup caput anche apud coxe principium ponenda. huius inde rei sermocinatio istius nostri operis metas transcendit. Taliter preterea patiens in tempore sospitatis vomere consuescat et soluere ventrem et regimen subtiliare et a cibis grossis: et frequenti ebrietate abstinere.
¶ Ponit curam per cauterium. dicit: qd si egritudo fuerit valde mansiua et timeretur ne vertebrum resiliat aut egressus fuerit cauterizandus est. et intendatur cum coctura caput anche sup principium coxe ponenda est. hoc tamen transcendit metas nostri operis. preterea patiens tempore sanitatis vomere consuescat et ventrem soluere et regimen subtiliare. et a grossis cibis abstinere. causa est: qr istud cauterium prohibet et remouet fluxum humorum currentium ad locum. Secundo vz: qr humores existentes exteriores consumit. excusat se: qr spectat ad vnum librum de cirurgia vbi determinat de cauteriis: qr in isto libro solum intendit determinare de cura per medicinas. predicta alia valent: qr materia peccans per illa euacuatur. et abstinendum est a generantibus flegma.

¶ De gibbositate. Cap. 96

Irca rubricã

c nota ꝙ gibbositas ē triplex quedã est q̄ fit ad ptē ante/riorē. quedã ad ptes exterioresvt cõiter fit. Tertio versus vnū latus. ⁊ dr cõtor/tio ab actoribus gibbositas q̄ fit versus ptē interiorē. ⁊ hꝫ duas causas. vna ē extrinseca. ⁊ põt eē casus vel pcussio. vt cū lapide pcutit aliqs in dorso ponēt spõ/diles magꝭ in interiorib⁹. Cã intrinseca est apostema exñs in interiorib⁹ trahēs ad se ligamēta ⁊ neruos. ⁊ p ꝯñs spõdi/les. ⁊ de ista nihil hic: qꝛ īducit mortē p suffocationē. Alia est gibbositas que fit versus ptē extrīsecã. ⁊ cã hui⁹ ē duplex. intrīseca ⁊ extrīseca vt casus vl' percus/sio. intrīseca est duplex. vna est humidi/tas flegmatica relaxãs ligamēta ⁊ ner/uos spõdiliū. ⁊ qꝛ spãl'r spõdiles plõgãt iõ veniūt extra alias ptes. Alia cã ē apo/stema exñs in lacertis exteriorib⁹ spõdi/lium rõne cui⁹ trahunt ligamēta et ner/ui versus apostema. ⁊ dislocant spondi/lia versus exterius. et de ista loqtur hic rat et causat a materia flegmatica ⁊ re/laxãte vel ab apostemate exñte in lacer/tis. Alia dr ꝯtortio versus vnū latus. ⁊ istud põt eē cã spasmi de repletione vel de inanitiõe: qꝛ trahūtur nerui versus illã ptem. ⁊ tūc ꝯtingit dislocatio vel cõ/tortio. ⁊ spasm⁹ de inanitiõe ꝯtingat in lacertis ⁊ ligamētis qñ sunt cõsumpta ⁊ de ista nõ loqtur hic qꝛ sil'r ē mortal'.

Um gibbositas fieri incipit
c pillule maiores hermodacti/lis dande sunt ⁊ oleuꝫ de ra/sim cum apozimate de seminib⁹ ce/pe sumendum.

¶ Ponit curã gibbositatꝭ. dicit: cū gibbo/sitas icipit fieri pillule maiores de her/modactilis dãde sunt. ⁊ oleū de resim. i. se. pentad. cū apozimate de se. cepe dã/de sunt: qꝛ ille pillule euacuãt materiaꝫ flegmaticã a iūcturis. ⁊ p ista intelligit alia vt sūt fetide ⁊ arthetice: quia et ea/dem materia causant vt podagra ⁊ scia/tica. potus iste vꝫ. qꝛ est incisiu⁹ materie et puocatiuus vrine. iõ multū vꝫ. ⁊ per ista intelligit syrupos aperitiuos.

¶ Locus quoqꝫ ex oleo sambucino in quo storax liquida ⁊ castoreum ⁊ euforbiū resoluta sint frequēter in/ungendus ⁊ a cibis frigidis ⁊ gros/sis abstinendū.

¶ Ponit curã p inunctionē ex oleo sam/bucino in quo storax liqda castoreum et euforbiū resoluta sunt frequēter est in/ungēd⁹ a cib fris: ⁊ a grossis abstinēd⁹. Cã est qꝛ istd vnguentū est mltū resolu/tiuū materie: qꝛ ē calidū ⁊ cõfortatiuū. et p istud intelligit alia valētia ꝯ poda/grã frigidã et sciaticã. Quare a nutriēti/b⁹ cauebit: qꝛ ista sūt fria ⁊ multiplicãt materiã frigidam flegmaticã.

¶ Aqua etiã calida in qua cocta sūt mētastrū ⁊ sansucus et sticados ara/bicus ab alto sup locū distillãda ē. deinde frequēs fricatio et inunctio ex oleis calidis facienda est.

¶ Ponit curã p embrocationē ⁊ inunctio/neꝫ. dicit: aq̄ ca. in q̄ coctū fit mētastrū ⁊ sansuc⁹ ab alto supra locū distillãda ē Deinde frequens fricatio ex inunctione ex oleis calidis ꝯtinue faciēda est. cã est qꝛ ista embrocatio resoluit materiã fri/gidam ⁊ subtiliat. ⁊ dicta sunt supra re/soluētia in precedentibus.

¶ Quod si is qui hanc patitur egri/tudinē puer fuerit balneum solum/modo ⁊ inunctiones sufficiūt ex his que diximus.

¶ Ponit curã gibbotatꝭ i etate pueritie. dicit: ꝙ si qs hãc egritudinē patit ⁊ fue/rit puer solū balneū ⁊ iunctiões q̄ p̄dixi/m⁹ sufficiūt. Nota ⁊ ē cura vni⁹ rustici i terra ista cū q̄ curat oēs rusticos habē/tes gibbositatē. dicit: ꝙ p̄mo ꝯpetit bal. mollificatiuū p. ix. dies cū aq̄ decoctõis capitū ⁊ pedū mutonis ⁊ i isto facit bal/neari de mane ⁊ sero p. ix. dies fctã mol/lificatione vt redeat dislocatio nerui ad locū suū ponat emplastrū stipticuꝫ su/pra spõdiles. ⁊ istd ē dictū ⁊ ponant de

ſup aſſelle fortiter cõprimẽtes. ⁊ ſtet ſuperius ꝑ aliquos dies donec ſit curatus.

¶ Si autem cũ gibboſitas incipit affuerit febris a p̃dicto regimie omnino abſtinendũ eſt. ſed apozima ex herbis factum cũ caſſiafi. in potu ē tribuendũ. Fobothomia quoq₃ ex baſililica facienda eſt. et emplaſtra vehemẽtia loco ſupponẽda ſunt.

¶ Ponit curam gibboſitatis cũ fe. dicit: ſi a utem cu₃ gibboſitas incipit affuerit fe. a p̃dicto regimie oĩno abſtinendum eſt: ſed apozima ex herbis factũ cu₃ caſſiafi. in potu tribuat. flobothomia q₃ ex baſilica facienda eſt. ⁊ emplaſtra vehemẽtia loco ſuppouẽda. cã eſt: q₂ exquo eſt in p̃ncipio cu₃ fe. q̃ cauſat ex apoſtemate lacertoꝝ exterioꝝ. ⁊ q₂ in apoſtemate nõ cõpetunt hec medicamĩa ca. iõ nõ valent: q₂ d₃ admĩſtrari caſſiafi. cum frigidis. ⁊ eadẽ die vt vẽter ſit laxus. et poſtea competit emplaſtrũ frigidu₃ vt repcutiat. ⁊ non eſt alia cura apoſtematum niſi herbis. ſ. frigidis.

¶ De varicibus. Cap. 97

Circa rubricã

c nota ꝙ varices ſunt vene magne q̃ ſunt in tibijs plene ſanguine melãcolico: vt p₃ in itinerãtibus ⁊ in hoĩb' q̇ ſtãt pedes corã dñis: q₂ deſcendũt ibi hũores.

Cum vene groſſe ⁊ plene ⁊ di
c uerſo modo curuate ⁊ virides in crure appuerint egritudo que vitis vocat adeſſe ſignificatur. Hec aũt egritudo frequẽtius accidit his qui multu₃ pedib' laborare cõſueuerunt: ⁊ qui cibaria que coleram nigram generãt ſepe ſumunt.

¶ Hoc eſt caplm in quo determiat de varicib' pedũ ⁊ tibiaꝝ. dicit: cũ vene groſſe ⁊ plene ⁊ diuerſo mõ curuate et virides in crure appuerint egritudo q̃ varix vocatur adeſſe ſignificat. hec egritudo frequẽter accidit hijs q̃ multũ pedebus laborare ɔſueuerũt. ⁊ q̃ cibaria co. nigram generãtia frequẽter ſumũt. ⁊ ita fit magis mulãcolicũ: q₂ ipi mag' habũdãt i hu moribus groſſis qui deſcẽdũt ad pedes et iõ adimplent ſanguine.

¶ In principio itaq₃ curationis huius paſſionis baſilicam minuere cõuenit.

¶ Ponit cura₃ in p̃ncipio hui' paſſiõis. dicit: in p̃ncipio itaq₃ curationis huius paſſionis baſilicã flobothomare conuenit. cã eſt: q₂ iſta vena ſpãliter euacuat ab epate ꝙ eſt fons gñationis ipoꝝ humorum vt ſanguis melãcolici. ⁊ q₂ euacuat ſanguinẽ q̃ eſt aptus ne ad pedes deſcẽdat et cũ hoc diſtrahit ideo v₃.

¶ Et ventrem ex hijs q̃ colerã educunt nigram ſoluere quoꝝ mentionem fecimus in ca. de mẽlia. hec autẽ ſepe facienda ſunt.

¶ Ponit curã ꝑ medicinã laxatiuam. dicit: ⁊ ventrẽ ex hijs q̃ co. nigrã educunt quoꝝ mẽtionem fecimus in ca. melãcolie. hoc aũt ſepe faciendum eſt. ſoluere cõpetit. cã eſt: q₂ melãcolia eſt materia hui' paſſionis. ⁊ iõ recurre ad ca. melancolie. ⁊ de dolore ſplẽis. q̃re d₃ fieri iſtud ſepe. cã eſt. q₂ nunꝙ in paſſione cronica vna vice ſufficit. imo op₃ vt frequenter euentetur.

¶ Et ab omnibus a quibus mẽliam patientes cuſtodiunt in hac egritudine abſtinendum.

¶ Oñdit a q̇bus ẽ cauendũ. dicit: ⁊ ab oĩbus a q̇b' melãcoliã patiẽtes cuſtodiũtur in hac egritudie abſtinendũ eſt. ⁊ q₂ eſt eadẽ materia vtrobiq₃ l₃ vna ſit ĩ pedib' ⁊ alia in capite. tñ eſt vna in ſpẽ.

¶ Poſtꝙ vero hoc regimẽ diu adhibitũ fuerit ex venis quas in crure appuiſſe diximꝰ minutio fiat. a quibus ſanguis ta₃ diu fluere dimittat donec quicq̇d in eis eſt euacuet. Deinde huiuſmodi patiẽs colerã nigrã

expellentibus vtat̃ ꝛ ex basilica minuatur. ꝛ caueat sibi ab oib⁹ que coleram nigraꝫ generant.

¶ Ondit q̃ post cõperũt. dicit: postq̃ vo hoc regimẽ adhibituꝫ fuerit. ꝛ in venis quas incurrere diximus minutio fiat a q̃bus sanguis fluere mittat̃ tãdiu donec q̃cquid in eis est euacuat̃. Deinde huiusmodi pa. colerã nigrã expellentib⁹ vtat̃ et minuat̃ ex basilica. Nota ꝑm lancfrãcum ꝙ oibus cõsideratis meli⁹ est vt nõ tangant̃ varices nisi solũ euacuare materiam. ꝛ abstinere a reb⁹ melancoliam generãtib⁹: sꝫ pa. cũ illis varicib⁹ põt viuere ad terminũ naturalẽ. ꝛ tñ si vellemus multũ curare eos ista cura cõpetit eis: ꝙ in vena supiori fiat cauterium ꝑm longũ: q: ibi vene oẽs colligant̃. scꝫ in radice coxe superi⁹. ꝛ postea ponat̃ emplastrũ stipticũ sup locũ vt hũores difficilius fluãt. ꝛ sup alias venas cõsumẽdo ꝙ in eis ponim⁹/est emplastrũ sic factum ex farina lupinoruꝫ. ꝛ ex vino decoctionis tamarisci/ꝛ est experimentũ Auic. vel emplastrum factũ ex fimo caprino. ꝛ istud multũ desiccat ꝛ cõsumit.

¶ De elephantia. Cap. 98

Irca rubricã nota ꝙ elephãtia ẽ duplex. quedaꝫ est large dicta. alia est ꝓprie dicta. large dicta est quecũq; inflatio pedũ seu manuũ ex quacũq; re causetur: sicut percussio vel fluxus humoruꝫ ad locum vel ex multitudine sanguinis vel aliis causis. et de ista non loquitur hic tñ: quia de facili potest curari. Alia est ꝓprie dicta q̃ causatur ex humore grosso: vt melancolico vel multum viscoso vt flegmatico imbibito in porositatibus pedum. ꝛ de ista loquitur hic. ꝛ principaliter pedũ ꝛ ꝯsequẽter manuũ. ꝛ specialiter que causat̃ ex humore melãcolico vel flegmatico.

Ec passio postq̃ mansiua fuerit incurabilis est. Cũ autẽ incipit: si ei subueniatur ꝛ vt debet medicata fuerit aut sanatur aut manet sic: nihil addens.

¶ Caplm in quo determinat de elephantia pedum. ꝛ cõsequenter per eam intelligit inflationem manuũ. dicit: hec passio postq̃ mãsiua fuerit icurabil' ẽ. Cuꝫ aũt incipit si vis ꝙ curet̃ adhibe remediuꝫ. Causa primi est duplex. Una est debilitas virtutis: q: pedes sunt remoti a fonte caloris. ꝛ ergo mors incipit a pedibus ꝑm. G. scdo ꝓnosticoꝝ. Scda causa est dispositio materie que est multuꝫ grossa ꝛ viscosa imbibita in porositatibus pedum. igit̃ nõ põt extirpari. Causa scdi: q: in principio calor adhuc nõ est multuꝫ debilitat⁹. nec hũores sũt ĩbibiti.

¶ Cum ergo pedis grossicies augeri videtur et color obfuscari: vene quoq; que varices voctur apparere ceperint, eger quotidie cogẽdus est vomere ꝛ custodiendus ab ambulatione ꝛ statione ꝛ venter vomitu precedente ex pillulis maiorib⁹ de hermodactilis soluẽdus est: deinde ad vomitũ redeũduꝫ: post illud q̃ꝫ multotiens fieri opꝫ.

¶ Ponit curã. dicit: cũ igitur pedũ grossicies augeri videt̃ ꝛ color obfuscari. vene q̃ꝫ que varices vocant̃ apparere ceperint eger assidue cogendus est vomere et custodiendus ab ambulatione nimia et statione. ꝛ venter vomitu precedente ex pillulis maiorib⁹ de hermodactilis ẽ soluẽdus. deinde ad vomitũ redeũdum: post illud q̃ꝫ hoc multotiẽs fieri opꝫ. vomitus facit duo iuuamẽta. Primo q: distrahit materiã ad ꝯriã p[ar]tẽ. Scdo q: euacuat materiã añcedentẽ q̃ fluere poterit ad illũ locũ. q̃re hermodactilus. cã est: q: euacuat materiã flegmaticã. et p istas pillulas ĩtelligit alias dictas in. c. de podagra vt pillule artheticeꝛ fetide. Quare cõpetunt frequẽter. cã est: q: materia ẽ frigida q̃ dꝫ paulatiue euacuari.

¶ Eger preterea a cibis grossis est abstinendus.

¶ Ostendit a quibus est cauendum. dicit: eger preterea a cibis grossis est abstinēdus: q2 ista cibaria mlťiplicāt humorem flegmaticum ⁊ grossum ⁊ per consequens causam passionis.

¶ Et tibia a calcaneo incipiēdo sursum vsq3 ad genu stringenda: ante tamē cōstrictionē epithimāda ē ex aloe ⁊ mirrha ⁊ achiata ⁊ hypoquistide ⁊ alumine cum aceto forti dissolutis.

¶ Ponit curā per ligaturā. dicit: tibia a calcaneo incipiēdo vsq3 ad genu stringēda aut cū strictione epithimāda ē ex aloe ⁊ mirrha ⁊ achiata ⁊ ypoqstide/ et lumine cū aceto forti dissoluti. cā est: q2 ligatura ⁊ emplastrum ꝓhibēt fluxū humoꝝ ad pedes: q2 supra pedis inflationem nō d3 fieri sed supra cauillā vbi non ē inflatio s3 d3 poni emplm̄ resolutiuū s3 supra locū stiptica: ⁊ debēt eē mag stiptica quāto mag descēdūt circa cauillā ⁊ p illō emplm̄ itelligit oīa empla stiptica supradicta caplo de podagra frigida.

¶ Ex basilica quoq3 manus cōtrarie partis minutio faciēda est. neq3 erectus stet nisi pes strictus ligatus fuerit neq3 epithima vllo modo dimittat. vomitu quoq3 frequenter vtatur.

¶ Ponit curā per flōiam recapitulando p̄cedentia. dicit: ex basilica quoq3 man⁹ ꝯrie ptis minutio faciēda ē neq3 erect⁹ stet nisi pes stricte fuerit ligatus neq3 epithima vllo modo dimittat ⁊ vomitu frequēter vtat. Nota ꝙ dictū ras h3 veꝝ si ista inflatio sit cū dn̄io sanguinis. si vo non: non. q2 si humor sit grossus ⁊ viscosus per flōiam magis incrudaret: q2 remoueret illō qō ē sbtile. Quare nō p̄us embrocatio. cā est: q2 tūc hūores fluerēt ad locū. Quare v3 vomit⁹: quia distrahit materiam vl saltem euacuat materiam antecedentem.

¶ Quod si paruum intercesserit spacium a precedenti vomitu ⁊ appetit quiescere: vapora ipsum cum seminibus caulium ⁊ sticados arabico cinere de vitibus ⁊ lupinis ⁊ mentastro ⁊ stercore caprino ⁊ farina fenugreci ⁊ liniatur etiam ex aqua cineris per spacium vnius diei: aut duorum. Ipse enim huius egritudinis maximam resoluit partez atq3 leuiorem reddit.

¶ Ponit curā p suffumigiū ⁊ fomētatione. dicit: ꝙ si paꝝ itercesserit spaciū a precedēte vomitu ⁊ appetit qescere vapora ip3 cū semie cauliū/ sticados arabici/ cinere de vitib⁹ ⁊ lupinis ⁊ vitro ⁊ stercore caprino ⁊ farina fenugreci ⁊ limat ēt ex aqua cinerum per spacium vni⁹ diei aut duoꝝ. ipsa eni hmōi egritudis maximā resoluit ptē aut leniorem reddit. Quare d3 p̄cedere vomit⁹. cā est: q2 materia aūcedēs sic euacuat: q2 ei multū resistit ⁊ nullo⁹ cōpetūt resoluētia nisi corpe mūdificato: q2 fluerēt mag hūores ad illū locū ⁊ si mafia aūcedens sit purgata tūc cōpetit resoluere: ⁊ q2 ista sūt resoluētia iō valēt. ⁊ p ista itelligit filia ⁊ iter alia sunt tria: oleū de costo vl fascia de lilio ad longitudinē q̄ttuor digitoꝝ ꝙ supfūdat lexiuio facto ex vino albo ⁊ cinerib⁹ corticis querci ⁊ cōpressa cū ea stringat pes: magis tū stringendo a pte interiori vl inferiori. siīr v3 si pes frequēter teneatur in stupha sicca ex reb⁹ resoluētib⁹ facta: sicut sūt ebulus/ laur⁹/ rutha/ ⁊ filia.

¶ De vlceribus renum. Cap. 99.

c Irca rubricaz nota ꝙ vlcera renū sūt duplicia. q̄dā itrinseca. q̄dā extrinseca. itrinseca vt q̄ sunt in substātia renū vl in lacertis eoꝝ a laterib⁹ ⁊ de istis vlcerib⁹ dictū ē. alia sunt extrinseca vt q̄ facta sunt in lacertis exterioribus q̄ ad illo cū viderii pñt ⁊ de istis littera loqnt.

c Um aliquis longo tempore supinus super dorsuz iacet loca renum plerunq3 ru

bent ꝛ mala ibi fiunt vlcera.

¶ Determinat de vlceribꝰ lacertoꝝ extrinsecoꝝ q̄ sunt ex p̄te renū. dicit: cū aliquis lōgo t̄pe supinꝰ iacuerit loca renum plerūq̨ rubēt ꝛ mala fiūt vlcera. cā est: q2 si fit aliqđ mediū inter mēbrū ꝛ illud non fiet ꝯquassatio salua reuerētia raſ. dico ꝙ nos possumꝰ hr̄e bōbacē bñ carpinatū ꝛ ꝙ p̄foret in medio ita ꝙ nō tāgat locū iō remouet illđ nocumētū fieri ī mēbro

¶ Cū ergo loca ista rubere cum augmēto visa fuerint miliū siue panicū aut folia salicis sub eo sternēda sunt: ꝛ ipse ī die multotiēs ē eleuandus. loca quoq̨ q̄ rubēt aq̄ roſ. sup niuem īfrigidata rorāda sunt ꝛ flabellanda.

¶ Docet remouere rubedinē. dicit: cū ergo ista loca rubea in augmēto visa fuerint miliū siue panicuꝫ aut folia salicis sup ea ponēda sunt ꝛ p̄prie mltotiēs in die voluēdus. loca v̄o q̄ rubent aq̄ roſ. ī niue infrigidata roranda sunt. cā est: q2 aq̄ roſ. repcutit ꝛ infrigidat q̄ cā sūt co. rub. ꝛ q2 est frigida ꝛ stiptica iō p̄hibet sanguinem ne fluat ad locum.

¶ Q̄đ si calor p̄seuerauerit īponat̄ epithima de alubrati qđ in. c. de apostematibus nominauimus.

¶ Docet remouere calorē. ꝛ dicit: ꝙ si calor p̄seuerauerit īponat̄ epithima ꝙ in ca. de apostēate noiamꝰ: q2 hꝫ īfrigidare ꝛ p ꝯñs calorē p̄ter naturā remouere.

¶ Et si vesice ꝛ vlcera ibi exorta fuerint ex vnguento de cerusa curent̄.

¶ Ponit curā vlceris. dicit: ꝛ si vlcera vesice ibi exorta fuerint ex vnguento de cerusa curet̄. cā ē: q2 ē ꝯsolidatiuū magis ꝛ intelligit p̄cedēte mūdificatiōe vlcerū ꝛ vnguenta consolidatiua dicta sunt.

¶ De doloribꝰ exterioribꝰ. Ca. 100.

Irca rubricā nota ꝙ qñ dolor ī mēbris exterioribꝰ p̄uenit a mala complexiōe cū materia: q2 calida vł frigida. vel a solutione ꝯtinui vł a cā intrinseca vt a ventositate: vł q2 materia ē acuta. hic autem determinat raſ. de dolore mēbrorum exteriorum.

C

Um dolor in manu aut ī pede fit: eger īterrogādus est si ex p̄cussione hoc ei accidit: aut si aliquid sup ip̄m mēbruꝫ cecidit: aut si sup ipsum diu iacuit: aut si contingit ex causa extrinseca.

¶ Ponit curā. dicit: cū dolor in manu vel pede fuerit eger interrogādus est si hoc accidat ei a p̄cussione aut si aliq̄d super ip̄m mēbrū ceciderit aut si sup ip̄m diu iacuerit aut si ꝯtigit a cā aliq̄ extrīseca.

¶ Si aūt ab exteriori cā nō cōtigerit: locus dolēs ꝯsiderādus ē an sit magis rubeꝰ ꝙ̄ reliquū corpꝰ: aut nō. si eni toto corpe rubicundior fuerit ex calidi apostematis medicamine curandus erit.

¶ Si aūt ab extrinseca non ꝯtigerit locus dolēs ꝯsiderādus ē aut sit magis rubeus ꝙ̄ reliquum corpꝰ: vel nō. Si enim toto corpore rubicundior fuerit ex calidi ap̄atis medicamīe curādus ē. Nota ꝙ medicū nō pudebit īterrogare patiētibꝰ q2 patiēs meliꝰ dicet īfirmitatē suam ꝙ̄ aliꝰ: ꝛ tūc medicꝰ hēat sua remedia parata ꝛ si patiēs non dicat p̄fecte q̄rat̄ alia vice donec dicat. Et Gal. dicit in passionario suo: q̄ñ curas si cāꝫ ignoras. non est a deo ſꝫ a fortuna. quare: q2 locus rubeꝰ tūc signū ē ꝙ dolor p̄uenit a materia ca. postꝙ̄ ille locus rubicundior est a lijs. et iō anteꝙ̄ plus p̄cedat prepet emplm̄ qđ pōit̄ in p̄ncipio ap̄atis calidi ꝛ frequent̄ posui pānos īfusos ī albūine oui rosacei

¶ Et si membrum neq̨ fuerit calidū neq̨ rubeuꝫ sed iā obfuscat̄ ꝛ siccat̄: aq̄ calida ab alto sup ipsum distillanda est ꝛ ex oleo ꝛ cera resoluta inungendus ꝛ dimittēdus sic donec dolor sedetur.

Ponit curaz quādo demacerat. dicit: q̄
si membrū neq̧ calidum neq̧ rubeū fue
rit sed iam quotidie obfuscatur et defic/
catur aqua cali. ab alto super ipsum di/
stillanda est: ⁊ ex oleo ⁊ cera resoluta in
ungendum est ⁊ dimittēdū est donec do
lor sedetur. Causa est: q̄r signū est postq̄
inuenitur īflatio q̄ causa demaceratio/
nis est opilatio facta in membro illo: et
non potest cibus venire ad membruz. ⁊
ideo competūt deopilatiua ad aperien/
dum vias rōne aque calide supra mem/
brum: et debet fieri frequenter cuz oleo
ros. ad mitigandum dolorem.

¶ Qd si locus grossior videat ⁊ ta/
ctu etiā frigidior sentiatur frequen
ter erit fricandus ⁊ aqua calida in q̄
sansucus ⁊ camo. et sticados arabi/
cus cocta fuerint ab alto vt diximꝰ
super ipsum erit distillāda ⁊ ex oleo
de cheiri citrinio inungēdus. Regi/
men quoq̧ subtiliandū erit. Ipse ve
ro vtatur exercitio ⁊ ī balneo sudet.

¶ Ponit curam qñ puenit a materia fri
gida. dicit: q̄ si locus quasi grossior vide
atur ⁊ tactu frigidus sentitur frequent
erit fricandus cum aqua cali. cum qua
sansucus camomilla ⁊ sticados arab. co
cta fuerint ab alto vt diximꝰ erit distil/
landa ⁊ ex oleo de cheiri citrino inungē
dus. Regimē quoq̧ eiꝰ subtiliandū erit.
ipse vero multo vtatur exercitio ⁊ ī bal
neo sudet. causa est: quia fit ex rebus re
frigerātibꝰ membrū. et quia illud resol/
uit materiam frigidā facientez dolorē.
igitur ⁊c. et debet p̄cedere euacuatio vt
materia añs. postea nō trahatur ad lo/
cum: ⁊ per illud intelligit sibi similia: vt
oleum de lilio ⁊ de costo ⁊ similia olea ⁊
oleum camomille. Sed quando non ti/
memus de attractione cum fortioribus
quando sine attractione conuenit oleuz
de lilio ⁊ sic fit inflatio in membro. com
petit exercitiū in membro cōtrario: s̄m
Auicē. quarta fen: vt humores fluāt ad
partez ꝯriam. q̄re valz balneū. s. stupha
q̄r habz ꝯsumere supfluitatem.

¶ Si aūt ista nō suffecerint vēter
ex hijs soluetur q̄ humiditates edu
cūt. Membrū preterea si tactu sen/
titur frigidū fricetur prius: ⁊ deinde
inūgatur ex oleo costino ⁊ sambuci
no ⁊ oleo de been tepidis et hijs si/
milibus. Qd si ista non suffecerint
ex vnguentis que in capitulo de pa
ralysi nominauimꝰ inūgendus erit
donec sanetur.

¶ Ponit curam qñ ista non sufficiūt. di/
cit: qñ ista non sufficiūt vēter ex eis sol
uatur que humiditates mēbri educunt.
Preterea si tactu sentitur frigiduz frice
tur prius: ⁊ deinde inungatur ex oleo co
stino vel sambucino ⁊ oleo de been tepi
do ⁊ de eis similibus: quia si nō suffece/
rint ex vnguētis que in cap. de palisi no
minauimus inungatur donec sanetur.
Quare valet ista medicina. causa est: q̄r
euacuant humores flegmaticos facien/
tes dolorē ad minus materiā antecedē/
tem ⁊ coniunctā: etiā aliqualiter potest
euacuari. fricatio ꝯpetit: quia calefacit
membrū ⁊ resoluit materiā peccantem.
Quare valet inūctio. causa est: quia con
fortat membruz ⁊ resoluit materiā: et si
hec non sufficiant recurramus ad dicta
in caplo de paralisi.

¶ Finita ē Practica Geraldi de Solo su/
per nono Almāsoris / vna cum Introdu
ctorio iuuenū / ac etiam Tractatu de gra
dibus / necnon ⁊ Libello de febribꝰ eius/
dem celeberrimi doctoris: ad honorē oī/
potentis dei / imo ⁊ beatissime semp vir
ginis marie. Et ad restaurāda corpa hu/
mana: summo caractere / atq̧ sūmo stu/
dio elucidato. Impressa Lugdū. Anno a
natiuitate dñi. Mil. q̄ngētesimoq̄rto.
die vo. xxv. maij: per Franciscū Fradin.

Incipit tabula su-

per capitula libri noni Almansoris dñi Geraldi de solo quōdam studij nri Mōtispessulani doctoris celebratissimi. Et prio posuit pemiam vt patebit in pcessu: ꝛ est in folio.2. Postmodum incipit:

Finis tabule super capl'a noni libri almansoris Geraldi de solo.

eadem penultimo 30 ianuarii

Cunta morsi quinta tellus creat hyppocr. h
Quis fluitat pelago qd no natat in flumo pix
Triplex quoque forma medendi
Que logos at metodos cu experiu nomi
Et medicina triplex servare cauto. medici
SPQR Senatus populusque romanus
Tri mil Tribunus militum
d M S diis manibus sacrum
B M f Bene merito fecit
V S P Vivus sepulchrum posuit
V f Vivus fecit
H M H N T H hoc monumentum non sequitur heredes
In fr P XX In front pedes viginti
In ag P XX In ago pedes viginti
f d M A flamen dialis maioris armati
C

premeiro paquete 10